Stefano Elio D'Anna

7. BASKI

Tanrılar Okulu

ALTEO

Tanrılar Okulu

Stefano Elio D'Anna

ALTEO

Stefano Elio D'Anna

Stefano Elio D'Anna, pragmatik bir düşleyen ve bir eylem filozofu; bir bilim adamı, girişimci, eğitmen ve iş adamıdır. Aynı zamanda bir ekonomist, sosyolog ve yazar da olan D'Anna, iş hayatını Londra, New York ve Roma arasında geçirmekte, Toscana'da yaşamaktadır.

1989'dan bu yana *European School of Economics*'in rektörlüğünü yapmakta olan Stefano Elio D'Anna, İtalya'daki 8 kampüsle birlikte, New York, Londra ve Paris'te bulunan ülke dışındaki diğerlerinin de kuruluşlarından bu yana başlarında bulunmaktadır.

Çokuluslu, çokkültürlü ve pragmatik bir oluşum olan *European School of Economics*, onun yönetiminde dünyanın akademik panoramasını muazzam şekilde geliştirmiştir. 'Yayılmış Üniversite' fikrini hayata geçirerek, öğrencilerinin dünyadaki en büyük politik ve ekonomik organizasyonlarda sorumlu pozisyonlar edinebilmek için bünyesinde seyahat ettiği, çalıştığı, entelektüel kapasitelerini, ahlaki değerlerini, uygulamadaki yeteneklerini geliştirdikleri eşsiz bir akademik ortam oluşturmanın yanında, *ESE* atak kampüslerden oluşan filosuyla dünyadaki bu özelliklere sahip uluslararası düzeydeki tek üniversite olmuştur.

Prof. D'Anna, konuşmacı olarak yüzün üzerinde bilimsel konferansa katılmış, ekonomi ve sosyoloji üzerine birçok çalışma kaleme almıştır. Liberal düşünce üzerine dersleri, bireylerin özgürlüğü konsepti üzerine devrim niteliğinde bir katkı olarak kabul edilmektedir. 1999 yılı içinde 'Sosyoloji Dersleri' (Lessons of Sociology) ve 'Girişimci Psikolojisi Dersleri' (Lessons of Entrepreneurial Psychology) isimli kitaplarının son basımları gerçekleşmiştir. Aynı zamanda 1989 yılında yazdığı 'Portatif Cennet' (Portable Paradise) ve 1994 yılında Otzium firması için kaleme aldığı ve büyük bir girişim psikolojisi manifestosu olan 'Berlusconi Konserde' (Berlusconi in Concert) isimli eserleri ile de tanınmaktadır. 1998 yılında İngiltere'de, felsefesinin bir koleksiyonu olan 'Bireysel Devrim' (The Individual Revolution) isimli serinin basımını gerçekleştirmiştir. Profesör D'Anna'nın son kitabı olan 'Tanrılar Okulu' (La Scuola degli Dei), European School of Economics'in kuruluşunda ve halen işletilişinde etkin olan felsefe ve fikirlerin roman formunda aktarılmış bir hikayesi ve bireysel, psikolojik bir devrimin duyuruluşu ve manifestosudur.

Tanrılar Okulu

Stefano Elio D'Anna

ALTEO

ALTEO www.alteoyayincilik.com

ALTEO Ltd. Şti. tarafından 2004 yılı Aralık ayında basılmıştır.
ALTEO Ltd. Şti. Çekirge Cd. 99 / 17 Bursa - Türkiye
Tel: (224) 236 41 31 – Faks: (224) 236 81 21

Avrupa İrtibat Adresi:
ALTEO
Via Cairoli 56 Viareggio, LU 55049 Italia

Copyright © 2002, ESE Italia
Copyright © 2004,
Bu kitabın Türkçe Yayın Hakları ALTEO Ltd. Şti.'ne aittir.
Her hakkı saklıdır.

Türkiye'de Mart Matbaası tarafından basılmıştır.
Adres: Mart Plaza Merkez Mh. Ceylan Sk. No:24 Nurtepe
Kağıthane / İstanbul
Tel: (212) 321 23 00 – Fax: (212) 295 11 07

İngilizce'sinden Çeviren: Şükrü Zafer Serinken

Yayına Hazırlayan: Teoman Akben
Düzenleme: Maji Reklam ve Danışmanlık

Spiritüalizm Serisi - 2
ISBN 975-92340-4-1

Tanrılar Okulu
The School of Gods (La Scuola degli Dei) –Stefano Elio D'Anna

YEDİNCİ BASIM

ALTEO

Bölüm 1 Dreamer'la Karşılaşma *1*

1. Dreamer'la Karşılaşma 2. Çalışmak Esarettir 3. "Ben bir kadınım..."
4. Ölmekte Olan Bir Tür 5. Yeniden Uyanış 6. Geçmişi Değiştirmek
7. Kişinin Kendisini Yüreğinde Bağışlaması
8. Öz gözlemleme Öz düzeltmedir. 9. "Ölüm asla bir çözüm değildir"
10. İyileşme Yüreğinin Derinliklerinden Gelir 11. Ev Sahipleri
12. Judith, "Sinyorina" 13. Teşekkürler Luisa

Bölüm 2 Lupelius *37*

1. Okulla Karşılaşma 2. "Dünya bize hep anlatıldı"
3. Alt üst etmeyi öğrenmek 4. Lupelius 5. Peder S. ile Karşılaşma
6. Lupelius'un Öğretisi 7. "Asklepios'a bir horoz kes"
8. Kişinin Yüreğinde Kendisini Öldürmesi Yasaktır 9. Tanrılar Okulu
10. Mea Culpa 11. Durumlar ve Olaylar-1 12. Durumlar ve Olaylar-2
13. "İşe Tanrı katın!" 14. Uyanık Kalma Sanatı 15. Kötü Alışkanlıklar
16. "Sen bunun altından kalkamayacaksın!" 17. "İnançlarını alt üst et!"
18. Narkissos Sendromu 19. Bir İnsan Saklanamaz

Bölüm 3 Beden *91*

1. "Dünya sensin" 2. Psikolojik Cüceler 3. Bir Istırap Ezgisi
4. Beden Yalan Söyleyemez 5. "Azla yetinen biri ol!"
6. Açlık Olmayan Bir Dünya 7. Dünyayı Düşleyen Bedendir
8. Düşüncelerin Kendi Kişisel Gerçekliğini Yaratır
9. Uyuyan Ormandaki Güzel

Bölüm 4 Antagonist'in Yasası *117*

1. Koşu 2. Ana Caddenin Bekçileri 3. Duvarlar 4. Antagonist'in Yasası
5. Düşmanını Sev 6. Yüreğinde Gülümsemeyi Öğren
7. St. James'teki Süit 8. Horoz Ötmeden Önce
9. Dreamer'la Akşam Yemeğinde 10. Dürüst Olmayan Yönetici
11. Kurban Daima Suçludur 12. Biletler 13. Dreamer'la Tiyatroda
14. Sefiller

Bölüm 5 Elveda New York *155*

1. Manhattan Sokaklarında 2. Düşün Araçları 3. Yalan
4. Elveda New York 5. Seven Kişiler Bağımlı Olamazlar
6. Hem Düşleyip, Hem Bağımlı Olamazsın 7. İkinci El Bir Gelecek
8. Şeyh ile Akşam Yemeğinde 9. Hastalığa Sığınma 10. Örümcek ve Avı
11. Varoluşun Sobesi 12. Şişe 13. Gerçek Yoksullar
14. Korku, Çürümüş Sevgidir 15. Çözüm Yukarıdan Gelir

Bölüm 6 Kuveyt Şehrinde *197*

1. "Ekonomi budur!" 2. 'Düş'ü Unutmak
3. Endişelenmek Hayvansal Bir İçgüdüdür
4. Kaçış Pek Az Sayıdaki İnsan İçindir 5. Programı İnanmadan Yapmak
6. Ajanda 7. "Alo, ben kimim?" 8. Mekanikliğe Takılan Çelmeler
9. Kendimizi Yenmek 10. Düş, Var Olan En Gerçek Şeydir
11. Heleonore 12. Evlat Edinme

Bölüm 7 İtalya'ya Dönüş *235*

1. Şerh 2. Buruk Bir Uyanış
3. Cehalet Hep Elini Tutacak Kadar Yakındır
4. Geçmişe Dönüş 5. Psikolojik Kirlenme 6. Balinanın Karnında 7. Kaza
8. Mektup. Kral Midas'ın Tersi 9. "Dans et, Tanrı aşkına, dans!!!"
10. "Yalnızca tehdit edildiğin zaman canlanıyor ve içten oluyorsun!"
11. İyileşme Ancak Yürekten Gelir 12. Adaletsizliğe Övgü
13. Dünya Düşüncelerimizle Yaratılır 14. Geçmiş Küldür
15. İrade ve Rastlantısallık

Bölüm 8 Dreamer'la Şanghay'da *267*

1. Mükemmellik Kendisini Asla Tekrarlamaz 2. İnsan Aklı Silahlıdır
3. Yalan Söyleyen Hayvan 4. "Özgür bir insan ol!" 5. Buda'nın Babası
6. Bağımlı Olmak, Çekilmez Bir Kulluktur
7. Vizyon ve Gerçeklik Birdir 8. Ücretliler Türü
9. "Ancak sevdiğin şeyi yap!" 10. Korkunç ve Harikulade Yön
11. Aşka Düşmek 12. "Ben senim!" 13. Evren, Uni-verso, Birliğe Doğru
14. Kral Yeryüzüdür ve Yeryüzü Kraldır
15. Gerçeklik, Düş Artı Zamandır 16. 'Düş' Tarafından Dokunulmak

Bölüm 9 Oyun *307*

1. Görmek İçin İnanmak 2. Yaşamını Değiştir!!! 3. Ödeme
4. Yay da, Ok da, Hedef Tahtası da Biziz.
5. "Seni özgürleştirmeye geldim!" 6. Rolleri Oynamak 7. Dönüş Yolu
8. "Hazır değilsin!" 9. Kestirme Yol 10. Zamanı Sıkıştırmak
11. Başkaları Seni Gösterir 12. Bilinçli Oynamak. Rol Oynama Sanatı.
13. 'Karşılaşmalar Oyunu' 14. Yeni Paradigma 15. Tekrar Gösterim
16. Dünyaya Beklenti Yüklemek 17. "Bu kitap ebedidir!"

Bölüm 10 Okul *349*

1. Dikey Vizyon 2. Pragmatik Düşleyenler İçin Bir Okul 3. Düşün Düşü
4. Seyyar Cennet 5. En Büyük Ekonomik Gerçek
6. Sahip Olmak, 'Olmak'tır 7. Üniversite, 'Birliğe Doğru' Anlamına Gelir
8. Okulun Doğuşu 9. "Ruh halimiz yerimizdir!" 10. Banka

Bu kitap...

Bu kitap, sırtı yere gelmiş ve yenilgiye uğramış insanlığın en güzel örneği konumundaki sık rastlanan tür bir insanın, yeniden doğuşunun hikayesidir. Onun öze geri dönüş yolculuğu, kayıp bütünlüğünün arayışında yeni bir göç hareketidir. Bu yolculukta demir alabilmenin ilk şartı ise, kişinin, içinde bulunduğu kölelik halinin farkına varmasıdır. Gezegenin artık geniş bölgelerine yayılmış bulunan sefaletten, her türlü cürüm ve savaşa kadar, dünyanın tüm problemlerinin ilk sebebi ve kökeni, insanlığın negatif düşünme ve hissetme alışkanlığıdır. Bildiğimiz dünyayı olumsuz duygular yönetmektedir. Kurtuluşumuz bu duygular değildir, ancak ne yazıktır ki hayatımızın her köşesini onlar tutmaktadır. İnsanlığın yazgısını değiştirebilmesi için, insanın kendi psikolojisini, doğrular ve inançlar sistemini değiştirmesi gerekmektedir. Anlaşmazlıklara ve kırılganlığa açık, fani zihniyetinin verdiği zulmün kökünü kurutması şarttır. Bu dünyanın en korkutucu hastalığı kanser veya AIDS değil, insanın ihtilafa meyilli düşünme alışkanlığıdır. Dünyanın genel geçer görüntüsünün, üzerinde yer aldığı kolon, asıl katil, budur.

Bu kitap bir harita, bir kaçış planıdır. Amacı, sıradan bir insanın dünyanın ipnotik kurgusundan, var oluşun matem ve suçlama dolu betimlemelerinden, programlanmış yazgıların derin lastik izlerinden çıkarak, kaçmayı nasıl başardığını göstermektir.

Umutlarımız, hırslarımız, sırlarımız, korkularımız, şüphelerimiz, şaşkınlıklarımız, arada kalmışlıklarımız, kararsızlıklarımız ve tüm duygularımızın; beğenilerimizin, arzularımızın, sevmediklerimizin, sevdiklerimizin, nefret ettiklerimizin hepsi, benliğin ince, algılanamaz ama gerçek dünyasına aittir. Gördüğümüz, dokunduğumuz, hissettiğimiz her şey, tüm çeşitliliğiyle etrafımızı kuşattığımız bu 'gerçeklik' ise, dünyamızın üzerinde olan, onu var eden, göreceklerimize görmeyeceklerimize karar veren görünmez bir evrenin yansımasından başka bir şey değildir. Tüm düşüncelerimiz, hislerimiz, arzularımız, fantazilerimiz görünmezdir. 'Düş' tarafından yaratılmış bir dünyada yaşadığımızı, dolayısıyla kuşatıldığımız şeyin görünmezliğini, insanda gerçek ve önemi olan hiçbir şeyin görünürde olamayacağını kabul etmekte ise doğamız gereği zorlanırız.

'Görünmeyen', metafizik, şiirsel ve mitolojik bir oluşum olmadığı gibi, gizli, gizemli, doğaüstü bir şey de değildir. Ancak 'görünmeyen' için fenomenler veya olaylar dünyasındaki, ya da gerçeğin tabiatı içinde sabit bir oluşum demek de doğru olmayacaktır. Çağlar boyunca, tarihi bir dönüm noktası veya entelektüel iklimin değişim anında sofistike enstrümanların kullanılması, 'görünmeyenin' sınırlarını devamlı genişletmiştir. Ve geçmişin 'görünmez'leri, her gün artan bir merakla, günümüzde bilimsel araştırmaların konuları haline gelmektedir.

Bunun için Dreamer tarafından gösterilen yol ise, somon balığının akıntıya rağmen suyun akış yönü tersine izlediği yol gibi, hem yorucu, hem keyifli; hem korkunç, hem harika; hem kulağa saçma gelen, hem gereklidir. Felsefesi başlarda bana da –yani o 'sık rastlanan insan türü' dediğim kişiye de– insanlığın bağlı olduğu doğal ve genel tüm kurallara bir muhalefet gibi görünmüştü. Ancak ilkeleri uygulandığında bunun evrensel düzen tarafından dahi arzu edildiği ve kabul gördüğü ortaya çıktı. Benim yaptığım gibi, ona sıkı sıkıya sarılıp, bir gün sıradanlığın ve tekrarlamaların cehennemî döngüsünü geride bırakmak isteyecek insanlara verebilmek için, Prometheus gibi, Dreamer'ın dünyasından bir parça kapıp getirdim; yani bu kitabı... Dreamer'la karşılaşmamış ve öğretisini almamış olsaydım, bu kitap ne var olabilirdi ve hatta ne de tek bir satırını kaleme alabilirdim. Gerçi onu yazan benmişim gibi görünüyordum, ama sanki gerçekte bu kitap başından beri hep yazılmış bulunuyordu. 'Tanrılar Okulu', gebelik dönemindeki bir canlı gibi, gözlerimin önünde değişip gelişerek gün gün inşa edilirken, bir yandan da kendimi inşa ettiğimi hissediyordum. Yine de Dreamer'dan neler öğrendiğimi anlatırken, bölümler içerisinde sadece insanlığın şu an içinde bulunduğu durumu yansıtan ve devrimsel nitelik taşıyan çözümlerine değinip, okuyucunun kabul sınırlarını aşabilecek olan kimi olayları ve kimi gördüklerimi nakletmekten kaçınmaya çalışacağım.

Bu kitap yıllar süren ve sıradışı bir varlıkla yapılmış bir çalışma ve hazırlığın hikayesidir. O varlıktan ben kendi adıma –sonrasında aslında bir ödül olduğunu anladığım– inanılmaz bir görev emri aldım: Evrensel bir Okul'a hayat verilmesi ve sınırları olmayan bir Üniversitenin kuruluşu.

Ve düşledim...

Bir Bireysel Devrim düşledim,
Onu içindeki kargaşadan, şüpheden, korkudan ve acıdan
Sonsuza dek kurtarmaya,
Eski insanlığın zihinsel paradigmalarını alt üst etmeye muktedir...

Ekonomi ve Etik, Emek ve Fikir,
Finansal güç ve Aşk....
Bir arada yaşayabilecek her ikiliyi uyum altına alması için,
Yeni bir liderler nesline ders verecek
Bir Okul düşledim...

Bu öze dönüş yolculuğunda, öyle çok saçmalığı terk etmem, öyle çok yükten kurtulmam gerekti ki... vasat düşünceler, vasat fikirler, olumsuz hisler, ikinci el inançlar, elden düşme yargılar... Benliğimin en karanlıkta kalmış yerlerini belirlemek, onlara meydan okuyup, onlarla savaşmak için, kendimi fethetmek zorunda kaldım.

Bir zamanlar 'vermenin' gerçek anlamının 'yazmak', onun da ötesinde 'öğretmek' olduğuna inanıyordum. Şimdi ise biliyorum ki, öğretmek yalnızca kişinin kendini bilmesi, ne kadar tamamlanmamış olduğunu keşfetmesi ve bu tarafını tedavi etmesi yolunda başvurulan bir hile.

"*Kişi ancak bilmiyorsa öğretebilir*" demişti Dreamer; "*gerçekten biliyor olanlar, öğretmezler*"
'Öğrendiklerimiz', gerçekten 'sahip olduklarımız', kişiden kişiye aktarılamazlar.
Mutluluk, refah, bilgi, istek, sevgi, dışarıdan edinilemez, 'verilemez', sadece 'hatırlanabilir' Onlar benliğin istemesek de orada olan hediyeleridir ve bu nedenle her insanın doğal mirası arasındadırlar.

Hiçbir politik, dinî, veya felsefi sistem, toplumu dışarıdan değiştiremez. Bizi dünya çapında bir iyileştirmeye tabi tutup, daha anlayışlı, daha samimi ve daha mutlu bir uygarlık haline getirebilecek yegane şey, yalnızca bireysel bir devrim, her kişinin tek tek, hücre hücre, psikolojik bir tekrar doğumu, benliğinin yaralarının sarılmasıdır.

Dreamer'a, elimden tutup beni zaman ve ölümün olmadığı, zenginliğin hırsızlık tanımadığı, 'düş'ün dünyasına, cesaretin ve kusursuzluğun dünyasına götürdüğü için sonsuz şükran borçluyum.

Dreamer'ın yasaları, Onun fikirleri, aklımı devamlı kurcalıyor ve birçok kısmı daha hala anlaşılmayı bekliyor.

Herkeste yer alan, yaşayan;
Bendeki varlığıyla,
düşümü,
sınırlarımın da üzerinde yüksekliklere,
duygularımın da altında derinliklere zorlayan;
Özgürlüğüm için,
bana seslenen, beni yönlendiren,
Dreamer'a...

BÖLÜM I

Dreamer'la Karşılaşma

1 Dreamer'la Karşılaşma

O sıralar New York'ta, Manhattan'la Queens arasında, Doğu Nehrinin ortasındaki küçük bir toprak parçası olan Roosevelt Adasındaki bir apartman dairesinde yaşıyordum. Adacık, palamarlarını vira edip okyanusun özgürlüğüne doğru akıntının üstünde kayıp gidiverecek demirlemiş bir gemi gibi duruyordu; ama günler günleri kovalamasına rağmen, nehrin dalgalı karanlığında yerinden hiç kımıldamamıştı. Çocuklarıma iyi geceler demeye yatak odasına girdiğimde çoktan uyumuşlardı. Parmaklarımın ucuna basarak oturma odasına döndüm. Gece, sessizliğinin içinde sarıp sarmalayarak beni gizliyordu. Tiksinmeye varan bir yabancılaşma duygusu nedeniyle, kendimi bir yabancının yaşamına sinsice girmiş bir hırsız gibi hissediyordum. Silkinip kendimi toparlamaya çalışmış ve karşımda uzanan, ışıklı nokta dizisiyle bezenmiş Queensborough Köprüsünün görüntüsüne bakmıştım. Köprü, metal gergi kollarının oluşturduğu anlamsız oylumda havada yüzercesine duruyordu; soğuk ve asılı bir tehlike gibi ürkütücü.

Bunların biraz öncesinde Jennifer bir tartışmayı Amerikan yöntemiyle sonlandırmak üzere odasına çekilmişti. O akşam eve geç gelmiştim.

Bir süredir görmemiş olduğum bir arkadaşımı karşılamak üzere J. F. Kennedy Havaalanına gitmiştim. Onu görür görmez, yaşantısının benimkinden daha rahat ve daha mutlu olduğu izlenimine kapıldım. Şimdiye dek kendime hiç kondurmaya bile yanaşmadığım bir kıskançlık, imrenme ve

körü körüne çekişme duygusuyla birdenbire şuursuzca bir boşboğazlık etmek ve durmaksızın konuşmak için bir dürtünün etkisine girdim. Arabada, yalan üstüne yalan sıralayıp New York'ta geçen yıllarım üstüne hayali bir öykü uydurdum. Ona çağrılı olduğum partilerin hepsine gitmemin olanaksızlığını, sergilerin açılış kokteyllerini, gösteri salonlarındaki gala gecelerini, kariyerimdeki başarılarımı, hobilerimi ve hatta Jennifer'la mutlu ilişkimizi sıraladım. Dilimin ucuna kadar gelen asıl sözcükler çıkmıyor ve giderek içimden bir çığlık kabarıyordu. Bu bitmek bilmez ikiyüzlülük ırmağında iğrençlikler yoğun ve denetimsiz olarak akıyor, bu yalanlar akıntısını denetlemeye gücüm olmadığını anlamak dayanılır olmaktan çıkıyordu. Bu anlamsız gösterimi kesmek 'isterdim', ama bu kepazeliği düzeltmeye ne denli çabalarsam, kendisine dönüştüğüm adamdan, şuursuzca konuşan o varlıktan kendimi sıyırıp ayırmanın olanaksızlığını o denli hissediyordum. Söylediğim sözcüklerden ne denli tiksinirsem, doğruyu söylemenin olanaksızlığını o denli anlıyordum.

İkimiz de aynı bedendeydik. Siyam ikizi, kentaur, ya da erselik gibi iki yüzlü bir varlık olmak, berbat ve acayip bir ortak yaşamaya ebediyen mahkum olmak düşüncesiyle tüylerim ürperdi.

Hava kararmıştı. Yolda yanlış bir dönüş yapmış olduğumun farkına geç varmıştım. İlerledikçe sürekli daha da pisleşen, aydınlatmaları çok yetersiz sokakların ıssız labirentine girmekteydik. Sözcükler azalarak bütünüyle kesildi ve arabaya, ağır ağır buz gibi bir sessizlik çöktü. Şiddetli sağanak altında, arabayı yürüyüş hızıyla sürerken ardımızda bizi izleyen bir arabanın farlarını fark ettiğimde, bir anlığına gözüme bir üst geçidin kolonlarının ardından bizi gözetleyen bazı gölgeler de ilişti. Dönüp arkadaşıma baktığımda donakalmıştım. Korkudan bembeyaz kesilmiş, tir tir titriyordu. Gaza bastım. Yüreğim, göğsümü sarsarak kuvvetle küt küt atıyordu. İçgüdüsel olarak, bulduğum ilk yola saptım. İçinde ateş yaktıkları bir varilin başında toplanmış bir grup berduşa çarpmaktan, keskin bir dönüş yaparak son anda kurtuldum. Etraftaki binaların gölgeleri sanki korkunç canavarların çeneleri, bizi yutmaya çalışan cehennemin ağzı gibiydi.

Bir siren sesi havayı yardı ve bu sıkıntılı atmosferi parçalayıp dağıttı. Bizi izleyen arabayı sürekli gözlediğim dikiz aynasında, ardımızdaki farların uzaklaşarak karanlıkta gözden kaybolduğunu gördüm. Sonrasında daha insanca bir bölgeyi gösteren yol levhalarını ve bizi sonunda eve ulaştıran tabelaları bulmam zor olmadı.

O arkadaşımı bir daha hiç görmedim.

Asansörle 16. kata çıkarken, kendi kendine sürekli mırıldanan, iri yarı, zeka özürlü bir zenciyle birlikteydim. O sıralarda, Roosevelt Adasında sosyal kaynaşma uygulamaları yürütülmekte olduğundan, adada yakınlarıyla yaşayan böylesi özürlü kişilerle sıkça karşılaşılırdı.

Jennifer'ın, beni Medusa'nın başındaki yılanlar gibi saçlarında sağa sola sallanan bigudileri ve parmakları arasında sigara, bağırıp çağırarak odayı sinirli sinirli ileri geri adımlarken karşılaması, yaşantımın aynasındaki bir başka hayalet, son görüntülerdi. Yıllardır beni uyuşturmuş olan bir anestezik etki ortadan kalkmaya başlamışçasına, ilişkimizin anlamsızlığını ve varoluşumun getirdiği hüznü hissettim. Bu apartman dairesi, bu kadınla ilişkim ve gördüğüm her şey, artık onulmaz bir bayağılık taşıyordu. Kişiliğimin ifadeleri olan, kendime ait olduğunu düşündüğüm bütün bu seçimlerimin, artık yalnızca kaçışı bulunmayan tuzaklar oldukları açığa çıkmıştı.

Bu muydu düşlediğim yaşantı? Elimin kolumun bağlı olduğunun farkına vardığımda nefretle doldum. Üzerime sessiz bir umutsuzluk çöktü. Taşkın bir ırmağın çivi gibi soğuk suları, önündeki setlerin hepsini, tüm yalanları, tüm ödünleri yok etti. Kendimi bir kazazede gibi, varoluşun ıssız bir kıyısına attım. Başımı kollarımın arasına koyar koymaz kederim uykuya yol verdi.

Söken şafağın çok az renginin vurduğu villanın içi karanlığa gömülüydü. İçinde bulunduğum büyük odanın arka duvarını eski bir yağlı boya tablo kaplıyordu. Solgun ışıkta, gümüş rengi bir manzaranın tam ortasında, düş kuran bir insan şeklini ayırt ettim. Tablo gibi, mimarisinden möblesine bu ortamın her ayrıntısı da yoğun bir güzellik mesajı sergiliyordu. Geceyle şafak arasındaki bu belirsiz zamanda, kendimi bu villada bulmam çok garipti, ama hiç şaşırmamıştım. Her şey bildik görünüyordu, ama daha önce burada hiç bulunmadığımdan emindim.

Villa sanki her şeyiyle düşünceye dalmıştı; hiç ses çıkmıyordu. Bir odanın büyük kapısına gelene dek eski taş merdivenleri çıktım. Bilinmeyen bir yetkiliyle buluşmaya gelir gibi düzgün giyimli olduğumu fark ettim. Canımın neden sıkkın olduğunu anımsamıyordum, ama endişeli ve aksiydim. Sobada ince dalların yanışına benzer bir duygu keşmekeşi iç konuşmamı besliyordu. Ayakkabılarımı çıkartıp eşik önüne bıraktım. Bu davranışım da bana çok doğal gelmişti. Yapılması gereken ve bilinen bu hareketler, kesinlikle başka vesilelerle de uygulanan bir ritüelin bazı kısımlarıydı. Hatta, en ufak bir fikrim olmasa da bu kapının ardında ne beklemem gerektiğini bildiğim kanısındaydım. Kapıyı vururken birdenbire kaygılandım ve bu duygum derhal düşünce silsilemin yerine geçti; içimi titreten bir tür saygı hissediyordum. İçimdeki bir şey neler olduğunu biliyordu. Kapıya hafifçe vuruşlarıma herhangi bir yanıt beklemeden demir kapı koluna bastırdım, iterek açtım ve içeri girdim.

Şömineye bir göz attım. Yalazların parlaklığı gözlerimi kamaştırdı, öyle ki başımı çevirmek ve yaşarmasını önlemek için gözlerimi kapatmak zorunda kaldım. 'O' şöminenin yanındaydı; sırtı bana dönüktü. Duvara vuran gölgesine baktım. Odanın, uzak ateşin ışığıyla çok az aydınlanan her

iki yan duvarı, eski pencereleri karanlığa dikilmiş gözler gibi çevreleyen muhteşem taş kemerlerle kaplıydı. Doğu yönündekinden, sökecek şafakla renklenmiş göğün bir kısmını gördüm.

Bir göl gibi gözüken beyaz döşemenin üzerinde, tam sakınarak birkaç adım atmaya başlamışken, tüm hareketlerimle düşüncelerimi donduran, dehşet veren, gür sesini işittim.

Arkasına dönmeden, "*Çok kötü bir durumdasın!*" dedi. "*Böyle olduğunu, içeri girişinden, yürüyüşünden, hatta duygularının bunlardan önce gelen kokusundan anlayabiliyorum.*

Aklında çok fazla, sürüyle düşünce var. Bu halinle nereye varacağını sanıyorsun? Öyle karman çormansın ki yaşamını bir yazman olarak sürdürmekte çok zorlanacaksın."

Ani bir vuruştan kendimi sakınmak istercesine, "Ben bir yazman değilim" diye sertçe yanıtı yapıştırdım. Kim olursa olsun aramızda uygun bir mesafe korunmalıydı. Ancak sözlerimin bütün gücü, duvarların yalıtım kaplamalarında söndü. Üzerime bilinmeyen bir korku çökmüştü, sesim karşılık vermeye pek hafif çıktı: "Ben bir yöneticiyim!"

Ardından, benliğimin ta özüne dek işleyen upuzun bir sessizlik oldu; alaycı bir kahkaha sonu gelmeyen bir süreyle içimde yankılandı. Can sıkıcı bir kararsızlıkta kalmıştım, çünkü hangi parçamın neresiyle alay ettiğinden emin değildim. Sonra ses, bu sonsuzluğun içinden bir daha yükseldi.

Hor gören bir ifadeyle, yüzüme bir tokat atarcasına, "*Ne cüretle 'ben' demeye kalkışırsın?*" dedi. "*Benim dünyamda 'ben' bir küfürdür.*

'Ben' içinde taşıdığın ayrılıktır; 'ben' senin yalanlar ordundur. Kendi 'küçük ben'lerinden birini her söyleyişinde yalan söylüyorsun.

Ancak kim olduğunu biliyorsan 'ben' diyebilirsin; yaşamının efendisiysen, bir iraden varsa."

Bir suskunluk oldu. Yeniden konuşmaya başladığında sözleri daha da göz korkutucuydu. "*Bundan böyle sakın 'ben' deme, yoksa buraya bir daha asla gelemezsin!*

Kendini gözle. Kim olduğunu bul!

Dünya düşlediğin gibidir; bir aynadır. Dışarıda dünyanı bulursun, kendi kurduğun, düşlediğin dünya. Dışarıda kendini bulacaksın. Git ve kim olduğunu gör.

Bağlarından kurtul. Kendini özgür kıl. Katılaşma, direnme. Kabullen! Kim olduğunla bilinçli olarak karşılaşmaya razı ol. Başkalarında kendi yalanlarını, öz çıkarlarını kollayışını ve bilgisizliğini bulmaya... Değiş! Böylece dünya da değişecektir! Kendini öldürüyor, aldatıyor ve yağmalıyorsun. Başka ne bulabilir, kendinden başka kiminle karşılaşabilirsin ki?

Beter bir dünya yaratıyorsun, ardından kendi yarattığın şeyden, kendi eserinden dehşete düşüyorsun. Dünyanın nesnel olduğunu düşünüyorsun.

Dünya, onu düşlediğin gibidir. Git, dünyaya gir ve kendini kabullen. Kendi içinde taşıdığın yoksullarla, zorbalarla, toplum dışına atılmışlarla tanış. Sabahtan akşama dek yarattığın tüm süprüntüleri kabullen. Bundan kaçınma, sakın hiçbir şeyi suçlama. Kendini dünyana bırak. Git ve yarattığın şeyi bilinçli olarak kabullen; müsamahasız, cahil ve ölü bir dünya.

Bağlarından kurtul. Direnme. Dünyanın akıp yoluna girdiğini göreceksin. Kabullen!

Şimdiye dek bağdaşamayıp karşı çıktığını düşündüğün şeyi, yüreğinde uyum içine sok.

Bir kişinin erki, kendine sahip olmakta ve koşut olarak kendisine teslim olmasında yatar.

Teslim olmak ve sahip olmak, kişinin her yaptığı şeyde bulunması gereken temel unsurlardır. Uyumluluk en büyük güçtür. Bununla zayıf ve yenilmiş bir adamın teslim olmasını değil, kendine sahip olan, dünyayı dize getiren bir adamı kastediyorum.

Benim yanımda, hem teslim olmayı, hem de sahip olmayı öğreneceksin."

Birdenbire sesi değişti ve sert bir buyruk halini aldı.

"*Benimle iken kağıt ve kalemin olacak!*" dedi. "*Bunu sakın unutma!*"

Sesindeki otoriter hava ve konunun bu kadar hızlı değişmesi beni alt üst etti. Ardından bu tedirginliğim hızla önce korkuya, sonra paniğe döndü.

Başımın üzerinde ölümcül bir tehlike asılıymış gibi hissettim. Şunları söylerken sesinin güçlü bir tıslama haline geldiğini işittiğimde, tüm duyularım katıldı: "*Artık şunu yazmalısın. Kağıt ve kalem kurtuluşun olacaktır. Sözlerimi yaz, çünkü onları anımsamanın tek yolu budur.*

Yaz! Bu, varlığının dağılmış kalıntılarını bir araya toparlayabileceğin tek yoldur."

Ardından sözü hiç kesilmemeliymiş havasında, söyleyebildiğim son sözlerime dönerek yanıtladı, "*Bir yönetici, yaptığı işe inanmaya uğraşan bir çalışandır; bir inancı savunur. Ne denli sıradan olursa olsun, kendisine bir şeye ait olma duygusu ve bir 'yönetiyor olma yanılsaması' veren bir kültün papazıdır.*

Fakat sende bu bile yok! İrade olmadan düşünceler, duygular ve arzular, oluşun içinde başıboş dolaşan serseri kıymıklar gibidir ve sen evrenin insafına kalmış küçük bir parçacıksındır."

Bu sözler bende, ummadığım bir anda başımdan aşağı buzlu sular boşanıp nefesimi kesmişçesine bir etki yaptı. Sıcaklık epeyce düşmüş gibiydi ve donuyordum. Yaşantımda daha önce hiç hissetmediğim derin bir utanç, zalim bir yavaşlıkla yüreğime oturdu. Birden kulağımın dibinden gelen sesiyle irkildim; öylesine yakındı ki nefes alışını bile işitebiliyordum. Ses tonu boğuk ve haşindi.

"*Amerika'nın yerli Kızılderili kabilelerinde, en alt sosyal düzeyde sayılan bir toplumsal katman vardı. Bu adamlar ne şaman, ne de savaşçıydı;*

bunlar ne avlanır, ne de kadın veya mevki için yarışırlardı. Bu kişilere kimsenin yapmak istemediği, en hor görülen ve en zor işler verilirdi. Bu insanlar, cesaret veya dürüstlük sınamalarıyla yüz yüze gelmeleri halinde hemen geri çekilirlerdi."

Sözlerinin burasında susup öyle aşağılayıcı bir bakış fırlattı ki, tutulmuştum; ne bu vuruşu savuşturmak, ne de zayıflatmak için bir şey yapamamıştım. "*İlkel veya çağdaş olsun, her kabilede,*" diye sertçe kulağıma fısıldadı, "*Sen o katmana, sosyal düzeyde işte oraya yerleştirilirdin.*"

Bu sözleri bağrımı delmişti. Çok utanmıştım. Artık yumuşaması umurumda değildi. Sadece buradan uzaklaşmak istiyordum; arkamı dönüverip çıkıp gitmeye yetecek gücü bulmak. Keşke bir telefon veya saat çalıverseydi, kendimi hemen buranın dışında bulurdum. Ne var ki hiçbir kasımı oynatamıyor, gözlerimi bile kıpırdatamıyor, hiçbir hareket yapamıyordum. Bu kişinin düş dünyasındaki amansız bir yasa, ne bir parmağımı kaldırmama, ne de kuyruğu dik tutmama izin veriyordu.

Konuşmasını acımasızca sürdürdü. "*Bu 'düş'ten ayrılmak istediğini biliyorum, ama ben gerçek olanım. Somut olduğunu sandığın yaşantın ve kendi seçimlerini yapıp kararlarını verdiğine inandığın dünyan gerçek değil. Onlar korkunç birer karabasan. Evlenmek, çocukların olması, kariyer yapmak, bir ev satın almak, para kazanmak, bel bağladığın bütün bu şeyler, aslında tapındığın ve başka her şeyin önünde tuttuğun anlamsız totemler.*

Bir tek 'düş' gerçektir. 'Düş', var olan en gerçek şeydir. Gerçekliğin bu dünyasında devinmeyi öğren. Burada artık alışkanlıkların, inançların ve eski kalıpların, bütünüyle anlamlarını yitirir. Senin gerçeklik diye nitelediğin yalnızca bir görüntü; bu bütünüyle ters yüz edilmeli ki yanında eski bir şey götüreme. Nasıl düşüneceğini, hissedeceğini, nefes alacağını ve besleneceğini, eskisinden bütünüyle farklı bir biçimde yeni baştan öğrenmelisin...

Anlamsız bir yaşantın oldu; zorlu bir yaşam. Bir işin, bir maaşın yanılsatıcı güvenliği ardına saklandığından, bu dünyanın yoksulluk ve acılarının kalıcı olmasına yol açıyorsun." Bu son saptamayı tatlılıkla, ama yine de oldukça ciddi bir ses tonuyla, çok vahim bir hasarı gözden geçiriyormuşçasına yapmıştı. "*Yaşam bağımlı olunmayacak kadar değerli, vazgeçilmeyecek kadar zengindir! Artık değişmenin zamanıdır!*"

Biraz suskunluk, bundan sonraki sözlerini daha da kuvvetlendirdi.

"*Benimsediğin çatışmacı dünya vizyonunu terk etmenin zamanı. Yaşamayan her şeyi yok etmenin zamanı. Yeniden yaşama kavuşmanın zamanı. Kölelikten çıkışın ve özgürlüğe yeniden kavuşmanın zamanı. Bu bir insanın aklına getirebileceği en büyük serüvendir: öz bütünlüğünü yeniden ele geçirmek.*"

Gözlerim alaca karanlığa alışmıştı. Dışarıda, gün doğumu gecenin karanlığını dağıtıyordu. Bir güneş ışını, henüz daha toprağın soğuk, solgun

ve gölgeli yüzeyine bile ulaşmadan, üzerinde şöminenin taştan çekeri olan büyük maun kirişe vurdu. İri Gotik harflerle oyulmuş ve altın renginde boyanmış yazıyı okudum: *Visibilia ex Invisibilibus.*

2 Çalışmak Esarettir

Gücümü zar zor toplayıp, "Siz kimsiniz?" diye sordum.

"*Ben Dreamer'ım*" dedi. "*Ben düşleyenim, sen de düşlenen. Kendinle samimi olduğun bir anda bana geldin.*"

Bunun ardınca gelen sessizlik, etrafına sonsuz halkalar yaydı. Sesi hışırdıyordu.

Yüksek sesle, "*Ben özgürlüğüm!*" dedi. "*Beni artık tanıdın; bundan sonra artık öyle değersiz bir şekilde yaşamayı sürdüremeyeceksin.*" Söylediği şu sözler bundan böyle hep hafızama kazınmış olarak kalacaktı: "*Hiç kimse veya hiçbir şey, seni bağımlı olmaya zorlayamaz; bunu ancak sen yaparsın.*

Bağımlı olmak her zaman kişisel bir seçimdir, hatta istemeden olsa bile. Dünya her isteğe yanıt verir. Ne var ki, sen ne istediğini bilmiyorsun, çünkü yıllardır 'düşlemeyi' bıraktın."

Doğrudan gözlerimin içine bakarak, dünyayı suçlama ve şikayet etme eğiliminin, insanoğlunun bu ilkeleri anlamadığının en kesin kanıtı olduğunu belirtti. İnsan, bir şirkete bağımlı değildir. Onu kısıtlayan bir yönetim kademesi veya bir patron değil, kendi korkularıdır. Bağımlılık korkudur.

"*Bağımlı olmak, bir sözleşmenin sonucu değildir. Bir rolle ilişkili olmadığı gibi, bir sosyal sınıfa ait olmakla da oluşmaz. Bağımlı olmak, bir kişinin saygınlığını düşürmesidir. İçte bir dağılmanın sonucudur.*

Bu iç durum, bu çürüme, çalışılan bir iş biçimini alır ve ast bir unvan görünüşüne bürünür. Bağımlı olmak, kendi korkularına ve hayali kuruntularına esir düşmüş hasta bir aklın eseridir. Bağımlılık hali, 'düş'ün teslim edilmesinin görünür sonucudur."

Bu yargısı, 'bağımlı' sözcüğünü her seferinde söyleyiş biçimi ve heceleri yavaşça sıralaması sözcüğün gerçek anlamını açıklıyordu. Bu sözcüğün kendi içindeki hüzün ve sevgisizlik belli oluyordu.

Dreamer, "*Bağımlılık, varlığın bir hastalığıdır! Kişinin bütünlüğe erişmemesinden kaynaklanır. Bağımlı olmak, kişinin kendisine inanmayı kestiğinin ve yaratmayı bıraktığının göstergesidir*" dedi.

Söylediklerini düşündükçe, sanki tenime dökülen asit gibi içime işlediklerini hissediyordum. Ona gücenişim, derinleşip, kızgınlığa dönüştü. İnsanların bu kadar geniş bir kesimini böylesine yargılayışı kabul edilir gibi değildi. Bir insanın yaşamının, onun duyguları ve korkularıyla nasıl bir

bağıntısı olabilirdi ki? Halbuki ben, hep içteki ve dıştaki bu iki dünyanın birbirlerinden ayrı olduğunu ve öyle kalmaları gerektiğini düşünmüştüm. Kişinin dıştaki dünyada bağımlı, ama içte özgür olabileceğine inanmıştım. Bu inancım kızgınlığımı körükledi.

Beni suçlarcasına, "*Milyonlarca kişi gibi sen de bütün yaşantını, içinde yaşam olmayan kuruluşların katmanları arasında saklanarak geçirdin*" dedi. "*Özgürlüğünü bir avuç uydurma gerçeklikle takas ettin.*

İpnotik uykundan ayılmanın, vahim yaşam görüşünü bırakmanın artık zamanıdır!"

Şimdiye dek kimse bana böyle davranmamıştı.

Meydan okurcasına, "Benimle böyle konuşma yetkisini size kim veriyor?" diye patladım.

"*Sen.*"

Bu beklenmedik yanıt iflahımı kesmişti. Üzerime çöken bir suçluluk duygusu altında eziliyordum. Saklanmak istedim. Hâlâ bir yüzü bulunmayan bu varlığın önünde, anlatılması olanaksız bir utanç içinde çırılçıplak kalmış gibiydim. Buradan kaçıp gitmek istedim. Beni dünyanın sınırlarının dışına fırlatan bu durumdan kurtulmak için kalan son gücümle çabaladım. Konuşmayı yeniden tutarlılık ve mantık çerçevesine sokabilmeye uğraşarak alçak sesle, "Fakat organizasyonlar çalışanlar olmadan nasıl yürüyebilir?" dedim. Dreamer suskundu. Suskunluğunu, sorum karşısında şaşırmasına, ya da yanıt verememesine yordum, cesaretlenerek bastırdım: "Onlar olmasaydı dünya dururdu."

"*Hiç de değil!*" diye sertçe yanıtladı. "*Dünya bu halde, çünkü korkudan ödleri kopmuş, bağımlı insanlar var. İnsanlık bu haliyle, bağımlılıktan kurtulup özgürleşmiş bir topluma can veremez.*" Şaşkınlığımı gördü. Anlama sınırlarıma ulaşıp aştığının farkına varınca, ses tonunu neredeyse beni yüreklendirecek kadar yumuşattı.

İğneleyen bir ifadeyle çabuk çabuk, "*Korkma!*" dedi. Yüzünde, sert görünüşüne uymayan ironi kıvılcımları belirip kayboluyordu. "*Senin gibi insanlar var oldukları sürece, bağımlılık dünyası da hep var olacak ve dünya, aşırı nüfuslu olmayı sürdürecektir.*"

Ardından gelen suskunlukta aramızdaki hava buz kesti. İronik ve yumuşak tavrı birden çelik gibi sertleşti.

"*Sen! Senin, bundan böyle bunda bir payın olmayacak; çünkü beni tanıdın!*"

Sanki ışıktan bir bisturi, taşlaşmış düşünce tabakalarını ve duygu molozlarını zorla yarmıştı.

"*Bağımlılık, düşün reddedilmesidir*" dedi. "*Bağımlılık, özgürlükten yoksunluğu ve yaşamdan vazgeçişi gizlemek için insanların taktıkları maskedir.*"

Bu 'bağımlılık' sözcüğünü birçok kez duymuş ve kullanmıştım, ama ancak Dreamer'la bu ilk görüşmemizden sonra dehşet anlamının ayırdına vardım. Günümüzdeki çalışanların içinde bulundukları koşulların, eski dönemlerdeki köleliğin çağdaş bir uyarlamasından başka bir şey olmadığı anlaşılıyordu. Bir iç hamlık ve bağlılık hali. Bilincimde oluşan bir yırtığın aralığından, kendi seçmedikleri ve yaratıcılığı bulunmayan, yorucu bir işin sonsuz yinelenmesine bağlanmış, Sisyphos'un kaderine mahkum olmuş insan kalabalıklarını gördüm.

Sonra yine geçmişten bir anımsamayla, Milano'da, Sarca Bulvarındaki Rusconi binasının, çalışanlara ayrılmış uzun giriş kapısı dizisinin üzerinde, yükseğe yerleştirilmiş "Astlar Girişi" yazılı levhanın bulunduğu ön cephesini gördüm. Yenilip esir edilmiş Romalıların, Samnio'da, derin ve sarp Caudine Çatal Vadisinden[1] çıkışları gibi, eğilmiş ve yenik düşmüş bir ordu insanın, bu binanın dar kapılarından girişlerini ve kendi eşsizliklerine inanmaktan vazgeçmiş bu insanların, kuyruklarda bir uydu gibi ilerleyişlerini gördüm. Bireyin yok oluşuna dair bir önsezi, üzerime kara bulutlar gibi üşüştü ve bu kaderin elemi yüreğimi dağladı. Dreamer, ölümcül bir yaraya müdahale etmek için yaklaşan biri titizliğiyle bu resme girdi. Şunları söylerken sesinde ağırbaşlı bir tonlama vardı: "*Bir gün, artık çalışması gerekmeyecek bir toplum olacak; sevgi dolu, düşlemeye yetecek kadar zengin ve düşlediği için, ebediyen zengin kalacak bir insanlık.*

Evren son derece bereketlidir, bir kişinin yürekten isteyeceği her şeyi aşkın olarak veren 'Bolluk Boynuzu'dur. Böyle bir evrende kıtlıktan korkmanın yeri yoktur. Sadece senin gibi korku ve şüphe dolu insanlar yoksul olabilir, dünyada bağımlılığı ve yoksulluğu sürekli kalıcı kılabilirler."

Hiddetten kısılmış bir sesle, "Fakat ben yoksul değilim!" diye haykırdım. "Neden böyle söylediniz?" İçimden bu ithamın saçmalığını gösterebilmek üzere gerekçeler, karşı savlar hazırladım ve tüm iyi nedenleri toparladım. Dreamer suskundu. "Ben yoksul değilim!" diye yeniden haykırdım. "Güzel bir evim, bir yönetici makamım, beni sayan dostlarım var. Hem babalık, hem annelik yaptığım iki çocuğum var..." Bu dayanılmaz adaletsizliğin ve haksız saldırının baskısıyla sözlerimin burasında sustum.

Dreamer, "*Yoksulluk, kişinin kendi sınırlarını görememesi demektir*" diye açıkladı. "*Yoksul olmak, kişinin hoşlanmadığı ve yapmayı seçmediği bir iş karşılığında kendi yaratıcılık hakkından vazgeçmesidir.*"

Tam sözünü bitirmiş olmasını umarken, "*Sen!*" diye ekledi. "*Sen yoksulların en yoksulusun. Çünkü hâlâ kim olduğunu bilmiyorsun. Sen*

[1] M.Ö. 321'de Romalıların yıllardır savaştıkları Samnit halkı yenilgiyi kabul eder ve antlaşma ister. Romalılar işi kökünden sonuçlandırmak için antlaşma yapmayı kabul etmez ve Samnitlerin üstüne 40,000 kişilik bir orduyla yürür. Dikkatsiz Roma Konsüllerinin hatasıyla ordu toptan. Sannio'da Caudine Çatal Vadisine girer. Vadinin tek bir çıkışı vardır ve orayı düşman tutmuştur. Girdikleri yere döndüklerinde, oranın da Samnitlerce tutulduğunu görürler. Roma Konsülleri. hiç savaşmadan Samnitlere teslim olurlar. Roma, bu yenilgiyi hep en büyük utancı saymıştır. (ç.n.)

'unuttun'! Bugüne dek hiç kimseye, sana verdiğim kadar başarılı olma fırsatı vermedim.

Bu son fırsatın."

Birdenbire, benliğimin her santimini kaplayan, saldırıya uğramış ve haksız davranılmış olduğum duygusu yok oldu ve tüm savunmalarım, bu koçbaşına karşı koyamayıp boyun eğdiler. Yaşantımın tutturulduğu tüm eski menteşelerin zorlanıp gıcırdadıklarını işittim. Kökleri en derinlerde olan inanışlarım, temelinden sarsılan mabetler gibi yıkılıyordu.

"*Gözlerini açıp kendi durumunu gör. İnsanın kendi egemenliğinden ne denli uzaklaştığını anlayacaksın.*

Görünüşe göre burada aynı odadayız, ama bizi çağlarca zaman ayırıyor."

Çakınca gecenin karanlığını yırtan bir şimşeğe benzeyen bu sözler, bana bu varlıktan ne kadar uzak olduğumu gösterdi. Saygınlığıma saldırının yalnızca bir sanrım olduğunu ve Dreamer'ın huzurunda söylediğim 'ben' sözcüğünün, koskoca evrende bir cırıltı kadar önemsiz kaldığını anladım. Karar verici insanlar sınıfı; sorumlu insanlardan oluşan elit tabaka; irade sahibi, bağımsız ve kendi yaşamlarının efendisi olanlar içinden biri olduğum yanılsaması, sanki bir komik opera gösterisinde perdenin inmesi gibi düştü ve kayboldu. Gözlerim açılmıştı. Farkına varmadan doğruca, kendime acıma halinin insan yutan kumlarına kaymaktaydım.

Neyse ki Dreamer, benliğime yönelik sert bir mesajla araya girdi: "*Ayıl artık! Kendine karşı ayaklan ve kendi devrimini gerçekleştir!*" Bu buyruğuyla, bir yandan beni sarsarken, bir yandan da bana kendimi sıkıştırmış olduğum köşeden kurtulabileceğim bir çıkış yolu sundu.

"*Özgürlük düşü; her türlü kısıtlamadan özgür. İstediğin her şeyi elde edebilmekten, kendini alıkoyan tek kişi sensin! Düşle... Düşle... Sürekli düşle.*

'Düş', var olan en gerçek şeydir."

3 "Ben bir kadınım..."

Ardından sesinin tınısı değişti; öncesinde derin ve kararlı olan sesi, bir kadının sesine dönüştü. Bu dönüşüm damarlarımdaki kanı dondurdu. Bu olanaksızdı! Bu ses... Kimdi?... Kimdi?... Düşüncelerim bir girdaba düşmüştü. Sözleri artık önceki kadar haşin olmamasına rağmen, dayanılmaz bir hâle gelmişti.

Ses, "*Ben ölüm döşeğindeki bir kadınım*" dedi. Sonrasındaki suskunluk bana, bilinmeyen bir dehşet karşısında bulantıyla öğürmenin getirdiği tiksindirici tadı almamı sağlayacak süreyi verdi. Felç olmuş, gücü tükenmiş ve gözlerimi yerden kaldıramaz haldeydim. Tüm ufku kaplayacak denli

büyük, acımasız bir göz, geçmişimin üzerine açılıyordu. Onu görmeye katlanabileceğimi hiç sanmıyordum.

"*Ben, yakında öleceği sana önceden bildirildiği halde buna ilgisiz kalmış ve katlanamamış olman nedeniyle, seni lanetlemiş olan, kanser hastası bir kadınım.*" Duyabilmek için öne doğru eğilirken, söylediği her sözcükle beni dipsiz karanlığın ağzına biraz daha ittiğini hissettiğim için bütün bedenim ürpermişti. Konuşan Luisella'ydı; tatlı sesi tüm çaresizliği içinde, bana yaşamının sınırlarının ardından, zamanın ötesinden gelmekteydi. Daha henüz 27 yaşındayken ölüşünün korkunç ayrıntıları, bilincime yeniden düşüyordu. Birlikte yaşantımızdaki birçok kesitin sıradanlığı; bencillikle, küçücük bir güvenlik sağlama, maddi endişelerimden kurtulma ve kariyerim uğruna yaşantımdaki her şeyden ve herkesten uzaklaşmam ve Luisella'ya sevgi göstermekteki beceriksizliğim, hepsi çok derin bir ıstırap halinde yüreğimden taştı. Ruhumu, nefret edercesine, sonsuz bir utanç duygusu kapladı. Bugüne dek olduğum kişiyle tüm ilişkimi koparmaya çabaladım.

"*Bu 'senin' ölümündür*" dedi. "*Bu, olduğun her şeyin ölümü, içinde taşıdığın tüm döküntülerin ölümüdür. Bundan sakın kaçma. Bir kez ve sonsuza dek olmak üzere göğüslemekten çekinme! Bir kişi, 'dirilişinden' önce mutlaka 'ölmeli'dir.*" Bu sözleri, uzun süre soluksuz kaldıktan sonra solunan bir yudum oksijen gibi yuttum. Lakin, bana olanları mantıksal bir çerçeveye oturtmaya kalkışmam, bu aydınlanma anını yitirmeme neden oldu. Yerine ölümcül bir elem geçti.

"Acaba, 'ölmek' ne anlama geliyor?" diye sordum. Bu basit soruyu kurgularken kullanmış olduğum alçak gönüllü ses tonum, şu andaki tutumumun ne denli farklı olduğunu anlamama neden oldu.

Gizemli bir ifadeyle, "'*Ölmek' kişinin vizyonunu bütünüyle alt üst etmesidir. 'Ölmek' ıstırabın egemen olduğu bayağı bir dünyadan yok olmak ve daha üst bir düzeyde ortaya çıkmaktır*" dedi. Hâlâ anlamamıştım. Bir parçam, buna bir şekilde karşı çıkmak istiyordu. Şimdiye dek hiç işitmediğim bu sözler ve fikirler beni paramparça ediyordu. Sonra, taşkın bir ırmak, önündeki her yığıntıyı yıkıp geçti; anılarımı, arkadaşlarımı ve en köklü inanışlarımı çamurlu taş toprak yığını gibi alıp götürerek varlığıma egemen oldu. En iyi olmak için, yıllarca okullarda canımı dişime takarak dirsek çürütmüştüm. Birisi olmak hevesiyle güdülenerek, kendime bir isim yapmak için yorulmak bilmeden didinmiştim. Yenmek, yenmek... Benimle hedefim arasına girecek her engeli devirmek. Yaşantımda bana kılavuzluk etmiş, doğruluğuna inandığım tek ilke, 'ne pahasına olursa olsun hedefe ulaşmak'; en büyük doyumum, 'dünyayı yenmek, başkalarını yenmek'ti. Halbuki şimdi bütün bunlardan vazgeçmem ve hepsini geçersiz kılmam mı gerekiyordu? Tüm bu çabalarımı kötülemekte Dreamer'ın haksız olduğu kanısındaydım. Azgın dalgalar altında olmama rağmen, hâlâ en sağlıklı ve

can alıcı husus saydığım şu üste çıkma isteğine, irademin hurdasına sımsıkı sarılıyordum.

4 Ölmekte Olan Bir Tür

Dreamer, bir batık gibi dağılmış düşüncelerimin içine sızarak, "*Kimse kimseyi asla yenemez!*" dedi. "*Başkalarına üstün gelmek fikri, bir yanılsamadır. Eski, çatışmacı, yağmacı ve başarısız insanlığın bir boş inanışı.*" Ardından gelen duraksamayla biraz teneffüs elde ettim sanmıştım. Ne var ki bu duraksama yalnızca bana daha güçlü vurması için çekicin yukarı kaldırılmasıymış. Vuruşunu indirirken, "*Sen ölen bu türü simgeliyorsun*" dedi. "*Daha gelişmiş bir varlığa yol açan bir tür.*"

Sözleri kat kat döküntüler arasından bir tünel açıyordu. Yaşama geçmeye uğraşan bir yaratığın kasılmalarını hissediyor ve bunu başarması için can atıyordum. Sonunda evren eriyerek tamamen sıvılaştı. Artık derin sularda yüzüyordum.

"*Bir ölüm duygusu olarak algıladığın bu şey, artık hiçbir işe yaramayan boş inanışlarını ve eski hilelerini terk etmeye zorlanmış, dipsiz karanlığın kıyısındaki bir türün, kabuk değiştiren bir insanlığın, oksijensiz kalıp boğuluşudur.*" Bu sözler, insanın içinde bulunduğu halin evrensel bir mezar yazıtıymış gibi havaya kazındı. Kendimi, boğulmak ve ölmek üzere olduklarını kabullenmiş, akıntıyla sürüklenen bedenler ve sallanan başlardan oluşan, uçsuz bucaksız bir enginlikte debelenirken buldum.

"*Tüm insanlara, ilk yıllarından başlayarak, varlıklarının en ıssız alanlarında yaşamaları öğretildi. İnsanlar, çok büyük bir fikirle veya hayal güçlerini zorlayan herhangi bir şeyle karşılaştıklarında genellikle karşı çıkar ve onu küçük parçalara ayırmaya uğraşarak bilinçlerinin küçük kabına sığdırmaya çalışırlar.*" Bu sözleri söylediği sırada aklımdan, güçlerini çıkartmak amacıyla düşmanlarının kafasını kurutan vahşi Borneo yerlilerinin görüntüleri geçti. Dreamer'ın sesi, beni bu düşüncelerden pat diye çekip aldı.

Bir baba ağırlığıyla, "*Artık senin 'yolculuk' için hazırlanmanın zamanı geldi*" dedi. Sözlerinde, şefkat, üzüntü ve 'bilen' birisinin otoritesi vardı. Kullandığı ses tonunun tam olarak onu dinlerken takındığım tutumuma uyarlandığının ayırdına vardım; sanki beni bir ses aynasında yansıtıyordu. Benim karşı çıkışlarıma dayanmak zorunda kaldığında, sesi merhametsiz ve korkunç oluyordu; karşı çıkışım kadar haşin, boyun eğişim kadar nazik ve yumuşak. Şimdi de sesi daha değişik bir ton aldı. Bana gizlice bir şey söylemek istercesine, ellerini teatral bir jestle ağzının kenarına götürerek kulağıma şunları fısıldadı: "*Yaşamın sınamaları karşısında, şu ana kadar ortaya kendini işinle uyuşturmaktan, sekse sığınmaktan, uyumaktan veya*

hastane yatağında yatmaktan daha iyi bir şey koyamadın." İçine düştüğüm kendime acıma halinden, beni kasıtlı bir zorbalıkla silkeleyerek çıkartıp, "*Hoş olmayan durumların veya felaketlerin ağırlığı altında bükülmek ve her şeyi ciddiye almak, dünyanın kederli betimlenmesini destekleyerek bu olayları kalıcı kılmaktır*" dedi.

Umudu kırık bir sesle, "O halde ne yapmalıyım?" diye sordum.

"*Bir kişi olanlara karşı tutumunu değiştirirse, onun başına gelecek olayların niteliği de zamanla değişecektir.*

Benliğimiz kendi yaşamımızı yaratır." Cümlesini bitirirken yanıma biraz daha yaklaştı. Yalnızca birkaç santim yaklaşmıştı, ama bu hareketi beni endişelendirdi. Tetikte ve rahatsız olacak kadar uyanık duruyordum. Ne bekleyeceğimi kestiremiyordum. Şimdiye dek hiç bu denli dikkat kesilmemiştim; sanki bütün hücrelerim yüzlerce yıllık bir uykudan birdenbire uyanmış ve şimdi dinlemeye odaklanmıştı. Dreamer, dikkatimin kırılma noktasına gelmesini bekledi, ardından dayanılması en güç sözlerini sıraladı.

"*Karının ölümü, hep içinde taşıdığın ıstırap ezgisinin dramatik olarak gösterimi, elle tutulur gözle görünür bir hâle geçmesidir. Durumlar ve olaylar, bir gerçekliğin iki yüzüdür.*"

Kendimden geçtim. Dayanılmaz bir suçluluk duygusuyla midem bulandı. Dipsiz bir kuyu, beni yutmaya hazırlanarak önümde açıldı. Bütün gücümle gerçeğin en yalın ve katlanılmaz olanına karşı durmaya çalışıyordum: Yaşantımdaki olayların tek sorumlusu, her ıstırabın ve felaketin nedeni, bendim.

Dünyanın ışıkları, neredeyse tümüyle sönene dek azalıp, ölgünleşti. Sırat köprüsünün önünde duruyordum. Sanki afyon yutmuş gibiydim, kendimi bırakıp yavaşça ona doğru kaydım.

5 Yeniden Uyanış

Uyanır uyanmaz, bunlara kafa yormaktan kendimi alamadım. Dışarıda hâlâ geceydi. Manhattan trafiği, ince ırmaklar, görünmez bir yanardağın ağzından çıkan parlak damlalar gibi akıyordu. Birkaç dakika daha, kıpırdamadan, bilincimde yüzen ve bir hayalet kadar solgun 'dünya'ya baktım. Yeni bir ışık demeti, yaşantımın her köşesindeki ve bu apartman dairesinin içindeki her şeyi merhametsizce ayıklayarak geçiyordu. Böylesi bir hızda, mobilyalar, kitaplar ve döşemelikler sıradan ve mutsuz bir yaşantının ıstıraplarını yansıtıyordu. Artık sahipsiz kalan bütün o eşyadan yayılan farklı bir hüzünle, yüreğim burkuldu. Var olmak için gereken muazzam çabayı, değişimin olanaksızlığını hissettim. Çocuklarımla

karşılaşacağımı ve onların gözlerinde de buradaki her şeye işlemiş ölüm duygusunu göreceğimi düşününce, şiddetli bir sancıyla kederimden kasıldım. Onların da diğer her şeyle birlikte solup yok olacaklarından korktum.

Dreamer'la buluşmam süresince olanları ve o gizemli villada, beyaz yer döşemeli dairede söylediği her sözü kaydetmem saatler aldı.

O varlık artık yaşamımın bir parçasıydı. Sözlerini ve buluşmamızın tüm ayrıntılarını, olduğu gibi, titizlikle yazdım. Zor olmadı. Bütün ayrıntıların zihnimde kusursuz belirginlikte ortaya çıktığını görmek için sadece gözlerimi yarı yarıya kapatmam yetiyordu. Bilincim, hiç onunla birlikte geçirdiğim o zamansız zamanda açık olduğu kadar açık olmamıştı. Bölünmüş ve bilinçsiz bir insanlığın; sevgiden yoksun, uyurgezer, uydulaşmış bir insan kalabalığının oluşturduğu karanlık denizin bir parçası olduğumu artık biliyordum. Bundan böyle bu gerçeği yok saydığımı iddia edemeyecektim.

İzleyen haftalarda, tuttuğum notları dikkatle tekrar tekrar okuyarak beni yeniden onun dünyasına ulaştıracak bir ipucu aradım.

Café de la France'ın terasından, Batılı turistlerin çarşı bölgesine girişlerini seyrediyordum; onların sokakların bu labirentinde, El Fna'nın damarlarında dolaşan akyuvarlar gibi gezinmelerine baktım. Etrafları, bağırıp çağıran yerli halkla, dilenen bronzlaşmış eller ordusuyla, deriden veya ahşap gerdellerini sırtlamış su satıcılarıyla sarılı olduğundan, çok büyük zorluklarla ilerleyebiliyorlardı. Genç mücevher satıcıları başıboş gezen yabancıları kandırıyor, içinden birkaç dirhem çıkarabilecekleri sihirli lambalarmış gibi onların sırtlarını sıvazlıyorlardı. Yüzlerindeki, aşık cilveleşmesini andıran yalvaran gülümsemeyle, kara ateşten bir bıçak gibi bakışlarını çok iyi tanıyordum.

Üç gündür Marakeş'in canlı yaşamıyla çevrelenen bu kafeye gitmeyi sürdürüyordum. Beklerken hem çayımı yudumluyor, hem de okuyordum. Buraya geldiğimde aldığım bir çift bukalemun bana eşlik ediyordu. Bazen okumayı bırakıp sokak yaşamının durmaksızın değişen gösterisini, insanların başına üşüşerek yapılan alışverişi ve yerli halkın aşırı faaliyetini izliyordum. Sonra yine masama dönüyordum. Artık gönlüm bulanmaya başlıyordu! Her şeyi unutup ilk uçağa atlayarak New York'a dönme düşüncesi, günler ve saatler geçtikçe aklımdan daha sık geçer olmuştu. Hâlâ bana ne olduğunun yanıtını bulmaya ve anlamaya çalışıyordum. Kalkıp, birkaç palmiye ve evden başka bir şey olmayan, Sahra'nın alevli dillerinin arasına sıkışmış, adından başka hiçbir şey bilmediğim bu şehre onunla buluşmaya gelmiştim.

Onun mesajını aldığımda, yola çıkmadan önce uzun süre duraksamıştım. Adını bile bilmediğim bir fantastik varlıkla buluşmaya gitmek için koca okyanusun ötesine geçmek çılgınca bir fikir gibi geliyordu. Bu yolculuğu engelleyecek birçok aksilik üst üste geldi. Hepsi bir yana, Jennifer'a bu

yolculuğu haklı gösterecek çıkar bir yol da bulamadım. Karar vermeyi günden güne erteliyordum. Fakat yalnızca onun yanında hissettiğim iyileşme duygusunu yeniden hissetme gereksinimi ve onu tekrar görebilme şansını yitirme korkusu üstün gelince, yola çıkmaya karar verdim. Kendisine Dreamer ve karşılaşmamızdan bahsettiğim tek kişi, sırdaşım Giuseppona'ydı ve karar vermeme de O yardımcı oldu.

Bu konuda konuşmak üzere onun küçük yatak odasına gittiğimde, beni yüreklendirip, belirgin Napoliten aksanıyla, kendi ana dilinde, "Git oğlum" dedi. "Bul onu! Sanırım bu Dreamer iyi bir adam."

Giuseppona beni doğduğum günden beri biliyordu. Her zaman ailemizin bir ferdi olmuştu ve beni doğururken Carmela'ya yardım etmişti. İlk adımlarımı attığımda ve okula başladığım ilk günlerde hep oradaydı. Beni okula götürürken, Napoli halkı ve şehrin daracık sokakları üstüne, her sabah yeni bir öykü anlatırdı. Kadim bir yüreği olan, birbiri üzerinde kabarık kat kat *pulcinella*[2] giysileri gibi yükselmiş dünya kadar uygarlıktan oluşan Napoli şehrinin, kahramanlarını, onların destanlarını ve ruh hallerini Giuseppona'dan yutarcasına alabiliyordum. Giuseppona bana sanki onlar hâlâ yaşıyorlarmış gibi hissettiriyordu; yamaların ve paçavraların arasından parıldayan altınların ve kıymetli ipeklilerin açığa çıktıklarını görebiliyordum. Yağmurlu günlerde, kuşluk vakti, kapı bekçisini ve okulun bakıcısını ezip geçerek, sınıfa damdan düşercesine dalıp ıslanmış çoraplarımla ayakkabılarımı değiştirdiğinde ne kadar utandığımı hâlâ anımsarım. Büyük bir çocuk olduğumda beni okula götürürken elimi tutmasını istememiştim. Bir süre daha okula giderken bana eşlik etmişti, ama hep biraz açıktan gelirdi. Delikanlılığımda, tüm duygusal meselelerimde sırdaşım olmuştu. Onun özlü yargılarını anımsıyorum: "O senin için doğru kız değildi!" Uzun yıllar boyunca, aşk üstüne yanılgılarımı hep bu sözlerle teselli etti. Luisella'ya ilk günden hayran kalmış ve biz evlenip ilk çocuğumuz olduğunda gelip yanımızda kalmaya başlamıştı. O, sınırsız bir sevgi ve adanmışlıkla bağlı olduğu Giorgia ve Luca için bulabileceğimiz en iyi bakıcıydı.

Giuseppona kısa boylu, tıknaz bir kadındı. Kaba saba ve biraz despot tavırlı, kararlı, hırçın ve kendi kendisini yetiştirmiş birisiydi. Beden yapısı ve yüzünün kararlı ifadesi ona bir Amerind görüntüsü veriyordu; sıradan bir yerli kadınla bir Kızılderili şef arasında, tam ortada. Bir şefin cesaret ve soyluluğuna sahipti. Yavaş ve ağır hareket ederdi, ama nereye giderse gitsin her şeyi düzene koyardı. O yanında olduğunda hiçbir şeyden yoksun kalmazdın. Yaşantım boyunca her fırsatta başvurduğum fikirleri, sağduyu ve basit halk bilgeliğinin bir karışımıydı. Ardımca gelip dünyanın her köşesinde

[2] Pulcinella Napoli'de karnavallarda giyilen giysilerle maskeler. (ç.n.)

yanımda olduğu zamanlar, bana hep neşe ve keyif vermiş, ayrıca yaşantım boyunca değişmez akıl hocam olmuştu. Luisa hastalanıp öldükten sonra da bir anne gibi çocuklarımın bakımını üstlenmiş, tek bir gün ihmal etmemişti. Onun hakkını ödeyebilmemin, ya da bu kişinin dört nesildir ailem için taşıdığı önemi tam olarak dile getirebilmemin asla olanağı olamayacaktı. Sevgili Giuseppona, sen hep yüreğimde olacaksın, ebediyen.

Marakeş'te bulunduğum sıralar, Dreamer'ı bulmak için tüm çabalarım sonuçsuz kalmıştı. Üçüncü gün geldiğinde, beni buralara dek getiren gizemli mesajı onun yazdığından bile kuşkulanmaya başlamıştım.

Onu beklerken bir yandan da beni ona götürebilecek herhangi bir ipucu bulabilmek umuduyla şehirde saatlerce başıboş gezinmiştim. İki akşamdır, bütün gün boşu boşuna araştırmış, son buluşmamızın tüm ayrıntılarını zihnimde baştan irdelemiş, beni ona götürebilecek bir ipucunu kaçırmamak için en ufak detaylara bile baktıktan sonra otelime dönmüştüm.

O sabah yine çarşı bölgesinin en civcivli yerinden geçiyordum. Buranın baharat kokulu küçük sokaklarının gün ışığı girmeyen labirentinde, daima gülümseyen yüzleriyle, yüzlerce cin bakışlı esnaf, beni akla hayale sığmaz her türlü malın satıldığı, içleri sıkış tepiş dolu dükkanlarına ve mağazalarına davet etti. Buralardaki malların çoğu, sanki bir deniz kazasıyla oluşmuş bir batıktan geriye kalanlar gibi, oraya, buraya, her yere parça parça yayılmış olurdu. Genellikle insana pek sıcak gelmeyen, karanlık arı kovanlarına benzeyen bu sonsuz sayıdaki dükkan silsilesi, sanki akan bir insan selinin önünü kesen setler gibi, her milletten, renkten, ırktan ve dilden insanı bir arada içlerine çekiyordu.

Üstündeki renkli giysi ile Disney'in kaleminden çıkmış gibi duran, çam yarması Mustafa, komşularının hoşnutsuz ve kıskanç bakışlarına rağmen beni dükkanına nasıl sokabileceğini çok iyi biliyordu. Zeki ve dostça görünen bir yüzü olsa da, gözlerinde bir düzenbazınkilerin parlaklığı vardı. Dükkanın içi hiç umulmayacak kadar genişti. İki çalışanının yardımıyla, bana satabileceği ilgimi çekebilecek bir şey bulabilmek için bütün mallarını alt üst edip ortaya serdi. Yüzlerce halı rulosunu açıp önümde yaydı, bir pazarı doldurmaya yetecek kadar çok pirinç ve gümüş eşyayı, önce yenine silerek parlattıktan sonra bana uzattı. Birçok girişiminden ve yerel adetlere göre reddetme olanağım olmayan sayısız bardak çaydan sonra, artık tam bir şey almadan çıkmaya karar vermişken, son rafta duran yığınla malın arasında ahşap ve fil dişi karışımı bir kutu gözüme çarptı. Öylesine nefis kakma işlenmiş, öylesine uyumlu yapılmıştı ki, ilgimin ayırdına varan satıcı malın özelliklerini abartıp aklındaki fiyatı yükseltirken, ben gözlerimi ondan alamıyordum. Kutunun kapağında, Gotik harflerle oyulmuş yazıyı okudum: *Visibilia ex Invisibilibus.* Gördüğümüz ve dokunduğumuz her şey görünmeyenden kaynaklanır.

Çarşıdan ayrılmış ve Café de la France'a gidip küçük, yeşil, pullu iki dostumu almaya karar vermiştim. Şimdi de terasın demir korkuluklarına dayanmış, olanları düşünüyordum.

Birisi, "*Çölde yolculuk yapmanın ilk kuralı, çok az şey taşımaktır*" dedi. Bu sesi duyduğumda birden irkildim. Her ne kadar bu ânın gelmesini özlemle bekliyor ve onu yeniden görmeyi çok istiyorduysam da bir korku atağından kurtulmayı başaramamıştım. Ensemde dehşetle, bilinmeyeni, mucizevi nefesini hissetmiştim. Bin bir güçlükle, yavaşça başımı çevirip ona bakacak cesareti topladım.

Dreamer bana gülümsüyordu. Görünüşü geçmiş zamanların varlıklı aristokrat gezginlerine benziyordu. Sıkılmış görünüyordu. Tembel bir züppenin tavırlarında olmasına rağmen, sesi sınırsız bir enerjiyi açığa vuruyordu. Konuşmaya başladığında, sesinin yalnızca görünürde haşin olan, değişmeyen tonunu tanımıştım.

Lafı hiç dolaştırmadan, beni baştan uyararak, "*Varlığını yüklerinden kurtarmak için çok çalışmak gerek*" dedi. "*Annenle babanın, eğitmenlerinin, kötülük uzmanlarının ve felaket çığırtkanlarının kafana doldurdukları her şeyi boşlayıp, arkanda bırakmalısın.*

Onlardan, kurbanlık bilincine nasıl düşüleceğini öğrendik; sefilliğe, yoksulluğa ve hastalığa nasıl yol açılacağını." Ardından, yavaşça yüzünü bana yaklaştırarak ekledi, "*Onlardan, ölmek için binlerce yolu öğrendik.*

Uygarlığın doğuşundan beri ipnotik bir uykuyla bağlı milyonlarca insana, nesilden nesile bulaştırılıp aktarılarak, kıtlık ve sınırlara körü körüne inanmaları öğretildi."

"Neden?" diye sormuştum. "Neden sınırsız çokluğu seçmeyelim? Neden yaşamı seçmeyelim?"

"*Çünkü insan artık geri döndürülemeyecek şekilde ipnotik bir uykuya sokulmuştur. Her felaketinin arkasında kötülüklerin en kötüsü yatmaktadır: ölümün kaçınılmazlığına olan sarsılmaz bir inanç.*

Özgürlük yolunda atılması gereken ilk ve en zor adım, bu korkunun kişinin tüm yaşamına despotça egemen olduğunu kavramaktır."

Bana doğru ilerlemesiyle birlikte bu sözleri ve ses tonunun ciddiyeti beni anormal boyutta alt üst etmişti. Oyunculuk yeteneği sayesinde, çok eski kültlerde ve dinsel ayinlerde olduğu gibi, en basit bir edimi sihirli bir jeste, yaratıcı gücün eşsiz kozmik bir olayına dönüştürmüştü.

Mideme giren bir sancı, bildirisinin kesin bir yargıyla sonuçlanmak üzere olduğunu haber verdi.

Dreamer kısık bir sesle, "*Geçmişin, sana Tanrının verdiği bir cezadır!*" dedi. Burada sustu. Bu suskunluk, sanki gelmesi geciken bir işareti bekliyormuş gibi, konuşmasına yeniden başlayana dek epeyce uzadı. Sonra,

"*Bedelini ödeyerek onu kurtarmalısın. Onun için bir fidye ödemelisin. Onu değiştirmen gerekiyor!*" dedi.

"Değiştirme... geçmişi mi?" diye sordum.

"*Geçmişinde hâlâ birçok delik var; kapatılmamış hesaplar, karşılığı asla ödenmemiş iç borçlar, suçluluk duyguları, kendine acıma ve hepsinden öte kir pas altındaki karanlık köşeler*" diye listelerken, sanki ben ıvır zıvırla dolu bir çekmeceymişim gibi her tarafımı didik didik ediyordu.

"*Benliğin, fiyatları rasgele konulmuş, kötü yönetilen bir dükkan,*" diye gözlemini açıkladı, "*incik boncuklar fahiş fiyatlıyken, değerli şeyler indirimde. Böyle sürdürmen, yakında iflas bayrağını çekmen demektir.*"

Bu sözlerin, nefes aldırmadan sürekli üstüme gelen yıkıcı darbelerine bir set çekmek isterdim.

Kendimi korumak, beni sorumluluğa boğan bu ırmağın akış yönünü değiştirebilmek amacıyla, "Fakat geçmişi değiştirmek, olup bitmiş olayları ve o zamanki koşulları değiştirmek, nasıl mümkün olabilir?" diye sordum.

"*Tüm düşüncelerin, duyguların, coşkuların, davranışların ve olayların ebediyen kaydedildiği bir yer var. Onları tavan arasında yıllarca sonra bile, bir kenara bırakılmış, korunmasız, dıştan bakışta hiçbir işlevi olmayan nesnelermişçesine yeniden bulabiliriz. Aslında onlar, bizim tüm varoluşumuzu etkileyip koşullandırırlar. Oraya gerisingeri gitmen gerekiyor!*" Sözlerine, bunun uzun bir hazırlık devresi gerektireceğini de ekledi.

Tehlikeli bir serüvene çıkmak üzere olan birisinin hem kabına sığamaması, hem de korkusuyla, "Ne kadar sürer?" diye sordum.

Davranışlarım ve yüzsüzce sorum nedeniyle beni paylarken verdiği zarif yanıtı, "*En azından beceriksizce yönettiğin dükkanında harcadığın kadar yıl alacaktır*" oldu. İçimde psikolojik bir şartlı refleks halinde, diken gibi batan bir gücenme duygusu, kabardı ve benliğimin her köşesine yayıldı. Ardından yükseldiği kadar hızla azalarak bir mırıltıya dönüştü ve kaybolup gitti.

Dreamer masalardan birinde oturduğunda ben de hemen yanındaki bir sandalyeye geçtim. Ardından gelen suskunluk bir süre daha sürdü ve akşam giderek bir örtü gibi yayılıp, El Fna'ya yaşam katan yüz binlerce sesi kıstığı için, daha da derinleşti.

7 Kişinin Kendisini Yüreğinde Bağışlaması

Güneş son ışınlarını da yollamıştı. Kobalt mavisi gökyüzünde Avcı takımyıldızı şimdiden seçilebiliyordu. Hava sıcaklığı birden düştü, ama Dreamer bunu ne fark etti, ne de içeriye geçmek istedi. Bütün göstergeler, dikkatimi çıraklık eğitimimin yeni ve önemli bir bölümünün açılacağına

çekiyordu. Teras sinsice bastıran bir karanlığa gömülüyorduysa da, bir bloknot ve kalem çıkararak söyleyeceği hiçbir sözü kaçırmadan yazmaya karar verdim. Bu hareketim beni hemen rahatlattı. Yanımda her zaman bir kağıt ve kalem bulundurmanın önemini anladım. Kağıt kalemi elimde tutmak bile, Dreamer'ın çok uzağında olan, dünyada yitirdiğim bütünlüğü anımsamamı ve yeniden bulmamı sağlıyordu. İşte şimdi de burada, onun karşısında, oluşun üst bölgelerine parmak uçlarında girmek anlamına gelen sözlerini not ediyordum. Sesi beni suçüstü yakaladı.

"*Oluşun, özgürlük, bilgi ve güçten meydana gelen bu özel durumuna erişmek, kendin üzerinde yıllarca sürecek Uygulamalı Çalışma alacaktır. Bu, 'kendini yüreğinde bağışlamak' olarak adlandırılır*" dedi. Bu ifadesini, O'nun amansız dilinden ve savaşır niteliğinden farklı olması nedeniyle hemen garipsediğim, sesindeki özel bir tınıyla vurguladı. Bir bakış atarak, sözlerini aynen yazıp yazmadığımı denetledi. Yazmayı tamamlamamı bekledi. Sonra sözlerini sürdürdü: "*Kendini yüreğinde bağışlamak, kendi varoluşunun katmanlarındaki hâlâ yırtık olan yere girmek demektir. Kapanmamış yaraları temizleyip tedavi etmek, açık hesapları ödemek demektir.*" Ardından teatral biçimde tedbirli bir tavır takınarak, sanki bir sırrı paylaşırmış gibi sesini alçaltıp, "*Kendini yüreğinde bağışlamak, geçmişi tüm safralarıyla birlikte değiştirecek güçtedir*" diye ekledi.

Bu kavranması olanaksız sözlerin üstüne zaman zaman akıl yoracaktım.

"*Her şey bu an ve burada! Her insanın yaşantısında, geçmiş ve gelecek sürekli birlikte etki yapıyor.*"

Bu sözler, içimi anlatılması olanaksız, mantıksız bir neşeyle doldurdu. Birden kendimi sınırların olmadığı bir görüm karşısında buldum. Geçmiş ve gelecek, bağımsız dünyalar değil, birleşik ve ayrılmazdılar. Tek bir gerçeklik. Çözüm 'kendini yüreğinde bağışlamak'tı. Bu, genel geçer algılayışa göre, geçmiş olup artık orada olmayan veya daha gelmemiş olan bir zamana girebilmek demekti.

"Geçmişin yaşantımızda etkili olmasını anlıyorum, ama ya gelecek?" dedim.

"*Gelecek de, geçmiş gibi gözlerinin önünde serilidir, ama şimdilik bu vizyona erişemezsin.*"

Bana bir 'dikey çizgi'den, geçmiş ve gelecekten oluşmuş bir 'beden zamanı'ndan bahsetti. Bu zamana girebilmemiz için geçilecek kapının şu anda, şu saniyede bulunduğunu açıkladı.

Bunun sırrı asla zihni dağıtmamak, uzaklaşmamaktır.

Bu 'beden zamanı'na girmek, yeni bir yazgıya girmek demekti. Dreamer'ın beni yapmaya zorladığı şey buydu.

Bu beni aşırı heyecanlandırmıştı. Bu serüvenin hemen başlamasını istiyordum. Bunu bütün gücümle istiyordum. Maalesef bu heyecanım, Dreamer'ın haşin sözleri karşısında, artmasına fırsat kalmadan hemen yok

oldu. Yüksek sesle, "*Senin kendini yüreğinde bağışlaman olanaksız!*" dedi. Ses tonu, herhangi bir suçlama yapmadan salt bir yargıda bulunur gibiydi. "*Geçmişine girerek onu iyileştirmen için çok sıkı hazırlanman gerekiyor.*

Uygulamalı çalışma yapılmadan bunu başarmak olanaksızdır; nereden başlayacağını bile bilemezsin."

Dreamer sözlerini bağlarcasına, "*Kendimizi yürekte bağışlamak, bu dünyaya geliş nedenimizdir. İnsanlar bu iyileşme sürecini hiç kesmemelidir*" dedi.

Bunun çok çaba ve her şeyden öte uzun bir öz gözlemleme dönemi gerektireceği konusunda beni uyardı.

8 Öz gözlemleme Öz düzeltmedir.

Dreamer, "*Öz gözlemleme öz düzeltmedir. Bir kişi 'kendini gözlemleyebilirse' geçmişindeki her şeyi düzeltebilir*" dedi. Ardından sözlerini, insanın içinde bulunduğu koşulların, kendini bilmemesinin ve daha da önemlisi kendisini gözlemlemekteki yetersizliğinin bir sonucu olduğunu açıklayarak sürdürdü.

Dreamer, "*Öz gözlemleme, yaşantına yukardan göz atmak gibidir!*" diye tanımladı ve sonra, "*Bu sanki olayları, durumları ve geçmiş ilişkileri bir ışık demetinin altına koymaya benzer*" diye açıkladı.

Anlayabildiğim kadarıyla, öz gözlemlemenin vazgeçilmez ön koşulu, bunu ahlaksal yargılamalara başvurmadan tarafsız olarak yapma kapasitesiydi. Dreamer'a göre 'öz gözlemleme', bir adalet mahkemesinin önünde değil, dıştan bakan bir insan anlağının X-ışınları altında, hiçbir şekilde yargılamadan veya eleştirmeden, yalnızca gözlemleyebilen tarafsız bir tanığın önünde, yaşantını geri sarmaktı. Bu London Business School'da öğrendiğim, bir kuruluş bünyesinde yapılmış bazı psikolojik deneyleri anımsamama neden oldu. Bazı büyük şirketler, (araştırmacıların söylemiyle) '*wandering management*'[3] yönteminden yararlanarak üretimlerini arttırmışlardı. Bu sonucun alınmasının temelinde, '*wandering management*'ın dikkate alınması ve işe yaradığının destek görmesi bulunuyordu. Bir '*wandering*' yöneticinin görevi, tam anlamıyla şirket içinde 'gezinmek' ve etrafta olduğunun şirketin her köşesinde, hatta en ücra yerlerde bile hissedilmesini sağlamaktı.

Sesi, düşüncelerimi ve aklımdan geçenleri birdenbire böldü ve beni LBS'deki Londra kürsüsünden uzaklaştırdı.

---

[3] *Wandering management* : Gezinerek yönetim.

Dreamer, "*Öz gözlemleme öz düzeltmedir*" diye tekrarladı. "*Kendini gözleyebiliyorsan, düzeltme kendiliğinden gerçekleşir. Öz gözlemleme sağlığına yeniden kavuşmaktır. Bu gözleyenle gözlenenin birbirlerinden ayrılmasının doğal bir sonucudur.*

Öz gözlemleme, kişinin dünyanın yürüyen bantlarına kendisini nelerin bağladığını görmesini sağlar; zamanı geçmiş fikirler, suçluluk duyguları, önyargılar, olumsuz nitelikteki heyecanlar ve felaket kehanetleri. Bu bir ayrılma, ipnoz çözme ve uyanış operasyonudur.

Dünyanın ipnotik etkisinin en ufak bir miktarının kaldırılması bile inandığın her şeyi darmadağın edecektir ve bu durum yaşantın boyunca oluşturduğun görünür dengelerin ve yanılsatıcı kesinliklerin çözülüp dağılmasına neden olacaktır.

İşte bu nedenle, insanların çoğu öz gözlemlemeye yaklaşamayacaktır. Bir anlığına bile olsa, kişinin kendisini dünyanın betimlenmesinden ayırması, alışılmış sınırların ötesinde muazzam bir girişimdir."

Uzun bir süre gözlerini dikip bana ciddi ciddi baktı. Konuşmasını doğrudan bana bakarak yapıyordu. Mideme giren bir sancı, biraz sonra olacakların bana çektireceği eziyetleri önceden haber veriyordu.

"*İçindeki gözlemciyi işe koş! Öz gözlemleme, yaşantına hep egemen olan bu olumsuz duygulara ve fikir kalabalığına kesin bir son verecektir.*

Eğer kendi yüreğini gözlersen, bir yandan doğru olan gerçekleşmeye başlarken, bir yandan da yanlış olan yok olacaktır."

Bir bakışta benim dehşete düşmüş ifademi yakaladı ve ekledi: "*Kimse bunu yalnız başına başaramaz. Çok titiz bir hazırlık yapmadan, kendinle, yalanlarınla buluşman ve oluşun labirentlerinde maceraya atılman seni derhal öldürecektir.*"

Bu sözleri, bir mahkumiyet kararı gibi gelmişti. Beni yüzüstü bırakıp gitmesinden, durumumu umutsuz ve lehime olacak her sözveriyi yararsız saymasından korkuyordum. İçimde yükselmekte olan hevesli ve yiğitçe bir kararlılığı hissedebiliyordum. Benim böylesine gönüllü olmam üzerine düşünmeye koyuldu. Yavaşça, ilk görüştüğümüzdeki duruş pozisyonlarından birine geçti. Sağ elinin orta ve işaret parmaklarını uzatıp bitiştirdi, sonra onları yanağına bastırdı. Ardından çenesini baş parmağının oyuğuna yerleştirip, başını öne doğru biraz eğdi. Düşüncelere dalıp böylece uzun süre kaldı. Bana bakmıyor gibiydi, ama düşündüklerimin hiçbirinin kendisinden kaçmadığına emindim. Son karşılaşmanın, final oyununu oynuyordum. Her şey bana bağlıydı. Bekledim. Dreamer, sonunda sessizliği bozdu.

"*Bak, dolunay çıktı*" derken çenesiyle de aya doğru bir işaret yaptı. "*Bir kişi yaşamı boyunca bin kez dolunay görebilir, fakat yaşamının sonunda, büyük olasılıkla bir tane bile seyretmeye yeterli zamanı olmamış olacaktır. Ki ay senin dışında. Bir de bir insanın kendisini gözlemesinin, dikkatinin*

yönünü değiştirmesinin ne kadar daha güç olacağını düşün. Öz gözlemleme, düşleme sanatının yalnızca başlangıcıdır."

Uzun süre sessiz kaldık. Karanlığa doğru uzanan Café de la France'ın terası, sanki yıldızlı gökyüzüne çıkmaya hazır bir yıldız gemisinin başı gibiydi. Gemide sadece biz vardık; oluşun yalnız Arganaut'ları[4]

Bir eylem adamının kararlı tonuyla bana, "*Hazırlan, bu bir kır gezintisi olmayacak*" diye öğütledi.

Son önerilerini dikkatle dinledim. Dreamer hemen yanı başımda olacaktı, ama gerisi bütünüyle bana kalmıştı. Bir tür zihinsel ara bölgede, yani geçmişin tam olarak kapsanmadığı, terk edildiği ve geleceğin düzeninin henüz oluşmamış olduğu bir bölgede, tuzağa düşerek takılıp kalma riskini bana serinkanlılıkla inceden inceye anlattı. Böyle bir durumda, bu uzam-zaman ara bölgesinden çıkıp Dreamer'ın dünyasına dönebilmek için hiç şansım olmayacaktı. Açıkçası bu, belki de son görüşmemiz olabilirdi.

"*Sıradan, yani henüz varlığının birliği yönünde ilk adımlarını bile atmamış bir kişinin geçmişi, gerilerek, o haliyle kancalarla tutturulmuş, acı çekmeye bırakılmıştır,*" dedi, "*içeriye girip değiştirmeye kalkıştığında bu kancalar ona yönelirler*"

Bunlar duyabildiğim son sözler oldu. Durduğu yerden harekete geçmeye hazırlanan bir araçta olduğu gibi, terasın sarsılmaya başladığını, etrafımdaki nesnelerin yavaşça uzaklaşmaya başladığını hissettim.

"İşte, haydi bakalım" diye düşündüm, cesaretimi toplayarak.

Dreamer'ın söylediklerini artık çok zor duyabiliyordum; sesi sanki uzaktan geliyor, görünmeyen motorların homurtuları arasından geçerken boğuluyordu. Teras, mürettebat olarak Dreamer ve benim bulunduğum bir zaman makinesine dönüştü. Evren göz önünden kalktı, zaman kaseti geri sardı. Bilincimde ve geçmişimde geriye doğru yaptığımız bu yolculuktan başka, dünyada hiçbir şeyin önemi kalmadı.

Sanki 'makinemiz', varoluşun tabaka tabaka katılaşmış katmanlarından oluşan bir iç jeoloji arasından kendisine bir yol açıp geçiyormuş gibi, zifiri karanlık bir tünelin içinde kaydığımız hissine kapıldım.

Yaşantımın ilk kesiti, karanlık içinden bir ada gibi belirdi. Yaklaşmasını ve giderek büyümesini izlerken, tanıdık olması yanında anlaşılmaz, gizemli ve bilinmeyenin hemen kıyısındaki bir dünyaya girdiğim duygusuna kapıldım.

Dreamer'la beraber, doğrusal zamanda aslında yalnızca birkaç yıl önceki olaylara gitmemize rağmen, yaşantımın bu kesiti inanılamayacak kadar uzakta görünüyordu.

---

[4] Yunan Mitolojisinde, tanrılara adanarak uzaklarda saklanmış ve ele geçirilmesi olanaksız sayılan Altın Postu bulmaya giden Argo gemisinin kahraman denizcileri. (ç.n.)

9 "Ölüm asla bir çözüm değildir"

Luisella öldüğünde yirmi yedisindeydi. Bir melanom illeti, bacağında küçük bir çocuğun plajda oyun için kazıp derinleştirdiği bir kuyu gibi bir yara oymuştu. Dünyanın kıyıları giderek daha bulanıklaştı; sanki bir boksörün darbelerle morarıp kapanmış gözleriyle görmeye çalışıyordum. Aylar boyu yalnızca infial göstermiştim; kızgınlık ve korku arasında duyarsız bir içerleme.

Baş dönmesi
Acı...
Karanlık!
Düşünce ve duyguların suç ortaklığı...
Oluşun serseri kıymıkları...
Kesici bir ışık demetinin varlığımın karanlıklarını yarıp geçmesi.
Acı,
Baş dönmesi...
Karanlık!...
Derin bir kesik...
Ardında: karanlık... ve yine... acı!...
Ona doğru uçuyorum, yaklaşarak büyüyor;
geçmiş yıllarımın opak gezegeni...
Konacağım... fakat nereye?
Düşüncelerimin kayalık bozkırında, konabileceğim hiçbir yer yok,
ne en ufak bir açıklık, ne de bir milimetre kare samimiyet.
Dar bir tünel beni yutuyor...
Karanlık...
Acı...
Baş dönmesi!...
Bir kasaba hastanesindeki küçük oda... kreozot kokusu...
Hastalığın ve çaresizliğin leş gibi kokusu.
Kımıldamadan yatmakta olan birisinin önünde diz çökmüş,
kalbi kırık bir kişi...

Ona yaklaştım...
o adam...
dehşet içindeyim...
o benim!!!

Dreamer'la beraber baktığım görüntü buydu. Yaşama çoktan yabancılaşmış, mermerden bir heykele benzeyen bu görüntünün sadeliği, bu

ufak tefek, kalbi kırık adamın üstüne, yanlış zamanda olduğunu yüzüne vuran acımasız bir ışık düşürüyordu. Adamın benliğini rahatsız eden keşmekeşe, düşüncelerin huzursuz eden kalabalığına kulak verdim; küçük arzular, ruha benzer bir şey taşıyan içini endişeye boğan duygular. Sanki halüsinasyon veren bir maddenin etkisi altındaymışım gibi, Dreamer'ın gözlerinden, bu adamın kırgınlığını oluşturan korku ve bencillik kabuğundan görünenlerin arkasını görebiliyordum.

Dreamer, çenesiyle onu işaret ederek, merhametsiz bir ifadeyle, "*O kendi ölümüne ağlayan bir hayalet*" diye açıkladı. "*Korku, ıstırap ve üzüntü, onun bütün sıkıntılarının sonucu değil, asıl nedenidir.*"

Dreamer, bana bütün kötülüklerin en kötüsünü; sosyal, bireysel, yerel ve dünya çapındaki tüm felaketlerin kaynağını gösteriyordu!

"*İnsanların, yüreklerinde taşıdıkları kaos, kendini dünyaya husumetlerin ve ayrımcılıkların yanı sıra, ırk, ideoloji, inanç ve din savaşları görünümlerinde yansıtır.*"

Bu keşiften kaynaklanan heyecanım, bu adamdaki erken yaşlanma belirtilerini fark ettiğimde dehşet, acıma ve utanç duygularıyla karıştı.

Dreamer kısaca, "*Bu adam çok acıklı ve hazin bir olay yaşadığı için değil, bu olay karşısında ıstırap çekmesinin onun doğal durumu olmasını seçtiği için ıstırap çekiyor*" dedi.

Yaşantımda şimdiye dek başıma gelen ve gelecekte başıma gelecek her şeyin zaten orada olduğunun, bir meşenin uzun ömrünün o ufacık tohumuna yerleştirildiği gibi, o anın içinde sıkıştırıldığının ayırdına vardım. Her ayrıntı, o adamın yaşantısındaki ihmalciliği, ilgisizliği ve manasızlıkları açığa çıkartıyordu. Bir şeyler yapmak, bu adama benim daha önceden içinde bulunduğumuz bu durumumuzda olduğumu bildirmek istedim. Onun içine girip her şeyi düzene koymak istedim; itibarını ona geri kazandırmak, eğilmiş sırtını düzeltmek ve yüzündeki ıstırap çizgilerini silivermek.

Dreamer sezerek, "*Müdahale etmek olanaksızdır! Yapabileceğin hiçbir şey yok!*" dedi. Ses tonu şimdi biraz daha cana yakındı: "*O adam ıstırap çekmekten hoşlanıyor! Bunun doğru olmadığına yemin edebilir, ama gerçekte, dünyaları bile versen cehennemini asla terk etmeyecektir.*"

Böylesi bir gaddarlığa inanmam olanaksızdı, hayrete düşmüştüm. Dreamer yüzümdeki kuşku belirtisini fark ederek ekledi: "*Bu durumun tiryakisi olması, onun dünyaya sarılmasını ve kendisini güvende hissetmesini sağlıyor. Her ne kadar kederli bir durum olsa da, dışarıdan yardım gelebileceği yanılsamasının ninnisiyle uyutuluyor.*

Keşke kendisini görebilseydi, tutumuyla tepkilerinde mikroskobik bile olsa bir düzeltme yapabilseydi, düşüncelerinden bir tanesini, ya da duygularından birini yalnızca bir milimetre kaldırabilseydi, o zaman yaşamı farklı olurdu."

Burada, dramatik biçimde değiştirerek sesini kuvvetli bir fısıltı haline getirdi. Ses tonundaki bu ani değişim öyle bir düzeye çıktı ki zor dinleyebiliyordum: "*Bir kişi yaşamındaki olayları değil, yalnızca onları göğüsleme biçimini değiştirebilir.*"

İtham edici bir ses tonuyla karşı çıktım, "Bana kişinin geçmişini değiştirebileceğini söylemiştin..." İçime ateş düşüren bir hayal kırıklığı, bir umutsuzluk dalgası, gözyaşı şeklinde gözlerime dek yükseliyordu.

Dreamer sertçe karşılık vererek, "*Şimdi burada gördüğün, yaşantında değiştirmek istediğin bu küçük kesit, geçmişin değil*" dedi. "*Geleceğin!*"

"*Yaşantında her şey tekrar ediyor, aynı olaylar tekrar tekrar oluyor, hep aynı şekilde, çünkü değişmek istemiyorsun. Hâlâ şikayet ediyorsun, hâlâ dünyayı suçluyorsun, dışarıdan birilerinin seni incittiğine veya sana felaket getirdiğine inanıyorsun.*

Zamanın bu döngüsünde kısılıp kalmış bir kişinin gerçek bir geleceği yoktur; yalnızca tekrarlanan bir geçmişi olur.

Şimdi benim gözlerimden bakıyorsun! Bir gün sorumluluk sende olduğunda, kendine acımanın bir sonuç değil, felaketlerinin başlangıcı olduğunu anlayacaksın; sen, yalnız 'sen' bütün bunların nedenisin. Ancak o zaman geçmişine ışık tutup onu iyileştirebileceksin."

Cenaze odasındaydık. Karımın ölü bedeninin yanında hareketsiz yatan başkaları da vardı. Hiçbiri Luisa kadar genç değildi. Sessizlikte bazı sözcükler yankılandı; asla unutmayacağım sözcükler.

"*Bu kadının ölümü, senin benlik durumunun, iç ölümlerinin aynadaki görüntüsüdür.*"

Dreamer yaşam öykümün katmanları arasından geçerken karşılaşacağım zorluklar için beni önceden uyarmış olsa da, onları O yanı başımdayken görünce, bunun ağırlığı altında ezildiğimi hissettim. Bunun bana yüklediği sorumluluk katlanılacak gibi değildi. Nasıl olur da yaşantı diye niteleyegeldiğim bu korku filminin yaratıcısı, yönetmeni ben olabilirdim?

Yüksek bir sesle, "*Ölüm bir hata*" dedi, "*ve doğaya aykırı.*"

"*Fiziksel ölüm, her gün içimizde gerçekleşen milyonlarca ölümün elle tutulur gözle görünür olmasıdır; acıya düşkün ve ıstırap çekmeyi seven bir insanlıktan alınıp benimsenmiş bir inancın billurlaşmasıdır.*"

Bocalamama rağmen sözlerini ısrarla sürdürerek, "*İnsanlar ölümü kaçış araçları haline getirdiler. Kendilerini nasıl öldüreceklerini kusursuz bir biçimde biliyorlar, bütün yöntemlerini biliyorlar.*

Beden yok edilemez! Yine de olanaksız olanı, kaçınılmaz yaptılar. Bir kişi ölemez, ancak 'kendi kendisini öldürebilir'!" dedi. "*Bunu başarabilmek için de her şeyi bu işe koşması, kendine acıma ve kendini baltalamayı tam günlük bir iş haline getirmesi gerekiyor.*"

Sözlerinin burasında, kendimi onu dinlemeye veremeyişimi ve direncimi kırmak, ayrıca bu devrimci fikirlerin gizemli gücü karşısına ördüğüm ipnotik duvarı delebilmek için uygun sözcükleri bulmak üzere biraz durdu.

"*Ölüm, her zaman bir intihardır!*" Bu özdeyişini söylerken sesine bir savaş narası atıyormuşçasına şiddet havası vermişti. "*Bu düşünce şeklini kanın, canın gibi benimsediğinde, kendi gerçekliğinle birlikte dünya vizyonun da alt üst olacaktır.*"

Dreamer, çağlar öncesinden gelen inanışlara, sarsılmaz bir inanca, ölen bir türün genel koşuluna göre bir araya getirilmiş ve bütün insanların paylaştığı "ölümün doğal ve kaçınılmaz olduğu evrensel gerçeğine" saldırıyordu. Bu sözcükler, sanki birisi birdenbire bütün değer verdiğim şeyleri kapıp kaçırıyormuşçasına saldırgan ve aşağılanmış hissetmeme neden oldu. Bir şey benliğimi yırtmıştı. Sessiz, denetimsiz bir çığlık içimde yükselmiş ve arka planda asılı kalmıştı.

"*Şu anda milyarlarca insan da, senin gibi aynı içerlemeye takılıp kalarak, olumsuz bir biçimde düşünüyor ve hissediyor*" dedi. Benliğimin gizli ve erişilmez olduğuna inandığım saklı bölmelerine sızıyordu, çaldıklarımla yakalanmışçasına utanmıştım. "*İnsanoğlunun, varoluşun en ıstıraplı döngülerinden kurtulmasını engelleyen işte bu benlik durumudur.*" Bunu saptarken üzüldüğü belli oluyordu. Sonra bu unutulmaz dersi kapatmak üzere bağlayarak, "*İnsanlar ölüme tapıyorlar ve ellerinde olsa bile onu asla kaldırmazlar, çünkü ölümü bütün sorunlarının çözümü sayıyor, onun çektikleri ıstıraplara ve kendi başlarına sardıkları binlerce psikolojik ölüme son vereceğini düşünüyorlar; fakat ölüm asla bir çözüm değildir!*" dedi.

İpnotik sis dağıldı ve görüntü açıldı. Dreamer'ın sözleri gerçek hale geçerken, Luisa'nın ölümü, siyah perdelerle çevrili o odada, etrafında mumlar yanan küçük yataklarda sıralanmış diğer cesetlerle birlikte, sanki sadece ölümle ilgili bir gösteriymiş gibi gerçek dışı gözükmüştü.

10 İyileşme Yüreğinin Derinliklerinden Gelir

Geçmişe giden yolculuğumuzu, Luisa'nın son aylarını kapsayan süreye yanaşıp durana dek sürdürdük. Bu kısımda kendimi yine, böylesi bir kara yazının ağırlığıyla daha otuzuna bile gelmeden iki büklüm olmuş kederli koca ve aile reisi rolünün kayıtsız kalma bölümünü bilinçsizce sürdürürken gördüm. Bu ufak tefek adamın kendine acımasını izledim; suçluyor, pişmanlıkla dolup taşıyor ve sürekli yakınıyordu. İçerlemesini, nefret etmeye eğilimini ve dargınlıklarını gördüm; bunalımlı sanrıları içinde yitip gitmiş, endişeyle kasılmış, yüreği amansız suçluluk duygularının pençesinde

sıkışmıştı. Onun ıstırap ezgisini dinledim; dünyaya ve herkese karşı bütün o bitmez tükenmez suçlamalarını. Daha fazla dayanamayıncaya dek.

Gördüklerimin utancıyla kahrolmuş bir halde, Dreamer'a, yakışıksız kaçan bir tarzda "Neden bütün bunlar? Burada ne işim var?" diye haykırdım. Arkamı dönüp çıkıp giderdim, ama tek bir kasımı bile kımıldatamıyordum.

Dreamer, beklemediğim bir incelikle bana yolculuğumuzun amacını anımsattı; yeni bir anlayışla geçmişime dönüp oralara biraz ışık tutmak. Bu bir daha asla ele geçmeyecek bir fırsattı.

Tatlılıkla, "*Her gerçek iyileşmede süreç yürekten başlamalıdır*" derken her an üstüme çökebilecek gibi duran bir kendime acıma durumundan beni çekip çıkarttı. "*Dünyayı yaratan benliğimizdir; benliğimizi yaratan dünya değil!*

Bütün insanlar gibi sen de, içinde bulunduğun durumları hep olayların yarattığını, seni belirli durumlara dış koşulların indirgediğini sanıyordun. Şimdi bunun aslında gerçekliğin tepetaklak edilmiş bir betimlemesi olduğunu öğrendin."

Kendimi toparlıyordum. Birkaç saniye daha bekledikten sonra Dreamer'a başımla devam etmeye hazır olduğumu işaret ettim.

Bir sonraki sahne, Floransa'da Bolognese Caddesinde, yönetici eğitimi kurslarına katıldığım dönemdendi. Bütün bu aylar boyunca, kurs arkadaşlarımla aramızda, benim onlara kendi açımdan kederimi anlatıp, onların da bana kendilerince verdikleri sözde destekle ortaya çıkan bir tür duygusal paylaşımımız oluşmuştu. Benim 'kara yazım', kimse farkında olmadan onların kendilerini daha iyi hissetmelerini sağlıyordu. Akıllarını başlarına devşirmelerini sağlayan bir korku sayesinde yaşamın ne denli pamuk ipliğine bağlı olduğunun ayırdına vardılar ve bir süreliğine daha yaşamdaki sıradan paylaşımlarının kıymetini bilerek idare ettiler. Bana bir hasta, bir yaralı veya yenilmiş bir kişi gibi ilgi ve şefkat gösteriyorlardı. Bu değiş tokuştaki dehşeti görerek derin bir bunalıma düştüm. Geçmişimde hangi yöne baksam karanlıklarla kaplıydı. Saklamaya değecek en ufak bir kırıntı bile yoktu.

Felaket alanından kurtaracak bir şey bulabilmek amacıyla bakınan bir biçare gibi dolanıp aranıyordum; sevilen birisi, bir ilişki, değeri veya yararı olabilecek herhangi bir şey. Boşu boşuna. Dehşete kapılmış, soluksuz kalmıştım. Dreamer orada olmasaydı devam edecek gücü bulamazdım.

Bu duyguların ağırlığı altında sendeleyip yıkılmak üzere olduğumu görerek, "*Suçu olaylara yükleme*" dedi. "*İki küçük çocukla yirmi dokuz yaşında dul kalmak bir lanet değildir. Bir olay ne iyi, ne de kötüdür. Yalnızca bir fırsattır. Disiplinin olsaydı bu durumu parlak bir olaya dönüştürerek daha yüksek bir düzeye çıkarırdın. Kendini bilecek kadar yürekli olsaydın, Luisa'nın ölmesi, bunca felaketin başına gelmesi gerekmezdi.*

Benlikteki düzeyimiz yaşamımızı kendisine çeker. Her şey senin benliğince yaratıldı, her şey senden, senin anlama düzeyinden ve dolayısıyla senin eksikliğinden, içindeki boşluktan kaynaklanır. Yaşamda boşluk olamaz. Sen, kendini yeni bir biçimde düşünmeye ve davranmaya zorlayarak bunları doldurmazsan, bunu senin adına tüm zalimliğiyle dünya yapacaktır.

Görmezsen, ya da görmek istemezsen, hastalık vahimleşir ve yaşamının komedisi giderek daha ıstıraplı olur. Her şey sana bu trajedinin nedenini göstermek ve seni bütün bunların kaynağına gerisingeri götürmek üzere ortaya çıkar, senin bir gün devreye girip ölümlü varoluş vizyonunu değiştirmeni sağlamaya çalışır."

11 Ev Sahipleri

Yaşantımdan diğer parçalar, geçmişten görüntüler, hızlı gösterilen bir filmin kareleri gibi, birbiri ardınca hızla geçti. Kişilerin yüzlerinden ve sokaklardan, içinde yaşadığım yüzlerce şehri ve evi çıkarmıştım. Ta ki o karaltı gözüme ilişene dek! Yeni evimi nerede seçersem seçeyim, beni her taşındığım yerde izleyen o karanlık varlık. Midem demir bir mengeneyle sıkılıyormuşçasına gerildim.

Taşındığım her evde bir barbar bulmuştum; soğuk ve kavgacı ev sahipleri. Üstelik bunlar, kaderin garip bir cilvesi, yinelenen bir yazgının harikulade eğitimi uyarınca hep yan dairede oturup, komşum olmuşlardı.

Bana göstermek üzere olduğu şeyin ıstırabını göz önünde tutarak, sesinde değişmeyen bir tatlılıkla, "*Dikkatle bak; iyice gözle!*" diye buyurdu. "*Bütün o ev sahipleri aslında tek bir kişi. Hep aynı kişi. Asla değişmez. Bir ev sahibi maskesi ardında gizlenerek orada hep kendin olduğunu 'görmek' istemedin. Sen kendinle karşılaşıyordun!*"

İçimde bir şeyler dağılmıştı. Ardımdan bir kapı sertçe kapanmış ve kilidin çevrilirken çıkarttığı metalik tıkırtıyı işitmiştim. Artık emindim, korkunç derecede emindim, bu sözleri bir kez işittikten sonra bir daha geri dönemeyecektim ve bundan böyle hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. İçimden gözyaşı dökmeden umutsuz bir ağıt yükseldi; benim yaşantım bir hayaletin yaşamıydı; ardında hiçbir iz kalmadan yok olan ve dünyanın aynasında şimdi giderek silindiğini gördüğüm bir yansıma.

Dreamer'ın sözleri bana bir can simidi gibi ulaştığında, sanki dipsiz bir uçurumun kıyısındaydım. "*Onlar, kendi bağımlılık halini sürekli kalıcı kılabilmek için doğrudan senin tarafından işe koşulan muhafızlar, gardiyanlardır. Yaşantında hep egemen olan ıstırap ezgini kökünden söküp atmazsan, bu hayaletler yine sana dönecektir.*"

Ardınca gelen suskunluk öylesine uzadı ki bizi birbirimize bağlayan altın iplik kopuverecek sandım. Beni 'düşü'nden çıkarıp atabileceği düşüncesiyle yüreğime bir ateş düştü. Bu korkunç bir duyguydu. Bu boşluğu, yokluğu hissettiğim o geçmek bilmez süre boyunca adeta var olmayı kesmiştim. Böylece, varoluşumun Dreamer'a ait kısımla ne denli bütünleşik olduğunu anlamıştım. Ona çok değerli bir kordonla bağlanmıştım, öyle ki Dreamer, emdiğim bir göğüs, 'temiz hava'yı soluduğum üçüncü bir ciğer gibi olmuştu.

Sonra gözlerimin önünden ağır ağır, geçmişimden başka görüntüler geçmeye başladı. Bir anlamda onları yönetmeyi kavramıştım. Artık bu görüntüleri durdurabildiğim gibi, istersem büyütebiliyor, onlara yakından veya uzaktan bakabiliyor, hatta kendimi sahnenin dışına çıkartabiliyordum. Yeniden Fortini Caddesindeki villayı gördüm. Çok büyüktü ve Luisa Milano'da Venezian Caddesi Hastanesinde, Luca'yla Giorgia da Piemonte'de dedelerinde oldukları için çok sessizdi. Günlerin birbiri ardınca geçişi yine hızlanmıştı, göz açıp kapayana dek bir aydınlanıp bir kayboluyorlardı. Gün batımında çam ağaçlarının gölgeleri eski evi ele geçiriyor, sanki benliğimin en derin kısımlarına sinsice o ince uzun parmaklarını sokuyorlardı.

Dreamer'ın beni neden yine buraya getirdiğini; yeniden yaşamak üzere olduğum evreleri, biliyordum. Bedenim baştan aşağı tir tir titriyordu.

Beni yüreklendirmek çabasıyla, "*Yaşantının tavan arasına girmek üzereyiz*" dedi. "*Artık biraz temizlik ve yüklerden kurtulma zamanı.*"

Sesini sertleştirerek, küçümseyen bir havada, "*O adamdan kurtul artık!*" diye beni kışkırttı. "*Onu yaşamından kesinlikle defet gitsin!*"

Toplayabildiğim bütün cesaretimle, ana girişin büyük kapısına doğru giden yolda bayırı tırmandım. Tepeden bayır aşağı esen rüzgarın tam bu noktada güçlendiğini anımsadım. Rüzgar, dik yol boyunca kenarlardaki çukurluklardan bir dere gibi akıyor, yaban otlarının beyaz ve yeşilleriyle beneklenmiş, kaba, kuru duvarların etrafında dönüyordu. Küçük metal kapıdan girdiğimde, o sıralarki Citroën arabamın park halinde olduğunu görmüştüm.

İç yol öyle kısaydı ki villa beklemediğim bir hızla önümde belirivermişti. Taş ve tuğladan yapılmış bir merdivenin basamaklarının önüme çıkması da birdenbire olmuştu. Basamakları çıkmaya hazırlanırken dönüp öteye, bahçenin bitimine çevirdim bakışlarımı. Orada duraksayıp küçük ek binanın aydınlık pencerelerine baktım. Tek komşumuz orada yaşıyordu. Anılar, hepsi bir arada aklıma üşüştüler. Judith'le öykümün ilk karelerine göz atmaya başladığımda soluk alışımın sıklaştığını hissettim.

12 Judith, "Sinyorina"

Giorgia ve Luca ona 'sinyorina' derlerdi. Benden yalnızca birkaç yaş büyük, uzun boylu ve hoş bir kadın olan Judith, içine kapanık birisiydi. Bahçenin bitimindeki küçük evde tek başına yaşardı. Hiçbir şey onu şaşırtmaz, ayrıca kitaplarıyla müziği dışında hiçbir şeyle ilgilendiği görülmezdi. Soğukkanlı ve kayıtsız görünüşü, gözlerini heyecanlı bir durumdaymış gibi sık sık kırpmasıyla hareketleniyordu. Dreamer'ın yanı başımda olduğundan emin olduktan sonra, küçük oturma odasının pencerelerinden birine yaklaştım. Başıma gelenlere katlanamadığımdan, yüreğim, tüm korkularımı bedenine boşaltmak için geceleri onu arandığım zamanlardaki gibi, heyecanla çarpıyordu.

O küçük ortama baktım; kitaplarla kaplı duvarlar, odanın orta yerinde çiçekli kumaşla döşeli bir divan ve uzun parmaklarıyla klavyede yazmakta olan Judith. Bu odada yüreğimi boşaltmıştım. Kendimi görüyordum; küçük divanda Judith'in yanında oturmuş, ona Luisa'nın hastalığından ve giderek daha da kötüleşmesinden bahsediyordum. Bencillik ve yalanlarla dolu bu sözleri yeniden tek tek dinledim. Düşüncelerimin dehşetini ve niyetlerimin mide bulandırıcı kokusunu alıyordum. Beni ikiye ayıran mücadeleyi, ilk kez apaçık biçimde fark ettim: Karımın yakında öleceği haberinin verdiği elem ve bu olgunlaşmamış, bozuk giden evliliğin yükünden yakında kurtulacağımdan dolayı içten içe duymakta olduğum gizli ve yabansı sevinç arasındaki çatışmayla bölünmüştüm. Açıkça ifade etmesem de bunu kariyerimdeki tatminsizliğime, hüsranıma, kısıtlamalara ve engellere yormuştum.

Dreamer'ın sesi, "*Ölüm kazara oluşmaz*" diye gürledi. "*Hastalık, mutsuzluk ve yoksulluk da. Yıllarca bunun olması için dua ettin. Kendine bile itiraf etmeden, bunun için sürekli yakardın ve olmasını özlemle bekledin. Düşler hep gerçekleşir, en karanlıkları bile.*"

İki yüzlülük perdesi kalkmıştı. Bundan böyle artık gizlenemezdim. Bunun hiç olanağı kalmamıştı. Bu ufak tefek adamın gözyaşı ve umutsuzluğunun ardında, takındığı maskesiyle teninin arasında, suçluluğun verdiği müstehzi gülümsemeyi görmüştüm. Dehşetten soluğum kesilmişti. Karşı konulmaz bir güç kaçmamı engelleyip beni Judith'in penceresinin önünde hareketsiz bir şekilde tuttu.

Judith'le buluştuğum sahneyi gördüm yine. Luisa ölüyordu ve ben sımsıkı Judith'in yaşamına sarılmış, ondan biraz dostluğunu, bana acımasını ve bedenini istiyordum.

Judith niyetimi anladığında, ne tutumunu değiştirmiş, ne de bozulmuştu. Elimden tutup beni yatak odasına götürdü ve ondan vermesi için yakardıklarımı verdi; seks, unutmak, uzaklaşmak, ruhuma azap veren korkuya teselli. O günden sonra birçok kez buluştuk. Fazla konuşmuyorduk

ve aramızda herhangi bir merasime gerek bulunmuyordu. Geceleri endişelerimi gidermek üzere onu arıyordum, fakat yaptığımız seks, bir hapşırık kadar anlamsız orgazmlarla yıpranıp tükeniyordu.

Dreamer bütün sahnelere bakmamı istediğinden, orada durmam, gösteriyi seyretmem ve pisliklerinin zehir gibi tadını bütünüyle tatmam gerekiyordu.

Luisa, bizden biraz ötede, bahçenin diğer tarafında evde yatıyordu. Ben bu adam olamazdım. İğrençlik katlanılmaz düzeye gelmişti. Kendimi kurtarmak uğruna her türlü rezilliği yapabileceğimin ayırdına vardığımda fenalaştım. Geçmişimdeki açık yaralar, zalimce de olsa böylece kabuk bağlıyordu.

Judith seks yapmayı özenle, gayretle ve ciddiyetle yerine getirilmesi gereken bir görev sayıyordu, ama varlığımdan tek bir atomun bile yaşantısına takılmasına asla izin vermiyordu. İlişkimiz onun üstünde hiçbir iz bırakmadan sürüyor ve yaşamı en ufak bir şekilde etkilenmiyordu. Ona tam anlamıyla sahip olamamak rahatsız ediciydi, bu bağımsızlığı yüzünden kendimi güvensiz hissediyordum. Judith'in yalnızca kendisi için yaşadığı sonucuna varmıştım. Kitaplara ve müziğe olan düşkünlüğünün yalnızca bencilliğinin bir kalkanı olduğundan emindim. Böylece, bu yargıyla etiketleyerek onu cam bir fanus altına koyup anılarımın arasına havale etmiştim. Halbuki ancak şimdi Dreamer'ın gözleriyle baktığımda, Judith'in benim için neyi temsil ettiğini görebilmiştim. Onun içe kapanık doğasında, her türlü iki yüzlülükten arınmış içten bir kadının saf sevgisinin ve bilgeliğinin tipik kayıtsız tavrını, ancak şimdi görebiliyordum.

Judith benden daha iyiydi. Yaşantımın harabeleri arasından, benim gibi bir zavallıyı alıp kabul etmişti. Onsuz ne yapardım düşünemiyorum bile. Kim olduğumu kesinlikle görmüştü! Anlamsız yaşamımın dehşete dönüştüğünün farkındaydı. Benim ölümü taşıdığımın ayırdındaydı! Beni yaşantısının dışında tutmak onun kurtuluşu olmuştu. Onu nasıl böylesine insafsızca yargılayabilmiştim?

Artık Judith anılarımın tavan arasındaki karanlık bir köşeyi kaplamıyor, parlıyordu. Onun müziği yaşamdı.

Yine de eksik bir şeyler vardı. Judith neden karşıma çıkmıştı? Neden Judith gibi birisi, tam ihtiyacım olduğunda, cehennemden farksız yaşantıma girmişti?

Dreamer'a döndüm. Bacaklarımın kesildiğini hissediyordum. Saçma bir fikir, bir kıymık delilik, sağduyumdaki bir çatlaktan içeri dalıyordu. Bir şeyin fikrimi zorladığını hissedebiliyordum. Yavaşça ve merhametsizce içime dek işliyordu. Bütün gücümü yerle bir etmeden onu durdurmalıydım. Bu olanaksızdı! Judith, Dreamer'dan bir armağandı! Judith... Dreamer'dı! Acaba beni kurtarmak için kaç kez yaşantıma girmişti? Nasıl böylesine kör olabilmiştim? Böylesine bir mükemmelliğe karşı nasıl ilgisiz kalabilmiştim?

Düşüncelerim dipsiz karanlığın kıyısında fırıl fırıl döndü ve içine düştü.

"*Her birimize muazzam bir kurtuluş payı verilmiştir.*" Dreamer bu sözlerle beni kurtarmaya gelmişti. Ses tonu şaşırtıcı biçimde yumuşaktı. "*Ne var ki sürekli bilgisizliğimiz, işaretlere, uyarılara ve varoluşun trafik lambalarına sorumsuzca uymamamız nedeniyle bunu çabucak tüketir, boşa harcarız; buna rağmen de kendimizi zayıf, her tehlikeye açık ve şansın elindeki bir oyuncak sayarız.*"

Dreamer'ın sesi yine kendi çekilmez ve kararlı tonuna döndü, sözlerindeki keskinlik beni ürpertti. "*Yaşam çok güçlü ve beden yok edilemezdir. Ölmek için ancak olanaksızı olanaklı kılabilmemiz gerekir.*"

Sanki bir başkasından bahsediyormuş gibi eskiden olduğum adamı kastederek, "*Onu bağışla! Onu bağışlarsan geçmişini iyileştirebilir ve gün ışığında değiştirebilirsin*" dedi.

Benliğimin direngen bir parçası yerinden oynayıp dağıldı. Bir çocuk gibi ağladım. Acılardan, düşüncelerden ve hoş olmayan duygulardan; gücenmeler suçluluk, suçlamalardan oluşmuş bir lav akıntısı yüzeye dek çıkmıştı.

"*İnsanların hepsi senin gibi; olumsuz duyguların yönlendirmesiyle evrende yitip gitmiş parçacıklar. Suçluyor, şikayet ediyor ve bağımlı kalıyorlar, yaşamlarının öyküsü işte bu; her şeye verebildikleri tek anlam bu kadar! Kedere boğulmuş olarak, ölümü ölümle unutmaya çalışıyorlar.*"

13 Teşekkürler Luisa!

Geçmişteki yolculuk yeniden başladı. Yavaşça sahne değişti ve Dreamer beni geriye, Venezian Caddesi Hastanesinde yatan Luisa'yı ziyaret etmek için Floransa'dan Milano'ya sık sık yaptığım yolculuklara götürdü. Ben de derhal o zamanlar içine düştüğüm aynı zihinsel kafese ve ruhsal duruma girdim. Her yolculuğa çıkışımda giderek daha şiddetlenen aynı sancıyla kıvranmaktaydım. Kocası olarak onun yanında olmamı gerektiren törel yükümlülüğüm ve ıstırap çeken insanlarla dolu ortamlara girme fikrinin verdiği tiksinti arasında bocalayıp acı çekiyordum. Koğuşlar arasından geçerken, koridorlarda onlarla karşılaştığımda yüzlerini okuyabiliyor ve onları solgun bir kitabın sayfalarıymışçasına inceleyebiliyordum. Büyük bir kederle, onların öykülerinin satırlarına, yüzlerindeki ifadelerin sözcüklerine ve ıstıraplarının mürekkebine girebiliyordum. Aynı kara yazıya bir gün benim de mahkum olduğum dehşetinin pençesindeydim. Sonra, her şeyi arkamda bırakarak oradan kaçıp uzaklaşıvermeye dayanılmaz bir arzu duyuyordum. Dışarıda yaşam olarak nitelediğim şey vardı: günlük yaşamın anlamsızlığı içinde yitip gitmiş insanlar, trafik gürültüsünün yanında boş kahkahaların sesi ve güven veren canlılıkları. Oraya, kalabalığın içine bir sığınak bulmaya koşmaktaydım. Üzgün koca rolündeki törensel gösteriyi

aceleyle yerine getirerek, çok endişeli görünen bir havayla bir doktora sorular sorup suçluluk duygumu biraz olsun bastırdıktan sonra, bir bahane yaratarak oradan hemen kaçardım. Bir mecnun gibi caddelerde başıboş dolaşır, kalabalığın içinde kaybolur ve kendimi trafik keşmekeşinin içine atardım. Şehrin renkleri ve ışıklarıyla sarmalanır; sorunlardan arınmış, üstünde mucizevi bir biçimde mutlu ve hiç incinmeyen insanların yaşadığı bir dünya yanılsamamı güçlendiren vitrin düzenlemeleri ve süslenip püslenmiş kadınların gülümsemeleriyle sersemleyip kendimden geçerdim. Bu fanteziye sığınırdım. Bu psikolojik hava kabarcığının içinde, kendi salya kabarcıkları içindeki bir yılanbalığı gibi solumaya çalışırdım. Bu sarhoşluk halimi sadece, olduk olmadık zamanlarda sık sık aklıma düşen Luisa bozardı. Endişeler, korkular ve suçluluk duyguları, bir sinemada, bir sanat sergisinde veya bir kafedeyken, peşimi bırakmayan öç tanrıçaları Erinya'lar gibi gelip beni bulurdu. Sonrasında, yaşamın bir pamuk ipliğine bağlı oluşu ve güvenilmezliğinden kaynaklanan çaresizlik ve ıstırapla kanımı donduran bir korku dalgası altında kalırdım.

Dreamer'la birlikte Luisa'nın hasta yatağına yaklaştım. Gözleri kapalıydı. Tek başınaydı. Dreamer benim işte olduğum veya sokaklarda dolaşıp kendimden kaçtığım bir günü seçmişti. Luisa'nın zorlukla, kesik kesik soluk alışı, üstündeki çarşafı bir insanın yapamayacağı, inanılamayacak kadar yüksek bir tempoda havalandırıyordu. Yüreğime bir bıçak saplandı. Bu belirtiyi biliyordum; artık gününü doldurmuştu.

Yanına iyice yanaşmam için Dreamer beni yüreklendiren bir işaret yaptı.

Bir sandalyeyi dikkatle yatağın baş ucundaki metal masanın yanına çekip oturdum ve sessizce onu seyrederek uzun bir süre öylece durdum. Ter içindeki düğüm düğüm olmuş saçları, alnını ve yüzünün açıktaki kısmını örtüyordu. Olaylar ve anılarla dolu evlilik günlerimiz, aylarımız, gözümün önünden capcanlı geçti. İlk apartman dairemiz. İşten döndüğümde ona anlattığım öyküler ve ilk başarı haberlerimi dinlediğinde gözlerinin gururla parlayışı. Giorgia'nın doğumu. Geceleri onun bir türlü dindiremediğimiz bitmez tükenmez ağlamaları. Luca'nın doğumu. Ardından bu illet.

İkimizin de henüz olgunlaşmamış olması kısa zamanda anlaşmazlıklara, kıskançlıklara, kavgalara, pişmanlıklara ve karşılıklı suçlamalara yol açmıştı. Biz, birbirine yaslanmış zayıf kişilerdik; bir bütün oluşturabilecekleri yanılgısı içindeki iki eksik kişi. Ne var ki birleşmemiz eksikliklerimizin katlanmasıyla sonuçlanmıştı. Bu düşünceler ve başkaları, dudaklarımdan Luisa'nın kulağına fısıldadığım sözcükler halinde döküldü. Ona yaşamdan, güzellikten ve mutluluktan bahsettim. Beni işitip işitmemesinin hiç önemi yoktu. Yüreğim, henüz ortaya çıkmamış bir acıyla yanıyordu. Gözyaşı dökmeden bir ağlayış, boğazımda düğümleniyordu. Yine de sevinçliydim. Şimdiye dek asla hissetmediğim bir tutkuyla ona aşıktım. Luisa'nın yanında o güne dek geçirmiş olduğum zamanlarda, hastalığın ve binlerce diğer

yanılsatıcı uğraşın ipnotize edici etkisiyle, sanki gerçekten ıstırap çekiyormuşum gibi yapardım. Bu anda ise ne geçmiş ne de gelecek vardı, bu kez hiçbir şey olmamıştı, dünyaya hareketsizlik, sessizlik ve dinginlik egemen oldu ve ben hıçkırıklara boğuldum.

Bu görüntü, bir tırtıl ışıktan nasıl rahatsız olursa öylesine dayanılmazdı. Tek bir yoğun arzuyla doluydum; buradan kaçıp giderek damarlarımdaki kanı donduran bir gerçeğin sinsi atağından kendimi sakınmak.

Dreamer arkamdan, "*Bu kadın senin ölen geçmişin*" dedi. Sözcüklerinin gücü ve bu sözleri söyleyişindeki yumuşaklık, içimde bana dokunan bir hareketlilik yaratıp beni özgür bıraktı.

Aylardır Luisa'nın etrafında hissettiğim bu ölüm duygusu benim 'dışımda' değildi. Kendi ölümümdü. O zamandan beri hep içimde taşıdığım ölüm. Luisa bunu görmemi, hissetmemi ve buna dokunmamı sağlamıştı. Bu yüce anda, bana ölümü yenme şansını da veriyordu. Oysa karşılığında ben onu her türlü suçlama ve kötülükle kirletmiştim.

Dreamer babacan bir havada buyurarak, "*Ondan seni bağışlamasını iste!*" dedi. "*Onun yaşantısı çok özel bir şeydi ve içindeki, varoluşunu yönlendiren ölümü, mahvoluşu, tüm suçluluk duygularını ve yıkıcılığı tanımanı sağladı.*"

Terden sırılsıklam olan alnını ve saçlarını yine kurulayarak, "Teşekkürler Luisa!" diye fısıldadım. "Ne büyük bir gaflet içindeymişim. Hiç bilmiyordum. Bu bizim yeniden dirilişimiz. Artık ebediyen değişeceğim ve çocuklarımız da benimle birlikte değişecekler!"

Saatler geçmesine rağmen hiç yorgun değildim. Burada, onun yanı başında olmak dışında dünyada olmayı isteyeceğim hiçbir yer yoktu. Bu kez bu hastanede, ona yapmış olduğum bütün ziyaretlerim ve diğer şeyler üstüne düşünüp taşınıyor, sağlıklı olduğundan emin olduklarımı hastalıklılardan ayırdığımı hissediyordum. Burada haftalarca, Luisa gibi yaşamın bir parçasına tutunmuş bütün bu insanlarla, bana verdikleri armağanın ayırdına varmadan birlikte yaşamıştım. O sıralar, bütün bu insanların benim dışımda olmayıp varoluş üstüne sefil bir görüşün dışa vurumları, hastalığımın, bölünmüşlüğümün ve sorumsuzluğumun yansıyan görüntüleri olduğunu anlayabilmem, benim için olanaksızdı. Bu dünya benim içimde taşıdığım ölümü açığa çıkarıyordu. Bunu kabul ederek sorumluluğunu almak, daha henüz başlamamış olan bir sürecin, Dreamer'ın "kendini yürekte bağışlamak" olarak nitelediği şeyin bir parçasıydı.

Öz gözlemleme öz iyileştirmedir.

Bütün bunlara bakarak, bu dünyadaki her en küçük ayrıntıdan ne kadarının benim olduğunun farkına vararak ve şükrederek, sağlığıma yeniden kavuşmamın ilk belirtilerini algılayabiliyordum.

Gece oldu. Hastanenin koridorları sessizdi. Luisa'nın yanı başında ne kadardır durduğumu bilmiyordum. Tüketmem gereken her şeyi tüketmiştim; sözcükler, anılar, gözyaşı. Hâlâ yapılacak bir şey vardı! Çarşafı dürerek

topladım, üstünü açtım. Bluzunun altından, bedenindeki kocaman şişkinlikler açıkça belli oluyordu. Özellikle de karnı bir çocuk doğuruverecekmiş gibi şiş ve büyüktü. Hafif parfümlü, nemli bir bezle göğüslerini ve bacaklarını silerek onu serinletmeye çalıştım. Toprak altındaki bir kemirgen yuvası gibi karanlık ve derin yarasını inceledim. Onunla ilgilenip rahatlatmaya çalışırken, ellerimi sahip olduğumu hiç düşünemeyeceğim, açık bir zihin, maharet ve soğukkanlılıkla hareket ettiriyordum. Yarasındaki ölü dokuları ve hücrelerini temizleyerek sıyırıp atarken aynı zamanda yılların yanlış anlamalarını, kabuk tutmuş adilikleri ve ihanetleri kaldırıp atıyordum. Yarayı dezenfekte ettim, üzerine biraz gazlı bez koyup plasterledim. Çarşafları açarak yeniden üstüne örttüm ve onu öptüm.

"*Geçmişin kutsanması ve iyileştirilmesi gerek. Her katmanına gir! Her köşesini aydınlat! Yeni bir anlama düzeyiyle onu değiştir.*

Endişeler, şüpheler ve korkulara kapılmayı bıraktığında geçmişin iyileşecektir. İşte 'kendini yürekte bağışlamanın' asıl anlamı budur."

Dreamer'ın bu sözleri hâlâ havada çınlarken, kendimi ayaklarımın altında bir kapak açılmışçasına kaybettim. Sırt üstü düştüm ve görünmez bir kaydırakta, bir renkler uçurumu beni yutana dek baş döndüren bir hızla aşağı kaydım.

Gözlerimi yeniden açtığımda Marakeş'teki otelde odamdaydım. O gün New York'a dönüş yolculuğumu ayarladım. Olağanüstü bir duygu, Café de la France'da buluşmamızdan ıstırap dolu geçmişimde Luisa'yla geçirdiğim geceye dek yaptığımız yolculuk boyunca Dreamer'la birlikte geçirdiğimiz her anın anısını hâlâ sarmaktaydı.

Bavullarımın alınmış ve bir arabanın kapıda beni bekliyor olmasına rağmen, oradan hemen ayrılamadım. Onun varlığını henüz solumaktayken buraları terk edip etmemeye karar veremiyordum. Beni geçmişime götürmüş ve bir sürü gereksiz yükümden kurtulmama yardım etmiş olduğu için Dreamer'a bir şükran düşüncesi yolladım. Geçmişimden geriye artık benliğime takılmış yalnızca birkaç kıymık kalmıştı. Ama özellikle bir parça vardı ki, bir tek onu iki elimle kavramış tutuyordum. Çok acı verse de onu sıkı sıkıya tutuyor ve bırakmak istemiyordum; bu Luisa'nın son bakışı, varoluşun kıyısında, geçmişle geleceğin arasında verilmiş son sevgi öpücüğüydü.

BÖLÜM II

Lupelius

1 Okulla Karşılaşma

Kuşluk vaktiydi. Baştan sona antikacı dükkanlarının sıralandığı bir sokak boyunca yürüyordum. Omuzlarımdaki yakıcı güneş, beni ilerideki bir açıklık alana doğru sanki itiyordu. Bir randevuya yetişecekmiş gibi telaşla yürüyor, ama nerede ve kiminle buluşacağımı henüz bilmiyordum. Üzerinde yürüdüğüm kaldırım, şimdiye dek gördüğüm en güzel meydanlardan birine bakan bir alanda, açıkta kurulmuş bir İtalyan kafeye çıktı. Dreamer, meydana bütünüyle hakim ve gelip geçenlerin en iyi görülebildiği yerdeki masalardan birinde oturuyordu. Etrafı, önerilerine kulak verirken bir yandan da kendisine saygıyla hizmet eden bir garson bulutuyla çevriliydi. Ben geldiğim sırada ikinci bir masayı yaklaştırarak, ellerindeki iki büyük tepsidekileri koyacak yer ayarlamaya çalışıyorlardı. Dreamer'ın üstünde hep bir aşırı zenginlik havası vardı. Her ayrıntıda mükemmellik arıyor ve bolluktan hoşlanıyordu. Halbuki tüm tavırlarında bir Makedon savaşçısının sadeliği vardı. Ayrıca yedikleri de dikkat etme sınırlarının dahi hayli altında, çok az miktardaydı.

Beni tekrar görmekten mutlu olduğu gözlerinden okunuyordu. Başıyla yaptığı tek bir hareketle beni hem selamladı, hem de masasına buyur etti.

Sonrasında Dreamer'ın bütün dikkati, masalara özenle yerleştirilmiş çeşitli küçük kekler, kurabiyeler ve değişik tatlılar üstüne yoğunlaşmış görünüyordu.

Marakeş'teki buluşmamızdan beri bu kendisini ilk görüşümdü. Bu anın gelmesini sabırsızlıkla beklemiştim. Şimdi onun huzurundayken aklıma binlerce soru üşüşmekteydi. Bunlardan kimi, dünyanın tüm tarihini bir yanıt

bulamadan aşıp gelmiş, yüzyıllardır yankılanan sorulardı. Dinler, düşünce okulları ve peygamberliğe dayalı gelenekler, nesiller boyu bilim adamları, araştırmacılar, filozoflar ve mistikler bunların yanıtlarının bir ucunu yakalayabilmek için boşu boşuna uğraşmıştı. Bu binlerce yıllık arayışının son turunda bile, modern çağ insanının kafasının, varlığını kuşatan muamma karşısında hâlâ Sfenks önündeki Oidipus'unki gibi karışık olduğunu görüyordum.

Bize çay servisi yaptılar. Dreamer bu sürecin bütün ayrıntılarıyla titizlikle ilgilendi, garsonların etkinliklerini yalnızca kendisinin bildiği bir ritüel uyarınca adım adım yönetti. Yiyeceklere pek az dokundu.

Dreamer sanki kendi dikkati, izlenimleri, yapılan her ufacık hareketin uyumu ve ritmiyle besleniyormuş gibi görünüyordu.

Çaylar içildikten sonra çok uzun bir suskunluk oldu. Konuşmaya başlamasını sabırsızlıkla bekliyordum. Bu arada not defterimi açmış ve kalemimi elime alıp hazırlanmıştım. Nihayet konuşmaya başladığında sesi oldukça ciddi çıkıyordu. "*Benim yanımda katı yazgının raylarından çıkabileceksin*" dedi. "*Benim yanımda alışkanlıklarının ve suçluluk duygularının kurduğu kendiliğinden işleyen döngüleri kırabileceksin. Benim yanımda şüphelerini, korkularını, karamsar düşüncelerini terk etmek; seni varoluşun ölümcül betimlenmesine bağlayan yalandan vazgeçmek zorundasın.*

Değişmek için kendi programlanmanla boğuşman gerekecek! Bakış açını tepetaklak etmen gerekecek. Yazgını ancak böylelikle ve canını dişine takıp çalışarak değiştirebilirsin. Kişi bunu tek başına asla yapamaz. Bir okula gereksinimi var."

Seslendirirken 'okul' sözcüğünü vurgulayış biçimi ve sözcüğü içinde kullandığı bağlam, bu sözcüğün genel geçer benimsenenden hayli farklı bir anlam içerdiğini sezmemi sağladı. Sanki ilk kez duyuyormuşum gibi geldi. Bu sözcükte, önceden asla tanımadığım bir gücü ve uzun zamandır unutulmuş bir sözverinin tatlılığını buldum. Varlığımı bir ürperti halinde baştan aşağı geçen bir düşünce, dudaklarımdan bir soru biçiminde döküldü. "Okul nedir?" diye sordum. Sesim titriyordu ve anlatılması olanaksız bu duygum yüzünden kendim de şaşırmıştım.

Dreamer, "*Bu 'Okul', dönüş yolculuğudur*" dedi. Kara gözleri gizli bir sevinçle parlıyordu.

Okul, çokluktan bütünlüğün içine,
karşıtlıktan uyumun içine,
kölelikten özgürlüğün içine
kuantum atlayıştır.

"*Okulu bulmak demek, çelik bir halatla 'düş'e bağlanmak, çok daha yüksek sorumluluk bölgelerine erişebilmek anlamına gelir.*

Ancak çok az sayıdaki kişiden çok az bir kısmı böylesi bir buluşmaya dayanabilir." Bu sözleri bakışıyla birleşince bir uzaktan kumanda etkisi yapmıştı. İçimde yankılanan bir tıkırtıyla bozuk bir düzeneğin harekete geçtiğini hissediyordum. Bıçak gibi saplanan bir pişmanlık sancısıyla birlikte, yıllarca 'evden uzakta' yaşamanın ne büyük bir hata olduğunu ve umutsuzca aradığım birinin veya bir şeyin karşısında kendimi buluvermemin harikuladeliğini anladım.

Ancak çok az sayıdaki kişinin başına gelebilecek böylesi bir olayın olağanüstü niteliğini duyumsayarak, derin bir saygıyla, "Okulu nasıl bulacağız?" diye fısıltıyla sordum.

Dreamer, "*Korkma. Okul seni bulacaktır*" diye yanıtladı. Sonra, aklımın karıştığını gözleyince, kısa yanıtının üstünü biraz açtı ve ekledi: "*Bir kişi yaşantısında, içinden çıkamayacağı kadar hayal kırıklığına uğradığında; kendi eksikliğinin, yetersizliğinin farkına vardığında; varoluş, bir mengenede onu nefes alamayacağı kerteye dek sıktığında, işte ancak o zaman, Okul ortaya çıkacaktır.*"

2 "Dünya bize hep anlatıldı"

Bilinmeyen bu şehirdeki kafede otururken, bir yandan da ona kulak kesilmiş durumda, sayfalarca not tutuyordum. O benzersiz villada başlayan ve sonra Marakeş'te süren çıraklık sürecimin gizli bir eğitim yöntemini, bir tasarımın hiç kesilmeyen çizgilerini izlediğini sanıyordum.

Dreamer, "'*Okul'la karşılaşma bir kişinin yaşamında başına gelebilecek en olağanüstü olaydır. Görünen ve çevrende bulunan her şeyin aslında dünya değil, yalnızca bir betimlenmesi olduğunu anlamak, kitlesel ipnozdan kurtulmak için elindeki tek fırsattır*" dedi.

"Fakat ben sizi dinliyorum, bu masaya dokunuyorum, insanların gelip geçtiğini görüyorum. Bu insanların her birinin bir yaşamı, bir işi, bir ailesi olduğunu biliyorum. Bütün bunlar nasıl bir betimlenme veya benim bir vizyonum olabilir?"

Dreamer kısaca, "*Retina üzerine düşen görüntüler dünya değil, onun öyküsüdür*" diye yanıtladı. "*Dünya sana hep anlatıldı.*"

Bu sözlerini dinlerken uğradığım şaşkınlık, ardından fısıltıyla söylediği şu sözlerini duyduğumda yerini çok daha büyüğüne bıraktı: "*Seni çevreleyen gerçekliğin asıl yaratıcısı sensin! Ancak bunu unuttun.*"

"Unuttuğum nedir?" diye sordum. Sesimdeki karşı çıkış havası aramızda bir mesafe açıldığını gösteriyordu.

"*Dünya var olmak için seni gereksiniyor. Onu yaratan sanatçı, bulan kaşif olduğunu unuttun ve kendi yarattığın şeyin gölgesi oldun.*" Ses tonu

bende tomurcuklanabilecek her farklı görüşü kökünden söküp attı ve beni bir okul çocuğu gibi yola getirdi.

"*Dünya özneldir, kişisel! Benliğimizin aynadaki yansımasıdır. Vizyon ve gerçeklik aynı olup özdeştir; onları birbirlerinden yalnızca 'zaman etkeni' ayırır.*"

İçimden evet demek geliyordu. Görüşünü benimsemek istiyordum. Ne var ki, içimdeki bir şey buna karşı çıkıyordu. Mantığım bocalıyordu, ama tümüyle bırakmamıştı. Nasıl olur da aynı nesnenin, manzaranın, olayın veya kişinin karşısında olup da onlar hakkında farklı görüşlere sahip olunabilirdi ki?

Her zamanki kanaatimi desteklemek amacıyla, "Fakat nesnel bir gerçeklik kesinlikle var!" diye ileri sürdüm. "Ne de olsa sonuçta bir şey kendi olduğundan başka bir şey olamaz."

Hâlâ 'kendi' inançlarımı savunmaya çalışıyordum; ama ne denli kök salmış olurlarsa olsunlar ayakta kalamayacaklarını biliyordum. Dreamer'ın vizyonu karşısında yıkılmaya mahkumdular. Hep olduğu gibi bu kez de, yine öngörülemeyecek kadar şaşırtıcı bir şey, onunla birlikteyken apaçık kavranır hale gelecek, zamanını ve nasıl olacağını bilmememe rağmen, kaçınılmaz olarak gerçekleşecekti. Kendimdeki bu değişimi, çekinsem de özlemle bekliyordum. Sonunda bu gerçekleştiğinde, en berrak, en kısıtsız ve en zeki dünya vizyonuna yer açabilmek üzere, varlığımın duvarlarının her türlü ölçeğin dışında ötelendiğini hissetmiştim.

Hâlâ kafamın karışık olduğunu görünce, dünyanın genel geçer betimlenmesine koçbaşıyla can alıcı bir darbe daha vurarak ekledi: "*Biz ancak ne olduğumuzu görebiliriz!*" Ardından kendisine özgü nüktedanlığıyla biraz iğneleyerek, "*Ermişle de karşılaşsa, hırsızın gözü, onun ceplerinde olacaktır*" dedi.

Bu nüktesi benim için çok aydınlatıcı olmuştu; bir süre daha bu komik ve öğretici görüntüye takıldım. Halbuki Dreamer irdelediği konuya çoktan dönmüş; ne denli önemsiz olursa olsun konudan böylesine sapmamın kendisini engellediği veya buluşmamızın amacının çok dışına taştığımızı sezindirircesine biraz haşin bir bakışla bakıyordu.

"*Sıradan aklın sıkı sıkıya sarıldığı vizyonun katılığından kaçma olanağını, sana ancak Okulla karşılaşman sağlayacaktır.*

Yanlış betimlenmesinin ardındaki dünyayı 'görmemizi', bir gün ancak 'uygulamalı çalışma' sağlayacaktır.

Uyum içindeki bir görüşe, bir bütünlüğe, bir gün ancak 'Okulla kenetlenmiş kişi' erişebilecektir. Dünyayı ancak uyum içindeki ve bütünleşik bir vizyon iyileştirebilecektir."

Dreamer bana, üstün nitelikli kişilere özel eğitim veren okulların, her çağda ve toplumda hep bulunduğunu açıkladı. Bütün bu 'okullar' aslında, birbirlerinden ayırır gözüken bazı felsefi ve kültürel farklılıklar dışında yalnızca bir okuldu. Bunları tekdüze bir sesle anlatırken düşünceleri tüm çağların ve kültürlerin üstünden geçti. Bu okula 'Oluş Okulu' adını vermiş, düşleyebilen ve parlak ütopik varlıkların amaçlarını daima geliştirebildikleri, evrensel bir düşçü yetiştirme alanı olarak açıklamıştı.

Dreamer ayrıca onu, "*bir dönüştürme okulu*" diye de tanımladı ve sonra sustu. Çaydan yükselen nefis kokulu buğuyu derin derin içine çektikten sonra devam etti: "*Tanrılar Okulu; başkalarına egemen olmadan önce kendilerine egemen olmayı öğrendikleri yer.*" Dövüşen bir savaşçının attığı çığlığa dönüşen sesi, tüylerimin diken diken olmasına yol açtı. "*Bir alt üst etme Okulu*" dedi, "*fikirlerin, inanışların ve en önemlisi, ölümün kaçınılmaz olduğu düşüncesinin alt üst edildiği yer.*"

Klasik düşünce geleneğini anımsadım. Homeros'un zamanından önce, bu gelenekte insanları birbirinden kesinlikle çok uzak, iki farklı türe ayırırlardı: kahramanlar, yani olanaksız olanı somut kılabilen, düşleyen bir insan soyunun şampiyonları; ve iradesi, düşleri, yüzleri olmayan muazzam sayıdaki 'diğerleri' Yazgılarının kılavuzluk ettiği ilk sözünü ettiklerimin kaderleri, muhteşem bir bireysel maceranın parçası olmak üzere; diğerlerininki ise, rastlantı ve sıradanlığın ellerinde değersiz bir yaşam sürmek üzere çizilmişti.

Çok eski çağlardan bize ulaşmış en önemli efsanelerin, aslında 'okul'la karşılaşmış kişilerin başarılarını öyküleidiği fikri beni oldukça aydınlattı. Onların başarıları, gezgin ozanlarca çığrılıp aktarılmış olan destanlarda anlatılan canavarlar ve devlerle savaşımları, 'dönüş yolu'nun, kişinin kendi psikolojisinin ve oluşun en karanlık, en gizli kıvrımlarının içine yapılan bir yolculuğun, kayda değer evrelerinin öykülenmesidir. Dreamer'ın bana anlattığına göre, yaşamın en saklı alanlarında, yani olumsuz duyguların köpürdüğü ve yıkıcı fikirlerle suçluluk duygularının çağıldadığı unutturucu *Lethe* ırmağında, bu canavarların pınarını, adiliğin, ölümün ve her bir yenilgimizin kaynağını buluruz.

"*En önemlisi tenimizdeki düşmanı bulmalıyız. Kazıyı bitirir bitirmez orada yine onu bulacaksın, hatta daha acımasız, daha vahşi, daha güçlü olarak. Antagonist seninle büyüyor! Binlerce değil, bir tek düşman ve aynı şekilde tek bir zafer: kendine karşı.*

'Dönüş yolu' kişinin kendi geçmişini iyileştirmesi için çok büyük bir fırsattır" dedi ve bakışlarını meydanda, ikiz kiliselerde, asillerin saraylarında ve eski dikili taşın çevresindeki heykellerde gezdirdi; onun etrafında toplanan insan kalabalığını seyretti.

En akılda kalıcı özdeyişlerden birini kurgulayarak, "*Dünya geçmiştir*" dedi. "*Her kimle buluşursan buluş, her neyle karşılaşırsan karşılaş, hep geçmiştir. Şimdi gözünün önünde olsa bile, gördüğün ve dokunduğun ne varsa kendi durumlarının elle tutulur gözle görünür halidir. Geçmiş küldür. Şimdi şu anda gördüğün ve dokunduğun dünya, senin olduğun her şeyin somutlaşmasıdır. Yaşamında, düşüncelerince daha önce onaylanmayan hiçbir şey oluşamaz.*

Dünya küldür. Üfle, yok et gitsin onu."

Dreamer sandalyesini kalkmaya davranır gibi biraz kımıldattı. Bu hareketiyle yeni fikirlerine ayak uydurma çabalarımı birdenbire kesmiş oldu. Mideme oturmuş bir yumru vardı. O yerinde duramayan, kıpır kıpır, durduğu yerde çağlayan taze şarabı, inançlarımın tulumuna boşaltmak istiyordum. Bu engin okyanusu, onun darbeleri altında dayanamayıp dağılmakta olan kendi mantık sınırlarım içinde tutmak istiyordum. Dreamer'ın öğretisinin sürekli daha derine işleyerek eski dengeler için çok daha tehlikeli, öldürücü hâle geldiğinin kanıtlarını görmezlikten gelip, boş, anlık zihin yormalar arasında kendimi yitiriyordum.

Bu arada Dreamer ayağa kalktı. Yaptığı bir işaretle kendisini izlemem için beni davet etti. Sözlerinin hâlâ havada çınladığı huzur verici dinginlikteki bu köşeden ayrılmakta biraz ağır davrandım. Kadim bir tapınaktan, kutlu bir bilgi sandığından ayrılıyor gibiydim. Bu buluşmamızın tüm ayrıntıları hücrelerime kazınmış olarak kalacaktı: donatılmış bu masa, garsonların hareketleri ve hatta fırından taze çıkmış, pirinçli, kabarık, hamur işleri.

Meydanı boydan boya geçtik ve onun peşi sıra kiliselerden birine girdim. Ana salonu baştan sona aşıp, sunakla yan holün arasından geçerek, küçük bir şapele girdik. Loş ışıkta karşılıklı duran iki büyük yağlı boya tabloyu seçebilmiştim. İçeriye bakındım; bulunduğumuz yerden kilise tamamen boş görünüyordu. Dreamer, ışıkmetreye bir bozuk para atmamı söyledi. Güçlü bir ışık, tabloları aydınlattı. Tablolara şapelin tam ortasından, ikisine de eşit uzaklıktan bakmamı önerdi. Söylediği gibi yaptım ve her iki şaheseri de dikkatle inceledim.

Soldaki, Petrus'un baş aşağı çarmıha gerilişini, diğeriyse Pavlus'un Şam yolunda düşüşünü gösteriyordu.

"*Bu iki tablo birbirinin karşısında kazara durmuyor*" dedi. "*Bunlar tek bir mesajla birbirlerine ayrılmaz biçimde bağlıdır.*"

Dreamer sustu ve sessiz kaldık. Suskunluğu, bu simgesel mesaj üstüne kafa patlatmaya ve anlamını bulmaya çalışmaya davet edilmeme yordum. Epeyce zaman geçmesine rağmen tüm gayretlerim sonuçsuz kalmıştı ki, Dreamer imdadıma yetişerek beni açmazımdan kurtardı ve bu iki tablonun,

alt üst etme düşüncesini iletmeyi üstlenen en güçlü ikonografik resimler olduklarını açıkladı.

"*Bu iki şaheser, büyük bir sorumluluk Okulunun engin düşüncesini, nefesini iletmektedir*" dedi. "*Eski insan türünün zihinsel paradigmalarını alaşağı edene, zıtlaşmalarını tamamen ortadan kaldırana ve ıstıraplarını dindirene dek, çağlar öncesine dayanan ön yargılar ve inanışlarla ancak böyle bir Okul savaşabilir. Vizyon ve gerçeklik bir ve özdeştir. Dünya senin yansımandır. İnanışlarını alt üst et, dünya bir gölge gibi senin izinden gelecektir. Gerçeklik yeni bir vizyonun biçimini alacaktır.*"

Işıkmetre süresini doldurdu, ışıklar söndü ve tablolar kınına sokulan iki kılıç gibi karanlığa gömüldü. Mum kokan loş ışıkta, Dreamer'ın anlattığı bin yılı aşkın zamandır sessiz kalmış Okulun olağanüstü öyküsünü dinledim. Ardından uzun bir süre sustu ve sonra gizemli bir havada, artık Okulun sesini dinleme zamanının yine geldiğini söyledi. Ağzım açık kalmıştı. Yüzyıllar sonra, üstlendiği görevi açıklamak üzere ortaya çıkmış, bin yıldır nefes alan bir okulun varlığını düşününce yıldırımla vurulmuşa dönmüştüm. İşte o sırada Dreamer bana efsanevi bir savaşçı-keşişten ve kaybolmuş çok değerli bir el yazmasından bahsetti. "*Gerçeği kitaplarda bulacağına inanan sen ve senin gibiler için bu kadim Okulun izlerini bulmak yararlı olacak*" dedi. Sonra sesi buyurgan bir havaya büründü.

"*Bu el yazmasını ara!*" dedi.

Ses tonunun sertlik ve kesinliğini bir tarafa bırakırsam, bana çok önemli bir görev verdiğini hissetmiştim. Bundan dolayı ona minnettardım. Yemin kadar ciddi, kocaman bir 'evet' derken göğsüm kabarıyordu. Bu arayışa elimden gelecek bütün çabayı koyacaktım. Bunun üstüne ne denli düşünürsem, beni tanıdık ve hoşlandığım bir dünyaya fırlatacak böylesine bir görev için coşkumun o denli arttığını hissediyordum. Dreamer yine eski yollara girdiğimi ve bir akademisyenin kalıbı içine düştüğümü görerek, "*Bir gün dışarıdan alınacak hiçbir şey olmadığını anlayacaksın; bildiklerine ekleyebileceğin hiçbir şey olmadığını. Öğretiler ve deneyimler senin anlama düzeyine herhangi bir şey katmayacaklardır. Gerçek bilgi sadece 'anımsanabilir'*

Bir kişinin bilgisi kendisinden ne daha büyük, ne de daha küçük olabilir. Bir kişi yalnızca kim olduğunu 'bilir', buna karşın bilgisi onun kim olduğunu belirleyemez.

Her şeyden önemlisi, bilmek var olmak demektir. Ne denli çoksan, o denli bilirsin!"

Bunların ardından Dreamer bana zaman dışındaki bir hafızadan; sonsuz bilgiyi içeren, durumlardan ve düzeylerden oluşmuş bir 'dikey hafıza'dan bahsedecekti. Bu her insanın malıdır, her birimiz ona sahibiz, ama erişecek anahtarları unuttuk; yeniden bütünleşmek.

Döşemenin eski mozaikleri uzadı ve aramızdaki mesafe açılmaya başladı; önce az, ama sonra göz erimine dek. Söylediği son sözlerine kulak verirken onu yitirdiğim duygusuyla içime bir ateş düşmüştü.

"*Bilgi, insanın devretmesi mümkün olmayan, vazgeçilmez malıdır. Kendisi kadar eskidir.*

Ekleyecek hiçbir şey olmadığını bir gün göreceksin, ama bilmek için elenecek çok fazla şeyinin olduğunu da."

Bu sözleri kana kana içtim; sanki onlara ezelden beri susamıştım. Onları tanımıştım. Tenimdeki belli belirsiz bir titreme, her şeyi içerdiğim duygusuna eşlik etti. Ben mükemmel ve evrensel bir sistemdim. Herkesle ve her şeyle ortak olduğum bütünlüğü, bağlantıyı ve bilinci hissediyordum. Yıkılmaz olmanın, Dreamer'ın mükemmelliğinin sarhoşluğunu yaşıyordum. Bu bütünlüğü etkileyecek ya da bozacak hiçbir şey yoktu.

"*O el yazmasını bul!*" diye yine sıkıca tembihledi. Yüz hatları yok olmaya başlamıştı bile. Bir sözverinin cana yakın ses tonuyla, "*Bulduğunda yine buluşacağız!*" dediğini ancak işitebilmiştim.

4 Lupelius

Daha hemen o gün, Dreamer'ın bahsettiği kadim okulu ve el yazmasını aramaya başlamıştım. Benden bulmamı istediği kitap, bir keşiş-filozof olan Lupelius tarafından 9. yüzyılda yazılmış, 'Tanrılar Okulu' adını taşıyan el yazmasıydı. Karanlık çağlardaki özgür bir ruh olan Lupelius, o dönemde eğitimli kişilerin sığınağı, kültürlerin ve geleneklerin bir kavşağı, her türlü savaş ve çekişme altında inleyen İrlanda'da doğmuştu. Lupelius'un yaşantısı üstüne çok az şey bilinmekte olup, bunların çoğu da kesin değildir. Ulaşabildiğim belgeler sayılıydı ve bunlardan bazıları güvenilir de değildi. Lupelius, ergenliğe girişinden itibaren, en iyi hocalarla ve babası tarafından sıkı bir diyet altında savaş sanatlarında eğitilmişti. Daha henüz bir delikanlıyken manastır yaşamını kabul ederek, o dönemde her Hıristiyan toplumdan münzevilerin gittiği Bet Huzaye dağlarında[5] inzivaya çekildi. Dinsel ve ruhsal eğitimine ilişkin olarak, daha sonra oraya yakın Şaban Rabbur manastırına girdiğini, buranın muazzam kütüphanesine kendisini kapatıp yutarcasına Kutsal Yazıları, Yunan Babalarını[6] ve Origen'den Apemea'lı Yuhanna'ya, çölün Babalarına dek her çağın büyük mistiklerini öğrenmeye çalıştığını biliyoruz. İzleyen haftalarda bazı Orta Çağ Felsefesi akademisyenleriyle konuşma fırsatı buldum; Lupelius'un tek eseri olan

[5] Günümüz İran'ında, Basra Körfezi'nin kuzeyindeki Huzistan Eyaletinde.

[6] Baba: Hıristiyanlık teolojisinde Kilise tarafından yüksek bir otorite kabul edilen kişi. (ç.n.)

özgün el yazmasının, ardında hiçbir iz bırakmadan, yüzyıllar önce ortadan yok olduğunu onlar da doğruladılar.

Büyük üniversitelerin kütüphanelerini araştırmaya gittim, felsefe okullarıyla ilişki kurdum, akademisyen ve araştırmacılarla buluştum, araştırmamı Avrupa'ya kaydırdım, fakat herhangi bir sonuç elde edemedim. Sonunda bir başka izin peşinden İrlanda'ya, Dublin'de Wrighter's Müzesine gittiğimde, onlarda bir zamanlar bir kopyasının, bugüne dek yapıldığı bilinen tek kopyanın bulunduğunu öğrendim. Ne var ki bu kopya da zamanın kumları tarafından yutulmuş ve yıllar öncesinde kaybolmuştu.

Karşılaştığım engeller ve zorluklar, ilgi ve kararlılığımı yükseltmişti. Bu kayıp öğretinin izinde elde ettiğim her ipucu, her yeni keşif varlığımı daha da düzene sokuyordu.

Hassas bir çizimin hatları üzerinden gidercesine, bilinmeyen bir yapbozun dağılmış parçaları halindeki yaşamımın kırık parçaları, şimdi her biri kendi yerini bularak bir araya geliyordu. Bu el yazmasını bulmak ve Dreamer'a dönmek, artık tek uğraşım olmuştu. Aslında onu yeniden görebilmemin başka bir yolu da yoktu. Onun verdiği bu araştırmayı sürdürme enerjimi, her seferinde işte bu düşünce tazeliyordu.

Yüce bir Okulun düşüncesi ve özgün niteliği, büyük gayretlerle yavaş yavaş bir araya getirebildiğim bilgilerle Lupelius'un felsefesinin öğeleri arasından ölümsüz bir şehrin surları kadar güçlü ilkeler halinde yükseldi. Bin yıldan fazla bir zaman sonra bile bu öğretinin kırıntıları, hâlâ o çağın törel ve sosyal çürüme deniziyle çelişen bir ışık yayıyordu.

Dünyanın bir hizmetkarı olan Lupelius karakteri, üzerimde derhal bir etki bıraktı. Araştırmamın daha en başından beri bu bilinmeyen filozofa karşı giderek derinleşen bir hayranlık beslemeye başlamıştım.

Ona ve görevine yaklaştıkça, bu düşünürün tek başına insanların ve olayların içinden ne denli sivrildiğini daha iyi görüyordum. Okulu, bilgisizlik ve boş inanışlar denizinin ortasındaki kayalıklar gibi ayakta duruyordu. Düşüncesi, bir altın iplik gibi, suç ve felaketlerden oluşan bir tarihin kötülük düzenlerini aşarak geliyordu. Yaşantısı üzerine, Fransa'da Kral Dazlak Charles'ın maiyetine girdiği dönem dışında pek bir şey öğrenememiştim. Lupelius kesinlikle eşsiz bir karakter, sadece kendisiyle kıyaslanabilecek bir eylem filozofuydu. Herhangi bir alışkanlığı veya adeti yoktu. Söylentiye göre günlerce uyumadan durabilirdi. Aslında onu uyurken hiç gören olmamıştı. Öğrencilerine, "Uyku, sizi hem akılca hem de bedence güçsüzleştirir" der ve İrlandalılara özgü şakacılığıyla eklerdi: "Uyku yalnızca kötü bir alışkanlıktır."

En alışılmadık davranışlarından biri, Avrupa şehirlerinin en tehlikeli ve kötü şöhretli yerleri olan pazarlarda başıboş gezmekti. Buralarda, görünüşe göre en olumsuz koşullarda, öğrencilerini yeni bir düşünüş ve hissediş yoluna sokar, onların zihinsel kalıplarını ve dünyanın onlardaki dar

betimlenmelerini söküp atardı. Göz kamaştıran çılgınlıklarıyla oraları, yani dolandırıcılık, suç, kurnazlık ve pusu üstüne kurulu bir dünyayı, bir kusursuzluk okuluna çevirirdi. Öğrencilerinin kökleşmiş inanışlarını kazıyarak sökmek ve kafalarındaki duygusal balçığı temizlemek için çok zekice yöntemler uygulardı.

Onun okulu sıradışı kişiler, yenilmez savaşçılar yetiştirirdi. Lupelius, sürekli hep yenilerini bulduğu çok ilginç eğitim ve saflaştırma yöntemlerini kullanırdı. Kendisini bir köle, serseri, politikacı, banker, zengin bir tüccar görünüşü altında saklar ve bu rolleri kendi planlarını gerçekleştirme yolları olarak kullanırdı. Lupelius, bir kralın tacı veya bir keşişin cüppesini giyer, öğrencilerine de giydirir ve bunun bir oyun olduğunu akıllarından hiç çıkartmadan ve esiri olmadan, bu rolü nasıl 'taşıyacaklarını', tüm incelikleriyle sırlarını nasıl bileceklerini öğretirdi. Onları, eşkıya ve suçlularla korkunç kavgalara girmeleri için çarşıya götürür; insanlığın en zavallı kesimlerine girmeye yüreklendirir ve neredeyse hiç dönüş olasılığı bulunmayan çok tehlikeli serüvenlere atılmaya zorlardı. Lupelyanlar nedenlerini bile bilmeden, uzak ülkelerdeki manasız savaşlara, ihtilallere ve aileler arasındaki kan davası çatışmalarına paralı askerler olarak katılırlardı.

Onlar savaş meydanlarına ne zayıfı ve mazlumu korumak, ne soyut ilkeleri ve ideolojileri savunmak, ne de dış düşmanları yenmek ve öç almak için girerlerdi. Onlar kendilerinin efendisi, yazgılarının belirleyicisi olmak için savaşırdı. Lupelius'un öğretisi iradenin geliştirilmesine dayalı bir yıkılmazlık eğitimiydi. Amaç bütün kısıtlamalardan kurtulup özgürleşmekti. 'İnsanın tüm koşullarından ve doğal kısıtlamalarından ebediyen özgür olmak.' Lupelyanlar, 'kendinin efendisi olma' sanatında uygulaya uygulaya gelişirlerdi.

En yüce zafer 'kişinin kendisini yenmesi'ydi; hiçbir dış olayın veya koşulun iç yaralar açmasına veya benliği karalamasına izin vermemek. Lupelius onları, en uç koşullarda bile sessizliklerini ve dinginliklerini korumak üzere eğitmişti. Bütünlüklerini tanıtlamaları için, onları dışarı çıkıp saldırı ve çatışma aramaya zorlardı. Salgın ve bulaşıcı hastalıklarla kırılan şehir ve bölgelerden geçtiklerinde bile hep sağ salim çıkarlardı. Lupelius, "Dürüstlük ve saflık, bir savaşçıyı yıkılmaz kılar ve böylece en büyük kötülükler bile ona işlemez olur" derdi.

Stoacıların öğütlediği duyumsamazlık (*apatheia*[7]) ile Lupelyan mistiklerine özgü, kişinin tutkulara ve dış düşüncelere karşı kayıtsız kalması arasında ne fark olduğunu irdelemeye çalıştım. Lupelius, duyumsamazlığın bütünlüğün yeniden elde edilmesini, yani insanın unuttuğu doğal bir durum olan benliğin birliğini gösterdiği kanısındaydı. Kendimizin dışında başka bir şey bulunduğu yanılsaması artık olmaksızın, kişinin dış ve tensel şeylerin

[7] *apatheia*: duygulara kapılmama.

gereksiz yükünden kendini kurtarmasıyla yarattığı boşlukta, sonsuzluğa, ölümsüzlüğe ve enginliğe doğru durmaksızın ilerleyen bir oluş hali ortaya çıktığı kanısında:

"Yaşantımızdaki 'dünya' olarak nitelediğimiz bütün olaylar ve durumlar, kendi yansıttığımız görüntülerdir. Bunun farkındaysak, sadece yaşam, bolluk, zafer ve güzellik yansıtabiliriz. Tetikte ve dikkatliysek, özgürlüğü, yani yaşlılık, hastalık ve ölümün bulunmadığı sınırsız ve kısıtlamasız bir dünyayı yansıtabiliriz."

Lupelius'un okulu beni büyülemişti. Tutkuyla sevmiş ve öğrenmeye çalışmıştım. Sanki havasını soluyor gibiydim. Gözlerim açıkken bile onu düşlüyordum. Düşleyebilen bu insanlar, savaşçı-öğrenciler, anlatılması olanaksız bir ruhsal meydan savaşının yalnız kahramanları, benim gözümde eşsiz bir cesaretin ve kararlılığın örnekleri olan sıradışı kişilerdi. Onların boyun eğmeksizin ısrarla kendilerini ele geçirme uğraşları sırasındaki göz kamaştıran çılgınlıklarını ve coşkulu arayışlarını hayranlıkla inceledim. Araştırmamı hiç ara vermeden sürdürerek, Kutsal Roma İmparatorluğunun yavaş yavaş pul pul döküldüğü, Büyük Charles (Charlemagne) sonrasındaki karışık dönemdeki paralı asker kahramanlardan çoğunun, Lupelius'un kendilerini gizlemiş öğrencileri olduğunu gösteren çok inandırıcı birçok kanıt buldum. Çoktan yitirilmiş bir meydan savaşını genellikle görkemli bir zafere çevirebilen ve eşsiz kahramanlıkların efsanevi önderleri olan bu savaşçı-keşişler asla kimliklerini açıklamazlardı.

Araştırmalarım gele gele bir noktada kilitlendi. Güçlükle topladığım birazcık bilgiye, haftalar boyu en ufak bir ekleme yapamamıştım. Sonunda da bu efsanevi el yazmasını bir gün ortaya çıkaracağıma olan umudumla birlikte, Dreamer'a giden yolu bulmaktan da vazgeçmiştim.

Buna rağmen günün birinde, bu kayıp öğretinin izi ardınca yaptığım kısa bir gezi sırasında, araştırmamda bana yardımı dokunabilecek engin bir bilgisi olan bir Domenikan Babasının varlığını öğrendim. Ayrıca bu kişi, Kilisenin Orta Çağ Tarihine ilişkin muazzam bir eserin de yazarıydı.

5 Peder S. ile Karşılaşma

Uzun süren araştırmalarım sonunda bana Hıristiyan öğretisinin yaşayan babalarından biri olarak önerilen bu kişiyle randevuma, birkaç dakika erken gitmiştim.

Peder S. eski bir Karmelit manastırında yaşıyordu. Ciddi ve koruyucu ufak tefek rahibelerden oluşan bir topluluk, bilimsel çalışmalar ve düşünmekle geçen yaşlılığında onun bakımını üstlenmişti. İki rahibe beni küçük bir ilk yardım odasına soktu ve orada ayakta bekledim.

Yarı açık duran pencereden şirin, kemerli bir avlunun bir köşesini görebiliyordum. Kemerli revakların geometrisi arasındaki düzenli yeşillikler ve buradaki sessiz huzur, eski giriş kapısından girerken sanki bir manastırın eşiğinden değil de başka bir zamanın sınırından geçiyormuşum hissini yoğunlaştırdı. Aklıma hemen Napoli'nin bağrındaki Collegio Bianchi'nin avlusu geldi. Sundurmalar arasındaki koşuşturmaların, bağırışların ve kovalamacaların sesleri havada çınlıyordu; yemekhaneden yayılan kokuyu alabiliyordum ve aklıma çocukluğumun Barnabiteler[8] arasında geçen o günlerinden binlerce anı düşüyordu.

İçeriye giriş iznim tam vaktinde verildi. Bu büyüleyici adadan ve beni görmeye gelmiş birkaç okul arkadaşımdan güçlükle ayrılmıştım. Gülen yüzleri soldu ve hafızanın gizemli ormanında nöronların arasındaki yerlerine döndüler.

Bana yolu gösteren mikroskobik rahibe gardiyanlardan biri, "Peder S. Hıristiyan Orta Çağı üstüne muazzam eserinin yeni bir cildi üzerinde çalışmaktadır" dedi. Ses tonundaki sert ifadeden, ziyaret ettiğim kişinin zamanını ve sabrını özenle kullanmam için uyarıldığımı çıkarmam hiç de zor olmamıştı.

Basamaklarının her iki yanındaki kitap yığınlarından oluşmuş duvarlarla iyice daralmış dar bir döner merdivene doğru ilerledim. Basamakları çıkarken sanki yukarı çıkan bambaşka bir şeyde tırmanıyormuşum gibi bir izlenime kapıldım. Bu simgesel sahnedeki her ayrıntı, sanki beni uyarmak için oradaymış gibi duruyordu. Birazdan Hıristiyanlık dünyasının en önemli düşünürlerinden biriyle karşılaşacaktım. Bu düşünce beni, genelde bir pişmanlık veya beklenmedik bir üzüntü yüzünden yaşanan hafif bir acıyla karışık ürperten bir saygıyla doldurdu. Bu benim hep istediğim, araştırma ve incelemeye adanmış yaşantıydı. Kitaplara ve öğretmenlere olan körü körüne inancım, birdenbire yeniden kabarmıştı.

Dreamer'ın haşin sözleri tam gereken zamanda zihnimi dolduruverdi: "*Bildiklerine ekleyebileceğin hiçbir şey yok. Gerçek bilgiyi edinemezsin, onu yalnızca 'anımsayabilirsin'* "

Hastalığımı yine görmüştüm: Dünyaya bağımlı olmaya ve özellikle de kitaplardaki bilgiyi putlaştırmaya yatkınlık. Yine dışarıyı tanrılaştırıyordum. Kendimi şu veya bu putun karşısında buluvermem, o kişiyi daha tanışmadan patronum olarak atamama yeterliydi.

Peder S.'yi, gözümde düşlemeyi bırakmış ve anlıkçılık içinde kısılmış bir insan türünü temsil eden bir örnek olarak canlandırmıştım. Unutmuş, zirvesine anlıksal gururu ve kitap insanlarını koymuş Hıristiyanlığın şampiyonu. Dreamer, "*Dünyanın bütün kitapları, oluşun tek bir atomunda*

[8] Barnabiteler, aynı Domenikanlar, Cizvitler, Karmelitler, Kapusenler gibi yöntem ve amaçlarını Papalığın kabul edip onayladığı, örgütlenmiş, kendi yönetim ve faaliyetlerinde özerk bir dinsel grup. İngilizce 'Order' (ç.n.)

içerilmektedir" demişti. "*Kitaplar bilgine hiçbir şey ekleyemez; onlar sana yaşam veremez. Bilgi oluşa bağımlıdır. Ne denli çoksan, o denli bilirsin!*"

Yukardan gelen, bir mezmur ilahisi okurcasına çıkan güçlü bir ses, kitaplar arasında açılmış bir yarıktan fışkırırcasına, "Buyurun, oturun" dedi. Sözcüklerini bir ayin bölümü okurcasına vurgulamıştı. Buyur eden ses çok yakınımdan gelmişti. Bu, gireceğim odanın mütevazı boyutlarını sanki en baştan belirtiyordu.

Son birkaç basamağı çıkarken, bir savaşçının, gücünü kestirebildiği çok yakınındaki bir tehlike karşısında sıktığı yumrukları gibi, benliğimin de toparlanıp hazırlandığını hissettim. Ama Dreamer'ın söylediği sözler bir kez daha araya girdi: "*Herkes insan anlağında bir aşamayı doldurur ve daha alttaki aşamaların önündeki bekçidir.*

Dokunulmamış kalırsan, her karşılaşma senin için bir fırsat, bir adım daha ileriye gidebilmek üzere ayağını basabileceğin bir yer olacaktır. Unutursan, kendini seni gerisingeri yaşamının korkunç karmaşasının içine fırlatacak sanal bir dış oyunun içinde kısılmış bulursun."

Peder S. bir varoluş kapısıydı. Burada aslında karşılaşacağım kişi, bana kesinlikle oluşun merdivenlerinde hak ettiğim yeri verecek olan bir Minos, bir sorgu yargıcı-bekçiydi.

Masayı kaplayan kitap dalgaları arasından, yaşlı bir adamın usturaya vurulmuş, dazlak, koca kafası çıktı. Uzunca bir süre beni dikkatle süzdü.

Kara gözleri gerçek olamayacak kadar genç görünüyordu; onların kendisinin olmadığını, ödünç alınıp bu yaşlı yüze yerleştirildiklerini düşündüm. Sanki olağanüstü bir nedenden dolayı, bedenin geri kalan yerleri tümüyle biyolojik yazgısının ellerine bırakılmışken, bu gözler yaşlanma sürecinden kaçmanın bir yolunu bulmuş gibiydiler. Bunu fark ettiğimi anlamıştı. Yavaşça göz kapaklarını indirdi. Bir tosbağanın kabuğuna çekilmesi gibi onların üstünü örtmüştü. Gözlerini yine açtığında bu kez yaşlı bir adamın bakışları vardı.

Bir başka çelişki, bu duyguyu pekiştiriyordu; konuğunu törensel bir tarzda karşılayan bir kişinin yüzündeki, bir ustanın ciddi çehresi. Bu çelişik duygular, arka planda, aramızdaki mesafeyi anımsatırcasına görüşmemiz boyunca kaldı.

Ses tonu, giyimi ve hareket tarzı, karşılıklı etkileşimimizin kurallarını koyuyordu. Belli ki, Peder S. bir araya gelişimizin amacını ve görüşmenin çerçevesini saptamak istiyordu.

Elini sıktım. Bakışlarında yakaladığım aynı enerjiyi hissettim. Peder S. beni inceliyordu. Gülümsemesiyle gizlese de beni sınıflandırmak üzere, derinlerime saldığı bir sondayla hakkımda bilgi topluyor ve beni değerlendiriyordu. Konuğu, pek bir akademik canavara değil de, daha çok

genç bir iş adamına benziyordu. Peder S.'nin pek nadir göreceği türden bir kişi.

"Hakkınızda bildiğim sadece törel felsefe ile ilgilendiğiniz ve bir Amerikan üniversitesinden... New York'tan geldiğiniz... yanılmıyorsam" dedi. Bunları söylerken, doğası ve profesyonel tutumundan uzaklaşıp, 'sadece' sözcüğünü sitem eder bir havada seslendirmişti.

Birkaç gün önce Fordham Üniversitesi'nden gönderilen bir mektubun kopyasını uzatırken, "Ben 'İş Yönetiminde Etik' konusuyla ilgileniyorum" diye nazikçe sözlerini düzelttim. Bu belge, benim iş yönetiminde etik branşında bir öğrenci, bir araştırmacı olduğumu doğruluyordu. Zaten referanslarım sayesinde kendisiyle bu buluşmayı sağlayabilmiştim. Bu rolde çok rahat davrandığımı hissediyordum. Suskun kaldım. Kendisine hakkımda daha fazla bilgi vermeden, onu bu hafif rahatsız durumda, merak ve konuya yabancı kalma arasında, işini pek kolaylaştırmadan bırakmayı yeğlemiştim.

Mektubu okurken yüzünde giderek artan bir ilgi ifadesi yakalamıştım. Ta ki Lupelius üstüne araştırmalarım hakkındaki açıklamaları ve bu buluşmamızın araştırmamı derinleştirmeye yardımcı olacağını umduğumu öğrendiğinde birdenbire irkilene dek. Okuduklarına gösterdiği duygusal tepkiyi büyük bir öz denetimle savuşturdu ve yalnızca bu konuyu, bilinen her bilimsel çevrenin dışında kalan böylesi sıradışı bir düşünce okulunu seçmemin kendisini şaşırttığını açıkladı.

Kendisine Dreamer'dan hiç bahsetmedim ve bu konuya olan özel ilgimi, iş yönetimine çağdaş bakışta ve yeni nesil önderlerin eğitilmesinde Lupelius'un düşüncesinin önemli bir etkisi olabileceği gerekçesine bağladım. İş dünyasında, eski düşünce okullarına ait felsefi ilkeler ve eski değerler sistemine dayalı eğitim yöntemlerinin kullanılmasını savunan bu incelemem üstüne yüksek beklentilerimi anlattım. Beni özellikle ilgilendiren hususun, Lupelius'un öğretileriyle onun yıkılmazlık ve yenilmezlik üstüne araştırmaları olduğunu, çünkü bu niteliklerin, askeri alanlardaki kadar şiddetli ve tehlikeli olmasa da çağımızın ekonomik meselelerinin çözümlerinde hâlâ önemli olabileceğini belirttim. Lupelius'un Okulunun ölümsüzlük üstüne gerçekleştirdiği araştırma ve deneyler, günümüzün işletmelerine de uyarlanabilirdi.

Ekonomi akademisyenleri, dünya çapında endişe verici bir olay karşısında, uzun zamandan beri çaresizdi. "Şirketler uzun ömürlü olamıyorlar. Tüm dünyada şirketler çok kısa ömürlü, yalnızca bir avuç yıl" diye anlattım. "Hatta finansman ve ekonomi sektörlerindeki dev kuruluşlar, en büyük uluslararası şirketler bile, kırk yıldan sonra ayakta kalabilmek için büyük bir uğraş veriyorlar." Dreamer'ın öğrettiklerini kullanıp kendiminmiş gibi satarak, uzun yıllar ayakta kalacak bir şirketin uzun yıllara dayanmış bir kurucudan ortaya çıkabileceği ve ölümsüz bir şirketin ancak ölümsüz bir kişinin düşlerinden doğabileceği inancının arkasında durdum. Dreamer, bir

keresinde sevgi/korku kutuplaşması üstüne konuşurken, sevgi sözcüğünün gerçek anlamını, Latince karşılığı olan *a-mors*[9], yani 'ölümün olmaması veya ölümsüzlük' etimolojisinde bulabileceğimizi açıklamıştı. Aslına bakarsanız, ölümsüz şehir Roma'nın adı da 'amor' sözcüğünün tersten yazılmış biçimiydi. Roma'ya, ta kuruluşunun en başında kurucusunun ona verdiği adın içinde yazılı olarak, 'ölümsüz' yazgısı kazınmıştı. Çok yakın geçmişte, sürekli etkin olarak geçen tam 2800. yılını kutlayan Roma'yı belirtme nedenim, uzun ömürlü bir kuruluşun, kurucusunu ve onun ölümsüz bir varlık olma niteliğini göz önünde tutmadan açıklanamayacağına bir örnek olması içindi (Roma'nın kurucusu Romulus, Tanrı Quirinus olarak tanrılaştırılıp tapılmıştır). Peder S.'ye uzun zaman önce kurulmuş başka sıradışı şirketlerden, bin yıllık Windsor ve dünyanın en büyük uluslararası kurumu olan Katolik Kilisesi'nin kendisi gibi örnekler verdim. Yine Dreamer'ın öğrettiklerini kullanarak, zengin bir ekonominin daima ölümsüz bir düşüncenin ifadesi olduğunu savundum.

Vizyon ve gerçeklik birdir.

Sonsuzluğun bir kırıntısı, bir ülkenin vizyonunu genişletmeye ve ekonomisinin sınırlarını açmaya yetecektir. Ölümsüzlük kavramı, bireylerin, kuruluşların ve tüm ülkelerin finansal yazgısını yükseltmeye yeterlidir.

Araştırmamda ilerlediğim yön buydu. Bu buluşların çok yakın zamanda, iş dünyasının görüşünü değiştireceğini, bütün ekonomi üniversitelerinde eğitim ve bilimsel araştırmalarda devrim yapacağını iddia ettim.

Peder S.'ye ölümsüzlük kavramıyla ilgili ekonomik teorilerden ve Lupelius'un felsefesinin bildiğim o birazcık kısmından ne kadar bahsedersem, ilgisi de o kadar artıyordu. Global ekonomi arka planda, ülkelerin ve şirketlerin dev boyutlardaki askeri birlikler gibi ekonominin yeni sınırlarını kendi yararlarına nasıl oluşturacaklarını belirlemek için her gün karşı karşıya geldikleri geniş bir savaş meydanı gibi duruyordu. Kazanan, bu çatışmadan ortaya çıkıyordu. Diğerleri, tüm yenilenler, kazananın savaş arabasının arkasına zincirleniyor ve köle olmak üzere sürükleniyorlardı. Onlar yaşayabilmek için, kendilerini yeni efendilerinin yöntemlerine ve lisanına uyarlamak zorundaydı. Ona hizmet etmeliydi. Peder S.'nin, devam etmemi istediğini gösteren bir işaretinden cesaret alarak, gizemli keşiş filozof hakkında bildiğim her şeyi ona anlattım. Lupelius ve onun olağandışı öğretisinin üzerimdeki çekim gücü hakkında açık vermedim. Çabucak araştırmamın tıkandığı noktaya geldim. Ayrıca, 'Tanrılar Okulu' isimli el yazmasını bulma çabalarımdan ve her iki nüshanın gizemli bir şekilde kayıplara karıştığından bahsettim. Görünüşe göre, Lupelius'un çalışmalarıyla birlikte, onun ölümsüz kişiler Okulunun bütün

[9] *amors, amore* veya *amor* eş anlamdadır. (ç.n.)

izlerini silip yok etmek için, ortada kasıtlı bir girişimin olduğu konusundaki endişelerimi dile getirdim.

6 Lupelius'un Öğretisi

Peder S., çenesini göğsüne dayayarak çok büyük bir dikkatle dinlemişti. Kafasını kaldırdığında bakışları parlıyordu. Bir kez daha, en başta, tanışırken beni çok etkileyen olağandışı genç gözlerini gördüm. Ama bu kez onları gizlemeye çalışmadan gözlerini bana dikip bakmayı sürdürdü. Yüzü, tanınmak isteyen birisinin ifadesine büründü.

Ben de oyundan geri durmadım ve bu son hamlesine odaklandım. Bilmecenin çözümü, gecenin karanlığını yırtan bir yıldırım gibi birdenbire ve göz kamaştırıcı bir biçimde gelmişti. Gözlerim karardı. Bu adam kendisini yaşlı bir kişi görünümünde gizliyordu... elbette... yaşlılığı bir maske olarak kullanıyordu... amacına yürüyüşünü kolaylaştıran stratejik bir maske... Peder S. yaşlı bir adam gibi görünmeye çalışıyordu. Yüreğim hızla çarpmaya başlamıştı. Peder S. bir Lupelyandı. Kesinlikle emindim. Bu buluşum karşısında duygularımı denetleyemiyordum. Aramızda kurulan bu suç ortaklığının verdiği gizli zevkin tadını çıkarıyordum. Bin yıl uzunluğunda bir iplik, bizi amaçlarına yürüyüşlerini sağlayacak şekilde yaşamasını bilen ve kendini gizleme sanatında ustalaşmış o savaşçı nesle bağlıyordu. Bir bukalemun gibi kendisini gizleme yeteneği, Hıristiyanlığın böğründe, kendi örgütlü dinsel grubunun katmanları arasında yaşamasını sağlıyordu. Zaman içinde bir tünel açıldı ve bin yılı aşkın süre kısacık bir an içine sıkıştırılarak beni Okulun kapısına yöneltti. Önümde, belki de son bekçisi duruyordu. Bir soru, damarlarımla birlikte atmakta olan şakaklarıma darbeler indirdi. Acaba Peder S. Dreamer'ı tanıyor muydu? Ona 'düş' ile olan buluşmamı ve yaşadığım olağanüstü serüveni anlatmaya can atıyordum.

Peder S., heyecanlı düşüncelerimi keserek ve baştaki ağzı sıkılığını biraz gevşetip, "Lupelius, kendi irademizle vazgeçip bıraktığımız ve yeniden ele geçirmemiz gereken bir hakkın, her insanın doğuştan gelen hakkı olan, fiziksel ölümsüzlüğün peygamberidir" diye açıkladı. Ardından sanki görünmeyen bir kitaptan alıncasına, ezberinden söylemek yerine gözlerini kapatıp sözcükleri okudu: "*Beden, etten oluşmuş ruhtur. Ruh ölümsüzse, beden de öyledir.*"

Yıllardır kendisinin de duymadığı bu sözleri yeniden duymaktan ve Okulu anımsamaktan sevinç duyduğunu görebiliyordum. Bana Lupelius'un fikirleri nedeniyle Hıristiyanlıktan aforoz edildiğini ve yakılmaktan kurtulmasınınsa bir mucize olduğunu anlattı. Onlar için Lupelius'un en büyük tehlikesi, bireyin gerçekleştirebileceklerinin muazzam olduğuna ve

yaşamın ölüm karşısında son zaferi kazanacağına olan kesin inancıydı. Esas olarak, cemaatin toplu olarak ibadetine dayalı Hıristiyan Kilisesi ve bütün diğer kurumlaşmış dinler için, tek tek her bireyi kendi kırılganlığını ve ölümlü yazgısını değiştirmek üzere ayaklanmaya çağıran 'bireyin devrimi' kavramından daha tehlikeli bir fikir olamazdı. Lupelius, şeytanlar, ejderhalar ve içteki hilkat garibelerine; insanların şüphe, korku ve acı olarak adlandırdıkları canavarlara ve devlere karşı mücadeleyi, her kötülüğün ve felaketin asıl nedeni sayıyordu.

Böylesi yıkıcı fikirlerinin, insanların ona saldırmasına ve eziyet etmesine neden olması pek şaşırtıcı değildi. Doğrusu Lupelius ve onun eserinin bütün izleri yok olmuştu. Fakat şimdiki fikrime göre bu, amansız bir düşmanlık sonucundan öte, Lupelius'un kendi planladığı bir strateji uyarınca gerçekleşmişti.

Onun okulunca kabul edilmek, şiddetli denemelerden geçmek; onun yanında yaşamak, uzun süre büyük zorluklara katlanmaya razı olmak anlamına gelirdi. Lupelius, öğrencilerinin en büyük tehlikelerin arasından sağ salim geçilebileceğini kendilerinin de görmesini sağlayarak, fiziksel ölümsüzlük ve yıkılmazlık üstüne doğrudan bir deneyim geçirmelerini isterdi. Nitekim, onun kutsamasını alarak yola koyulan bütün öğrencileri, hep en ufak bir çizik bile almadan dönmüşlerdi.

Böylesi olağandışı bir şeyin nedenlerini sordum.

Peder S., "Kişinin kalkanı, kendi saflığıdır; hayata ve ustasına olan sevgisidir" diye, gözlerini yarı kapatarak ezbere okudu. Yanıt üzerinde düşünmekten öte, bana sanki bir şey anımsıyormuş gibi gelmişti. "Lupelius'a göre, kişinin sahip olması gereken en önemli niteliği olan saflık, tüm insanlığın en yüce hedefi olan fiziksel ölümsüzlüğe giriş yoludur." Sözlerini kesip ara verdiğinde zaman geçmek bilmedi. Peder S.'nin Lupelius'dan bahsederken hep şimdiki zaman kipi kullanması dikkatimi çekmişti; sanki bir çağdaşımızdan veya hiç ölmemiş birinden söz ediyordu. Konuşmasının devamında beni tutup, kendilerini insan eli değmemiş sınırların, yani dünyanın bilinen betimlenmesinin Herakles Sütunlarının[10] ötesine atmak için her şeyi yapmaya hazır bu insanların olağanüstü dünyasına götürdü. Peder S., "Lupelius'un Okulunda, aklı ölümün kaçınılmaz ve yenilmez olduğu fikrinden kurtarıp özgürleştirmek için her çaba gösterilmekteydi" dedi. "Yaptıkları her şey, sıradan bir insanın psikolojisini çok farklı biçimlere bürünerek ikinci doğası ve kaçınılmaz bir kısmı haline gelene dek etkileyen, akıl sır ermez ölme arzusunu alt etmek üzere tasarlanmış, bir saflaştırma stratejisinin bir parçasıydı."

[10] Herakles Sütunları, Cebelitarık Boğazının iki yakasındaki kayalıklardır. Herakles bu boğazı geçerken bunları dikmiştir. Bilinen dünyanın en uç sınırıdır. (ç.n.)

Ölümün yenilmez olduğu inancı, insanlar için çok zararlıdır. Ne kadar uzun yaşayacağınız içinde bulunduğunuz zihinsel durum ve yaşama isteğinizle belirlenir.

Peder S., yararlanmam için Lupelius'un düşüncesini özetleyerek, "Ne kadar uzun yaşayacağınız kendi aklınızca belirlenir. Bu demektir ki, eğer ölürsen, sorumlusu yalnızca sensin!" dedi.

Ufak tefek bir rahibe, elinde bir çay servisi için gereken her şeyin olduğu bir tepsiyle, sessizce içeri girdi. Fincanları ve demliği masaya yerleştirdikten sonra, buğu yükselen çayı fincanlara dökerken bana gizlice, şaşkın bir bakış attı ve bu hareketi, Peder S.'nin biriyle bu kadar uzun bir süre geçirmesinin çok nadir olan bir şey olduğunu anlamamı sağladı. Peder S., rahibe çay servisi yaptığı süre boyunca konuşmadı. Ancak rahibe odadan çıktıktan sonra, kaldığı noktadan konuşmasını sürdürdü ve Lupelyanların, ölümün ironiyle bile olsa sorgulanmasının, onun gücünü nasıl zayıflatacağını bildiklerini anlattı.

Peder S. bir yazıt biçemiyle ve yüksek sesle, "Herkesin ölümsüzlük hakkı olduğunu savunması nedeniyle; ölümü, insanın tüm ön yargıları içinde en korkuncu ve haksızı olarak ortaya çıkarma mücadelesi nedeniyle" dedi, "Lupelius, fiziksel ölümsüzlüğün en önemli mistiği olarak anılacaktır."

Lupelius'un düşüncesinin, başlangıçta ortaya fiziksel ve bedensel bir din halinde çıkan Hıristiyanlıkla bağlantılı olduğunu; Lupelius'un, ruhsal materyalizmin ve bu düşüncenin, bedenin yok edilemezliği mesajının, bir büyük üstadı olduğunu savundu.

Peder S. konuyu bağlarcasına, "Yalancılık, gizlenme, şikayet etme ve kendi sorumluluklarından kaçma, hataya ve bölünmeye düşmüş kişilerin, varoluş nedenlerini unutmuş insanların taşıdıkları lekelerdir" dedi. "İnsanlık, doğuştan kendinin olan haktan bir kez vazgeçince ve bütünlüğünü unutunca, sefaletine bir son verebilmek için bunların yerine ölümü 'icat' etti. İnsan, zor bir iş olan, kendisini, kendi eksikliğini yenmeye kalkışmak yerine, ölmeyi yeğliyor. Oysa ölüm bir çözüm değildir. Kişi her zaman bıraktığı yerden başlayacaktır." Lupelius, dağılmış insanlara, sadeliğe, bütünlüğe ve gömülü iradeye giden dönüş yolunu göstermek üzere bir sorumluluk okulu olan Tanrılar Okulunu kurmuştu.

7 "Asklepios'a bir horoz kes"

Lupelius'un kayıp eserinden toparlayabildiğim parçalarda ve Peder S.'nin aktardığı deyişlerin arkasında, Dreamer'ın soluğunu çok daha belirgin olarak fark etmiş ve onun sesini işitmiştim. Lupelius'unkilerden daha yüksek ve daha eskiydiler. Kendisine minnettardım.

Peder S., yanından hiç ayırmadığı ve saygıyla tuttuğu küçük bir kitaptan bana bazı cümleler okuyordu. Sesi heyecanla titriyordu. Lupelius'un bazı en 'skandal' inançları, yani mantıklı bir aklın veya kurumsal bir inancın kesinlikle kabul edemeyeceği gerçekler, açılan fikir tomurcuklarıyla gün ışığına çıktıkça, Peder S.'nin coşkulu ses tonu giderek daha uyum içine giriyordu. Bir yandan ona kulak verip, bir yandan söylediklerini yazıyordum. Bu sözlerdeki 'aykırılığın' sürekli rahatsızlık yaratmasını, kökleşmiş ve evrensel kabul görmüş inançlarla çarpıcı çelişkisini görebiliyordum.

"Yaşlılık, hastalık ve ölüm, insan onuruna hakarettir; bunlar dünyanın yanılsatıcı betimlenmesinin, üstünde yükseldiği bin yıllık sütunlardır.

Kötülük iyiliğe hizmet eder. Her zaman! Her şey bizi iyileştirmek için gelir. Aslında fiziksel ölüm bile bir iyileştirmedir. Son fırsat!"

Bu ifade, Lupelius'un benimsenmesi çok güç olan bu aykırı savı, gizli bir düzeneği harekete geçirdi. Aklım, baldıran zehri yüreğine girip yaşamına son vermek üzereyken, Sokrates'in ağzından çıkan son sözlerine kaydı. Kör edici bir parlaklık halinde, anlamları zihnimde bir şimşek gibi çaktı. Göz açıp kapayana dek geçmişti, ama bu kadarı bile yakalayabilmeme yetmişti. Sokrates'in son dileği, tam iki bin beş yüz yıldır, anlamına akıl sır erdirilemeyen bir gizem olarak duruyordu: En yakın öğrencileri yanı başında beklerken, Sokrates baldıran zehrini yuttu ve zehrin felç edici etkisi ayaklarından başlayıp yüreğine doğru hızla yayıldı. Artık sonu gelmişti. Bu son anında ağzından şu sözler döküldü: "Asklepios'a bir horoz adadık; onu yerine getir, unutma!"

Sokrates, ölümünün kaçınılmaz olduğu, yaşamının parmaklarının arasından kayarak gittiği o anda, neden arkadaşı Kriton'dan iyileştirme tanrısına sunulmak üzere bir adak horoz kesmesini istemiştir?

İşte bu sözler tam iki bin beş yüz yıldır, nesiller boyu akıllı insanlar, akademisyenler ve tefsir uzmanları için bir bilmece olagelmiştir.

Lupelius'un felsefi önermeleri geçilmez bir perdeyi yırtıp açtı ve bu sayede mesajın anlamı şimdi tüm görkemiyle, zamanın dipsiz karanlığının üzerine bir güneş gibi doğdu. Sokrates, korumak ve ulaştırmak üzere mesajını bir şişeye koyan kazazedenin yaptığına benzer şekilde, bize ulaştırmak üzere anlayışını zaman okyanusuna bırakmıştı. Sözlerinin derinliklerinde mühürlenip gizlenen, aralıksız sürdürdüğü araştırmasının semeresi durmaktaydı: ölüm bile bir iyileşme, ancak başka bir çıkar yol kalmayınca gelen son çareydi!

Sokrates, kendi ölüm sürecinin sıradışı koşulları sonucunda, öncesinde asla çıkamadığı bir iç birlik derecesine, tüm sırların sırrına erebileceği bir bütünlük yüksekliğine ulaşmıştı: insanoğlunun neden ölmesi gerektiği ve neden bir gün buna artık gerek kalmayacağı. Sokrates'in son sözlerinin ardında, bir daha asla böylesine aşırı bir saflaştırma gösterisinden geçmeye

gereksinimi kalmamış, iyileşmiş ve bütünleşmiş bir insanlık geleceğinin düşü yükselmekteydi.

Dreamer bir gün bana, "*Bizi iyileştirmek ve kucaklamak için tüm girişimler boşa çıktığında, varoluşun dönüp gireceği en son sığınak ölümdür*" diyecekti. "*Sokrates, anlamak için ölümü kullanmaktadır!*

O fevkalade anda Sokrates, ölümün iyileştirme yolunda yalnızca bir başka adım, bütünlük merdiveninde diğer büyük bir basamak olduğunun ayırdına varmıştı.

Bu onun en son ve en büyük öğretisidir."

Sokrates, iki farklı görüşün arasında kısılmış insanlığın bir örneğidir. O bir araştırmacı, bir kaşifti. Ölümün üstesinden gelememişti, ama en azından bilmek için onu kullanmıştı. Sokrates bize yolu göstermişti.

8 Kişinin Yüreğinde Kendisini Öldürmesi Yasaktır

Peder S. sözlerini sürdürerek, "Benliğin bütünlüğü, ebediyen yaşamayı seçen bir insanlığın daha atacağı ilk adımıdır. Her şey kendisine benzerini çeker. Ölüm ölümü çeker ve yaşama sarılmış kişilere dokunamaz" dedi. Bütünlüklerini kuşanmış olan Lupelyanlar, en tehlikeli serüvenlerden bile hiç yara almadan döndüler. Sanki ölümle her türlü bağlantı ortadan ebediyen kaldırılmışçasına, hiçbir silah onlara dokunamazdı. Lupelius'un savaşçı-keşişleri, kimsenin fikirlerini değiştirmeye kalkışmadan veya herhangi bir felsefenin çığırtkanlığını yapmadan, oluşun daha yüksek bir düzeyine nasıl yükseleceklerini biliyorlardı ve bu sayede çevrelerindeki olaylarla insanlar da yükseliyordu. Onlar zaten daha savaşmaya bile başlamadan kazanmışlardı. Kazanmak demek, kişinin kendisini yenmesi, şüphelerin, korkuların ve bilgisizliğin üstesinden gelmesiydi. Dış zafer yalnızca içte olanın bir kanıtıydı. Dolayısıyla onlar, kendi benliklerine özen gösterip, kusursuzluklarını besleyerek ve kendilerini kötülüğe kapatarak olanaksız meydan savaşlarını kazanmış, efsanevi başarılar elde etmişlerdi.

Peder S., "Ölümün birinci nedeni, kendimizi Tanrıdan ayırmamız, ilahi olanı kendi dışımıza aktarmamızdır" derken, bir çekmeceden biraz kağıt çıkartıp üstüne bir şeyler yazmaya koyuldu. Sonra devam etti, "Lupelius der ki, hasta, ıstıraplı ve yoksul olduğunuz için Tanrıdan nefret edebilirsiniz, ama sizi temin ederim ki, hastalığınızın, ıstırabınızın ve yoksulluğunuzun nedeni Tanrıdan ayrılmış olmanızdır."

"İnsanlar bunu unuttu ve bu gezegeni bir ölüm dünyasına dönüştürdü. Ölümü yaşama nedenleri yaptılar. Tek bir düşünceleri, tek bir etkinlikleri yok ki ölüme adanmış olmasın."

"*Motto*, 'Sev ve hizmet et' olarak konulmuştu. İnsanlığa hizmet edebilmek için, kişi ilk önce kendisini ve kendi yaşamını sevmeli."

Sözlerinin burasında Peder S. sesini alçalttı. Birazdan onun okuldan alınmış olan tüm öğretilerin en gizlisini ve tüm gerçeklerin en çetinini ortaya dökeceğini tahmin ettim.

"Lupelius öğrencilerine derdi ki," dedi ve hemen ardından geçmek bilmeyen kısa bir süre suskun kaldı. Ustasının sözlerini aktarırken dudakları titriyordu, "sizler unutmuş olan tanrılarsınız; belleğinizi yitirmiş bir durumdasınız."

"Örgütlenmiş dinsel gruplar bile bunu unuttu" dedi ve aklına, seçtiği dinsel grubu bir zamanlar esinlemiş olan savaşçı ruh gelince, yaşlı adamın gözleri doldu. "Unutkanlık her insanın yüreğindeki savaşçıyı zayıflatıyor. Biz Domenikanlar, bir zamanlar vejeteryandık ve günde bir öğün yerdik; bedeni ve ruhu tek bir bütünmüş gibi yetiştirirdik. Mesih İsa'nın bildirisi ve Görevi bizce çok açıktı: yaşamın fiziksel ölüm karşısındaki zaferi."

Kişinin ölümün üstesinden gelebilmesini ancak kendi üzerinde sürekli çalışması sağlayacaktır.

Sesinden, eski eğitim sistemine ve Okulun unutulmuş görkeminin anısına duyduğu özlem açıkça belliydi. Buna hayran kalmış ve mutlanmıştım. Dünyanın, Peder S. gibi, bağrında hâlâ kendilerini savaşların en kutsalı olan 'ölümü yok etmeye' adamış olan akıncı savaşçılar barındırdığına inanamıyordum.

Peder S., "Okullar, kiliseler, üniversiteler, örgütlenmiş dinsel gruplar ve devlet kurumları, kişilere sorumluluk taşımayı öğretmeyi bırakalı uzun yıllar oldu. Bugün artık hepsi yalnızca kirletilmiş akıllar ve bedenler üretiyorlar" dedi. Önündeki kağıdı kargacık burgacık bir el yazısıyla doldurmayı tamamladı. Ardından kağıdı birkaç kez katlayıp herhangi bir şey söylemeden bana uzattı. Bu davranışı bana, yüzyıllardır hiç sekteye uğramadan elden ele ardıllara geçirilmiş muhafaza içindeki bir tanıtın, simgesel olarak verilişiymiş gibi geldi. İnsanlığın, içinde bulunduğu zindandan bir kaçış yolu arayışıyla yüzyıllardır süren ilerleyişinin bir bölümünün sorumluluğunu da böylece bana teslim etmişti.

Küçük çalışma odasının kapı aralığında birbirimizle vedalaşırken, bana gülümseyerek göz kırptı; bu hareketiyle beni, sıladaki mahallemin afacanları arasında bulduğum, içimi sevinçle dolduran ve bozulamayacak bir suç ortaklığına bulaştırdı. Bana Lupelius'un, tüm araştırmasını özetleyen ve ölümün nasıl alt edileceğinin gizli formülünü gösteren en önemli buyruğundan bahsetmesini rica ettim.

Peder S. hiç duraksamadan, "Kişinin yüreğinde kendisini öldürmesi yasaktır!" dedi. "Fiziksel olarak bizi öldüren, her gün altımızı kazan içimizdeki binlerce psikolojik ölümdür. Ölümün yenilmez olduğuna inanmak da bizi öldürür. Kaçınılmaz olduğu inancıysa gerçek bir katildir."

Yayladaki dik yamaçları, neredeyse ulu yanardağların zirvelerine dek tırmanmıştım. Kuru, açık bir havada ve göz alabildiğine geniş bir alanda, ağaçsız bir manzaranın bozkır bitki örtüsü üzerinde gözlerimi dolaştırdım. Erivan'a vardığımda, keşiş Mashtots'un heykelini arkamda bırakarak, çıplak bir tepenin üstünü kaplayan, gri bazaltla yapılmış bir çeşit korunak yönünde yürüyerek, meydanı boydan boya geçtim. Ermenistan'ın kalbindeydim. Buraya tamamen Peder S.'nin yönlendirmelerine uyarak gelmiştim ve şimdi, eski Kütüphaneyi barındıran bu gösterişsiz, sade yapıya yaklaşıyordum. Bu eski kütüphane, yüzyıllardır yok olmanın sınırında yaşamış bir halkın belleğini oluşturan binlerce kitabı bünyesinde sergiliyor ve saklıyordu. Beşinci yüzyıldan beri eserlerin kopyalarını çıkartanların ve çevirmenlerin, bir ermiş düzeyinde saygı gördüğü burada, binlerce Hıristiyan, bir o kadar da pagan klasik eseri korunmuş ve kopyalanmıştı. Bugün dünyanın kaybolmuş saydığı birçok değerli kitap ve şaheser, burada orijinal metinlerden asıllarına uygun olarak titizlikle Ermenice'ye çevrilmiş ve saklanmıştı. Erivan, Lupelius'un el yazmasını veya en azından bir kopyasını bulmak için benim son umudumdu.

Kütüphane sorumlularına birçok soru sorarak ve kütüphanenin bütün kısımlarını en ince ayrıntılarına dek araştırarak, günler geçirdim. Duvarları kitaplarla ve tozlu kağıt tomarlarıyla dolu sonsuz koridorlarda, sanki toprak altında kalmış bir şehrin duvarları arasındaki bir arkeolog gibi ilerledim. İki genç kütüphaneci, araştırmam boyunca bana yardım ettiler. Kütüphane Müdürü onları yanımda durmakla görevlendirmişti, ama aslında birer yardımcı mı, yoksa birer gardiyan mı olduklarını pek kestirememiştim. Onlarla birlikte kağıttan labirentlerin içine süzüldüm ve yüzyıllardır gün ışığı görmemiş, zaman içinde sararmış belge tomarlarıyla parşömenlerini inceledim. Olabileceğini düşündüğüm bir raf gördüğümde, ben ciltleri ve tomarları belirliyordum, yanımdaki iki genç onları çıkarıp gözden geçirmeye hazırlıyorlardı. Bu değerli belgelere asla çıplak elleriyle dokunmadılar, neredeyse kutlu bir törene uygun davranışlar içinde, çok değerli işlemelerle süslü kumaşlarla tuttular.

Bir gün Eski El Yazmaları Kurumunun kataloğunu incelerken, merak uyandırıcı bir öyküsü olan, isimsiz, 7722 kayıt numarasıyla saklanmış bir cildin varlığını ortaya çıkarttım. 1204 yılında, bir kralı kurtarmaya yetecek bir bedel karşılığında Selçuklulardan alınmış ve Karadeniz'e bakan sarp ve karlı dağlarda kurulu bir manastırda koruma altına alınıp saklanmıştı. 17. yy sonlarında, Moskova'da Slavca bir kopyasını yapan Paisij Velichovskij'nin sahip olduğu ruhsal ve mistik metinler koleksiyonunun bir parçası olmuştu. Başından birçok olay geçtikten ve değerini bilmeyecek kişilerin elinde yok edilmekten mucizevi bir biçimde bir kez daha kurtarıldıktan sonra, 1915'te

Erivan'a geri getirilmişti. Çelik bir kasadan çıkartılırken, yazarın el yazılarıyla dolu parşömen ruloları gördüğümde kalbim yerinden fırlarcasına çarpıyordu. Bunun Lupelius'un eseri olduğunu hemen anlamıştım. Bundan emin olmak için sadece birkaç satır okumam yetmişti. İçeriğini hevesle incelerken sevincimi saklayamıyordum.

Lupelius'un dilinin, Latince ve halk arasında kullanılan İngilizce'nin bir karışımı, çok çarpıcı bir yaratıcılık sergileyen bir tür Avrupa Esperanto'su olduğunu gördüm. Bu sözlerde, bin yılı aşkın bir sürenin ardından zamanı silerek, savaşçı keşişlere ilham veren değerli enerjiyi mutlak biçimde iletecek erk vardı.

Erivan'da kaldığım sürede Galler'den gelmiş akademisyen araştırmacı bir çiftle arkadaş oldum. Adam tarihçi, karısı Latince uzmanıydı. Kaldığımız hanın küçük lobisinde, o akşam onlara buluşumdan bahsettim. Akşamın geri kalan kısmının çoğunu bunun üstünde heyecanla konuşarak geçirdik. Bana öyle çok yardımları oldu ki, sanki gökten ilahi bir lütufla gelmişlerdi. Ancak Dreamer böylesine harikulade bir 'rastlantı'yı düzenleyebilirdi.

Bu araştırmacıların gözünde en inanılmazı, bu eseri ortaya çıkarış sürecim veya diğer birçok şey değil, eserin orijinal başlığını bildiğim gerçeğiydi. Yüzyıllardır kaybolmuş ve hiç kimsenin bilmediği bir başlık. Onlarla birlikte hemen bazı bölümlerin yazılı kopyalarını çıkarma ve çevirilerini yapmaya koyulduk. El yazmasının üstünde haftalarca birlikte çalıştık. Okudukça, Lupelius'un felsefesine çok daha yaklaşarak, bu kayıp öğreti için duyduğum bir tutkunun yüreğimde giderek büyüdüğünü hissediyordum.

Bir paragrafın açıklanması, bir işaretin yorumlanması, ölümsüzlük sırrının yorulmaz arayıcıları olan bu insanların okulunun kutsal eşiğinden geçmemi sağlıyordu. 'Tanrılar Okulu'nun bir eş kopyasının çıkartılması için uzman kopyacılarla anlaştım. Sonuç gerçekten muhteşemdi: Sayfaları bitkisel parşömenden ve Lupelius'un orijinal eserinin en ince ayrıntısına kadar eşi olan, deri ciltli bir kitap. Bu kopyayı yanımdan asla ayırmadım. Kitabı, Büyük İskender'in bir zamanlar İlyada'yı koyduğu gibi her gece yastığımın altına koydum. Bu, Dreamer'a hazırladığım bir armağandı ve onu kendisine vermek için sabırsızlanıyordum. Biliyordum ki, günden güne ilkelerini anlama yolunda attığım her küçük adım beni ona daha da yaklaştırıyordu. Olanaksızlığın hemen kıyısındaki bu araştırmanın sonuçtaki muazzam başarısı karşısında, sıkça denetleyemediğim bir coşkuya kapılıyor ve bazen iyice yükselen bu coşku ile, mest olma durumuna geçiyordum. 'Mucizevi' bir şekilde, Peder S.'yi ve 'Tanrılar Okulu' el yazmasının orijinalini bulmuş, çeviri çalışmalarını sınırsız bir özveriyle sürdüren araştırmacı çiftle karşılaşmıştım. Yakında yine Dreamer'la karşılaşacağımdan en ufak bir şüphem yoktu. Şimdilik, el yazmasının içine

gömülmekten, her gün Kral Süleyman'ın madenlerine inip, kutlu galerilerinde boydan boya kazı yaparak, durmaksızın kazarak 'kıymetli cevheri' çıkartmaktan başka, gözüm hiçbir şey görmüyordu.

Yaşamı seçebilmek için ölümün yenilmez olmadığı fikrini seçmemiz gerekir. Bu yolla kendi benliğimizde, canlılığın, uzun ömürlü olmanın ve sonsuzluğun ilkelerini bulmak zorundayız.

Lupelius'un el yazmasından öğrendiğim bu ve benzeri kurallar, bir gün benim tüm gelecek eylemlerimin köşe taşları ve uluslararası iş dünyasındaki sayısız girişimin dayandığı temel ilkeler olacaktı.

Bir girişim, ancak kurucusunun fikirleri ve ilkeleri kadar canlı, zengin ve uzun ömürlü olabilir.

Lupelius'a göre, insanlar arasındaki asıl eşitsizlik ve her görünür farklılığın kaynaklandığı kök, onların farklı iç sorumluluk düzeylerine ait olmalarıdır. Düşüncelerinin farklı nitelikleri, insanları oluş merdiveninde dikey olarak farklı düzlemlere yerleştirmektedir.

Hiçbir savaş veya devrimin ortadan kaldıramayacağı bir iç hiyerarşi vardır, çünkü insanlar arasındaki gerçek farklılığın zenginlikle, inançla veya ırkla bir bağıntısı yoktur. Bu iç hiyerarşi, benlik durumundaki bir farklılıktır. Psikolojik, dikey, evrimsel ve aşamalı bir farklılıktır. Bundan dolayı, bu aşamalar arasındaki bir yükseliş, ancak düşünüş ve hissediş biçiminde kökten bir değişim geçirildiğinde gerçekleştirilebilir.

Gerçek bir gelişme, oluşta bir değişim olduğunu gösterir. Gerçek bir gelişme, yeni bir düşünüş biçiminin benimsenmesiyle, eskimiş, ölümcül zihniyetin bırakılması sonucunda, oluşun birliğine doğru bir evrimleşme veya büyüme demektir. Yalnızca oluştaki bir değişim, insanı özgürlükte, aydınlanmada ve mutlulukta daha yüksek düzeylere çıkarabilir.

10 Mea Culpa[11]

Lupelius'a göre yeryüzü, insanların sıralar halindeki idam mahkumları gibi yaşadıkları kozmik bir hapishane, dünya boyutunda bir zindandır. Bu vizyonun son ve kesin bir yenilgi oluşturduğu yargısına varmak yerine, göz kamaştıran çılgınlığıyla çok cesurca bir plan tasarlar. Lupelius, insan için

[11] *Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa* (Lat.): Benim hatalarım yüzünden, benim hatalarım yüzünden, benim en ağır hatalarım yüzünden. (ç.n.)

onu olanaklının sınırlarının ötesine geçirecek bir serüven düşler; kaçınılmaz görünen ölümcül yazgısından kaçış ve dünya yasalarından kurtuluş. İnsanın, elleriyle dikip yükselttiği sınır duvarlarını yerle bir etmeye gücü vardır. Doğaya kafa tutabilir ve Herakles Sütunları gibi, kendisine en uç olarak belirleyip ötesine geçmeyi hayal bile etmediği sınırları parçalayabilir. Lupelius, etrafına birkaç cesur adam toplayıp, ayrıntılı bir kurtuluş planı hazırlar.

Hep aynı olaylarla karşılaşıyorsun, çünkü sende hiçbir şey değişmiyor! Her şey benzerini kendine çeker. Cennet parçacığı cennete doğru, cehennem parçacığı cehenneme doğru yol alır.

Lupelius'un felsefesine göre, benlik durumlarımız uygun olayları çeker ve bu olaylar, yeniden aynı durumlara düşmemize neden olur. Sadece irade gücü bu sonsuz döngüyü, hiç sonu gelmeden kendi kendine oynanan bu oyunu durdurabilir ve kişinin varoluşunun içine düştüğü ipnotik çemberi kırabilir. *Düşünce yaratıcıdır. Düşünce yaratır.* Olaylar düşüncelerimizin, benlik durumlarımızın, elle tutulur gözle görünür olmasıdır. Bundan dolayı, olaylar ve durumlar aynı şeydir. Durumlar, her kişinin benliğinde üretilirken, olaylar, zaman içinde ve iradesinden bağımsız olarak ortaya çıkıyormuş gibi gözükerek yaşamda oluşur. Halbuki gerçekte, onlar için sürekli yakaran ve farkında olmadan onları yaratan biziz.

İster olumlu, ister olumsuz olsun insanın düşünceleri daima yaratıcıdır ve ortaya çıkacak bir zamanı hep bulur.

Düşüncelerimiz, yollayıp unuttuğumuz, elimizle yazılmış davetiyeler gibi onlara karşılık gelen olayları kendine çeker. Koşullar, buluşmalar, olaylar, sorunlar ve aksilikler, sürçmeler ve başarısızlıklar, yani üstü örtülü bir biçimde kendilerine yakardığımız istenmeyen konuklarımız, artık onları aklımıza bile getirmediğimiz uygun bir zamanda kapımızı çalarlar. Onların beklenilmeden ve birdenbire olduğunu sanmamızın asıl nedeni, bizim kendi durumlarımıza dikkat etmememizdir.

Beklenilmeyen, hep uzun bir hazırlık dönemi gereksinir.

İster bilinçli, ister bilinçsiz verilmiş olsun, kişinin başına kendi rızası olmadan hiçbir dış olay gelemez. Öncelikle psikolojisinden geçmeden, hiçbir şeyle karşılaşamaz.

Düşünce bu yüzden çok güçlüdür.

Olgular, olaylar ve deneyimler olarak niteleddiklerimiz ve yaşamda gerçekleşme olanağı bulunan her şey, kendileriyle aynı dalga boyunda olanlarla buluşmak üzere halen uygun adım yürüyen benlik durumlarımızdır. Durumlar, gerçekleşmek için doğru zamanın gelmesini bekleyen olaylardır.

Duygularımızın kalitesi, düşüncelerimizin genişliği, tam şu andaki ruh halimiz, görünür dünyada nelerin gerçekleşeceğine ve kendi yaşamımızda başımıza gelecek olayların türüne karar vermektedir.

Düşünüş Yazgıdır.
Düşündüklerimiz yükseldiğinde yaşamımız yücelir.

Lupelius'un felsefi düşüncesinin ana unsuru, olaylarla durumların bir tek gerçekliğin iki yüzü olduğunun ortaya konmasıdır. Bu saptama, iç ve dış dünyalar arasındaki her ayrımı ortadan kaldırarak kişinin kendi durumlarını bilmesi ve kendisinin efendisi olması yoluyla yazgısını yönlendirmesine izin vermektedir.

Varoluş bizim buluşumuzdur ve bu yüzden sadece bize bağlıdır.

Lupelius'un ellerinin kılavuzluğunda, *mea culpa* sözlerinde gizlenen 'yapmanın somutluğunu', bu baş döndürücü gücü, ilk kez keşfediyordum. Bu iki sözcükte, sanki bir mücevher kutusunda durur gibi, bin yıl insan zekasının en özgün örneği saklanmıştı. *Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa.* Bunun kişisel sorumluluk fikrinin en güçlü ve en özlü ifadesi olduğunu ancak şimdi anlayabiliyordum. *Mea culpa.* Gezegenlerin hiyerarşisinden atomların hareketlerine dek, tüm evrene gem vurabilecek bu formül, sınırsız bir enerjinin sırrını içermekteydi.

Benlik durumlarını biraz değiştirmek, insanın başına gelecek olayların türünü değiştirebilecektir. Böylece kişi, kendi üstünde çalışarak, düşünüş ve hissediş biçimini değiştirerek, zamana bağlı kendi varoluşunun bulunduğu düzeyde bir aşama gerçekleştirebilir.

Yeryüzündeki varoluş, bizim yüce Okulumuzdur. İnsanlığın gözüne bir hapishane gibi gözüken, bir yaşam Okulu. *Vizyonumuzu tepetaklak etmeyi öğrenmemiz gerekmektedir. İnsanların genellikle zorluk veya felaket olarak gördükleri ne varsa, ilendikleri ne varsa, her ne pahasına olursa olsun kaçındıkları ne varsa, bunların hepsi aslında ölüm psikolojilerini bir yaşam psikolojisine dönüştürmelerini sağlayacak çok değerli malzemelerdir.*

Bu dünyadaki yaşantı, bir Tanrılar Okuludur.
Karışıklık, şüphe, kargaşa, kriz, kızgınlık, umutsuzluk ve acı, hepsi büyüme sağlayabilecek mükemmel durumlardır.

Oluş durumlardan ve yaşam olaylardan oluşmuştur. Varoluşumuz, aynı anda iki paralel ray üzerinde ilerlemektedir: biri yaşantımız boyunca oluşan, zaman-uzamın yürüyen bantlarında bizimle buluşan koşullar olan olaylar ve diğeri kendi içimizde neredeyse bilinçsiz olarak ortaya çıkan benlik durumlarımız, ruh hallerimiz olan durumlar. Dolayısıyla bir kişinin öz geçmişi, yatay düzlemde olaylardan ve dikeyde durumlardan oluşmuştur. Halbuki insanlar, genellikle yaşantılarının yalnızca dış olaylardan oluştuğunu düşünür ve öyle anlatırlar. Gerçekte ise, yaşamda oluşan olayların türü ve dolayısıyla yaşamın kalitesi, düşüncelerin niteliğine ve benlik durumlarına bağlıdır. Zaten yaşam olaylardan oluştuğu kadar, hatta çok daha fazlasıyla, durumlardan oluşmuştur. Örneğin, hepimiz bir konferansa veya tiyatroya gittiğimizde oturacağımız yeri bizim seçeceğimiz kanısındayız; hepimiz bu sabah ne giyeceğimizi kendimizin seçtiğimize inanırız. Aslında oturacak yeri veya giysimizi biz değil, benlik durumlarımız seçmiştir.

Lupelius, herkesin gardırobunda, istemediği ve hiç giymediği bir elbise, bir gömlek, bir giysi olduğunu gözlemiştir. Ne var ki, kişi bunu asla kaldırıp atmamakta, çünkü yakın veya uzak bir gelecekte kendisini o giysiye karşılık gelecek oluş düzeyinde, ruh halinde, benlik durumunda bulabileceğini bilmektedir. Kendimizi ne zaman öyle 'hissedersek', o parçayı o zaman 'seçeriz'

Yazgının değişime mi, yoksa gereksinime mi bağlı olduğu konusunda bin yıldır çözülemeyen bilmece ve özgür irade üzerindeki tartışmaların özünü, durumlarla olayları, iç koşullarla dış olayları birbirine bağlayan ilişki, yani bir insanın psikolojisiyle başına gelenler arasındaki gizemli ilişki oluşturmaktadır. Bu bilmeceyle ilgili olarak insanlar, artık çoktan unutulmuş yüce bir bilim üstüne zaman içinde bilgi topladılar.

Eski Yunanlılara göre, kişinin içinde olanlarla dış olaylar arasında bir neden-sonuç ilişkisi vardı. Geçmişte kalan bu uygarlık, kişinin yazgısının, onun benliğinin, başka bir deyişle, iç dünyasının yansıttığı bir görüntü olduğuna gönülden inanırdı. Bu inanışlarını temel alan bir bilim ve çok değer verdikleri bir sanat kurdular. Homeros öncesi çağda 'bilge', yalnızca engin deneyimleri veya derin bilgisi olan biri değil, geleceği bilen kişiydi. Yunanlılara göre karanlığa bir ışık tutarak belirsiz olanı söylemek gerçek bilgi ve aynı zamanda bir sanattı. Başkaları da kehanette bulunmayı yüceltmişti, ama başka hiç kimse bunun yaşamın en önemli öğesi olduğuna onlar kadar inanmamıştı. Helen topraklarında, bilgeliğin, yani insanların yazgısını bilmek kadar bunu duyurmanın ve iletmenin, gerçek önderi sayılması gereken Apollon'nun kültüne adanmış, mantar gibi biten

tapınaklar, Dionysos'a adanmış olanlardan bile çoktu. Yunanlılarda bu görevin ve geleceği bilme sanatının en yüce ifadesini Delphoi'de buluruz. İşte bu nedenle Delphoi'nin tanrısı Apollon, bu uygarlığın birleştirici bir imgesi ve Yunanistan'ın simgelerinden de biridir.

Delphoi'ye, genellikle uzun bir yolculuk ve birçok badire sonrasında, geleceği üstüne Tanrıya soru sormaya gelen bir hacı, tapınağın alınlık tablasına oyularak yazılmış şehrin şu *motto*'sunu okurdu: "Kendini bil" Sanki şöyle diyorlardı: Geleceğini bilmek mi istiyorsun? O halde kendini bil! Alay eder gibi görünen bu paradoksta Yunanlılar, insanlığın en eski bulmacasının çözümünü, tüm sırların sırrını, özgür iradenin olup olmadığı üstüne bin yıllık sorunun yanıtını devşirmişlerdi. O dönemde, dünyanın tüm felsefeleri, önceden belirlenmiş ve kaçınılmaz bir gelecek bildiren ölümcül kehaneti mi, yoksa *homo faber*, yani kendi yazgısını kendi biçimlendiren kişiye olan inancı mı izlemeli sorusu karşısında, iki arada sıkıntı içinde sallanarak kararsız kalmışlardı. Yunanlılar, Delphoi'nin *motto*'sunu, tüm sanatların en kutlusu ve bilimlerin en yücesi olan kehanet için yapılan tapınağın ön cephesine oyarak, iç ve dış dünya, yani durumlarla olaylar arasındaki gizli ilişkiyi sergilemişlerdi. Bu keşiflerini, bize ulaştırmak üzere, şişeye konmuş bir mesaj gibi zaman okyanusuna bırakmışlardı. Kendisini, yani kendi düşüncelerini, ön yargılarını ve tutumlarını içeren öz benliğini bilen kişi, geleceğini de bilmektedir, çünkü her ne düşünürsek dünyayla bağlantılıdır; psikolojimiz kendi yazgımızdır. *Düşünüş Yazgıdır*. Apollon, insanın içinin bir aynası olan dünyanın simgesidir. Dünya bizi yansıtır.

Klasik Geleneğin aktardığı Kör Peygamber Homeros efsanesi, son bilge Sokrates'le kapanan o bilgeler çağından gelen bir başka mesajdır. Antik Çağın iki büyük kutsal kitabı olan İlyada ve Odysseia'nın yazarına yakıştırılan körlük, Yunanlıların psikolojik dünyaya, kendini ve kendi durumlarını bilmeye gösterdikleri özeni simgeler. Kişinin kendi içine bakması, dünyayı bilmenin anahtarı olmanın yanında, aynı zamanda olayları anlamaya ve öngörmeye götüren yoldur. Yaşantıları olağandışı olayların tam merkezinde olan kimi insanların, ortaya nasıl inanılmaz çabalar koyduğuna ve normal olanakların ötesinde nasıl başarılar gerçekleştirdiğine bakan, ayrıca onların en büyük tehlikelerin içinde bile özel bir korunma altında olduklarını gözleyen Yunanlılar, böylesi kişilerin, özel bir doğaya, parlak bir benliğe sahip olduklarını ve öz niteliklerinin neredeyse ilahi olduğunu kabul etmişlerdir. İşte bu nedenle iki tür insanın var olduğu sonucunu çıkardılar: bir yanda kahramanlar veya yarı tanrılar, öte yanda sıradan insanlar.

Homeros'un çağında, yalnızca kahramanlar ve yarı tanrılar, bireysel bir yazgıya olağandışı başarıları aracılığıyla hak kazanabilirlerdi. Herhangi bir ilahi yargılamaya bağlı olmayan eşsiz ve özgün yaşantılarında, rastlantıların ve beklenmedik olayların yeri yoktu. Halbuki bütün diğer insanlar sürekli tekrarlanan bir yaşantıya mahkumdular. Bunlar, üzerlerinde rastlantı

yasalarının geçerli olduğu, Talih'e bağlı, ister uzun ister kısa olsun yaşamlarında tüm etkinlikleri anlamsızlığa yönelmiş ve yazgıları hiçbir iz bırakmamak üzere belirlenmiş kişilerdi.

Lupelius'a göre, bu iki insan türü ve dolayısıyla insanlar arasındaki farklılık, onların oluş merdiveninde farklı basamaklarda bulunmalarından kaynaklanır.

İnsanlar, ister yıllar boyunca, ister sadece birkaç dakikalığına, bir araya geldikleri her an, mutlaka bir piramit oluştururlar. Kendilerini bir iç matematiksel düzen uyarınca, gezegenlerin, parlaklıklarına, kütlelerine, orbital sayılarına ve güneşe olan uzaklıklarına göre sıralanışı gibi, görünmez bir merdivenin basamaklarına yerleştirirler.

Bunun belki farkında olmayabiliriz, ama yazgımız, yaşamımızın niteliği ve başımıza gelen olaylar hep bu hiyerarşiye göredir.

Her şeyin nasıl oluştan çıkıp yayıldığını, bütün toplumun ve bireylerin yazgılarının oluşun dışa yansıtılmış görüntüsünden başka bir şey olmadığını anlayan klasik Yunanlılar, dinden politikaya, bilimden felsefeye ve sanattan savaşa kadar ellerindeki her yöntemi ruhu yükseltmek uğruna kullanmışlardı. Atina gibi bir şehrin harikulade mimarisi ve meydanlarda sergilenen Phthia'nın şaheserleri gibi sanat eserleri, ruhu yükseltmek amacıyla güzellik, gurur ve uyum mesajları taşıyan birer araçtı. Oluş aracılığıyla yapmanın sırrını, yalnızca Yunanlıların *Poiesis*'inin[12] etimolojisinde bulabiliriz. Yunan tiyatrosunun, seyircilerinde arınma sağladığı ve onların ruhlarını yüklerinden kurtardığı için, uygarlıklarında iyileştirici ve temizleyici bir işlevi vardı. Yunanlılara göre trajedinin son hedefi tutkuların arındırılması ve böylece oluşun yükseltilmesiydi.

12 Durumlar ve Olaylar 2

Bu bilginin büyük önemi yanında, durumlarla olaylar konusunda öğrendiklerimi düşünürken, aklımdan çok kez, yaşantımızın dörtte birini okul ve üniversitelerde tüketmenin; oluş ve bunun olaylarla koşulları belirleme gücü üstüne hiçbir şey bilmeden yaşamanın, ne denli saçma bir şey olduğunu geçirdim.

Aldığımız ilk eğitim, nelerin iç veya dış olduğu konusunda herhangi bir ayrım yapmamakta, düşüncelerimizi yönetmeye bizi hazırlamamakta ve duygularımızı anlamayı öğretmemektedir. Bildiğimiz anlamıyla sıradan

[12] *Poiesis* : şiir

kültür, isteyerek olmasa da, heyecanları, duyguları ve düşünceleri, 'gerçeklik'ten her zamanki kadar uzak sayıp, ayrı olgular olarak değerlendirerek, efsanelerin, masalların, düşlerin ancak günlük ve tanımsız bir küresi haline indirgemiştir.

Klasik uygarlığın ardı sıra ilerleyişim ve böylelikle onun, tarihten hem daha güvenilir, hem de daha yararlı olduğu her bakımdan kanıtlanan mitolojisini keşfim ve Lupelius'un el yazması üstündeki çalışmalarım sırasında, heyecan veren bir buluş yaptım: Durumlar ve olaylar arasında, bir önce-sonra veya neden-sonuç ilişkisi değil, aslında mutlak bir özdeşlik vardı. Durumlar ve olaylar, aynı gerçekliğin, farklı varoluş düzeylerine yerleşmiş iki yüzü veya dik konumdaki bir çubuğun iki ucuydu. Durumlarla olayların özdeş olduğunu görmemizi engelleyen şey, onların birbirlerinden bir tür seyreltici işlevi gören, 'zaman' etkeniyle ayrılmış olmalarıydı. İç durumlarımızla, bunlara karşılık gelen dış olayın yaratılması arasında, belli bir zaman geçmektedir ve bu, bir sis perdesi gibi araya girerek olayların zaman-uzam içinde durumların elle tutulur gözle görünür hale geçmesinden başka bir şey olmadığını anlamamızı engeller. Düşünceler, duygular, heyecanlar ve bütün durumlarımız, her an yolladığımız davetiyelerdir ve biz unutsak bile onlar asla karşılık gelen olayları üstümüze çekmekten geri durmazlar. Daha açık bir ifadeyle, onlar zaten olaylardır. Başa gelmeleri artık yalnızca bir zaman meselesidir. Az veya çok zaman alabilir, orada veya burada olabilir, ama kesinlikle bizi bulacaklardır.

Kişinin duygusal durumları, aslında görünür hâle geçip başa gelmek için zamanını ve yerini arayan olaylardır.

Zaman, olayları durumlardan ayırır ve onların özdeş doğasını gizler. Zaman bizi şaşırtarak, tam unuttuğumuz, hatta onları ürettiğimizin hiç farkında bile olmadığımız bir anda, kara bir perdenin ardında saklanan pusuya yatmış olayların üzerine, onları görünür kılan boyasını püskürtür. Ancak hiçbir şey birdenbire olmaz.

Beklenilmeyen, hep uzun bir hazırlık dönemi gereksinir.

Bir kişinin, bilinçli veya bilinçsiz olarak, önce benliğinden ve psikolojisinden geçmeden karşılaşabileceği hiçbir şey, başına gelebilecek hiçbir olay yoktur. Dünya heyecanlarımızla, tutkularımızla ve düşüncelerimizle bağlantılıdır. Bunlar iç ve dış dünya arasında aktarımı sağlayan bir tahrik kayışıdır. Duygularımızla düşüncelerimizi, ayrıca belirli bir anda hissettiklerimizle yaşadıklarımızı denetleyebilirsek, yani durumlarımıza egemen olursak, varoluşumuzun dümenine geçebilir ve yazgımıza yön verebiliriz. İşte Romalıların talih ve *homo faber* anlayışının kökleri buradadır. Onların bu görüşü, Yunanlıların ve Orta Doğunun, Talih'i, olayları gelişigüzel dağıtıp kendi aklına estiği gibi yönlendiren kör bir tanrıça olarak betimleyen görüşüyle çelişir.

Genellikle, dış olayların tutumlarımızı koşullandırdığına ve ruh halimizi belirlediğine inanılır. Bir şey olur, birisiyle karşılaşırız veya bir haber alırız; hissettiğimiz huzursuzluk, kaygı, şaşırma gibi psikolojik durumlarımızın, ortaya bu olayın, bu karşılaşmanın, bu haberin etkisi altında veya sonucu olarak çıktığına inanırız. Fotoğrafın bulunuşundan önce, dörtnala koşan bir atın ayak hareketlerinin doğru sırasını, gözden çok daha hızlı hareket ettiği için, belirlemek olanaksızdı. Aynı şekilde, düşünceler, heyecanlar, algılamalar ve duygular, elektronik bir şimşek çakması gibi nöronlarımızın gizemli ormanından neredeyse ışık hızıyla geçtiğinden, ortaya dış olaylarla bağlantılarının zamana bağlı, doğru sıralamasını koymak olanaksız gözükmektedir. Başımıza bir olay geliyor; biz içine düştüğümüz psikolojik durumun ortaya bu olayın sonucunda çıktığını düşünüyoruz. Dolayısıyla, aslında tam tersi olduğu halde, benlik durumumuzu o dış olaya dayandırarak haklı çıkartıyoruz. Halbuki, benlik durumlarımız yaşamımızda olacak olayları belirler ve önceden ilan ederler. Olumsuz duygularımız, zaman içinde şikayetçi olduğumuz terslikler haline gelir. İster iyi olsun, ister kötü, belli türde bir olayın başıma gelebilmesi için öncelikle içimde onun gerçekleşeceği koşulları yaratmam gerekir.

İnsanın en büyük yanılgısı, dış koşulları değiştirebileceğine ve dünyayı düzeltebileceğine inanmaktır. Halbuki ancak kendimizi değiştirebilir, tutumlarımızı farklılaştırabilir, tepkilerimizi düzeltebilir ve hissettiğimiz olumsuz duyguları ifade etmemeye çalışabiliriz.

Evren olduğu haliyle mükemmeldir. Değişmesi gereken yalnız sensin!

Bir kişinin enerjisiyle iyi niyetinin, hayatın gelişigüzel ve kaçınılmaz gözüken olayları karşısında hiç öneminin olmayacağına inanmışızdır. Hep bizi altına alan bir sel gibi gelen bu olaylar, fazla belirsiz, öngörülemeyecek kadar karışık ve denetleyemeyeceğimiz kadar güçlüdürler.

Lupelius, bize olaylarla durumların arkasında daima kendimizin olduğunu 'görmeyi' öğretmektedir. Herhangi bir çözümün ortaya çıkması için, öncelikle kendimizi değiştirmemiz gerekmektedir.

Oluştaki en küçük bir yükselişi bilerek gerçekleştirecek kişi, dağları yerinden oynatabilir ve kendisini dış dünyaya bir dev görüntüsünde yansıtabilir. Kimini geliştirirken, bir yandan kimini de besleyerek, durumlarımızı, düşüncelerimizin kalitesini, hissetme biçimimizi ve olumsuz duygularımızı işlediğimizde, yalnızca tutumlarımızı, yani dış dünyadan gelmekte olan ve aslında sadece bizim verdiğimiz tepkiler olan olaylarla ilişkilerimizi düzeltmekle kalmayıp, günden güne başımıza gelmekte olan olayların doğasını da değiştireceğiz. Yapmamız gereken ilk görevimiz öz gözlemlemedir; düşüncelerimizle benlik durumlarımızın gözlenmesi. Tüm düşüncelerimizi, duygularımızı, tutumlarımızı, tepkilerimizi ve olayları nasıl 'karşıladığımızı' kapsayacak bir çalışmayla kendimizi dikkatle irdelememiz,

genelde insanın düşündüğü ve hissettiği olumsuzlukları ortaya çıkarmamıza olanak verecektir.

Dışarıdan bakıldığında, kişi kendisi için sadece sağlık, zenginlik ve esenlik diler. Halbuki kendisini gözleyebilse ve kendi yüreğini bilebilseydi, hiç durmaksızın bir olumsuzluk ezgisi söylediğini, yani endişelerden, sağlıksız imgelerden ve başa belki gelebilecek, belki hiç gelmeyecek korkunç olayları beklemekten oluşan bir felaket duasıyla yakardığını işitebilecekti.

Peki ama iç durumların, kişinin ruh hallerinin, duygularının ve düşünüş biçiminin üstüne nasıl gideceğiz? Yalnızca o anlık bir kötü ruh halinden çıkmanın bile ne denli zor olduğunu düşünürsek...

Dağları yerinden oynatmaya yetecek nicelikteki fiziksel enerji, bırakın bir düşünceyi, bir duyguyu bile değiştirmekten acizdir.

Bir düşünceyi yönlendirmek veya bir duygunun denetimini ele geçirmek için gücünüzü çok daha yüksek bir enerjiden almalısınız. Bu özel enerjiyi biriktirebilmek için kişi teknesindeki her deliği tıkamalı, içimizdeki olumsuz duygularla hatalı tutumlardan oluşan ve akıp gidişlerine enerjimizi kaptırdığımız binlerce damlamayı durdurmalıdır. Bir dış olay olduğunda, ben bunu, onu ortaya çıkartan benlik durumlarımla bağdaştırmamışsam, çok önemli bir fırsatı yitirmişim demektir.

Dikkatle bakarsak, yaşantımızda birçok olayın kendini sürekli tekrarladığını, böylece onlara karşılık gelen, benliğin özel durumlarını gözleyerek, doğalarını daha iyi anlama olanağımızın bulunduğunu görürüz. Örneğin, şu 'geç kalmak' denen olay. 'Geç kalmak' beni endişelendiriyor. Zeki olmak, hangi dış olayın, o sırada ortada olmayan hangi iç duruma karşılık geldiğini bilmektir. Benliğimin bir kısmı beni bu olaylara bağlamaktadır. Onları yaşantımdan silebilmek için elimdeki tek çözüm, aslında sadece oluştaki bir hastalıktan, bir kusurdan başka bir şey olmayan, bu endişe, korku ve kaygı olarak nitelediğim iç koşulu düzeltmektir.

Bu türdeki olaylar, onu yaratan psikolojik durum sürdükçe, yaşantımda şu veya bu şekillerde kendilerini tekrarlayacaktır. Aslında bu olaylar, kaynaklandıkları durumlarla onları ilişkilendirmeye gücümüz varsa, bir iyileştirmenin sürdüğünü gösteren belirtilerdir. Onları 'görmek', kişinin psikolojik durumlarına dikkat etmesi, süreci tersine çevirip olaydan duruma dönmeye başlamış olmayı işaret eder. İşte yüksek bir anlama düzeyine erişim olanağını ve kendi yaşamını değiştirmek için gerçek bir fırsatı bulacağın yer burasıdır.

Kendimizi mazur görmek ve haklı göstermek, bir dış olayı suçlamak, nedenin kendi eksikliklerimizde, durumlarımızda, düşünüş, hissediş ve tepki veriş şeklimizde olduğunu kabul etmemek, bunu anlamadığımızı ortaya koyar; anlamamak, böyle bir durumda bu olayın başımıza tekrar tekrar geleceğinin belirtisidir. Koşullar değişecek, olaylar başımıza her seferinde farklı bir maske takarak gelecek, biz ise dış koşullarla olayları suçlamayı

sürdürecek ve bunu yaparken kendimizi onlardan ebediyen kurtarma fırsatını da kaçıracağız.

Her şeyde kendinizi suçlayın, başınıza her ne gelirse gelsin kendinizi sorumlu tutun. Tüm sırların sırrı, Mea culpa'dır.

Ülkelerin de benlik durumlarını, yaşadıklarını ve onlara karşılık gelen olayları kendilerine çektiklerini düşünmekteyim. ABD'de ırkçılık örneğin, yani farklı ırk, inanç ve kültürdeki kişilere karşı beslenen nefretin kabul edilmesi ve bunu sona erdirmek üzere gereken koşulların düzenlenmesi, yüzlerce olmasa bile onlarca yıl aldı.

Bu yoldaki şehitler ve genç yaşlarında öldürülen Malcolm X, M.L. King, J.F. Kennedy gibi önderler, tüm bir ülkenin psikolojik durumlarını, yani düşünüş ve hissediş biçimlerini kökten değiştirecek koşulları hızlandırıp, geçecek süreyi kısaltarak, ülkelerine yeni olayları ve fırsatları çektiler.

Yaşamımızda, kazanmak veya kaybetmek, yoksul veya varlıklı olmak, hasta düşmek veya sağlığına kavuşmak tamamen kendi durumlarımıza bağlıdır. Öz gözlemleme ve kendi üstümüzde çalışma, bunları bilmemizi sağlayacak yöntemlerdir. Anlama düzeyimizi yükseltecek ve bizi daha bilinçli kılacak şey, sadece öz gözlemlemedir. *Öz gözlemleme öz düzeltmedir.*

13 "İşe Tanrı katın!"

Lupelius'un el yazmasını okumak coşkumu yükseltmişti. Yüzyılları aşarak gelmiş o sayfaları derinlemesine incelerken Tanrılar Okulunun sıraları arasında yürümüş, zamanla sınırlı olmayan sesini kendimden geçercesine dinlemiştim. Anlama yetimin gelişimi açısından her günüm başlı başına bir maceraydı ve araştırmamın sonunda bir ölümsüz düşünce hazinesiyle ödüllendirilmiştim.

İnsanın dışarıdan alması gereken hiçbir şey yoktur; ne yiyecek, ne bilgi, ne de mutluluk. Kendisi dışında herhangi bir şeye bağımlı olmamak, onun doğuştan gelen hakkıdır. İnsan, zekası, iradesi ve aydınlığıyla kendi içinden beslenebilir.

Lupelius bu fikrin, fiziksel ölümsüzlüğün temel öğesi ve bütün dinlerle felsefelerin bir köşe taşı olduğuna inanıyordu. Hafızanın derinliklerinden dünyadaki en eski sözler açığa çıkıyordu; dört bin yıl önce, daha onları yazmayı bile bilmezken, bir çocuğun söyleyeceği biçimde insanın

dudaklarından dökülen sözler: *Benden başka tanrın olmayacak*![13] Birdenbire, geçmişin karanlıklarına tutulan bir ışık gibi, bir yandan titrerken, bir yandan da içimde farklı bir kavrayış büyüdü. Sonra alev alıp büyük bir yangına dönüştü. "*Başka tanrın olmayacak...*" sözleri, yaratıcı olduğunu bilmeyen insanın, dış dünyayı tanrısı yaptığı, onu kendi efendisi ve patronu olarak seçtiği anlamına geliyordu. Binlerce yıllık bu uyarı, ilk ve bütün emirler arasında en büyüğünü aktarıyordu: Hiçbir şeye bağımlı olma! Bütün bunları senin yarattığını anımsa! Kendi dışımızda bir dünyaya inanmak, ona bağımlı olmak, kendi elinin eserinin yasalarıyla kapana kısılmak demekti. Neşeli bir keşifle heyecanlanmış çocukların seslerine benzeyen düşüncelerim, bu noktada toplandı. '*Tanrını sev. Kendi dışında başka tanrın olmayacak*' Her şeyin ve hepsinin, yapıcısı ve yaratıcısı, efendisi ve patronu sensin. Bütün bunları sen yansıtıyorsun; Bunların hepsi 'sensin' Böylesine gerçek ve elle tutulabilir bir tanrının nefesini bu kadar yakınımda hiç hissetmemiştim. Burada aklım adeta durdu ve düşünemez oldum.

Erivan'da bir araya getirdiğim araştırmacı ve akademisyenler grubundan her gün bana ulaşan çeviri bölümlerinin içinden, bir gün Lupelius'la onun savaşçı keşişlerinden biri olan Amanzio arasında geçen bir konuşma çıktı. Öğrenci sorusunu sanki şimdi, tam şu anda yöneltiyormuş gibi, mesajları satırların arasından soluk alırcasına capcanlı çıkıyordu. Ayaklarım, sanki bir dipsiz karanlığın kenarında asılı kalmış birine aitti. Zaman sıkıştırıldı ve ben Okulun kutlu surları üzerinden mancınıkla içeriye fırlatıldım.

Lupelius: *Varoluşu ve dış dünyayı tanrın yaptın. Halbuki varoluş gerçek değil, senin kaynağa dönüp neyin gerçekten gerçek olduğunu bulmanı sağlayana dek 'düş'e hizmet eden bir araçtır. Dışımızda 'düş' tarafından yönetilmeyen hiçbir şey yoktur.*"

Amanzio: "Peki öyleyse içinde bulunduğumuz şato ve üç yüz yıllık bu odalar nedir?"

Lupelius: "*Senin yarattıklarından biri; şimdi, tam şu anda!*"

Amanzio: "Ya annemle babam?"

Lupelius: "*Daima senin yarattıklarından biri; senin dışında senden önce olan hiçbir şey yoktur!*"

Amanzio: "Ama... öyleyse... insan... Tanrı mı?"

Lupelius: "*Hayır! Daha bile iyisi! Tanrı onun hizmetindedir.*"

Amanzio: "Bunun anlamı ne?"

Lupelius: "*Dilediğin her şeyi Ondan isteyebileceğin anlamına gelir ve Tanrı, her istediğini yerine getirecektir; hiçbir kısıtlama olmaksızın. Tanrı iyi hizmet eder, ama iyi bir efendi değildir. Tanrı hizmet etmeyi sever, sevmeyi sever. Tanrı tüm uysallığıyla senin hizmetindedir. Tanrı vardır;*

[13] Tevrat'tan; Tanrının Musa'ya verdiği On Emir'in birincisi. (ç.n.)

çünkü 'sen' varsın. Sen var olmasaydın, Onun var olmasının bir nedeni olmayacaktı. Tanrı, senin devinmekte olan iradendir."

Amanzio: "Anlamadım."

Lupelius: "*Akıl anlayamaz, yalnızca yalan söyleyebilir. Akıl yalan söyler. Akıl yalan söylemeye son verdiğinde, kendisini silip ortadan kaldırır ve oluşun tümlüğüne yer açar.*"

14 Uyanık Kalma Sanatı

El yazmasında, *Savaş alanı Bedendir*, diye okudum. Lupelius'un bu karşı konmaz bildirisi, içimde büyük bir akın sırasında haykırılan bir savaş çığlığı gibi yankılandı. Savaş alanı bedenimizdir. Zafer bütünlüktür. Bir kişinin yaşamının son amacı bütünlüktür; benliğinin birliği. Lupelius'a göre bu, insanın binlerce yıllık serüveninin özünü içermekte, varoluşunun gerçek nedenini ve bütün tarihinin anlamını açıklamaktadır. Lupelius bunun fiziksel bir başarı olduğu kanısındadır. Beden benliğin en görünür kısmıdır. Benliğin bütünlüğü, hücrelerin içinde gerçekleşen bir zaferdir.

'Kendini yenmek' kadar kutsal bir savaş; kendi sınırlarını aşmak kadar büyük bir zafer yoktur. Bütünlük, oluşun bir öz iyileştirme sürecidir. Bin yıllık inanışların tersine çevrilmesini; olumsuz duyguların ve yıkıcı düşüncelerin bir dönüşümünü; öz denetime ulaşmayı; yiyecekler, uyku ve nefes üstünde egemen olmayı gerektirir.

'Tanrılar Okulu'ndan bu ve diğer parçalar üzerinde çalıştığımda, bin yıl önce İrlanda'daki Okulu olan göz kamaştıran laboratuvarında, Lupelius'un çevresinde yaptığı deneylerin özünü anladım. Onun öğrenci savaşçıları, orada kendilerini uykuya ve yemek yemeye egemen olmak üzere eğitir, yıkılmazlığa ve yenilmezliğe hazırlanışlarında temel bir bölüm olarak, bunlara gereksinimlerini günden güne azaltırlardı.

Lupelius'a göre uyku, solunum için kötü bir ikamedir; bedenin, bizi yetersiz ve uygun olmayan solunumdan kurtarmak için, sadece birkaç saatliğine ayarladığı bir önlemdir. Lupelius'un düşüncesinin daha da derinlerine indikçe, hiçbir şeyin nefes alışımız kadar bize yakın, ama bir o kadar da bilinmez ve gizemli olmadığının ayırdına vardım. Biz bir hava okyanusunun dibinde yaşayan yaratıklarız. Bu unsurla tamamen kaplanmamıza ve bedenimizin her santimetre karesi bu hafif okyanusun basıncı altında olmasına rağmen, ciğerlerimize hâlâ yetersiz miktarda oksijen çekmekteyiz. Lupelius sıradışı bir şey keşfetmişti; her birimiz gerçekte gereksinimiz olan miktarın ancak onda birini soluyorduk.

Lupelius, el yazmasında *'underbreathing'* olarak isimlendirdiği, insanın indirgenmiş olduğu bu solunum durmasına yakın durumunu, dikkatle betimliyor ve irdeliyordu.

Lupelius'a göre, bu garip olgunun bir sonucu olarak organizmamızdaki bazı yaşamsal kısımlar oksijen eksikliği çekiyor ve yetersiz besleniyordu. Lupelius, insanlığın tehlikeli boyutta kirlendiği sonucuna, organik değişim ve katabolizma süreçlerinde solunumun önemini ortaya çıkartan son yüzyıllardaki buluşlardan çok daha önce varmıştı. Kişinin her gün, saatler boyu, kendisini dolu dolu, derin ve eksiksiz bir biçimde solumaya vermesi gerektiğine inanıyordu. Öngördüğü şey, bir gün her okulun, topluluğun ve sosyal kuruluşun, organizmalarımızın ihtiyaç duyduğu miktarda oksijeni solumayı bize öğretecek nefes alma eğitimini verecek olmasıydı.

Bin yıl sonra, üzüntüyle, bu öngörünün hâlâ gerçekleşmekten çok uzakta olduğunu ve oksijen sanki evrende en az bulunan, en kıymetli maddeler arasındaymış, veya üzerinde çok ağır vergiler olan bir gazmış gibi, insanların 'yetersiz soluma' durumlarını sürdürmekte olduklarını görüyordum. Lupelius'a göre, derin soluma kendiliğinden değil, ancak bilerek yapılabilir. İnsanın yazgısının, solumasına iki kat iplikle bağlı olduğunu ondan öğrendim.

Bir insanın nefesi genişledikçe kendi gerçekliği de zenginleşir. Amacın kişisel yazgını değiştirmekse, nefesin üstünde çalış, solunuma yeterince zaman ayır.

Kişisel bir yazgıya hak kazanmak, büyük bir kişisel serüvenin kahramanı olmak için, Lupelius'un öğretisinin köşe taşları, insanın derin ve bilinçli olarak soluması, yiyecek ve cinsellikte azla yetinmesi ve uykuda daha az zaman geçirmesi gereğidir. Kişi, tüm çabasını bu doğrultuda koymalıdır. El yazmasında bulduğum bir mektupta, Lupelius bildiğimiz içten tarzıyla, bir öğrencisine bu konuda bazı öğütler vermekteydi.

İnsanlar nasıl ölmeyi umuyorlarsa, öyle de uykuya dalmaktadır; bir anda. Sana gelince, gününün ne denli uzun sürdüğüne, savaşının ne denli zorlu geçtiğine veya saatin kaç olduğuna bakmaksızın, 'ayık olarak uykuya daldığından' emin ol. Enerjilerini yönetmesini bilmeyenler için günün sonunda tükenmiş olarak uykuya dalmak, canlı olmaktan çok ölü olmaktır. Yine de birkaç dakika bile uyuman gerekiyorsa, ayık olarak uykuya geçmeye çalış. Bu, cehennemin derinliklerine düşmemene yardım edecektir.

Bu sözlerin, -o sıralar da sıkça yaptığım gibi- TV karşısında veya bir kitap okurken hemen uykuya dalma alışkanlığım yüzünden, dolaylı bir uyarı biçiminde bana yöneltildiğini düşündüm. Lupelius'un sözlerinin gücü ve

ikna kudreti öylesine yüksekti ki, onları okurken derhal 'ayık olarak uykuya dalma'yı bir alışkanlık olarak kendime uyarlamaya, yaşamımın bir şifresi ve ilkesi yapmaya karar verdim. Lupelius'a göre, insanın uykuya dalış şekli bir turnusol kağıdı gibidir; yaşantısının niteliğini gösteren bir sistem. Uyku bastırıp gözlerimizi artık açık tutamadığımızda, Lupelius, irademizi kullanarak ayağa kalkmamızı ve uykuyu yenmek için elimizden gelen her şeyi yapmamızı söylemektedir. Lupelius, bir kılıç çekmemizi, yıkanmamızı veya dans etmemizi önerir; bu amaca yönelik olarak yardımcı olabilecek birçok oyun ve hile bulmuştur.

Lupelius'un görüşüne göre, '*Uyumak ölmektir!*' Eşi bulunmaz kara mizah yeteneği ve binlerce kılığa girmesine olanak veren şakacı doğasıyla, insanların her gece, sahneden kesin ayrılışlarının kostümlü provasını yaptıklarını iddia ederdi. İnsanlar uyuma 'kötü alışkanlığı'nı bırakmamakta ısrar ediyorlar ve böylece gezegenimizin yarı nüfusu, sahneledikleri korkunç temsilin farkında bile olmadan, birbirlerine iyi geceler dileyip uykuya çekiliyorlar. Yenilmez savaşçılar Okulunun başkanı, olanaksızı düşlemeye cesaret eden keşiş-filozof, uyanık durma sanatı üstüne sıradışı bazı önerilerde bulunarak mektubunu bitirmişti.

"*Uykunun ölümün bir temsil edilişi olduğunu kavradığında, ona artık asla eskisi gibi yaklaşamazsın. Önlemlerin ve araçların ne olursa olsun, kesinlikle hiç kimsenin, hatta kadınının bile seni uyurken görmesine asla izin veremezsin. Uyanık durma sanatında kendini yetiştir! Bir savaşçı, herhangi bir kimsenin kendisini uyurken görmesine izin vermenin, ona zayıflığını göstermeye benzediğini bilir, bu sanki dünyaya bize saldırması ve bizi yenip öldürmesi için izin vermektir.*"

15 Kötü Alışkanlıklar

Lupelius, aslında insanda aklın algılayamayacağı bir gizemin varlığını keşfetmişti; insanın hücrelerini kirleten duygusal bir cürufun, bir tür 'psikolojik köpüğün' barındığı bir kara delik.

Kişi, oruç tutma ve solunum gibi teknikleri kullanarak, yeni bir vizyon, yeni fikirler ve koyacağı olağanüstü çabalar aracılığıyla kendisini ve çevresindeki gerçekliği değiştirebilir; eksik, çelişik ve ölümlü bir benliği, bütünleşik, uyumlu ve ölümsüz bir bireye çevirebilir.

Azla yetinmeye doğru yaptığımız her perhiz ve her çabamız, yıllardır birikmiş duygusal kabuklardan bizi kurtaracağı için, normal olmanın cehennemlerinden kaçışımıza bir hazırlık olacaktır. Lupelius'un iddiasına göre, yalnızca arınmış bir öğretmenin kılavuzluk ettiği Okul'dan bir kişi

böylesine bir iyileştirme sürecine katlanıp bu girişimin engelleri ve zorluklarıyla başa çıkabilir.

İnsan, bir arındırma faaliyetinin sürdüğünü gösteren ve ortaya bu etkinlikle birlikte çıkan belirtileri anlamaktan genellikle acizdir. Sıradan bir kişi, bunları bir iyileştirme belirtisi olarak yorumlamak yerine, tersten veya tepetaklak okuyarak ciddi bir hastalık sayar. Kimse bunun gerektirdiği ıstıraplı çabayla yüzleşmek istemez. Lupelius'a göre, bu yüzden işte tam işe yaramaya başlayacağı sırada her perhizden vazgeçilir.

Lupelius, uzun yolculukları sırasında, yoğun çalışmaları ve yorulmak bilmez araştırmalarıyla eski başlatma okulları hakkında bilgi topladı; büyük dini ve mistik geleneklerden gelen sıradışı insanlarla tanıştı. Her çağda ve bütün uygarlıklarda *otium*[14], yani hiçbir şey yapmama sanatı, yüksek sorumluluk düzeylerini ele geçirme sürecindeki kişiyi büyük maceraya sıkı sıkıya bağlı tutan bir altın iplik olarak her öğretinin ve içe dönük arayışın temel dayanağıydı.

El yazmasının çizdiği ideal yol haritası izlendiğinde, bir ruhbanın perhizinin, bir münzevinin yalnızlığının, bir keşişin azla yetinmesinin, hep bir tek Okulun farklı ifadeleri, aynı düşüncenin, savaşçı öğretilerin ve savaşçının uyanışına bağlı bin yıllık bir araştırmanın farklı yüzleri olduğu ortaya çıkıyordu.

İşin bu yönünü daha yakından inceleyince, Büyük İskender'in yanındaki iki tarihçiden biri olan Arrianus, *Anabasis Alexandrou*[15] adlı eserinde İskender'in beslenme ilkesini ve enerjisinin sırrını bir cümlede özetlemişti: "... azla yetinmek üzere eğitilmişti: kahvaltı olarak şafak sökmeden bir yürüyüş ve akşamları hafif bir yemek." Cesaret ve gücün eşsiz örnekleri sayılan Makedon savaşçılarının, dillere destan olan azla yetinmeleri de böyleydi. Onlar toprak üzerinde uyur, en aşırı efor ve en çılgınca girişimlerden sonra bile sadece bir avuç zeytin yerlerdi. Yine de asla yorgun düşmezler ve hasımların en tehlikelisi sayılırlardı; düşmanları için gerçek bir kabus.

Lupelius'un görüşüne göre, bir gram yiyeceğin bile bilerek eksiltilmesi ve uykudan kaçınmak, öylesine güçlü bir etki yapar ki, kişinin bütün inanç sistemini yerinden oynatabilir ve yanlış kurulmuş dengelerini alt üst edebilirdi. Onun Okulu, hastalığın, yaşlılığın ve ölümün olmamasının, insanın doğuştan gelen bir hakkı ve doğal bir durumu olduğunu savunuyordu.

Hastalanmayan, yaşlanmayan ve ölmeyen bir insan.

Yüzyıllardır bütün uygarlıklarda görülen öz denetimi ele geçirme arayışında, Lupelius'un 'duygusal cüruf' diye nitelediği şeyin yüzeye çıkarılmasına yönelik öğretilerle uygulamaların daima kullanılması

[14] *otium* dış gerçeklerden kendini ayırıp eylemsizlik halinde içeyönelme.
[15] *Anabasis Alexandrou* : Büyük İskender'in Seferleri

gerekiyordu. Bu zorunlu işlem, iç yaraların açığa çıkarılmasını ve benliğin katmanları arasından sarkan bütün gölgelerin temizlenmesini amaçlıyordu.

Bir gün el yazması üzerinde çalışırken, Lupelius'un bulduğu inanılmaz bir sırrı öğrendim. Bir düşünce devriminin bildirisini sunuyor ve sanki kendi çağdaşlarına değil de geleceğin bir bilim kurultayına sesleniyordu: "... İnsanlığın atalardan kalma metafizik uykusundan ayılmasının zamanı artık gelmiştir. İnanç sisteminin üstündeki binlerce yıllık tozu silkelemesinin zamanıdır." Bu belge şu çetin sözlerle son bulmaktaydı: "Yiyecek, uyku, seks, hastalık, yaşlılık ve ölüm, 'kötü zihinsel alışkanlıklar'dır. Kişi bunlardan kurtulmalıdır."

Ayrıca el yazmasının birçok yerinde, bunlardan "boş inanış" ve "yanılsama" olarak da bahsediyordu.

Lupelius, "Savaş alanı bedendir. Savaş alanı senin bedenindir" diye iddia ediyordu. "Reddedilen her yiyecek, uykudan kurtarılan her an, ölüme karşı bir zafer sayılacaktır. Fiziksel ölüm, bir hata olup, doğaya aykırı ve yararsızdır."

Lupelius, yiyecek, uyku ve çalışmada azla yetinmemenin, enerji ve canlılık kaybındaki en önemli neden olduğuna inanıyordu; bu tutum, olanaksız olanı, yani fiziksel ölümü, artık kaçınılmaz hâle gelene dek olanaklı kıldı. Lupelius, tarihteki uygarlık ve dinsel geleneklerde, çok az insanın ipnotik uykusundan uyanmış ve bir öğretiyi izlemeye çalışıp, bütün zenginliklerle uzun ömürlü olmanın kaynağı olarak düşünce sistemlerinin merkezine fiziksel ölümsüzlük fikrini yerleştirmiş olduğunu bildirmişti. Dreamer bir gün bana, yeni bir insanlığın ve özellikle de yeni bir önderin psikolojisinde, fiziksel ölümsüzlük fikrinin bir temel öğe olacağını söyleyecekti. İnsan bu Herakles Sütunlarının ötesine geçmezse, eninde sonunda sınırına dayanacak ve gerisin geri dönecektir. Bizler eğer canlı, zengin ve uzun ömürlü bir girişime can vereceksek, ölümün alt edilebileceği fikri zorunlu bir önkoşul olarak psikolojimizdeki her kısıtlamayı silecek ve sorumluluğumuzu yükseltecektir. Dreamer'a göre, bütün okulların her sınıfında ve her düzeyinde, üniversitelerde ve akademilerde, fiziksel ölümsüzlük felsefesi öğretilmeliydi. Sonsuz bir yaşam fikri, yoksulluğa, suç işlemeye ve ölüme karşı en güçlü panzehirdir.

Erivan'dan ve Eski El Yazmaları Kurumundan ayrıldım, sahip olduğum en kıymetli şeyi, Dreamer için getirdiğim 'Tanrılar Okulu'nun bir kopyasını yanıma alıp New York'a döndüm.

Tuttuğum yığınla not arasından, özellikle iki sözcük, yinelenen bir özdeyiş ve belki de Lupeliyanların *motto*'su, bütün yolculuğum boyunca düşünmemi sağladı: *Daha az öl*. Bu sözcükler, Okulun felsefesinin özlü bir formülü ve kısaltılmış haliydi.

Daha az öl ve ebediyen yaşa.

Bu sözcüklerin görünürdeki sadeliğinin arkasında gizlenen müthiş buluş üstüne düşündüm. İnsan kendi içinde gün boyunca birçok kez ölmektedir. Yıkıcı durumlar ve düşüncelerle olumsuz duygular benliğimizin içinde kırıştırılıp kalır ve sürekli olarak kopyalanırken bir yandan da yavaşça bizi ağır ağır öldüren zehri salarlar. Belki ebediyen yaşamak için nereden başlayacağımızı bilmiyoruz, ama Lupelius'un bin yıllık özdeyişini izleyerek kesinlikle daha az ölebiliriz. Lupelyanların şarkısını çok kez söyledim:

Daha az ye, daha çok düşle
Daha az uyu, daha çok nefes al
Daha az öl ve ebediyen yaşa.

16 "Sen bunun altından kalkamayacaksın!"

Sanki bir yer altı yolculuğundan çıkmıştım. Odayı ve duvarda asılı büyük yağlı boya tabloyu anımsamıştım. Dreamer'ın dünyasında bu kez sabahın bir saat daha sonrasıydı ve ortalığın aydınlığı villanın bu kısmının mimarisini kolaylıkla seçebileceğim gibiydi. Yüksek tavana baktım. Kenar çizgisini, birden aşağıya inip çıplak tuğlalarla etkileyici bir kemer oluşturduğu noktaya dek izledim. İşte tam o noktada bir başkasının varlığını sezinledim. İrkildim. Kemerin iki ucundan, çıplak iki kişi bana bakıyordu; kımıldamadan, muhafızlar gibi duran bir kadın ve bir erkek. Ben ne olduklarını anlayana dek sırtımdan aşağı bir ürperti inmişti. Bunlar gerçek boyutta, birbirlerine dönük iki heykeldi. Öylesine güzeldiler ki, Helen orijinallerin kopyası olduklarını düşündüm. Kalkık, düzgün ve bir zırh kadar güçlü savaşçı çenesi, bana bir gurur mesajı aktarıyordu. Sanki bir askeri komut almış gibi bedenimi dikleştirdim.

İçgüdüsel olarak, hiç duraksamadan, Dreamer'ın odasına çıkan peperin taşından sade merdivenin yanından geçip dönerek, karşı yöndeki alışılmamış biçimli, kristal camlı, döküm kapıya yöneldim. Bir tablo, boydan boya kapının yanındaki duvarı kaplıyordu. Durup inceledim. Narkissos efsanesinin göz kamaştırıcı bir yorumu olduğunu gördüm; Narkissos, sulara gömülmeden hemen önce, suda kendi yansımasını seyrederken. Hayranlıkla ona bir süre baktım. Bu tablo, büyük bir sanat galerisinde XVII. yüzyıl şaheserleri arasına yerleştirilebilirdi. Ardından kristal camlı kapıyı dikkatle iterek açtım ve birdenbire, bir peri masalından çıkmış izlenimi veren dekorasyonun karşısında büyülenip, eşikte kalakaldım. Gözlerimi görüntüden ayırmadan eğildim, ayakkabılarımı çözerek çıkarttım ve ilk geldiğimde de yaptığım gibi, orada bıraktım. Ürkek adımlarla, yalın ayak, döşemenin geniş terrekotta seramikleri üzerinde yürüyerek, çok büyük ve

kapalı bir botanik bahçesi gibi görünen bu yere girdim. Çoğu tropik olan bitkilerin zengin çeşitliliği ve duvarları oluşturan kemerli camlar, izlenimimi güçlendiriyordu. Dışarıda bahçenin koyu yeşili villayı kuşatmış, bir tekneyi çevreleyen, bitkilerden bir deniz gibi, ahşap doğramalara dek dayanmıştı. Buranın her ayrıntısındaki güzelliğin ve sanat eserleri, değerli tablolar ve beyaz mermerden modern yontuların bende uyandırdığı duygulara rağmen, bu sıradışı yerin tam olarak ne olduğu konusunda yine de kararsızdım. Gündüzün ilk ışıkları tavandaki iki geniş aydınlık penceresinden girdi. Çatıyı taşıyan iki devasa kirişe baktım ve onları kaldırıp oraya yerleştirebilen Titanı gözümün önünde canlandırmaya kapıldım. Etrafa birçok kez baktım, ama Dreamer'dan herhangi bir iz yoktu. Onu yaklaşık bir yıldır görmemiştim. İlerlediğimde, geniş holün ortasında, yerde bir su yüzeyi gördüm. Bir yüzme havuzundan çok, terrakotta seramiklerin içine yerleştirilmiş küçük açık mavi bir havuz gibi duruyordu. Su yüzeyi, hoş hafif kıpırtılarla, titrer gibi, sürekli hareket ediyordu. Bakışlarımı kenara doğru çevirdim ve suyun içinde onun görüntüsünün kıpırdandığını gördüm. Yavaşça bakışlarımı kaldırdım. Dreamer gümüş bir flütü dudaklarına yerleştiriyordu. Zarifçe eğildi ve parıldayan flütle birlikte yüzünü ışığa doğru çevirerek kaldırdı. Hava, bir kolyedeki inciler gibi birbiri ardınca dizilmiş notalarla doluverdi. Müzikte, villada, holde veya o anda, herhangi bir dönem veya zaman duygusu yoktu. Kımıldamadan dinledim. Çocukluğumun neşesini, denizin kokusunu ve onun unutulmuş mutluluğunu yeniden yaşadım. Kayalar üstündeki aptal aptal yarışlarımız, taze yakalanmış istiridye ve yengeçlerin tadı, delice bir cesaretle büyük kayadan denize atlamadan önce yüreğimin küt küt atışı, Ischia'daki evin serin gölgeleri, marketten döndüğünde Carmela'nın tatlı öpücükleri... Bir nota, diğerlerinden daha uzun süreyle havada asılı kaldı, müzikten kendini kurtararak titreşip tek başına tınlayan bir kabarcığa dönüşmeden önce havanın molekülleriyle biraz oynaştı ve ona can veren nefesle çırpındı. Sonra birdenbire sustu. Sonu gelmeyen bir an boyunca flüt alt dudakta çapraz kaldı, ardından nazikçe, onu dikkatle yastığın üstüne bırakan eli izledi. Anımsadığımdan daha genç ve ince görünüyordu. Gözlerini dikip beni uzun uzun süzdü. Elbette, ona yeniden gelebilmek için gösterdiğim çabalardan, el yazmasını arayarak geçirdiğim zamandan, sonunda görevimin başarıyla tamamlanmasından, beni Okulun düşüncesine daha da yaklaştıran el yazması üstündeki tutkulu çalışmalarımdan haberi vardı. Çıraklık dönemimi başlatan fırtınalı buluşmamızdan ve Marakeş'teki beni geçmişime götüren maceralı yolculuktan sonra, hiç olmazsa bu kez, beni övmese bile, yüreklendirici birkaç söz söyleyeceğini sanıyordum. Ona doğru birkaç adım attım. Dreamer hiçbir şey söylemeden bana bakmayı sürdürdü. Başlangıçtaki huzursuzluk hissim şimdi bir acıya dönüşmüştü. Onun bakışları altında, dikkatim yön değiştiriyordu. İlk kez kendi içime bakıyordum. Gördüklerim kabul edilir gibi değildi: suçluluk duygusu,

düğümlenmiş hisler ve kapkaranlık düşüncelerden oluşmuş bir bulut, bilincimde karışık bir duygusal yumak halinde ortaya çıkıyordu. Bakışları sanki içimi kazıyor, hiçbir zaman görmek ve yüzleşmek istemeyeceğim bir psikolojik çamuru karıştırıyordu. Duyduğum acı dayanma sınırıma gelmeden hemen önce durdu. Ne var ki tutuşunu gevşetmedi. Sonrası çok daha ıstıraplıydı. İrdelemesini tamamladığında, sanki son kesin yargıya varmışçasına, kararını bildirdi: "*Sen bunun altından kalkamayacaksın!*"

Kararın ardından gelen sessizlik hızla bütün oylumu kapladı ve seranın her köşesini doldurdu. Üzüntü, hayal kırıklığı, keder ve kızgınlık birbirine karışarak hep birlikte tek bir soğuk acı içinde eridi. Bütün enerjimin boşaldığını hissettim. Tek başıma kalıp yere yığılmaktan başka bir şey istemiyordum. Bir sanık gibi soluğumu tutmuş, kararın sonunu bekliyordum. Zaman geçmek bilmiyor, zalimce uzuyordu. Nihayet, deneyin milyonuncu kez başarısız olduğunu görüp, yine başarısızlığa uğrayacağını da bilmesine rağmen, yine de hayal kırıklığına uğramamış bir araştırmacının havasıyla, "*Kimse başaramaz. Başaramayan insandır!*" dedi.

Sanki yok olma yolundaki yenilmiş bir türün temsilcisiymişim gibi konuşuyordu.

"*Seni olduğun gibi kalmaya zorlayan pek çok yasa var. Hatta seni görevlendirdiğim araştırma bile kibrini ve benmerkezciliğini besleyen bir olguya dönüştü.*"

Ona karşı derin bir hınç duyuyordum; saldırıya uğradığında hissettiğin kendine acımayla karışmış nefret. Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Avrupa'da, seyahatler ve araştırmayla geçirilmiş aylardan; Lupelius'un araştırmacılar, akademisyenler ve arkeologlarca yok olmuş sayılan el yazmasının bulunmasından; ıstıraplı geçmişimle cesurca yüzleşmemden sonra, bu şekilde davranılmayı hak etmiyordum. Dreamer'ın sözlerine bir şekilde karşılık vermek istiyordum, ama onurumu ayakta tutacak kaslarım hâlâ çok güçsüzdü. Ayrıca yüreğimde haklı olduğunu da biliyordum. Ruh halimi yapmacık bir uysallığın ardında gizlemeye çalıştım. Bütün söyleyebildiğim, "Değişemem" oldu. Buna rağmen sesim, çaresizliğimin, bağımlı olmaya ve vazgeçmemeye eğilimimin yol açtığı kini ele vermişti.

Dreamer, e harfini sonu gelmez biçimde uzatarak korkunç bir sesle "*Kes!!!*" diye bağırdı. Geçen saniyeler, eziyet çektirecek bir olayın başlaması için geri sayarcasına korkunçtu. İçimde, kanlı bir meydan savaşının tam ortasında, silahların ve savaş borularının gürültü patırtısı arasında, kükreyerek yükselen bir nara kadar korkunç bu insanüstü bağırmayla açılan sessiz bir boşluk hissettim. Benliğimdeki bir irkilmeyle, can kulağıyla dinlemeye başladım.

Dreamer sesindeki acımasız tonu hâlâ korumasına rağmen, şaşırtıcı biçimde alçak bir sesle konuşarak, "*Sesini yitirene dek saatlerce ağladığın zamanları anımsıyor musun?*" diye sordu. Uzak geçmişime ait kesitlerden

görüntüler, bir illüzyonistin elinde hışırdayarak karışan iskambil kartları gibi birbiri ardınca, üst üste binmiş ve karmakarışık halde zihnimden çabucak geçti. Tüm bu kesitler birbirine benziyordu; Napoliten çocukluğumun büyülü atmosferini ve aynı ışığı taşıyordu. Eski evi, Carmela'nın odasını ve kapakları aynalı gardırobu tanımıştım. Sanırım altı yaşlarında bir oğlan, yerde oturmuş feryat figan, durmaksızın ağlıyordu. O bendim.

"*Hâlâ oradasın, henüz hiçbir şey değişmedi. Çocukluk kaprislerin, şimdi sürekli olarak şikayet etme ve kendine acıma eğilimi halini aldı.*" Sustu ve zaman hiç geçmeyecek gibi geldi.

Dreamer sonunda, "*Sıradan bir dünyada, değişmek olanaksızdır*" dedi. "*Yedi yaşında bir çocuk, çoktan kederli yetişkinler ordusuna katılmış bir çömezdir. Dünyanın tepetaklak bir betimlenmesiyle tüm inançlarını, önyargılarını, boş inanışlarını ve fikirlerini, 'Mutsuz İnsanlar' kulübüne ebediyen girmesine hak kazandıracak kadar, küçük bir Sparta'lı gibi daha o yaşta edinmiştir.*

Bir insanın düşüncesi, duyguları ve bedeni iç içe geçmiş eş merkezli evrenlerdir; hepsi birbiriyle bağlantılıdır. Kişinin bilerek ses tonunu veya tınısını değiştirmesi, sırtını bir milim dikleştirmesi veya en önemsiz alışkanlığını düzeltmesi bütün yaşamını değiştirmesi demektir. Bu, neredeyse olanaksızdır."

Uzun bir süre sert bakışlarla, kılı kırk yararcasına yüzümü inceledi ve ben dé bu incelemesine katlandım. Gözünden ruhumdaki en ufak bir kıpırtının bile kaçmayacağını ve bu karşılaşmada hile yapmanın hiç olanağı olmadığını biliyordum. Bu benim için ya hep ya hiç meselesiydi. Bir yanda bir gün kendimi fethetmem, 'düş'e bağlanmam, yaşamımın muhteşem bir kişisel maceraya dönüşmesi olasılığı, öte yanda ise hiç kurtuluş yolu kalmadan, yıkılıp kendimi ebediyen yitirme olasılığı, hepsi bir aradaydı. Yaşamım ince bir pamuk ipliğine bağlanmış, asılı olarak dipsiz karanlığın ağzının üstünde sallanıyordu. Aşağıya, yani hıncahınç dolu ortak yazgının içine düşmesine, bir tek sözcük, ses tonlamasında bir değişim, veya biraz sessizlik yeterliydi.

Dreamer antrenmanlı birisinin esnekliğiyle yaptığı çevik bir hareketle, eğildiği yerden doğruldu; havuzun açık mavi suları bir kelebeğin yansımasını andıran bu hareketini yakaladı ve titreyen yüzeyinde salladı. Yavaşça bana doğru geldi. Soluğum kesilmiş halde, geçmek bilmeyen birkaç saniye bekledim. Ardından bu kez cana yakın bir sesle, "*Ancak beni anımsarsan başarabilirsin!*" dedi.

Bu arada, oturup rahatça yerleşmeye çalışırken minderleri özenle beline ve sırtına yerleştirdi. Her şeyden en iyi biçimde yararlanan biri gibi görünüyor ve elde bir olduğuna inansa bile büyük bir işe mutlaka enerjisini tazeleyerek başlıyordu. Sıkı sıkıya tembihlercesine, "*İnançlarını alt üst et!*" dedi. Beni, karşılaştığımızdan beri olduğum yerde ayakta bırakmıştı; oturmaya buyur etmek hiç aklının köşesinden bile geçmedi. Bu davranışını beni önemsemediğine yorduğum için gücenmiş ve kırılmıştım. O sıralar, bir kişinin her anını Dreamer gibi stratejik olarak yaşayabileceğine inanmamın hiçbir yolu yoktu. Eğer amacına bir şekilde hizmet etmiyorsa, bilerek tek bir gözünü bile kırpmıyordu. Suları titreşen havuzunun yanındaki bir terrakotta yer karosu üstünde hapsedilmiş olarak durup, aklım içerlememe takılı halde onu dinlemeyi sürdürdüm.

Dreamer, "*Kişinin geçmişi, günü ve geleceği, kendi yolunda yürürken başından geçen olaylar, koşullar ve deneyimler, kendi inançlarının yansıttığı gölgelerdir. Onun varoluşu ve yazgısı, kendi yargılarıyla düşkünlüklerinin elle tutulur gözle görünür hale geçmesidir*" diye konuşmasını sürdürdü. "'*Visibilia ex invisibilibus.' Algıladığın, gördüğün ve dokunduğun her şey, bir görünmezlikten kaynaklanır. Bir insanın yaşantısı, düşlediklerinin bir gölgesi, ilkelerinin gözler önüne serilmesi ve görünür dünyada inandığı her şeydir.*

Herkes, kuvvetle inandığı bir şeyin hep gerçekleştiğini görür. Kişi daima yaratır. Karşısına çıkan engeller, maddeleşen kendi sınırları, çekişmeci fikirleri ve zayıflığıdır.

Yoksulluğa inanan biri var, hastalığa tapan biri; sürekli olarak kıtlığa ve kısıtlamaya inanan ve her şeyini suçluluk üstüne yatıran biri.

Bir insan, benliğinin en karanlık durumlarında bile daima yaratır."

Dreamer'a göre, kimsenin inancı bir başkasından fazla değildir. Herkes, yönetmek ve üzerinde yatırım yapmak için inançta kendi payına sahiptir; herkes eşit derecede almıştır. "İnsanların arasındaki farkı ortaya çıkartan şey, ayrı bir yazgıya ait olmalarına neden olan şey, inançlarının yönü, herkesin bilinçsizce bile olsa, vurmaya niyetlendiği hedefin farklı niteliğidir."

Bu sözler beni fazlasıyla alt üst etmişti. Her zaman inancın değerli bir şey olduğunu ve insanlar arasındaki asıl farkın onların sahip oldukları değişik inanç biçimlerinden geldiğini düşünmüştüm. Benim dünya betimlememi dayandırdığım ideolojik sütunlar, inançlarının gücü bakımından diğerlerinden farklı oldukları için, elbette ki Muhammed'in, İskender'in, Sokrates ve Lao Tzu'nun, Churchill ve Napolyon'un inançlarıydı.

Sözlerimi desteklemesi için Kutsal Yazıları kullanıp, onların otoritesinden güç alarak, "Madem herkes inanç sahibi, ya da eşit derecede

inanç sahibi," dedim, "o zaman 'bir hardal tanesi kadar imanınız olsa...' sözleri ne anlama geliyor?"

Bunun ardından yaptığı konuşma benliğime ebediyen kazındı. Bu, söylediği akılda kalıcı sözler kadar, varlığını her birinin ardında hissettiren otorite yüzündendi. Dreamer, bana İncil'deki o bölümün bir yorumunu vermiyor, onu yeniden yaratıyordu. Binlerce yıllık bu sözlerin düşsel özü ve onun her bir parçacığına sarmalanmış bilgi, orada, o anda açığa çıkıyordu. Yeni ve diri olan bu sözleri dinliyordum. Bu sözler o ana kadar dünya tarihi boyunca söylenmemişti.

"*Kişi imanının yönünü bir milim oynatacak kapasiteye sahip olabilseydi; inançlarının gücünü olsun değiştirebilse ve onları ölüm yerine yaşama yönlendirebilseydi, olaylar dünyasında dağları yerinden oynatabilirdi.*"

Karanlıklara gömülü yerlerin çakan bir şimşekle birden aydınlanması gibi, zihnimden bir inanç kırıntısının içerdiği muazzam bir enerji geçti adeta. Cehennemin en ufak bir kısmının yok edilmesinin bile, her insanın en kökleşmiş inancı olan ölüme inanışın tamamını yıkacağını anladım. Böyle bir girişimin heybetinin farkına vardım. Bunun sadece düşüncesi bile, sırtında dünyanın ve göklerin ağırlığını taşıyan Titanın gereksindiği kuvvete denkti.

İlk kez kendime neye inandığımı sordum; Dreamer'la karşılaşana dek neye değer verdiğimi. Bunu düşünürken sesi geldi ve düşüncelerim geçmişimin karanlık derinliklerine doğru kayarken bana yol gösterdi. Zaten bilip durduğum halde, onun karşısında açık bir kitap gibi olduğumun bir kez daha ortaya çıkması utandırıcıydı.

"*Şimdiye dek, bütün insanlar gibi senin de yaşamının amacı, varlığının hedefi, kendini yüreğinde öldürmek olmuştu. Hastalık, Yaşlılık, Ölüm, insanoğlunun binlerce yıldır tapındığı tanrılardır. İşte insanlar yaşamdan, sonsuz düşlerinden böyle hüzünlü bir biçimde vazgeçtiler.*"

'Bir hardal tanesi kadar imanınız olsa...' demek, 'görüşteki en ufak yükselme, en küçük dönüşüm, ölümlü yazgımızın yönünü değiştirebilirdi' anlamına gelmekteydi.

'Düş', var olan en gerçek şeydir.

Kendi sınırlarını 'görmek' ve onları belirleyip etraflarını çevirmek, kendini onlardan kurtarıp özgür olmak demektir! İnsanın yaşamı olumsuz duygularla yönetilmektedir. Yüreğinde taşıdığı kızgınlık, başına gelen tüm mutsuzlukların ve felaketlerin sebebidir. Dreamer ayağa kalktı. Dönüp dikkatli adımlarla havuzun yanından geçti, sıradışı seranın tam karşı köşesine doğru gitti. Bana, sırtı dönük olarak oradan konuşuyordu, ama sesini yanımda, kulağımın dibindeymiş gibi gür ve net işitiyordum. O konuşurken hiçbir sözünü kaçırmadan not defterime yazdım.

"*Sadece bir zaman meselesi. Zamanı gelince hepimiz hedefimizi tutturacağız. Sonunda hepimiz kazanacağız. Neye inandıysak hepimiz öyle*

olacağız. Hepimiz neyi bozmadan koruduysak onu elde edeceğiz; sen, kendi sefilliğini, hatalarını ve ölümü; ben, mükemmelliği, sonsuzluğu ve ölümsüzlüğü."

18 Narkissos Sendromu

Dreamer, "*En sarsılmaz inancın, en zararlı inanışın, kendin dışında bir dünyanın varlığına; bağımlı olduğun bir şeye veya birisine; sana bir şeyler veren veya senden alan, seni seçen veya suçlayan bir şeye veya birisine inanmandır*" dedi.

"*Bir savaşçı, bir anlığına bile dıştan gelecek bir yardıma inansın, derhal yıkılmazlığını yitirir*" dedi. Ardından sustu ve gözlerini kapadı. Bu arada ben onun son söylediklerini defterime yazdım. Suskunluk uzadı. Kendimi aniden değersizmiş, ortada kalmış gibi hissetmem nedeniyle yaşadığım utancı, bazı notlarımı aklımdan yeni baştan tekrarlayarak yenmeye çalıştım. Sonunda Dreamer sessizliği bozdu ve gözleri kapalı şekilde okudu:

Dışarıda hiçbir şey yok.
Hiçbir yerden gelecek bir yardım yok.

Sert bir ses tonuyla, "*İnsanın en kötü hastalığı bağımlı olmaktır*" dedi. Birdenbire dikkat kesildim. Tüm bedenimde bu ifadenin önemini ve yeni inanç sistemimin merkezine bunu yerleştirmem gerektiğini hissettim. "*Başkalarına ve onların yargılarına bağımlı olmaktan kötüsü yoktur. Kendini bundan kurtarabilmen uzun bir hazırlık yapmayı gerektirecektir.*"

Çok daha sonraları, bu ve diğer sıralardaki tutumlarımı gözlediğimde farkına varacağım üzere, Dreamer genel olarak tüm insanlardan bahsederken kolayca kabul ediyor ve hatta hemen ikna oluyordum; ama doğrudan beni ele aldığında veya benden kişisel olarak bahsederken, çok çetin bir dirençle karşılaşıyordu.

Dreamer bastırarak, "*Senin gibiler, yaşadıklarını yalnızca başkalarının arasındayken hissederler; kalabalık yerleri tercih edersiniz, devlette veya büyük şirketlerde iş bulursunuz, yani kalabalığın güven veren varlığını nerede hissederseniz orada. Başkalarının arasında olup yalnızlığın dayanılmaz yükünden kaçabilecek olduktan sonra, bağımlı olmanın bütün törenlerini yerine getirir ve onun tapınaklarında toplanırsınız: sinemalar, tiyatrolar, hastaneler, stadyumlar, mahkeme salonları, kiliseler*" dedi.

Kendimi savunurcasına çirkin bir hareket yaptım. Sanki bu sözleri can alıcı bir şeyi tehdit etmiş veya ayarlanması uzun zaman almış bir planı bozmuş gibi, çekilmez bir hınç benliğimi kararttı. Ona savurmak istediğim

tüm hınç dolu itirazlarımı, zihnimde havan mermileri gibi dizip hazırlamıştım. Bir içe bakış, bu rezil yığınağı kaldırmayı denedi, ama yüzüme ancak buruk bir acı ifadesinin çizgilerini koyabildi. Dreamer direncimin duvarlarını sınıyordu. Onlarda nasıl bir gedik açacağını çok iyi biliyordu. Gülümsemesinde, sanki bana vuruverecekmiş gibi zalimce bir hava vardı. Alçak sesle şunları söyledi:

"*Senin gibi biri, hastalandığında, dikkatleri üstüne çekmek ve dünyaya sımsıkı tutunmak için, cerrahlar, yani hâlâ ilkellikten çıkamamış bilimin Şamanları tarafından parçalara ayrılmaya hemen hazırdır.*" Mideme bir yumruk yemiş gibi fenalaşmıştım. Dreamer birkaç saniye geçmesini bekledi, sanki ringde geri sayıyordu; aynı anda hem rakibim hem de hakem olarak.

Tavrını ve ses tonunu bütünüyle değiştirerek, damdan düşer gibi, "*Tabloyu anımsıyor musun?*" diye sordu. Ağzından çıkan her sözüyle beni şaşkına çeviriyordu. Şimdiye dek hiç kimsede görmediğim, birdenbire ve ustalıkla yapılan böylesine radikal değişimlere asla alışamayacaktım. Yepyeni bir kişiliğe bürünme ve bir saniye sonrasına hemen öncekinden tek bir parçacık bile taşımadan geçebilme yeteneği beni hayrete düşürüyordu. Birden, şu an içinde bulunduğumuz seraya girmeden hemen önce hayranlıkla seyrettiğim tablodan bahsettiğini anladım. Boğulmadan hemen önce, suda yansıyan görüntüsüne bakan Narkissos'un görüntüsü zihnimde yeniden canlandı.

Dreamer, "*Bu kendi görüntüsüne kapılıp kalmış insanın simgesel bir öyküsüdür*" derken, ani konu ve tutum değişimine yüz kaslarımı, hâlâ başaramadığım uyarlama çabalarımın onu eğlendirdiğini saklamaya gerek duymamıştı. "*Narkissos'un masalı, dünyanın bir kurbanı olan insanın eğretilemesidir.*" Ardından konuşmasını sürdürerek, genel inanışın aksine, bana Narkissos'un kendisine değil, bunun salt bir yansıma olduğunun farkına varmadan suda yansıyan görüntüye aşık olduğunu açıkladı. Kendisi dışında bir varlık gördüğüne inanarak ona sevdalandı ve suya düşüp acıklı bir şekilde öldü.

Dreamer sözlerini, "*Dünyanın kendi yansıman olduğunun farkına vardığında, ondan özgür olursun*" diye kesin bir yargıyla tamamladı.

Çok şaşırmıştım. Uygarlığın en önemli efsanelerinden birinin binlerce yıldır yanlış anlaşılması nasıl mümkün olabilirdi? Böylesine basit bir açıklama nasıl gözden kaçırılabilirdi?

Dreamer'ın yanında, Sokrates'le son bulan bu devler çağının ve 'teselli mahiyetinde' felsefenin bulunuşunun sesini duydum. Bu bilginin yankıları bizlere ulaşmak için hâlâ zaman okyanusunu aşıp gelmesine rağmen, bizler, insanın gerçek durumunu ortaya koyan ezeli masallarını yanlış anlamayı sürdürüyorduk. Efsanesi aslında bize bir uyarı, dünyanın sıradan bir vizyonuna sahip olmanın aptallığına ve tehlikelerine karşı bir çığlık olmasına rağmen, hâlâ Narkissos'un kendini beğenmişliğin bir temel örneği olduğuna

inanıyoruz. Dreamer'ın birçok kez bana anlatmaya çalıştığı şey şimdi aklıma çok daha derinlemesine giriyordu. Narkissos'un öyküsü, alt üst etme okulunun bir bildirisiydi; Caravaggio'nun, Petrus'un çarmıha gerilişi ve Pavlus'un düşmesi tablolarını yapmasına ilham veren bildiri.

"*Kendimizin dışındaki bir şeye aşık olup kendimizi unutmak, bağımlı olan dünyanın keşmekeşi içinde kendimizi yitirmek, kişisel gerçekliğimizin tek yaratıcısının kendimiz olduğunu unutmak demektir.*"

Sözlerini vurgularcasına, "*Kendi dışımızda bir dünya yoktur, her neyle karşılaşır, görür ve dokunursak 'bizi' yansıtmaktadır. İnsanın yaşantısındaki diğer kişiler, olaylar ve koşullar, onun koşullarını meydana serer*" dedi. Dünyayı suçlamak; şikayet etmek, kendini haklı göstermek ve saklanmak, düşmüş bir insanlığın göstergeleri, 'gerçek' bir iradenin yokluğu kadar, bağımlı olmanın da kesin semptomlarıdır.

Beni hazırlıksız yakalayarak, "*Narkissos da Adem gibi elmayı yedi!*" dedi. Önce dört bin yıllık Yaratılış öyküsüne yanaşıp, hemen ardından klasik Yunanistan'ın en eski efsanelerinden birine giderek, zamanın ve uzamın karanlıklarını, çok uzak iki farklı dünyanın arasını, böyle tek bir adımla geçtiğinde, ayak uydurmam güçleşiyordu. "*O da, Adem gibi, bir dış dünyanın var olduğuna inanmıştı.*"

Kültür olarak çok farklı olmalarına rağmen, her iki gelenekte de mesaj aynıydı: bir dış dünyaya inanmak demek, onun kurbanı olmak ve onun tarafından yutulmak anlamına geliyordu.

Dreamer, "*Dünyayı her an sen yaratıyorsun!*" diye sözlerini sürdürdü. "*Narkissos'un kendi yansımasını gördüğü su birikintisi dış dünyadır. Onun gerçekliğine inanmak, ona bel bağlamak, kişinin kendi gölgesine bağımlı olması anlamına gelir. Kendi ellerinle yarattığın şey seni nefessiz bırakana dek, yaratandan yaratılan, düşleyenden düşlenen ve efendiden köle haline gelmektir.*" Dreamer'ın, bu efsanelerin keşfetmemi sağladığı mesajlarını, hem Kutsal Kitabın çağlar öncesinden gelen öykülerinde, hem de Frankenstein, Alice Harikalar Diyarında, Blade Runner gibi yeni öykülerde bulabileceğimizi görmüştüm.

"*Adem ve Havva'nın düşüşleri kendilerini her anda gösterir. Biz, dünyanın betimlenmesi bizi ele geçirdiğinde, onu bizim yarattığımızı unuttuğumuzda, sürekli cennetten kovuluyoruz. O zaman, yaratılan ayaklanarak karşı darbeyi vurmaktadır. Bu ilk günahtır, bağışlanmaz ölümcül günah: sebeple sonucu yer değiştirmek.*

Bir kişi bütün ve gerçekse, kendisine egemen olduğundandır; olayların görünür dinamizmi ve konumların çeşitliliği yerine, dünyanın kendisinin aynası olduğunu bilir.

İster iyi, ister kötü olsun, güzel veya çirkin, doğru veya yanlış, kişinin karşılaştıklarının hepsi, gerçeklik değil, kendi yansımalarıdır." Dreamer bunları söylediğinde, ses tonundan buluşmamızın sonuna geldiğimizi

anlamıştım. Benden ayrılmak üzereydi. "*Herkes daima ve yalnızca, kendisi neyse onu biçer. Tohum da harman da sensin.*

İşte bu nedenle tarihteki bütün devrimler hep başarısızlığa uğramıştır. Onlar dünyayı dıştan değiştirmeye kalkıştılar, su birikintisindeki görüntünün gerçek olduğunu sandılar.

Bundan böyle yardım almak için dünyaya bel bağlama. Ötesine geç! Dünyayı geliştirenler, ancak dünyanın ötesine geçenlerdir."

Sözlerinin burasında bir süre durakladı. Sonra bana bir kez daha, "Ötesine geç!" diye buyurdu ve yine sessizliğe büründü. Aşmak için dünyanın ötesine geç! Bunun anlamı ne olabilirdi acaba?

"*İnsan yüzyıllardır, kendi yansıttığı film içindeki görüntüleri değiştirebileceğine inanarak ekranı kazıdı.*"

Sayısız insan neslinin neden tarihin yönünü değiştiremediğinin yanıtı bana bir gümüş tepside sunulmuştu. Acı bir alay taşıyan bu bakış açısı, zulümlerin, kavgaların ve kahramanlıkların sonsuz öyküsünü tek bir yargıyla özetliyordu: kocaman, yararsız bir saçmalık.

Hiç beklemediğim bir nezaketle bana, "*Sen, bu budalalığı bırak! Savaşları, devrimleri ve ekonomik, politik ve sosyal reformları unut; her olanın ardındaki gerçek nedenle ilgilen. Düşlenenle değil, yüreğindeki düşleyenle ilgilen. En büyük devrim, tüm girişimlerin en büyüğü, ama tek anlamlı olan, kendini değiştirmektir.*"

19 Bir İnsan Saklanamaz

Dreamer beni uyararak, "*Dünyaya bağımlı kalanlar, varoluşun en alt düzeylerinde takılıp kalırlar. Tüm yaşantın boyunca, hep bağımlı olmanın kökleri olan 'korkuyla umut' arasında salınarak, kendin dışındaki güvenceler ve gelip geçici doyumlar peşinde koştun*" dedi.

Konuşması sırasında Dreamer, genellikle bendeki engelleri devirip daha derinlerime girmek istediği zamanlar yaptığı gibi, bana gözlerini öyle sert dikip bakmaya başladı ki, ne gözlerimi kırpabildim, ne nefes alabildim. "*Bütün bağımlı olanlar gibi senin yaşantın da korkunç. Bir köle yaşamı. Bir büroda, bu hapishaneden kaçmayı bir kez olsun bile düşünmeden, sıradanlığı ve sürekli kıtlığı kalıcı kılarak, boşa harcanmış uzun yıllar.*" Kurşun yağmuru altındaki bir savaş muhabiri gibi söylediklerini yazıyordum. Kökleşmiş inanışlarımın üstünde bu ifadesinin etkisini güçlendirmek üzere Dreamer yine, "*Dışarıda hiçbir şey yok. Hiçbir yerden sana gelecek bir yardım yok. Bunu tekrarlamaktan hiç usanmayacağım: Senin dışında hiçbir şey yok. Senin 'dünya' dediğin yalnızca bir sonuç.*

Gerçeklik olarak nitelediğin, düşlerinin veya kabuslarının aynadaki görüntüsü, elle tutulur gözle görünür halidir."

Bu vizyon, Dreamer'ın bütün öğretilerinin temelini oluşturacak ve gelecekte benim anlama sınırlarım genişleyip, sözlerinin yıkıcı etkisine dayanma gücüm artınca, birçok vesileyle bana bu sözlerinin anlamını daha da derinlemesine açacaktı. O güne dek bütün öğrendiklerimin tepetaklak edilmiş olması nedeniyle bunları ilk kez duyduğumda nasıl beynimden vurulmuşa döndüğümü çok iyi anımsıyorum.

"*Dünya senin içinde. Bunun tek gerçek olduğunu gör artık! Dünyada olan veya dünyanın olan hiçbir şey sana yardım edemez ve seni kurtaramaz!*"

Ardından konuşması bir öğüt vermeye döndü; yalnız bana değil, bütün insanlara bir çağrı. Sesi, sanki ne değerini bilecek ne de kullanabilecek birisine çok büyük bir servet bırakacak birisininki gibi üzüntülüydü. "*Özgürlüğün peşinden koş, bu sefil insan kalabalığını terk et. Yeni bir hissetme biçimini kendine geçerli kıl. İçindeki enginliği fethet, böylece galaksiler kum taneleri haline gelecektir.*

Vizyonunu genişlet, dünyanın küçüldüğünü göreceksin. Vizyon ve gerçeklik bir ve özdeştir. Bütünlük ara. Sence ufak tümsek olanlar, diğerlerine göre aşılmaz yüce dağlar olacaktır."

Bu sözlerinden sonraki suskunluğunu, fikirlerimi iletmem için bir davete yordum ve bazı görüşlerimi düşüncesizce sıralamaya kalkıştım. Yaşantımızdaki her türlü olay ve koşulun bizden kaynaklandığı fikrini kabul etmenin güçlüğü üstüne bazı sözler söyledim. Konuşmamda her türlü tartışmacı vurgulamadan kaçınmak üzere bütün önlemlerimi aldım ve tanımadık bir yabancıyla konuşurken yerleştirmeye çalıştığımız, yansız bir bilgelikle konuşan, üstün olan taraf havasındaki bir kişinin ses tonunu takındım. Dreamer'ın sözlerini benimkilerden ayıran anlaşılması zor mesafeyi, bir kör gibi kaçırmıştım.

Sözlerimi "Bir kişinin başına gelen her şeyin, ister nezle kapması, ister bir uçak kazasının kurbanı olması olsun, onun psikolojisinin ve benlik durumlarının maddeleşmesi olduğuna inanmak olanaksız gibi görünüyor" diye bağladım. Dreamer'ın vizyonu, beni hem hayran bırakmış, hem de korkutmuştu. Düşüncelerimin izinden gittiğimde, uygarlığımızın, bugüne dek dünyayı bölen iki karşıt görüşe kadar uzanan kökenlerine iniyordum. Klasik Yunanistan, lütuflarını körü körüne bağışlayan bir talih tanrıçası Fortuna'ya inanıyordu. Fortuna gözleri bantlı olarak tasvir ediliyordu. Buna karşın, Antik Roma *homo faber*'a inanıyordu. Roma'nın gözleri çok bozuk olan tanrıçası Fortuna ise insanların bireysel erdemlerine saygı göstermekteydi. Aklımca, Dreamer'ın Roma'nın dünya görüşünün tarafını tuttuğuna inanmıştım. Daha bir yargıyı kurgulamama bile zaman bulamadan, bundan önceki bazı korkunç anlarda da olduğu gibi, sesi damarlarımdaki

kanı donduran bir kükreme halinde yükseldi: "*İş arkadaşlarınla salonda muhabbet ettiğini mi sanıyorsun? Dikkatle dinle...*" dedi ve sözünü vurgulamak için işaret parmağıyla orta parmağını bitiştirip sağ kulağına hafif hafif vurdu. "*'Dünya senin benlik durumlarının yansımasıdır' demek, Luisa kanserden ölmedi demektir. Onun ölümü, senin içinde taşıdığın dramın, ölümcül kederinin sahnelenen temsilidir. Bütün diğer olaylar gibi bu olay da, yalnızca senin benlik durumlarının bir işaretidir. Durmaksızın şikayet edip suçlayarak gizlemeye çalışsan bile, senin ıstırap ezgin, tersten yapılmış bir kurban töreni gibi, aslında varoluşunun tüm dertlerini ve zorluklarını davet etmişti.*"

Birdenbire her şey sessizleşti. Yüreğimde, beni karanlık bir sete doğru bastıran garip bir daralma vardı. Zorlu bir parçam teslim olmuş, içimde açılan dipsiz bir karanlığa düşmüştüm. Yüreğim tüm göğüs çevremde delicesine çarpıyor ve ciğerlerimde hava kalmamış gibi nefes darlığı çekiyordum. Sonsuz bir düşüşün mide kaldıran sersemletmesini, umutsuzluk ve utanç dolu, yardım isteyen sessiz bir çığlığın, sanki varoluşun tüm ıstırabı tek bir noktada toplanmış gibi varlığımın en uç liflerinde yankılanmasını yaşadım. Ancak o tekrar konuşmaya başladığında yeniden soluk alabildim ve soluyabileceğim tüm havayı yutarcasına ciğerlerime çektim. Dreamer sanki gizli bir öğretiyi aktarır gibi fısıltıyla konuşmaya başladı. Herhangi bir uyuşmazlık veya itiraz göstermeden, bir çocuk gibi dinliyordum. "*Bir insan saklanamaz! En önemsiz edimimiz, görüşümüz, düşündüğümüz, davranışımız ve yüz ifademiz sonsuzlukta kaydedilir.*" Bana her anı yaşama biçimimizin, bir film karesi gibi, oluştaki bir yükseliş veya bir alçalışı gösterdiğini ve bunun bizi başımıza geleceklerle aynı dalga boyuna getirişini anlattı.

"*Bir insan saklanamaz! Burada, benim yanımda, varoluşun önünde tek başına duruyorsun. Burada ortaklıklar ve birliktelikler yok. Bu odaya girdiğinde geçmişinden hiçbir şeyi, hatta zaten birer yalan olan adını ve rolünü bile getiremezsin. Burada tutunabileceğin askılar yok; burada sen yalnızca kendinin karşındasın.*" Açıkça titrediğimi gördü; ateşim çıkmış gibi dişlerim birbirine vuruyordu. "*Korkma ve saklanma! Senin anlamsız olduğu için ölmesi gereken bir parçan var. Bu ölüm, senin için büyük bir fırsattır. Bunu ancak sen yapabilirsin.*"

Acıyla, Dreamer'ın, yıllardır birikip artık kaya gibi sertleşmiş bilgisizlik ve psikolojik döküntü katmanları arasından birer birer geçtiğini hissettim.

Bir sözverinin tatlılığı ve fısıltıyla, "Hiç durmaksızın çalışır ve buna kendini yıprattığınca yıllarını adarsan, bir gün zaman çökecek ve bir tünel açılarak seni en gerçek ve doğru olan parçana yöneltecektir, herkesin yeniden birleşmesi gereken parçasına: kendi düşü." Ancak bunları söyledikten sonra bakışlarını benden çekip biraz nefes almamı sağladı. Onun bedenini sanki sudaki görüntüsüymüş gibi titrek görüyordum. Benden yine ayrılmak üzereydi. Üzerime, sanki tek bir çıkışta kilometrelerce koşmuşum

gibi dayanılmaz bir yorgunluk çöktü. Bacaklarım kesildi. Şimdi görünür hâle gelen halının üzerine diz çöktüm, karanlıkla günün ilk ışıkları arasında bölünmüş olarak bir ölü gibi yere yığıldım.

BÖLÜM III

Beden

1 "Dünya sensin"

Dreamer'la son buluşmamızın üzerinden birkaç ay geçmişti. Seranın etkileyici atmosferinde, havuz başında söylediği sözler beni hâlâ tedirgin ediyordu. Hele korkunç bir sesle "*Kes!!!*" diye bağırışı sık sık kulaklarımda çınlıyor ve bu sesle bomboş kalışım aklımdan hiç çıkmıyordu. Uzun süre başka bir şey düşünemedim. Tuttuğum notların üzerinden defalarca gittim; her seferinde sözlerinin tüm diriliği ve gücüyle içim kanatlanıyordu. Fakat New York, önce ağır ağır, bir süre sonra hızla, beni yine avucunun içine aldı. Yaşantım tekrar eski düzenine dönmüştü; ACO'daki iş bağlantılarımın peşinde koşuşturmak, çocuklarıma bakmak ve Jennifer'la aile düzenimizi yürütmek. Dreamer'la birlikte olduğum zamanlarda bir araya getirdiğimiz 'kıymetli cevher' uçup gitmiş, benlik durumlarım, düşüncelerim, tavırlarım ve konuşmalarım onunla karşılaşmamdan öncesine dönmüştü. Bir akşamüstü, vazgeçilmez sayılan, günün noktasını New York usulü koyma merasimini yerine getirmek üzere, işyerinden arkadaşlarla Madison Sokağındaki bir barda bir tek atıyordum. Birinin yaş gününü kutluyorduk. Birdenbire sanki dünyanın sesi kısılmışçasına tüm bar ve müşterileri sessizliğe gömüldü. Zaman yavaşlamıştı. Dostlarımın alkolden şişmiş yüzlerine baktım ve sessiz kahkahalarının ardında gizlenmiş kederli ifadeleri gördüm. Elimde olmadan, ironik bir kavrayışla, böylesi bir kederli toplantıyı 'keyif saati' diye nitelemenin ne büyük bir tuhaflık olduğuna şaştım kaldım. Sonra durduk yerde yüreğime bir şeyi kaçırdığım hissi acıyla bıçak gibi saplandı; sanki mutlaka yapmam gereken çok önemli bir şeyi atlamıştım. Dreamer'ı yeniden görebilmek için duyduğum derin özlem benliğimi

tamamen ele geçirene dek, buradaki boşluğun yarattığı tiksintiyle sürekli yer değiştirdi. Sessiz bir çığlıkla, umutsuzca ona seslendim. Şimdiye dek hiç kimse, canının kurtarılması için yüreği koparcasına böylesine gerçek bir S.O.S. göndermemiştir.

Birkaç gün sonra asistanım Valery, bir elinde her sabah olduğu gibi bir fincan kahve, diğer elinde gizemli bir zarfla odama girdi. Hiçbir şey söylemeden zarftan bir uçak bileti çıkararak elinde biraz sallayıp gösterdi ve bir kadının, kocasının kesin ihanet delilini ele geçirdiğinde yapacağı gibi kızgın bir tavırla önüme bıraktı.

Sitemkar bir sesle, "Demek, Barselona'ya gidiyorsunuz, öyle mi?" dedi. "Bana söylememiştiniz..." Şimdiye dek verdiğim, yaşantımı berbat eden binlerce ödünün dile getirilişini, bu kadının bu sözlerinde yoğunlaşmış ve ses tonuyla tavrında vurgulanmış olarak hissettim.

'O'nunla karşılaşmadan önce birçok salondan geçtim. Sırtı bana dönük, taş şöminedeki ateşi karıştırıp harlatmakla meşguldü. Şöminenin çekerinin üzerinde, titizlikle işlenmiş, büyük bir arma göze çarpıyordu. Çok büyük bir tablo, siyahtan griye doğru giden tonlarda resmedilmiş tembel tembel yürüyen bazı ameleleri gösteriyordu. Ortega'nın imzasını tanımıştım.

Dreamer'ın yüzünün yalazların aydınlattığı profilinden başka bir şey göremiyordum. Yüzündeki aydınlığın yalazlardan yansımadığı, kendi esmer teninden fışkırıp yayıldığı izlenimine kapılmıştım. Üstünde ince ipek bir ropdöşambr vardı. Ayrıcalıkları ve soyluluğu gereğince, görkemli bir yaşantı sürmek zorunda olan aristokrat bir asilzade gibi duruyordu. Ruh hallerimin görünmez bağlantısı beni ilk karşılaşmamıza geri götürdü. O zaman da bana sırtı dönüktü. Bu benzerliği biraz huzursuzlukla aldım. Tenimi yakan sözlerini hâlâ hissedebiliyor ve öylesi bir buluşmadan yeniden geçmenin ne denli can sıkıcı olacağını düşünüyordum. Suskunluk oldukça uzadı; Dreamer burada olduğumu fark etmemiş görünüyordu. Şehir dışındaki, havaalanından karşılanıp getirildiğim bu görkemli malikanenin, birçok oda ve salondan oluşan bu dairesinde, etkileyici Mas Anglada kütüphanesine bakınarak ve giderek artan bir kaygıyla vakit geçirmeye çalışıyordum.

Bulunduğumuz salonun duvarları, tabandan tavana dek, inanılamayacak kadar çok sayıda kitapla tıklım tıklım doluydu. Paralelkenar, küçük, sırlı, terrakotta seramikler, yerde boydan boya renkli bir Chagal tablosunu oluşturuyordu. Yakınımdaki kitapların adlarını seçebilmek için bakındığım sırada, sesi uzayan sessizliği bozdu ve bana dönüp doğrudan gözlerimin için bakarak, "*Benden uzak kaldığında kendini alçaltıyor ve hemen ölümcül programına dönüyorsun*" dedi. Keskin bakışlarının bir kılıç gibi bedenimi delip geçtiğini hissettim. "*Beni unuttuğunda, gerisingeri tekrarlamanın kör alışkanlığına düşüyorsun. Yaşantında olanları devamlı yeniden yaşıyorsun ve bunları önceden de geçirdiğini unutup endişeleniyorsun.*"

Bu söylemin verdiği dayanılmaz acı ve tehdit eden ses tonunun ötesinde, sözleri buram buram kokan bir sonsuzluk ve sınırsız bir özgürlük taşıyordu. Dreamer, sanki aradaki zaman hiç geçmemiş ve ancak şimdi onun yanında geçebilirmiş gibi aylar öncesinde bıraktığı yerden konuşmasına yeniden başladı. Bloknotumu çıkarıp her sözünü kağıda dökmeye başladım.

"*Dışta olan hiçbir şey yok! Buna rağmen sen hâlâ başkalarının gözlerinde güven bulma peşindesin; mutluluğu ve çözümleri yine seninle aynı hastalıkları çeken bir dünyada arıyorsun. Dünya senin cildindir; dünya sensin! Yalnızca kendini bulursun.*"

"Ya diğerleri?" dedim.

"*Diğerleri 'senin dışındaki' sendir! Onlar senin zaman içinde dağıtılmış parçalarındır.*"

Bu buluşmamızda, özellikle dışımızdakine, yani bağımlı olduğumuz ve irademiz dışında var olan bir dış dünyaya inanmamıza neden olan ölümcül yanılsamamız üstüne sayfalar dolusu not tuttum.

Dreamer bu konudaki sözlerini bitirirken, "*Bu, tüm günahların üstündeki en büyük günahtır*" dedi.

2 Psikolojik Cüceler

Dreamer daha sonra inceden inceye, aldığımız 'ilk eğitimde' bize dünyayı kendi kişisel iradesi olan ve karar verip etkinlikte bulunan, özgün bir dış varlık olarak algılamanın nasıl öğretildiğini açıkladı. İşte insanın, gerçeklik karşısında kendisini sürekli tehlikede ve bir kurban olarak hissetmesinin nedeni buydu.

"*İnsanlar, bir böcekten bile küçük psikolojik cüceler haline böyle geldi. Kuyruklarını bacaklarının arasına kıstırarak dünya üzerinde dolaşıyor, bir tür suçluluk duygusu besliyor ve korkuyorlar.*

İnsan bu alçak düzeye bir kez indiğinde, artık yalnızca ihanet eder, suçlar, şikayetçi olur, kendine acır ve yalan söyler. Sorunun küçük olduğuna, yaşantısının bazı önemsiz ayrıntılar, ara sıra karşılaşılan ufak problemler veya geçici terslikler dışında mükemmel olduğuna inanarak kendi kendini kandırır.

Öyle körleşmiştir ki, yaşantısında beğenmediği bir yönün, önemsiz görünen bir ayrıntının arkasında, aslında tüm benliğini sarmış bir hastalık olduğunun farkına varamaz. Düzeltmek için her şeyi değiştirmesi, düşünüş biçimini, fikirlerini ve genel geçer dünya görüşünü tepetaklak etmesi gerekir!"

Dreamer konuşmasını, İsa'nın beş yarasının, aslında bu düzeydeki insanı varoluşun en alt kısmına mıhlayan beş duyunun simgesi olduğunu açıklayarak bitirdi.

"*Dış dünyanın yaratıcısı olduğunu, dünyanın seni değil, senin dünyayı içerdiğini anladığında; gördüğün, işittiğin ve dokunduğun her şeyin kendi eserinin sonucu olduğunu anımsadığında, artık ondan korkamazsın*"

"*Dünya bir sakız parçasıdır; dişlerinin biçimini alır*" dedi. Bu benzetmesi çok hoşuma gitmişti; demek istediğini öylesine alışılmamış ve basit bir biçimde ifade ediyordu ki, hemen Dreamer'ın akılda kalıcı özdeyişlerinin yanına kaydettim.

"*Kendini unutmak, dünyanın ve diğer insanların, sadece bizim ne olduğumuzu meydana serdiklerini aklımızdan çıkartmak anlamına gelir. Dünya, sen böyle olduğundan bu haldedir.*"

Bir işaretiyle büyük perde kenara toplandı ve cam bir duvar açığa çıktı. Ötelerdeki tepelere, asma bağlarının yoğun yeşiline ve yeni sürülmüş toprağın koyu renkli çizgilerine baktım. Mas Anglada arazisi sanki hiç bitmeyecekmiş gibi uzanıyordu. Sesi bir sözverinin tatlılığını taşıyordu: "*...Beni anımsa! 'Düş'ü anımsa!*" dedi. "*Mükemmel bir dünyaya, iyileşmiş bir dünyaya kavuşabilmen için tek yol budur. Yeryüzü Cenneti bir benlik durumunun, yani seyyar bir cennetin yansıtılan görüntüsüdür. Onun saf halini koruyabilmek, bir başka deyişle onun öğelerini bir arada tutabilmek için, kişinin sürekli tetikte olması, hep 'müdahale' etmesi gereklidir.*"

Defterimin sayfaları dolmuştu; Dreamer'a çok zor yetişebiliyordum. Önemini vurgulamak için bu fiili etrafını birçok kez çizerek işaretledim ve fırsatını yakalar yakalamaz, 'müdahale etmek'le ne kastettiğini kendisine sordum.

Dreamer sorumu, sözlerine sanki temel bir sırrı açıklarcasına özel bir derinlik vererek, "*Bunun anlamı, bir kişinin karanlıklarına nasıl girileceğini bilmek ve oralara ışık tutmaktır*" diye yanıtladı.

Uzun bir süre suskun kalıp, sözlerine devam edip etmemeyi ve sözlerinin benim anlama eşiğimi geçip geçmeyeceğini düşünüp taşınarak, dikkatle yüzümü inceledi. Nefesimi tuttum ve bana güvenmesini yürekten umarak bekledim.

"*Eğer cennetime tek bir cehennem parçacığının bile girmesine izin versem, bütün bunlar ortadan kaybolur*" derken, elleriyle önce etrafımızdaki yalazlarla aydınlanmış şömineyi, kitaplarla sanat eserlerini, ardından parkın canlı yeşili ve devasa malikaneyle çevrelenmiş, neredeyse bir göl kadar büyük olan havuzu gösterdi.

"*Bir gün bir cennet edinmek ve elinde tutmak istersen, ona bayağılıklar, dikkatsizlikler ve kendi iç ölümlerin karşısında nasıl siper olacağını*

öğrenmen gerek. Bir 'ışık insanı', mutlu ve ışıltılı bir dünyayı yansıtır ve hiçbir şeyin onu gölgelemesine izin vermez."

İşte bundan sonra, Dreamer'ın 'tetikte olmak' deyişiyle ne kastettiğini tam anlamıyla anlamaya başlamıştım. "*...Tek bir cehennem parçacığının bile girmesine izin verirsen...*" Bu sözler, içimde ta en derinlere dek işledi. Kemiklerime ulaştığında bilincimde bir şey tetiklendi. Beynimde sanki bir şimşek çakmışçasına, dürüst ve hatasız bir önder olmanın ne anlama geldiğini ve benliklerini en küçük bir gölgeden sakınmak isteyenlerin işinin nasıl zorlu olduğunu anladım. 'O'nun aşırı ciddiyetinin gerekçesini ve bendeki bir surat asmanın, bir tavrın, en küçük bir olumsuzluk işaretinin bile neden onun en sert azarlarına uğramama yettiğini anladım.

Dreamer, düşüncelerin ve duyguların, kendilerini uzaktan bile belli eden renkler ve kokulardan oluşan fiziksel bir doğası olduğunu gösterdi. Şüphelerimin kokuşmuş havasını ve korkularımın keskin kokusunu Dreamer'ın dünyasına kaç kez getirdiğimi düşününce, gözlerimin içine kadar kızardım.

Bunun bilincinde olmayan kişilerin, çevrede psikolojik döküntülerinin leş kokusunu alacak birileri olabileceğini akıllarının ucundan bile geçirmeden, etrafta çöp bidonları gibi dolandıklarında içine düştükleri çekilmez durumu düşündüm. Bu kişiler, bir gaz kaçağında olduğu gibi, yaydıkları kokularının kendilerini ele verdiğini, bizi ciddi bir tehlike, çok yakın bir felaket için uyardığını, tahmin bile etmezler.

"*Dünya, senin benlik durumlarının mükemmel göstergesidir. Dünya, sen böyle olduğundan bu haldedir; yoksa sen dünya öyle olduğundan böyle değilsin.*"

3 Bir Istırap Ezgisi

Artık Mas Anglada'da değildik; havuz, park ve yöre manzarasının kırsal güzelliği gözümüzün önünden gitmişti. Bilinmeyen bir şehrin sokaklarında Dreamer'la birlikte yürüyordum. Limandan gelen yoğun deniz kokusu, dar sokaklar boyunca, sanki görünmeyen bir nehrin kollarında ilerlercesine akıyordu. Şehrin, denizle iç içe olan bu kesiminde adım adım ilerledik. Dreamer buraları çok iyi biliyor görünüyordu. Suyla yan yana bu çevrede, ses yankılanmaları ve ışık yansımaları arasında ilerledikçe, içimde bir tür hafiflik duygusunun serpildiğini hissediyordum. Küçük bir dişli tren oflaya puflaya tepeye çıktı. Tepede, bizi kayalar ve deniz arasına yapılmış bir seyirlik çıkma teras karşıladı; insanlığın bebeklik dönemi için çok değerli olan, masalların ve efsanelerin amniyon sıvısı içinde devinen dünyanın eski bir köşesi.

Dreamer ciddi bir havada, "*Dışarıdan bakıldığında, insan kendisi için sadece sağlık, zenginlik ve esenlik diler*" dedi. İnsanın en gerçek kısmına seslenircesine ağır ağır konuşarak, "*Halbuki, eğer kendisini gözlemleyebilse ve kendi yüreğini bilebilseydi, yüreğindeki ıstırap ezgisini ve başa belki gelebilecek belki hiç gelmeyecek korkunç olayları beklemekten oluşan bir felaket duasıyla hiç durmaksızın yakardığını işitebilecekti*" dedi.

Biraz ileride, göz kamaştıran bu deniz ve gök manzarasıyla sarmalanmış gibi görünen, siyah güneş gözlüğü takmış, siyah tişörtlü bir adam duruyordu. Kocaman bir göbeği ve içe dönmüş kolları vardı; karın bölgesi aşırı genişlemiş şişman insanların tipik özelliği. Tuttuğu koca bir çerez torbasına elini neredeyse ara vermeksizin daldırıp hatırı sayılır bir miktarı avuçluyor, ağzına atıp çiğnemeden yutarcasına yiyor ve manzarayı seyretmeye devam ediyordu.

Çenesinin ufak bir hareketiyle onu göstererek, "*Gördüğün gibi bu adam kendisini öldürüyor*" dedi. "*Eski zamanlardaki bir beyefendi veya farklı mizaçta biri olsaydı, kesinlikle bir silahı seçerdi. Silahını ciddiyetle şakağına dayadığına tanık olur ve ardından onun bu olağanüstü manzaraya son bir bakış atarken dünyaya elveda dediğini işitirdik.*"

Hiç tanımadığı birisi hakkında böylesine bir saptamada bulunması beni çok rahatsız etmişti. Hâlâ söylediklerinde beni neyin alt üst ettiğini anlamaya çalışırken, Dreamer konuşmaya devam etti. "*İntihar etme açısından silahla yiyecek arasındaki tek fark, sadece seçilen yöntemin çabukluğudur!*" Bu sözler bir başkasının ağzından çıksaydı kesinlikle yersiz bir nükte, kötü tat bırakan maksadını aşmış bir söylem sayardım. Fakat Dreamer hiç şaka yapmayan biriydi. Ne var ki sözlerinin neden beni bu kadar alt üst edip rahatsızlık verdiğini açıklayamıyordum. Sanırım bu şaşırmayla kızgınlık arasındaki bu ruh halim, Dreamer'ın hor gören aşağılaması yüzündendi. O sıralar, huzursuzluğumun asıl nedenini tahmin etmekten çok uzaktım.

İçine düştüğüm bu kötü ruh halinden uzaklaşıp, yüreğimde kontrol edilemez bir biçimde büyüyen bu açıklayamadığım garezi durdurmak veya en azından saklayabilmek için aklıma geliveren tek yol, ironik bir karşı görüş vermeye sığınmaktı.

"Her iki seçenekte de polisten müdahale etmesini ve adamın elinden silahını alıp canını kurtarmasını istememiz gerekir" derken dudaklarımdaki gülümseme çoktan donmuştu. Hemen susmalıydım, belki de susabilirdim, ama artık ok yaydan çıkmıştı ve sözlerimi ironik bir biçimde sürdürerek, "Şu anki durumda polise, adamın bir paket çerezle canına kıymakta olduğunu ihbar etmeliyiz" dedim.

Zaten sert olan yüzü, birden daha da zalim bir ifadeye büründü ve damarlarımdaki kanı dondurdu. "*Sen de intihar etmek istiyorsun*" dedikten sonra alçak sesle fısıldadı: "*O adam sensin!*"

Nakavt olmuş bir boksör gibi düştüğüm yerde, toparlanmamı sağlamak üzere biraz ara verdi. Kesin yenilgime hükmedip saymayı bıraktı. "*Sıradan bir kişinin yaşantısı tek yönlüdür. O sadece sınıra giden yolu bilir. Onun tek inandığı ve sadık olduğu şey ölümdür. İnsanın tek özgürlüğü, kendisini ne şekilde öldüreceğini seçmektir.*

Kendini öldürebilmek için, sen korkularını ve yıkıcı düşüncelerini kullanmayı seçtin."

Bütün söyleyebildiğim, "Ne yapabilirim?" oldu. Bu soruyu aslında intihar etmekte olan tüm insanlık için sormak ve şöyle demek istemiştim: "Ne yapmalıyız?" Elbette bunu yapabilmek için enerjiye gereksinimim vardı, ama bende olanın tümü benliğimdeki bilinmez bir çatlaktan boşalıp gitmişti. Zorlukla ayağa kalkabildim.

Dreamer, "*Bunu durdurmayı ve ölümü yansıtmalarını engellemeyi denememiz, onlara bizi bir kurtarıcı veya bir yardım sağlayıcı gibi göstermeyecektir. Bilakis, bu girişimimiz canlarına kıymalarını sonuçta biraz erteleyecek, ama onları bizim amansız düşmanlarımız haline getirecektir*" dedi.

Sanki biraz sonra söyleyeceklerinin sorumluluğunu taşımaya yeterli olup olmadığımı anlamaya çalışır gibi beni dikkatle inceledi ve fısıltıyla, "*Oluşta, insanın 'ilk eğitimi'nden kalan karanlık bir taraf vardır; yıkıcı bir düşünce, insanı önce kendisine sonra diğerlerine zarar vermeye yönelten bir dürtü*" dedi.

Dreamer, eski insanın, en belirgin niteliği 'önce kendisini baltalamak ve ölüme sadakat' olan psikolojisini açıkladı. Bu psikoloji, sıradan insanda neredeyse ikinci bir doğası gibi, intihar etmek için dayanılmaz bir dürtü olarak ortaya çıkıyordu. İnsan, etrafındaki her şeyin sanatçısı, yaratıcısı ve mutlak efendisi olduğunu unuttuğu zaman, dünyanın kederli betimlenmesinin bir kurbanı oluyordu.

İnsan, bundan sonra hem bir suçluluk duygusu, hem de giderek büyüyen başarısız ve yıkıcı düşüncelerle görüşlerin kurbanı olma algılayışıyla yüklü bir dilencinin yaşantısını yaşayacaktır.

"*Kendinize bir bakın! Kendinizi titizlikle irdeleyin! Her türlü şüphe ve korkunuza, daha yüreğinizde doğar doğmaz, el koyup etraflarını çevirin. Kendinize karşı zor kullanın. Kendinize mutluluk, neşe, esenlik ve zenginlik yükleyin. Dünyanın koşulları sizi mutsuz kılamaz, ama sizin mutsuzluğunuz dünyadaki tüm sefaleti yaratmaktadır. Yoksulluk aklın bir hastalığıdır!*"

Dreamer, birdenbire yeniden konuşmaya başlayıp, "*Kendine bir bak!*" dedi. "*Otuzunu henüz döndün ama bedenin şimdiden bir yaşlı adamın bedenine benziyor.*" Beni sanki hemen burada, bulunduğumuz hıncahınç dolu bu terasta, tüm bu insanların önünde çırılçıplak teşhir etmiş gibi kızarıp bozardım ve çok utandım.

Hiç acımadan sözlerini sürdürdü: "*Beden, oluşu sergiler. O hep çocuksu bir neşe ve zevkle uyum halinde titreşmelidir, ama sen unuttun. Beden asla yalan söyleyemez!*"

Sesinde herhangi bir suçlama belirtisi değil, yalnızca bir felaket haberi veren kişinin soğuk havası vardı. İğne gibi batan darbeyi hissettim; gücenme veya suçlama olmadan, temiz, gerçek bir acı. Kendimi toparlarken, sırtımı doğrultmaya çalıştım, kambur yaşamaya ne denli alıştığımın ve bedenimi sevmeyip ona bakmadığım için ne denli suçlu olduğumun farkına işte ancak o anda vardım. Bu noktada doğal mizacım, beni eski kendime acıma alışkanlığıma sürüklerdi. Fakat Dreamer buna izin vermedi. Aslında bana çok büyük bir fırsat veriyordu. Bu fırsata hemen sarılmam gerekirdi, ama buna henüz hazır değildim. Böylece, değişime karşı eski bilinçsiz direncimin bir yansıması olan savunmacı bir tavır takındım. Beni bedenime iyi bakmaktan alıkoyan bütün gerekçelerimi çabucak bir araya topladım: işim, bitmek bilmeyen seyahatler, şehir hayatı, aile gereksinimleri, Luisa'nın hastalığı ve son, ama aynı derecede önemli olan, çok küçük yaşlarımdan beri başımın belası olan, bazı iç organlarımdaki taş oluşumları. Sesi, hazırladığım savunmamı kesti ve gerekçelerimi perişan etti. Birdenbire içine bulunduğum koşulun dışına savruldum ve kendimi Dreamer'ın gözleriyle görebilmeye başladım. Sadece kendini savunmanın peşinde koşan, kendini temize çıkaracak iyi gerekçeler arayan, sorumluluğu reddederek aynı kalmak isteyen küçük bir adamın utandıran görüntüsüne tanık oldum. Ne denli acı verirse versin bu görüntünün gözümün önünde kalmasını isterdim, çünkü ayrılarak gözlemlemenin arındırmasını, bütünlüğün iyileştirici berraklığını taşıyordu. Maalesef görüntü çok çabuk kayboldu.

"*Bedenin, solgun yüzün, şişmiş gözlerin ve lapacı formun senin yaşamaktan vazgeçtiğini, şimdiden elini eteğini çektiğini gösteriyor. Senin fiziksel ölümünü hızlandırma planından herkes haberdar, bir tek sen hariç!*

İnsanın böyle bir duruma düşmek için, önce kendini kutsallığından ayırıp bayağılaştırması gerekir.

O artık yakalanıp öldürülmek için ardında kan izi bırakan yaralı bir hayvan gibidir.

Varoluşun yasaları balta girmemiş ormanların dışında da aynıdır.

Oluş, beden ve dünya tek ve özdeştir!"

Bu son cümleyle neye uğradığımı şaşırmıştım. Oluşla bedenin tek gerçeklik olması olasılığını mantığımla kavrayabilme aşamasına daha henüz gelirken, bedenle dünya arasında bir neden-sonuç ilişkisinin olması fikri benim kabul etme sınırlarımın tamamen ötesindeydi.

Dreamer, "*Gördüğün ve dokunduğun ne varsa, hepsi katılaşmış ışıktır. Algıladığın her şey, organlarının yansıttığı bir görüntüden başka bir şey değildir. Organların, yalnızca dünyanın gerçek kurucuları, yapıcıları ve yaratıcıları değil, senin dünyaya en yakın kısımlarındır*" dedi.

Ardından, bazen yaptığı gibi gözlerini kapatıp bazı satırları ezberden okurken, ben de bunları sözcüğü sözcüğüne yazdım:

Beden, gerçek Düşleyendir.
Beden, düşler ve onun hücreleriyle organları da düşlerler.
Beden, senin kişisel dünyanın gerçek yapıcısıdır.

Dreamer bana, insanın gözleriyle 'kendisi' diye gördüğünün beden; öte yandan daha yüksek bir frekansta titreştiği için göremediğinin oluş olarak adlandırıldığını açıkladı. "*Aslında beden oluştur; oluşun göze görünür kılınmış hali*" dedi ve sanki içinde bulunduğum koşulu değerlendirircesine beni yeniden dikkatle incelemeye başladı. Sonra sesi yine sertleşti.

"*Dışımızdaki bir tanrısallığa, yani bedenimizin ötesinde bir varlık olduğu fikrine inanmak, dünyada en yaygın kabul görmüş boş inanış olup insanlığın en büyük katillerinden biridir.*" Birçok dini gelenekte, bu dış tanrı, bir ruhsal rehber, bir ruh veya insanın içindeki görünmez bir varlık inanışıyla yer değiştirmiştir. Dreamer'a göre bu inanış da bir katildir. Şu veya bu nedenle, bedenimize sahip çıkmamaya ve yaşantımızı, bedenimizi öldürme girişimlerimizin bitmez tükenmez bir silsilesine indirgemeye çekildik.

"*İşte insanın ölüm hatasına, haksızlığına düşüşü böyle oldu.*"

Düşüncelerim, ondan öğrendiğim bu devrimci kavramların etrafında fırıl fırıl dönüyordu.

Sesini yükselterek, dikkatimi hemen toplamamı sağlayan sert bir tonda, "*Beden yalan söyleyemez*" dedi. "*Beden, benliğimizin en dürüst, en yapmacıksız kısmıdır. Beden, ne olduğumuzu açıkça ortaya koyar. Şimdiki durumumuzda, bizim eksikliğimizi ve çatışmacılığımızı sergilemektedir.*" Gırtlağımı temizleyip hafifçe öksürdüm. Dreamer bana birkaç milim yaklaştı; gözlerinden vahşi bir varlığın masum acımasızlığını ve yırtıcılığını okuyabiliyordum. Hava kararmıştı. Sanki amansız bir düşmanla yüz yüze gelmiştim. Kontrol edemediğim büyük bir kedere düştüm.

Korkunç bir sesle, "*Öksürmen senin hayır deme, bana karşı gelme ve ayak direme tarzın. Ben, senin yaşlanmanı durduracak, seni hastalanmaktan ve ölmekten koruyacak olanım. Ben, seni geçmişinin pespayeliğine, tekrarlanmasına, rasgeleliğine dönmekten alıkoyacak olanım. Benimle*

olduğunda kendini alçaltamazsın. İşte bundan dolayı beni en kötü düşmanın sayıyorsun.

İpnotize olmuşçasına, alçalmaya ve ıstıraba giden eski yolu izlemek, tırmanmaktan, akıntıya karşı yüzmekten ve yoksulluğa, yaşlılıkla hastalığın zulmüne, ölümün yanlışlığına baş kaldırmaktan çok daha kolaydır." Kısa bir ara verdi ve buna bir deniz kazası kurbanının yutarcasına ilk soluğunu alışı gibi sımsıkı sarıldım. Bu sözler, beni koyu bir karamsarlığın içine düşürüp bedenimdeki tüm enerjiyi boşalttı. Şimdiye dek kimse benle böyle konuşmamış veya böyle hissetmeme neden olmamıştı. Bu varlık kimdi? Tenimi bir bisturi gibi deşen, böylesine keskin ve insafsız sevgisi nasıl bir şeydi?

Dreamer, "*Benim yanımda yaşlanmayacak, hastalanmayacak ve ölmeyeceksin*" derken, duyduğum bu ebedi sözler karşısında donup kalmıştım. "*Ne var ki, ölümü kendisine rehber edinen sizlere, ışık ve yaşam, dehşet veren şeyler olarak görünecektir. Bundan dolayı sizinle benim aramda açık bir mücadele sürmektedir.*"

Bu olağanüstü mesajını, 'siz' diyerek genişletti ve dünyadaki tüm insanları kapsayacak biçimde yaygınlaştırdı. Tam burada, bu bilinmeyen şehrin soluk kesen bir manzarayla çevrilmiş bu çıkma terasında, Dreamer'ın huzurunda bunları yalnız ben değil, tüm insanlar dinliyordu.

5 "Azla yetinen biri ol!"

Dreamer donuk bir ifadeyle sakin sakin, "*Aramızdaki bu mücadele ancak sen ebediyen değiştiğin zaman bitecektir*" dedi. "*Karşında sert ve acımasız görünüyorsam, acı hissediyor ve gözlerini kan bürümüş bir canavar görüyorsan, bu senin anlamamanın ve değişime direnmenin bir yansımasıdır. Benim yanımda, eğer istersen, kendinin ve binlerce insanın kaçınılmaz yazgısını değiştirebilirsin.*"

Yeni bir kararlılık, bir mutlak doğru, oluşun derinliklerine inen kendi yolunu ağır ağır sıkılan bir yumruk gibi açıyordu: Şu ana değin korkunç biçimde olduğu gibi, artık dünyaya ve diğer kişilere bağımlı olmak istemiyordum. Bir gölge, unutkanlığın ve rastlantısallığın tüyler ürpertici ipleriyle oynatılan biyokimyasal bir kukla olmak istemiyordum. Dreamer'ın akla karayı seçerek bana yerleştirmeye çalıştığı bu ilkelere sadakatle uymak için elimden gelen her şeyi yapacağıma dair kendi kendime yemin ettim.

"*Bunun yerine, hazır vaktin varken, tüm gücünü kullanmalısın; bu sayede, tüm yaşantın boyunca hazırlandığın facia, bozgun ve alçaltılma programına karşı çıkabilirsin. Vizyonunu alt üst et ve yaşantın boyunca karşılaştığın bozulmuş yetişkinlerden ve kötülük eksperlerinden edindiğin*

dünya betimlenmesinden kendini kurtar. Hastalığa ve yaşlılığa inanmaktan vazgeç. Yalan söylemeyi bırak! Bütün bunlara başkaldır ve sırtında taşıdığın bu safrayı silkele gitsin. Sırtını doğrult, boynunu ve başını yukarıda tut. Gereksiz kilolarından, yağlardan ve yalanlardan kendini kurtar."

Benimle sanki şişman biriymişim gibi konuşuyordu. Bu kötülemeyle incinmiş ve katlanılması zor bir haksızlık karşısında duyulan kör bir hınçla dolmuştum. Aslında, kilom seksen beşin hemen üzerindeydi ve bunu benim boyumdaki bir kişi için hiç de fazla bulmuyordum. Dreamer'la aramızdaki küçük sayılabilecek bu farklılık, açıklayamadığım fiziksel bir acıya dönüştü. İnsanlar arasında sadece doğal ve kabul edilir olmakla kalmayıp, tarafsız bir aydın olmanın ve güçlü bir karakterin belirtisi de sayılan farklı görüşlerle düşünüş biçimleri, Dreamer'la birlikteyken bağışlanmaz ve yasa dışı sayılıyordu. Şimdiye kadar, ona görünmeyen bağlarla nasıl bağlı olduğumun ayırdına çoktan varmıştım. Varlıklarımızın, aralarındaki yıldızlar arası mesafeleri aşıp birbiriyle yavaşça birleştiğini gördüm. Masal kahramanlarına benzeyen, görünmeyenden doğan bir varlık ortaya çıktı ve bir kentaur biçimini alıp zihnimde bir baştan bir başa doludizgin koştu. Yaratık, insanın tüm geçmiş nesillerinden arta kalma bir ufuk çizgisine, gelecekten capcanlı bir belirti olarak bir an için kafa tuttu. Onu, yeni bir varlık; yarı insan-yarı düş olacak yeni türün özgün bir örneği olarak aldım. Nedenini bilmiyorum, ama birdenbire bu görümü zihnimden derhal uzaklaştırmam gerektiğini hissettim. İçimde sanki onu çalmışçasına veya bir insan gözünün kesinlikle görmemesi gereken şeyi gören Aktaion gibi onu istemeden gözetlemişçesine bir duygu, bir tür mahcubiyet veya açıklanması çok güç bir suçluluk duygusu uyanmıştı. Suçüstü yakalanmaktan korkuyordum. Lakin, Dreamer imgelemem için beni serbest bırakmış görünüyordu. Sonrasındaki suskunluk süresi, düşüncelerimi yeniden toparlamama ve en azından eski doğrularımın bazı kırık parçalarını yine önceki haline getirmeme zaman tanıdı.

Beni uzun bir bakışla inceleyip ağzından çıkan her sözünü yazdığımdan emin olduktan sonra, kesin bir ifadeyle, "*Yiyecek ölümdür*" dedi. Yine aynen önceki gibi, ben işittiğim bu sözlerle donup kalmışken O konuşmasını sürdürdü. "*Bedenin, sana yiyecekler tarafından şantaj yapıldığını söylüyor. Erken yaşlanman, senin azla yetinmekten uzak olduğunu, zeka kıtlığını ve sevgi yoksunluğunu ortaya koyuyor.*" Bu sözleri söylerken bir yandan da bakışları beni delip geçiyordu.

Birdenbire, dehşete düşmüş, gülünç derecede acıklı görünüşüm karşısında kahkahalarla gülmeye başladı.

Küçümseyen bir tarzda, "*İnsanoğlu, ölüme sadık olduğu kadar yiyeceğe de sadakatle bağlıdır*" dedi. Ardından benden zorla istercesine, "*Bu boş inanışları terk et!*" dedi.

Daha önce insanların, bırakın ölümü, yiyeceklerden boş inanç diye bahsettiğini hiç duymamıştım. Lupelius'un el yazmasında bunun üstüne bir

şeyler okumuştum, ama bunu okumak başka, Dreamer çapında birisinden duymak çok daha başkaydı. 'O'nu sadece dinlemek bile daima inandığım her şey için bir tehlike ve en sarsılmaz inançlarıma doğrudan bir saldırıydı. Sanki derin bir uçuruma düşüverecekmişim gibi gözlerim kararırdı. Artık içinde olduğunu düşündüğüm her ne insan topluluğu varsa hepsinin giriş anahtarlarını yitiriyordum. Sürüsünden dışlanmış veya doğasının dışına fırlatılmış bir varlığın avutulmaz duyarsızlığını hissettim. Dreamer hâlâ, beni içine düşürdüğü şaşkınlıkla eğlenir gibiydi. Şüphesiz ki, bunu iyi bir işaret ve ne olursa olsun, yararsız 'normal'liğimden çok daha verimli ve gelişmiş bir durum sayıyordu. Biraz sonra yüz ifadesi daha ciddileşti.

Sözlerini tekrarlayarak, "*Günde bir kez ye ve azla yetinen biri ol*" dedi. Bu isteği öylesine anlamsız, hatta doğanın düzenine öyle ters görünüyordu ki, kötü bir cinin veya bizzat Şeytanın karşısında olup olmadığımdan şüphelenmeye başladım. Babam Giuseppe, savaş yıllarında uzun süre günde yalnızca bir kez yemek yediğini bana birçok kez anlatmıştı, ama bu günlerden hep sıkıntılı bir dönem olarak bahsederdi. Çoğunun kökenleri geçmiş kültürler ve geleneklerde bulunan, ritüel, inzivaya çekilme veya dinsel gerekçeli oruçları ve oruç dönemlerini biliyordum. Çağdaş iş ortamının gereklerine ve ritmine batmış aktif bir kişinin, böyle bir disiplin uygulayabileceğini asla düşünmemiş, aklımdan bile geçirmemiştim. Ayrıca niçin? İslam inancının titizlikle tutulan Ramazan orucu bile, takvimlerinin dokuzuncu ayında yalnızca bir ay tutuluyordu. Benden bunu istemesinin, insafsızlık, haksızlık, zalimce ve hatta bir kişinin sağlığı açısından tehlikeli olduğu kanısındaydım. Bu isteği, bende hemen ve toptan bir karşı çıkma duygusu uyandırmıştı.

"*Bir gün buna daha hazır olduğunda, tek bir öğün yemeğin bile aşırı olduğunu anlayacaksın. İnsanın iç organları yemekleri sindirip atmak için yaratılmadı.*"

Duygu yüküyle kırılmış sesimi güçlükle denetleyerek, "Peki niçin yaratıldı?" diye sordum.

Dreamer, hoş bir iddiacı tutumla, "*İnsanın organları, tümü, sadece düşlemek üzere yapıldı! Bu onların doğal işlevidir. Beden besinlerden arındığında, yüz daha zarifleşir; zihin açık, hazır ve çabuktur; hücreler bile minnettar kalıp kendilerini yenilerler. Bir iyileşme süreci, bir yeniden doğuş, yani öncelikle bedende sonra olaylar dünyasında kendini gösteren oluştaki bir yenilenme işte böyle başlar*" dedi.

Yiyecekten daha yüce bir besinin sırrını bilen eski yıkılmazlık okullarıyla ilgili öykülerini ağzım açık dinledim. Zaten çok eskiden beri, hatta İskender'in fetihlerinden bile yüzyıllarca önce, Makedon savaşçıları, yeme alışkanlıkları ile en azla yetinenler arasında sayılıyordu. Onlar, aynı zamanda cesaretleri ve eşsiz yetenekleriyle de ünlüydüler. Adamlarıyla birlikte aynı zorluklardan, hatta en çetinlerinden geçmiş olan İskender,

günde tek bir öğün ve onda da çok az yerdi. Onun yıkılmazlığı dillere destandı; ok yağmuru altından, yanındakiler yere düşüp kalırlarken o hiç yaralanmadan geçebilirdi.

"*Bunun sırrı şu, organlar yiyecekten arındığında, kendi gerçek ve doğal işlevlerine yeniden başlarlar; düşlerler! Düşlemenin gücüyle, bir insan o gün neyi isterse onu üretirler.*"

Konuşmasının başında varlığımı kaplayan tehdit edici gölge dağılmaya başladı. Sonunda biraz anlayabildiğimin farkına varınca, "*Dikkat et!*" dedi. "*Yiyecekten sakınmak, oruç tutmak demek değildir. Ben ikame etmekten bahsediyorum.*"

6 Açlık Olmayan Bir Dünya

"*Yaşamını sürdürmek için gerekenleri alacağın kaynağın dış dünya olduğuna inanmaktan vazgeçtiğinde, artık en dipteki düzeyde bir şey yiyemez ve kaba şeylerle beslenemezsin. Daha yüksek sorumluluktaki bir insanlık, hem oluş kalitesini yükselterek, hem de yeni bir düşünüş, hissediş, nefes alış ve gerçekleştirme yoluyla, alternatif bir beslenme kaynağı keşfedecektir. Gerçek besinimiz olan bu yiyecek bizden türemekte ve ancak yaşamlarımız dünyanın betimlenmesinin yönetimine son verip kendi irademizin ardı sıra gittiğinde yeniden erişilebilir olmaktadır.*"

Birdenbire, hatta açıklamanın anlaşılmasından bile önce, içimdeki konuşma sustu, geriye yalnızca çocukça bir kaprisin sonucundaki bir mızıldanma kaldı, ardından o da kesildi.

Klasik efsaneler ve eski Yunanlıların, Tanrıların sofrasının ölümlülerin yiyecekleriyle değil, cömert bir bollukla *nektar* ve *ambrosia*[16] ile donatıldığına olan inançları üstüne yeniden düşündüm. Ayrıca Tevrat'a göre köle İsrail halkının Mısır'dan çıkıp özgürlüğe doğru yaptıkları göçleri boyunca, cennetten gönderilen yiyecekle beslendiklerini anımsadım.

Gözümün önüne, olmayacak bir şey getirdim: Yiyecek bulunmayan bir uygarlık. Açlık olmayan bir dünya. O anda yaşantımızda yiyeceğe ayrılan zamanın ve yerin ne muazzam büyüklükte olduğunun ve ne çok kaynak tükettiğinin farkına vardım. Yemeden yaşayamayacağımızdan, açlık hayaletinin bizi kovaladığından kesinlikle emindik. Farkında olmasak da yaşantılarımızı yiyecek üstüne oturtarak, bu konuyu dünya çapında bir saplantıya ve sıkıcı bir etkinliğe dönüştürmüştük. Binlerce insanın azimle

[16] *Ambrosia*: Tanrıların yiyeceği. Yunan mitolojisine göre, tanrılar *ambrosia* yiyerek ve *nektar* içerek yaşarlar. Ölümsüzlüklerini de bu yiyecekle içeceğe borçludurlar. Eski Yunanlılar, onların insanların yediği ve içtiğiyle beslenseler ölümsüz olamayacaklarını düşünmüştür. (ç.n.)

ekişini, biçişini, üretişini, yetiştirişini, pişirişini, dağıtışını, tüketişini, öğütüşünü düşününce bunaldım. Bakkallar, lokantalar, süpermarketler olmasaydı şehirler nasıl görünürdü diye merak ettim. Gözümün önüne yiyecekler ortadan kalktıktan sonraki günü getirdim; çöpe atılmış erzak, boş buzdolapları, çıplak masalar, artık olmayan iş yemekleri, babaların sofrada baş köşede oturmadığı ve yemek zamanlarına göre yönetilen ailelerin olmadığı... Peki dünyada bu eksik nedeniyle açılan zaman ve yer boşluğunu ne doldurabilirdi ki?

Dreamer, "*Buna bir de başka açıdan bak*" dedi. "*Güzelliklere, sanata, müziğe, eğlenceye, gerçeği aramaya ve kendini bilmeye ne kadar çok kaynağın ayrılabileceğini bir düşün. Yiyecekten arınmış bir toplum, hastalıktan, yaşlılıktan ve ölümden kurtulmuş bir toplum olacaktır. Kesim evlerinin ve çiftliklerin olmadığı bir dünyada suç işleme ve yoksulluk olmayacak, fakir mahalleler, savaşlar ve çekişmeler görülmeyecektir. Hatta sosyal hizmet çalışanları bile olmayacaktır. Yiyecekten arınmış bir dünya, ideolojik bölünmelerin, boş inanışların ve dinlerin bulunmadığı bir dünya olacaktır. Açlık çeken çocuklar veya bakım evleri olmayacaktır. Mahkeme yok, hastane yok, mezarlık yok... Kaynakların, insanlığın en büyük düşünü gerçekleştirmeye ayrıldığı bir dünya...*

İnsanlık, kendi korkularının elle tutulur gözle görünür hâle geçmesi olan ölümü ve felaket düzenini yenmeyi başardığında, insanlar doğuştan hakları olanı ele geçirip, varoluşlarının üstün amacı olan fiziksel ölümsüzlüğe erişebilirler."

Artık gözlerimi kaldırabiliyordum. Dreamer'a baktım. İçimden onun vizyonuyla benimkini karşılaştırırken, sanki tüm gücümle bir şeyi itip uzaklaştırmaya çalışıyormuşum gibi, bedenimin gergin ve başımın eğik durduğunu fark ettim.

Dreamer, "*Yiyeceğe inanmayı bırakmış, yani yiyecek gereksiniminden kurtulmuş bir toplum, nesiller boyunca aktarılan açlık saplantısı ve onun dehşete düşüren tüm uzantılarını ardında bırakınca, daha bile amansız bir düşmanla yüz yüze gelir; yememenin sıkıcılığı*" dedi.

Bugünkü koşullarında insanlık, yeme alışkanlığının zararlı olduğunu anlasa ve yemekten vazgeçmeye ikna edilse bile, yiyeceklerin ortadan kalkmasıyla artakalan sonsuz zamanı göğüslemek zorunda kalacaktı. Sanırım bu olgu, bütün öğretiler ve dünya zevklerinden elini eteğini çekenlerin tüm gelenekleri arasında, yiyeceklerle ilgili olanların neden hep en çetini ve kaçınılanı olduğunu anlamamızın anahtarıydı. Hatta öyle ki, tarih boyunca yiyeceğe yalnızca azizler ve inzivada yaşayan keşişler direnebilmiş ve genellikle de bu sadece kısmi ve geçici bir zafer olmuştu. Bunu Dreamer'a söyledim.

"*Bu uzun bir hazırlık ve yeni bir eğitim gerektirir*" dedi. "*Hâlâ ölüm saplantısıyla korkan ve ölümün kaçınılmaz olduğundan emin olan zoolojik*

bir insanlık, yiyeceğe bağımlı kalmaktan başka bir şey yapamaz ve bu kaba beslenmeden yoksun yaşayamaz.

İçten beslenme, farklı bir düşünüş ve nefes alış yönteminin doğal bir sonucudur; olumsuz duygularla yönetilen çatışmacı kişiden, bütün ve uyum içinde olan dikey kişiye geçiş."

"Bu durumda ekonomiye ne olacaktır? Etkinliklerimizin bu denli büyük bir kısmını yitirmeyi nasıl dengeleyebiliriz?" diye sordum.

Sanki bir kehanette bulunur gibi, "*Ekonomi olarak nitelediğin, aslında en zengin ülkelerde bile bir hayatta kalma mücadelesinden başka bir şey değildir. Ne var ki, bunu ayakta tutmanın bedeli asla kabul edilemez. Düşüncenin yaratıcı gücünü ve onun besleme kapasitesini bilen bir toplum, hem birey, hem de insanlık için daha iyi ürünler ve hizmetler üretecektir*" dedi. "*Yüklerinden kurtulup hafiflemiş, esnek ve düşleyen bir toplum, kendisini her ferdinin eğitimine ve her hücresinin mükemmelleşmesine adayacaktır.*"

Zihnimde, öz kaynağını ve amacını unutmuş bir insanlığın yeniden eğitilmesine kendilerini adamış insanları canlandırdım. Dreamer, "*Böylesi bir kökten değişim kitlelere uygulanamaz*" dedi. "*Ancak tek tek, her kişinin kendi yüreğinde gerçekleşmesi gerekir.*

İnsanlığın, tek tek her hücresinin eğitilmesi ve yeni bir vizyona açılması gerekiyor. Böylece, öz yazgısına başkaldırabilmesi ve bu ölüm endüstrisinin esas kökleriyle, yani dış dünyanın bizi besleyebileceğine ve dışımızdaki bir şeyin bizi iyileştirebileceğine olan inanışla kendi içinde savaşabilmesi sağlanacaktır."

Bu boş inanışlar, anlamlarını en çok ilaç ve gıda endüstrilerinde bulmaktaydı. Oyunu unutunca, insan şeytani bir üretim döngüsünün son halkası haline gelmekteydi. Tüyler ürperten bir masalda veya bir korku filminde olduğu gibi, üstünden hâlâ kaldırılmamış olan bir kara büyünün etkisi altındaki insanlar, yaşantılarının yarısını yiyerek, diğer yarısını da tedavi olup ilaç alarak geçirmek zorundaydı. İnsanlığın en önemli görevi, düşleme sanatı aracılığıyla kendisini aşmaktı. Bu nedenle de yiyecek gereksinimi ve gerekliliği, mutlak minimuma indirilmek zorundaydı. "*Bu içten dışa bir süreçtir. Ancak yeni bir eğitim bu devasa yanlış anlamaya çare olabilir.*" Dreamer'ın vizyonuna göre, yiyeceğin ortadan azar azar kalkmasıyla birlikte hastalık, yaşlılık ve ölüm de tümüyle yok olacaktı.

Bu çetin açıklamalarını yazarken bile duraksadığımı görünce, beni yüreklendirerek, "*Bunu duyurmaktan korkma!*" dedi. "*Geçiş azar azar olacaktır ve bu zengin ülkelerde çoktan başladı. İnsanlık giderek daha az yiyecek! Ta ki bir gün insanlar, plankton dolu bir denizde yüzdüklerini; gereksinim duyan herkesin zahmetsiz ve kavgasız sağlayabileceği ve kendilerinin olan bitmez tükenmez bir yiyecekle çevrili olduklarını keşfedene dek, bu böyle azalarak sürecek.*"

"İnsanın yemeden yaşaması mümkün mü?"

"*Ben yemeden yaşamaktan değil, yiyeceği ikame etmekten bahsediyorum.*

İnsan görüşünü tersine çevirmeyi başardığında, yani yepyeni bir sayfa açarcasına şimdiye dek inandıklarını alt üst ettiğinde, daha gelişmiş bir insanlık bunu daha zekice bir gıdayla ikame edecektir. Bu gereksinim ortadan bir kez kalktığında, kişi, keyfine göre seçip belirlediği her şey gibi, yemek veya yememek arasında da bir seçim yapabilir."

Dreamer'ın bu sözleri, aklıma insanın zevk ve ıstıraplarını tatmak üzere bazen kendilerini Olympos Dağından inerek alçaltan ve bir canlı olmayı seçen Homeros'un tanrılarını getirdi.

Luisella'ya aşık olduğum, onun gençliğinin güzel kokusunun yaşantımın her zerresine işlediği zamanları anımsadım. O sıralar, tüm günü, hiç yeme ihtiyacı duymadan geçirebilirdim. Annem Carmela'nın, en sevdiğim yemekleri, hatta *struffoli* ve hamur işlerini bile geri çevirdiğimi gördüğündeki komik ilgisini Dreamer'a anlattım.

"*Bu kaba bir yiyeceğin, daha narin ve içte olanla ikame edilmesidir*" dedi. "*Bu bir gün artık düşlenen ve yaratılanla veya dünyanın betimlenmesiyle değil, kendi iradeleri, benlikleri ve kendi kendileri, yani 'düş' tarafından, yönetildiklerinde tüm insanlar için olanaklı hale gelecektir.*"

"Peki ya anoreksiyadan ölenler?"

"*İnsanlar anoreksiyadan ölmezler. Onlar sadece ilkel ilaçların ve kendilerini yeni insanın öncüleri olarak görmeye henüz hazır olmayan yakın çevrelerinin birer kurbanıdır.*"

Dreamer daha önce birçok kez yaptığı gibi, bana bu vesileyle gençlerin sorunlarını anlattı; onların yardım çağırma işaretlerini ve yetişkinlerce kirletilmiş, artık hiçbir geçerliliği kalmamış insanlığa yeni yönü, yeni çıkış yolunu duyurabilmek için, sonuçsuz kalan umutsuzca çabalarını.

"*Sen, artık 'kötü alışkanlıklar'ından vazgeç. Azla yetinen biri ol!*

Ama unutma, böyle davranmaya hazır olana dek, sakın oruç tutmaya veya gece uyanık durmaya kalkışma. Ne zaman bir avuç yiyeceği bırakabileceğini veya bir dakika fazla uyanık duracağını sana ben söyleyeceğim. Bunun üstünde yıllarca çalışmamız gerekir."

Aslında, Dreamer'la birlikte olduğum süre boyunca ne oruç tutmam veya bir şeyden vazgeçmem gerekti, ne de o herhangi bir zorluğa katlanmaktan bahsetti. Aksine, onu hep bolluk ve zenginlikle iç içe gördüm. Benim azla yetinmem yavaş yavaş ilerleyen bir süreç ve onun huzurunda olmanın doğal bir sonucu oldu. Felsefesine bu denli yakın olmama rağmen, yiyeceğin Dreamer'ın gözünde yalnızca bir simge, insanın dünyaya bağımlı olmasının

en belirgin ifadesi olduğunu anlamam için uzun yıllar geçmesi ve çok çaba göstermem gerekmişti.

"*İnsanı zehirleyen yiyecek değil, ona bağımlı olması, yani onun kendisi için zorunlu olduğuna inanmasıdır.*

Azizler ve dünya nimetlerinden elini eteğini çeken keşişler bile azla yetinme öğretisinin esas amacını kaçırdılar; azla yetinmek, yiyeceği ortadan kaldırmak değil, ona olan gereksinimi aşmaktır."

Sonuçta yine de bazı çekincelerim vardı; kişinin kendi içinden beslenmesi de aslında bir tür bağımlılıktı.

"*İçine ve kendi kendine bağımlı olmak, bağımlı olmak değildir!*" dedi. "*Bu kendine egemen olmaktır!*"

Dreamer'a göre, ölümün kaçınılmazlığı fikrini sorgulamayan kişiler, kendi kendilerini baltalamalarını, çeşitli kişisel gelişim, diyet, oruç ve her türlü aşırı spor programları ardında gizleyebilmektedir. Yiyecek ve uyku üstüne ruhsal ve dinsel öğretilerin sis perdesi ardında, genellikle insan kendi kendine zarar verişi ve kendini ortadan kaldırma arzusunu gizler.

"*Bilim tapınaklarının, hayırsever kuruluşların, ilaç laboratuarlarının, gıda sanayiinin, dinsel yardım kesimlerinin, güzellik çiftliklerinin, keşişlik ve katı kuralcı din okullarının bilmeden hep ölüme hizmet ettiklerini keşfedeceksin. Onlar da ölüm düzenini besler ve onunla beslenirler. Onların sağlık, mutluluk ve uzun yaşam mesajlarında bilinçsiz olarak kayıtsızca bir ölüme sadakat ve ölümün hizmetindeki en yoğun ve sadık etkinlik yatmaktadır.*"

Endişeyle, "İnsanlığa içtenlikle adanmış kurumların bulunması mümkün değil mi? Bağımlılıklara karşı bir başkaldırıya önderlik edebilecek hiç kimse yok mu?" diye sordum. Yaşadığı ortamdan çıkartılıp, birdenbire soğuk, bilinmeyen ve ıssız bir dünyaya bırakılmış bir yaratık gibiydim. "Eski devirlerde gördüğümüz o kurtarıcılar, azizler, kahramanlar bunu yapamazlar mıydı?"

Dreamer sorumu, "*Bu kuruluşlar, bu kişiler insanlığa hizmet etmektedir, ama onlar insanlığa bugünkü durumunda hizmet etmektedir*" diye yanıtladı. "*Daha gelişmiş bir toplumda, yoksulluğun ve hastalığın sürekli var olmasına yarayan çarpıtılmış özgecilikleri ve çürümüş hayırseverlikleri yüzünden bunların hepsi yasadışı sayılacaktır.*"

"*Dünyayı iyileştirmek, kendini iyileştirmek demektir. Dünyayı senin dünya vizyonun yaratır. Bu sana saçma hatta tümüyle mantıksız gelebilir, ama dünya gerçekte tam senin düşlediğin gibidir. Onu sen hasta ediyorsun. Onu harap eden bütün çatışmaların, felaketlerin, açlığın ve işlenen suçların tek sorumlusu yalnızca sensin.*

Sen yeniden bir bütün haline geldiğinde, dünya ebediyen iyileşecektir!"

Dreamer bu andan itibaren, artık öğreteceği ilkelerle uygulamaları ve etkinliklerle teknikleri çok dikkatle yazmamı istedi. Hepsi çok değişik ve karışık görünüyordu, ama birlikte ele alındıklarında tam bir öğreti, bir sistem oluşturuyorlardı. Bilinmeyen bir kıtanın ufuk çizgisi gibi, eşsiz ve hayranlık uyandıran bir kozmogoninin dış hatlarının belirişini gördüm. Etkileyici Mas Anglada kütüphanesinde çok sıkı çalışarak günler geçirdim. Burada 'Tanrılar Okulu'nu anlamada kilit rolü oynayan paha biçilmez kitaplar buldum ve inceledim. Özellikle el yazmasında karşıma çıkan çizimlerle formüllerin anlamlarını Dreamer'a sordum. Lupelius beden ve ruhu birbirinden ayrılmaz tek bir gerçeklik olarak alıyordu; 'beden'i, bir mikroptan Tanrıya kadar, dünyada algıladığımız her şeyin yaratıcısı olarak kabul ediyordu. Yeri gelmişken, kullandığım 'ruh' veya kimi zaman 'can' gibi terimlerin bana ait olduğunu, bunları anlatılanları okuyucuya daha anlaşılır kılmak için kullandığımı belirtmeliyim.

Lupelius'un yiyecek ve beden üstüne teorilerini öğrendikçe daha da şaşırıyordum. Bütün bunlar, onun önermelerinin getirdiği en uç sonuçlardan kaçmama neden oldu. Bazı savaşçı keşişlerin, mantıksızlık kıymıklarına benzeyen en zorlu sözleri aklıma takılıp kaldı ve beni sürekli rahatsız etti. Bunları Dreamer'la konuşmak istedim. Üçüncü akşam, Dreamer beni muhteşem malikanesinin şarap mahzenlerini dolaşmaya davet ettiğinde, elime ona danışma fırsatı geçti. Şaraplarını ülke, kalite ve üretim yılına göre yerleştirme düzenine hayran olmamak elde değildi. Bu kadar geniş ve eksiksiz bir şarap koleksiyonunun var olabileceği hiç aklıma gelmezdi. Şöminenin başında, en değerli şaraplarından birinin tadına bakarken, çalışmalarımın nasıl gittiğini ve kayda değer herhangi bir şey bulup bulmadığımı sordu. Ona Lupelius'un beden üstüne teorilerinin en çetin ve kabul edilmesi en zor noktalarından, dahası, beni özellikle rahatsız eden, Lupelius'un, öğrencilerinden biriyle beden ve organlarının dünyayı yaratma kapasitesi üstüne konuşmasından bahsettim.

Daha bu sözler ağzımdan çıkar çıkmaz, birazdan söyleyeceklerine hazır olmadığımı anladım. Buradan kaçıp gidebilmek istedim! Ama artık çok geç olduğunu ve kaçamayacağımı anladığımda yüreğim tutuşup çarpmaya başladı, sanki çok ciddi bir tehlike içindeymişim gibi hızla atıyordu ve demir bir çember şakaklarımdan sararak sıkmaya başladı. Böyle harikulade bir vizyonu ne kabul edebiliyor, ne de reddedebiliyordum ve sonuçta Dreamer'ın büyük bir otoriteyle bütün bu anlattıkları dikkatimden kaçıyordu. Düşüncelerim dipsiz bir karanlığın kıyısında sendeliyordu.

Dreamer, "*Düş ve gerçeklik arasında ne bir mesafe, ne de bölünme vardır. Aynı şekilde, var olmak ve sahip olmak, veya inanmak ve görmek*

arasında da hiç mesafe yoktur" dedi. "*Bir kişi her ne düşlerse, artık o gerçek olmuştur. Sadece, görünür hâle gelmesi biraz zaman alır...*

Düş + zaman = Gerçeklik

Düş, zaman içinde kendini belli eder, çünkü sınırlı anlama yetimiz nedeniyle onu görebilmek için zamana ihtiyaç duyarız.

Zaman, insan için sihirli bir boya gibidir, aksi halde gözle görülmez kalacak şeyleri ortaya koyar.

Düş, var olan en gerçek şeydir. Her gerçekliğin ardında, onsuz var olamayacağı bir düş ve her düşün ardında da beden vardır.

Hücrelerimiz, organlarımız düşlerler!" diyerek sözlerini bitirdi.

Hüsranımı ve başkalarını suçlama huyumu açığa vurarak, "Eğer bedenin düşlemesi ve dünyayı yaratması mümkünse, neden tek bir atomu bile istediğim şekilde değiştiremiyorum?" diye sordum.

Bakışları, büyük kollu gümüş şamdanlardaki küçük yalazların, Mas Anglada'nın yüzyıllarca eski duvarlarının çok ötesinde dolaştı. Çenesini sol avucuna dayayıp uzun süre dalgın dalgın durdu. Sonra, "*Unutmuş olsan bile, gördüğün ve dokunduğun her şeyi sen düşledin!* " dedi.

"*Dünya onu düşlediğin gibidir. Olumsuz ve yıkıcı görünen şeylerin böyle olması bile, senin ancak çatışmacı bir dünya düşleyebilmen nedeniyledir.*

Herkese göre aynı olan, nesnel, durağan bir dünya yoktur. Sen içindeki karşı çıkışı uyum içine sokmaya başladığında, dünya tümüyle farklı görünecektir."

"Peki, ters giden şeyler nasıl değişecek?"

"*Kendine daha açık yüreklikle baksan, bir safsata olan 'dünyayı değiştirme' isteğinin arkasında, aslında dünyanın zaten nasıl planladıysan öyle olduğunu anlayacaksın; tam olduğu gibi!*"

8 Düşüncelerin Kendi Kişisel Gerçekliğini Yaratır

"*Dünya 'düş'ün elle tutulur gözle görünür halidir. Düşüncelerin, kendi kişisel gerçekliğini yaratır.*" Dreamer, kendi spor salonunda, karmaşık makinelerin arasında ondan ona geçip, bir dizi egzersizlerini yaparken bir yandan da konuşuyordu. Burası bir kulenin tepesini kaplıyordu. Büyük cam pencerelerden, Mas Anglada'nın uçsuz bucaksız arazisindeki ağaç sıralarıyla tarlaların göz erimine dek uzandığı görülüyordu. Dört bir yanımızı çevreleyen uzak tepelerin yüzlerce yıllık yeşillikleri ve asmaları, şimdi tam burada aramıza katılıp, bu odanın içinde sessiz ve güçlü duran, ağırlıklarının metalik bir yansıması olan çelik donatıların egemenliğine kafa tutuyordu. Tavandaki geniş bir aydınlık penceresi, ışık ve bulut kümelerini bir İtalyan freski gibi çerçevelemişti.

"O halde, herkes düşlüyor ve dünyayı bir şekilde herkes yaratıyor."

"*Kesinlikle! 'Kendi' dünyalarını.*"

"Peki, gezegenler, güneş sistemleri, galaksiler? Ya da dünyanın kirlilik sorunu?"

"*Onlar da senin öznel gerçekliğine aittir. Dünya, senin olduğun kadar sağlıklı veya senin olduğun kadar hastadır! Onu kendi organlarını engelleyip körelterek yine ancak sen kirletebilirsin!*

Hatta bedenlerini kirletenler bile yaratırlar! Onlar, olayları ve koşulları kendi fiziksel durumlarının, ama ilk önce kendi benlik durumlarının ve düşüncelerinin yansıması olan bir dünyayı keşfederler. Düşünceler daima yaratıcıdır. Yazgını biçimlendirmenin en önemli etkeni düşünüştür."

Böylesine büyük bir sorumluktan endişe duyarak, "Ya savaşlar ve yoksulluk?" diye sordum.

"*Istırap, yoksulluk ve dünyadaki tüm çatışmalar; zulümler ve katliamlar, hepsi düşlendi. Oluşu ciddi biçimde kirletmiş ve kendini bilmeyen bir insanlık bunları içten içe arzuladı.*"

Dreamer, titizlikle katlanmış temiz havlu yığınından bir tane alıp yüzünü kuruladıktan sonra onu değerli bir şal gibi omuzlarına atıp zarif bir hareketle uçlarını göğsünde bağladı.

"*Bir insan, kendi bedenine egemen olmayı öğrenerek evrene egemen olabilir*" dedi. Bu sırada başını kaldırdı ve gözlerini kırpmadan uzun süre dikkatle bana baktı. Düşüncelerim birer birer, zihnim bütünüyle boş kalana dek, giderek artan bir hızla kayboldu.

Hâlâ bana bakarken, "*Kaliforniya'yı anımsıyor musun? Hani San Fransisco'lu o arkadaşını?*" diye sordu.

Başka bir şey söylemesine gerek yoktu. Kimden bahsettiğini kesinlikle biliyordum. Bu ismin, Corrado, hiç duraksamadan aklıma bu kadar çabuk gelmesine şaşırmıştım.

San Fransisco'da yaşadığım sıralar çok iyi dost olmuştuk. Çok iyi bir müzisyendi ve henüz çok gençken, bir oryantal dansöze çılgınca aşık olup evlenmişti. Dreamer birazdan bana herkesin kendi dünyasının kaşifi ve yaşantısında başına gelen her olayın mutlak yaratıcısı olduğunu söyleyecekti ama bununla bağlantılı olabilecek, bu arkadaşımla ilgili hiçbir şey anımsamıyordum.

Sonra, uzak bir dönemin kaba hatları giderek belirginleşti ve o yılların anıları arasından tuhaf bir öykü zihnimde yeniden canlandı. Corrado'nun zencilere karşı, içten gelen bir onları beğenme eğilimi vardı. Onların, tembel tembel yürüyüşlerine dek, konuşma ve davranış tarzlarına öykünürdü. Tüm diğerlerinden üstün saydığı müziklerine tapar ve kültürlerinden çok hoşlanırdı. Sık sık onlara ait yerlere gider, hatta kiliselerine devam ederdi. Sokakta bir zenci görse, onlara duyduğu yakınlığı, bir göz kırpma, bir selam veya zarif bir sözle belli etmeden geçmezdi. Karısını da bu garip takıntısının

ardından sürükledi ve zenci arkadaşları oldu; hep birlikte gezdikleri ve görüştükleri çiftler.

Bir akşam, San Francisco'da, karısıyla birlikte evlerine dönerlerken, bir grup zenci hiçbir neden yokken, hatta bir şeylerini almayı bile amaçlamadan saldırıp onları fena şekilde dövdüler. O kadar kötü hırpalanmışlardı ki günlerce hastanede yatmaları gerekti. Corrado'nun bu kötü olayı bana anlatırken, hırsından ağladığını anımsıyorum.

Dreamer, yüzümü dikkatle inceleyip herhangi bir anlama belirtisi arıyordu; ama saniyeler birbirini kovaladı ve aklımdan bir düşünce kırıntısı bile geçmedi. Onun genel olarak, müzisyenlerin ve sanatçıların düşük bir sorumluluk düzeyine sahip olduklarını düşündüğünü biliyordum. Dreamer'a göre bohem dünya zayıf ve sorumsuzdu. Birçok ünlü sanatçı, hatta insanların 'dahi' saydıkları bile, aslında kendi sanatlarına korku içindeki insanlar gibi bağımlıydılar. Sanatı, kendilerini tanımak ve bayağılıklarının üstesinden gelmek için geçilecek bir köprü gibi kullanmak yerine, ona sanki bir ilahmış gibi sarılıp, yaşantılarını felakete doğru sürükleyen bağımlılık durumlarını iyice kötüleştiriyorlardı.

Belirli bir bütünlük düzeyine erişmiş bir kişi, ilerlediği oluşun birliği yolunda, artık bir sanatçı olamaz. Dreamer'a göre yaşamın kendi anlamı, her türlü bağımlılık ve kölelikten özgürlüktür. Roller, tüm roller, aşılıp terk edilmesi gereken hapishanelerdir.

Yine de bu düşünceler beni bir yere götürmüyordu. Corrado bir müzisyendi; elbette müziğine ve kadınına bağımlıydı. Dreamer'ın bana böyle bir anıyı neden hatırlattığını hâlâ göremiyordum.

Dreamer, anlaşılan bu fikrin üstünde düşünüp taşınmamı beklemenin bir zaman kaybı olduğu kanısına vararak düşüncelerimi böldü, "*Bu kaza, benliğinde dokunmak istemediğin yere dokunmanı, görmek istemediğin şeyi görmeni sağlamak için yaşamın hem şiddet ve hem de aynı zamanda şefkatle üstümüze geldiğini gösteriyor*" dedi. "*Bu olay, dostunun kendi yalanını, örtülü ırkçılığını ve bağlılığını sonuçta onu özgür kılmak için görmesini sağladı!*"

Dreamer, Corrado'nun yaşantısından diğer bazı önemli safhaları, aynı hastalığın, yani iki yüzlülükle kendini kandırmanın farklı yönlerini gösteren birçok kesiti seçti. Onun apar topar evliliği bile, o kadına karşı yüreğindeki bir duygudan daha çok, Birleşik Devletler'de kalabilmek ve bir Amerikan vatandaşı olmak isteğiyle kararlaştırılmıştı.

Durdu. Ardından, biraz daha egzersiz yapmak için makinelerden birindeki ağırlıkları değiştirdi, bilgisayarlı sistemde başka bir programa geçti. Hayret etmiştim. Ona arkadaşımdan hiç bahsetmediğimden emindim. Yıllardır ne gördüğüm, ne de haber aldığım bir arkadaşımın yaşantısıyla ilgili bunca şeyi nasıl bilebildiğini merak ediyordum. Bu sırada Dreamer egzersiz yapmayı bıraktı. Kimonosunun kuşağını bir savaş hazırlığı yapar

gibi gurur ve zarafetle bağlamaya çalışırken, "*İşte tamam!*" dedi. "*Oluşun bir katmanı arasında saklı duran ve bu olayı hazırlayan 'şey', egoizmi örten ve gizleyen bu yalan, ön yargı, kibir ve ırkçı nefret, dünyanın tüm kötülüklerin de gerçek nedenidir.*" Ses tonu, sanki varoluşun kıyısına kadar izlenmiş bir virüsü bulduğunu açıklayan bir bilim adamınınki gibiydi.

"*Istırap, yoksulluk ve tüm felaketler hep düşlendi, kara kara düşlendi ve bilinçsizce yansıtıldı. Bunlar oluşun karanlıklarında yuvalanan, bir pantografla büyütülerek elle tutulur gözle görünür hâle gelen gölgeler ve canavarlardır.*

Bugün insanlar bu dersi anlasalar, elbette daha samimi ve özgür olacaklar. Zamanla yalanlarının farkına varacaklar ve bir gün onu iyileştirecekler."

İnsanoğlunun sürekli söylediği ıstırap ezgisini, Dreamer'ın kulak kabarttırıp yüreğimde ayırt etmemi sağladığı felaket duasını anımsadım. Sonunda, kendin üzerinde çalışmaya, kişinin durumlarının farkında olmasına ve onlar üstüne insafsızca dikkat kesilmesine verdiği hayati önemi anlamıştım; özellikle, bir ışık huzmesi tutarcasına, benlikteki canavarlıkların saklanacakları karanlık yer bırakmayan 'öz gözlemlemeye' *Öz gözlemleme öz düzeltmedir.* Özlü deyişlerini anımsadım: *Vizyon ve gerçeklik birdir... Düşünüş yazgıdır... Dünya, sen böyle olduğundan bu haldedir...* Bir de en şaşırtıcı olanlardan birini: *Dünya bir sakız parçasıdır; dişlerinin biçimini alır.* Bütün bunları birbirlerine bağlayan altın ipliğin ayırdına vardım; hepsi aynı mesajın farklı söylemleriydi. Dreamer'ın tüm öğretilerini içinde barındıran ve aynı zamanda insan aklının gitmeye çekindiği en uç kenarda duran bir mesajdı.

Bir ışık parlarcasına, saniyenin binde birinde, her şeye kadir Tanrının bir bildirisi gibi, güçlü ve göz kamaştırıcı bir gerçek aklıma düşüverdi: *Dünya, oluşun bir aynasıdır!* Bir lazer demeti benim dünya betimlememin katmanlarının çökelmiş tabakalarını yararak geçti. Her molekülün, her şeye, nasıl mükemmel biçimde bağlantılı olduğunu gördüm. Ayrıca bu 'her şey' kişisel ve öznel bir şeydi.

"*Dünyanın değişimini engelleyen tek kişi sensin. Kendini değiştir, dünyanın gözlerinin önünde değiştiğini göreceksin! Ölüm içermeyen, berrak ve özgür her atom, dünyanın biçimlenmesinde yerini alacak ve onu her türlü kötü kalplilikten arındıracaktır.*" Kendini bilmenin ve öz benliğini yükseltmek için durmaksızın çalışmanın önemini, herhangi bir ahlaksal veya metafiziksel süslemeye girmeden bilimsel olarak kavradım.

"*Bir kişi hangi yolculuğu benimserse benimsesin, ister efsanelerce olsun, ister metafiziksel; hangi kurtuluş mücadelesine girerse girsin, ister gerçek olsun, ister imgesel; hepsi bir tek hedefe yönelir: kendini bilmek! Kendini bilmek, seni hem kendinin, hem de dünyanın efendisi yapacaktır.*"

"İnsanlar, kendilerini ıstırap ve yoksulluğa adadıkları kadar, güzellik ve uyum içinde olmaya adasalardı, dünya bir Yeryüzü Cenneti olurdu."

Bu sözlerde bir yürek gibi çarpan sonsuzluğu hissedebiliyordum. Durumlar ve olaylar denkleminden 'zaman' çıkarıldığında, irade bağışlanmış ve düşünceleriyle duygularının yöneticisi olduğu için yaşamının efendisi olan yeni bir insan ortaya çıkmaktaydı.

Düşünüş yazgıdır. Bu sözcüklerin vahşi ve şaşırtıcı sesleri, içimde herhangi bir zafer marşından daha yüksek ve yüzlerce devrim şarkısından daha güçlü bir haykırış şeklinde yankılandı. Hiçbir politik, ekonomik veya sosyal değişim, hatta hiçbir devrim veya savaş, önüme konan bu yeni 'insanlaşma' eşiğinin incecik çizgisini aşmak kadar büyük görünmemişti. Bir türün, evrimsel gelişimindeki bir kurtuluş çabasına, yani hâlâ zoolojik kalmış ilkel bir türden, çatışma, şüphe, korku, yaşlılık, hastalık ve son olarak ölümden kurtulmuş gerçek bir insanoğluna doğru geçiş çabasına, kendi gözlerimle tanıklık ediyordum.

Her insanınkiyle birlikte kendi görevimi artık açıkça anlamıştım: Düşe saygı göstermek ve hiç ödün vermeden onu gerçekleştirmek. Dreamer'ın sözleri ve bu geri dönüş mesajı, tenimin bir parçası haline geliyordu. *"Retina üzerine düşen görüntüler dünya değil, onun öyküsüdür."* Bu sözler, imgesel olanla gerçek olanı, yanlışla doğruyu ve karanlıkla ışığı birbirinden ayıran geçilmez duvarda bir delik açtı. Bu sayede Dreamer'ın sözverisindeki güzelliği ve yüceliği gördüm: '*Eve dönüş*', dünyanın genel geçer betimlemesinde bir yarık açmak demekti; boş inanışların, ön yargıların ve her türlü duygusal yükün hapishanesinden detaylı bir kaçış planı.

"Hani herkesin iyi bildiği, 'Uyuyan Güzel' diye anılan bir masal var" dedi. Bu ani konu değişikliğiyle şaşırmıştım ve ardından gelen suskunlukta dikkatim kasılarak yükseldi. Sonra fısıltı halinde sözlerini sürdürdü. *"Halbuki asıl adı 'Uyuyan Ormandaki Güzel'dir."*

İlerde bir gün, bana özü bu önemsiz detayda saklı bir görev verecekti. 'Uyuyan Orman', bize anlatıldığı şekliyle dünyadır; yoksulluk ve çatışmadan kırılan, ipnotik bir uykuyla bağlanmış. Halbuki, 'güzel', yeni bir gençliğin, eski paradigmaları alt üst etmesine olanak verecek ve yeni bir gerçeklik görüşüne, yani 'düş'e eriştirecek olan irade ve Okuldur.

Dreamer, o akşamüstü bana, *"Başkalarına yardım edebilmenin tek yolu bu uykudan ayılmandır"* dedi. Ses tonu görülmemiş derecede sakin, sözleri güneşe terk edilen günler gibi yumuşaktı. Onların ağızda kalıcı tadını tüm benliğimde hissettim. Dreamer'la bu birlikteliğim, ummadığım kadar uzun sürmüşse de sona ermek üzereydi. Büyük kollu şamdanlardan birindeki son mum alevi de sönmek üzereydi. Mas Anglada'nın bu görkemli salonu, tüm

mobilyası, sanat eserleri ve parıldayan gümüşleriyle yine karanlığa çekilmek üzereydi. Dreamer'la birlikteyken, günlerdir, sanki kusursuz bir dünya ve insan arasındaki narin ama tek bağlantı benmişim gibi hissetmiştim. Şu anda onu sessizce izliyordum. Uzun süre kımıldamadı. Bedeni yukarı doğru uzanmış ve gözleri yarı kapalıydı.

Konuşmaya başladığında, sözcükleri önceden uyaran görümler gibi içime işledi. "*İnsanoğlu, yavaşça derisini değiştiriyor. Bir gün, gölgeler arasında aramayı bırakacak; yiyeceğe, ilaçlara, sekse, uykuya ve çalışmaya tapmaktan vazgeçecektir. Oluşu bütün yapana; yoksulluk, felaket ve çatışmaların bittiğini işaretleyene dek bilincinde azla yetinmenin değeri artacak. Bu, zaman alacak, çünkü insanlık zamandır.*

Şimdilik çalış, öz gözlemleme yap ve kendini bil! Böylece bir gün sen de dünyadaki en büyük gösteride yerini alacaksın: Kendi bütünlüğün!"

Dreamer'dan ayrıldıktan sonra beni Barselona'da tutacak hiçbir şey kalmamıştı. O akşam ilk uçakla New York'a döndüm. Onunla birlikte geçirdiğim olağanüstü günlerde duyduğum her şeyi, dönüş yolculuğum boyunca gözden geçirdim. Bedenim şimdiye dek hiç hissetmediği bir duyguyla titriyordu: bütünlük, düzen ve kutlama durumu. Tüm evren benim nefesimle soluk alıyordu. Her şey bütüne bağlıydı ve hiçbir şey ayrı kalamazdı.

BÖLÜM IV

Antagonist'in Yasası

1 Koşu

"*Beden yalan söyleyemez... Bedenin şimdiden bir yaşlı adamın bedenine benzedi...*" Dreamer'ın bu sözleri, kulaklarımda her seferinde onları ilk duyduğumda verdikleri acıyla çınlıyordu. "*Benim yanımda, yaşamdan elini eteğini çekmiş insanların yeri yoktur.*"

Bu acımasız sözler, savunmalarımın kalın kabuğunu deldi; artık canlı dokumun içini oyuyordu. Patlarcasına yayılan bir gücün, inanışlarımı, tutumlarımı, silip süpürerek beni değiştirdiğini hissediyordum. Hele Dreamer'ın karşılaşmamızın sonuna doğru açıkladıkları, beni sanki mahmuzlarcasına dürtüyordu: *Organlar düşlemeye yarar. Beden dünyayı yaratır. Bedenlerini kirletenler bile yaratır; kirletilmiş bir dünya yaratır, ama yaratır. Dünya ancak senin olduğun kadar hastadır. Her şey birbiriyle bağlantılıdır, ayrı hiçbir şey yoktur.*

Dreamer, bir insanın yazgısının ve bütün sahip olduklarının, bedeninin sağlığıyla sıkı sıkıya bağlantılı olduğunu öğretti. İleride bir gün bu açıklamaların ışığı altında, ekonomi ve iş idaresi alanlarında yapacağım bir araştırmanın sonucunda, bir kişinin finansal yazgısının bile kendi fiziksel mükemmelliğine, bedeninin sağlığına bağlı olduğunu ortaya çıkaracaktım. Bütün uygarlıklar veya ülkeler gibi büyük şirketler, finansal sermaye ve sanayi imparatorlukları da kendi önderleriyle veya kendi kurucu-yaratıcılarıyla birlikte ya gelişip gönenirler, ya da hastalanıp ölürler. "*Bir organizasyonel piramit, önderinin nefesine bağlıdır. Önderin görünüşü ve kişisel yazgısı, altın bir iplikle, kendi kuruluşuyla adamlarının görünüşlerine ve yazgılarına bağlanır. Onun gerçek bedeni, eski Krallarda olduğu gibi*

ekonomisine bire bir örtüşüp karşılık gelir. Kral yeryüzüdür ve yeryüzü kraldır."

O günden sonra artık böylesine doğrudan ve etkili bir mesajı göz ardı etmeyi sürdüremeyecektim. O zaman ben de Dreamer'ın gösterdiği yolda ilerlemeye koyulmaya ve kendi fiziksel çürümemle savaşmaya karar verdim.

Mas Anglada'daki karşılaşmamızda ondan aldığım temel bilgiler doğrultusunda, bedenim üstünde, beslenme düzeninden nefes almaya, seksten uykuya kadar, gereken her yönde cesaretle çalışmaya girişmeye niyetlendim. Elimdeki seçenekleri gözden geçirdikten sonra, yaşayış biçimime büyük darbeler indirecek bir form tutma programını uygulamaya koyuldum; fakat ortaya çıkan zorluklar dayanılmaz hâle geldi. Yalnızca alışkanlıklarımı değiştirmeyi, egzersiz yapmayı veya herhangi bir şeyden geri durmayı düşünmem bile, içimde farklı güçte ve nitelikte dirençlerin, geri tepme derecesine varana dek yükselişini hissettirmeye yeterliydi. Bu zorlayıcı önlemleri uygulamaya koyma düşüncesi, zıtlaşan farklı ruh hallerimin, benliğimin göğündeki sirüs bulutları gibi art arda ortaya çıkıp, birbirlerini kovalamalarına, birbirleriyle kapışmalarına ve sürekli yer değiştirmelerine neden oldu.

Bu tepkilerime böylesine dikkat etmem, içimdeki katılıkların bir haritasını bir radar ekranından takip edercesine görmemi sağladı; katılıkların dağları, şüphelerin sarp yamaçları, korkuların dipsiz uçurumları, anlayamama ve yalnızlık çölleri. Bu yolla kendimi gözleyerek ve üzerimde çalışarak, değişim fikrine karşı bendeki en direngen ve en büyük acıyı vermeye kalkışan kısmı belirlemeyi başardım. İrade kılıcını tam oraya, bu düğümü belirlediğim yere sapladım. İşte o gün, kendimle aramda yıllarca sürecek bir boğuşma, ölümüne bir kavga, bir kutsal savaş başladı.

O kış, New York'un dalgalı meteorolojik tarihindeki en sert kışlardan biri yaşandı. Ortalığı kalın bir kar tabakası kapladı ve esen kutup rüzgarları, metropolü sihirli bir değnekle dokunmuşçasına, gökdelenlerin dev çocukların kızaklarına benzediği bir buzul ülkesine çevirdi. Sabahları erkenden, henüz dışarı çıkacak cesareti toplamadan, panjurları biraz açıp hava keşfi yapardım. Ben şanslılardan biriydim. 16. kattan, Doğu Nehri ve şehre tepeden bakarak hava koşullarını hemen öğrenebiliyordum. Halbuki New York'luların büyük çoğunluğu, dışarı bir göz atıp ne giyeceklerine karar vermek istediklerinde, elektronik bir pencere gibi televizyonu açıp bakmak zorundalardı.

Manhattan, siluetinde karla kaplı kuleleriyle, sivri uçları görünen beyaz gotik bir evren gibi, haftalarca bu kristal fanusun içinde hapis kaldı. Bu görüntü karşısında kararlarımı uygulamakta bocalıyordum. Her sabah kendi kendimle tutuştuğum çetin bir kavgadan galip çıkmam gerekiyordu. Çalar saatin sesiyle birlikte, bu dondurucu kutup koşullarında dışarı çıkma fikri,

değişmenin nasıl olacağını bilmeyen çürümüş, tembel bedenimle aramda destansı bir kavga başlatıyordu. Yıllarca kötü muamele ve özen gösterilmemesi sonucu hiç hevesi kalmamış bedenim, çürümesini durdurmak veya azaltmak yönündeki her girişime hayır diyordu. Dışarı çıkma tehlikesi karşısında gerçek durumunu ortaya seriyordu. Bu uğraşımın ne denli umutsuz, Baron Münchhausen'in bataklıkta batmamak için kendisini perukasından tutup havaya kaldırması kadar anlamsız olduğunu, ancak bugün geriye dönüp baktığımda görebiliyorum. Bu arzumu yalnızca Dreamer'ın sesini ve onun sözlerini anımsamam canlı tutuyor ve beni bu yüreklendiriyordu.

"Eğer özgürlüğe doğru bir milim olsun ilerleyebilmek istiyorsak, dünya vizyonumuzu ters yüz etmemiz gerekir. Bu muazzam bir çaba alacaktır. Buna rağmen, daha büyük bir mutluluk yoktur. Benliğinin sonsuzluğunda fethedeceğin bu bir milim, olaylar dünyasındaki okyanusları yutabilir."

Kendime koyduğum, adanın çevresinde bir tam tur koşuyu kapsayan programım, koşunun ardından giyinip hazırlanmam ve okula gitmek üzere çıkmalarından önce kahvaltıda Giorgia ve Luca ile bir süre laflamam için bana yeterli zamanı bırakıyordu; ama aklım hep yataktan çıkmamaya ve çocuklarla ilgilenmeyi Giuseppona'ya bırakmaya çeliniyordu.

Birçok kez kendime, her sabah beni koşudan caydırmaya çalışan bu sesin nereden geldiğini sordum. "Böyle bir havada, yataktan çıkmadığın için seni kim suçlayabilir ki?" diyordu. "Bir gün koşmasan ne fark eder?" Bu böylece sürüp gidiyordu. Başka vesilelerde, örneğin çok geç yattıysam veya sabah erken saatteki bir uçuşu aldıysam, bunlar zahmetten kaçınmam için günün bahanesi oluyordu. Sonuç olarak her ayrıntı, kararlılığımın çatlakları arasına sızmaya ve kendim için belirlediğim sıkı programı kesmem için iyi bir mazeret olmaya çalışıyordu. Kaynağı her ne olursa olsun bu iç ses beni çileden çıkarıyordu. Beni baltalamak üzere sürekli pusuda bekleyen bu varlığı susturmak isterdim. Ne var ki, o bir buz dağının yalnızca suyun üstünde görünen kısmıydı. Koşu programımı ödünsüz sürdürerek iç direncimle boğuşup alışkanlıklarıma kafa tuttuğumda, benliğimin en bilinmeyen ve karanlık kısımları ortaya çıkmaya başladı.

Anımsa, dışta olan hiçbir şey yok. Kendi evriminin önündeki tek engel sensin! Dreamer bu sözleri defalarca söyledi; ama bu sözleri 'anlamam', bedenimin can damarı yapabilmem, yıllar alacaktı. Binlerce kez sürünmek, yere düşmek ve yeniden doğrulmak zorundaydım. *Antagonist'in yalnızca içimde olduğunu* anlayana ve bu yürüyüşümde karşıma çıkan her güçlüğü kabullenip kutsayana dek, ölüp yeniden doğmak zorundaydım.

İnsan, kendi ölümcül yazgısını ve yaşamına üşüşen berbat olayları haklı göstermek için, tüm hastalıklarının nedeni olan dış güçlerin varlığına inanır. Dünyanın, kendisinin bir yansıması olduğunu hiç aklına bile getirmeden ve aynadaki yansımayı değiştirmek için kişinin önce kendisini değiştirmesi

gerektiğini asla anlamadan, olayları, dış koşulları ve diğer insanları suçlar, şikayet eder ve kendini haklı çıkarır.

Hiçbir yerden herhangi bir şekilde sana gelecek bir yardım yok. Sırf sana dayanan kişisel devrimini kendin başarmalısın.

Bir gün, Dreamer'ın öğretilerini bir yöntem biçiminde derlemek, bir doktrin veya yeni bir felsefe okulu olarak betimlemek olanağı olsaydı, Dreamer'ın *mekanik davranışlara saldırılar* diye belirttiklerine, özel bir bölüm ayırmak gerekecekti. Dreamer'a göre, *mekanik davranışlara bir saldırı*da bulunmak, bizim sürekli tekrarlayışımızın önüne bir tuzak kurmamız ve ardında taşlaşmış eski zihinsel sistemlerimizi gizlediğimiz çelikten savunmaları atlatmak için bir şaşırtmaca vermemizdir.

Zaman geçip ben çıraklıkta ilerledikçe, koşu turunun, yalnızca egzersiz yapmak veya güç harcamak değil, aslında duyumsamazlık ve tekrarlayışı içeren kendiliğinden yürüyen bir düzeni alt üst etmeye yönelik bir "çalım atma" veya bir savaş hilesi uygulaması olduğunu anlayacaktım. Koşmak, düşüncelerimin kapkara akıntısını sadece birkaç saniye için bile olsa durdurmama yardımcı oldu. Koşmak, insanların gerçeklik diye nitelediği, dünyanın zavallı ve kederli betimlenmesiyle çarpışarak onu parçaladı. Koşmak, bu hapishane düzeninde bir yarık açtı. Bir nefes özgürlük, harcanan bu fiziksel güç aracılığıyla zaman hapishanesine girdi ve prangalarımı gevşetti. Dünya, hiçbir boşluk bırakmama kararlılığıyla koynundaki her çukuru dolduran bir okyanus gibi, amansız düşmanı ve gezegenin doğal yasasına bir tür bağışlanmaz itaatsizlik olan bu küçük boşluğu tıkamak amacıyla ayaklanarak, üzerime tabur tabur bir olaylar ordusu saldı. Bana, şaşılacak boyutta bir enerji sağlayarak yalnızca Dreamer'ın anısı ve onun ne yaptığını bilen varlığı destek oldu.

O zamanlar bana, irade değilse bile, ciddi bir inat yardımcı oldu. Bu fiziksel gücü harcamamın mutlak gerekliliğine kendimi inandırdım ve herhangi bir başka mantıklı açıklaması olmadan, koşuya her sabah ilk yapılacak iş olarak yaşamım buna bağlıymışçasına bir öncelik verdim. Kişinin kendisine öncelikler belirleme yeteneğinin ve uygun sırayı unutmadan hedefine sıkı sıkıya sarılmasının önemini belirtmek için Dreamer, "*Önemde ilk olan, öncelikte ilk olur*" demişti. Şimdi artık günlük işler sırasından özellikle çekilip alınan sabahın o zamanının, benim için bir güç kazanma zamanı, dünyayı değiştirmek üzere kaldırmama yarayacak bir dayanak noktası olduğunu biliyorum.

Gözünü yükseklere diken ve o yoldaki ilerleyişe kendisini kusursuzca adayan bir insan, dağları yerinden oynatabilir, görünüşte içinden çıkılmaz durumlara çözüm bulabilir ve kötü olayları kendi lehine döndürebilir.

O zamanları yeniden gözümün önüne getirdiğimde, yine başımda beremle ve üst üste giyinmekten Michelin adamı gibi doldurulmuş olarak, Roosevelt Adasında, oturduğum binanın ana girişindeki güvenlik odasının önünden geçtiğimi görüyorum. Yüzleri, önlerindeki monitörlerden yansıyan donuk mavi ışıkla aydınlanan bekçilerin bir yandan başlarını sallarken, bir yandan da zoraki yarım gülümsemeleri, benim aptalca sabah girişimimin onlarca kabul görmediğinin ironik biçimde belirtisi ve dünyanın ilk tepkisiydi. Onların bu tavırlarının benim o zamanki iç direncimin ve cehaletimin bir yansımasından başka şey olmadığını ancak şimdi görebiliyorum. Dreamer'ın öğrettikleri arasında özellikle bir tanesi inançlarımı kuşatma altına alıp doğrularımın savunma tabyalarını koçbaşıyla darbeler vururcasına parçalayıp dağıttı.

Dünya, sen böyle olduğundan bu haldedir.

Dünya durumlarımızın aslına sadık bir görüntüsüdür. O bekçiler beni yansıtıyorlardı! Onların ironik gülümsemelerinin ardında, Jennifer'ın kuşkuculuğunun, arkadaşlarımın ifadelerinin ve benim sabah egzersizimden haberi olan herkesin tepkilerinin ardında, benim zayıflığım vardı. Bu tavırların hepsinin ardında, bir yanda benim kararlılık noksanlığım görünürken, öte yanda 'diğerlerinin', sanki dünyayı yansıtan aynada kendi kendime yüzümü buruşturarak farklı yüzler yapıyormuşum gibi bana hemen geri gönderdikleri şüphelerim ve yalanlarım bulunuyordu.

Bunu hep anımsa! Senin dışında bir şey yok. Gördüğün ve dokunduğun dünya, yalnızca bir sonuçtur. Senin nefesini taşıyor; sen yaşadıkça yaşıyor ve öldüğünde ölüyor.

Dreamer'ın öğretileri olmasaydı, onların hâlâ güvenlik bekçileri, ekmek parası kazanmaya çalışan zavallı şeytanlar olduklarını düşünmeyi sürdürecektim. Çıkarken olsun, dönerken olsun, onlarla selamlaşır, aklımın ucundan onların, bırakın bekçi olmayı, insan bile olmadıklarını geçirmeden, her gün ironileriyle şüphecilikleri üstüne kafa yorardım. Onlar dünyanın veri toplama terminalleri, en keskin algılama aygıtları ve duyargalarıydılar.

Bir insan saklanamaz! Dünya bilir! Dünya, seni meydana seriyor! Bu fikirler ruhuma işledi ve yıllar geçtikçe beni değiştirdi.

Kendini herhangi bir anda geliştirebilir veya alçaltabilirsin! Bu sana bağlıdır. Düşüncelerinin, tutumlarının, sözcüklerinin ve görünüşlerinin her biri, hatta yüzündeki en ufak kasılmalar bile tüm dünyaya, senin sorumluluk düzeyinin hangi yükseklik derecesinde bulunduğunu ve ne kadar özgür olduğunu anlatır. Bu, hem seni mucizevi biçimde bulunduğun yere yerleştiren, hem de yazgını, ekonomini, varoluş piyesindeki rolünü belirleyen şeydir.

Hakkımdaki her şeyi bilen bir evren hayal ettim; pek çok sensörden oluşan ve 'gerçek zaman'da, gerek oluştaki en ufak bir devinim, gerek düşüncelerimiz ve durumlarımızın kalitesiyle güncellenen bir aygıt. Bu ipuçlarına, eski bir kehaneti okurcasına dikkat ettiğimizde, kim olduğumuzu, ne kadar bilmeye yetki aldığımızı, neleri yapıp neleri yapamayacağımızı, nelere sahip olabileceğimizi ve neleri bırakmamız gerektiğini bilebilirdik.

Günden güne, koşuyla ve kendimle randevumu asla unutmadan, niyetimi anımsayıp pekiştirerek, yaşantım boyunca biriken tüm atıklardan kendimi arındırıyordum. Varoluşumun tamtamları evrene yeni mesajlar yolluyordu. Tamtam vuruşları, bir başka adamın daha kaçmaya yeltendiğinin haberini yayıyordu; onun, sıradan yaşamın dehşetinden kaçmak için aptalca girişiminin başladığını.

3 Duvarlar

Adanın çevresinde bir tur bile koşmak için ilk girişimlerim, kahramanca bir çabayı gerektirdi. Günlük koşularımı bir süre yapıp biraz alıştıktan sonra, koşunun özellikle belirli anlarındaki yorgunluğumun üstesinden gelebilmek, üzerinde kendimi sürekli geliştirmem gereken bir unsur oldu. Zorlanmanın ve harcanması gereken çabanın, sandığım gibi doğrusal veya geometrik biçimde artmadığını, ama inişli çıkışlı bir dalga hareketi izlediğini gördüm. Her koşuda, neredeyse hiç çaba göstermeden çok rahat koştuğum zamanlar, dayanılmaz acı çektiğim zamanlarla sürekli yer değiştiriyordu. Bu kritik safhalarda önüme 'duvar'lar dikilmiş gibi geliyordu; üzerlerinden aşmak için bir süper insanın muazzam gücünü gerektiren engeller.

Dreamer'ın yanındaki çıraklık eğitimimin temel bölümlerinden birinde, kişinin tepkilerini çeken veya tetikleyen her şeye, heyecanlarına, duygularına, düşüncelerine, durumlarına ve zihinsel çerçevelerine dikkat ederek ayrıntılı bir öz gözlemlemenin nasıl yapılacağını öğrenmiştim. Koşuda enerjimin tükendiği zamanlarda kendimi gözlediğimde, bu kritik anların daima, oluşu karartan bir gölgenin psikolojik bir 'duvar' yükseltmesiyle ortaya çıktıklarını gözledim; kötümserlikle kuşkulanmanın denetimi ele aldığı ve içimdeki Antagonist'in, uğraşımı terk etmem için yeni gerekçeler sıralayan sesinin kendini duyurduğu zamanlar.

Koşu aracılığıyla, nasıl dişlerimi sıkıp biraz daha dayanacağımı öğrendim; bu zor zamanlarda, yeniden rahat bir duruma geçebilmek için nasıl biraz daha ileri gitmem gerektiğini fark ettim. Aklımın, koşmaktan vazgeçmek veya pes etmek yönünde çelinişinin üstesinden gelir gelmez, hemen yepyeni enerji tankları açılıyordu. Aşılmaz göründükleri her seferinde

bu 'duvar'ları yıkıp devirmesem ve kendimi yenmeseydim, ne bu enerji tanklarına erişebilirdim, ne de var olduklarından bile haberim olurdu.

Bu duvarları ortaya çıkaran işleyiş düzeni üzerinde çalıştıkça, koşmak benim için dünyayı açıklamaya yarayan değerli bir araç, kavramsal bir model haline dönüşüyordu. Koşunun sürekli salınım halindeki bu seyrinde, her fiziksel gerçekliğin temel unsurunu, dinamik ilkesini fark ettim. Atom çekirdeğinden evrenin sınırlarına dek her şey, bedenimde keşfettiğim bu dalgalı harekete uygun olarak hareket ediyor ve yayılıyordu. Hatta yaşam bile, dalgaların başı ve sonu olmayan hareketlerine benziyordu. Bazen 'duvar'ları ortaya koyan ve onların üstesinden gelmek için olağanüstü bir çabayı gerektiren koşu, yalnızca koşarken değil, yaşamda da yinelenen bir paradigmayı anlamamı sağladı. Onları yere yıkmak, kesinlikle yenilgiye uğratıp yoluma devam etmek için ne çok kez onlara inatla dayanmam gerekecekti. Ne var ki, bırakıp pes etmem için beni ikna etmeye çalışan bir şey daima vardı. Hep dış etkenlerin sonucunda oluştuğuna inandığım yenilginin, aslında içten dışa bir süreç olduğu ortaya çıkmıştı; içten gelen bir buyruğa boyun eğen bir işleyiş düzeni, bir kendini baltalama etkinliği. Bir gölge doğup oluşa yayılıyor ve uygun fırsatı yakaladığında elle tutulur gözle görünür hâle geçip karşılaşmalar, koşullar ve ters giden olaylar biçimini alıyordu. Bu işleyiş düzeninin farkında olmak, her yıkılışımızın öncüsü olan bu gölgenin oluştaki belirişine dikkat etmek, onu tanımlamanın, sadece koşudan değil, varoluşumdan da atıp yok etmenin en iyi yoluydu.

Genellikle tek başıma koşuyordum. Tepemde uçan martılar yol arkadaşlarım oluyor veya Doğu Nehrinde içeriye doğru yol alan bir feribot, bir süre yanımda benimle birlikte gittikten sonra, selamlarcasına bir düdük öttürüp beni dümen suyunda bırakarak geçip gidiyordu.

Koşarken genellikle düş kurardım; er ya da geç diğer serüvencilerle, yani benim gibi bayağı bir varoluştan uzaklaşmaya karar veren diğer gözü pek insanlarla karşılaşacağıma inanmak hoşuma giderdi. Bir keresinde, beş erkek ve iki kadın bir grup oluşturduk. Azimle koşmaya başladık. Sabah gökyüzü açıktı ve Manhattan'ın silueti gökyüzüne meydan okuyordu. Yan yana bütün adanın çevresinde koştuk. Onları daha önce hiç görmemiştim, ama onlarla aramda derhal bir bağ kurulduğunu hissetmiştim. Birbirlerine güven duydukları izlenimini almıştım. İpekli gibi görünen parlak bir eşofman ve siyah beyaz jogging ayakkabıları giymiş bir erkek, bir süreliğine başı çekip tempo verdi. Birdenbire hızlandı. Tempoyu tutturmakta zorlanıp, birer birer koptuk. Dökülen ve hevesleri kaçan bedenlerimiz sınırlarını gösterdi. Biraz sonra onu gözden tümüyle kaybettik. Bu karşılaştırmamız, hepimizin hâlâ ne kadar çalışması gerektiğini, acıyla da olsa ortaya açıkça koydu. Bir park önümüze çıkıp, nefeslenmek için kendimizi banklara atana dek, grup olarak koşuya biraz daha devam ettik. Biraz ötede, adada yaşayan birkaç çocuğun şimdi ilgiyle etrafında oynadığı, etkileyici bir itfaiye aracı park edilmişti.

Geçmiş kahramanlıkların bir simgesi olan bu aracın yazgısı, göründüğü kadarıyla tüm bir uygarlığın zayıflamasının ve gerilemesinin utanç veren bir anıtı olmaktı. İçimden, kendimi düzene sokmak ve bedenimi indirgendiği bu koşullardan çıkarmak için çabalarımı elimden geldiğince artırmaya söz verdim. Kimse konuşmuyordu; çünkü gerekmiyordu. Döktüğümüz terle arınmış sessizlikte soluk güneşi hamursuz ekmek gibi paylaştık ve doğaçlama arkadaşlığımızın, özel işbirliğimizin keyfini sürdük. Birkaç saniye sonra, aramızdan biri ayağa kalkıp başıyla selam verdi ve sıradan bir New York'lu gibi sıcak bir duş alıp günlük işlerine başlamak üzere ayrıldı. Hâlâ çok erkendi. Yarı kapalı göz kapaklarım arasında bir güneş ışınıyla oynaştım; Manhattan ve Queens arasında sürekli sefer yapan küçük kırmızı yolcu vapurlarının bir görüntüsünü yakaladım.

4 Antagonist'in Yasası

"Antagonist'ten korkma! Onun korkunç maskesinin ardında en büyük müttefikimiz ve en sadık uşağımız bulunur."

Bu sözleri duyunca irkildim. Bir süre gözlerim kapalı, umutlanma ve inanamama arasında salınarak gidip geldim. 'Bu olanaksız', diye düşündüm; buna inanamazdım. Ancak bu seste yanılamazdım; bunlar 'O'nun sözleriydi. Yavaşça ona doğru dönerek gözlerimi açtım. Dreamer yanımda oturuyordu. Hayalet görmüşüm gibi bir ürperti, sırtımdan başladı, tenimde saçlarımın dibine kadar yayılarak, orada hafif ve kalıcı bir titreme halinde yuvalandı. Dikkatimi çekmiş olan o ipekli eşofmanı ve o jogging ayakkabılarını giyiyordu. Üzerindekiler doğrudan gelecekten gelmiş gibi görünüyorlardı. Koşuda başı çeken adam Dreamer'dı. Neredeyse bütün adanın çevresinde onunla birlikte koşmuş, ama 'O' olabileceğini hiç aklıma bile getirmemiştim! Sanırım gruptaki diğer erkek ve kadınlar da onun öğrencileriydi. Şaşkınlığım geçtikten sonra, ona niyetlerimden bahsettim; son zamanlarda bedenime nasıl dikkat ettiğimi anlattım; yiyecek, uyku ve nefes alma üstüne çalışmalarımda elde ettiğim sonuçları açıkladım. Yaptığım koşulardan, 'duvar'ları keşfetmemden ve bana sürekli bırakmamı, pes etmemi ve hedefimden vazgeçmemi söyleyen içimdeki gizemli sesten bahsettim.

Dreamer, *"Duyduğun ses, içinde taşıdığın Antagonist'tir"* dedi ve çıraklık dönemimin en zorlularından biri olacak bir konuşmayı başlattı. Bunları söylerken bir yandan da gülümsüyordu. Bu gülümsemesi onu olduğundan çok daha genç gösteriyordu. Hiç alışkın olmadığım için, yüzündeki bu müşfik ifade beni teşvik edeceğine tam tersi bir etki yapıyordu. Endişelendim. Önümde geçmem gereken kritik bir geçit vardı.

Derin bir nefes aldım; engel her ne olursa olsun onu alt etmek için gücümü son damlasına dek kullanacaktım.

Dreamer, tarihimizdeki simge olmuş belli başlı olayların tümünü ele aldı; insanın ve yarattığı toplumun başına yüzyıllarca dert olmuş felaketler. Nedenlerini inceleyerek ve kökenlerine dek inerek, fizikteki sürtünmenin psikolojideki eşdeğeri olan bir kuvveti ayrıntılı olarak açıkladı. Hareket halindeki bir cismin karşılaştığı gibi, bir kişinin yaşamında hissettiği her dürtü, aynı güçte ama zıt yönde etki gösteren bir kuvvetle karşılanır. Dreamer, bu vesileyle '*Antagonist'in Yasası*' diye nitelediği, bir önermeler sistemiyle bir ilkeler yapısını ortaya koyuyordu.

"*Her şey, bir insanın yaşamından bir toplumunkine, en basit olandan en komplekse dek gelişme yolundaki her organizma, 'görünüşte' zıt bir kuvvetle karşılaşır; güç ve kapasite bakımından projesinin boyutuna eşdeğer kuvvette bir hasım.*"

Zamanla konu daha fazla incelendiğinde, bu fikirlerin bütünlüğü, tarihin yüzyıllarını çözebilecek ve insanlığı bezdiren bitmek tükenmek bilmez sıkıntılarla felaketler serisine mantıklı bir açıklama getirebilecek gerçek bir 'Genel Karşı Koyma Teorisi'ni ortaya koyacaktı. İnsanın koşullarına yukarıdan baktığımda yaşamın her yönündeki ıstırabı görünce, sanki dipsiz bir karanlığın kıyısındaymışım gibi nefesim tutuldu. Mucizevi bir şekilde elime bir defter geçiverdi. Sanki son şansımmış gibi ona sıkı sıkıya sarıldım. Bu eşsiz açık hava dersinin hiçbir sözcüğünü kaçırmadan, her şeyi büyük bir dikkatle yazdım. Oturduğumuz park bankı, içinde zaman kavramı olmayan bir hava kabarcığı ile sarılmıştı ve sanki tüm Roosevelt Adası, düşünce hızıyla uçup gitmeye hazır bir uzay aracına dönüşmüştü. Manhattan ve onun yoğun iş yaşamı artık çok uzaklardaydı. Dreamer bana herkesin bir düşleyen olduğunu anlattı. Bir düşleyen olduğundan dolayı da herkes, hem iyinin, hem de kötünün yapıcısı ve kendi kişisel gerçekliğinin yaratıcısıdır. Zaman içinde herkes, her hayalinin, her düşüncesinin ve yüreğinden geçirdiği bütün diğer şeylerin gerçekleştiğini görecektir.

"*Dünya bir sonuçtur; senin 'düş'lerinin olduğu kadar kabuslarının da bir yansımasıdır. Cennet de olabilir, cehennem de. Nerede yaşamak istediğine sen karar vereceksin.*"

5 Düşmanını Sev

Açıklamalarını sürdürerek, "*Antagonist'in maskesinin ardında, yani görünenlerin arkasında, bizim en büyük müttefikimizin yüzü vardır*" dedi. "*İnsanlığın inanışlarının tersine, kimse kendisinden daha büyük bir şey*

tarafından karşı konulmaz. Antagonist, asla kuvvette bizden daha üstün değildir!"

"O halde, Davut ve Golyat öyküsüne ne demeli?" diyerek, en çok bilinen ve eşit olmayan karşılaşmalar konusunda en simgesel öykülerden birine dikkat çektim. Aklımda hemen, binlerce yıldır, baştan aşağı silahlı dev Filistinli karşısında, cebinde yalnızca bir sapan olan çoban gencin mücadelesini betimleyen yüzlerce ikona gün ışığına çıktı.

Dreamer yığınla görüntünün arasına girip beni düzelterek, "*Bir sapan ve bir kral olma 'düş'ü!*" dedi. "*Her karşılaşma, görünenlerin arkasında daima adildir!*

Kimse, asla kendisinden daha büyük veya onu içine alıp özümseyecek üstünlükte bir hasımla karşılaşamaz. Davut ve Golyat'ın öyküsü de görünüşteki kuvvet eşitsizliğinin ötesinde evrensel düello yasalarına uygundur." Dreamer, bunları matematiksel bir sunumu tamamlayacak birisi havasında söylemişti. "*Antagonist'in, merhametsizliğinin altında gizlenen amacı, senin zaferindir. Antagonist, senin 'düş'ünü gerçekleştirmene yarayacak bütün yöntemlerle araçlara sahiptir. Başarıya giden en kestirme yolu sana O gösterir.*"

Bu sözler ne denli aykırı gözükürse gözüksün, inanıyorum ki, aslında başka ne müttefiklikler kursa, ne gibi stratejiler uygulasa, hiçbiri Davut'un düşünü daha hızlı gerçekleştirmesine yardımcı olamazdı. Dreamer, bu ilk anlama belirtilerim için beni yüreklendirip, başını hafifçe sallayarak sessizce onayladı. Sonra, "*Yeryüzünde hiç kimse seni Antagonist'ten daha fazla sevemez*" dedi.

Söyleyecek söz bulamadım. Şakaklarımın yanacak derecede zonkladığını hissettim. Dinî düşüncedeki 'düşmanını sev' ile insan zekasının ulaştığı doruk, yüzyıllar sonra, Dreamer'ın bildirisinde çok daha sade ve devrimci bir biçimde aşılıyordu: *Düşmanın seni seviyor!*

İnsan, bundan böyle düşmanını sevmek için kendini zorlamamalıydı. Zaten bu artık -olanaksız değilse bile- iki bin yıldır öç alma ve intikam peşinde koştuktan sonra uygulanabilir olmaktan çoktan çıkmıştı. Yeni insanlık için, düşmanının ve Antagonist'in seni sevdiğini anlamak yeterli olacaktı.

Dreamer'ın verdiği mesaj, üzerinde ne kadar düşünürsem, bana o denli büyük gözüküyordu.

Özellikle Hıristiyan öğretisinin köşe taşı olan, binlerce yıllık 'düşmanını sev' bildirisi, bir çırpıda geride bırakılmış ve direnci açığa çıkarılmıştı. Kimi dinler gibi, yüzyıllar geçtikçe kiliseler arasındaki bölünmelerle zayıflayan Hıristiyan inancı da gerçeğin değişmez olmadığını ve sabit kalamayacağını unutmuştu.

Dünün gerçeği aşılamazsa, çürüyüp bugünün yalanı olur.

Oturduğumuz banktan kalkarak, itfaiye aracına sırtımızı verip, nehir boyunca uzanan sokakta kuzeye doğru yürüdük. Dreamer'ın yanında hem yürüyor, hem de onu, muhteşem teorisinin resmindeki son parçaları yerlerine yerleştirirken can kulağıyla dinliyordum.

"*Dışımızdaki düşmanı bağışlamak, binlerce yıllık bir kibrin ve bir anlama yetersizliğinin ilan edilişidir.*

Tek düşmanın senin içindedir. Dışarıda, ne sana zarar verebilecek, ne de bağışlaman gerekecek bir düşman vardır. Antagonist senin en değerli müttefikindir; kendini geliştirmen, mükemmelleştirmen ve bütünleştirmen için bir araç; oluşun yüksek bölgelerine erişmek için tek giriş anahtarı."

İyi Çoban Şapelinin yanından geçtik; artık bir harabe halindeki eski gotik kilise. İsa'nın ıstırap çekmesini betimleyen taştan bir heykel, harabenin sessizliği arasında hâlâ ayakta duruyordu.

Dreamer, "*Bu binlerce yıllık 'okul' da başaramadı, hedefi tutturamadı*" dedi. Herkes onun sesinden, zamana ait olmayan bir dramdaki bu son bitişten dolayı duyduğu kederin belli belirsiz izlerini algılayabilirdi.

Antagonist

Antagonist, yani içindeki düşmanın, özel bir itici güçtür.
Sorumluluk derecemiz ne denli yüksekse,
Antagonist'in saldırısı o denli acımasız olacaktır.

Antagonist bizi ölçer, bize ne olduğumuzu gösterir, bizi gerçekleştirir...
Özgürlük derecemiz ne denli yüksekse, onun etkinliği o denli sinsicedir.

Antagonist'ten korkma!
Zalimlik maskesinin ardında,
en büyük müttefikin, en sadık uşağın saklanmıştır.

Antagonist'in biricik amacı,
senin zafer kazanmandır.

Antagonist esas hedefi olan senin bütünlüğün için,
her aracı kullanıp, her stratejiyi uygular.

Dünyada kimse seni Antagonist'ten çok sevemez.

Antagonist seninle ilgili her şeyi bilir ve senin için her şeyi yapar.
Çünkü onun varlık nedeni sensin.

Antagonist'ten korkma!
Mükemmelliğin onun acımasızlığıyla,
Ölümsüzlüğün de onun görünüşteki ölümsüzlüğüyle gelişir.

Anlama yetin, onun gücüyle gelişir.
Gücün de onun anlamasıyla.

Çünkü Antagonist sensin!

6 Yüreğinde Gülümsemeyi Öğren

Bu açıklamanın büyüklüğünü merak ettim. Bu gerçek, insanlarca bilinseydi, bir devrim yaparak düşünüş ve hissediş şeklimizi ebediyen değiştirirdi. İleride bir gün, bu görüşün gücünü ekonomi bölümündeki öğrencilerime aktaracaktım; Antagonist'in saldırısı ne denli acımasız, aşağılaması ne denli ağırsa, bizim ilerleme fırsatımız o denli büyüktür. "*Sana saldırı ve aşağılamalar tüm vahşetiyle sürerken, yüreğinde gülümsemeyi öğren. Dışarıda savaşman gereken Antagonist, yürekte hemen bağışlanmalıdır!*

Bağışlama yalnızca yüreğinde olabilir. Dışında kusursuz biçimde savaşların en amansızını yapmak zorundasın; ama ona inanmadan!"

Sonunda bir yarık açılarak, binlerce yıllık açıklanamamış paradoksun üzerine biraz ışık düştü: eğer onu seviyorsan o artık senin düşmanın değildir, yok eğer o senin düşmanınsa, onu nasıl seversin?

"'*Düşmanını sev*' *ancak bütünlük sahibi bir kişi tarafından anlaşılıp uygulanabilecek bir üstün fikirdir.*

Sadece kendisini çatışmalardan ve bölünmelerden sıyırıp kurtaran bir kişi, Antagonist olmadan kendi yolunu bulabilecektir. Halbuki hâlâ ikili bir mantığı olanlar, hâlâ karşıtlık aracılığıyla anlayıp düşünebilen kişiler için, değişim ancak Antagonist'in acımasız maskesiyle ortaya çıkabilecektir."

"*Zorluklarla yüz yüze gelen bir önderin tutumu böyle olmalıdır*" derken, kavramı örneklercesine, sanki uzun süredir beklediği ve istediği bir şeyi sonunda bulmuş birisi gibi ellerini keyifle ovuşturdu. "*Bir önder, hasım ne denli korkunç görünürse görünsün, kavganın hep adil ve zorlukların sadece birer yanılsama olduğunu bilir. Antagonist'in maskesinin ve görünürdeki zalimliğinin ardında, daima en yüksek sorumluluk düzeylerine erişim fırsatı vardır.*"

Dreamer, sanki tüm gezegen çapındaki görünmez bir dinleyici kitlesine seslenircesine, "*Şimdiye dek kimse oyunun adını böylesine açıkça koymadı!*"

dedi. Sözlerini, bu bilgiye sahip olmayan veya bir Okulun kılavuzluğunu almayan insanların çoğunun, bir sonraki düzeye geçişin eşiğinde durup bedelini ödemeyi reddettiğini söyleyerek sürdürdü. Daima engellerle ve bizi devam etmekten caydırmaya çalışan iç seslerle karşılaşırız; arzularımızın gücünü, emellerimizin açıklığını, hazırlığımızı ve kararlılığımızı sınayan fiziksel ve psikolojik hasımlar. "*Bir kapı kapanır, bir başka kapı açılır.*"

Dreamer'ın görüşüne derinlemesine girdikçe, özel bir eğitimden geçtiğim duygusuna kapıldım. Dreamer, beni yaşamda bize karşı çıkıyor görünen her şeyi ve bize yapılan her saldırıyı, ileri gidebilmek için bir itme kuvvetine çevirmemi sağlayan bir savaş sanatında eğitiyordu. Artık yeni bir ışık altında engeller ve düşmanlar farklı görünüyorlardı.

"*İster bir insan, ister bir olay biçiminde görünsün, Antagonist'in, sendeki her boşluğu, her eksikliği, her zayıflığı veya her korkuyu göstermek, senin hazırlık noksanlıklarını, günahlarını, eksikliklerini, hatalarını ve kendine koyduğun sınırları hiç ödün vermeden açığa vurmak gibi hoşlanılmayan bir görevi vardır.*"

Dreamer ironik bir ifadeyle, tüm bu hizmetleri karşılığında Antagonist'in bizden ancak nefret ve kinimizi aldığını vurguladı.

Aklıma Peder Nuzzo geldi; küçükken Collegio Bianchi'de karşılaştığım karşı taraftan bir grup çocuğu yola getirişi. Ona yaptığımız bütün kötülükler için hissettiğim hafif pişmanlıkla birlikte içim sızladı. Acımasızlığının ve sert saldırılarının çoğunun ardında, 'oyun'un denetimini elinde tutan birinin sevgisiyle gülümsemesini, ancak şimdi Dreamer'la birlikteyken 'görebiliyordum'.

Dreamer bir özdeyiş gibi, "*En nefret ettiğimiz öğretmenlerimiz bize en çok verenlerdir*" dedi. Müdahalesi düşüncelerimi dağıttı ve bu gereksiz duyguların ürettiği hayaletlerle gölgelerin doldurduğu alanı boşalttı.

Dreamer'ın sözlerinden bir sistemin, bireysel ve sosyal bütün insan etkinliklerine uygulanabilecek, tekrarlanan bir kozmik modelin meydana çıktığını fark ediyordum; her düzeyde görülebilecek bir tür evrensel yasa.

Beni en çok sarsan, Dreamer'ın Antagonist'in Yasasından kaçma olasılığına değinmesi oldu. Bu noktada, hiç karşı koyma olmayan, yani Antagonist'in acımasız ve değerli yardımlarını kullanmadan, istediğimiz her hedefi seçerek erişmemizin mümkün olduğu bir dünyayı zihnimde canlandıramadığımı belirttim.

Yaşamı, Antagonist'in kesinlikle giremeyeceği bir yeryüzü cennetine dönüştürebilme olasılığıyla büyülenerek, "Nasıl?" diye sordum.

Dreamer, bir sorunu çözen birinin sert ses tonuyla, "*Bu, dünya üstünde yer çekimi yasasına bağlı olmadan nasıl yaşanabileceğini sormak gibi bir şey*" diye yanıtladı. Ardından, gizli tutulacak bir sırrı aktarırcasına alçak bir sesle, "*İnsan hangi etkiler altında yaşamak istediğini seçebilir ve çok yükseklerdeki bir şeyin erkine kendini bırakabilir, ama ıstırap içinde yaşar*

ve bundan dolayı düşleme sanatı üstüne hiçbir şey bilmez! Istırap çeker çünkü düşlemez" dedi. Esrarengiz bir şekilde sözlerini sürdürerek, "*İnsan düşleme sanatı sayesinde, ıstırap çekmeye ve ölüme son verebilir. Antagonist'in sözcüklere sığmaz gizemlerini bilme 'hakkına', yalnızca kendilerini yüreklerinde öldürmeye son verenler sahiptirler*" dedi.

Sözlerine uzun süre ara verdi; sanki Roosevelt Adasının bu köşesi ve martıların gökyüzünü tırmalayan hareketleriyle ilgileniyordu. Sonra, "*Şu an için, Antagonist'i en yakın müttefikin olarak görmeyi öğren ve sana karşı hem daha güçlü, hem de daha vahşi olmasını umut et. Sorumluluk düzeyimiz yükseldikçe, Antagonist'in saldırıları daha acımasız olacaktır. Bu olguya bu gözle bakmaya çalış. Zamanla bu bakış açısı senin yaşamını alt üst edecek ve hep dilediğin dünyayı yaratacaktır*" dedi.

Benim hâlâ, yaşantımdan saldırı ve tehdidi nasıl yok edeceğim sorusuna bir yanıt beklediğimi gördü.

"*Aslında Antagonist, kendinde neyi değiştirmen gerektiğini, kendinde neleri elden geçirmek, hissetmek ve bilmek istemediğini belirten bir sinyal gibidir.*

Seni engellermiş ve sana karşı gelirmiş gibi görünen şey, yalnızca sendeki sorunlarla zorlukların asıl nedeninin nerede olduğunu belirten bir detektör ve yanıp sönen, ışıklı bir oktur. Antagonist sensin! Bu oyunu bir anlayabilseydin, o zaman 'oyun' açığa çıkıp ardından yok olurdu; Antagonist görünen biçimini, kötülüğünü ve gücünü yitirirdi."

Söylediklerinden hiçbir şey anlamamış göründüğüm için bu konuyu kaldıramayacağıma karar verdi. Şimdilik Antagonist'in Yasasını, evrensel ve kaçınılması olanaksız bir yasa olarak almamı söyledi. Sözlerini bitirircesine, "*İnsan içinde bulunduğu şimdiki durumunda, her şeyin çatışmalar ve karşıtlık oyunuyla yaratılıp yürüdüğü karşıtlıklar dünyasında egemen olan bu yasadan kaçamaz*" dedi. Kendimi yazgımızın nasıl değişmez olduğunu ve bir kişinin kurtuluşunun tüm insanlığa nasıl yayılabileceğini düşünürken buldum.

Düşüncelerimin arasında korkunç bir sesle gürleyerek, "*Dünyanın ihtiyacı olan tek şey senden kurtulmakken, bütün bir insanlığın kurtuluşunun seninle ne ilgisi var!*

Şimdilik, ıstırabına ve çektiğin eziyete katlan ve orada dur. Kaçma. Kendini gözle ve ıstırabının köklerini açığa çıkart.

Dünyayı ancak kendini onun betimlenmesinden kurtardığında özgürleştirebilirsin" dedi ve bu karşılaşmamızın bu kısmına son noktayı koydu. Londra'da bir akşam, unutulmayacak bazı kişilerle birlikte olduğumuz bir yemekte yeniden bu konuya dönene dek, aylarca bekleyecektim; bana geleceği biçimlendirme sırrını açıklayacaktı.

Onu yürüyerek dinlediğim bu gezici dersimizin sonunda, kendimi parkta, kalktığımız bankın hemen yanında buldum. O otururken ben de aramızda

saygılı bir mesafe bırakarak yanına iliştim. Güneş birdenbire bir bulutun arkasından fırladı ve bir ışık demeti gözlerimi alarak onları biraz kısmama neden oldu. Keyfim yerindeydi; anın tadını kaçırmamak için böyle kalmaya devam ettim. Dreamer'ın huzur veren sözleri, sanki uzak bir dünyadan gelir gibiydi.

"*İnsan, kendi gerçekliğinin yaratıcısının kendisi olduğunu unuttu ve bu olgu, Antagonist'in etkinliklerini 'olmazsa olmaz' ve onu varlık ortağımız kıldı.*

Vizyonunu alt üst et! Özgür ol!" dedi. Sesi babacan bir tonda, ama bir emrin sert ve buyurgan gücündeydi. Bir an için titredim ve içine düştüğüm uyuşukluk tüm duyularımı ele geçirdi. Yine de söylediği şu sözleri duyacak zamanım olmuştu: "*Kendini, düşleyen, yaratan ve seven insana doğru götür! Sadece kendilerini yenmeyi kafasına koyanlar Antagonist'le karşılaşabilir. Halbuki, düşüşte hasımlıklar yoktur; bu gayet serbest ve acısızdır.*"

7 St. James'teki Süit

Çantamı kalın halı döşemeye bırakıp etrafıma bakındım. Süitin lüksü, brokar döşemeliklerin ve möblenin ağır zenginliği beni huzursuz etmişti. Böylesine seçkin bir otele geçmemi isterken Dreamer'ın aklından ne geçiyordu onu merak ettim. Onun yanındayken hiçbir şey rasgele olmamış ama aynı zamanda hiçbir şey de planlanmamış oluyordu. Dreamer için en ufak bir hareket bile bir stratejinin parçasıydı. Çıraklık yıllarım boyunca, onunla hiçbirinde herhangi bir ön bilgi, bir planlama veya randevu gereksinimi olmadan, en uzak ülkelerde ve dünyanın belli başlı tüm başkentlerinde buluştum. Her karşılaşmamız, çok değerli bir deneyim ve yaşamımı sıradışı bir serüvene dönüştüren bir yükselişin göz kamaştıran bir adımı olmuştu.

Bu kez Dreamer'ın mesajını, Londra'ya varır varmaz yerleştiğim küçük otelde almıştım. Veronica's'ta buluşacaktık. O akşam için bir randevu vermek yanında, Dreamer benden Eaton Palace'tan ayrılıp Mayfair'deki St. James'te bir süite geçmemi istemişti. Ve işte şimdi de kendimi, buluşma saatine dek beni onunla karşılaşmaktan ayıran sayısız dakikayı geçirmek için tembel tembel siftinirken burada bulmuştum. Çiçekler, görkemli bir meyve tabağı, şampanya, iki ayrı banyo... İçindeki tarihi bir yazı masasıyla bir çalışma odası, aşırı gösterişli bir salon... Bunların bana kaça patlayacağı düşüncesi beni öylesine endişelendirmişti ki, biraz midem bulanmaya başlamıştı. Dreamer'ın aklında her ne vardıysa ve benden her ne yapmamı istiyorduysa, ki buna Londra'daki en lüks otellerden birine geçmem de

dahildi, hiç kuşkusuz hepsi bir stratejik planın parçalarıydı. Bununla beraber, bu mide bulantısının üstesinden gelemiyordum. Lüks bir otelden benim adıma düzenlenmiş bir faturayla karşılaşınca, yönetimden Mr. Lyford'un yüzünün alacağı şekli gözümün önüne getirmeye çalıştım. Bunu kendi cebimden ödemem gerekecekti. Zaten, ACO'nun benim kişisel masraflarımı karşılaması söz konusu değildi. Saint James'te geçirilecek birkaç gece, benim tüm New York aylığımı yiyip bitirirdi. Bu düşünce psikolojik bir acıdan fiziksel olana dönüştü. Koşulların ve olayların, yaşamımın her yönünü yönettikleri inancı o sıralarda bende çok köklüydü, herkesi ve her şeyi, hastalığımla mutsuzluğum yüzünden suçluyordum.

Dreamer daha sonra bana, "*Bir kral dairesi yerine, Londra'nın en fakir bölgesinden bir otele geçmen istenecek olsaydı da aynı içerlemeyi ve kini hissederdin*" diyecekti. "*Karşılaştığın şeyin dışarıyla bir bağlantısı olmadığı gibi olaylar veya koşullarla da bir ilgisi yok. Bu sana hep eşlik eden, içinde taşıdığın ve senin korkunç varoluşunla tüm zorluklarının asıl nedeni olan şey.*" Bu sabahki düşüncelerimin, zihnimde idam edilmiş adamlar gibi sallandığını görünce utandım. Bastıramadığım bir mide bulantısı beni ele geçirmiş ve tüm hücrelerime yayılmıştı. Toparlanıp yeniden nefes alabilmek için oturmak zorunda kalmıştım. Fiyat listesini bulmak için her yere bakmış ama bulamamıştım. Telefonu kaldırıp süitin fiyatını sormuştum. Belki hâlâ iptal etme şansım olabilirdi. Düştüğüm bu durumdan ve çaresizlikten sıyrılmak için her şeyi söyleyebilirdim. Zihnimden, ölmek üzere olan bir kişinin gözünün önünden geçen görüntüler gibi, herhangi bir duygu veya niyet olmadan, kırılgan bir yaşamın rasgele kareleri geçti. Felç olmuşçasına birkaç saniye öylece dondum kaldım. Telefonu yavaşça yerine bıraktım. Yepyeni parlak bir ışık üstün gelerek, beni tuttuğu gibi endişelerin bataklığından çekip çıkardı.

Bir zamanlar fısıldadığım ve ne mutlu ki bu sayede yakalayıp yazdığım, sıradışı bir cümleyi anımsadım. *Yaşam stili bilinçlidir. Elinde avucunda olan her şeyi, hatta olmayanları, daima kendine yatır! Böylece yaşamının her anlamda zenginleştiğini ve genişlediği göreceksin. Sen kendine yatırırsan, yaşam da sana yatırır.*

8 Horoz Ötmeden Önce

Vücut kimyamın değiştiğini hissediyordum. Hücresinin kapısı beklenmedik bir şekilde açılan bir hükümlünün keyfini bulmuştum. Beni korkutmanın, cesaretimi kırmanın ve vurup yıkmanın ne denli kolay olduğu üstünde biraz düşündüm. Benliğimin eni boyu bu kadardı işte ve bu, yaşamımdaki tüm zorlukların asıl nedeniydi. Buna rağmen, Dreamer'la

bağlantıda olmak, ona bakmak, hatta onu düşünmek bile beni değiştirmeye ve benim için çözümün ortaya çıkmasına yeterliydi. Birçok diğer vesilede olduğu gibi, onun engin eğitim sistemiyle yarattığı St. James'teki bu süit de Dreamer'ın genellikle 'yapmanın bilimi' diye nitelediği düşleme sanatının ilkelerinin çalışılarak öğrenildiği Okulun bir sınıfı haline geldi.

Ne olduğu hakkında en ufak bir fikrim olmasa da Dreamer beni sıradışı bir görev üstlenmeye hazırlıyordu. Emindim ki, bir gün bana vereceği görev tümüyle bir 'alt üst etme' gerektirecekti; şimdiki durumumda parmağımın ucuyla bile dokunamayacağım bir sorumluluk.

Minnettarlığımın yükseldiğini ve aynı zamanda niteliğinin yoğunlaştığını hissediyordum. Gözlerimi yarı yarıya kapadım ve bu ortamın her ayrıntısını, zenginliğini, güzelliğini kendime katarak bu lüksü doyasıya içtim. Hiçbir şeyin dışımızda olmadığını anladım. Dreamer'ın huzurundayken, kesinlikle bilinmeyen birçok husus aydınlanıyordu. St. James'teki süitte olağanüstü bir şey oldu. Sadece birkaç saniye boyunca da olsa, şüpheleri ve korkularıyla yıkılmış bir adam, bir kurban olmaya son verip, onun yerine bu oteli tasarlayan mimar, sanatçı haline geldim. Düşleyenle düşlenen, özgür bir adamla bağımlı olan biri arasındaki sonsuz mesafeyi kavradım.

Dünya, oluşun bir yansımasıdır. İşte kaynak buydu!

İncil arandım. Yatağın baş ucundaki komodinlerden birinde buldum. Onu gelişigüzel açarak, İsa'nın Petrus'a üç kez "Beni seviyor musun?" diye sorduğu bölümü okudum. Petrus, önce şaşırıp sonra biraz utanarak yanıtlar: "Evet, seni seviyorum!"

"Hayır!" diye yanıtlamalıydı oysa, "henüz değil!"

Eğer daha dürüst ve daha içten olsaydı; eğer kendini derinlemesine bilseydi, "Seni sevmeye çalışıyorum!" derdi.

Üç kez tekrarladığı bu soruyla, İsa ona aslında şunu soruyordu: Kendini biliyor musun? Kim olduğunu biliyor musun?... Kendini her şeyden fazla seviyor musun? Kendini yüreğinde öldürmeye son verdin mi? İsa, Petrus'tan öğrettiklerini benliğinin en derin kısımlarına aktarmasını, vizyonunu alt üst etmesini, düşünme biçimini değiştirmesini ve katılığını yumuşatmasını istiyordu. Belki, İsa'nın ona Petrus (taş) adını vermesinin nedeni de budur. Petrus değişmeyi reddeden, yalan söyleyerek saklanabileceğini sanan insanı temsil ediyordu. Ben o insandım.

Okudum ve ağladım. Petrus'a üç kez, ihanetinden kaçınma, yani bir gün içinde İsa'yı üç kez inkar etmeye mecbur kalmaktan kurtulma şansı verilmişti. Bu ihaneti zaten benliğinde mevcuttu ve yalnızca meydana çıkacağı uygun koşulları bekliyordu. Zavallı Petrus! Keşke sadece kendini gözlemleyebilseydi. O zaman, bu isteğin dışarıdan değil, kendi benliğinden geldiğini anlayacaktı: "Petrus, kendini seviyor musun? İçindeki her ölümü, her bölünmeyi ortadan kaldırdın mı?" Böylece yalanlarını, korkularını ve şüphelerini keşfedecek ve bir hırsızı gördüğümüzde yaptığımız gibi onları

kovalayıp kaçırtabilecekti. *Kendini yüreğinde sevmek bir irade eylemidir: 'Kendini bilmek' demektir. Yüreğinde kendini sevmek, yaşamı durmaksızın tüm bütünlüğüyle kutlamak demektir.* Dreamer'ın bu sözlerini anımsadım ve Petrus'un, bu kendini gözlemleme, bilme ve sevme isteğini kabul etseydi, ölümlü yazgısını değiştirmiş olabileceğini anladım. İnançlarını alt üst edebilseydi, o zaman, kendini İsa'nın öğretisinin alt üst edici doğasını anlamanın geç ama özgün bir simgesi olarak sunup, cellatlarından bizzat istediği gibi baş aşağı çarmıha gerilmesine gerek kalmazdı.

Kitaptaki bu bölümde aktarılan bu mesajdan, yeniden Dreamer'ın öğretisinin yüceliğine dönüyordum. Oluş, olaylar dünyasında karşılaştığımız her şeyin kaynağıdır. *Kendi içine bakarsan, yazgını bileceksin!*

Bu üç 'evet', Petrus'un görmek istemediği ve yaşamına son verilmesi olayında elle tutulur gözle görünür hâle geçen yalandı.

Değişmek istiyorsak, bunu ancak oluştaki bir müdahaleyle yapabiliriz. Aynen bir kuruluşun, bir ülkenin veya tüm bir uygarlığınki gibi, bir kişinin yazgısıyla ekonomisi, kendi benliğinin, kendi vizyonunun bir yansımasıdır.

Bir kişinin vizyonunu yükseldikçe, kendi gerçekliği de zenginleşir.

Böylesine kapsamlı bir yasayı, bir ekonomi okulunda hiçbir zaman öğrenemezdiniz. Bunlar benim için 'gerçek' ekonomi, yöneticilik, yüksek finans ve eğitim üstüne büyük dersler oldu. Bugün, oluşa dayalı bu öğretilerdeki yeni eğitimin köşe taşlarını artık anlayabiliyorum; eski insanlığın, zihinsel paradigmalarını değiştirebilecek, vizyonunu alt üst edebilecek ve onu, yoksullukla tüm dünyadaki suçluluğun asıl nedeni olan çatışmalardan, şüpheden, korkudan ve acıdan ebediyen kurtarıp özgürleştirecek güçte bir psikolojik devrim.

9 Dreamer'la Akşam Yemeğinde

Veronica's'a çok erken gitmemek için sabırsızlığımı denetim altına almam gerekmişti. Salon kalabalıktı. Dreamer, gayet zengin donatılmış bir masada, lokantanın sahibi ve heyecanla çalışan yığınla garsonla çevrili olarak oturuyordu. Bir kuş sürüsü gibi, sık sık hep birlikte durup saygıyla Dreamer'ın siparişlerini ve ayrıntılı önerilerini dinliyorlar, sonra yine hep birlikte işlerinin baş döndürücü dansına dönüyorlardı. Dreamer, hiçbir dönemi çağrıştırmayan siyah bir takım giymiş ve uzun saçlarını ensesinde toplamıştı. Yakaları saten kaplı ceketinin içindeki gömleği, yaka ve kol ağızlarındaki siyah kadife bantlarıyla göz alıyordu. Yalnız olmadığını görünce şaşırdım. Masada dört erkek ve üç kadın onunla birlikteydi. Daha sonra tanıyacağım üzere, bunlar: Zürih'teki önde gelen bir reklam ajansının patronu olan Bruno W. ve karısı; Frankfurt'tan, uluslararası bir vakfın

Başkanı olan Klaus E.; bir Britanya üniversitesinin Eğitim Dekanı olan, kıyafetinin oryantal havası ve etkileyici atletik fiziğiyle gruptaki en farklı, ama bir aydın rolünün fiziğinden hayret edilecek kadar uzak görünen Ben F.· Londra ve New York'ta iki kelle avcısı ajansın kurucusu ve sahibi bir kadın, insan kaynakları uzmanı, çekici, ama kararlı bir havası olan Linda ve son olarak, sessiz, nazik, çekingen görünüşlü ve hemen kanımın ısındığı İrlandalı çift, Peter C. ve karısı Susan'dı. Erkek, Katolik olmasına rağmen, kadın bir Protestan vaizin kızıydı ve her ikisi de Regent's Park'taki tarihi bir kolejde yürütülen bir projede çalışıyorlardı. Ne olursa olsun ilgi odağı kişi Dreamer'dı. Ona herkes bir tanışıklık havasında ama hürmetle hitap ediyordu. Bu kişilerin varlığı, içimde uzun zamandır hissetmediğim ve artık kalmadığını düşündüğüm bazı duyguların kabarmasına neden oldu. Bir davetsiz misafirlik olarak aldığım bu duruma gücenmiş olmamın yanında, zengin görünüşleri ve onları saran parıltılı başarı auraları, içimde aynı zamanda imrenme ve kıskançlık duyguları uyandırmıştı. Elbette, Dreamer'ın başka 'öğrencileri' de olduğunu hep düşünmüştüm ve birkaç kez onlarla karşılaşmam üstüne düş kurmuştum; ama onlarla böyle herhangi bir ön bilgim olmadan karşılaşmak beni hazırlıksız yakalamıştı. Tepkim ve hissettiğim duygular nedeniyle utanıyordum. Buna rağmen, bunları gözlediğim anda solarak yok oldular. Bu keşiften arta kalan sadece büyülenmişçesine bir hayranlıkla yoğurulmuş büyük bir meraktı; benimki gibi bir 'yolculuk'ta olan başka insanlarla karşılaşmanın ne denli değerli bir fırsat olduğunu görebiliyordum.

Sanal bir olay yaşıyor olduğum ve oyuncularıyla seyircileri arasındaki çizginin ilginç biçimde belirsizliğini korurken bir yandan da sürekli olarak değiştiği ve ihlal edildiği bir tiyatro ortamına batırıldığım hissine kapıldım. Absürdlüğün tiyatrosu, görünmez perdelerini açıyor ve artık görünmezden ayrılan bilinmeyen bir gerçeğin ana hatlarını, muhteşem bir boyadan kat kat sürülürcesine gözler önüne seriyordu. Bizler, bilinmeyen bir senaryonun canlı sayfaları, hiçbirimizin kavrayamadığı bir boyanın fırça darbeleriydik. Sonunda kendimizi 'sanatçı-yazar-yaratıcı'nın huzurunda bulduk. Birdenbire gerçekleşen bu kavrayışla başım döndü.

Dreamer'ın yalnızca en iyileri eğittiği, kesinlikle ortadaydı. Buradaki insanların her biri, kendi alanında tanınmış bir otoriteydi. Dikkatimi akşam yemeğindeki misafirlere yoğunlaştırıp onları büyük bir titizlikle gözledim. Bruno W. orta yaşlı bir Golyat'tı; tavırları ve konuşması basit görünmesine rağmen, kararlı ve yapıcıydı. Kendisine rahat bir kişi havası veren, ama karakterinin diğer yönünü, yani çocuksu basit adamı yansıtan, doğallıkla zarif biçimde bırakılmış kır bir sakalı vardı. Karısı Rebecca narin yapılıydı, hatta kırılıverecekmiş gibi görünüyordu, ama onda uluslararası bir iş kadınında olması gereken tüm yetenekler vardı. Zamanının çoğunu, büyük bir aile çiftliğini ve bir şarap işletmesini yönettiği Toskana'da geçiriyordu.

Klaus E.'nin beni özellikle enerjisi etkiledi. Kibar bir maceraperest görünümü ile zarif tavırları, hem kozmopolit hem de canlıydı. Havai tavırları ve neşeli konuşmalarına rağmen, kınındaki bir kılıç gibi, güçlü yükselme hırsına hizmet eden keskin bir zekayı gizliyordu.

Peter C., güzel konuşması ve ilginç fikirleriyle ateşli bir Chenier olduğunu gösterdi. Genç karısı Susan, hayran hayran onun ağzının içine bakıyordu.

Dreamer'ın önünde hiçbirimizin gizlisi saklısı yoktu. O bizim yeteneklerimizle sınırlarımızı ve mükemmel iş ekonomisindeki yerlerimizi biliyordu. Bir araya gelerek, üzerinde zekasıyla oluşturduğu eserini yarattığı, düzenlediği, bir tür klavye oluşturuyorduk. Projenin ne olduğunu bir tek O biliyor ve aklındaki büyük mozaik eser için her birimizin eşsiz, değiştirilemez ve çok önemli birer parçaya karşılık geldiğimizi görüyordu.

Geldiğimde kimse benimle ilgilenmedi. Herhangi bir merasim veya tanıştırılma olmadı. Sessizce onlara katılıp masadaki boş sandalyeye oturdum ve Dreamer'ın anlattıklarına dikkatimi verdim. Oturur oturmaz, ben gelmeden önce başladığı konuşmasının şu bölümünü yakaladım: "*Gerçek insan hiçbir felsefeye, ideolojiye veya dine bağlı değildir. Gerçek düşleyenin hiçbir etiketi yoktur. Herhangi bir şeye ait olamaz veya bir şeyin içinde değildir. Antagonist'in sadece sınırlarımızı aşabilmemizi sağlamak için geldiğini bilir. Bir engel veya zorluk olarak ortaya çıkan şeyleri kutsamasının nedeni budur...*

Bir gün bahçede yürürken bir dikene basarsanız, teşekkür etmeyi asla unutmayın."

10 Dürüst Olmayan Yönetici

Bu nükte ve Antagonist'in bahsinin geçmesi, bir öyküye ve onun üstünde yorumlarda bulunmaya bir giriş vesilesi oldu. Anlamı pek açık olmayan, anlaşılması oldukça güç bir mesel: Dürüst olmayan yöneticinin öyküsü. Dreamer, onu binlerce yıllık muammasıyla birlikte olduğu gibi gözlerimizin önüne serdi. Zengin bir adam, işlerinin başına koyduğu yöneticinin, servetini çarçur ettiğini ortaya çıkarır. Yöneticiyi huzuruna çağırır, bütün gerçekleri ortaya koyup onu görevden alır. Yönetici kendi kendine, 'Ne yapacağım ben?' der umutsuzluk içinde. 'Toprak kazmaya gücüm yetmez, dilenmekten de utanırım' Sonunda, efendisine borcu olanların hepsini tek tek yanına çağırarak onların borç senetlerinde yazılı borçlarını değiştirip azaltır. Yüz batos zeytinyağı elli, yüz koros[17] buğday seksen olur ve bu böylece sürer.

[17] İncil'deki çeşitli ölçü birimleri. 1 batos = 40 lt. (sıvı ölçeği); 1 koros = 525 lt. (tahıl ölçeği). (ç.n.)

Bunu yaparken başkalarının gözüne hoş görünerek, işten atıldığında onu yanlarına almalarını sağlamayı amaçlar. Efendisi onun bu dürüst olmayan davranışını öğrendiğinde tek tepkisi olur... onu 'över'

Dreamer, "*Efendinin bu davranışı, yüzyıllar boyunca en bilgili akademisyenleri dahi hayrete düşürdü; nesillerce akıllı adamı, teologları ve yorumcuları zorladı*" dedi ve sustu. Kimilerimiz bu açık daveti alıp bazı açıklamalar yapmaya kalkıştı; ama hepsi de olanaksız görünüyordu ve diğerlerince derhal reddedildiler. Bu bilmecede bir muamma vardı. Sonunda hepimiz pes ederek Dreamer'a dönük. Onun parmakları arasında Gordian düğümünün bile pek zorlanmadan yavaşça çözüleceğini biliyorduk. Bu bilmeceye öylesine kusursuz bir açıklama verdi ki, sadece doğruyu göstermekle kalmadı, aynı zamanda binlerce yıllık bir karanlığa da ışık tuttu.

Dreamer, 'efendi'nin görünürde bu anlaşılmaz yanıtının, aslında tüm insanlık için bir kozmik olayın, yani 'yeni insan' olmaya giriş eşiğinden geçmenin erkine ve önemine sahip olduğunu açıkladı. Bunu insanın psikolojik evriminde, aynı fiziksel evrimi sırasında dik duruş pozisyonunu aldığında eski kuyruğunun terk edilmesine benzer biçimde görebiliriz. Bu tepki *sapiens sapiens*'in, bir insandan bir başkasına geçerek doğuşudur, yani zoolojik koşullarından onu kurtaracak çıkışının başlangıcıdır.

"*İnsan, geleceği biçimlendirme sırrını keşfetti; yolculuğu için her saldırıyı bir avantaja, her aşağılamayı bir itme kuvvetine dönüştürerek anın yönetimi. Bu hazinenin yer haritasını da akıl ermez derinlikteki küçücük bir öykünün içine gömdü.*

Saldırıyı yüreğinizin derinliklerinde hissedin!" Haykırırcasına yüksek bir sesle savurulan bu ani buyruk beni yerimden sıçrattı ve daha da kulak kesildim. "*Orada, savaş meydanında; zaferin kararlaştırıldığı yer orası. İşin sırrı ise, daha savaşmaya bile başlamadan önce galip gelmek.*"

Not defterimi kapıp çıkararak her sözünü yazdım. "*Dürüst olmayan yöneticiyi övmek, iç yaralarının her birini iyileştirmiş, kendisini yüreğinde bağışlamış ve bundan böyle savaşmasına gerek kalmadan kazanmış bir insanlığın çığlığıdır; çünkü bundan sonra onun artık Antagonist'in faydalı ama öte yandan acımasız müdahalesine ihtiyacı yoktur.*"

Dreamer, yaşam sahnesinin en önüne çıkıp ışıkların altında duran, görkemli sona erişmiş, olgunlaşmış bir insanın, ona dostluk veya sevgi gösterenler yerine, ona engel olan, zulmeden ve saldıran herkese çok güçlü bir teşekkür etmesi gerektiğini anlattı.

Dreamer sözlerinin burasında konuşmasını keserek, yaptığı bir işaretle masaya ilk yemek servisinin yapılmasına olanak verdi. Anlaşılması zor meseli yorumlamaya ara vererek, üzerleri açılmış tabaklarla gelmeye başlayan servisle sade, ama otoriter bir tutumda ilgilendi. Dreamer'ın bazı gastronomik ve tarihi açıklamalarından sonra, birbiri ardınca, daha önceden

hiç bilmediğim, Yerel İngiliz mutfağına ait yemekler gelmeye başladı; tarihi ta 1600'lere kadar giden hardal bazlı özel yemeklerden, daha çağdaş tariflere dayalı, ama hepsi Birinci Dünya Savaşı öncesi dönemin yemeklerine dek. Dreamer, her zamanki gibi yemeklerin hiçbirine dokunmadı. Önüne konan tabaklar neredeyse hiç dokunulmadan mutfağa geri gidiyordu. Çok kibar bir sofra arkadaşı, kaliteli yemeklerle şaraplar hakkında çok bilgili, cömert ve ilgili bir ev sahibi olmasına rağmen, Dreamer azla yetinmenin somutlaşmış bir örneğiydi. Sofra adabında gereken her ayrıntıyı titizlikle uyguluyordu; farklı servis tabaklarını alıyor ve geçiriyor, kendi tabağına koyuyor, sofraya gelen servisleri ikram ediyor ve yemekler hakkında yorumlarda bulunuyor, ama neredeyse hiç yemiyordu. Arada bir çatal alsa bile yutmuyordu. Görünüşe göre Dreamer kendini her ayrıntıya sürekli dikkat ederek, sofra düzeninin tüm özelliklerine titizlikle uyarak besliyordu. Bir garsonun hareketi, bir tabağın süslemesi ve sunuluşu, yemeğin rengi, kokusu, restoranın dekorasyonu ve ortamdaki her şey Dreamer için sanki duyguların, algıların ve coşkuların zengin bir planktonuna, yalnızca onun olan, fark edilmeyen, yani bizim organlarımızın nasıl belirleyeceğini veya benimseyeceğini bilemediği bir yiyeceğe dönüşüyordu.

11 Kurban Daima Suçludur

Dreamer ezberden okurcasına, "*Göründüğü kadarıyla, bu gezegendeki her şey 'karşıtlar yasası' ile dengede tutuluyor, yani her şeyin, aracılığıyla var olduğu ve ona karşı koyan bir şey var*" dedi. "*Bireyin yaşamı, ulusların ve tüm uygarlıklarınki, katı bir şekilde karşıtlar yasası tarafından yönetiliyor 'gibi görünüyor'* "

Konuşma, bu konu etrafında sanki bir sihirli değnek deymişçesine canlanmıştı. Dreamer gruptaki herkesi, o sıralar kendi hasmını ne veya kim olarak sezdiğini açıklamaya davet etmişti. Herkesi can kulağıyla dinledi. Ben yine onun cümlesine neden 'göründüğü kadarıyla' diye başlayıp, 'gibi görünüyor' diye bitirdiğini pek anlayamamıştım. Bu arada yeniden konuşmaya başladı. Düşüncelerimi bir kenara koyup onu dinledim. New York'ta değinmiş olduğu geleceği biçimlendirme sırrı, artık sonunda ortaya çıkıyordu. Dreamer, "*Her insan, isteği ile, bunun gerçekleşmesi arasında, karşı koyan bir gücün varlığını hisseder; bir tür evrensel sürtünme kuvveti*" dedi ve ardından, tarihe ve insanlığın üstesinden gelmek zorunda kaldığı tüm zorluklara bakılacak olduğunda, karşı koyan bu gücün onun gelişmesinin asıl motoru sayılabileceğini söyledi. "*Yaşamınızda bir şey yapmak isterseniz, insanların 'Antagonist' diye nitelediği zıt bir kuvvetle karşılaşmak zorundasınız.*" Sözlerine sanki havada doğru sözcükleri ararcasına ara verdi

ve sonra, "*Ne var ki, Antagonist'e ilişkin ancak çok az kişinin bildiği bazı sırlar var*" dedi. Bu gizemli giriş hepimizin dikkatini üstünde topladı ve bizi dinlemeye hazırladı.

"*Antagonist bizi ölçerek değerlendirir. Bizim AIM'imizi, yani amacımızı ölçer; 'düş'ümüzün büyüklüğünü. AIM , I AM'in (Ben'im) farklı dizilişidir.*

AIM = I AM

Hiç kimsenin, kendinden büyük bir amacı olamaz. Sıradan bir insan bir apartman dairesi düşler, bir başkası bir villa düşleyebilir, ama Versailles Sarayını ancak bir kral düşleyebilir."

Dreamer'ın, bir kişinin 'arzuladıkları' ve 'olduğu' arasında kurduğu bu denklikle kendimden geçercesine büyülenmiştim. Bütün bunlar, bir kişinin isteklerinin sınırı olmadığını söyleyen genel geçer inanışla, yani sağduyudan ayrılmadığı sürece istediği her şeyi, elinin altındaki kaynakların yeterliliğine bakmaksızın hedefleyebileceği fikriyle çelişiyor diye düşündüm. Buna göre, kısıtlamalar olmadan herkes en büyük düşleri besleyebilir veya en büyük arzulara demir atabilirdi. Dreamer, bu genel geçer inanışın nasıl temelinden çürük olduğunu göstermek üzere şunları söyledi: "*Kişinin yaşamdan ne isteyebileceğinin maksimum sınırını benliğinin genişliği belirler; bu onun tüm isteklerinin tepe noktasıdır. Aynı zamanda bu onun bütün sahip olabileceklerinin ve alabileceklerinin de sınırıdır.*"

Bu muhteşem bir keşifti. Onun öğretisinin şimdiye dek her yana dağılmış parçaları artık bir araya geliyordu. Bu düşüncelerden sıyrıldığımda, buraya çok fazla takıldığımı anladım. Farkına varmadan, konuşmaların çok gerisine düşmüştüm. Yetişip diğerlerine katılmak için acele ettim. Çocukluğumda da hep böyle yapardım; durup doldurulmuş bir hayvana veya zevksiz çerçevelerle asılmış efsane betimlemelerine bakarak hayallere daldıktan sonra, sıraya girmiş arkadaşlarıma yetişebilmek için kolejdeki bütün koridorları koşarak geçmek zorunda kalırdım.

Dreamer, "*Antagonist, düşüncelerinizle duygularınızın boyutlarının en hassas ölçeğidir*" dedi. Kendi sonuçlarımızı çıkartmamız için bizlere birkaç saniye verdikten sonra sözlerine devam ederek, "*Kuvvet açısından bizden asla üstün olmamasının nedeni de budur. Zalim, tehdit edici veya yenilmez görünse bile, Antagonist'le karşılaşmamız daima bir düellodur ve her iki taraf da birbirlerine denk olacak şekilde dengelenmiştir*" diye ekledi.

Bu sözlerinden sonra bizleri ürpertecek biçimde, bir savaşta fısıltıyla konuşurcasına sesini öylesine alçalttı ki hepimiz sanki tek bir kişiymişiz gibi etrafına toplandık.

"*Göründüğü kadarıyla, insan yalnızca kendi dışında engeller, düşmanlar ve zorluklarla yüz yüze geliyor. Antagonist, aslında içimizdeki bir gölgenin, yani bizim bilmediğimiz ve bilmek istemediğimiz karanlık bir kısmımızın elle tutulur gözle görünür hâle geçmesidir. Bir saldırı, bir zorluk veya bir sorun olarak önümüze çıktığında şaşırırız. Oysa o uzun bir zamandır hep orada,*

bilincimizdeydi. Önemsenip dikkat edilmediği için, küçücük bir semptom, kötüleşmek için yeterinden fazla zaman bulur ve bizim onu tanımada yetersiz kalarak bir şey yapamamamız nedeniyle büyük bir tehlike haline gelir. İşte sırf bu nedenle, daha bilinçli bir insanlık, mahkeme salonlarına büyük harflerle, 'Kurban daima suçludur!' yazacaktır."

Bruno W. hareketlenerek, "Peki, milyonlarca insanın ölümüyle sonuçlanan Yahudi soy kırımı için ne diyebilir, bunu nasıl açıklarız?" diye sordu. "Yahudi katliamındaki bir kurbana kendi celladı olarak nasıl bakılabileceğini anlamıyorum. Almanya gibi bir ülkenin aşırılıklarının ve ırk üstüne sapık teorilerinin sorumlusu nasıl milyonlarca masum insan olabilir?"

Tam bu sirada lokantanın sakisi yaklaşarak masanın etrafında dolanıp herkesin kadehine değerli, özel bir şaraptan koydu. Dreamer sustu ve yeniden konuşmaya başlamak için adamın işini tamamlamasını bekledi. Bu arada aniden, sanki sesli düşünürcesine ve yüksek sesle, Klaus E., "Doğrusu, tarihin yüzyıllarca uzun bir dönemine baktığımızda, Yahudi olmak hiç kolay değildi. İsa'dan 600 yıl önce Kral Nabukadnessar, Kudüs'teki Yahudi Tapınağını taş taş üstünde bırakmadan yıkıp, tüm Yahudileri Babil şehrine sürgün etmişti. Sonra Mısırlılar, arkasından Romalılar... Adları Führer, Sezar, Pharoah veya Satrap, her ne olursa olsun, Yahudilerin düşmanları hiç eksik olmadı" dedi.

Dreamer, bir bilek hareketiyle kadehini döndürdü, kadehin iç çeperlerinde şarabın süzülüşüne baktı, aromasını kokladı, ardından bir bakışıyla sakinin çekilmesini sağladı ve konuşmaya başladı. "*Karşıt olan, bir kırık parçadır; bütünden kopmuş ve ayrılmış bir kırıntı. Görünen Antagonist, hanımefendinin yitirdiği bir bozuk para gibidir, ya da çobanın yerini unutup yitirdiği bir koyuna benzer. Bütünlüklerini yeniden bulamayanlar, o küçük parçayı getirip yerine koyamayanlar, onu dışarıda kendileri bulacaklardır; ama aynı Antagonist gibi, bu parça da çok daha büyük olacaktır.*"

Bu sözlerle Linda'nın yüzü aydınlandı ve heyecanla, "Evet," dedi, "Çocuk yuvaları, okulları, hastaneleri ayrıydı; kasapları, bakkalları, lokantaları, tatilleri, gelenekleri ve adetleri hep ayrıydı. Denilebilir ki, Yahudi dini, felsefesi, yaşam tarzı ve o insanların çalışma şekli, ağırlıklı olarak hep ayrılıkçı bir dünya görüşüne dayanıyordu. Bir tarafta Yahudiler, öte yanda diğerleri vardı."

Peter söze girerek, "Yahudi Tapınağında Yahudilerin bulunduğu avluyla Yahudi olmayanların girebileceği avluyu ayıran bir duvar vardı. Bu duvarı geçen bir pagan ölümle cezalandırılabilirdi" dedi.

Sonra sanki kendi kendine konuşurcasına alçak bir sesle, "Getto doğduğunda, başa gelecek korkunç bir gerçekliği değiştirebilecek uygun koşulları yakalama olanağı bile bırakmadan, bir hapishane gibi insanların psikolojisinin etrafına dikenli teller örülmüş oldu." diye ekledi.

Bruno, sanki hiç beklenmeyen bir şey keşfetmişçesine, Linda'yla Peter'in sözlerine katkıda bulunarak, "Şimdiye dek hiç düşünmemiştim, ama İbranice 'kutsal' sözcüğünün etimolojik kökü 'ayrılmış' anlamına geliyor. Yahudiler kendi kutlu vizyonlarına göre dünyayı, kutsal, yani kendi inançlarındakiler ve diğerleri, yani dinsiz ve murdar olanlar diye ikiye böldüler." dedikten sonra, bir darbe almışçasına sandalyesine yığıldı.

"Öyleyse?" dedi, kafası karışmıştı ve devam edemedi.

Dreamer, "*Öyleyse,*" diyerek bu anlama belirtisini yakalayıp Bruno'nun söylemeye cesaret edemediği şeyi seslendirdi. "*Bizim bütünleşmekteki eksikliğimiz, dış dünyada canavarlar üretir. Bölünmüşlüğümüz karşılaştığımız şiddeti yaratır. Antagonist biziz. Kendini başkalarından ayrılmış hissetmek, bir gün olaylar dünyasında şiddet, saldırı, çatışma ve eziyet biçiminde şekillenecek bir iç suçluluğu beslemek demektir.*"

Hayretten donakalmıştık. Karşısında nefeslerimizin tutularak aklımızın durduğu bir dipsiz karanlığın geçildiğine tanıklık ediyorduk.

"*Shoah*[18]*, tarihteki ne rasgele, ne de bir rejimin, bir ulusun veya daha kötüsü bir kişinin, ya da zorba bir yöneticinin acımasızlığı sonucunda ortaya çıkan bir olaydı. Kendini yüreğinde bağışlamamış bir halkın vizyonunun elle tutulur gözle görünür hâle gelmesi; toplama kamplarının, sürgünlerin, katliamların ve vahşetin esas kaynağı olan ayrılıkçı, çatışmacı düşüncenin yansımasıydı.*

Tek düşman kendi içimizdedir! Dışarıda, ne nefret edilecek veya bağışlanacak bir düşman, ne de bize zarar verebilecek bir kötülük var."

Rebecca, "Şimdi hatırladım," dedi. "Yeremya'nın Ağıtları; Babil'e sürgüne gönderilen Yahudilerin acıklı ezgisi, acı bir şaşkınlık ifadesiyle başlıyor. Aslında bu ilk sözcük, '*eckah*' yani 'niye?' demek."

Dreamer, "*Beklenilmeyen hep uzun bir hazırlık dönemi gereksinir; oluşta, kendi durumlarımızda uzun bir kuluçka dönemi*" dedi. "*Dolayısıyla, içindeki Antagonist'i tanı, onu uyum içine getir, bütünlüğünü sağla. Kendini bütünleştirmek, 'yüreğinde kendini bağışlamak' demektir.*

Parça bütüne katılır. Bu 'kaybolan oğulun dönüşü' gibidir. Bu 'düşmanını sev'dir. Böylece, yaşam sana hep evet diyecektir. Sana, diğerlerinin şans diyeceği, sürekli bir bereket kaynağı olacaktır" dedi.

O akşam Dreamer, evriminin belli bir noktasında, insanlığın onu iki ırka, yani birbirinden tamamen farklı iki psikolojik türe bölen bir yol ayrımına ulaştığını anlattı.

Bağımlı olan, şikayet eden, kendine acıyan ve dış koşulları suçlayan insanlar var. Dreamer bunları 'tepkiciler' diye nitelendirdi. Öte yanda, etkin, yaratıcı ve arzuları yönünde yapacağı her hamlede, kendi psikolojisinden kaynaklanan, zıt bir kuvveti yenerek zafer kazanması gerektiğini bilen başka

[18] Shoah: Yahudi Katliamı (ç.n)

bir tür insan var. Bu kişiler, dışımızda ters bir dünyanın veya bize karşı koyan dış bir düşmanın var olmadığını biliyorlar. Dreamer bunları da 'geleceği biçimlendirenler' diye nitelendirdi. Karşıtlıklar aracılığıyla gören kişiler, iki kutuplu bir bilince sahiptir; birliği kutuplaşmanın, uyum içinde olmayı görünür düşmanlığın ardında görürler.

"*Geleceği biçimlendiren kişilerin, dipsiz karanlıkların içine atlamaya, oluşun en karanlık yerlerine girmeye,, gölgelerin, hayaletlerin ve korkuların karşısına dikilip yüzleşmeye cesaretleri vardır; çünkü, bütün bunların bir gün elle tutulur gözle görünür hâle geçip karşılarına hasımlar olarak çıkmadan önce alt edilmeleri gerektiğini bilirler.*"

Dreamer, kişinin kendi üzerindeki böylesi zaferlerini, '*yaratıcı zaferler*' olarak niteleyip sözlerini şöylece sürdürdü: "*Arzularını herhangi bir zorluk veya sorunla karşılaşmak zorunda kalmadan gerçekleştirmenin tek yolu budur. İphigeneia'nın kurban olarak sunuluşu, Odysseus'un yolculuğu, İshak'ın kurban olarak sunuluşu, Arcuna'nın savaşı, İsa'nın ayartılmak için denenmesi, amaçların gerçekleşmesinin önündeki tek gerçek engeli, yani içlerindeki Antagonist'i yenebilecek kişilerin ulaştıkları yaratıcı zaferlerin sırrını aktarmaktadır.*"

Sonra, sanki hiç kurtuluşu olmayan bir durumu duyuran birinin üzgün ses tonuyla, "*İnsanın asıl hastalığı, hep 'evden uzakta', yani 'kendisinden uzakta' olmasıdır. İç dünyanın olmadığına inanan insan, dış dünyayı da tapınılacak bir ilaha, korkuyla sayılacak ve bağımlı olunacak bir puta çevirdi*" dedi.

Yemeğin sonunda, ayrılmadan hemen önce, Dreamer bizde yaşlanma ve çürüme gibi, bir Oluş Okulu bünyesindeki kişiler için asla kabul edilemeyecek belirtiler gördüğünü açıklayıp, 'uygulamalı çalışma'larımızın yavaş ve ilerlememizin yetersiz olduğunu söyledi. Sert ve akılda kalıcı sözlerle memnuniyetsizliğini belirtip serzenişte bulundu. Dreamer'ın, bu kişilere olağanüstü projeler yürütüp, kendi dünyalarında en yüksek zirvelere erişmeleri için daha sadece birkaç yıl önce verdiği enerji ve güç, artık onların kibirleriyle gururlarını besliyordu. Dreamer'la birlikte olmalarının gerçek nedeni olan yeminlerini, yani yeni insanlığın öncüleri ve sancaktarları olmayı unutarak, eski liderlik tipinin klonlarına, yok olan bir türün cansız kalıplarına indirgenmiştiler.

Önce ayakta ve dışarıda, Veronica's'ın giriş kapısının önünde, okul çocukları gibi etrafında halka olup azarlarını dinledik. Bunlar da kötüydü ama asıl darbe bunun sonrasında geldi. "*Ünlü, zengin ve güçlü olmanıza izin verdim. Her ne düşlediyseniz hepsi gerçekleşti. Şimdi önünüzde yeni bir serüven, yeni bir uçuş var. Sahip olmanıza izin verilen her şeyi bırakın, yerinize bir başkasını atayın ve kendinizi tümüyle Projenin gerçekleşmesine verin.*"

Burada Dreamer'ın yaptığı konuşmayı aktarmayacağım, çünkü bugün ancak çok az kişi bunu anlayıp kabullenebilir, ama söylediği sözlerin hepsi bende kayıtlı ve onları üstlerine göz bebeğim gibi titreyerek saklıyorum. "*Yaşlanan maskenizin ardında yanlışlığınızı gizliyorsunuz*" diye gürledi. "*İşlerinizi, atayacağınız yöneticilere devredin! Bu rolleri boşaltın! Bunu size zorla yaşam yaptırmadan önce, kendi kararlarınızla yapın.*"

Bu insanların gözlerinden okunan şaşkınlıkla paniği görebiliyordum ve 'zengin gencin öyküsü'nü anımsadım.

O gece Dreamer'ı dinleyip her şeyi bırakmaya karar veren ve her biriyle tek tek samimi bir dost olacağım bu kişiler hakkında ileride yazacaktım. Dreamer'ın o geceki son sözleri korkudan şekli değişmiş bu endişeli yüzlere bir balyoz gibi inmişti.

"*Bundan böyle müdahale etmeyeceğim. 'Gerçek' özgürlük bir armağan olarak gelmez. İnsan bunu tüm gücüyle yürekten istemeli ve bedeli her ne olursa olsun hak etmelidir. Bunu ancak o zaman elde edebilir!*

Benim dünyamda, dehşetinizin ve ağır kanlılığınızın tek bir zerresine bile yer yoktur. Daha fazlasına 'sahip olmak' ve daha fazla 'olmak' için, sahip olduğumuz ve 'biz' olan her şeyi ardımızda bırakarak aşmalıyız. Benim yanımda, benim ülkemde iyi yaşayabilir, sağlıklı ve mutlu olabilirsiniz. Ama istiyorsanız size 'sizin' özgürlüğünüzü geri vereceğim; ıstırap çekme, yıkılma, hastalanma, yaşlanma ve ölme özgürlüğünü."

Bundan sonra çok ciddi ve özlü bir uyarıyla sözlerini noktaladı: "*Benim sözlerimden anlamadıklarınızı, yaşam size kendi yasaları ve iyileştirme yöntemleriyle açıklayacaktır.*" Ben bu sözleri ruhumu karartan bir kehanet olarak algıladım. Yıllar sonra yaşamımın en zor koşullarında tenime korla dağlanırcasına yazılacak o sözleri ilk orada işitmiştim.

Dreamer'la baş başa kalabilmek için, diğerlerinin hepsi dağılana kadar oyalandım. Bu sert sözlerinin anlamını sormak istiyordum; bunları söylemek için bizi toplamasının nedenini. Hepsinden fazla da böylesi bir ıstıraba neden düştüğümü bilmek istiyordum. Aslında içten içe doğrudan benimle ilişkili bir şeye tanık olduğumu, bir gün 'düş' ve düşlenen, yani yaşam ve ona düşün ürettiği bir eklenti arasında bir seçim yapacağımı biliyordum. O insanların yerinde olsaydım ben ne yapardım diye düşündüm.

O akşam biraz da benimle ilgilenmesini istiyordum. Dreamer'a, New York'a hareketimden önce onu bir kez daha görüp göremeyeceğimi sordum. Ertesi gün akşamüstü için randevu verdi. Savoy'da buluşacaktık. Sonra, sanki 'geçerken de bir görelim' der gibi, 'Sefiller'e iki bilet almamı istedi. Bu isteği beni şaşırtmıştı, ama herhangi bir şey söylemedim. Sabah bunun ilgileneceğime söz verdim.

12 Biletler

En olağanüstü buluşmalarımızdan biri olacak bu randevuya tam zamanında gittim. Savoy'un Thames Lobisi o saatte çok kalabalıktı. Dreamer oradaydı; buğular çıkan bir fincan çaydan bir yudum almak üzereydi. Önündeki küçük masa değişik pasta ve keklerle silme doluydu. Kekler ve gümüş takımlar, onun hoşlandığı gibi mükemmel bir biçimde yerleştirilmişti. Görünüşe göre daha hiçbir şeye dokunmamıştı. Her zamanki gibi kendisini saygıyla selamlayıp karşısındaki yere sessizce oturdum. Düzgün bir hava ve iyi bir yüz ifadesi takınmaya çalıştım, ama için için yanıyordum. Buranın gösterişli atmosferi ve piyanonun hafif müziğiyle yatışmaya çalıştım, ama aklımda sürekli dolanan ve beni şu anda başka her şeyden çok endişelendiren düşünce, üzerime buruk bir acıyla çökmüştü. Dreamer'a yaklaştığım sırada, çoktan aklıma yüzlerce mazeret üşüşmüş, bir kasırga gibi esiyorlardı. Çaresizlikten bunalmıştım. Dreamer'ın 'hayır' yanıtını kabul etmeyen biri olduğunu çok iyi biliyordum ve bunu ona nasıl söyleyeceğimi bilememem dayanılmaz bir kabusa dönüşmüştü. Soğuk ve sakin sesi düşüncelerimin arasına girip ve irkilmeme neden oldu.

Doğrudan, "*O biletleri bulamadın!*" dedi. Sesindeki haşin tonlama en korktuğum şeyin başıma geldiğini gösteriyordu; Dreamer bana verdiği görevi can alıcı bir mesele sayıyordu. Yaşadığım korku ve utanç, beni bir anda neredeyse saldırganlık derecesine varan küstah bir tavra soktu. Yapamayacağımı bildiği bir görevi bana neden vermişti? O biletleri bulabilmek için her şeyimi ortaya koymuştum. Bütün günümü o iki koltuğu ele geçirme peşinde, sonuçsuz kalmaya mahkum bir uğraşıyla geçirmiştim. Sefiller, West End'in[19] yakın tarihindeki en başarılı gösteriydi. Dreamer'a sabah erkenden başlayan araştırmamın, hiç bir şeyden habersiz biçimde St. James'teki görevliye, bu akşam için iki yer ayırtmak istediğimi söylediğimde nasıl bir kahkahayla başladığını anlattım. Adam kıkır kıkır gülerek, "Fakat bilmiyor musunuz?" diye yanıtlamıştı. "O gösteri için yerinizi üç ay önceden ayırtmanız gerekir."

İşte o andan itibaren, saatler geçtikçe arayışım iyice sıkıntı verici bir hâle gelmişti. Dreamer'a da itiraf ettiğim gibi, aklımdan birçok kez, bana bilerek olanaksız bir görev verdiği geçmişti. Dreamer konuşmuyordu; çenesi hafifçe göğsüne dayalı, öylece duruyordu. Sanırım zihni başıma gelenleri dinlemekle fazlasıyla meşguldü; başarısız girişimlerimin öykülerini anlatmaya istediğim yerden başlayabileceğim kanısındaydım. Bilet satış gişelerini ve bilet makinelerini yok yere taramıştım. Gişelerden makinelerin sliplerine dek her şey, otel görevlisinin söylediklerini doğruluyordu; tiyatronun biletleri aylar öncesinden tükenmişti. Anlaşıldığı kadarıyla o

[19] West End : Londra'nın tiyatrolarıyla ünlü, zengin batı bölgesi. (ç.n.)

biletleri bulmak, Londra'nın gök kubbesi altında olabilecek en zor şeydi. Şaşırtıcı bir biçimde, bulamazsam yitireceğim şeyin bu görevimin görünürdeki başarısızlığının çok ötesinde olacağını bilen içimdeki bir şey, beni altına bakmadık taş kalmayıncaya dek çabalarımı sürdürmem için güdülüyordu. Çay saati ve dolayısıyla Dreamer'a verilecek korkutucu raporun zamanı yaklaşırken, Londra'daki bazı sözü geçen arkadaşlarımı aradım. Dreamer'a, Westminster'daki bir oylama arasında Lady Ellis'e yaptığım ziyareti anlattım; bu çabam bile bir işe yaramamıştı. Her an kızgınlığını üzerime boşaltmasını, ya da daha kötüsü alaylarına muhatap olmayı bekleyerek, zamanı doldurmak amacıyla bu serüvenin başka sahnelerini sıralıyordum ki, Dreamer baştaki cümlesini tekrarlayıp, sözlerimi kesti.

"*O biletleri bulamadın!*" dedi. Aynı ses tonuyla söylemişti, ama bu kez sanki anlama özürlü birisine söylercesine 'bulamadın' sözcüğünü biraz kışkırtıcı bir havada vurguladı. Yüzüme doğru biraz yaklaşıp, "*Onları bulabilmek için kendi yazgının raylarından çıkman gerekirdi. Bulsaydın yazgını ebediyen değiştirirdin!*" dedi. Düşündüklerimin aksine, benden o biletleri bulmamı istediği anda, görevin zaten tamamlandığını açıkladı. Dreamer'ın bu sözü beni deli etmişti. Karşılaştığım güçlüklerin nesnel olmadığına beni kim ikna edebilirdi? Onu memnun edebilmek için nerelere dek gittiğimi benden daha iyi kimse bilemezdi. Şimdi burada, Savoy'da bir masada oturup konuşmak kolaydı. Bu görevi bir başkasının üstlenip benden daha iyi yapıp yapamayacağını görmek isterdim!

"*Sen hâlâ dünyanın betimlenmesiyle ipnotize olmuş durumdasın. Sana göre gerçeklik dünyadır!*" dedi. Sesindeki belli belirsiz alaycı ifade, etkisini kuvvetlendiriyordu. "*O adam üç ay alacağını söylediği anda sen zaten yıkılmıştın. O dakikadan itibaren sen biletleri aramadın.*"

Gerçekten aradığıma ikna edebilmek için sözünü kesmeye çalıştım. Dreamer'ın sert bir hareketi, daha ağzımı açmaya kalmadan beni dondurdu. "*O dakikadan itibaren sen biletleri değil, dünyanın betimlenmesini desteklemek için mümkün olan yolları aradın. Her şeyin gerçekten öyle ve başarmanın olanaksız olduğu inancını güçlendirmek için aradın. Her girişiminden sonra, yani seni daha kapıyı çalmadan orada bekliyor olduğuna inandığın 'hayır'ları aldıktan sonra, başarısızlık kehanetini doğrulamak ve kendi sözverini yüceltebilmeni sağlamak için boyun eğdin.*"

"Hangi sözveri?" diye kekeledim. Korkunç varsayımlarım arasından açılan bir delikten küçücük bir ışık göründü; bir alçakgönüllülük ve böylece bir anlama parıltısı, bana mazeretlerimin uzun öyküsünün değersizliğini hissettirdi.

Dreamer, "*Başarabilmek için her şeyi yaptığın inancı içinde, karşıma yenik gelmeye dair sözverin*" dedi. Asla aklımdan çıkmayacak sözlerini söylemeden önce biraz suskun kaldı. "*Dünyanın sesine körü körüne itaatinin*

bir parçası olduğuna inanarak, o adamın betimlemesini kabul ettiğin andan itibaren, başarmak için değil, yenilgini haklı göstermek için çalıştın. Senin yaşam öykün işte böyle; önceden belirlenen bir yenilgi."

Ölmek üzere olan birinin, yaşantısının sahnelerinin geçişi gibi, gözümün önünden o gün olanlar geçti. Olayların yalnızca zaman içindeki sırası değil, bununla birlikte, o biletleri ararkenki ruh halim, düşüncelerim ve hissettiğim her şey... Yine yapabileceklerime dair güvensizliğimi, yetersiz kalma duygumu, altında ezilmekten duyduğum korkuyu; o biletleri benden bile bile gizlediklerini düşündüğüm kişiler için sürekli dünyayı suçlamamı, anlaşılmaz derecede düşmanca davranışlarımla daha birçok şeyi ve son olarak da suçluluk duygumu gördüm. Bütün günümün içine işleyen ve hâlâ benliğimin etrafında kendi keyiflerine göre dolaşan bu hoş olmayan duygular yığınının ayırdına vardım. Dreamer'ın sözleri, beni her zamanki eğilimimle yüz yüze getirmişti. Bu görev, en derinlerdeki meğer ne basit olan yaraları göstermiş ve önemsizliklerinin farkına vardıkça, daha da acı veren sınırları açığa çıkarmıştı. Dreamer'ın ustalığı, dünyanın belini büktü; bunları görmem ve aşmam için işe evreni kattı. Kaçırdığım fırsatın ne kadar önemli ve eşsiz olduğunu kavradığımda, başaramadığım için daha da kederlendim. Gerçeklik ve yanılsatıcı yansıma arasındaki halat çekme müsabakasında, yani Dreamer'ın görüşü ve bana hep anlatılan dünya arasındaki çekişmeyi, bir kez daha var olmayan yanılsama kazanmıştı. Dünya hâlâ gerçekti. Onun ipnotik gücü çok yüksek, buna karşın Dreamer'ın varlığı hâlâ çok silikti.

Yeni tutumumu yansıtan bir ses tonuyla Dreamer, "*O biletleri bulmak için geçmişini tümüyle değiştirmen gerekirdi!*" dedi. Aşırı bir abartı olarak görünen şey, şimdi en açık gerçek olarak ortaya çıkmıştı. Sanki kesin yenilgiye uğramış bir insanlığın temsilcisine konuşurcasına, acımasız bir nezaketle, "*Eğer 'düş'e sadık kalabilseydin, yazgını değiştirirdin*" dedi. Ardından bir solukta ekledi: "*Güzellik, senin içinde olan ve bilen düşleyendir.*" Bu varlığı ve onunla birlikteyken bulduğum bu berraklığı dünyadaki her şeyden fazla sevdiğimi hissettim ve şimdi buna sımsıkı tutunmak için canımı dişime takıp savaşacaktım. Bana, "Git, çoktan yapıldı!" diyen, bütünlük ve çözümler dünyası ve yanında, bana "Bu olanaksız!" diyen, bölünmüşlük, çatışma ve zorluklar dünyası. Her zamanki gibi dünyanın gerçek olmayan betimlenmesine boyun eğmiştim. İnanarak ve somutlaştırarak onun ipnotik buyruğuna teslim olmuştum.

Düş, var olan en gerçek şeydir. Ama ben bunu hep unutuyordum.

"*Kendini çürümekten sakınmak için yüreğinde, yetersizlik bilincini, çatışmalarını, kendine acımanı ve seni bağımlı, korkuyla dolu, şüpheci ve mutsuz kılan ipnotik uykunu kesinlikle yenmen gerekir.*

İnsanların dünyanın betimlenmesine olan sarsılmaz inançları, zayıflıklarının, yaşamlarındaki olayların en son açıklamasının ve varoluş piyesindeki rollerinin kökenidir.

Hastalık da bize dünyanın anlattığı bir yalandır! Hastalanırız, çünkü hastalık bize anlatıldı. Böylece, aklımıza onun gerçekliğini sorgulamak hiç gelmeden, öykünme yoluyla yaşlanır ve ölürüz." Bunları söylerken Dreamer'ın sesinin yükselmesi ve sözcüklerinin titremesine yol açan özel coşkusu, artık yalnızca bana değil, görünmeyen büyük bir dinleyici kitlesine seslendiğini gösteriyordu.

"*Sıradan insan, asla kendi ilk ve eşsiz düşünü değil, sadece kendisine betimleneni düşler. Çünkü kendisine erişemez. Kendisini bilmez!*

Düşlediğin her şey gerçekleşir.

Kendini bilmeye başlarsan, dünyanın neden bu halde olduğunu da anlayacaksın.

Sen artık dünyanın neden bu halde olduğunu biliyorsun; çünkü onu sen düşledin!"

Defterimde boş yaprak kalmadığı için, bu sözlerini lokantanın bir mönüsünün üzerine yazdım ve dakikalarca listenin üzerindeki her boşluktan yararlanarak bütünüyle doldurdum. Şef garsonun dikkatini çekmek için bir işaret yaptığını gördüğümde ben hâlâ yazıyordum.

Ayağa kalkarak, başka bir söz söylemeden, "*Gidelim*" dedi.

13 Dreamer'la Tiyatroda

Dreamer'ı ilk kez acele ederken görüyordum. Dışarı çıkar çıkmaz hızlı hızlı yürümeye başladık. Bir taksiye bineceğimizi düşündüm, ama Dreamer adımlarını hızlandırınca, ben de onu izledim. Kendimi oldukça antrenmanlı sayardım, buna rağmen ona yetişebilmek için birçok kez hızımı artırmam gerekti; yine de o her seferinde arayı açıp başı çekti. Doğu Nehrinde oturduğum adanın etrafında her gün koşuyordum. Oakland gibi bazı çok zorlu maratonlara ve bisikletle hiç durmadan 24 saatte 500 kilometre yol katettiğim Merkez Parktaki Pepsi Kupası gibi diğer çetin yarışlara katılmıştım. Yine de hiç çaba harcama belirtisi göstermeyen Dreamer'a yetişmekte zorlanıyordum. Nereye gidiyorduk? Dreamer'a böyle acele ettirecek önemde olan kimdi; bizi kim bekliyordu? Bunları ona sormak istedim, ama cesaret edemedim; zaten konuşacak nefesim de kalmamıştı. Birdenbire Dreamer, koşarak bir delikanlının çevikliğiyle hemen önümüzde kalkan iki katlı eski bir otobüse atladı; ben de koştum, ama kolunu uzatıp beni içeri kelimenin tam anlamıyla çekip almasaydı yetişemeyecektim. Gözlerine baktığımda hâlâ elini tutuyordum. Aniden gerisingeri Napoli'deki çocukluğuma fırlatılmıştım. Gözlerimin önüne, benim afacanlar çetesi, Mergellina'daki çetin cesaret sınavları, raylar üstündeki koşu yarışları ve tramvayın amortisörlü tampon çıkıntılarının üzerine atlamalarımız geldi. Bu

küçük savaşçıların çetesine katılabilmek, onların heyecan verici ve tehlikeli yaşamlarını paylaşabilmek için, 10 yaşında bunların hepsini mükemmel biçimde yapabilmen gerekirdi. Ne var ki, o gün bir şeyler ters gitmişti. Soluk kesen bir hızla koşuyordum, büyük çıkıntıyı da kavradım, bu bir tür darbe emici veya arka tampon gibi demirden bir şeydi, tam üstüne atlarken taşıt beklenmedik bir şekilde kalkıp hızlanmaya başladı. Ne bırakmak istemiş, ne de üstüne atlayabilmiştim. Bacaklarım kesilmeye başlarken içimde bir çaresizlik büyüyordu. Artık dayanamayıp koyvermek üzereydim ki, pencereden ince, ama güçlü bir kol uzanarak bileğimi kavradı. Yukarı atladım ve artık emniyetteydim. O çocuğun sakin ve gülümseyen gözleri... aynıydı... Dreamer'ın gözleriydi... Kim bilir kaç kez, kaç durumda Dreamer'la karşılaşmıştım? Yaşantıma acaba kaç kez müdahale etmişti?

Bu kez şaşkınlığımı gizleyemedim, nefesimi yeniden toplarken yüz ifadem ona çok komik görünmüş olmalıydı ve o gizemli olaydan bahsetmek gereğini duydum. "*Tiyatroya gidiyoruz ve bu akşamki oyunun başlangıcını kaçırmak istemiyorum*" dedi. Yüzünde şimdiye dek hiç görmediğim bir gülümseme vardı. Samuel Beckett, Brecht veya Çehov'dan bir oyunu kastettiğini sandım. Bu saatte onun iki kişilik yer bulma umudunu karşılayabilecek oyunlar ancak bunlardı. Ola ki... Açıklama ışıktan bir kılıç gibi gelmişti. Evet, başka türlü olmazdı. Şimdi emin olmuştum. Uzaktan tiyatro binasını görünce, artık hiç şüphem kalmamıştı. İyi atıştı! Kabul etmeliyim. Dreamer biletler cebindeyken, bana Londra'nın altını üstüne getirtmişti. Ona bunu söylediğimde, kahkahalarla gülmekten kendini alamadı.

Otobüsün kapısına yaklaşıp inmeye hazırlanırken, "*Bilet filan yok!*" dedi. Keyfim kaçmıştı. Bana inanmaması mümkün müydü? Neden bu gösteri için en kötü koltuğun biletini bile bulmanın olanaksız olduğunu anlamasını sağlayamamıştım?

Tutamağa tutunup, onunla birlikte inmeye hazırlanırken, "Mümkün değil. Bilet bulmanın, hele akşamın bu vaktinde hiç ihtimali yok" dedim.

Dreamer bıkkınlık duyduğunu ifade eden bir işaretle beni susturdu.

Haşin ses tonuna dönerek, "*Endişelenmek, şüphelenmek ve ıstırap çekmek, yoksul insanların uğraşlarıdır; bir mantık ve boş inanışlar dünyası tarafından ipnotize edilmiş bağımlı kişilerin*" dedi. "*Endişelenmek, şüphelenmek, korkmak ve ıstırap çekmek oluştaki bir çatlağın gösterilmesi ve olaylar dünyasında bir süre önceden başlayan felaketlerin semptomlarıdır.*" Bu sözleri işittiğimde, utancımdan mosmor olup yerin dibine geçtim. Varoluş piyesinde, uzun zamandır beni tiksindirmesine rağmen hâlâ bir türlü 'mantıklı' ve akıllı adam kalıbından yakamı sıyıramamış, karamsar ve heves kaçıran bir rolde kısılıp kalmıştım. Otobüsten indik. Fuayenin parlak ışıklarını birkaç adım önümde görebiliyordum; burada gelmiş geçmiş bütün o büyük gösterilerin büyülü

atmosferini soluyabilirdiniz. 1832'deki Paris ayaklanmasının destansı sahnesinin önünde, ellerde devrim bayrağı dalgalandırılırken, ön planda ele avuca sığmaz sokak çocuğu Gavroche efsanesini çağrıştıran, eski püskü giysiler içindeki ufak tefek, korkusuz bir kadın kahramanı betimleyen gösteri afişlerinin önünde şimdiden büyük bir kalabalık toplanmıştı.

Gösteri başlamak üzereydi. Umudu kalmayan kalabalığın üzgün yüzlerle dağılmasına bakarken, birdenbire sanki varlığımdan kapkara bir göktaşı geçmiş gibi, basit felaket çığırtkanlarının, tahminlerinin gerçekleştiğini gördüklerinde aldıkları alçakça hazzın aynısını hissettim; kara tahminlerinin gerçekleştiğini gören birinin bu geçici zaferinden duyduğu bir tür sapık sevinç. Bunun yanında, kalabalıkların veya serserilerin, kahramanın mahkum edildiğini gördüklerinde yaşadıkları bayağı olmanın huzur veren güvenini de hissettim. O anda, yüzyıllardır dünyada işlenmiş bütün korkunç suçların sorumlusunun benliğimin karanlık köşesi olduğundan emin oldum; savaşların, katliamların, yıkımların ve dayanılmaz eziyetlerin kaynaklandığı yer, ruhumun karanlık bir kıvrımında barınan o gölgeydi. Tiksinti ve nefret duygularıyla dolup, nefesim tutulmuş olarak, bilincimde açılan bu derin yarıktan varoluşun kötülük düzenini seyrettim.

Bu arada Dreamer'ı gözden kaybetmiştim. Onu yeniden buldum ve bir daha yanından ayrılmadım. Girişin önünde birkaç dakika boyunca birlikte kısa boylu, düzgün vücutlu bir kadınla, uzun boylu, iri bir erkekten oluşan tek bir çift kalana dek insanların dağılmasını izledik. Girişin önünde bekleyen çift çok şık giyimliydi ve aristokrat bir zenginlik havası taşıyordu. Şehirlerden çok, kırlara alışkın görünen genç adam, papyonuyla şık smokininin verdiği rahatsızlık belli olmasına rağmen, yine de kayıtsız bir soylulukla duruyordu.

Ellerinde biletler vardı. Biraz sonra onların, dostlarını bekleyen Amerikalı bir anne oğul olduğunu anlayacaktık.

14 Sefiller

Kalabalık dağılmış, bizimle bu çiftin dışında artık kimse kalmamıştı. Bakışlarımız onlarınkiyle karşılaştı. Dreamer'ın karşısında, gözlerinden şimşek hızıyla geçen bir saygı sunuşunu ve ruhlarıyla eğildiklerini fark ettim; bu sanki bir kadınla erkek göz göze geldiklerinde görünmez bir hiyerarşiye uyarak birbirlerine saygılarını sunmalarına benziyordu.

Şimdiye dek, dünyanın Dreamer'ı 'tanımasına' tanık olduğum her seferde gördüğüm saygı gösterme ve öncelik verme işaretlerini düşündüm; bir bitkinin bitkisel zekasının, köklerine özen gösteren ve onu besleyen kişinin varlığını hissederek şükranlarını sunmasındaki gibi.

Bu durum bana, bir seferinde New York'ta Dreamer'la bir asansöre binişimizi anımsattı. Asansör yukarı doğru çıktıkça birçok katta durmuş ve içi oldukça kalabalıklaşmıştı. Asansörden çıkarken Dreamer, katlar arasındaki bu küçük sonsuzlukta bunca zaman geçirmekten kaç kadınla erkeğin tedirgin olduğuna dikkat etmemi istedi. Sadece birkaç saniyeliğine bile olsa ve hiçbirinin farkına varmamasına rağmen, asansör içinde tabandan tepeye doğru her kişinin doğru basamakta kendi yerini aldığı bir iç hiyerarşinin, yani bir sorumluluk piramidinin oluşturulduğunu açıkladı.

"*İnsanlar, ister yıllar boyu sürmek üzere, ister sadece birkaç dakikalığına, her ne zaman bir araya gelirlerse gelsinler, bir iç matematiksel düzen uyarınca, gezegenlerin parlaklıklarına, kütlelerine, orbital sayısına ve güneşe olan uzaklıklarına göre hiyerarşik sıralanışı gibi kendilerini görünmez bir merdivenin basamaklarına yerleştirirler. Onlar oluşun basamakları ve düzeyleridir. Bu evrensel bir yasadır.*"

Amerikalı çiftle birkaç kelime konuştuk. Bize, arkadaşlarının oldukça garip bir şekilde şu dakikaya dek ortalıkta görünmediğinden bahsettiler. Sohbet sürerken, kadının yüz ifadesinin giderek daha sakin, huzurlu ve neredeyse keyifli bir hâl alarak değişmeye başladığını gözledim. Ellerinde tiyatronun en iyi yerleri vardı; onları daha ABD'den hareket etmeden önce ayırtmışlardı. Biletlerin parasını ödemek için tüm ısrarlarım kararlı bir nezaketle geri çevrildi. Biz onların davetlisiydik.

Havada Dreamer'ın etrafında dolaşan mucizevi auraya hiçbir zaman alışamayacaktım. Birkaç sözle şüpheciliğimden dolayı özür dilemek istedim, ama bana bakmadı bile. Koluna giren bu hanımla canlı bir sohbete dalmış, kapıdan içeri giriyordu.

Nasıl oldu da biletler burada bizi beklemişti? Dreamer'ın Amerikalı çifti, arkadaşlarının gecikmesini ve hatta onların Avrupa seyahatlerini yarattığı düşüncesiyle insanın aklı duruyordu; bunların hepsini o anda, orada gözlerimin önünde yaratmıştı. Ustalığı, benim dünya görüşümü bir daha değişmemek üzere ebediyen tepetaklak ediyordu.

Işıklar azalırken, ön sıradaki yerlerimize sakin bir şekilde yerleştik ve Dreamer'ın kulağıma, "*İnanmak ve görmek, olmak ve olacak olmak gibi aynı şeydir. Zamanla inandığın ve düşlediğin her şeyin gerçekleştiğini göreceksin*" diye fısıldadığını işittim. Tiyatronun ölgün aydınlığında, bana fısıldanan bu sözler, eski bir koronun büyüsünü uyandırdı. Ruhumun yükseldiğini ve özgürlüğün çözümü sunuşunun saflığını duyumsadım; bu, yüreklerde yükselen eski trajedinin kefaretini adalet yasalarıyla ödemenin simyası, yani iyileşmeydi.

"*İnanmak için, bütünlük halinde ve kusursuz olman gerekir. Oluştaki en ufak bir çatlak veya şüphe gölgesi, seni ölmeleri kaçınılmaz olan yenilmişlerin, yani inanmak için görmek isteyen, cehenneme kısılıp kalmış,*

kendi telif haklarından vazgeçmiş binlerce kişinin arasına geri döndürecektir."

Dreamer beni oldukça uzun bir zamandır eğitiyordu ise de, kendi yarattığımız bir dünyaya kendi ellerimle dokunmak, hâlâ dipsiz karanlığın kıyısında aklımı durduruyordu. *Herkes bir yaratıcıdır... Dünya bir parça sakız gibidir... Her ne düşlersen gerçekleşir...*

İnsanlığın, dünyayı tepetaklak gördüğü için ıstırap çektiğini anladım. İnanmak ve görmek bir ve özdeştir, ama birbirlerinden zaman etkeniyle ayrılan bunları insanlar farklı şeyler gibi algılayıp inanmak için görene dek beklerler. Istırap çekmek ve acı duymak, insanlığın bu yanılsatıcı aralığı doldurmasının tek çaresidir. Bir kişide görmek ve inanmak bir araya geldiğinde, o kişi yaşamından her türlü acı ve ıstırabı yok eder, yani bunlar onun kişisel evreninden tamamen atılır.

Perde açılırken, "*Görmek için inanmak, yaratıcının, düşleyenin yasasıdır; kralın yasası*" dedi. "*İnanmak düşleme sanatına aittir ve düşleyenin en derinlerdeki niteliğidir. İnanmanın kökeninde, yaratıcılık vardır. 'Düş', var olan en gerçek şeydir.*"

Sesini fısıltı haline gelene dek alçalttı. Sözlerini çok zor anlıyordum, ama buyruğunun yanılmaz ciddiyetini hissettim. 'Sefiller' oyununu belirterek, söylediği şu oldu: "*Bu oyunu çok dikkatle seyret. On sekizinci yüzyıl duygusallığının ötesinde, Antagonist'le ilgili çok önemli bir ders içeriyor. Bu, tüm insanlık için geçerlidir. Bu 'yüreğinde kendisini bağışlamayı' bilmeyen bir insanın öyküsüdür; tıpkı senin gibi!*"

Sefiller, amansız bir düşmanlık öyküsünün müzikal bir uyarlamasıydı; çelik gibi katı ahlak kuralları olan bir polis memuru, fanatik Javert, önce 20 yıla, ardından bir ekmek çaldığı için müebbet hapse mahkum edilen bir kaçak olan Jean Valjean'ın, yakalayıp, yasal olmayan bir adaleti uygulayabilmek üzere yıllarca peşinden koşar. Öyküde Jean Valjean, cömertliğin, aşağılanmış bir insanın iyi yürekliliğinin, gaddarlaşan bir toplumun ve onun yasalarının merhametsizliğinin bir simgesi haline gelir. Arka planda ışığın karşısında, tüm bir halkın, hem şanlı, hem de acıklı olan destansı edimleri geçer; Parisli ayak takımının yaşamları, 1832 ayaklanması, Waterloo Savaşı. Küçük çocukluğumdan beri bilirdim; babam Giuseppe'nin bana anlatmaktan çok hoşlandığı bir öyküydü. Anlatırken, Jean Valjean'ın, fanatik Javert'i ölüme terk etmek ve böylece amansız takipçisinden kurtulmak yerine, onu her açıdan mantığa aykırı biçimde kurtardığı bölüme geldiğinde babamın nasıl duygulandığı, hâlâ capcanlı gözümün önündedir. Bu insanlık gösterisi, polisin dünya betimlemesini öylesine yıkar ki, artık onun kökleri en derinlerde olan iyi ve kötü inanışları tepetaklak olduğundan, kendi değerleriyle yaşama olanağı kalmaz ve intihar eder.

"*Onların adları, Javert/Valjean bile ses olarak kulağa yakın geliyor. Onlar aynı kişidir*" dedikten sonra Dreamer şunları açıkladı: "*Sonunda kendisini yüreğinde bağışladıktan, yani Javert'in yaşamını kurtarmasından, düşmanı uyum içine koymasından sonra, daha zeki ve daha güçlü bir hasımla yüzleşmeye artık hazırdır. Eski hasımın bir kez yenilip ne olduğu kavrandıktan sonra, artık varlığını sürdürmesi için bir neden kalmaz, yok olur; intihar eder. Aslında o hiç var olmamıştır. O yalnızca bir gölgenin, yani benliğindeki bir eksikliğin, elle tutulur gözle görünür hâle gelmesidir.*"

Dreamer'ın zaman ötesi öğretisi yine kuvvetle yankılanıp hafızamın her hücresinde rezonans buldu. "*Tek düşman içimizdedir! Dışarıda ne suçlanacak ya da bağışlanacak bir düşman, ne de bize zarar verebilecek bir kötülük vardır. Antagonist'ten korkma! O en büyük müttefikimizdir. Bize başarıya giden en kestirme yolu gösterir. Onun tek amacı bizim zaferi kazanmamızdır.*" Ara verilip ışıklar yandığında Dreamer, ortadan kayboldu ve akşamın geri kalan kısmını Amerikalı yeni arkadaşlarımla birlikte, ama aklım Dreamer'da ve onun olağanüstü öğretisinde kalarak geçirdim.

İnsanoğlunun bilincinden ilk düşünce parıltısının geçtiği uygarlığın ta ilk başlangıcından beri, araştırmacılar ve oluş okulları var oldu; kişinin içe dönük eğitimiyle uğraşan okullar. Pythagoras'ın Okulu, Platon'un Akademia'sı, Aristoteles'in Lykeion'u, Plutarkhos'unki ve Antik Çağın diğer bütün okulları, yani insanlığın anlama yetisinin tavlandığı bu ocakların hepsi, Dreamer'da yeniden ta kendilerini, varlık nedenlerini ve görevlerinin devamlılığını buldular.

BÖLÜM V

Elveda New York

1 Manhattan Sokaklarında

ACO'nun Genel Merkezi, dokuz katlı çok şık bir binadaydı; Park Caddesindeki gökdelenlerin arasında dikili, alüminyum ve mermerden bir mücevher. Sallanan bir feribot üstünde Doğu Nehrini geçtiğimiz tramvayla, dört dakikada Roosevelt Adasından 60. Sokağa varıyordum. Ardından, Manhattan'ın tam kalbinin attığı yerden geçen birkaç blokluk yolu yürüyordum. Katettiğim bu yol boyunca, muazzam bir kalabalığın içinde oluyordum; adeta, kıyıları o binlerce camdan gözleriyle binalar ve akarsu yatağı da sokaklar olan, içinde sürüklendiğim bir ırmak.

Dreamer'la son görüşmemizin üzerinden haftalar geçmişti, ama sözleri, çok değerli ve canlı bir madde gibi, bilinmeyen bir kuvvetle üzerimde etkin olmayı sürdürüyordu. Artık bana öyle geliyordu ki, bu sözler bir dikkat, bir uyanıklık kimyasalını damıtan bezleriyle, bedenimin dokuları olmuştu. Benim için her şey giderek daha fazla açıklık kazandı. Önceden, bana hiç farklılıkları yokmuş gibi görünen, bir keşmekeş halindeki bu insan kitlesi, şimdi renk, enerji ve sayı bakımından çeşitlenmişti. Etrafımdaki insanları Dreamer'ın gözleriyle gözleyip, herkesin oluş merdiveninde doldurduğu yeri ve bu dünyadaki rolünü meydana koyan en ufak ayrıntıların farkına varıyordum. *Her şey birbiriyle bağlantılıdır, ayrı hiçbir şey yoktur.* Bir yandan yürüyor, bir yandan da bu eşsiz ve devasa bir varlığa benzeyen çoklu solumayı hissediyordum. Korkularını hissedebiliyordum. Ruh hallerini soluyabiliyordum. Düşüncelerini okuyabiliyordum. Bütün bunların, insanların giysilerinde, hareketlerinde, tavırlarında, yürüyüşlerinde ve

koşarcasına bir telaşla gittikleri, kendilerini bekleyen işlerinde nasıl da ortaya açıkça çıktığının farkına varıyordum. İnsanların görüşleri ve istekleri, varoluşun onları harika bir biçimde içlerine kıstırdığı rollerinin boyutuyla sınırlıydı.

Oluş düzeyimiz yaşamımızı yaratır, yoksa yaşamımız bizi değil. Dreamer'ın bu sözlerini, şimdiye dek ait olduğumun ayırdına asla varmadığım bu insan kitlesinin arasından kendime bir yol açarken, göğsümde bir çelik yelek, bir muska gibi taşıdım. Bu hücrelerin her birinden yükselen ıstırap ezgisini hissettim ve bunun yanında ilk kez, cahil insanlığın sürekli iç konuşmalarını işittim. Yanlarından geçerken kederli yalnızlıklarını hissettim ve milyonlarca böceğin kanat çırpışına benzeyen homurtularını işittim. Dreamer'la karşılaşmadan önce, bu insanların arasında olmaktan hoşlanıyor, bu şehri seviyor ve burada alışılmış bütün o kuralları yerine getiriyordum. Kalabalık sokak sergilerinin içine atlıyor ve en gözde gösteriler için bilet kuyruklarına giriyordum. Tanımadığım binlerce insanla yan yana olmak, bir metropolde daha milyonlarcasıyla birlikte yaşamak ve büyük bir kuruluşta çalışmak bana daima bir güvenlik, bir aidiyet duygusu vermişti. Şimdi yepyeni bir aydınlık her uzlaşmayı yok ediyordu. Bu insanları 'görüyordum' ve görüntüyü bozan bir kahkaha aynasına bakarcasına onlar aracılığıyla da kendimi görüyordum. Güldükleri zaman bile hiç kaybolmayan kalıcı, kederli, asık yüz çizgileri işlenmiş trajikomik maskeler taşıyan, çeşitli roller içine hapsolmuş, derin uykularında aşağılık fantezileri ve anlamsız istekleriyle hareket ettirilen makinelerden farksız insanların genel durumunu kavradım.

Dreamer'dan, diğer kişilerin bizim yansıttığımız görüntüler olduğunu öğrendim. Bu insanlar bendim. Etrafım sonsuz sayıda aynayla çevrilmişti! Bunlarda, sonsuzluğa yansıtılarak binlerce görüntüye parçalanmış, ama maalesef ki daima ben olan kendi görüntümü görüyordum. Yürürken, his salyalarını görüyordum; büyük bir salyangozun bırakacağı sümüklü iz gibi, insanların arkalarında bıraktıkları düşünce izlerini.

Yanımdan geçen, endişe ve bencillik balonunun içinde kısılıp kalmış bu perişan kişi de bendim. Ben ölümcül yazgısına doğru özlemle akan bu Styks[20] ırmağındaki bir damlaydım. Benim onlardan yalnızca bir farkım vardı; ben Dreamer'la karşılaşmıştım. Artık önümüzde önayak olunacak bir devrim bulunduğunu biliyordum. Dreamer'ın yardımlarıyla bu yönde ilk adımlarımı atıyordum.

Gördüğüm binlerce yüzden hiçbiri gökyüzüne dönük değildi. Özgür bir yüz, dikkatli bir bakış veya bu harikulade evrenin bir parçası olarak dünyada olmasını sağlayan şansı için bir şükran kırıntısı duyan diri bir insan belirtisi

[20] Styks ırmağı: Ölüler ülkesinde akan bir ırmak-tanrı. Karanlıkta gürül gürül akan ana ırmak-tanrı Okeanos'un bir kolu ve kızı. Olympos'taki Tanrılar Styks üstüne yemin ederler ve bu yeminden dönerlerse çok ağır cezalar alırlarmış. (ç.n.)

seçebilmek için boşuna aranacaktım. Dikkatimin aynası, yaşam belirtisi yayan bir ağızdan çıkarak buğulanmasını sağlayacak bir soluk bulmayı umut ediyordu, ama boşuna.

Bazen aklıma geçmişimden göz alıcı bir görüntü düşüyordu; Giuseppona'nın bacaklarına sıkı sıkıya sarılmış, dünyanın rengarenk kocaman sirkini büyülenerek seyreden içimdeki çocuğu yeniden buluyordum. Ardından çevremde bu oyunda bana eşlik edecek arkadaşlar aranıyordum. Ne yazık ki Manhattan'ın, ancak Hirodes'in[21] krallığındakiler kadar çocuğu vardı.

Karlı bir sabahta, Avrupalı görünümlü, düzgün ve iyi giyimli, melez bir genç adam fark ettim; parıltısıyla kalabalıkta hemen seçiliyordu. Yüzünü çevreleyen kıvırcık saçlarına düşen kar taneleriyle bana Merkez Parktaki karlı çitleri anımsatmıştı. Karşılıklı geçerken birbirimize ancak hafifçe gülümseyecek zaman bulabilmiştik; ama onun da beni 'bildiği, tanıdığı' izlenimini edinmiştim. Çabucak geçen bir duyguydu, fakat bir an için bile olsa bu muazzam şehirde yalnız olmadığım, bu kansız insanlığın uyuşukluk içinde ölen hücreleri arasında hâlâ nabzı atan parçacıklar, canlı hücreler bulunduğu umudumu canlandırmıştı.

Dreamer, beyaz yakalıların durumuna gözlerimi açıp, bunun köleliğin modern bir uyarlamasına benzediğini gösterdiğinden beri, işe giden bu ordu gibi insan bana kör bir gereklilikle hareket eden bir böcek sürüsü gibi görünüyordu. Onların her sabah gökdelenlerin katlarında bir araya geldiklerini, hava kesecikleri kadar küçük milyonlarca hücreye yerleşip, oraları vızıltılarıyla doldurduklarını görürdüm. İç organlarında, karanlık düşüncelerden yüklerle, duygularının ağır şurubundan oluşan balçık içinde, iğrenç koşullarda, vıcık vıcık bir yaşam sürdürülürdü. Kendi küçük hücremi doldurmaya giderken, aynı benimki gibi, yazgıları yaşantılarının büyük kısmını bir maaş karşılığında kuruluşlarda harcamak olan dünyadaki muazzam nüfusu düşünürdüm ben de. Kendi kendime tüm bu uğraşların evrim açısından ne anlama geldiğini ve rollerinin ipnotik alanı içine hapsolmuş bunca insanın neden kaygı duyduklarını sorardım. Çalıştıkları kuruluşların içinde dışında, korkularının avucuna düştüklerini görür, onlarda kendi endişelerimle kederimi belirlerdim. Dıştan bakışta göze çarpan, akla uygunluğun ince zarının altında gizlenen çatışmacı mantığı, yıkıcı düşünceyi, yani bizi sürekli önce kendimizi ardından diğerlerini mahvetmeye yönlendiren ölüm dürtüsünü görürdüm. Yüzyıllardır biriktirilmiş duygusal katmanların altında, gerek canlı gerek ölü olsun, endişeler, şüpheler, güvensizlikler ve sınırsız korkularla kirlenmiş oluşu fark ederdim. Dreamer olmadan, hemen bu yanlış yaşayan varlıklar neslinin bir parçası olmaya

[21] Kral Hirodes : Yahudiye ve Samiriye Kralı (İ.Ö. 4- İ.S. 6). Kahinler kendisine Yahudilerin kralı olacak kişinin (İsa) doğduğunu bildirince, krallığındaki iki yaşından küçük tüm çocukları öldürtmüştü. Yusuf, ailesini alıp Mısır'a kaçtığı için İsa kurtulur. (ç.n.)

döneceğim düşüncesiyle gerçek ve katıksız bir dehşet içine düşerdim. Bir keresinde ona sıkça kullandığı 'sıradan insan' veya 'yatay insan' terimiyle ne kastettiğini sordum. Hiç unutamayacağım yanıtı, "*Bunlar, ta en tepedekilere dek her düzeyde okuyan, öğreten, çalışan; çocuk yapıp büyüten; yollar, gökdelenler tasarlayıp inşa eden; kitap yazan, kilise kuran, özel işleri ve kamuda görevleri olan yetişkinlerdir*" oldu. Beni merakta bırakmak için biraz ara verdikten sonra, "*Herkes ipnoz uykusunda. Bir unutkanlık ve kederlilik balonu içinde ebediyen kısılmış halde uyurken el yordamıyla hareket ediyorlar*" dedi.

Bu sözleri her anımsayışımda ve beni yutmaya daima hazır, kapıya dayanmış yazgıyı her hissedişimde, bu zindanların demir parmaklıklarını keserek arasından kaçıp kurtulabilmek için muazzam bir arzuyla, bir yumruk haline gelirdim.

Dreamer, "*Bu 'oyunu' bir kez gördükten sonra artık onun bir parçası olamazsın*" diye açıkladı. Genel geçer dünya vizyonunu tersine çevirmek için gereken 'uygulamalı çalışma' ne denli ıstıraplı olursa olsun yaşamımın değiştiğini ve artık kesinlikle geri dönülemeyeceğini hissediyordum. Kişinin kendi yazgısına sahip olabileceğini artık biliyordum. Sonunda varoluşumu denetim altına alıp yönetebileceğimi hissediyordum. Bana hep çekici gelen kuruluşlar, iş dünyasının acımasız katılığı ve bunun yanında yıllardır uğrunda çabaladığım kariyer, başarı, aile ve para gibi her şey artık farklı bir anlam kazanmaya başlamıştı. Her zaman hoşlandığım ve istediğim New York bile, artık sık sık gözüme bir sirk kadar gürültülü ve anlamsız, yoksullukla derbederliğin o keskin kokusuna sahip, mukavvadan kurulu toz toprak içinde bir evren gibi görünüyordu.

Dreamer'a göre, böceklerden galaksilere dek tüm fiziksel evren, yani görünür dünya ve göremediklerimizle dokunamadıklarımız da dahil olmak üzere dışımızdaki her şey, mikro kozmos; buna karşın oluş dünyası makro kozmostu.

"*Mikro kozmosta her şey yavaştır. Engeller, sınırlar ve uyulması gereken öncelikler vardır. O, zamanın egemenliğidir; insanlar, bir çizgi üstünde birbirlerini geçmenin olanaksız olduğu tek bir sıra halinde ilerlerler.*

Kendini oluşa ada. Gözlerin kapalı olarak, yalnızca kendi içinde uçabilir, düşleyebilirsin. Sıradanlığın düzleminin üzerine basıp ilerisine geç. Gerçek eylem, 'yapmama'dadır.

Cehaletten bir milim kaybetsen, iş yaşamındaki piramitlerin, finans tapınaklarının, onların köle orduları ve papazlarıyla birlikte temelinden sallandıklarını göreceksin."

O dünyanın kıyısında durarak gözlerimi fal taşı gibi açıp, olacak olanları ve konumumu seyrettim. Hem harikulade, hem de tüyler ürpertici olan, 'görmem' için izin verilen bu kuşbakışı görüntüye, bu ayrılışa, tırnaklarımı

geçirip tutunmak istedim. Bunu kaybetmekten ve dünyanın düzeneğiyle aşağı çekilerek, onun 'dönme kuvvetiyle' yine yutuluvermekten korktum.

Bu ayrılışı birazcık daha bile olsun uzatabilsem, yuvasının ipnotik etkisinden iki gün uzaklaştırılacak termitler gibi, kesinlikle bu dünyaya bir yabancı olacağımdan emindim.

"*Olayların niteliğini değiştirebilmek için vizyonumuzu değiştirmemiz gereklidir. Madde dünyası bir gün gömüldüğü yerden çıkacak ve irademizin ve düşleme sanatının mükemmel bir biçimde maddeleşecek hali, yani şaheserimiz olacaktır.*"

İçinde hapis kaldığım kozayı, Dreamer'ın öğretilerini sürekli aklıma getirişim, öz gözlemleme üstüne uygulamalı çalışmalarım, öğrenme çalışmalarım, yiyecek, uyku ve nefes alma üzerinde yaptığım günlük denemeler, koşu, diğer bedensel egzersizler ve sessizlik, çatlatıp açıyordu. Açılan bu yarıktan içeri artık yeni bir varoluşun ışığı süzülüyordu.

2 Düşün Araçları

Jennifer günlerce hiçbir şey fark etmemiş gibi davrandı. Bir süre, beni koşuya çıkmaya çağıran çalar saatin sesiyle yalnızca öbür tarafa dönüp yatmayı sürdürmekle yetindi. Ona göre, eski tembelliğimin ve alışkanlıklarımın geri dönüp, beni bir av köpeğinin çeneleri arasına kısılmış bir av gibi ele geçirmesini beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Bu konuda onunla konuşmaya çalıştım. Dreamer'dan hiç bahsetmeden, ona içimden patlarcasına yükselen isyanı, zorla ilk adımlarımı attığım o görünmez dünyayı anlatmaya çalıştım. Kesinlikle hiç yararı olmadı.

Koşu tempomu hızlandırıyordum. Ne denli hızlanırsam, zaman o denli sıkışıyordu. Koştuğum o bir saatte başarabildiklerimi ve hâlâ yapılacak ne çok şey olduğunu düşündüğümde inanmak mümkün değildi. Ne denli hızlanırsam, daha fazlasını yapmam ve bu araştırmamı çok daha ötelere götürebilmem için enerjimin o denli yükseldiğini hissediyordum; bu artık yaşamımdaki tek ilgi odağı haline geldi. Koşuda hız kazanmam ve her hareketimi daha çabuklaştırmam, giderek daha fazla zaman tasarrufu yapmam demekti. Böylece sabahın o saati giderek olağanüstü şekilde uzadı. Bedensel egzersiz, birkaç dakika nefes alma çalışması ve öz gözlemleme. Nihayet Dreamer'ın notlarım arasından seçtiğim bazı düşüncelerinin üstünde kafa yormalarım son dakikaları dolduruyor, beni ona ve öğretisine bağlayıp o günüme bir yön veriyordu.

Dreamer'a göre, 'bu anda' yaşamak bir insanın yaşamındaki en değerli şeydir. 'Bu an ve burada' ilkesini, sürekli uygulayacağım bir disiplin olarak benimseyebilmeyi pekiştirmek için uğraştım.

Günlük yaşantında, elinden geldiğince, zaman boyutunun dışına çık. Bunun çaresi öz gözlemlemedir.

Asıl var olmadığını fark ettiğin anda gerçekten varsın.

Her sabah, günün her dakikasının hakkını vermeye çalışıyor ve bu özgün dikkati en azından günün bir kısmında sürdürmeye gayret ediyordum. Ama günlük işlerin içindeki koşuşturmalarım, bunu unutmama ve binlerce endişeye av olmama ne yazık ki yetiyor da artıyordu.

Dikkatim tavsadıkça, bir setin dayanamayıp çöküşü gibi, endişeler, sıkıntılar, olumsuz imgelemeler üzerime çullanıyor ve beni minnacık bir cüce boyutuna indirgiyordu. Bir kabustan 'tekrar uyanırcasına', mermilerle delik deşik olup kalbura dönmüş olduğumun farkına varıyordum. Oluştaki binlerce yara yaşamımı darmadağın ediyordu.

"*İnsan, öz gözlemleme aracılığıyla, oluşun en ücra köşelerine erişir. Gerçek bir dönüşüm ancak o zaman gerçekleşir ve kişi varoluşunun asıl anlamını ancak o zaman bulabilir.*"

Öz gözlemleme ve koşu sayesinde, beden, duygular ve düşünceler arasındaki bağlantıyı keşfetmiştim. Sistemin fiziksel bölümü ondan daha yüksek bir hızla hareket ettiriliyorsa, endişe beslemek veya olumsuz bir ruh halinde kalabilmek olanaksızdı. Oluşun en alçak durumları, ancak varoluşun en yavaş devinen, en koyu bölgelerinde kısılıp kalındıysa tutunabilirdi.

Bundan dolayı, düşünüş şeklimiz ve duygularımızın niteliği, kaçınılmaz olarak bedenimiz üzerinde bir etki yapar. Bir düşünceyi hafifletmek veya bir duyguyu değiştirmek için gösterilmesi gereken bilinçli çabalar, bedensel koşulları, hatta bedenin dış görünüşünü bile ışık hızıyla düzeltebilir. Düşünce, duygu ve beden, eş merkezli ve bütünleşik dünyalar içeren bir evren oluştururlar ve her olay, bu dünyaların her birinde tümüyle farklı zamanlarda ve hızlarda, hızla kendi etkisini üretir. Müdahale etmeye beden üstünde değil de oluşun daha hızlı ve anlaşılması daha güç kısımlarından başlamış olsaydım, bilme ve değişim açısından bunun başarılması ne zor bir iş olacağının farkına şimdi daha iyi varıyorum.

Koşmak ayrıca dikkatimi nefes alışıma daha fazla vermemi sağladı. Nefes almak, hem bize en yakın, hem de en hayati bedensel işlev olmasına rağmen, genellikle bunun bilincine pek varmıyoruz. Nefes almak, düşüncelerimizin ritmini izleyerek, duyguların yoğunluğuyla fiziksel şiddetine bütünüyle kendini uyarlayıp, oluşun her lifini yaşam merkezlerimize bağlayarak, yaşantımızdaki her işleve eşlik eder. Ama nefes aldığımız için ne şükrediyoruz, ne de aldığımız ilk nefesten bu yana biriken borcumuzu kabulleniyoruz.

Dreamer, "*Bir gün, dünyayı 'düş'ün araçlarıyla, yani düşünüş ve nefes alışla nasıl dönüştüreceğini bileceksin*" dedi. Nefes almak ve sorumluluk sözcüklerinin aynı Latin köke ve aynı etimolojiye sahip olmaları kazara değildi.

Bir keresinde de Dreamer, fırıl fırıl dönen düşüncelerimin arasına girip bana, "*Dünya, bulunduğun sorumluluk basamağına göre biçimlenir*" demişti ve bu keşfin büyüsü beni havalara uçurmuştu. "*Bir kişinin nefes alış genişliği, bulunduğu sorumluluk derecesine karşılık gelir ve yapabilecekleriyle sahip olabileceklerinin tümünü belirler.*"

"*Ancak 'sorumlusu oldukların kadarına' sahip olabilirsin.*"

Dreamer'ın sözleriyle, 'olmak'la 'sahip olmak' arasındaki temel dengenin, dünyayı açıklayabilecek bir yasayı oluşturduğu ortaya çıkıyordu. Bu öylesine önemli keşifti ki, evrensel geçerliliği her kanıtlandığında soluğum tutuluyordu. Sorumlulukla zenginlik veya oluşla finansal güç arasında kurulan denklik, kişiye verilebileceklerin, yani emanet edilebileceklerin sınırını ve ayrıca onun ne kadara sahip olabileceğini, ne kadar kavrayabileceğini, elinde ne tutabileceğini gösteriyordu. İleride bir gün ben de, uygulanışının kuruluşlara, ülkelere ve uygarlıklara nasıl yaygınlaştırılacağını göstererek, bu ilkeyi öğrencilerime aktaracaktım. Zoolojik dünyada da benzer şekilde bir tür sahip olma etolojisi vardır; burada parçalayıcı çeneler ve öldürücü pençeler en iyi sinir sistemine sahip hayvanlara verilmişken, saldırganlığını kontrol edebilme skalası üzerinde daha aşağıda yer alanlara çok daha güçsüz silahlar verilmiştir. Doğa, hasmının tüylerini onu öldürene dek yolan bir üveyiğe, hiçbir zaman bir avcının en dürüst deontolojisine sahip olan ve avıyla birlikte tam karşılıklı avantajlarla ortak yaşayan bir aslanın sağlam pençelerini veya gücünü bağışlamayacaktır. Bir kuruluş gibi, genel anlamda bir hayvan da kontrol edemeyeceği kapasitede silahlara ve saldırı gücüne sahip olamaz.

3 Yalan

Günden güne, solunum düzeyimi yükseltip koşumu hızlandırdım ve böylece varlığımın yükünü hafiflettim. Artık bu çabamdan hoşlandığım ve onu yürekten kutsadığım bir duruma ulaşmıştım. Sık sık ilkelerini yanlış yorumladığım, ya da onlara boş verdiğim zamanlar da oluyordu Dreamer'ın. Ama yine de yaşamımda onun ilkelerini olabildiğince uygulamaya dikkat ederek, bana gösterdiği başka yönlerde de çalışmayı sürdürdüm. Öz güvenimi ve cesaretimi güçlendireceğine inanarak bir süre bazı aşırı sporlarla uğraştım.

"*Doğruları, ne dışarıda, ne de başkasının gözlerinde ara. Cesaret taslama. Cesaret, kişinin kendi yalanı üzerinde kazandığı bir zaferdir.*" Dreamer bu konuda bir gün bana şunları söyleyecekti: "*Senin şu halindeki bir kişi, çelik ciğere bitkisel hayatta olduğu için bağlı biri kadar yalandır.*

Bu sporları ve aptalca girişimleri, korkularını seven ve onlara bağımlı olan kişilere bırak; bu sporlar yalnızca bu hisleri güçlendirmeye yarar.

Yaşamını genişletmek istiyorsan, aşırı uğraşlara girişmen gerekmez. Ciddiyetin ve samimiyetin gücüyle düşünüş biçimini, fikirlerini ve vizyonunu genişlet ki kazanamayacağın bir savaş olmasın."

Bunca insanın aşırı sporlar yapmasının veya en tehlikeli serüvenlere kalkışmasının asıl nedeni, tehlikeli koşullardaki yeğin canlılık durumlarını, yani zamandan, sorunlardan ve dünyanın yükünden kaçıp özgürleşebilmeyi denemek zorunda olmalarıdır. Bir an için bile olsa aklın başından gitmesi yaşamın riske sokulması anlamına gelse, o ânın ertelenmesi artık olanaksızdır. Fakat bu yapay bir koşuldur; bir bağımlılık durumu yaratır. Seni bir ipnotizmadan kurtarır, ama bir başkasının kölesi yapar.

"*Bir gün korkularını yenmek için okyanuslara meydan okuman veya gökyüzünde serbest atlayış yapman gerekmez. Yalanı öldürürsen, 'şimdi'nin gücüne olabilecek en basit şekilde girersin. Çünkü insanın doğal, kahramanca ve ölümsüz olan tek durumu, 'bu an ve burada' yaşamaktır.*"

Dreamer'a göre, tüm sorunlarımızın asıl nedeni, geçmiş anılara veya gelecekle ilgili fantezilere takılıp kalmaktı.

Çabalarımın semeresini kısa sürede görmeye başladım. Daha berrak bir zihin açıklığı ve daha keskinleşmiş uyanık bir ruh, o zamana dek görünmez kalmış dünyaları açıyor ve basit fakat devrimci keşiflere yol veriyordu.

Bir gün obez kişilerin artan sayısına ve bu olgunun yalnızca New York'ta veya Amerika'da değil, Batı Dünyasının büyük bir kısmında yaygınlaşmasına bakarak, Dreamer'dan buna bir açıklama vermesini istedim.

"*Yalan birçok maske ardında gizlenir; obezite de bunlardan biridir*" dedi. "*Genellikle obez kişilerde sıkça görülen tüyler ürpertici komiklik ve çalımlı cömertlik gösterilerinin ardında, yaşamdan vazgeçmeleri ve intihar etme girişimleri yatar.*"

Bu tür kişilerde sık sık görülen, vücutlarındaki korkunç değişimler, psikolojik kötü beslenmenin akut semptomu, en kaba yansımasıdır. Değersiz besinlerin çalakaşık yenmesi, kötü gıda ve kalori dağları tüketimi, yalnızca oluşta bir hastalığın sonucudur. Dreamer'a ABD'deki obez kişilerin sayısının nüfusun yarısını aştığı bilgisini aktardığımda, "*Bu durum, halkın tümünün iradesindeki zayıflamanın belirtisidir. Yiyecek bağımlısı bir uygarlık, intihar etmektedir. Hatta ekonomisi bile, oluşun bir gölgesi gibi, bu bağımlılığı, yani iradedeki kararmayı gösterecektir. Yakın bir gelecekte zayıflayıp daha atik yırtıcılarca, yani daha bütünleşmiş uygarlıklarca yutulacaktır.*

Fiziksel yazgınız, zihinsel, duygusal ve finansal yazgınızla yakından ilişkilidir" diye ekledi.

Canlılığımla beraber, yanımdaki insanlarla aramda bir tür yakınlık duygusunun da geliştiğini hissetmekteydim; herhangi bir çıkış yolları olmadan bir varoluşun içinde kısılıp kalmış olduğunu gördüğüm herkes için bir şeyler yapabilme arzusu. Bu daha önce hiç hissetmediğim bir şeydi; derin ve sürekli bir üzüntü içine düşmüş olduğunu gördüğüm bu yaratıklar için bir tür şefkat.

Bir keresinde beni azarlayıp, "*Duygularının esiri olmaktan vazgeç!*" diye bağırdı Dreamer. "*Kendine acıma duygun, ardına gizlenmek ve dayanabilmek için insanlığın koşullarını kullanıyor. Kibrin, artık iyileştiğini ve başkalarına yardım edebileceğini düşündürüyor.*

Dünyaya yardımcı olmayı, kendilerini ondan ayıranlara bırak!"

Bu sözlerin anlamını ancak çok uzun bir süre sonra anlayabilecektim. Gözlerim, özgeciliğin ve yaşamlarını kişilerin suçluluk duygularıyla sürdüren kuruluşların söz verdiği her türlü yardımın ardındaki yanlışlığa açılacaktı. Dreamer, "*Bunlar, tek amaçları sürekli var olmak olan kuruluşlardır*" diye kestirip attı. "*Ama daha kendilerini ayakta tutmayı bile zar zor becerdikleri halde, sonrasında tüketip çarçur edecekleri paraları almak ve kaynakları toplamak üstüne uzmanlaşmışlardır.*

Hangi biçimde olursa olsun, hayırseverlik girişimlerinin, gönüllü ve misyoner destek yardımlarının, sağlık hizmeti, ilaç ve yiyecek yardımlarının üstündeki sis perdesini kaldırdığınızda, hepsinin ardında insana karşı işlenen en vahşi cürüm ve yoğun etkinliklerin olduğunu görürsünüz.

Yüreklerinde yalanı yenemeyenler, yani içlerindeki sürekli kendini baltalama eyleminin bilincinde olmayanlar, başkaları için hiçbir şey yapamazlar. İnsan yalan söylediği için ölür." Sözlerini bitirirken, tamamen insanın bir dramı olan yalan konusunu özetlercesine, böyle bir özdeyiş eklemişti. İnsan yalan söylediği için ölür; en başta da kendisine yalan söylediği için.

"*Geçmişe özlem duyuşun veya dini yardım etkinliklerinin içine batıp kaybolma! Kimse bir başkasının yerine bir şey yapamaz. Dünyanın kendileri olduğunu hâlâ anlamayanlara yardım etmeyi, ondan kendini ayıranlara bırak! Herkesin, kendini içinde bulduğu koşul, başına gelebileceklerin en iyisidir. Bu fırsatı yakalamak, ona, yalnızca kendisine kalmıştır. Yaşamdaki her şey bir nedenle ve bir amaçla gerçekleşmekte ve hep sana hizmet etmektedir.*"

Bir gün kendimi duşta şarkı söylerken buldum. Bunun akılsızca bir davranış olduğunu fark ettim. Dreamer, hapishanemize nezaret eden gardiyanların varlığından bahsetmişti. Bu kişiler, aslında bize en yakın kişilerin ta kendileriydi, yani 'canımız' olanlar. Onlar aynı zamanda en dikkatli ve en amansız gardiyanlarımızdı. Açık düştüğüm, sersemliğimin belirtisi bu aptalca işaretimle, Jennifer'a evden haftalarca sürecek bir ayrılığı planladığımın ipucunu vermiştim. Ona göre bu, yeni yeme alışkanlıklarımla, sağlam bir beden geliştirdiğim olgusuyla, kaslarımın ve görünüşümün iyileşmesiyle, giydiklerimin ve okuduklarımın değişmesiyle ilişkili bir şeydi ve birdenbire karşı eyleme geçti.

Beni yine eski çitlerin içine sokmak için her şeyi denedi; ama kaçışımda artık epeyce yol almıştım. Kesinlikle önümde beni bekleyen başka parmaklıklar olacaktı, ama eskiler artık çok arkamda kalmıştı.

Haftalardır pek münakaşa etmemiştik. Önceleri karşılıklı suçlamalarda bulunmalar, kızmalar ve surat asmalar, ancak sonra birbirimizi ne kadar sevdiğimizi yeniden keşfetmişiz gibi davranmalar, ortak yaşantımızla ilişkimizin anlamsızlığını dolduran çeşitli manevralarımız olurdu; yalan ve sıkıcılık cehenneminde saplanıp kalmış olan bizlerin birbirimize tutunma yolları. Ama Luisa'nın ölümünden sonra Jennifer'la ailemi yeniden kurma girişimim, artık hamlığımızın kayan kumlarında duruyor ve ayakta kalabilmek için sürekli kendimizden ödün vermemizi gerektiriyordu. Şimdi bu yapay denge bile ebediyen bozulmuştu. Artık hiçbir şeyi yürütemiyorduk. Onun Saint Moritz sigarasından çıkan mentollü duman ve dudaklarındaki parlak makyaj, kesinlikle düşlediğim ve biçimlenmeye başlayan dünyaya ait değildi. Böylece, Kolomb Gününde[22] tüm eşyalarını kutulara koydu, aslında doğrusunu söylemek gerekirse Amerikan usulü ayrılmalar uyarınca evimizde ne var ne yoksa yağmaladı, Washington Köprüsünün öte yanındaki New Jersey'de oturan anne babasının yanına döndü. Onu bir daha hiç görmeyecektim. Sonunda bu sayfayı çevirmiştim.

Giuseppona çocuklarla birlikte dönüp evi boş bulduğunda tek bir endişesi olmuştu: Mutfaktaki gizli bir köşeden kendi eski kahve makinesini bulup çıkarttığında, elini şükrederek göğsüne koymuş ve derin bir oh çekmişti. Bir gösteri biçiminde saygıyla onu öpmüştü. Bu kaybetmek istemediği tek şeydi ve onu gözlerden ırak kalacak şekilde bilgece saklamıştı. Onu doldurarak ocağın üzerine koydu. Ardından da eski bir patron edasıyla, "O senin için doğru kız değildi!" dedi. Delikanlılığımdaki tüm aşklarımda, ilişkilerimin bitişinden sonraki unutulmaz son sözler olan

[22] Kolomb Günü: Her 12 Ekim'de, Kristof Kolomb'un 1492'de Amerika'yı keşfinin anısına kutlanan gün. (ç.n.)

bu sözcüklerin seçimi ve söylenişlerindeki ses tonu, onları komik bir mezar yazıtına dönüştürdü ve aileyi kahkahadan kırıp geçirerek yine bir araya getirdi. Bu ânın hafifliği ve kokusu, kahvenin aromasıyla karıştı. Bundan daha uygun bir başlangıcı ve daha büyük bir kutlamayı, ne isteyebilir, ne de düşünebilirdim.

Jennifer'dan ayrılışım, benim için aynı anda gerçekleşen, bir ölüm ve bir yeniden doğuş oldu. Bu, oluştan bir korku zerresinin atılmasının bir sonucuydu. O kadını sevdiğime inanıyordum, ama aslında sevdiğim, artık alıştığım ve bu yüzden acısını hissetmediğim ıstırabım ve korkumdu. Tek başıma asla bunun üstesinden gelemezdim.

Kimse bunu yalnız başına başaramaz.

Zorbaca benim hayatımı da denetim altında tutmuş olanlar gibi, eski düşünüş biçimlerini, köhnemiş fikirleri, ön yargıları, boş inanışları ve uzlaşmaları terk edebilmek için bir Okula, bir yönteme, bir kaçış planına gereksinim vardır. Bunun için insanın kendi hapishanesinin farkına varmış, dünyanın ipnotik öyküsünden ve boğucu yasalarından kaçabilmeyi başarmış bir kişiyle karşılaşması gerekir. Dreamer'a şükranlarımı sunarken, herkesin onunla karşılaşmasını diliyorum. Bunları size, Dreamer'ın hem var olduğunu, hem de şimdiye dek karşılaştığım en gerçek varlık olduğunu söylemek için yazıyorum. Onun, zamanın olmadığı kusursuzluk dünyası bizimkinden daha diri, daha somut ve daha açık. O dünyaya giden yol çetin, ama geçilmez değil. Gerçekliğe, güzelliğe ve mutluluğa doğru giden, bir geçit var; Hindistan'a giden daha kestirme ve hatta daha zengin bir İpek Yolu.

Aslında herkesin erişebileceği, görünmeyen ama güçlü bir şey, mükemmelliğin dişli düzeneğini harekete geçirmişti. *Oluştaki en ufak bir değişim, olaylar dünyasında dağları yerinden oynatır.* Teknenin ırgatının demiri vira etmek için zorlanıp inlediğini ve demirin, denizin balçık tabanındaki uzun esaretinden kurtulmak için titreyerek silkindiğini hissettim. Bu yolculuğun öte yakasında küçük bir adalar takımı değil, keşfedilmemiş, koskoca bir psikolojik kıta vardı. Nefesim, lunaparktaki hızla yükselen eğlence trenine binmiş bir çocuğunki gibi, korku ve neşe arasında kalmıştı. Dreamer'a yine bir şükran düşüncesi yolladım ve yürekten yakında onu yine görmeyi diledim.

O gün Giuseppona, çocuklar ve ben, en acil olarak gereken şeyleri satın aldıktan sonra, birbirimize uzun zamandır hiç olmadığımız kadar yakın ve mutlu olarak akşam yemeğine Mama Leone's'e gittik.

Jennifer gittiğinden beri, New York da benden uzaklaşıyordu. Birçok belirti, yaşantımdaki değişikliklerin henüz başladığını ve çok daha fazlasının benimle karşılaşmak üzere yolda olduğunu gösteriyordu.

"Bir işe bağımlı kalmak için bir yandan çürüme ve çaresizlik sinyalleri yayarken, öte yandan yıllarca bir ıstırap ezgisi söylemek ve özgürlüğünden vazgeçmek zorunda kaldın. Kendini koruduğunu sanıyordun, ama unutkanlığını ve sınırlarını pekiştirdin. Artık gerisingeri özgürlüğe bir yolculuk yapmalısın. Bu oldukça uzun sürecek, varlığında bir eleme, sadeleşme ve hafifleme sürecidir. Dans et, dans et, sürekli dans et ve varoluşunu kutlayıp kendini yürekten sev! Kendini gözle! Oluşa dikkat et! Yaşantından geriye gerçek olan şeylerin kaldığını ve yanılsama olan her şeyin ortadan ebediyen kalktığını göreceksin."

Dreamer bütün bunları *Düşleme Sanatı* olarak niteliyordu.

Onun öğretisini uygulamak için elimden gelen her çabayı gösteriyordum. Fiziksel olarak mükemmel bir formdaydım. Yiyecekte azla yetinmelerim, uykuyla mücadelem, nefes alma egzersizlerim ve hepsinden öte tetikte duruşumla öz gözlemlemelerim olağanüstü sonuçlar üretti. Yeni bir anlama düzeyine erişmek için Dreamer'ı düşünmem yetiyordu. Eğer ofisten vaktinde çıkabildiysem, Eastchester koyunda yelkenle açılmak üzere Şehir Adasına giden trene atlıyordum. Okyanusun sesini ve Flying Dutchman'in yelkenlerini dolduran rüzgarın hışırtısını dinlediğimde kendimi Dreamer'a daha yakın hissediyordum. Öz gözlemleme, benlik durumlarıma dürüst bir bakış, daha yüksek bir saygınlık düzeyini hissetmek ve olanaklarıma yeniden güvenmek, yaşantımda sadece birkaç hafta öncesinde olanaksız sayacağım değişimleri üretmeye başladı.

Bir sabah, ACO Personel Müdürü Mr. Keenan önceden herhangi bir bilgi iletmeden ofisime geldi. Karşımdaki koltuğa oturarak, ağzını açmadan, eli şakağında, gözlerini dikip bana uzun süre baktı. Sanki ciddi bir bahse girmiş de şimdi iddianın ne kadar geçerli olduğunu anlamaya çalışan biri gibi bakıyordu. Bu irdelemenin sonunda, soruşturur havadaki asık yüzünde bir gülümseme belirirse lehimde olacaktı. Orta Doğuda ticari bir dağıtım ağı kurulacaktı. Bu, iki, bilemedin üç yıl süreyle sıkı bir çalışma gerektirecek bir operasyondu. Operasyon Merkezi, İtalya'nın kuzeybatısındaki bir kasabada bulunan bir bağlı şirketimizin Dış Ticaret Müdürlüğünde konuşlanacaktı.

Mr. Keenan, orada, bulunduğum yerde kalabileceğim gibi bir yanılgıya düşmemem için beni derhal uyardı. İronik bir kahin tavrıyla, "Evde çocuklarla geçireceğinden çok daha fazla zamanı, uçakta ve otellerde geçireceksin" dedi. Son olarak, hemen birkaç gün içinde gitmem gerekeceğini bildirdi. Herhangi bir yorum veya kabul etme belirtisi göstermemi beklemeden, imzalamam için önüme bazı belgeler koydu. "Bu işi bitirdiğinde seni yine buradaki takımda göreceğim; bu inatçı keçilerin arasında" dedi.

O dönemde, Dreamer'ın öğretisiyle bağlantıda kalabilmek için, bulabildiğim tüm felsefe kitaplarıyla klasik ve modern düşüncenin birçok başyapıtını yeniden okumaya başlamıştım. Bunları çok severdim, ama hepsi artık korkunç derecede sıkıcı geliyorlardı. Çoğu kez onları birkaç sayfa okuduktan sonra bırakıyordum. Tüm araştırmalarıma rağmen, gerek törel doktrinler gerek dinsel inançlar arasından hiçbir felsefe onun somutluğundan ve zekasından bir kıvılcım üretememişti. Herhangi bir düşünce geleneğinde veya bir etik teoride, onun yanında yaşadıklarımın en uzak bir yankısını bile bulamamıştım.

Dreamer'la beraber hep var olan o kıymetli cevherin yakınına gelecek bir şey veya bir fikir bulabilmek için tüm yaşantım boyunca biriktirdiğim kitaplara boşu boşuna bakmıştım. Nice yıllarımı anlamsızca yitirmiştim! Bir zamanlar taparcasına sevdiğim eserler, okurlarıyla aynı güvensizliklerin ve korkuların içinde dolanarak kısılıp kalmış kişilerce yazılan, saçmalığın ve sığ düşüncenin başyapıtları haline geliyordu. Onun sözlerinde hissettiğim kuvvet ve erkin en uzak bir yankısını bile bulamamıştım.

Bilgi, her zaman senin olup, devretmen mümkün olmayan, vazgeçilmez malındır. O zaten senin yüreğindedir. Aynen mutluluk, zenginlik, irade, oluşun birliği, veya ister Tanrı ister para olsun, aradığın her şey gibi, dışarıdan gelemez. Kimse onu sana veremez; o sadece anımsanabilir.

Dreamer'ın bu sözleri, aklımı, bir hazineyi duyan ve varını yoğunu satıp onun gömülü olduğu araziyi satın alan adamın öyküsüne geri götürdü. Bu, iyi olanı 'anımsayan' ve gerçek zenginlik karşılığında tüm acısı, ıstırabı, sınırları ve bilgisizliğiyle, bu dünyanın betimlenmesini takas eden kişilerin öyküsüdür. O gerçek zenginlik ki, ne paslanır, ne çürür, ne çalınabilir, ne de başkasına verilebilir; o yalnızca gömülerek unutulabilir.

5 Seven Kişiler Bağımlı Olamazlar

Talponia'da bir apartman dairesi kiraladım; robot teknolojisinin dev cücesi olan ACO'nun genel üssüne iki adım mesafedeki küçük bir tepenin koynuna girmiş, zeminden aşağıda bir konut. O zamana dek, ya tek başıma, ya da küçük bir takımla birlikte ve genellikle yurt dışında çalışmıştım. İlk kez kendimi, fabrikalarla laboratuvarlardan oluşan, binlerce işçinin çalıştığı devasa bir sanayi bölgesinde bulmuştum. Ana binaya adım attığım anda, sanki bir binaya değil de canlı bir hayvanın bedenine girmişim gibi hissetmiştim. Onun nefes alışını ve nabzını hissedebiliyordum. Bu varlık da karşılığında içine girdiğimi sezdi ve günden güne benim iyice özümsenme sürecimi gözetti. Binlerce başka hücreyle birlikte onun damarlarında aktım,

devasa organlarından süzüldüm ve onun metabolik sürecinin süzgeçlerinden geçtim.

Mr. Keenan'ın da baştan söylediği gibi, yeni işim genellikle beni evden ve çocuklardan uzak tuttu ve Orta Doğu ülkelerine sık seyahatler yapıp uzun sürelerle oralarda kalmamı gerektirdi. İş seyahatlerim arasında, kuruluşun katmanları arasında yaşayan beyaz yakalıların yaşantı düzenlerine katılabilmek ve onlara uyum sağlayabilmek için birçok kez girişimde bulundum. Onların alışkanlıklarını öğrenmeye, konuşma biçimlerine uyarlanmaya ve simgelerini yorumlamaya çalıştım; ne var ki bütün bu girişimlerimin sonucunda pek bir başarı elde edemedim.

Dreamer'dan aldığım tüm öğretiler ve beyaz yakalı çalışanların gerçek durumu hakkında bana verdiği vizyon, İtalya'da kalışımın sürekli kesintiye uğramasının da yardımıyla, bu çevrenin yeterince dışında kalmamı ve böcek sürüsüne benzeyen bu toplu yaşam formunu bir entomolojist gibi belirli bir mesafeden gözlememi sağladı. Gözlemlerim, beni, ilk olarak Dreamer'dan işittiğim ve o güne dek tüm bilimsel araştırmaların gözünden kaçmış görünen, insana bağlı kuruluşlardaki bir 'psikolojik kirlenmenin' varlığını doğrulamaya götürdü. Aslında bunun en ufak bir izini bile herhangi bir yazılı metinde görmemiştim. Bu, korkular, kıskançlıklar, hasetler gibi arzu edilmeyen duyguların, dar fikirlerin ve boş konuşmaların oluşturduğu sürekli bir akıntının ürettiği, kuruluşların havasını zehirleyerek milyonlarca insanın gerek bedenine, gerek aklına, ölçülemeyecek derecede zararlar veren ve hastalık doğuran bir kirlenmedir. Yıllar sonra, yine ACO'da, bu fenomeni daha derinlemesine inceleyecektim. Bu arada, 'psikolojik kirlenme'yle ilgili yaptığım keşifler, New York'ta Dreamer'la başlayan, kuruluşlar ve ast çalışanlar üstündeki düşüncelerimi derinleştirmeme yarıyordu.

"*Bir işte çalışmak, aslında bir sosyal veya sözleşmeli tabaka içinde değil, oluş merdivenin alt düzeyinde olmak demektir.*"

Bu, ondan aldığım ilk ve en şaşırtıcı öğretilerden birisiydi. "*Bir kişi iç sorumluluk düzeyi aşağılarda olduğu için bağımlıdır. Bir çalışan olmak, yalnızca benliğin korkunç bir durumunun yansımasıdır.*" Bir işte çalışmanın köleliğin modern bir uyarlaması olduğunu göstermesi, dünya betimlememi temelinden ebediyen sarsmıştı. Bu sözleri, bilincimde benimsenmesi çok zor olduğu kadar atılması da olanaksız, neredeyse fiziksel bir yer tutmuştu.

"*Seven kişiler bağımlı olamazlar. Sevmek ve özgür olmak aynı şeydir.*

Bir gün, yapıt değil, sanatçı; düşlenen değil, düşleyen; yaratılan değil, yaratıcı olduğunu ve her şeyin senin hizmetine verildiğini anlayacaksın. Ondan sonra artık bağımlı kalamazsın! Dünya, sen bu halde olduğun için böyledir; yoksa sen dünyadan dolayı bu halde değilsin."

Bir soyun, bir çeşit 'çalışanlar türü'nün üyesi olduğumu keşfetmek, hâlâ açık yaranın üzerinde serpilen tuz gibi canımı yakıyordu. Bütün eğitimim, Barnabite pederlerinden, Londra ve New York'taki lisansüstü çalışmalarıma

dek her şey, bir hapislik için uzun bir eğitimden başka bir şey değilmiş; bağımlı olmanın büyük acısını ters yüz ederek, dayanılır kılmak için bir okul.

Delikanlılığımdan beri içinde olmayı düşlediğim kuruluşlar ve iş dünyası, bana birdenbire muazzam bir toplama kampı, yeryüzünü kaplayacak kadar geniş bir hapishane ağı gibi gözükmeye başladı. Kaç ve kurtul! Bir insan için anlamı olan şey yalnız buydu; tek ve gerçek serveti olan bir eğe ve iyi bir kaçış planı. Elbette yeni çevreme uyum sağlamamda bu düşüncelerimin bana çok bir yardımı olamazdı. Zaten o sıralarda, beni yutuvermeye hazır, ters dönmüş bir dipsiz karanlığın gözümün önüne sık sık gelen görüntüsü, benim gelecek korkularımın biçimini almaya çoktan başlamıştı. Hiçbir şeye karar veremiyordum, sabah koşularım günden güne giderek azalmış ve Dreamer'ın sözlerini yeniden okumayı da bırakmıştım. Yavaş yavaş, sıradanlık okyanusunun karanlık diplerinde saklanmaya başlamış ve kalabalıkların yığışık kucaklamasıyla 'diğerleri'nin huzur verici itiş kakışına doğru kaymıştım.

6 Hem Düşleyip, Hem Bağımlı Olamazsın

Personel bölümüne uğrayışımda bana küçük dikdörtgen bir kart vererek, bunu işe geliş gidişlerimde, ana binadan ayrılmam gerektiğinde, kısaca her giriş çıkışımda makineye basmamı istediklerinde, ben içimde işte bu bayırdan aşağı kayıyordum. Personel Bölümünün istediği yeni uygulama, çoktandır bütün beyaz yakalılar için kullanılıyor olmasına rağmen, çalışmalarının çoğunu genellikle dış ülkelerde yapan ve o zamana dek daha fazla hareket esnekliği olan benim gibileri ve hatta yöneticileri içine alarak, denetim sistemini genişleten bir kuraldı. İş rolümde, maalesef elimde kalan son bağımsızlık görüntüsünü de ortadan kaldıran bu kurala, birçok kez uymaya çalıştım. Birçok kez, giriş holündeki otomatik saat makinelerinin önünde, çalışanların oluşturduğu sürüyle kuyruktan birine girip bekledim. Herkesin, bu işlemi sanki çok doğal bir şeymiş gibi uyguladığını gözledim. Sıraları geldiğinde ellerindeki kartlarını makineye basmak için adım adım ilerlerken, sigara içiyor, gülüyor ve kendi aralarında konuşuyorlardı. Birçok kez bu kişilerle birlikte kuyrukta bekledim. Makinenin önüne her gelişimde, birdenbire, bastıramadığım bir utanç duygusuyla doluyordum. Sonra, kartı basmadan koşarak oradan ayrılıyordum. Dreamer'ın, yüreğimde tekrar güçlü bir şekilde canlandığını hissettiğim sözleri, beni yeniden esinlemeye başladı ve böylece kendi saygınlık düzeyimi yeniden kurdum. Birkaç dakika için bile olsa, özgür ve mutlu bir yaşamı arzuluyordum; başarıyla dolu bir varoluşun görüntüleri, sanki geleceğin bir anısı gibi capcanlı dönmüştü.

"Bağımsız ve özgür ol! Bir asi ol! Bir asi, kimseye bağımlı değildir ve kendi eşsizliğine saygı duyar. Onun tek varlık nedeni, 'düş'ünü somut hâle getirmektir. Bu amacına, yaşamını ve tüm enerjisini adar."

Bana bir keresinde, *"Hem düşleyip, hem de bağımlı olamazsın"* dedi. *"Ama hem düşleyip, hem de hizmet edebilirsin; çünkü hizmet etmek bağımlı olmak demek değildir. Hizmet etmek, hem kendi yaşamını, hem de başkalarınınkini yönetmektir; seven kişilerin bir etkinliğidir. Yalnızca sevenler hizmet edebilirler. Sevmeyenler ancak bağımlı olabilirler!"*

Ne var ki, bu durumum fazla uzun sürmedi! Olumsuz imgelemelerim baskın çıktı. İşsiz kalacağım bir gelecek üstüne dehşet veren düşüncelerim, beni mikroskobik bir varlığa indirgeyerek geri çekilmeme neden oldu. Korku binlerce maske taktı; geleceğe ilişkin endişelerimse, ailem ve çocuklarım için sorumluluk duyma ve düşünceli olma kıyafetlerine bürünerek geldiler. Dolayısıyla, birkaç gün sonra kendimi, başkaları gibi olmaktan başka hiçbir şey istemeden, yine otomatik saat makinesinin önündeki kuyrukta buldum. Bu kalabalığın bir ferdi olmaya dönmek, onlarla düşüncelerimi paylaşmak, onların endişelerini ve hatta ıstıraplarını kabullenmek ve unutmak, ama sonuçta bu Sırat köprüsünden kaçmak için her şeyimi verirdim.

Bir sabah, ACO'nun en yüksek katlarından birinden binanın boşluğuna doğru bakarken, ana giriş holüne inen beyaz mermerden döner merdivenin, çalışanların kesintisiz akıntısıyla yaşama geçtiğini fark ettim; yemekhaneye gitmek için kartlarını basmak üzere sıralarını bekliyorlardı. Birdenbire, uçuk bir düşünceyle nefesim kesilip kalakaldım. Bu insanların her birinin Dreamer'la karşılaştığından kesinlikle emindim. Herkes, Dreamer'ın dünyasına, kısacık birkaç saniye için bile olsa, yaşamının belirli bir noktasında erişmişti. Fırsat herkese sunulmuştu. Bu kalabalığın her hücresi, Okula rastlamış ve onu reddetmişti.

Bu dipsiz karanlık içinde onların üst üste yığışmalarını gördüm. Yaşamlarının bayağılığı ve tek tipliliğinde, Dreamer'dan uzakta kendi yaşamımın farkına vardım.

Boyun eğip kabullenmek bayağılıktır.

Aşağıya inip onları sorgulamak, her birini tutup sarsmak, onlara 'düş'e ve Dreamer'a ne olduğunu sormak için karşı konulmaz bir dürtü hissettim. Deli olduğumu düşüneceklerdi. Onlar unutmuştu; boyun eğip bağımlı olmayı, ıstırap çekmeyi, yaşlanmayı ve ölmeyi seçmişlerdi. Koşar adımla, dosdoğru, ben de bu dipsiz karanlığa gidiyordum.

Hem düşleyip, hem bağımlı olamazsın. Dreamer'ın bu sözleri kulaklarımda bir kurtuluş ezgisi gibi çınladı. Bu bilgelikten belli belirsiz bir pırıltı hâlâ bana kadar ulaşabiliyordu.

Zihnimin bu açıklık anları giderek azaldı. Beni Dreamer'a bağlayan ışıltılı iplikler gevşedi, aslında çoğu koptu ve arkamdan atlı kovalarcasına, sıradan dünyamı en ufak ayrıntısına değin yeni baştan kurdum. Muazzam bir buzul fayının dibindeki birkaç gölün arasına saklanmış bir köydeki bir avuç ev arasından, satılık eski bir ev buldum ve Amerika'daki birikimlerimle onu satın aldım. Talponia'dan ayrılabileceğim zamana dek, evi elden geçirmeye, rahatça yaşanabilecek bir hâle getirmeye koyuldum ve çocuklarla birlikte oraya taşındım. Kısa bir süre sonra, New York'taki son haftalarımda tanıştığım, eşinden boşanmış genç bir hanım olan Gretchen da geldi ve beş yaşındaki oğlu Tony'yle birlikte bizimle yaşamaya başladı. Yeniden huzur bulmuştum. Luisella ve Jennifer'la olan öykümün bitişinden sonra üçüncü kez yeniden bir aile kuruyordum. Halbuki, farkına varmadan, kendimi yeniden eski hapishanelerin gizli karanlıklarına kapatıyordum. Gretchen, Jennifer'dan tamamen farklı, New York'lu bir Yahudi prensesiydi. Bir kayak şampiyonu olan Gretchen, Batı'da koloniler kuran kadınların gücünü ve ruhunu taşıyordu. Sürekli spor yapıyordu ve kasları çelik gibiydi. Jennifer ne denli yapmacık, kibirli ve kozmopolitse, Gretchen da o denli doğal, basit ve taşralıydı. Buna rağmen, birkaç hafta sonra bu ilişki de yine aynı eski kulvarlara girdi. İşimi, eşimi ve yaşadığım kıtayı değiştirmiştim, ama öyle görünüyordu ki, yaşantım her seferinde liflerinin hafızasında kayıtlı olan katı biçimi alıyordu.

Farkındalık düzeyimiz yaşamımızı yaratır. Günden güne, parça üstüne parça koyarak, bilinmeyen bir sonsuzlukta bağlanmış, her zamanki sıradan yaşamımı, hep aynı hareketleri yapmaya mahkum mekanik bir varlık gibi yeniden kuruyordum. Eski alışkanlıklar ve her zamanki duygularla düşünceler, geçmişte başıma gelmiş aynı koşullarla aynı olayları çok titiz bir hassasiyetle yeniden oluşturuyorlardı. Geçmişim, gerek 'yeni bir yaşam' maskesi, gerek beceriksizce süslenip püslenip geleceğimmiş gibi görünme çabalarının ardında, daima aynı zalimliğiyle yeniden geliyordu.

Bir insan saklanamaz! Her düşünce, duygu veya etkinlik oluşta kalıcı olarak kaydedilir ve herkes kendisinin, elinden kaçamayacağı gardiyanı ve celladıdır. Kişinin yazgısını bu belirler.

Bir insan, dış koşullarını değiştirerek kurtulmayı ve yaşamını değiştirmeyi umut edebilir. Ne var ki, onun benlik durumlarında görünürde bir farklılık oluşmadıysa, 'merdiven'de daima aynı noktaya yerleşir; işte kendi sorumluluk, bütünlük ve sevgi derecesinin onu yerleştirdiği yer orasıdır. Bunlar, Dreamer'la ilk karşılaşmamızdaki unutulmaz sözlerdendi. O zamandan beri bunları milyonlarca kez okumuştum; ama bu kehanetin uyarısı, eski olayların yeniden başıma gelmesini veya bir başka ifadeyle, yaşantımda aynı hatalarla acıların tekrarlanmasını engellememişti. Bununla

ilgili olarak Dreamer'la yaptığım bir konuşmayı anımsıyorum ve bunu hâlâ çıraklık dönemimin köşe taşlarından biri sayıyorum.

O konuşmada bana, "*İnsanın en büyük yanılsaması, bir geleceğinin olduğu fikridir*" dedi. "*Halbuki, sıradan bir insanın aslında bir geleceği yoktur. Görünenlerin ötesinde, o hep yalnızca geçmişiyle karşılaşır.*" Olaylar, karşılaşmalar ve koşullar, onun yaşamında hep tekrar ederler; daima aynıdırlar, ama her seferinde bu sefer biraz farklıymış gibi görünürler.

"Bu sanki 'insanlar kullanılmış bir yaşamı yaşıyorlar' demeye benziyor; ikinci el bir yaşam" demiştim. Bunları onun açıklamalarını işittiğimde hissettiğim endişeleri gizlemek için bir inanmama havasında söylemiştim. Dreamer, "*Yine de herkes yaşamında başına gelenlerin, yalnızca onun için yaratılmış, daha önce hiç olmamış, yepyeni olaylar olduğunu sayarak kendini kandırır*" diye açıklamalarını sürdürmüştü.

"O halde, insanın gerçeklik diye nitelediği..." demiş ve sorumu tamamlayamadan bunun bir saçmalık olduğu duygusuna kapılmıştım.

Dreamer, hiçbir şey söylemeden bana bakarak, bu cüretkar tahminin mümkün olanların tümü arasından en akla gelmeyecek ve en aykırı olan sonuca oturmasını beklercesine yavaşça başıyla onayladı. Ardından onun beni yönlendirdiği bu doğrultuda çekinerek bir adım daha atmıştım. Garip bir şekilde, sözlerini yanlış anladığımı ve onun bir şekilde beni durdurarak konuşmamızı yine mantığın güvenli sınırlarına çekeceğini umut ediyordum.

"Gerçeklik dediğimiz şey... yani gördüğümüz ve tuttuğumuz şeyler... sanal bir gerçeklik midir?" dedim; sözleri ağır ağır ve ancak beni güçlü bir şekilde iteklercesine sürekli başıyla onaylamasına göre söyledim. Bekledim. Dreamer, gösterdiğim dirençte zayıf bir nokta bulup onu yaracak sözleri seçercesine bir süre düşündü.

Oluşan derin sessizliği, sertçe verdiği yanıtla bozup, "*İnsanın çevresinde gördükleri, yani dışındaki gerçeklik, geçmiştir*" dedi. "*Senin 'şimdi' olarak nitelediğin şey, aslında gecikmeli bir yayımdır.*" Bu sözleri duyduktan sonra artık dünya asla eskisi gibi olmayacaktı. Olağandışı bir biçimde, bu sözlerin yalnız benim için değil, tüm insanlar için dünyayı ebediyen değiştirdiğinden kesinlikle emindim.

Büyük bir doğallıkla, "*Elinle tuttukların, gözünle gördüklerin ve tam şu anda meydana geldiğine karar verdiğin olayların hepsi, bütün bunlar uzun zaman önce kaydedildi. Gerçekleşebilmek için, varlık dünyasındaki bir başka boyutta, yani senin durumlarında rızanı aldılar*" dedi. Olguların nasıl önceden meydana getirildiğini açıkladı –böyle olurlar çünkü onlar zaten olmuşlardır. "*Yaşamdaki olaylar, zamanın görünür hâle getirdiği katılaşmış benlik durumlarıdır. Sen onların içindeyken, olaylar olduğu sırada, onların hemen gözlerinin önünde gerçekleştiklerine inanır, yepyeni ve ilk kez başa gelen şeyler oldukları yanılsamasına düşersin. Oysa ki onlar sadece çok küçük farklılıklarla kendini tekrarlayan geçmişinin yansımalarıdır.*"

Dreamer'ın bu sözlerinden sonra, sıradan bir kişinin başına gelen olayları, zihnimde acımasız bir şaka yapacak maskeli kişilerin, sahneye soytarılar gibi alegorik çıkışlarıyla canlandırdığımı anımsıyorum. Görünüşleri inkar edilemez biçimde birbirlerine benzeyen bu soytarıların, sürekli birbirlerinin ardınca koşarak kendilerini tekrarladıklarını ve bu arada takma burunlarıyla sakallarının altında kahkahalarını bastırmaya çalışırken, körleşmiş insanın onları tanıyamamasıyla eğlendiklerini görmüştüm.

Dreamer, beni hayallerimden çekip çıkartarak, "*İnsanın gelecek olarak nitelediği, aslında geçmişinin arkadan görünüşüdür*" demişti. "*Kişinin yaşamını yönetmesinin tek yolu 'bu an ve burada' ilkesinin içindedir. Bir insan, ancak hiçlikle sonsuzluk arasında asılı duran şu ânı yöneterek, 'yapabilir' ve gerçek bir yazgıyı hak edip onu biçimlendirerek üstün bir düzende olaylar yaratabilir.*"

İleride bir gün bunu kendi başıma uygulayıp, bu vizyonun ne denli doğru olduğunu, tekrarlanan bir yazgının, yani yanlış bir yaşamın ipnotik döngüsüne gerisingeri düşmenin ve unutmanın ne denli kolay olduğunu görecektim.

O sıralarda Dreamer'ın mesajına nasıl kulak vermem gerektiğini ve kendimi bugün bana öylesine basit, doğal ve mutlak görünen vizyonuna nasıl açabileceğimi bir bilseydim, nice ıstıraptan sakınabilir ve nice yıllarımı boşu boşuna harcamayabilirdim.

Unuttum, 'düş'ü inkar ettim ve aylarca üstünde bir daha düşünmedim. Eski hapishanelerin kapıları yeniden açıldı. Gretchen ve çocuklarımızla yaşantımın günleri önceden çizilmiş bir kulvarda ilerleyerek geçti. işim sebebiyle Orta Doğuya yaptığım seyahatlerle aile sorumluluklarım arasında, feleğin beni kendimi yitirmeye ve ebediyen unutmaya yönlendirdiği anlaşılıyordu.

8 Şeyh ile Akşam Yemeğinde

Kuveyt şehrindeki Le Méridien otelinin resepsiyonunda, Şeyh Yusuf'tan gelmiş bir davetiye buldum. O akşam, Behbehani Sarayındaki yemekte bulunmamı istiyordu. Bir saatten daha kısa bir süre içinde beni almaya bir araba gelecekti.

Uzun bir yolculuktan sonra buraya henüz varmıştım ve tüm seremonisiyle bir Arap akşam yemeğine katılma fikri, yapılabilecekler arasında hiç de cazip gelen bir alternatif değildi. Fakat reddetmem kesinlikle mümkün değildi. Behbehani ailesi, Kuveyt'in en güçlü aşiretlerinden biri olmasının yanında, en güçlü finansal gruplarından da biriydi. Diğer tüm Orta Doğu ülkelerinde olduğu gibi Kuveyt'te de işler, büyük aileler arasında

şaşmaz biçimde bölüştürülmüştü. Finansal gücün dağılım haritası, aile ağacının planının ve Emir'in, genellikle kökleri Orta Çağa dek uzanan, soydan gelen haklarını yansıtan egemenlik alanının, en ufak ayrıntısına dek bir kopyasıydı.

Daha önceki aylarda burada bu aileden birçok kişiyle bazı temaslarım olmasına ve grubun şirketlerinden biriyle iş yapmaya başlamama rağmen, henüz Şeyh Yusuf'la tanışmamıştım. Onun, Kuveyt dışındaki ülkelerdeki, özellikle ABD'deki şirketlerle önemli ortaklıklar ve karmaşık bir menfaatler ağı içinde, uluslararası belli başlı ürünlerin *franchising*'i ve temsilcilikleri üstüne kurulu engin bir finansal imparatorluğu yönettiğini biliyordum. Tamamen beyaz Carrara mermeriyle yapılmış debdebeli bir yapı olan Behbehani Sarayı, geleneksel kare yerleşimdeydi. Geniş avlusundan zemin kattaki resepsiyon salonlarına geçiliyordu ve üst katlarında da çeşitli aile birimlerinin ayrı daireleri bulunuyordu. Kaftan giymiş sessiz bir uşak, yemek salonuna kadar yolu gösterdi. En görkemli Orta Doğu usulünde donatılmış uzun masanın etrafında, geleneksel beyaz giysilerini giymiş, güneşten yanmış kolları mücevherlerle gösterişli biçimde süslü, çok geniş bir ten rengi yelpazesindeki çok sayıda Müslüman iş adamı ve ünlü uluslararası kuruluşların temsilcileri olan bazı Batılı yöneticilerle karşılaştım. Yemek, elbette ki yalnızca erkeklere veriliyor ve sofrada çatal bıçak kullanılmıyordu. Arap mutfağı, her ne olursa olsun bıçak kullanımını gerektirmiyordu; et ve balık, bir lokmada alınabilecek kadar küçük parçalara ayrılarak servis ediliyordu. Başlangıç olarak meyvelerle sebzeler, peynir çeşitleri, beyaz soslu bakliyat ve pilavla tepeleme dolu ağır tepsilerde, kızartılmış koyun eti sunuluyordu. Şeyhin büyük oğlu bize bizzat servis yaptı. Bu en yüksek saygınlıkta tutulan misafirlere gösterilen çok özel bir onurlandırma şekliydi. Birdenbire konuşma canlandı ve masanın ortasında oturan ve parlak bir kişilik arz eden Şeyh Yusuf, hiçbir ayrıntıyı gözünden kaçırmadan çok özenli bir ev sahipliği gösterdi. Yemek boyunca çay ve meyve suları içildi.

Orta Doğu ülkelerinin arasında Kuveyt, Kur'an geleneğine uygun olarak her türlü alkollü içkinin -en azından resmi olarak- kesinlikle yasak olduğu bir ülke. Yemek, Libya tatlıları ve Bedevi adetlerine göre mangal ateşinde hazırlanarak küçük fincanlarda sunulan kahvelerle tamamlandı. Pirinç cezvelerde pişirilip fincanlara büyük bir ustalıkla dökülen koyu renkli yoğun kahvenin görüntüsü ve tortulu tadı büyüleyiciydi. Masadaki kişilerin her biri, artık doyduğunu gösteren geleneksel jest uyarınca bir bilek hareketiyle fincanını ileri geri sallayana dek sürekli kahve servisi yapıldı ve fincanlardan buğular yükselmeye devam etti. Şeyh Behbehani, sol yanında oturmamı bizzat kendisi istemişti ve sonunda bana projesini açtı; Kuveyt'te yeni bir ticari işletme kuracaktı. Benden Kuveyt'e taşınarak bu projenin başına geçmemi ve işletmeyi kurarak yönetmemi istiyordu. Bana sermayeden bir pay ve Yönetici Ortak statüsü verilecekti. Rüyam gerçek oluyordu;

uluslararası bir kuruluş yaratmak, insanları bir araya getirmek, kaynakları seçip toplamak ve böylesi çetin bir ortamda işletmenin karşılaşacağı zorluklarla boy ölçüşmek. Sonuç olarak, iş dünyasının yedi denizinde kendi teknemle yüzecektim ki, bu en çok istediğim şeydi –ya da ben hep böyle olduğuna inanıyordum. Karar vermek için iki hafta süre istedim ve oradan ayrıldım. Fakat daha Le Méridien'e geldiğimde çoktan kaygılanmaya başlamıştım. Tüm çabalarıma rağmen, bu teklif beni sevindirmemişti. Dönüş yolumda bunun üstünde çok fazla düşündüm, ama bunu ne kadar düşünürsem, Kuveyt'e taşınma fikrine karşı içimdeki direnç o denli katlanarak büyüyordu. Baştaki kısa süreli coşkumun ardından, teklif benim olumsuz imgelemelerimin ve korkularımın kurbanı olmuştu. Fırsat tohumu, aynı meseldeki gibi, dikenli toprağa düşerek yaban otlarınca boğulmuş ve o akşam yemeğinin sonunda mangaldaki alevlerin söndürülüşü gibi yok edilmişti.

Binlerce kilometrelik, bir filin sonsuz sırtına benzeyen çizgili beyaz kum çölü, beni İtalya'ya götüren uçağın gövdesinin altından geçiyordu. Çöl yalnızca, aklın alamayacağı derinliklere inen bir su kuyusunun mucizesinin çevresinde fışkıran ve uzun aralıklarla gelen, kusursuz bir daire şeklindeki yemyeşil vahalarla bölünüyordu. Başıma gelenin ne olduğundan emindim; bu Dreamer'a verdiğim bir sözün ve ilk karşılaşmamızdan sonra yürüttüğüm uygulamalı çalışmaların bir sonucuydu. Sanki yağmur altında dans edercesine, daha özgür, daha sorumlu ve daha zengin bir yaşam için duyduğum şiddetli arzu, bana bu fırsatı çekmişti. Peki ama şimdi ne olacaktı?

Artık oluştaki en küçük bir yükselmenin, olaylar dünyasında dağları yerinden oynatacağına ve *Oluştaki düzeyimiz yaşamımızı yaratır* ilkesine, her zamankinden daha fazla ikna olmuştum; ama böylesi köklü değişimlerin bu kadar çabuk meydana geleceğini asla düşünemezdim. Chià'da satın aldığım ev daha yeni alçılanıp boyanmış, bahçedeki çimler henüz çıkmaya ve sınırlara dikilen çalılar ancak büyümeye başlamıştı. New York'tan sonra birçok kez çekilmez bulduğum o sıkıcı ve kırsal yaşam, birdenbire gözümde yine değer kazanmıştı. Çocuklarla göllere yaptığımız yürüyüşler, ırmak boyundaki buzlar, karda Gretchen'la koşularımız ve hatta o tek şirketli kasabadaki bezdirici hava, birkaç ay içinde ben farkında bile olmadan köklerini derinlere salan tutkunluklar olmuştu. Tuğla üstüne tuğla, alışkanlık üstüne alışkanlık koyarak, 'düş'ün sadece 'yolculuğuma' devam etmeden önce kısa bir süre kalmamı ve ötesine geçmemi istediği bir yerde, bir geçiş köprüsü üzerinde, ben kalkıp başka bir ev, kendime kalıcı bir yerleşim yeri kurmuştum.

Kuveyt şehrini tanıyordum. İşim nedeniyle oraya birçok kez gitmiştim, ama hepsi de kısa süreliydi. Şehir hakkındaki izlenimlerim genellikle dışarıdaki koşullardan izole edilmiş klimalı ortamda, insan yaşamına uygun olmayan bir gezegenin yanından geçen bir uzay aracından bakar gibi limuzinin penceresinden gördüklerim, modern otellerin salonları, tozlu sokaklar ve kalabalık çarşılar ile sınırlıydı. Dışarı çıkmaya kalkışabildiğim birkaç kez, yüzüme sanki binlerce iğnenin battığını, yani çöl rüzgarlarının kaldırıp getirdiği yakıcı binlerce silis parçacığının ateş topları gibi yağdığını hissetmiştim. Çöl, sahip olduğu birkaç kilometrelik uygarlığı inatla savunan bir adayı yutmaya hazır bekleyen bir deniz gibi, Kuveyt şehrini kalıcı bir ablukaya almış ve onun tepesinde heyula bir kum kılıcı gibi asılı duruyordu. Kulelerin zenginliğinin, ticaretin çılgınca hızının ve yapıların çağdaşlığının arkasında Kuveyt, bir 'şehir devlet' gibi değil, sanki aralıksız sürdürülen bir bilek güreşi, insanla çöl arasında ebediyen geçerli, amansız bir oyun gibi görünüyordu. Kuveyt'in tarihi, bir top gibi, bir modern çağla, bir unutan orta çağ arasında, eskimiş geleneklerinin ve bir Kur'an şeriatının hükmü altında, sürekli bir ileri, bir geri gidip gelmişti. Önümde tuhaf ve tozlu bir evren açılıyordu. Cadillac'larla develerin, çadırlarla gökdelenlerin, Kutsal Kitapta anlatılmış sıkıntılarla finansal gücün, mucizevi bir dengeyle yan yana var olmanın bir yolunu buldukları, bir çarşı yeri kadar gürültülü bir dünya.

9 Hastalığa Sığınma

ACO'daki işimden ayrılma fikri üzerine, en şiddetli, en eziyet eden endişelerim kendilerini açığa çıkardı. İstifa ederek, işin kesin bir garantisi olmadan o ülkeye taşınma fikri, beni dehşete düşürerek kendimi çaresiz hissetmeme neden oluyordu. Halbuki, kendi kendime sürekli yalan söylemeye, kesin kanıtlara karşın devam ediyordum. Görünen zorluklar karşısında kızıp, baş gösteren binlerce engeli suçladığımda samimi olduğuma inanıyor ve onları aşılamayacak dağlar haline getirene dek büyütüyordum. Dreamer'ın bana gösterdiği, öz gözlemleme, durumlarıma dikkat etme ve oluşu saflaştırma çalışmasının daha başında bile değildim; yaşantımı neyin yönettiğinin farkına varacak yeterli dürüstlüğü henüz kazanmamıştım. Yalnızca burada değil, yaşantımı yöneten 'daima' korkuydu. Bugün, 'lehindeki ve aleyhindeki her nedeni gözden geçirip, derinlemesine düşündüğü' yalanıyla kendini avutan, korkuları zaten onun adına çoktan karar verdiği halde, hâlâ her gün bir karar verebilmeyi dileyerek kendine yalan söyleyen o zavallı adama acıyorum. Dreamer'ın birçok kez beni suçladığı şeyi kabul etmeyi reddediyordum: *Her başarısızlığının ardındaki tek nedenin ve gelişiminin önündeki hem tek*

gerçek engelin, hem de en büyük düşmanın sensin. Sana nesnel, kendinin dışında ve iradenden bağımsız görünen ters koşulların, aslında senin yarattığın şeyler olduğunun ayırdına varana dek çok çaba göstermen ve yıllarca sürecek öz gözlemleme yapman gerekecektir. Karşına çıkan engeller, daima oluşun en karanlık kısımlarından yükselen bir ıstırap ezgisinin elle tutulur gözle görünür hâle geçmesidir.

Doğrusu ben, bir gün yazgımı ve koşullarımı suçlama hakkımı saklı tutarak bana bu teklifi reddetme olanağını verecek, ama bunun getireceği her türlü sorumluluktan da beni kurtaracak bir mazeret arıyordum.

Reddetmemi haklı kılacak tüm nedenlere sımsıkı sarıldım: çocuklar, onların eğitim gereksinimleri ve o ülkedeki riskler. Ayrıca Gretchen'ın da kesinlikle karşı çıkacağını düşünüyordum. İçimden böylesi bir değişime, eski kulvarlardan bu çıkışa karşı bir 'hayır' yükseliyordu. Dönüp dünyayı suçlayacak çeşitli engellemeler aramaya koyuldum.

Sonunda aradığımı bulmuştum. Geçmişte, daha henüz Dreamer'la karşılaşmadan önce, sağ böbreğimde taş oluşmasından çok çekmiştim. Kim tam bir tıbbi *check up* yaptırmadan, tüm ailesiyle birlikte Kuveyt'e taşınmak gibi böylesine önemli bir kararı kaygısızca verebilirdi ki?

Özellikle çocuklara karşı bunun sorumlu bir davranış olduğuna inanıyordum. Dreamer'la karşılaşmama ve onun yazgımın yolunu değiştirmek için yaptığı onca şeye karşın, yine geçmişimin başka bir korkunç kanalına düşmek üzereydim. Acil bir böbrek röntgeni çektirmek üzere bir randevu aldım. Bu ilk adımdı. İçimdeki bir şey, hastalanmaya bir kez karar vermişti. Kişinin ne yarıştığı, ne de savaştığı, yalnızca yakındığı, yani kendimizi bağışladığımız ve dünyayı bizi teselli etmeye çağırdığımız yer olan varoluşun karanlık rahmine sığınmaya dönmüştüm.

O sıralarda yaşam filmimin yatırımcısı, yapımcısı, yönetmeni, başoyuncusu ve özellikle de dünyanın ekranına yansıtmak üzere olduğum o görüntülerin yaratıcısı olduğumu keşfetseydim, uğrayacağım dehşetle yüreğim dururdu.. Dreamer'ın ileride bana bir gün söyleyeceği gibi, cehalet, ancak hazır olduğumuzda ve gerektiğinde hemen tekrar yakalamak üzere, tetikte durarak, elimizi azar azar bırakan bir anneye benzer. Bu korkunç senaryoyu durduracak bir şey olmasaydı, yaşamımın bir sonraki sahnesinin ön planında bir doktorun endişeli yüzünü görecektik. Röntgen filmini ışıklı panoda inceledikten sonra, her zamanki gibi 'sağ' böbreğimde, görünen küçük gölgeler olduğunu söyleyecekti; sanki parmakların hafifçe bastırılmasıyla oluşmuş gibi küçük lekeler. Benim betim benzim atacak, bembeyaz kesilecektim. Eve döndükten sonra, kendimi ümitsizliğin ellerine bırakacak, sonrasındaki yıllar boyunca şikayet edecek ve yazgımla, 'maalesef' beni o fırsatı yakalamaktan alıkoyan bozuk sağlığımı suçlayacaktım. Ertesi sabah yansıtmak üzere bütün bunlar hazırlanmıştı. En kötüsü, ben bunu yapmak için ne dolaplar çevirdiğimin kesinlikle farkında

bile değildim. Soracak olsalar, samimiyetimi son nefesime kadar savunup, benim için değeri olan her şey üstüne yemin ederek, en çok istediğim şeyin tıbbi kontrolden, mükemmel sağlığımı doğrulayan iyi bir sonuçla çıkarak, yeni bir serüvene yelken açmak olduğunu söyleyebilirdim.

Bereket versin ki altın bir iplik beni hâlâ Dreamer'a bağlı tutuyordu.

O akşam, Dreamer'ı yine görebilmeyi her şeyden çok istedim. Buna artık daha fazla katlanamayacaktım. Onun yardımı olmaksızın artık daha fazla dayanamayacaktım. Son karşılaşmamızdan beri sanki sonsuz bir zaman geçmişti. Başka bir yolunu bulamadığım için, ona bir mektup yazmaya karar verdim. İçinde sözverimi ciddi biçimde tekrarladım: Ona, 'yolculuğa' yeniden başlayıp başlayamayacağımı sordum.

...Bu günlerde bir sözcük, sürekli tekrarlanıp
ısrarla kendini bilincime sokuyor.
Son karşılaşmamızda söylediklerinize kadar geri gidiyor.
Bu sözcük saygınlık.
Bu, her koşulda ve her olayda en çok özlemini çektiğim şey ve
yaşamımdaki en ıstıraplı kısım.
Ona çok ihtiyacım var. Onu üretmem, hissetmem ve
her yere yaymam gerekiyor.
Bunun bir bedeli olduğunu biliyorum. Ödemeye hazırım.
Size yalnızca hâlâ zamanım olup olmadığını soruyorum.
Ve bunu yapacak gücümün kalıp kalmadığını. Bana yardım ediniz!
"Benim yanımda, benim dünyamda, iyi yaşayabilir,
zengin ve sağlıklı olabilirsin... Birçok kez bizi buna çağırdınız.
Ama şölen sofranızda size katılacak arkadaşlarınız yok.
Aldanmaya ve çürümeye hazır insanların eseri olan,
yalanın hüküm sürdüğü bir dünyada, Yaşam Ağacının önüne
yerleştirilmiş her yana dönen kılıcıyla, Keruv gibi,
tek bekçinin yalnız siz olduğunuzu görüyorum...
Ben, 'yolculuğa' yeniden başlamayı ve görevime yeni bir atılım
kazandırmayı istiyorum. Bana yardım etmeniz için size yakarıyorum.
Aylardır 'evden uzakta' yaşıyorum. Yaşamımın dağılmış tüm parçalarını
bir araya toplamam gerektiğini hissediyorum...

Sanki yazmıyor, ama 'kendimi okuyarak' bir günah çıkarıyordum. Bu açık sözlü çabalarım beni değiştirdi. Bu mektup hâlâ tamamlanmamış, ama çoktan yerine ulaştırılmıştı. Dosdoğru kendime gitmiştim; kendi en iyi kısmıma; benliğimin karanlığında hâlâ inatla var olmayı sürdüren, arta kalmış o birkaç iyilik, güzellik ve doğruluk zerresine; karşı koyan, serseri iç kalabalığın arasında, bu büyük serüvene atılmaya 'evet' diyen o parçama.

Henüz mektubu tamamlayamadan, beklenmeyen esrarengiz bir mutlulukla dolmuşçasına göz yaşlarına boğuldum.

10 Örümcek ve Avı

Kendimi 'O'nun önünde buluverdim. Onu yine görmeyi çok istemiştim, ama şimdi yalnızca büyük bir utanç ve dayanılmaz bir suçluluk duygusu hissediyordum. Utanç ve suçluluk, beni yerçekimi kuvvetinin alıştığımızdan çok daha büyük olduğu, ağır bir dünyada tutuyordu. Bu benim iç dünyamdı ve bunlar, farkında olmasam da yaşamımın her gününde bana hükmeden yasalardı. Bunun ağırlığıyla dehşetini yalnızca burada, Dreamer'ın huzurunda hissediyor ve şimdi nefesimi tutmuş, gözlerimi odanın yer döşemelerine dikmiş bekliyordum.

"*Her hareketin, düşüncen ve sözün, vazgeçme eğilimini açıkça duyuruyor. İçten içe, başarısız olmayı, hastalanmayı ve 'düşmanca' bir dünyaya karşı savaşmaktan vazgeçmeyi umut ediyorsun. Milyonlarca insan gibi sen de mücadeleyi kendi dışına yönelttin. İşte bu nedenle mağlubiyete razı oluyor ve yaşlanıp ölmeyi arzuluyorsun. Bunu birçok kez yaptın. Şimdi artık bunu ebediyen terk etme zamanı!*" dedi ve gerçeğin buruk tadını iyice almama izin verircesine sustu. Bir idam hükmünü dinler gibi sırtımdan aşağı soğuk terler boşandı.

"*Senin gibi sorumsuzluğunun karanlığında kalan biri, her ayrıntıyı gözeterek büyük bir ustalıkla kendi felaketlerini hazırlar, kendisine tuzaklar kurar, hapishanesini pekiştirir ve acılarının, felaketlerinin, kazalarının, hastalıklarının her birini titizlikle sarar ki kendini gerçek bir sanatçı saysın*" derken sanki amansız bir düellonun tam ortasında rakibine tehditler savururcasına tısladı. "*Zoolojinin karanlıklarında planlar kuran canavar bir böceğinkine benzeyen bilinçsiz, karanlık bir sanat. İnsan, orada trajik olarak hem örümcek, hem de onun avıdır.*"

Sözleri ruhuma sımsıkı kenetlendi. Uzun bir uykudan soğuk su tutularak ayıltılırcasına, kesik kesik soluyup ürperdim. "*Sağ böbreğindeki taşları düzenleyip, zevkine uygun şekilde yerleştirmekte kullandığın basitliği, uyum ve başarıyı istemekte ve hatta elde etmekte de kullanabilirdin.*

Kendi dünyamın tek yaratıcısının ben olduğumu kabullenmem olanaksızdı. Bu, benim anlamak üzere yaptığım her girişimimi, kapaklandırıp yere çalan köstekti. Dreamer'a göre, karşılaştığımız bütün engeller, cehaletimizin elle tutulur gözle görünür hâle geçmesiydi. *İnsan, anlayıp bildiğidir.* Dolayısıyla, bir kişinin gelişmişlik ölçütü onun anlama düzeyidir ve bu onun hak ettiği dünyayı yaratan şeydir. Anlama, bir denetleme, vizyonda bir genişleme, döküntülerle çökelti tabakalarını ortadan

kaldırmadır. Bu bir irade etkinliğidir. Bu ne dışarıdan gelebilir, ne de zorla yaptırılabilir.

Bir insanın cenneti araması gerekmez. Onu hak etmek için herhangi bir şey yapması gerekmez. Senden beklenen tek disiplin, cehennemin, yani cehaletinin yok edilmesidir.

Dreamer geçen bu sürede beni gereğince hazırlamasaydı ve şüphelerle itaatsizlikleri de kapsayan uzun bir çıraklık dönemi geçirmiş olmasaydım, böylesi bir açıklamanın sorumluluğunu omuzlayamazdım. Bununla un ufak dağılırdım. Resmi bilimler bunu, yani önce içte gizlenen sonra da dışta ortaya çıkan felaketlerinin tek üreticisinin insanın kendisi olduğu gerçeğini uyarlasalardı ne olurdu diye düşündüm. Uygarlık için, bedenin ve kişisel dünyamızın ne denli itaatkar olduğunun ayırdına varılması; ister iyi olsun ister kötü, düşüncelerimizin yaratma yetisinin ne denli güçlü olduğunun keşfi, Kopernik'in yaptığı keşiften daha büyük bir şok olurdu. Eğer o keşif insanı merkezinde kendisinin bulunduğuna inandığı hayal ürünü dünyasının ötesine, ta evrenin sınırlarına dek savurabildiyse, benzer şekilde Dreamer'ın vizyonu da kökleri en derinlere inen ön yargısını, yani sorumluluğu üstüne atabileceği bir dış dünyanın var olduğu ve kendi yaşamı olan bu sürekli yenilgisinden dolayı suçlayacağı bir şeyin veya birisinin bulunduğu inanışını paramparça ederek yazgısını kökünden değiştirebilirdi.

Dreamer'ın felsefesinin en özlü ifadesi ve onun görüşünün doruk noktası olan "*Dünya, sen böyle olduğun için bu haldedir*", varoluşun yönünü alt üst edecek çok güçlü bir fikri içeriyor: "Her türlü iyileştirmede olduğu gibi, bundan böyle artık varoluşun yönü dıştan içe doğru değil, aksine içten dışa doğrudur" *Mea culpa* ilkesi, Roma'nın *homo faber*'a inanması, bilge adamlar çağından 'kendini bil' öğüdü ve üstünde imparatorluklarla binlerce yıllık uygarlıkların yaratıldığı büyük sorumluluk okullarının sesleri, tüm görkemleriyle, bir arada çınlıyordu. Daha önce bu vizyon bana birçok kez söylendiği halde, binlerce yıllık yerlerinden sökülüp çıkarılan ve sonsuza dek o yerlerden edilecek olan ussallıkla mantığın çöktüklerini hissettiğim an, düşüncelerim bir sersemlik nöbeti geçirdi.

Neden sonra, Dreamer'la bu buluşmamızın, malikanesinin hiç bilmediğim bir kısmında gerçekleştiğini fark ettim. Ne beyaz yer döşemeli odada, ne de zarif heykelleri ve orta havuzu olan, devasa kirişli seradaydık; burası, bir kolonyal mimari[23] stilinde döşeli, tavanı çok kaliteli ahşapla kaplı, geniş bir çatı arası katıydı. O, ustalıkla oyma işlenmiş bambu ağacından, beyaz minderli, tüm duvarı boydan boya kaplayan büyük bir divanın ortasında oturuyordu. Siyah beyaz bir tablo Steinbeck'in dünyasını çağrıştırıyordu.

[23] kolonyal mimari: Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden Amerika kıtasına göç edenlerin yerleştikleri yörelere aktardıkları mimari stiller. (ç.n.)

Yine sustu. Birazdan söyleyeceklerini kaldırıp kaldıramayacağımı tartar gibiydi. Havadaki titreşim, içinde bulunduğum bu zor durumun ne denli kritik olduğunu fısıldıyordu. Yine, ya ötesine geçeceğim, ya her şeyi yitireceğim yaşam kavşaklarından birindeydim. Dipsiz, karanlık bir uçurumun tam kıyısındaydım. Aşağıya düşmek, Dreamer'ı bir daha asla görememek anlamına gelecekti. Konuşmaya başladığında, gücümü toplamak için derin bir nefes aldım.

"*Her geçiş, kişinin kendini alt ettiğini gösterir! Yüksek dünyaları, yani varoluşun yüksek düzeylerini koruyan, senin korkuların gibi korkunç görünümlü ve yanılsama ürünü canavarlar, binlerce yıllık düşmanlar vardır.*"

Sözleri, beni damarlarımda akan bir lav gibi yakıp tüketiyordu. "*Onlarla bir gün karşılaşman gerekecek.*"

Hiçbir kasımı oynatamıyordum. Uzun süre öylece kaldım. Bütün hareketlerimi kısıtlayan bilinmeyen bir kuvvetin basıncını bedenimin her santimetre karesinde hissediyordum. Sonunda, sanki görünmez bir komut almışçasına serbest kaldığımı hissettim. İlk yaptığım hareket, şu çaresizlik kılıfının içinden dikkatle sıyrılıp çıkarak, onu zoolojik bir giysi gibi fırlatıp atmak oldu. Artık başımı oynatabiliyordum. Yavaşça kaldırdım. Etrafıma açıkça bakmaktan hâlâ kaçınıyordum, ama ortamın, her ayrıntısını rahatlıkla seçebileceğim kadar aydınlık olduğunu fark ettim. Işık kaynağının güneş olmadığından emindim. Yeni doğan gün, henüz içeriye girmeye kalkışmadan, dışarıda, doğuya bakan pencerelerin camında asılı kalmış bekliyordu. Odadaki bu aydınlık, bilmediğim bir nedenle, garip bir şekilde bana bağlıydı. Zihnimden görünmez bir reostayı çevirerek, ışığı yükseltebiliyor veya azaltabiliyordum; bunu defalarca denedim.

Bir düşünce, beni yaman bir gerçeğin gücüyle bütünüyle etkisi altına aldığında, ben hâlâ bu tuhaf hünerimle denemeler yapıyordum. Evren bana bağımlıydı! Dünya, bu oda gibi, apaydınlık olabilir, ama onu ışıklandırmayı beceremezsem alaca karanlıkta da kalabilirdi. Bu keşifle nefesim kesildi. Dreamer'ın sözlerinin erkini, ancak çok sonraları, bunun üstünde sükunetle düşündüğümde hissettim: *Dünya, sen böyle olduğun için bu haldedir.* Mükemmellik ve her tür bollukla çevrelenen insan, dünyaya bir kurbağanın gözleriyle bakan ve gördüklerinden yakınan mutsuz bir varlıktan başka bir şey değildi...

11 Varoluşun Sobesi

Gözlerim, onun tatlılıkla bakan ciddi gözleriyle karşılaştı; onlardan acımayla karışık bir endişe gölgesinin geçtiğini gördüğümü sandım. Bu beni

söylediklerinden daha fazla dehşete düşürdü. Kendimi, hastalandığında bir arkadaşının gözlerinde durumunun ne denli tehlikeli olduğunu okuyan biri gibi hissettim.

Beklemediğim bir anda, "*Çocukken saklambaç oynardın...*" dediğini işittim. Yaşantımın film kareleri derhal geriye sarıldı. Sıvı altın gibi bir güneş, yolunun üstündeki bir fesleğen saksısıyla sardunya dolu bir başkası arasında, ağızları açık, kımıldamadan şaşkın şaşkın duran kertenkeleleri ardında bırakıp, eski taraçanın kabuk kabuk kalkmış verniklerini cilalıyordu. İçimizden biri ebe olur, sıska kolunu duvara dayayıp gözlerini üstüne bastırır ve sayar, diğerleri koşarak saklanacak bir yer arardı. Hepimizin hatırladığı gibi, sobe, saklandıkları yerlerde basılıp yakalananlara, onları korkutup yerlerinden çıkartırken ebenin attığı çığlıktı. Dreamer, "*İşte varoluş da böyle yapar; Sobe!*" derken anılarımın arasına girip, çocukluğumdan aklımda kalan o çığlığı mükemmel bir şekilde taklit etti. Bu görüntülere tutunup biraz daha sürdürmek ve o pırıl pırıl afacanların yüzlerine birer isim vermek isterdim, ama çocukluğumun büyülü güzel kokusuyla birlikte çoktan kaybolmuşlardı. "*Varoluş, içinde bulunduğun durumu meydana seren en korkunç maskesini takıp, sen her neredeysen oradan seni çıkartmaya gelir. Korktuğun şey nedir? Yoksullaşmak mı? Terk edilmek mi? Sağlığını, evini veya işini yitirmek mi? İşte varoluşunun seni korkutmak için takınacağı maske odur. Bir kişi, her neden korkuyorsa, sokakta başına gelecek olaylarda o korkusu elle tutulur gözle görünür hâle gelir. Geçilmeyen sınavlar gibi, er ya da geç onlarla yeniden karşılaşmak zorunda kalacaktır.*"

Dreamer'ın doğruyu söylediğini bilmek için zihnimden kendi deneyimlerimi geçirmeme gerek yoktu. Buna rağmen bu fikirlere karşı koydum. İnsanlığı devamlı bir tehdidin baskısı altında, sürekli korku ve istikrarsızlık durumunda tutan küresel bir düzen bana biraz abartılı gelmişti.

"*Sıradan bir insan, gölgeleri ve çocukluk travmalarıyla kendi suçluluk duygularının yarattığı hayaletleri defedecek gücü ancak tehdit altındayken bulabilir. Gerçek bir insanın, buna gereksinimi yoktur; çünkü sürekli bir 'doğruluk durumu'nda yaşar.*" Dreamer bu açıklamaları sırasında, 'doğruluk durumu' ifadesinin önemine parmak basmak için onu özel bir tonlamayla seslendirerek vurguladı. Aklım karışmıştı. Dinlediklerim bana sanki küresel bir adaletsizliğin kuramlaştırılması gibi gelmişti. İnsanlık iki türe ayrılır: sarsılmaz bir doğruluk duygusuyla kutsanmış olarak, mutlu ve rahat yaşayanlar; ve çok daha fazla sayıdaki, titreyerek sorunlarla felaketleri bekleyen, korkuların kurbanı, diğerleri. Bunu kendisine söylediğimde beklenmedik bir anlayış gösterdi.

Dreamer'ın dünyasında bir soru sormak bile dikkatli ve ihtiyatlı olmayı gerektiriyordu. Onun huzurundayken, ne düşündüğüme, ne hissettiğime ve hatta en ufak bir hareketimde bile ne yaptığıma dikkat edip tetikte duruyordum; konuşma şeklimin ve bakışlarımın nasıl olduğunun hep

farkındaydım. Bu durum onunla birlikte olduğum her ânı Okul'un bir 'uygulamalı çalışması'na çeviriyordu. Buna karşın, Dreamer'dan uzakta olduğumda, dikkatim binlerce yöne çekilip dağılıyor ve onunla birlikte tüm benliğim de dağılıyordu.

"*Sıradan insan bile kendini güvende hisseder; onun doğruları korkularıdır, şüpheleri de gerçekliği. Onları sever ve dünyada hiçbir şey için onlardan ayrılmaz. Çocukluğundan beri, o hayali korkularla beslendi, olumsuz imgelemelerinin ve tepetaklak yaratıcılığının meyvelerini yedi. Bu yüzden gölgeleri gerçek tersliklerle takas ederek, kendisini sürekli tehdit altında hisseder ve öyle yaşar.*"

Dreamer, bana bu durumun getirdiği ıstırabın yavaş yavaş azalarak sonunda artık hissedilmez olduğunu açıkladı; varoluşla tamamen bütünleşir ve yok olur. Istırap ve güvensizlik, çoğu insan için onlardan vazgeçmenin olanaksız bir teşebbüs olacağı noktaya gelene dek güven vererek, insanların yaşamlarının doğal bileşenleri, alışılmış tırabzanları haline gelir.

"*Rahat ol! Dışarıda hiç düşman yok. Aslında sen kendi kendini tehdit ediyorsun. İnsanlar asla rahat olamıyor. Hatta kişi zengin olsa ve görünürde korkacak hiçbir şeyi olmasa bile, sürekli bir kararsızlık halinde şüphe duyarak, belirsizlik, ıstırap ve korku içinde yaşar. Bu bildiği tek uğraş ve tüm yaşamını yöneten etkinliktir.*"

"O halde, bunun çaresi yok...

Dreamer, "*Rahat olmayı sağlayacak hiçbir yöntem yoktur. Ne çelik kapılar, ne kasalar, ne yer altı sığınakları, ne de alabileceğiniz başka bir önlem vardır*" dedi ve sonra ezberden şunları okudu:

Ancak gerçek bir düşleyen rahat olabilir.
Düş güvenliktir.
Şüphe, korku ve ıstırap çekme yanılsamalardır,
ama bunlar sıradan bir insanın tek gerçekliğidir.

Gözlerimi kapatarak, kendimi Dreamer'ın bu ninni gibi tekerlemesiyle beşikte sallanmaya bıraktım. Çevresi, korkan ve endişelenen yetişkinlerle dolu olmasına rağmen, ancak bir bebeğin hissedebileceği güvende olma ve yıkılmazlık duygusunu tattım. Daha geri gitmeyi denedim, çok daha gerilere; ta ana rahminin içindeki bir cenin haline dek. Ardından, tek bir çiziği olmayan bütünlükle, en ufak bir ayrılığı olmayan saflığı 'anımsadım' ve mutlak doğrunun engin bir okyanusu olan amniyon sıvısı içinde yüzdüm. Dreamer'ın sesi son mısraları okudu: "*Güvende olmak için günahsız olman gerekir; ayıpsız.*" Birdenbire insanın ancak iç düşmanlarının saldırısına uğrayabileceği gerçeği açıklık kazandı. Yalan söyleyenlerin, olmadıkları bir şeyi taslayanların ve başkalarını kandıranların, yani günahkar, kafası karışık ve şüpheci olanlarla korkanların, çıkış yolları yoktu. Bunlar, hırsızlara

kapıları açanlarla aynı korkulardı. Kendimi kaybolmuş hissediyordum! Kendimle birlikte tüm insanlığın da kaybolduğunu ve sürekli güvensizliğe mahkum edildiğini hissediyordum. Kim bunun içinden çıkabilirdi ki? Çözümsüz bir huzursuzluk durumu, o evrenin içini boşalttı ve onun kumlu çoraklığı hemen içinde yüzdüğüm bu mutlak doğruluk sıvısının yerini aldı. Oluşun daha da ıstıraplı ve uzak koşullarına doğru kaydım.

Dreamer araya girdi ve düşüşümü durdurarak, "*Yalnızca bahiste her şeyini kendi üzerine sürebilen bir kişi, yani soran, tüm gücüyle değişmeye çalışan ve bunu 'isteyen' biri başarabilir*" dedi. "*Sıradan insanların gözünde, aşırı atılgan, yüksek risk altında yaşayan, hatta bilinçsiz bir kişi gibi görünse bile, bütünlük ve sadeliğin yönlendirdiği bir kişiye sürekli olarak bir 'kurtuluş duygusu' eşlik eder. Aslında hiçbir şeyi riske atmadığını bir tek o bilmektedir. İş hayatındaki en korkutucu girişimlerde, bu doğruluğa sahip olan kişiye hiçbir şey saldıramaz ve o başarısız olamaz. Tuttuğu her şey altına dönüşür ve çoğalır. Her koşulda, hatta en umutsuz olanlarda bile her zaman çözüm bulur. Olaylarla koşullar onu hep haklı çıkarır, çünkü o kendisi çözümdür.*"

Beşiğin sallanması devam etti.

Ebediyen rahat ol.
Hemen şimdi güvende ol ve kendini ölümsüz hisset.

Ardından, bir sırrı açıklayan birinin ses tonuyla, "*Sıradan insan, kendini sürekli tehdit altında hissetmesine ve daima birisinden veya bir şeyden korkmasına rağmen, aslında dışarıda ona zarar verebilecek ne bir şey, ne de herhangi bir kimse vardır. Dünya, kendi 'düş'ümüzün veya kabuslarımızın yansıması ve elle tutulur gözle görülür hâle gelmesidir.*

Dünya bir cennet de olabilir, bir cehennem de. Nerede yaşayacağına sen karar vereceksin!" Dreamer, sözlerini yanımdan ayırmadığım not defterime yazabilmem için biraz ara verdikten sonra konuşmasını şöyle bağladı:

"*Korkularından kendini kurtar! Korkusuzluk, mutlak doğruya ve bütünlüğe geçilen kapıdır, ama göstereceğin hiçbir çaba seni korkusuz kılamayacaktır. Korkusuzluk, sen korkacak hiçbir şey olmadığının ayırdına vardığında kendiliğinden gelecektir.*"

Dreamer'ın dışarıda bir tehlike olmadığı açıklaması, beni dipsiz bir karanlığın kıyısına getirdi. Cehennemin en küçük kırıntısının bile içeri girmemesi için süzmek üzere, oluşun her şeyin sürekli farkında olmasını ve hep tetikte durmasını gerektiren bir koşula katlanmak demek olan korkusuz yaşama beklentisinin, endişeyle dolu kuruntulu durumumuz için en büyük tehlike olduğunu seziyordum. Yaşamda olanlardan korkmak, şüphe duymak ve onlarla kendimizi tehlikede hissetmek bizim tek doğrumuzdu ve sonuçta insanın kabul edilen doğal durumunun özüydü. İnsandan ve hatta uzaydan

bir başka tür kavramları benim için ne kadar anlaşılmazsa, korkusuz bir insanlık fikri ve insanın yeni bir türe dönüştüğünü görme beklentisi de bana o kadar tutarsız görünüyordu. Ölümsüzlük fikrinin, ölümün mutlak doğruluğundan daha kabul edilemez oluşu gibi, güvensizliğimizin tehdit edilmesi de, korkunun kendisinden daha dehşet vericiydi. Korkmak ve ıstırap çekmek hakkını, hem kendisi, hem de gelecek neşiller adına savunabilmek için, kimsenin canını bile vermekten kaçınmayacağına kesinlikle emindim.

"*Her ıstırabın, korkunun, şüphenin, belirsizliğin ardında yıkıcı bir düşünce ve bir yıkıcı düşüncenin ardında da hepsinin en büyük nedeni olan ölümün kaçınılmazlığı fikri gizlenir. Bu fikir, insanlığın gerçek katilidir. İnsanın, felaketlerinin, kendi yarattığı uygarlıklardaki savaşların ve işlenen suçların esas kaynağıdır. Bu ölüm tohumunun farkına varılması, varoluşundaki fiziksel ölümü ebediyen silecektir. Sınırların tırabzanları olan ölüm, sıradan insanı sonsuzluğun şaşkınlığından korumaktadır.*"

Dreamer, insanın içinde taşıdığı ölüm duygusunun, aslında çok daha ötelere uzansa bile, doğduğu andan kaynaklanır göründüğünü anlattı. İnsanın dünyaya gelirken ilk hissettiği şey, ıstırap çekmek ve ezilmekti. Düşünürsek, sözde uygar toplumlarımızda yaşam, Dreamer'ın '*cehenneme en gerçek ve en uygun merhaba*' diye nitelediği en vahşi ritüellerden biriyle başlamaktadır. Dışarıya ıstırapla çıktık, ameliyathane tiyatrosunun kör edici ışıkları altında, doktorların heyecanlı sesleri ve annelerimizin feryatlarıyla karşılandık, popomuza bir şaplak yedikten sonra buz gibi çelik bir yüzeye konulduk. Bu yeni doğanın ilk izlenimi ıstıraptır ve artık o, kazların kendilerine bakanı anası bellemesine benzer biçimde, gerçek annesiymiş gibi ıstırabın ardından gider. Dreamer, "*İşte o andan itibaren artık hiçbir şey korkunun tadından daha bildik gelmez*" dedi. Sıradan bir insanın tüm yaşamı, suda yaşayan bir varlıktan, hava soluyan bir yaratığa dönüştüğü o dehşet verici geçiş sırasında ciğerlerini dolduran sıvı ateşi hissettiği bu ilk ânın denetimi altında geçer görülmektedir.

12 Şişe

Zaman mutlak bir sessizlik içinde geçti. Büyük bir gayretle tuttuğum notlarımın içine gömülüp bu süreyi doldurmaya çalıştım. Bu konuda daha fazlasını öğrenmek için karşı konulmaz bir arzu duyuyordum. Yüreğimizde taşıdığımız ıstırabın, endişenin sırrı neydi? Benim gibi milyonlarca yaşam neden özellikle mutsuzdu? Dreamer, bu soruları havada yakalamışçasına sessizliğinden çıktı. Ama söyledikleri bütünüyle hiç beklemediğim sözlerdi. Yüksek sesle ve itham eden bir ses tonuyla, sanki bu durumdan arkamdaki

birisini bilgilendirircesine, "*New York'ta, daima elinde bir şişe suyla yaşadı*" dedi. Duyduğum utanç korkunçtu. Bunları söylediği sırada iki işaret parmağını ısrarla bana doğrultup, sanki görülmez bir tanıklığa dikkatimi çekercesine, garip bir hareketle onları yukarıdan aşağı indirdi. Bu 'doğrudan' konuşmamızda beni aramıza sanal bir gözlemci koyarak dışarıda tutuş biçimi, üzüntü veren bir şaşkınlığa düşmeme neden oldu. Tüm bir yaşantı boyunca yaratılarak kat kat yığılan sahte korunmalar, uzlaşmalar ve maskeler, birdenbire, ölü deri tabakaları gibi birbiri ardına dökülmeye başladı. Yüz kaslarımın denetimini yitirmiştim ve yüzümün, hızla geçen acayip acayip yüz hareketleriyle binlerce ifadeye girdiğini hissediyordum. Makine, işletim programıyla birlikte, olduğu gibi çıldırmıştı. İşte Dreamer'ın mantarını çıkartıp açtığı o özgürlük süresinde, bütün o yılların anıları tüm diğer duygulardan baskın çıktı ve görüntüler bir bir gözümün önünden geçmeye başladı.

Anılar derhal harekete geçerek, sanki bir başkasının yaşantısındanmış gibi bir izlenimle işe başladılar. Doktorlar, böbreğimde taş oluşmasını önleyebilmem için bol su içmemi önermişlerdi. Elimin altında daima bir su şişesi bulundurmak, böylece zamanla vazgeçilmez bir alışkanlığım oldu. Şişe, artık onsuz yapamadığım bir tür protez veya destek gibiydi. Dreamer'la karşılaşmamın ilk sonuçlarından biri, sabah koşularım ve onun ilkelerini yaşamımda uygulamanın yanında, çok sayıda psikolojik yığıntıyla beraber şişenin de yok olmasıydı.

"*Senin hastalığın taş oluşması değil, bağımlı olmaktı.*

Taş oluşumu, gerçek hastalığa geri gidip, onu iyileştirecek bir yol bulabilmeyi sağlamak için yalnızca bir semptom ya da bir işaret göstergesiydi."

Onları dinleyip hastalığın gerçek nedenine dönmediğimiz zaman, hastalığın kötüleştiğini, semptomların çok daha bezdirici ve ıstıraplı hale geleceğini anlattı.

Bana çok az bir miktar su içmemi önerdi, böylece böbrek sorunlarım uzak geçmişteki bir anı olacaktı. Zihnimdeki ekranda görüntülerin yine geçmişe gittiğini görünce, onun yaşantımdaki bu kesiti neden böylesine eşelediğini merak ettim. Gizli bir düzenek birdenbire etkinleşerek, beni bu benlik durumlarımın bütünleşip bir olduğu, sonsuzlukta bulunan ve bu anımsamaların yer aldığı, düzleme dikey, zamanın dışında bir hafızaya fırlattı. Bu sayede o yılların sıkıntılı anılarına girdim. O köleliğin kaybolmasını, beni su şişesinden ayrılamaz hâle getiren korkunun despotluğundan kurtuluşu anımsamak, bana ne sevinç, ne de rahatlama verdi. Bilakis! O geçmişin bir zerresine girdiğimde bile, benim için bu yeni özgürlüğün, sanki sevilen birinin kaybı veya bir mali çöküşe benzer geri getirilemez bir kaybın burukluğunu taşıdığını keşfettim. Artık, taşınan en zor şeyin, yani iyileştirilmeden geriye kalan boşluğun ne olduğunu çok iyi

hatırlamıştım. Her ne kadar geçici olsa da, hayati bir korumanın yıkılması veya bildik eski tırabzanların terk edilmesi gibi, korkunun ve hastalanma kaygısının kaybının acısını hissettim.

13 Gerçek Yoksullar

Dreamer'ın sesiyle irkilerek yazmanlık görevime döndüm. "*Hazır olmayan bir kişiden bir sorunu veya hastalığı çekip almak, onun alarm sistemini kapatmaya veya ilahi bir hız adaptörünü ortadan kaldırmaya benzer. Kişi hazır değilse, bunun getireceği sonuçlar asla tahmin edilemez. Kendisini öncekinden çok daha kötü koşullarda da bulabilir.*

Bu nedenle kimseye dışarıdan yardım edilemez. Bir hastalık veya bir endişe ondan uzaklaştırıldığında, o derhal yerine, mükemmel bir iç denge makinesi gibi, kendisini gerisingeri oluşta karşılık gelen koşullara götüren ve genellikle eskisinden daha kötü olan başka bir hastalık veya endişe koyar."

Dreamer, birçok insanda görülen bir davranışı meydana seriyordu; küresel çapta geçerli ve hep burnumuzun dibinde olduğu halde hâlâ işleme şekli açıklanamaz gözüken bir psikolojik düzeni. İnsanlar ıstıraplarını, korkularını ve kararsızlıklarını terk etmekte zorlanıyorlar. Onları zengin yapan, bu. Bu mal varlıklarına en kıymetli şeymiş gibi sarılıyorlar ve onları öteye geçmekten alıkoyan da bunlar. Dreamer'ın bu örneği vermesinin sebebi, insanların bunları kendi koruyucu kalkanları olarak görmesi.

"...neyin varsa sat, parasını yoksullara ver; böylece gökte hazinen olur. Sonra gel, beni izle. Bu sözler üzerine adamın yüzü asıldı, üzüntü içinde oradan uzaklaştı. Çünkü çok malı vardı."

Zengin gencin öyküsü diye bilinen bu meselin konusunda, bir filigrana bakarcasına, onu yaratan aklın parıltısını gördüm. Yüzyıllardır bu olağanüstü sözlerin kapsadığı hazine, kendini göz kamaştıran güzelliğiyle gösterdi.

Veronica's'ta olanların açıklaması, beni aniden gelip yıldırım gibi çarptı. O gece Dreamer'ın o kişilerden istediği, zenginliklerini değil, yoksulluklarını bırakmalarıydı. Aslında onlara oluşun en yüksek bölgelerine nasıl erişebileceklerini gösteriyordu. *Yerinize bir başkasını atayın*, demişti. Zengin gençle konuşmanın can alıcı yeri şurasıdır: "neyin varsa sat, parasını yoksullara ver." Bu yoksullar, kutsal kitapların bildirdiği yoksullardır. Sahip olduklarınızı, sizin yerinizde olmak isteyenlere verin. Dikkat ederseniz, sahip olduklarınızın hepsi, yani yaşamın sizi en çok bağlı tuttuğu şeylerin tümü, gelecek olanlarla karşılaştırıldığında yoksulluktur.

Dreamer'ın bana örneklerle derinlemesine açıkladığı özgün bir düzen uyarınca, bizim evrenimizde gelişmeyen her şey çürür. Hatta biz insanların kendi yaşamlarında bile, her an, gidilebilecek yalnızca iki yön vardır; ya yukarı, ya da aşağı. Dreamer, bunu '*gelişme yasası*' olarak adlandırdı ve bu yasayı hem bireylere, hem de kuruluşlara, ülkelere ve tüm uygarlıklara uygulayıp evrensel geçerliliğini bana kanıtladı. Yukarı doğru bir zorlama olmadan, yani daha fazlası olmayı arzulayan özel enerji olmadan, yaşam bulunduğu yerden geri döner ve çürür.

Kilisenin başından geçenlerin, simgeleyecek kadar bu olguyla bağdaşması üstüne düşündüm. Kilise, tarihindeki üst bir düzene yükselmek için enerji bulamadığı belirli dönemlerde, olduğu yerde döne döne, en sonunda artık başlangıçtaki yönünün tam aksi bir doğrultuyu alana dek adım adım geriledi. Böylece kendi kendini inkar edecek kadar değişti, putperest, batıl ve hatta cani haline geldi; kutsal engizisyonu, iman yaptırımlarını[24], haçlı seferlerini icat etmeye dek varıp, paradoksal biçimde hâlâ kendisine dindar demeyi ve öyle olduğuna inanmayı sürdürdü.

İğnenin deliğinden geçemeyip bu tarafında kalmaya ve Tanrının Krallığında kapı dışına atılmaya mahkum edilen zenginler, hazine dairelerindeki altınlarında yüzen Varyemez Amcalar değil, olumsuz duygularının, bağımlılıklarının ve suçluluk duygularının getirdiği karmaşanın arasında çökmüş, ister diri ister ölü olsun tüm korkularının yüküyle beli bükülmüş kişilerdi.

Bu mesajın yanlış yorumlanmasının doğurduğu, yüzyıllardır milyonlarca insanın kendine acımasını ve kıtlığa heveslenmesini körükleyen felaketi ben apaçık görüyordum. Kilise'nin, acıma, aklama ve kimi zaman yoksulluğu yüceltme tutumunun, insanlığın ve ardından toplumun bilincinden bunların kökünden sökülerek atılmasını daha da zorlaştırarak, bu durumu farkında olmadan sürekli kıldığı kanısındayım.

14 Korku, Çürümüş Sevgidir

Dreamer, "*Korku, durmadan varoluşunun damarlarında dolaşan bir uyuşturucu maddedir. Bu, 'bir şeyden korkmak' olmak zorunda değildir. Bu salt 'korku'dur, hepsi bu kadar*" dedi. "*Şimdiye dek ona alıştın.*

Bir insanın olaylar dünyasında karşılaştığı koşullar faydalıdır, çünkü bunlar onun hem kaçmaya çalıştığı, hem de içinde görmekten kaçındığı

[24] iman yaptırımı : *auto-da-fé* (İspanyolca), *actus fidei* (Latince). İspanyol Kutsal Engizisyonunun yargıladığı kişiler hakkında verdiği kararın halka duyurulması ve ardından yörenin en yüksek sivil otoritesinin belirlenen cezayı büyük halk toplulukları önünde törensel bir gösteri biçiminde infaz ettirmesi; genellikle, suçlunun kazığa bağlanıp meydanlarda yakılması şeklinde olurdu. (ç.n.)

şeyleri meydana çıkarır. Kötülük ve rastlantı, bir Okul'u olmayan kişiler için felaketlerdir. Halbuki bir Okul'un bünyesindeki kişiler için bunlar, yitirilmiş bütünlüğü yeniden ele geçirmeye ve anlamaya yarayacak uygulamalı çalışma araçlarıdır. Aynı zamanda, kişinin gerçek durumunun alarm sinyalleri ve semptomlarıdır da.

İnsanın inandığının aksine, ilk önce korku gelir ve ardından korkulacak şeyi seçeriz."

Şüphe, korku ve ıstırap, hemen sıradan bir insanın yaşamındaki olasılıkların sınırlarını çizer; onun yarı hapishane, yarı korunak olan bir yeraltı sığınağının sağlam duvarları arasındaymış gibi, içinde kendisini güvende hissettiği, gerçek olmayan ipnotik bir oylum.

"*Korkunun terk edilmesi, bütünlüğe, yani oluşun birliğine doğru atılan ilk adımdır; çünkü korku üzerinde ne bir şey kurabilir, ne de anlamanı geliştirebilirsin. Korkusuzluk bir savaşçının ilk kuralıdır. Korku, seni işine bağımlı kılar ve geçmişte yaptığın gibi hastalığa sığınmaya zorlar.*"

Şu buyruğunu verdiği sırada Dreamer'ın sesi sert bir öğüt verme havasına büründü: "*Korkuyu fırsata dönüştür! İnsanın yalnızca iki duygusu vardır: korku ve sevgi. Bunlar birbirinin zıddı değildir. Bunlar oluşun farklı düzeylerindeki aynı gerçekliktir. Korku çürümüş sevgi, sevgi yücelmiş korkudur.*"

Bu son cümlelerini yazabilmem için bana biraz süre tanıdı ve sözcüğü sözcüğüne yazdığımdan emin olmadan sözlerine yeniden başlamadı.

"*Korku içteki ölümdür. Kahraman, içinde ölümler olmayan korkusuz bir adamdır. Kahraman sözcüğü (hero) ve eros, amore, a-mors, hepsi ölümsüzlük demektir. İçinde ölüm olmayan bir kişi, dışarıda onunla karşılaşamaz.*

Zaferi meydan savaşının uğultusu arasında değil, yalnızlıkta, kendini yenerek kazanan kahraman, insanlık merdivenindeki bir düzeydir. Savaş yalnızca kahramanın görünmeyende zaten ele geçirdiği şeyi, görünür kılmaya yarar. Savaşta onun yenilmezliğiyle yıkılmazlığı, oluşta çoktan gerçekleşmiş bir şeyin yeniden kanıtlandığı bir deneme, ölüm üzerindeki zaferini gösteren bir turnusol kağıdıdır."

Dreamer, konuşmasının arasına uzun bir suskunluk girmesine izin verdi. Bu süreyi, notlarımı tamamlamak ve düzeltmek için kullandım. Bir araya getirilen malzemenin değerini ve Dreamer'ın, işleyen en gizli düzenlere, psikolojinin en karanlık bölgelerine ve bizi korkak, yalancı ve ölümlü bir tür yapan her şeye göz kamaştıran bir ışık tutan açıklamalarının görkemini hissettim.

Yeniden konuşmaya başladığında, Kuveyt meselesiyle benim işi bırakma ve taşınma korkularımı gündeme getirdi.

"Kuveyt'e gitmek senin için önemli. Bu, dışındaki, yepyeni bir girişimcilik yolunun başlangıcı ve içindeki, uzun zamandır kendisine teslim olduğun sıkıcı bir koşulun, seni boğan bir durumun alt edilmesine doğru atılan ilk adım."

Tatlılıkla, ama titreyen bir sesle, *"Girişimci zaten 'düş'e doğru yürüyüşte olan kişidir"* dedi. *"Bahiste itibarını ortaya sürebilen ve kalıplarla önceden kurulmuş dengeleri kırıp, çok daha elverişli olanları yaratarak gerçekliği değiştirmeye gücü olan bir isyancıdır. Birkaç adamı bir araya getir, onlardan sorumlu ol, onlara şevk ver, kendi düşünle onları esinle; bütün bunlar girişimciliğin belirleyici nitelikleri diye adlandırılabilir. Aslında bunlar, insanın sorumluluk merdiveninde en üst basamaklara erişmeni sağlayacak oluş özellikleridir."*

Bir elemin içimde hızla büyüdüğünü hissettim. İç dünyam kararıp, oluşu bir gölge kapladığında bir böbrek sancısı krizine tutuluyordum. Fizikselle psikolojik ağrının tam ortasında olan bu hisse benzer başka bir duygu daha yoktu. İçgüdüsel olarak elimi sağ böbreğimin üzerine koydum. Dreamer'a, tamamen kurtulduğumu düşündüğüm hastalığımın nüksetmesinden korktuğumu belirtmek ve yaptıracağım tıbbi kontrolden bahsetmek istedim.

Aniden, *"Kes şu yalancılığı!"* dedi. *"Sen, yalancıların en kötü tipisin; hani insanların kendine yalan söyleyenlerinden; ikiyüzlüler.*

Hastalık yoktur. Beden asla hastalanmaz. Yalnızca oluşta neyin eksik olduğunu gösteren sinyaller gönderip semptomlar üretebilir. Hastalıklar yoktur, yalnızca iyileştirmeler vardır."

Ağır ağır konuşarak, sözcüklerini çok net seslendirmeye başladı ve, *"Tüm iyileştirmeler korkudan kurtulmaktır. Asıl nedenden bir kez kurtulduğunda semptomlar bile yok olacaktır"* dedi.

Allak bullak olmuştum. Sağlığın olduğu gibi hastalığın da sadece bana bağlı olduğunun ve bağımlılığımla korkumun, bedenimde oluşan taşların üreticisi olduğunun söylenmesi, beni halka halka büyüyen ve sonunda aklımı başımdan uçuran düşüncelerin içine düşürdü.

Beni kendime acımanın içine yıpratıcı bir dalış yapmaktan kurtararak, sertçe bir ses tonuyla, *"Şimdiye dek bağımlı biri olarak yaşadın ve sorumsuzluklarda görülen hastalıkları taşıdın. Böbrek hastalığı bunun belirtilerindendir ve hastaları bu nedenle bağımlıdırlar. Böbreklerden hastalanmak, ortada iletişim sorunları bulunduğu anlamına gelir; önce kendinle, sonra başkalarıyla"* dedi.

O sıralar Dreamer'ın bu savları bana anlaşılması güç görünmüş ve beni şüphe içinde bırakmıştı. Çok eski kültürler, iç gökyüzümüzde yıldızların ve galaksilerin parlayıp döndüklerini; güneş sistemini oluşturan gezegenlerin, doğrudan bedenin organlarıyla bağlantılı olduklarını zaten bildiklerini, ancak aylarca sonra, keşfedecektim. Eski Antik Çağdaki insanlar, karaciğeri Jüpiter'le, yüreği Mars'la, dalağı Satürn'le ve akciğerleri Venüs'le

bağdaştırmışlardır. İşte bu son bağdaşlıkta, nefes alışın duyguyla ve *a-mors*, yani ölümün bulunmaması anlamına gelen 'sevgi' ile bağlantısının doğrulanmasını bulmuştum. Bir kişi, nefes alışının ve akciğerlerin aracılığıyla, hem duygularını denetim altına alabilir, hem de korkuyla savaşabilir. Dreamer'ın bana önceden bildirmiş olduğu şeyin doğrulanmasını Klasik inanışta buldum: Böbrekler Merkür'le bağlantılıdır; tanrılara ulaklık yaptığı için iletişimin de tanrısı olan kanatlı genç tanrı. Fakat bu açıklamalar çok sonra gelecekti. O sırada yaptığım ise, şüphecilik taslamak ve şunu sormak oldu:

"Peki ama o zaman neden iletişim benim karakterime çok uygun düşüyor da ben hep bunun en çok gereksinim duyulduğu bir sektörde çalıştım?"

Dreamer, sözlerimi uzatmama izin vermeden, "*Elbette öyle yaptın! Çünkü böbreklerinden hasta olanlar iletişimi gerektiren etkinliklerden hoşlanırlar ve bu tür işlerde bu yetenek eksikliğini, yani bağlantı, anlama ve paylaşma yokluğunu dengeleyecek bir araçmış gibi çalışırlar*" dedi.

Sonrasında, çok önem taşıyan bir şey söyleyen birinin ses tonuyla, "*Korkuların, sana ücret ödeyen bu şirketi, senin bağımlılığını yansıtan dev bir put yaptı*" dedi. "*Düş'ü dışına aktardın ve kendini bir köle durumuna indirgeyerek, bir maaşla yanlış güvenceler karşılığında onu takas ettin. Zaten bağımlı kişiler, mezarlarına şimdiden boyunlarına kadar girmişlerdir.*"

Son olarak, benimle dalga geçercesine "*Gerçek şu ki, sen de milyonlarca insan gibi intihar etmeye karar verdin*" dedi. Bu sözleri işittiğimde, içimde öfkeli bir isyan, nefrete yakın bir gücenme duygusu kabardı; öyle ki bu ani yükselen nefret ve şiddet duygusu yüzünden önce kendim dehşete düştüm. Sözleri bir sinire dokunmuş, benim en gizlide kalmış, karanlık ve yaşamımı körlemesine avucunun içinde tutan kısmımı meydana çıkartmıştı. Sonra, içimde yükselen bu nefret ve isyan duygusu bir hayalet gibi birdenbire yok oldu. Onlar çekildikten sonra ise arkada, onlardan çok daha derin olarak minnettarlık ve teslimiyet buldum. İçimde her şeyden daha gerçek ve samimi olan bir şey, Dreamer'la her kim karşılaşırsa iyileştirme bulacağını biliyordu.

Beklenmedik bir şefkatle ve bir baba tavrıyla, "*Kuveyt'e git*" dedi. "*İşi kabul et ve bir girişimcinin yaşamını yaşa. Daha hoş bir havayı bir parça solumaya başla. Bu, seni daha üst sorumluluk düzeylerine erişmekten alıkoymuş engelleri yıkmana yardım edecektir.*

Büyümenin önündeki engelleri kaldır; tüm kişisel, sosyal ve ekonomik sorunların çözülüp kaybolacaktır.

Korku ve bağımlılık aynı şeydir. Bağımlısın çünkü korkuyorsun ve korkuyorsun çünkü bağımlısın.

Bu sınıra saldırmak ve onunla savaşmaktan daha kutsal bir savaş yoktur; korkuyu alt ederek benlikten söküp atmak."

Burada durdu; bana sanki bu sefer için daha fazla bilgi verip vermemeyi gözden geçiriyormuş gibi geldi. Görüntüsü bulanıklaşmaya başladığında, "*Kuveyt'te, Projenin çok değerli hücreleri olan insanlarla tanışacaksın*" dedi.

15 Çözüm Yukarıdan Gelir

Ertesi gün röntgen muayenesini iptal ettirip, Yusuf Behbehani'nin teklifini kabul ettim. ACO Personel Başkanı Dr. L., birkaç formalite cümlesinden oluşan istifamı alınca şaşırmış ve beni görmek istemişti. Onunla önceden çeşitli vesilelerle karşılaşmıştım. Hakkında, sert ve çalımlı bir amir olduğu kanaatini taşırdım, ama bu kez toplantı farklıydı. Tüm geçmişi ve geleceği kısa bir anın içine sıkıştırılarak, o gün adamın tüm yaşamı meydana seriliverdi. Karısı, çocukları ve varoluşla ilişkilerini gördüm. Dr. L., tam yatay kariyeri simgeleyen bir kişiydi; görünüşte başarılı, ama aslında benim yaşantımın önde gelen özellikleriyle aynı olan korkular, bağımlılık ve mutsuzlukla yönlendirilmiş bir yaşam. Kararımı verdiğim anda, görüntü apaçık ve bir bisturi kadar keskin hâle geldi. Bir zamanlar amirim olan bu kişide, kendi güvensizliğimin yansımalarını, beyaz yakalılık durumunun yetersizliğini, dünyanın o betimlemesinin boğuculuğunu gördüm. 'Onu görmek' ve özgürlüğü hissetmek, aynı şeydi. Özgürdüm çünkü 'gördüm', 'gördüm' çünkü özgürdüm. Bu adamda kendimi fark etmek ve onun her tavrıyla sözündeki yansımayı irdelemek, ayağımı bir basamağa koyup diğerine çıkmaya benziyordu. Bundan böyle asla amirim olamazdı. Kendimi bir milim yükseltmem, bu adamın tüm varoluşunu bir anda 'anlayabilmeme' yetmişti; çalışmaları, kariyeri ve ilişkileri. Onun yaşamı, bu mesleği benimsemişti; başta görünür zaferlerle başarısızlıkları olmak üzere, bildiğine ve sahip olduğuna inandığı her şey onu aniden sınırlandırmıştı. Ve ben özgür kılındım. Benliğimin her tarafındaki eski prangalardan kurtulduğumu hissettim. Sonra, insanların kendilerini kıtlığa adamaları, ıstıraplı olan her şeyin genel olarak yüceltilmesi, yalana düşkünlüğümüz ve ölümün kaçınılmazlığına olan sarsılmaz inancımız, bunların hepsi bana putperest inançları kadar absürd gözüktü. Dr. L. ile görüşmem, içimdeki eskiyle yeninin bir düellosu halinde geçti. Tek bir duraksamam olsa hemen kayar, gerisingeri bağımlılık Erebos[25]'una çekilirdim. Zaferim, Orta Çağdaki anlaşmazlıklar gibi, görünmeyen dünyada kaydedildi. Amansız bir mücadeleden henüz galip çıkmış biri gibi, sinirli ve vahşi bir mutlulukla doldum. Ofisinin kapısının önünde birbirimizden ayrılırken, benim geçişimden dolayı Dr. L.'nin bile gözlerinden bir memnuniyet ifadesi

[25] Erebos Yeraltı karanlığı. Kaos'un kızı ve Nyks (Gece)'nin kız kardeşidir. (ç.n.)

geçtiğini gördüğümü söyleyebilirim. Görüşmemiz ona da bir nefeslik bir özgürlük verip, rolünün hapishanesinden çok kısa bir süre için bile olsa ayrılmasını sağlamıştı. Anladım ki insanlık biliyor ve bir tek hücresinin bile kendisini iyileştirip yeni bir türü duyurmasıyla sevinç duyuyordu.

Geçen tüm bu yıllar boyunca ACO'nun, sadece bir işi ve bir gelir kaynağını değil, bir korunmayı ve bir bağımlılık koşulunun somut karşılığını temsil ettiğinin farkına vardım. Artık sayfayı çevirme zamanıydı.

Bu koşullarda bile Giuseppona'yı benim tarafımda buldum. Gözleri heyecanla parlıyordu. Bir kez daha hazırdı. Hatta bu değişikliği ve Orta Doğuda yıllarca yaşama olasılığını memnuniyetle karşılayıp bir çocuk gibi heyecanlandı. Beni kucaklarken, "Elini çabuk tut, oğlum!" dedi. Bu sırada araba yerleştirilmiş, Giorgia ve Luca da beni geçirmek üzere binmişler, hazır bekliyorlardı. "Bize güzel bir ev bul. Çölü görmek için sabırsızlanıyorum. Zihnimde onu, Licola'dan biraz daha büyük bir kumsal olarak canlandırıyorum. Ayrıca bir Arap prensiyle tanışmaya can atıyorum..." Giuseppona'nın keyfi hiç bozulmayacak gibi ve bulaşıcıydı. Sayesinde çocuklarla vedalaşmak neşeli bir havaya büründüğü için ona minnettardım. En kısa zamanda yeniden birlikte olma sözü, beni güçlendirerek, bu çok önemli değişikliği daha da bir kararlılıkla göğüslememi sağladı.

Birkaç gün içinde evi kapattım, çocukları Giuseppona'nın eşliğinde bir süreliğine anneannelerinin evine yolladım. Artık Kuveyt'e taşınmaya hazırdım; kara altınının üstünde yüzen, şimdiden iş dünyasının bir ön cephesi ve yeryüzünün finansal merkezlerinden biri olan şehir.

Yaşantımın şimdiye kadar Dreamer'ın rehberliğinde geçen her yönünde olduğu gibi, o andan itibaren, sanki bir yap-bozun her parçasının kendi yerini buluşu gibi, her şey doğru oranlarını ve zaman içindeki tam yerini aldı. Kararımı verir vermez, kapıldığım ve uzun zamandır durağan kaldığım koşullar, çözüme kavuşmuştu.

"*Önemde ilk olan, öncelikte ilk olur! En önemli şey olan 'düş'ü, yani gelişimini, başka her şeyin önüne yerleştirince ve beni anımsayınca, bir tür ayırt etme duygusu yükselir; böylece neleri yapıp neleri yapmayacağını kesinlikle bilirsin. Öz gözlemlemeye, yani kendini bilmeye başlayınca, doğru olan her şey gerçekleşmeye başlar ve öte yandan, 'düş'ün bir parçası olmayan, yararsız, boş ve yıkıcı olan her şey de çözülüp yok olmaya başlar.*"

Bu sözlerin doğruluğuyla her an karşı karşıya geliyor ve bu gerçekliği neredeyse elimle tutabiliyordum. Geçmişin parçası olan her ne varsa, ben hiç pişmanlık duymadan ve bunları durdurmaya hiç çalışmadan, hiçbir çaba göstermeye gerek kalmadan kendi kendine sadece ufalanıyordu. Nuh'un yaptığı gibi, ben de yanımda ancak yeni dünyamın 'tohumlarını' götürebiliyordum.

Dışarıdan bakınca, uzak bir ülkedeki bir girişimcilik serüveni uğruna bir işin güvencesini, bir aile dengesini ve evimi terk ediyordum. Bıraktıklarımın aslında hâlâ beni 'güvenli' bir işin, korunmanın ve dış dünyadan gelecek yardımların kabulüne inanmaya iten yalanlarla bağımlılıklar olduklarını görmeme ise yalnızca Dreamer'la geçirdiğim yıllar, uygulamalı öz gözlemleme çalışmalarım ve 'O'nun varlığı yardımcı oldu.

Gretchen, dünyanın bu betimlenmesinin örnek tarzda beden almış bir haliydi; yaşamın o şekilde düşünülmesini, hissedilmesini ve anlaşılmasını beslemeye, sürekli kılmaya, daima hazır bir temsilci ve sadık bir bekçiydi.

Zamanı geldiğinde, zaten beklediğim gibi, Orta Doğunun kumları için Alpleri bırakmak istemedi. Bu kadın ve onun temsil ettikleri, benim ardımdan gelemezdi; Jennifer'la başıma gelenlerin yine tıpatıp aynısı oluyordu. Dreamer'a evet dediğim her sefer, bir yanlışlar, mecburi uzlaşmalar ve ikiyüzlülükler dünyası yok oluyordu. Dreamer'a göre, doğrularım, bana hâlâ görünmeyen çok değerli bir şeyle değiştirilmesi gereken süprüntülerdi.

Görünürde ortaya birdenbire çıkan böylesi kökten değişiklikler, yalnızca yıllardır gösterilen çabaların getirdiği bir milim anlama artışının bir sonucuydu. Buna rağmen, daha öteye geçip Dreamer'ın sözlerinin derinlerime dek işleyebilmesi için daha çok yılların geçmesi ve hatta daha çok hata yapmam gerekecekti.

Dreamer'ın ilkelerine yol açmak için, Gretchen'ın da diğer tüm ikiyüzlülükler ve hayaletlerle birlikte, yaşamımdan çıkması gerekiyordu. O da New York'a döndü, mektupları giderek seyreldi ve bir daha birbirimizi hiç görmedik. Taptığım putlar, kesin inandığım şeyler, tümüyle parçalanıyordu. Her önceliğim tepetaklak oldu. Kariyer, aile, para, tüm değer yargılarım yeni biçimler alıyorlardı. Yaşantıma sıradışı bir şey giriyordu. Nazik, içten ve doğru bir şey, kendine basitçe yer açıyordu.

Dreamer sürekli olarak, bana düşün, var olan en gerçek şey olduğunu ve düşleme sanatının, çözümler dünyasına erişime izin veren oluş yükselmesi olduğunu hatırlattı.

"*Olaylar dünyasında, yani karşıtlıklar dünyasında kesinlikle çözümle karşılaşamazsın. Çözüm, sorunla aynı düzlemde değildir.*

Çözüm yukarıdan gelir, ama senin istediğin zaman değil! Çözümler dünyasına erişebilmeyi bilmek gerekir. Oluşta yükseldiğinde sana bulanık görünen her şey açıklık kazanır ve geçit vermez dağlar olarak görünen sorunlar, kolay tümseklere dönüşür."

Bu sözler, burnumuzun dibinde olmasına rağmen her türlü inceleme dışında kalmayı sürdüren bir olgunun, hayati önemi olan bir sorunun üstünde kafa patlatmama neden oldu: Dünyanın tarihi boyunca sorunlar asla çözülmedi! En fazla, zamanı veya yeri değiştirildi; geleceğe ötelendi veya başka bir ülkeye aktarıldı. Dolayısıyla insanlık tarihindeki değişiklikler ve

ondaki devasa problemlere bulunan çözümler, hep görünürde gerçekleşti. Bugün bile bu sorunlar binlerce yıl öncesiyle tıpatıp aynı. İnsanlık, dün çıplak elleri ve çakmak taşıyla çözemediği sorunları, bugün en gelişmiş teknolojiyle de çözemedi.

"Ama birçok kötülük kesinlikle ortadan kaldırıldı, bizler geliştik...

"İnsanlığın en derinlere kök salmış ve en zararlı tutumlarından biri, gelişme üstüne sürekli konuşulması ve bunun olabileceğine inanılmasıdır. Günlük konuşma dili 'evrim', 'ilerleme' gibi bir yığın sözcükle dolu olmasına rağmen, her şey yine olduğu gibi kalır.

Gelişme olanaksızdır. Gelişerek ilerleyebileceğine inanmak eski insanlığın boş inanışlarından biridir. Bu bağnaz ve kör bir inanıştır."

Binlerce yıldır hiçbir şey olmadı. Yoksulluktan suçluluğa, karşıtlıktan savaşlara varana değin yeryüzündeki problemler, gerek Taş Devrinde, gerek Dijital Çağda hep aynı kaldı.

'Düzeltmek', her şeyin olduğu gibi kalmasını isteyenlerin, yani eskimiş, canlılığı kalmamış bir düşünüş yolunun tiryakisi olanların parolasıdır. Dünyanın dışarıdan düzeltilebileceğine inanmak, ondaki kötülüğün kökleriyle karşılaşmaya gücü olmayan insanlığın körü körüne bir inanışıdır. Düşünüş biçiminde bir 'devrim' yapmak gereklidir. Bir alt üst etme. Gerçekliği değiştirmek için düşü değiştirmek gereklidir. Bunu ancak bireyler yapabilir.

Zaman döner, böylece insan ve onun yarattığı tüm uygarlıklar, geleceğe doğru ilerledikleri yanılsaması içindeyken dönerek ve her döngüde giderek bozularak, daima başlangıç noktasına, geçmişe geri gider. Dolayısıyla, hem bir insanın yaşam süresinde, hem de uygarlıkların tarihinde, çözüm asla zaman içinde değil, 'dikey zamanda', yani zaman dışındaki zamandadır; düşünüş niteliğinde ancak bir anda gerçekleşebilecek bir yükselmede.

İnsanlık, yazgısını ancak hiçlikle sonsuzluk arasında asılı duran şu ânı yöneterek biçimlendirebilir ve üstün bir düzende olaylar yaratabilir.

BÖLÜM VI

Kuveyt Şehrinde

1 "Ekonomi budur!"

Koltukta sırtımı yaslayıp geriye kaykıldım ve bacaklarımı uzun maun masanın altında ileriye doğru uzattım. Aylardır hep olduğu gibi, bugün de yoğun faaliyetlerle geçen koşuşturmalı bir iş günüydü. İşleri şenlikli bir kargaşa içinde yürütüyorduk ve ofisler, Avrupa'dan henüz gelen, öteye beriye yığılmış, yeni donanım ve mobilyaların kolileriyle doluydu. Şirketin merkezini taşıdığım El Abadi Ticaret Merkezi İkiz Kuleleri, akşamın bu saatinde oldukça sessizdi. Klimaların monoton uğultusu, kocaman mekanik bir kedinin mırıltıları gibi ve huzur vericiydi. Karanlıkta Kuveyt Şehri, dışından geçen iç içe paralel çevre yollarının halkaları arasındaki bir avuç elmas gibiydi. Ülkenin tek otoyolu, kuzeybatı yönünde kilometrelerce ötedeki petrol kuyularına doğru ışıl ışıl uzanıyordu. Milyonlarca yıllık tuz okyanuslarından çıkan dev ejderhaların başlarına benzeyen kuyulardaki devasa petrol tulumbaları durmadan üflüyorlardı.

Akşam vakti olmasına rağmen, dışarıdaki sıcaklık hâlâ dayanılmaz bir derecedeydi; hele o gün, tüm rekorları alt üst etmişti. Aklıma Emir'in, sıcaklık 40°C'nin üzerine çıkarsa işle ilgili her türlü etkinliğin derhal durdurulmasını buyuran kararnamesi gelince gülümsedim. O dakikadan itibaren tüm resmi termometreler kaydetmeyi kesmişler ve böylece bu yasaklamanın getireceği giderler sorununu çözümlemişlerdi.

Kuveyt'te kurduğum şirket, tam olarak ofislerle teknik destek birimlerinin El Abadi Kulelerindeki ticaret kompleksine taşınmasıyla faaliyete geçti ve Behbehani Holding bünyesindeki çok sayıda iş alanı arasında en kârlı etkinliklerden biri olmaya doğru hızla ilerlemeye başladı.

Bu şirket için, Avrupa'nın her köşesi ve ABD'den, en nitelikli yöneticilerle teknik personeli seçtim. Yeni cephelerin fethedilmesinin doğurduğu bu heyecan verici ortamda sürekli gelişen etkinliklerin gerektirdiği diğer personel de bünyemize katıldılar. Her biriyle ayrı imzaladığım işe alma sözleşmeleri, Orta Doğuda en az üç yıl süreyle oturmalarını zorunlu kılıyordu. Onları bulmak ve seçmek kolay olmamıştı, ama Kuveyt şehrine gelmeye ikna etmek çok daha zordu. Dünyanın çeşitli yerlerinden gelen bu küçük göçmenler ordusunun, oturma izinlerinden, ev eşyalarının nakliyesine, ailelerinin intibakından, çocuklarının eğitimine, birçok sorunu ve bitmez tükenmez ihtiyacı vardı. Artık patron bendim, onlar için yerlerinde olacak olsam isteyeceğim her şeyi yapmak istedim. Bu kuruluşun düzgün yürümesi ve kendilerinden sorumlu olduğum bu adamların rahatı için, gecemi gündüzüme katıp, gereken her şeyi organize etmeye, planlamaya uğraştım, fakat hiçbir zaman kimseyi tam memnun edemedim.

Yine de, tüm dilleri, ulusları ve meslekleri bir araya derleyerek, mükemmel bir yönetim tasarısı uyarınca günden güne büyüyen, çok kültürlülüğüyle gönendiren, çok çeşitli biçimlerde bir yapı, küçük bir Babil Kulesi oluşturmuştum. Bu kulede her unsur ve her kişi çok doğal biçimde bir araya geldi ve bu sıkı dokunmuş kumaşın dokusunda gidip yerini aldı. Çok kısa sürede, bu takımın kendimin bir uzantısı olduğunu hissetmeye başladım.

Bu adamlara hizmet etmen, onların dirlikleri için•didinmen, 'düş'ün ilkelerini sürekli anımsaman demektir. Senin değişimin onları daha canlı, daha sorumlu ve daha özgür kılacaktır. Ekonomi budur!

Aklımdan Dreamer'ın sözlerini geçirdim. Havada çocukluk dönemimden kalma bir koku vardı. Bir partideki gamsız eğlencenin keyfini hissediyordum. Zihnimde benim için çalışan kadın-erkek herkesi teker teker irdeledim. Dreamer'ın zamanın ötesindeki sözlerini dinlerken onların yüzleri gözlerimin önüne geldi: "*Onları kollamak, sevmek ve onlara hizmet etmek gerçek bir önderin boynunun borcudur. Bir kuruluşta en uzaktaki hücrelerin bile gözetilmesi gerekir, çünkü onlar bu sayede gelişirler ve ilerleyişleri hızlanır.*"

2 'Düş'ü Unutmak

Yeni yaşamımı yoğun olarak dolduran bu kuruluş aylarında, Dreamer'ın öğüdünü unutarak oyunun eşsiz güzelliğini yitirmeye başladım. Giderek daha uzun süreler boyunca onun öğretilerinin temiz havasını solumadan, nefes alamaz halde yaşadım ve araştırmamı unuttum. O sıralar sorumlu olmanın kaçınılmaz sonuçlarıyla göstergeleri olarak aldığım endişelerle

sıkıntılar, beni öylesine tutsak ettiler ki, her şeyin salt benim kararlarıma, stratejik tercihlerime bağlı olduğuna inanıyordum.

Dreamer, ilk adımlarımı attığım felaket getirecek bu yolu önceden bildirerek beni tekrar tekrar uyarmaya çalıştı. "*Her şey çoktan yapıldı... Evet her şey çoktan yapıldı. Senin tek yapman gereken yalnızca onları bir araya toplamak.*"

Fakat bu sözler sert zeminde veya daha doğru bir ifadeyle, kibrimin tabyaları önünde paramparça oldular. Faaliyetlerin yönetiminin ve beraberinde gelen, sürekli artan başarıların, benim zaten sahip olduğum yetenek ve becerilerimin bir sonucu olduğundan kesinlikle emindim. Ancak, yanında açıkça belli olan tuzakları ve kurulmuş pusularıyla, iş yaşamındaki binlerce badire ve bunun yanında insanın başarılı olup kendini kanıtlama mücadelesi, beni daha bile gergin, endişeli ve üzgün kılmaya başlamıştı.

Riccardo's'ta yemeğe gittiğimiz bir akşamı anımsıyorum. Sahil yolundan yürüyorduk. Yanımızdan ise dünyanın en akıl almaz trafiği akıyordu; geçit alayındaki develer gibi süslenmiş kamyonetlerin ve eski Mercedes'ler'in yanından geçen Bentley ve Ferrari'ler. Dreamer'ın söylediklerini güçlükle duyuyordum. Birdenbire bütün sesler kesildi. Görünmez bir komut almışçasına, arabalar ya kaldırıma çıktılar, ya da yolun ortasına park ettiler. Seccadeler çıkarılıp kıbleye doğru serildi ve yüzlerce şoför namaza durarak, bir sihirli değnek değmişçesine, ibadet eden kalabalık bir cemaate dönüştü. Yıldızlarla dolu bir gök kubbe altındaki bu deniz kıyısı, devasa bir cami haline geldi. Bu sessizlikte Dreamer'ın sesi, bana betimleyemeyeceğim bir şiddetle ulaştı. "*Beklediğin cennet asla gelmeyecek. Cennet yalnızca bir oluş durumudur. O yüzden Ahret, sınırlamaları olmayan, bu dünyadır. Bu nedenle, dünya üstündeki dinler ve onların toplu ibadet törenleri tek şart değildir.*"

O akşam, daha sonra bir fırsatını yakaladığımda, bana bu konuyu biraz daha anlatmasını istedim. Dini dogmaların, ideolojilerin ve bilimlerin, üzerlerinden geçilecek ve aşıldıktan sonra terk edilecek köprüler olduğunu anlattı. Görevlerini tamamlar tamamlamaz, yani onların dogmalarıyla hurafeleri, hapishanelere ve ölümcül tuzaklara dönüşmeden, kendimizi kurtarmalıydık. Bu saldırgan ve çatışmacı haliyle tüm insanlık ve müdahale edilmediğinde kendi kendini mahveden insan için, savcılar ve hapishanelerle birlikte din, sadece bir sosyal denetim aracı ve suç meylini önlemeye veya belli sınırlarda tutmaya yarayan bir enstrümandı.

"*Amacını anımsa*" dedi. "*Eğer yazgını bir büyük serüvene dönüştürmeyi gerçekten istiyorsan, 'düş'ün ilkelerini anımsa. İnsanlığın, kendini olumsuz duygularla düşüncelere kaptırması sorunlarının asıl nedenidir. Tetikte dur! Istırabın bir zerresinin bile içine girmesine izin verme. Ölümcül yaralarını kapatmak için her ne yapacaksan hemen yap!*"

Dreamer'ın varlığına ve öğütlerine rağmen, kendimi kaçınılmaz olarak mutsuz varoluşumun aynı eski kulvarlarında ilerlerken buldum. Dreamer'ın, o akşamki buluşmamızı yine bir tehditle kapattığını anımsıyorum.

"*Kendi devrimini gerçekleştir!*" diye buyurdu. "*Yoksa kendini bir gün benden uzakta, dışındaki bir tanrısallığı hoşnut etmeye çalışırken bulacaksın.*" Sonra, kocaman bir yırtıcı hayvanın hırlamasına benzeyen bir sesle fısıldayarak, "*Değiş! Aksi halde benim, daha hazır olan biriyle seni değiştirmem gerekecek*" dedi.

Şirketin büyümesi ve faaliyetlerin genişlemesiyle birlikte işimdeki baskı da günden güne arttı. Geceleri çarpıntılarla uyanıyor ve sonrasında uzun süre uyuyamıyordum. Bereket versin ki ara sıra Dreamer'ın anısı gelip, bir hapishane hücresinin parmaklıklarından içeri süzülen güneş ışığı gibi beni biraz rahatlatıyordu. Sonra bu unutkanlık duvarında bir yarık açıldı. Çok kısa bir süre için 'düş'le yeniden bağlantı kurdum. Bundan böyle oluştaki bu yeri, ne endişe, ne belirsizlik, ne de üzüntü bulunan, zamanın dışındaki bu adayı terk etmek istemiyordum. Fakat bu durum, göz açıp kapayıncaya dek geçip gidiverdi. Kısa bir süre için benden çok uzaklarda kalan korkularla şüpheler öncekinden daha yaman bir şekilde geri geldiler. Boğulduğumu hissediyordum. Ardından beni eline geçiren bir mide bulantısıyla birlikte zihnim yine bir ordu karanlık düşüncenin insafına kaldı.

O akşam sessizlik ve yalnızlık aklımdan geçenleri biraz yatıştırınca, not defterimi rasgele açtım. Tüm diriliği ve gücüyle önüme Dreamer'ın şu sözleri açıldı: "*Yaşamlarına dokunan gerçeklikleri meydana getiren sanatçılar, kişilerin kendileridir. Dünya, kendi yaşamımızın hayaletlerini üzerine yansıttığımız dev bir ekrandır. Bizim dışımızda, yazgımızı etkileyebilecek, bilinen veya bilinmeyen, doğal veya doğaüstü hiçbir kuvvet yoktur. Her ne olursa olsun, bir olayın, ortaya çıkmadan önce mutlaka bizim onayımızı alması gerekir.*"

Gözlerimi kaldırdım ve üç kemerli Fas stili pencerenin mermeriyle çerçevelenen karanlığa büyülenmişçesine bakakaldım. Artık yaşamımın geçmişimden ne kadar farklı olduğunu hissettim. Bunca aldıklarım ve başıma gelen her şey için, varoluşumda çok derin bir şükran duyduğum bir andı bu. Üstün dünyadan düşen bir tek damla, bir yaşamın tüm felaketlerini dağıtıp ortadan kaldırmaya yeterliydi.

Bu ortamı ve her ayrıntısını yeni bir berraklıkla gözledim. Toplantı odasının zengin, gösterişli ve oryantal zarafetini gözden geçirdim. Yarı açık duran kapının aralığından, değerli halıların üzerine gelişigüzel bırakılmış kutulara baktım. Yarından sonra adamlarım donanımlarla mobilyaları kutularından çıkartıp monte edeceklerdi. Zihnimden onların gülümseyen yüzlerini geçirdim. İşte tam o anda, içimi odada yalnız olmadığıma dair

betimleyemeyeceğim bir duygu kapladı. Koltuğumu yavaşça çevirip bu varlığa doğru dönerken kalp atışlarım hızlandı.

3 Endişelenmek Hayvansal Bir İçgüdüdür

İşte birkaç adım ötemde, buradaydı 'O'; hiçbir dönemi çağrıştırmayan özgün stilindeki şık giysisi içinde Dreamer. Huzur içinde birinin yüz ifadesiyle, hafifçe öte yana dönmüş, bacak bacak üstüne atmış oturuyordu. Küçük, özenle ciltlenmiş bir kitabı okumaya dalmıştı. Ne bana baktı, ne de beni fark ettiğini gösterir bir işaret yaptı. Acaba ne kadar zamandır buradaydı?

Ben henüz şaşkınlığımı üzerimden atmaya fırsat bulamamışken, o her zaman yaptığı gibi, sözü hiç dolaştırmadan, konuya yine çoktan girmişti.

Gözlerini kitabından ayırmadan, "*Dünyanın betimlenmesiyle özdeşleşen senin gibi insanlar endişelenir, çünkü oluşun eşsiz güzelliğini unuttular*" dedi. Ardından gelen ara, sanki söyledikleri hakkında düşünüyormuş gibi geçti. Sonra, bunun düşüncesinden bile duyduğu tiksintiyi saklamaya gerek görmeden: "*Endişelenmek hayvansal bir içgüdüdür!*" dedi.

Onu aylardır görmemiştim. Kendimi umulmadık bir şekilde, yine onun huzurunda, neredeyse böyle dokunabilecek mesafede buluverince yüreğimi birbiriyle çelişen duygular kapladı. İlk şaşkınlığım geçer geçmez, çöldeki birinin, ummadığı bir anda vahadaki palmiyelerin tepelerini görünce hissedeceği coşkulu sevinçle, içim içime sığmaz oldu. Fakat kısa bir süre sonra, bir nahoş duygular bulutu çabucak bu sevincimi kararttı. Uzun zamandır bastırılmış bir pişmanlığın, pis kokusuyla birlikte içimden dışarı aktığını hissettim. Ben gücümün yetmediği bu görevi göğüslerken, O aylardır beni yalnız bırakmıştı. Kim bilir kaç kez, onu dinleyip buralara geldiğime pişman olmuştum. Kim bilir kaç kez, ne ileri gitmeye gücüm, ne de geri dönebilme imkanım kaldığı için bir kapana kısılmışçasına umutsuzluğa düşmüştüm. Bir maaşın sefil güvenliğiyle köleliğin karanlık rahmine yeniden sığınmayı istiyordum. Dreamer'dan önceki yaşantımın bilinçsiz acısını, kör ıstırabı bile bu yürek tüketen tırmanışa yeğ tutardım. Tüm gem vurma çabalarıma karşın neredeyse açık bir meydan okuma havasında saldırgan bir tepki vermekten kendimi alıkoyamadım.

Yüz kaslarım kasılıp ifademin denetimi tümüyle elimden çıkarken karşı saldırıya yeltenerek, "Endişelenmek hayvansal bir içgüdü demek; ne yapacağız peki? Endişelenmezsem, üstünde kafa patlatmazsam, bütün bunları kim yapacak?" diye diklendim.

Dreamer tepki vermedi. Sol elinde açık tuttuğu küçük kitabını dalgın dalgın okumayı sürdürerek bir şey söylemeden durdu. Daha bu sözcükler

ağzımdan çıktığı anda onları geri almak, zaman kasetini geriye sarıp onları silmek istedim. Ama maalesef artık çok geçti. Sözcüklerin kabalığıyla ses tonumdaki küstahça gurur bana geri döndü ve sanki koca bir kayanın ağırlığı altında ezildim. Yine de her nasılsa, en azından 'ben' demekten kaçındığımın ayırdına vardım. Tuhaf ama bu bile bana biraz soluk aldırdı. Suskunluk daha derinleşip, ıstırap verici halde sürdü. Bu arada onun kitabını okumasını izleyip kımıldamadan durdum. Okumayı bıraktığında, sanki hemen yakınımdaki, bilinmeyen bir tehlikeyle karşı karşıya kalmışım gibi endişeyle doldum. Parmağını bir ayraç gibi arasında tutup, kitabı yavaşça kapattı. Gözlerini kaldırıp, üstüme şiddetle dikti. Bir anlığına, ikimizi ayıran dipsiz karanlığı ve varlıklarımızın arasındaki mesafenin ışık yıllarınca uzaklığını algılamamla birlikte başım döndü.

"*Sen hâlâ çalışmaya ve seçim yapmaya inanan bir dünyaya aitsin; planlar programlar yapılan, ama varoluşun nefesinin fark edilmeden geçip gittiği bir dünya.*" Beni sert bir baba tavrında suçluyordu. Sonra ben nasıl olduğunu anlamadan nazikleşerek, "*Bir insanın yapabileceği tek plan, kendisini geliştirmek, kendi 'düş'ünü beslemektir. Gerisi kendiliğinden gelecektir. Bir tek korku zerresinin bile terk edilmesi, dağları yerinden oynatabilir ve seni olaylar dünyasına bir dev görüntüsünde yansıtabilir*" dedi.

Tir tir titreyerek, "Gelecek için endişelenmekten nasıl kaçınılabilir ki?" diye sordum. Dreamer'ın yapacağı müdahalenin vereceği ıstıraptan korkuyordum. Sonra yakaladığım bir hoşgörü parıltısından cesaret bularak, "Planlar olmadan, programlar yapmadan nasıl yaşayabiliriz?" dedim. Kullandığım ses tonunda ilk karşı gelişimin kabalığını bir parça düzeltme çabası vardı.

Dreamer, "*Planlama, bir tür şeytan çıkarmadır, yani gerçeklikten bir kaçış*" diye yanıtladı. "*İnsan gelecek korkusunu, planlarla programlardan oluşan ritüeller aracılığıyla, beklentilerin aldatıcı güvenliğinde hafifletir. Varoluşun görünürdeki denetim dışı ve apansız niteliği karşısında, senin gibi insanlar kurallarla formüllere sığınır, evreni ussallığın bozuk gösteren merceği altında eğip kendilerini aldatarak onun yerine dünyanın daha huzur duydukları bir betimlenmesini koyarlar.*

Ama yaptıklarının hiçbiri onların risk altında bulunma, yani güvensizlik duygularını teskin edemez." Sözlerini bu şekilde bitirirken, sanki üzücü bir bilançonun kesin dökümünü inceler gibiydi.

"Yakında olacakları öngörmek ve sakınmak için plan yapmayacaksak ne yapabiliriz?"

"*Planlar yapmak, bir kuyu kazarak bunun içine okyanusun enginliğini sığdırabileceğine inanmaya benzer. Sana korunuyor olduğun hissini veren bu zayıflık kalkanı, bu yanılsatıcı zırh, yani kendinle gerçeklik arasına yerleştirdiğin bu zayıf zihinsel zar yırtılıverir ve insan kendisini birdenbire*

bir enginliğin, uçsuz bucaksız bir okyanusun karşısında buluverir; betimlendiği gibi değil de gerçekte olduğu haliyle yaşamın."

Kuruluşların çok uzun zamandan beri sımsıkı sarıldıkları inançlar ve uygulamalar olan, teoriler, işletme stratejileri, modellemeler, yönetim becerileri ve bilgi ağları, yani İtalya, ABD veya Büyük Britanya'daki ekonomi ve işletme eğitimim boyunca öğrendiğim tüm teoriler ve teknolojiler yığını, üzerime taştan putlar gibi yıkılıyordu.

Bir anda, hiç olmazsa yaşamımı üzerine oturttuğum güvencenin son bir kıymığını ve Kuveyt'teki kendi şirketimi yönetebileceğim yanılsamasını yitirmemek için ezik bir gayretle söze girerek, "Fakat yine de, karar verebilmek için bir yöneticinin hâlâ hem kendi, hem de takım arkadaşlarının etkinliklerini planlaması ve ortaya ulaşılacak hedefler koyması gerekmez mi?" diye sordum.

Dreamer, yine saldırgan bir tavırla gürleyerek, "*Bir rol maskesinin ardına saklanma!*" dedi. "*Sakın bir daha, 'bir yöneticinin' deme, 'Sen' ne yapabilirsin, bunu sor. Buradaki bu küçük 'ben'i bilerek kullan ve bunun sorumluluğunu üstlen! Evren seni dinliyor. Daima! Sen bir soru sorduğunda bile o seni tartar.*"

Sanki bir Barnabite sopasıyla avucumun içine vurulmuş gibi, hem pişmanlığın, hem de küçük düşmenin utancıyla, yüreğimdeki eski bir yaramın yeniden açılarak yandığını hissettim. Bir anda yeniden, Napoli'nin bağrına bir beyaz inci gibi yerleştirilmiş eski kolejin duvarları arasındaydım ve yine o çocuğun bilinciyle bağlantı kurabiliyordum. İyileşmeyi hissettim. Bu görüntüler ortadan kalktığında kendimi yine Dreamer'ın karşısında buldum; ama özgür ve masum olarak. Artık sonunda onu dinleyebiliyordum.

"*Gerçek bir önder de başka herkesin yaptığı gibi planlar ve programlar yapar, ama onlara inanmaz. Onun planlamaları, görünmez bir tiyatronun senaryosundaki karakterlerle rollere uymaya benzeyen bir edimdir.*

Her an yeni bir yaratma etkinliğidir. Ne bir an öncesi oldu, ne bir an sonrası, ne de bundan böyle olacak! Bütün gördüklerin ve görmediğin her şey, işte tam bu anda yaratıldı. Her şey, senin benliğinin sonsuz oylumunda, sınırsız mutlak kudretinde, şimdi, bu ebedi anda gerçekleşir."

Dreamer, bu sözlerini söylerken bir yandan da sanki gökten işaret ve baş parmakları arasında bir iplik çekercesine, havada dünyaya bir dikme çizdi.

"*Şimdi, 'düş'ün egemenlik alanıdır.*

Sıradan bir insanın yaptığı planlama, zaman ve uzay içindedir; en başta bundan dolayı yolundan sapar ve ıskalar."

Vizyonuyla giderek daha fazla büyülenip, teslimiyet gösteren birinin yumuşak başlılığıyla, "Fakat 'düşlemek' de bir çeşit planlama değil mi?" diye sordum.

"'*Düş' zamanın dışındaki bir plandır; sonsuzlukta, dikey zamanda olan. Ben şimdiyim. Bu an, zamanda giderek tüm hasat edeceklerimi içerir; benim*

kırıntılarımı, parçacıklarımı! Bundan dolayı bir düşleyen ne plan yapar, ne de endişelenir. 'Düş'ün tüm özgürlüğü ve tüm güzelliğiyle kendisini dile getirmesi için serbest bırakır. Düşleyen, kendisinin kusursuzluk ve bütünlük düzeyince sonuçların doğal olarak üretildiğini bilir.

İçinde, derinliklerinde birleşik bir sınırsız olanaklar alanı vardır. İşte senin 'düş'ün burada oluşur. İşte burada, yaşamında başarıyı ve zenginliği yaratmak için her kim ve her ne gerekiyorsa belirir. Yaşamındaki amacın burada senin için çok net hâle gelir."

Ardından sözlerini matematiksel bir sunum havasında sürdürerek, "*Her şirkette ve her organizasyonel piramitte, sorumluluk düzeyi azaldıkça, daha fazla planlama gereği oluşur. En alttaki rollere doğru indikçe her şeyi en ince ayrıntısına dek planlamak, kesin hedefleri belirlemek ve almak gereği artar.*

Orada, bir karar verme aşamasının tüm ritüelleri titizlikle yerine getirilir, ama bu insanların içinde olan hiçbir şey yoktur."

Bu sözler hâlâ havada çınlarken içinde bulunduğumuz odanın ışıkları azalıp karardı ve yavaşça bir ekran inip tüm arka duvarı kapladı. Duvarlarla tavanın ortadan kalktıklarını sandım. Sanki hareketli bir platform üstünde veya sıradışı, görünmez bir aracın içinde duruyormuş gibi, oturduğum koltuğun hareket ederek sert sarsıntılarla çekildiğini hissettim.

4 Kaçış Pek Az Sayıdaki İnsan İçindir

Ekranda görüntüler uçuşmaya başladı. Büyük kalabalıkların, kuruluşların binalarındaki koridorlarda el yordamıyla ilerlemeye çalıştığını, böcek yuvalarına benzeyen daracık ofislerde mahkumlar gibi yığıştıklarını gördüm.

Dreamer, "*Bunlar gölgelerdir*" dedi. "*Bu insanlığı değiştirmek, bir başka türe doğru götürmek için şimdiye dek hiçbir şey yapılmadı. Yalnızca 'Bireysel Devrim', ipnotik uykularında kısılıp kalmış milyonlarca kişinin düşünüş ve hissediş biçimlerini alt üst edecektir.*"

'Bireysel Devrim' Bu iki sözcük bundan böyle yaşamımda mutlak bir önemde olacaktı, ama o sırada bana hiçbir şey ifade etmemişti. Hatta Dreamer, yıllardır beni hazırladığı Projeyi bana bunlar aracılığıyla duyurmuş olduğu halde. Ne var ki, o dönemde benim için hâlâ çok erkendi, çünkü henüz bana görkemlerini açıklaması gerekiyordu.

Dreamer'la birlikte kuruluşların en alttaki halkalarını ziyaret ettim. Onunla birlikte mahkumların kum gibi kaynaştığı, ağır ve yavaş dünyalara girdim. Nefesimi tutarak bu görüntülerin geçişini izledim. Ölgün neon lambalarla aydınlatılmış devasa bir akvaryumun yeşil renkli sıvısında yüzer gibi görünen insanları seyrettim. Oralarda yıllarca yaşamıştım, yine de orada

olmanın ne denli ıstıraplı ve her gün kendilerinin kirlettiği havayı soluyup yaşamaya mahkum olan o yaratıkların koşullarının ne denli zor olduğunun ayırdına ancak şimdi varıyordum. Bu hastalıklı evreni içeren cam birdenbire bir aynaya dönüştü ve üzerinde dermanı kalmamış, saçı sakalı ağarmış, beli bükülmüş iki kişinin yansımalarını gördüm. Kırış kırış olmuş, güneş altında kavrulmuş toprağa benzeyen ciltleri dikkatimi çekti. Yüzlerindeki çizgiler öyle derin ve düzensizdi ki sanki yara izleri gibi görünüyordu. Bunların görünüşlerindeki bir şey, bana kaygı verecek kadar tanıdık geliyordu. Bu endişelendiren duygunun kaynağını bulmak amacıyla kendimi onları dikkatle incelemeye zorladım. Onları tanıdığımda dehşete kapıldım. Bu yaşlı insanlar bizdik; Dreamer ve ben. Dehşetle Dreamer'a döndüm. Çok rahat duruyordu. Her zamankinden daha genç görünen sert çehresindeki bir gülümsemesiyle beni yüreklendiriyordu. Bununla biraz sakinleşmeme rağmen, gözyaşı dökemediğim sessiz bir çaresizlikte ruhum yaralanıp parça parça kalmıştı.

Sayılamayacak kadar çok gencin, bir kuyrukta beklediklerini gördüm. Onların gözlerinde hâlâ birer ışık parıltısı seçilebiliyordu. Onları eleyen veya işe koyan, hiddetli bir mümeyyizin önünden bir insan kordonu gibi teker teker geçiyorlardı. Sarmal kuyruklu bir Minos'a benzeyen mümeyyiz, her birine birer ıstırap rolü gösteriyordu; kuruluşların korkunç dairelerinde birer 'kalıcı yer' Gençlerin benizlerinin ve bakışlarının henüz solmamış olduğunu yüreğim burkularak gördüm. Hepsinin mutsuzluğa mahkum edildiklerini biliyordum.

Dreamer, "*Seçilmek, insanın saygınlık düzeyinin altında kalır; bir insan çalışacağı işi 'düşler', onu kendi niyetlerine ve beğenilerine göre seçer*" dedi. Ekranda gördüğüm genç insanların yazgıları yüzünden hüzünlendiğimi fark etti. Daha ağzımı açmaya fırsat bulamadan, sormak istediğim soruyu havada yakalayıp, "*Kitlelerin gelişmesi olanaksızdır! Ne bir devrim, ne bir ideoloji bunu başarabilir. Kaçış, o da pek az sayıdaki, birey içindir. İnsan bunu yalnızca tek başına kendisi gerçekleştirebilir*" dedi. Yüz ifadem ıstıraba bürünerek öylece kalmıştı. Kendimi, bir yargıcın huzurunda durup, onun aleyhte verdiği temyiz edilemez kesin hükmünü dinleyen bir türün temsilcisi gibi hissettim.

Kavrayamamamı yüzüme vururcasına, "*Baktığın insanlığın hali değil. Bu gördüğün kalabalık senin dışında değil!*" dedi. Sanırım Dreamer, yapay özgeciliğimin ve başkaları için bir şeyler yapabileceğim varsayımımın maskesini düşürüp beni kendi yalanımla yüzleştiriyordu. Kendimi rezil etmiştim. Ama Dreamer'ın bana verdiği dersin tamamlanmasına henüz çok vardı. Vidayı biraz daha döndürerek, yoklamasını artan acımasızlıkta sürdürüp daha da derinlere indirdi. "*Baktığın bu büyük kalabalık, senin çürümendir; hevesleri kırılmış, yarışma kaygısıyla ıstırap içindeki bu adamlar, benliğinin dağılmış parçaları, içinde taşıdığın çaresizliğin*

aynadaki yansımasıdır." Dreamer, içimdeki 'Tapınaktaki Ferisi'yi yerden yere vuruyordu. Biçimsiz bir kısmımın, dünyanın gözlerinin önüne çırılçıplak serildiğini hissettim. Rezillik daha dürüst bir duyguya döndü. İçimde karşı konulmaz bir utanç duygusu yükselip sanki cildimin altını lavlar basmış gibi tüm bedenimi tutuşturup, başımdan topuğuma dek beni yaktı bitirdi.

İçine düştüğüm bu durumdan beni silkeleyip çıkarmak için, "*Ancak kendin için bir şeyler yapabilirsin!*" dedi. "*Onlar sensin! Senin değişimin tüm insanlığın başka bir biçime dönüşmesine neden olacak. Çektikleri bu ıstırabın sona ermesini ve insanoğlunun değişmesini istiyorsan kendini iyileştir!*" Bu sorumluluğumun ortaya böyle açıkça konulmasının şokuyla sarsıldım. Çelik bir kapı, ardımdaki, kaçabileceğim tüm yolları sıkı sıkıya kapatıyordu. Ne ben kimseyi suçlayabilirdim, ne de kimse beni avutabilirdi. Midem bir mengeneyle sıkılıyordu. Sığınacak bir liman arayışıyla, not defterimin sayfaları arasına gizlendim. Burnumu notlarımın içine gömerek, bir yandan kafamdaki düşünce keşmekeşini toparlamaya uğraşırken, bir yandan da Dreamer'ın söylediklerine dikkatimi odaklamaya çalıştım. Dreamer'a göre, insanlığın tek çıkar yolu, yani ilerleyebilmek için tek şansı, bütünlük kazanmış bir insanı oluşturmasıydı. "*Kitlelerin tek kurtuluşu budur*" dedi. Sözlerini, insanın hâlâ geçiş durumunda ve eksik bir psikolojide bir varlık olduğunu iddia ederek sürdürdü. Türlerin evrimi, dışarıdan zorlanması olanaksız bir süreçle, bütünlüğe doğru, içten dışa gerçekleştirilmesi gereken bir yolculuktu. İşte tüm eski sistemlerin çökme nedeni de buydu. Savaşlar ve devrimler bunu başaramazdı. Zihnim karmakarışık halde not alıyor ve Dreamer'ın ifadelerinin altını eğri büğrü çizgilerle defalarca çiziyordum.

"*İnsanın bundan sonraki evrimsel geçişi, tarih kapsamındaki bir gelecekte değil, bir 'zamansız zamanda', yani dikey bir gelecekte gerçekleşecektir*" dedi. İnsan kuruluşlarının evrimsel anlamını ve onlarda görünen tüm saçma ıstırapların sebeplerini, apaçık, sanki bir perde aniden baştan aşağı yırtılırcasına kavrayıverdim. İnsanın kendini aşma özlemi ve varoluşuna bir anlam kazandırabilmek amacıyla sürdürdüğü bin yıllık arayışı, geleneksel dini ve politik zeminlerden ekonomik girişimlerin, fabrikaların, sanayilerin, laboratuvarların ve iş yerlerinin zeminine doğru kayıyordu. Bu kuruluşların bünyelerinde, uzaya fırlatılan uzay gemilerine benzer biçimde, insanın bütünlüğe doğru kaçışı gerçekleşiyordu. Artık kiliselerle dinsel kurumların yerlerine geçen şirketler, kuruluşlar ve iş ortamının tüm tapınaklarıyla kutsal yerlerinin oluşturduğu sonu gelmez ağ, ülkülerin ve gelişimin gerçekleştiği birer yapı haline dönüşüyorlardı.

Dreamer, "*Geleceğin şirketleri, Oluş Okulları olacaktır*" diye kehanette bulunarak göklerde ebediyen yazılı kalacak özdeyişlerinden birini kurguladı. Ardından tenime dövmeyle yazılmışçasına, ebediyen aklımda kalacak şu

sözlerini dile getirdi: "*İş ortamı, yeryüzünün dini olacaktır; en yüce dini. Şu anda kiliseler, camiler veya asramalarda*[26] *olanlardan çok daha fazla sayıda insan, İş ortamında, en yüksek sorumluluk düzeylerine ulaşmayı hedefleyen muazzam bir çabanın içindeler. Özgürlüğe olan yolculukta kullanılan, önüne çıkan engellerle zorlukların birer itme kuvvetine dönüştürülmesi, hep İş ortamında yapılıyor. Olanaksızı gerçekleştirmek, vizyonlarını alt üst edip, yazgılarını değiştirmek için, uluslararası kuruluşların gökdelenlerinde ve finansal tapınaklarda, sinagoglarda ve manastırlardakinden çok daha fazla insan çalışıyor.*"

Bu vizyonun enginliği karşısında bacaklarım titredi. Bu öngörüyü yalnızca dinlemek bile benim henüz sahip olmadığım bir sorumluluk düzeyini gerektiriyordu. Bu vizyonun dokusundaki, tüm ekonomik sistemi kendi etik köşe taşlarından yıkacak ve eski 'akılcı kapitalizm'in sonunu ilan edecek olan devrim, onlarca yıl öncesinden sezilebiliyordu. Dreamer'ın bu mesajının içeriğinde, ileride kuracağım ekonomi okulunun[27] elde edeceği başarılar da vardı. Bir gün gerek büyük, gerek küçük çaptaki tüm şirketlerin birer başarı ülküsü ve sorumluluk okulları haline geleceğini; ekonomik başarılarının, bünyesindeki insanların her birinin gelişimiyle bir bütün olduğunu ve her şeyin üstünde zirvelerine etkinlik felsefelerini koyacaklarını onlarca yıl öncesinden bilmek, ileride bütün diğer üniversitelerle rekabette bana muazzam bir avantaj sağlayacaktı.

Elbette o sırada bütün bunları bilmiyordum. Bu sanki Dreamer'ın, benden bir otomobil sanayii kurmamı isterken, beraberinde de bana geleceğin motorunun tasarımının en ince ayrıntısına dek projesini de vermesine benziyordu. Onun mesajında, ESE'nin evrensel felsefesinin, Okulun daha ileriye taşıyacağı Uygulamalı Çalışmanın eşsizliğinin ve üstlendiği '*yapmanın* şairlerini yetiştirmek' misyonunun yüceliği bulunuyordu.

"*Düşlemek, senin yaşamın bir işlevi, yani görünen dış dünyanın elindeki bir mekanik kukla olmana son verecek bir iç dünyanın geliştirilmesidir. Okulun amacı özgürlüktür; çatışmalardan, ıstıraplardan, bölünmekten ve ölümden kurtulup özgür olmak.*

'Düş' kendinle yaşam arasına koyduğun bir şeydir. Sıradan bir insan, yaşamın sebep, kendisinin sonuç olduğu kanısındadır. Bu iflas etmiş dünya görüşünün tepetaklak edilmesini, yalnızca oluş üzerinde çalışmak, yani bir alt üst etme Okulunun uygulamalı çalışması sağlayabilir.

Gerçek bir Okulun uygulamalı çalışması, bir zamanlar sahip olduğumuz, bizi mutlu ve ölümsüz kılan iradenin tekrar aranması sürecindeki bir kazı

[26] Aşrama Ashram, Hindu mabedi.
[27] European School of Economics (ESE)

çalışması; cürufun, birikmiş katmanların ve kirliliğin kaldırılıp temizlenmesi için yapılan bir işlemdir.

Okul ve irade özdeştir. Okul, dışımızdaki iradedir. İrade, içimizdeki Okuldur.

'Gerçek irade' meydana çıktıktan sonra Okula artık gereksinim kalmayacaktır. İrade ortaya çıkarıldığında bizler kendi efendimiz olacağız. Kendi efendimiz olmak, evrenin efendisi olmaktır.

Hepsinin ve her şeyin altında, sahip olmayı hak ettiğimiz, 'kıymetli bir şey' bulunur. Bu 'özel şeye' dokunmak, bizi hepsinin ve her şeyin sahibi olmaya götürecektir."

5 Programı İnanmadan Yapmak

Burada yükselmeye başladık. Onunla birlikte, iş ortamının en zengin ve en parlak sektörlerine giden yolda tırmandık. Dreamer, en büyük uluslararası kuruluşların, dünyanın en büyük finansal ve sanayi devlerinin, bütün cesur serüvenlerin ve olanaksız sayılan tüm girişimlerin başarılarının ardında, daima sadece bir kişi ve onun düşü olduğunu, göstererek açıkladı.

Organizasyonun en yüksek hızını gösterdiği yer olan karar verme piramidinin zirvesine dek çıktığımızda, Dreamer bana, bunca faaliyetin doğduğu dinginliği, bu parlak fikrin kaynaklandığı görünmezliği gösterdi. Kurucu, yani vizyonu olan kişi, parlak fikirli çılgın, pratik ütopyacı; o, yalnızca o bu dünyanın var olmasına izin verip bir kraliçe termit gibi onu hâlâ besliyordu.

"*Onun tek etkinliği kendi bütünlüğünü korumaktır*" diye açıkladı. "*Onu özel kılan şey dikkattir; 'düş'ü kirletecek tek bir opak zerrenin, kararlılığını zedeleyecek bir uzlaşma gölgesinin veya bir şüphenin içeri girmesine izin vermeyen, tetikte duran bir ruh.*"

Bir önderin psikolojik hızından dolayı, programlar ve planlar çok ağır ve çok katı kalan araçlardır. İşte orada bir karar vermek, altıncı hissi, yani sezgiyi ve yedinci hissi, yani 'düş'ü gerektirir, ki aslında ortada karar verilecek bir şey de yoktur.

"*Gerçek bir önder programlar yapar, ama onlara inanmaz. Bunlar amacına giderken öndere rehberlik ederler, yine de o sadece kendi kusursuzluğuna inanır.*

Kendisi dışında bir amacı yoktur, çünkü amaç kendisidir, yani kendi özgürlüğü!"

Önder, bu bütünlük düzeyine ulaştığında, onun vizyonu yolu yaratacaktır; patikayı açan onun adımlarıdır. Bir yön belirlemesine gerek

yoktur, çünkü yön, olaylar dünyasında biçimlenen ve açılan düşün kaşifi olan kendisidir.

Dreamer, önemlerini vurgulamak için sözcüklerin üstüne basa basa, "*Kendini bütünlüğünü elde etmeye ada*" dedi. "*İçten adanmışlık bir yatırımdır. Her şeyin olmasını sağlayan, işte senin bu adanmışlığındır! Bütün fırsatlarla gerekli kaynakları kendisine çeken, önderin bozulmamışlığıdır. Kendi kendisine verdiği yüce sözveri, Oyunu sonuna dek hakkıyla sürdürmektir. Etkinliklerinin dış dünyadaki başarısı, yalnızca onun bütünlüğünün bir yansımasıdır.*"

Girişimci şirketlerin, muazzam bir servet yaratmak, ekonomik imparatorluklar kurmak gibi, olanaksızlığın sınırlarına dek gerçekleştirdikleri şeyler, yalnızca önderin öz varlığının bir uzantısı olup, iç özgürlük derecesiyle sorumluluk düzeyinin doğrulanma belgesidir. Kişi kendi adanmışlığına sadık kalırsa, onun doğal bir ürünü olan başarı kaçınılmazdır.

"*Gerçek bir önder, gerçek işin sadece içte olduğunu bilir! Sözverisinin namuslu gardiyanı kendisidir. Lekelenmeden korunması gereken budur*" dedi ve sustu. Finansal imparatorlukların ve sınırsız servetlerin görüntüleri ekrandan peş peşe birkaç saniye daha geçti ve ardından kayboldular. Toplantı salonunun her köşesini derin bir sessizlik kapladı. Ciddi gözleri, inceden inceye araştırarak yüzümü inceliyor ve bu açıklamaların etkisini gözlüyordu. Kelimenin tam anlamıyla allak bullak olduğunu hissediyordum. İç dükkanımda fiyatların ve malların hepsi önce havaya fırlatılmış, şimdi ise yeniden düzenleniyordu. Yeni öncelikler, doğru mallara doğru fiyatları koyuyor, yeni bir düzen onlara raflarda yeni yerler veriyor ve eski inanışlarla tozlu ilkeleri depoya atıyordu. Gözlerimi kapatıp kuvvetle bu işlemin sonuçlanması arzumu ifade ettim.

Yeniden konuşmaya başladığında, dinginlik konusunu işledi. Bir önderin elinin altındaki en güçlü etkinlik, 'yapmamak' aracılığıyla yapmak, eylemde bulunmadan iş görmektir. Dreamer bunu 'zahmetsiz bir eylem' olarak tanımladı; şiirsel, düşsel bir durum.

"*Bir önder için yalnızlık ve dinginlik, güç bataryalarıdır; insanın, yüreğinde artık gömülü olan bu iradenin güçlü mesajlarını sezdiği ve kendisine çektiği bir durum.*

Ciddi ol; samimi ol; böylece bunu hem güçlü biçimde, hem de açık olarak hissedecek ve bileceksin!"

Bu sözler üzerine, imgelemem çeperinden dışarı fırlayıp, bağımlı insanların sonsuz sayıdaki kalabalığını gözlerimin önüne getirdi. Bir böcek yuvasındaki gibi sürekli gidip gelen yığışmış binlerce insana kuşbakışı baktım. Görüntüler canlı ve gerçekti. Zihnimi onlara odakladım. Bir sessiz filmdeki komikliklerde olduğu gibi, huzursuz davranışlar ve hızlandırılmış jestlerle hareket eden acınacak varlıklar gördüm. Dreamer bu sırada

gördüğüm bu hayale müdahale etti; yansıttıklarımın içine girerek onları yönlendirdi. Kuruluşların bünyelerinde geçirdiğim bunca yıldan sonra ancak şimdi onun yanındayken farkına varıyordum ki, onlar ne kadar hareket edip ne kadar endişeli ve meşgul görünürlerse, aslında o denli önemsiz pozisyonları dolduruyor; en düşük sorumluluk ve cezalandırılma düzeylerinde bulunuyorlardı.

Dreamer, ezberinden ağırbaşlı bir havada şu sözleri okudu: "*Dingin boşluktan, tüm evrenin 'tekerini' hareket ettirdim ve onunla birlikte çevresindeki, jant tellerindeki, göbeğindeki tüm varlıkları. 'Tekerin' asıl yaratıcısı, göbeğin tam ortasındaki boşluktur ve bu görünmezliğin üzerinde onu oluşturan varlıkların hiyerarşik piramidi yükselir.*" Sözlerini tamamladıktan sonra sustu. Yaşantımı allak bullak eden bu varlık kimdi?

Karmakarışık düşüncelerimin bir uyum içine girdiğini hissettim. Duygular ve oluşun dağılmış parçaları bir araya toplandı. Bir enerji ırmağı, tüm setleri yıkana, taşarak tüm şüpheleri, endişeleri ve ölü olan her şeyi bir döküntü halinde sürükleyip götürene dek kabardı.

Dreamer'ın yanında, ekonomi ve iş yaşamı, şiirin içine girip ötesine geçerek evrensel bir sanat haline geldi. Bu bilgelik durumunu, bu ânın berraklığını, herkesi ve her şeyi içerebildiğim duygusunu korumak isterdim. İşte bundan sonra, bana stratejik olarak nasıl yaşayacağımı gösterdi ve rol oynama sanatından bahsetti.

"*Bir önder, mükemmel olana dek bütün rolleri nasıl oynayacağını bilmelidir. Vurdumduymazlık, cahillik ve hatta bir rolün en hoşa gitmeyen biçimini, yani olumsuzluğunu taslayabilir; ama role inanmak zorunda değildir!*" Dreamer bu uyarısını yaparken kullandığı ses tonuyla, bu önerisinin bir ölüm kalım meselesi niteliğinde olduğunu belli etmişti. "*Öfkelenebilir ve şiddete başvurabilir, yüzüne bir saldırganlık maskesi takabilir, ama içinde en ufak bir etkilenme hissetmemelidir.*" Bu olumsuzluk oyununu, 'doğru olumsuz tutum' diye niteleniyordu.

Dreamer ayrıca, Rol oynama aracılığıyla bir önderin programlarla planlar yapabileceğini ve bunlarla çok uzak bir geleceğe ışık tutarmış gibi görünebileceğini sözlerine ekledi. "*Ama hiçbirine inanmadan!*" diye sözlerini aynı kesin tavırla tekrarladı.

Özgür bir insan, yani gerçek bir insan, her dakikanın bir strateji gerektirdiğini ve her saniyenin, kusursuzca oynanacak bir senaryoyu empoze eden kendi yasası olduğunu bilir. Rol yaptığının bilincindeki bu kişilerin, kendilerini rolleriyle özdeşleştirmeden böyle ayrı duruşları, karşılaştıkları olaylar ve koşullarda, hangi maskeyi takacağına karar vermek gibi, olası farklı roller ve eylem tarzları arasından seçim yapabilmelerini mümkün kılar. "*Sadece gerçek bir insan rol yapabilir! Korkularıyla koşullanmış, dünyanın betimlenmesiyle ipnotize olmuş, rolüyle özdeşleşen sıradan bir insan rol*

oynama sanatını ve rol oynamanın gücünü unutmuştur; bildiği sadece yalandır."

Konuşmasının kritik noktalarında birçok kez bu yıkıcı fikirlerden kendimi korumaya kalkıştım. Bir önderin rol oynayabilme yeteneği bana daha çok yalancılık veya fırsatçılık gibi görünüyordu.

Dreamer kükrercesine, "*Bilinçli olarak rol oynamak, yalancılık değildir. Rol oynamak stratejik yaşamak demektir!*" dedi.

Dreamer düşüncelerimden her birine serbestçe giriyordu. Bu belirginliğe teslimiyet, daha toplanmalarına bile fırsat bırakmadan tüm gölgeleri dağıttı.

"*Stratejik yaşamak, koşulların gerektirdiği şekilde bilerek ve kusursuzca eylemde bulunan bir savaşçının etkinliğidir. Dışarıda rolün gereksinimine yanıt verir, aynı zamanda, içinde, bu maskenin ardında gizlenmiş güç ve sorumluluğa sahip çıkar.*

Sadece stratejik yaşayanlar bunun üstesinden gelebilir!"

Bir hap bağımlısına henüz antidotu vermiş bir doktor gibi yüzümü dikkatle inceleyerek, söyledikleri bende sonuçlarını gösterene dek bekledi. Sözlerine yeniden başladığında, konuşması, bir uyarıyla bazı hayati bilgilerin resmen duyurulması arasındaki ciddi bir havadaydı: "*Endişelendiğinde, planlar yaptığında, olumsuz düşündüğünde ve şimdiye dek çektiklerinin burada bittiğini unuttuğunda, kendini bir böcek boyutlarına indirgersin ve dünya senin sırtını yere getirir. Evrende milyonlarca fotoğraf karesi senin bu yenilginin kaydını alır ve senin bir daha asla bir şey alamamandan öte, sahip olduğuna inandığın ne varsa hepsi elinden alınır.*"

Dreamer, beni yeniden dünyanın işlerinin arasına geri göndermeden önce son öğütlerini veriyordu. Sesi bir fısıltı haline gelene dek alçaldı. Birazdan yaşantımda kuracağım her şeyin dayanağı ve her servetin ana ilkesi olacak bir şeyi söyleyecekti.

"'*Düş', var olan en gerçek şeydir! 'Düş' zaman dışındaki gerçekliktir. Ancak düşleyen bir kişi zenginlik yaratabilir.*"

Dreamer'a göre, 'düş' yüceltilmiş dünyadır; görülen ve dokunulan her şeyin gerçek nedeni.

"'*Düş' ancak düşleyebilen bir insanın bilebileceği üzere bir dikey planlamadır. Eğer düşlenen içinde değilse, 'ertesi' yoktur. İçte, her an bir dükkan açılır ve kapanır; her an ya kazanır, ya kaybederiz; her saniye ya bir başarı, ya bir başarısızlıktır. Her şey şimdi olur; bu sonsuz anda.*"

6 Ajanda

Dreamer, isimler, saatler ve telefon kayıtlarıyla dopdolu bir sayfayı gösterip, "*Seninkisi gibi, hiç boş yer kalmamacasına tıka basa randevularla*

dolu bir ajanda, bir intihar bildirgesidir" dedi. "*Bu, kişinin kendi ölümünü onaylaması demektir. Bir insan ne kadar ölüyse, gününü o kadar çok bağlantıyla doldurur.*" Mideme bir yumruk almış gibiydim. Artık o çok iyi bildiğim acıyla kıvranıyor olmak, Dreamer'ın inanç sistemime gerçekleştirdiği yeni bir saldırının amansız şiddetinin en kesin göstergesiydi. Bu doğrudan ve güçlü sözcüklerin ivmesiyle oradan kaçmaya çalıştım. Sırf yoğun ve aktif biri olduğum için bir ceset olarak sınıflandırılmaya isyan ettim.

Gücenmiş bir ifadeyle, "Fakat 'modern toplum' koşullarında, yükümlülükler, randevular ve görüşmeler olmadan yaşamak mümkün değildir" dedim. Bunları söylerken, 'modern toplum' deyişini, dünyalarımız arasındaki ayrımı saptarcasına biraz kinayeli vurgulamıştım. Dreamer'ın öne sürdüğü tüm bu savların hiçbir pratik anlamı olamayacağından emindim. Yine de, bir yandan da bana bir keresinde şunları söyleyişini düşündüm: *Bırak bu komedinin gelişimi olan oyun sürsün; ekip çalışanlarıyla profesyoneller, rollerinin gereklerini yerine getirsin. Şirket, karakterlerle maskelerin bir senaryoya göre sahneye alındığı bir tiyatro gösterisidir. Ona inanma! Kaybolma! Bunun bir oyun olduğunu unutma!*

Dreamer'ın, birlikte çalıştığı yüzlerce firma olan uluslararası bir şirketi yönetmenin ve hissedarların nefesini her gün ensende hissetmenin ne anlama geldiğini pek anlamadığından emindim. Hiddetle, "Yani, anlamıyorum!" dedim. "Bir ajandanın ölü ya da diri olmakla ne alakası olabilir?"

Bu sözleri çok zor çıkarabildim. Bir gözyaşı yumağı boğazıma bir tıkaç gibi oturmuştu.

Dreamer –görünüşe göre, saldırganlığımın ardında gizlenen imdat çığlığıma pek aldırış etmeden–, "*Aldığın her randevu, ayarladığın her görüşme, sadece senin 'yaşıyor olduğun' yanılsamanı pekiştirmene ve aptalca inanışlarını desteklemene hizmet eder. En başta da şu planlamaya inanışını*" dedi.

"*Planlamak ve bunlara inanmak ölmektir. Ancak ölmüş şeyler planlanabilir.*

Gerçek plan, bu andadır; 'bu an ve burada' kapsamında...

Bir önderin etrafında, en ince ayrıntılarına dek gelecekteki etkinlikleri planlayıp programlayacak bir sürü görevli bulunacaktır; ama onun kararları, daima 'bu ânın' meyvesi olacaktır. Bu an, ona sonsuzluğunu esinleyene dek, o 'bilmeyecek' ve herhangi bir eylemde bulunmayacaktır. Ne bilmesi gerekiyorsa, ancak ve ancak ondan sonra bilecektir.

Şimdiyi tümüyle yaşamayı öğrendiğinde her şey senin emrinde olacaktır. Planlarla programlara inanmaya son verdiğinde, onlar hiç zahmetsizce, doğallıkla kendiliğinden oluşuverecektir."

Çelik gibi sert bir bakışla bakmaya başladı. Israrla bana bakmayı sürdürerek, profillerimi karşılaştırırcasına başını bir sağa, bir sola döndürdü.

Endişelendim. Kanlı niyetini gizlemeye çalışan yırtıcı bir hayvanın hareketleri gibi, onun bu davranışında seslendirilmeyen, çok yakın bir tehlike seziliyordu.

Alçak bir sesle, "*Ajanda, senin gibi kişiler için unutmaya yarar*" dedi.

Endişem çabucak bir dehşete dönüşü. Her ne pahasına olursa olsun bu durumdan bir çıkış yolu bulmam gerekiyordu. Gerçi gereken genişliğe sahip olsaydım, sadece bu tuhaf ve komik vizyonun açıklamasını isteyebilirdim ama... Nasıl olur da bir ajanda unutmamıza yarardı ki? Kendimi, çeperinde hiçbir delik açamadığım bir psikolojik koza içinde kalmış gibi hissediyordum. Dreamer'la bu görüşmem, içimdeki, boyun eğmek istemeyen kısmımla onun sözlerini hasretle içmeye susamış kısmım arasındaki amansız bir düelloyu açığa çıkarıyordu.

Zorlukla nefesimi toparlayıp, "Neyi unutmak?" diye sordum.

Dreamer, bana doğru yavaşça birkaç milim yaklaşıp fısıltıyla, "*Kendini unutmak*" dedi.

Dehşetim, anlamsız, tüketip bitiren ve taşkın bir sel gibi, benliğimi kaplayan bir korkuya dönüştü. İleride, Dreamer'ın, sarsılmaz doğrularımın zırhını delerek, çiçeklere polen taşıyan bir arı gibi, kıymetli maddesinden birazını bırakabildiği böyle anlarda, gelişimimin temel evrelerini fark edebilecektim. Böylece 'düş'e yaklaşıyordum.

"*Dünya, düşlediklerimizin zamandaki açılmasıdır. Bir randevu hep seninledir; ya da daha doğrusu, senin açıkça farkında olmadığın bir kısmınladır. İnsanlarla olaylar, oluşta çoktan yazılmış bir senaryo uyarınca ortaya çıkar ve yok olurlar.*

Plan yapıp, ona inandığında, 'gerçek dünya'dan uzaklaşıyorsun. Randevularınla görüşmelerinin, nasıl ayarladıysan öyle gerçekleştiklerine ne kadar fazla inanırsan, içindeki ölüm kavramını o kadar pekiştirirsin. Böylece randevularında da, senin gibi plan program yapan, kendi güçsüzlüklerinin ayırdına asla varmadan, seçtikleri ve karar verdikleri yanılgısı içindeki diğer ölü kişilerle görüşürsün."

Dreamer burada susunca yıkım işlemini bitirdiğini sandım. Biraz nefes almaya delicesine gereksinimim vardı. Ama Dreamer bir işi asla yarım bırakmazdı. Zamanını çok hassas biçimde ayarlayıp ardından bu sıradışı dersin en can alıcı sözlerini savurdu: "*Bir gün senin ajandan da özgür birinin, yani çözümün daima elinde olduğunu bildiği için gerçekten 'yapan' bir insanın ajandasına benzeyecek. Görüşmelerle rolleri oynayacak ve dünyanın, olabilecek en olası biçimde, serbestçe oluşmasına izin vereceksin. İşte o zaman, dünya herhangi bir çaba veya kısıtlama olmaksızın senin şaheserin olacak, senin ajandan da gerçek bir önderinki gibi sadece boş sayfalardan oluşacak.*"

7 "Alo, ben kimim?"

Gün daha sabahın köründen tırısa kalkmıştı. Samia'daki evin terasında daha şimdiden birçok farklı telefon görüşmesi yapmıştım. Olayların baskısı altında bunalıp içeriklerine göre görüşmelerin heyecanıyla sağa sola emirler verip sesimi yükselttiğim, kızdığım ve hatta birkaç kez kendimi kaybedip öfkelendiğim bu sürede, Dreamer yanı başımda durup beni sessizce seyretti.

Kendilerine her şeyin yüzlerce defa tekrarlanması gereken bir beceriksizler takımını yönetmek gibi nankör bir görevden dolayı böyle didiniyordum. İnsanlar nasıl bu kadar kalın kafalı olabiliyor, çok basit ve net bir talimatı bile nasıl böyle yanlış anlayabiliyorlardı? Arada bir dönüp Dreamer'a bakıyor, sabahtan beri yaptığım yığınla iş nedeniyle bana başıyla vereceği bir destekleme işaretini almak veya bana katıldığını gösteren bir bakışını yakalamak için aranıyordum.

Ben hâlâ uzun bir telefon görüşmesinin son diyaloglarını tamamlamak üzereyken, Dreamer beni şaşkınlığa düşürerek, "*Telefonu açtığında: 'Alo, kim o?' diye değil, 'Alo, ben kimim?' diye yanıtlamalısın*" dedi. Söylediğini tam anlayamadığımı sandım. Bunları, özellikle önemli bir şey aktaracağı, yani yaptığım her şeyi olduğu gibi bırakıp sözlerine kulak kesilmem gereken zamanlarda hep yaptığı gibi fısıltıyla söylemişti. Hemen hazır ola geçtim. Tek bakışım, Dreamer'ın çoktan acımasız bir yırtıcıya dönüştüğünü anlamama yetti. Bir yandan damarlarıma yüksek dozda adrenalin pompalandığını hissederken, öte yandan omurgamdan aşağı soğuk bir ürperti indi. Toparlayabildiğim tüm sükunetimle, az önce söylediklerini tekrar etmesini istedim; ama sesim büyüyen bir korkuyla çoktan çatlamıştı.

Korkunç bir sesle, "*Diğerleri sensin!!!*" diye bağırdı. Suçlamalarımla şikayetlerimin beni fırlattığı iç dünyalarda, oluşun bu cehenneminde, Dreamer artık evimde masanın başında oturan, sessiz ve nazik bir misafir değil, uçsuz bucaksız ve karanlık bir okyanusta, fırtınanın içinde kalıp felaketin kıyısına gelmiş bir geminin bağırarak emirler verip dehşet saçan kaptanıydı. Aklım başımdan gitmişti. Korktuğum için, ahize de sanki yaramaz, kaygan, canlı bir varlık gibi elimden kaydı ve az daha da masaya düşüyordu.

Görüntü o kadar komik olmalıydı ki, Dreamer bile gülmekten kendini alamadı. Öte yandan beni, onun savurduğu tehditlerden çok daha fazla yıldıran şey, en sert maskesinin ve görünüşteki kontrolsüz öfkesinin ardında, hep kıpırtısız, durgun bir okyanus; bakışlarındaki sertliğin ardında sfenkslerinkine benzer bir dinginlik bulunmasıydı. çok kısa bir süreyle o halde kaldıktan sonra, yüzü yine gözü dönmüş bir yırtıcı hayvanın hatlarını aldı.

"*Diğerleri sensin!*" dedi. Sesi yatışmıştı, ama bu bile bana huzur vermedi. "*Dünya, sen böyle olduğun için bu haldedir; bunun tersi olmaz.*

Sakın kaçma. Görünenler, senin görünmeyeni tanımana yardım eder. Diğerleri, kendinde görmekten kaçındığın şeyleri meydana çıkarıp görmene yararlar. Bendeki bütün bunları yansıtan nedir? İşte saygın bir insanın kendisine soracağı soru budur!

Seni dinledim. Kararsızsın ve gereksiz ayrıntılara dalıyorsun. Yakındığın şeyler diğerlerinde değil, sende." Bunları söylerken masanın üzerinden belli belirsiz yine bana doğru eğildi. "*Dünya, senin ne ve nerede olduğunu saptamak için kendisini şüpheci, kaotik ve sorumsuz olarak gösteriyor. Karşıdaki kim olursa olsun sana her telefonda hiç şaşmadan, 'Rahatsız ediyor muyum?' diye soruyor.*"

Dreamer dikkatimi buna çektikten sonra ben de aynen böyle olduğunu fark ettim. Buna rağmen bu ayrıntının ne gibi bir önemi olabileceğini hâlâ anlayamamıştım. 'Rahatsız ediyor muyum?' sadece koşulları rahatlatıcı bir soruydu. Bu soruyu her zaman ilgisizce dinler, sıradan bir nezaket ifadesi veya özellikle bir astın daha üst olan bir başkasının mahremiyetine gösterdiği bir saygı belirtisi sayardım.

"'*Rahatsız ediyor muyum?' diyorlar, çünkü hazırlıksız olduğunu hissediyorlar. Dünya, diğer insanlar, seni yansıtırlar. Onlar, tembel ve kendi kendine konuşan bir adamın görüntüsünü yansıtan aynalardır. 'Rahatsız ediyor muyum?' senin sorumsuzluğundur! 'Rahatsız ediyor muyum?' çünkü açık değilsin! 'Rahatsız ediyor muyum?' seni itham eden dünyadır.*"

Zırrr! Yine telefon çaldı.

Ahizeyi kaldırıp mekanik biçimde, 'Kim o?' dedim.

Daha alışılagelmiş bu sözleri tamamlamama fırsat kalmadan, Drêamer'ın sesi öncekinden de korkunç biçimde havada çınladı. "'*Alo, ben kimim?' demelisin, 'Kim o?' değil.*" Öfkelenmiş, bağırıyordu. "'*Ben kimim?' Hattın diğer ucunda daima kendilerini bulacaklarını anlayan kişiler, böyle sorarlar!*"

Bir yandan Dreamer'ı dinlerken, bir yandan da henüz başladığım telefon konuşmasını her şey normalmiş gibi sürdürmeye çalışıyordum.

Dreamer, telefonla konuşmama aldırmadan ve hattaki muhatabımın kim olduğunu veya sesini duyabileceğini hiç umursamadan, sözlerini sürdürerek, "'*Alo, ben kimim?' demek, kendi yanlış anlamanla karşılaştığını anımsadığın anlamına gelir*" dedi. Dreamer'ı dinlerken, hattaki kişiye de tek heceli yanıtlar vererek, görüşmeyi kısa kesip kapatmaya çalışıyordum.

"*Dünya yönetilmek ister! Arayan kim olursa olsun, senin yönetiminin altına girmeye ve açıklığa kavuşmaya gereksinim duymaktadır. Ama senin gittiğin bir yön olmadığını anlamasına bir karşılık yetecektir. Sen yaralısın, aşırı yüklüsün. Bırak kendini, geniş ol ve diğer anlama bölgelerine eriş!*" Dreamer, kendi normal ses tonuna dönerek hiç beklemediğim bir sevecenlikle beni yönlendiriyordu. "*Uyanık ve tetikte olan bir kişi, kararlılık ve sahte güvenlik kabuğunun altında, hep aynı yaranın, aynı kederin*

gizlendiğini, yara sarılıp iyileştirilmeden durdukça yapabileceği hiçbir şey olmadığını bilir. Kaçıp uzaklaşmaya çalışsa; telefondan veya bağlantılardan uzakta, bir münzevi gibi bir mağaraya çekilse; ya da bir keşiş gibi bir manastıra bile kapansa, o yara onun hazırlık eksikliğini ortaya sermeye ıstıraplı bir biçimde yine geri gelecektir. Fakat sen, tüm sıradan insanlar gibi acıyı artık hissetmiyor, veya dahası, önemli olmadığını iddia ediyorsun."

Sesinde çaresi olmayan bir başarısızlığın yankısı, kozmik bir yenilginin ıstırabı vardı. Telefon yeniden çaldı. Bu noktada artık ne yapacağımı bilmiyordum. Ne Dreamer'la ters düşmek istiyor, ne de telefonu onun talimatı uyarınca yanıtlayacak, yani oyunun havasına veya anlamına girecek kadar kendimi özgür hissediyordum. Telefon çalmaya devam etti. Dreamer, bir baş işaretiyle beni cesaretlendirdi ve bu jestine şu sözleri ekledi: "*Böylesine bir kutsama hakkında bir düşün! Dünya bize ne olduğumuzu ve eksikliklerimizi söylemek için bizi arıyor. Bu bir Delphoi kahininin yanında olmak ve her istediğinde ona danışmak gibi bir şey.*" Sonra yarı ciddi yarı yapmacık olarak, "*Telefona yanıt veren herkesin karşı tarafa kim olduğunu sorduğunu görüyoruz; aslında biliyorlar. Sen karşıdakinin kim olduğunu biliyorsun; çünkü seni arayan yine sensin*" dedi.

Bir şey yayından fırlayıp açıldı; kayan bir omurun yerine oturmasına benzeyen bir iyileşme duygusu beni sardı. Telefon çalıyor, ama yazmakla çok meşgul olduğumdan onu yanıtlayamıyordum. İçin için yanıyordum. Hemen hemen boyun eğip, bir insanın yazgısını ve yaşamını değiştirecek, bunu yapmaya gücü olan o sözleri söylemek üzereydim.

Dreamer beni yine uyararak, "*Dünya benliğinin yalın bir yansımasıdır. Bunu unutma!*" dedi. "*Dünya kim olduğunu söylemek, kendin hakkında bilmekten hep kaçındığın şeyi bilmeni sağlamak için sana telefon ediyor! Hattın öbür ucunda kimin olması gerektiğine karar verecek olan sen, yalnızca sensin. Şimdilik hattın öbür ucunda, senin kırılganlığını yansıtan bir insanoğlu var. İmdat ve iyileştirilme isteyen sensin.*"

Dreamer'ın söylediklerini, her şeyin bütünüyle böyle olacağından kesinlikle emin olarak dinledim ve yazdım. Her şey bence mükemmel bir berraklıktaydı. Dreamer'ın öğretilerinin dağınık parçaları mükemmel bir kompozisyonla yerlerine oturuyordu. O anda ulaştığım anlama yetisinde, ne zaman gerek duysam bir bütün olarak hepsini bulmak ve bir gün bunu aşabilmek için her ayrıntıyı kaydetmek istiyordum.

Dreamer, içimde açılan gedikten yararlanarak bastırıp, "*Yaşayan bir insan yaşamı davet eder. Kendine acıman başarısızlığı cesaretlendirir.*

Her şey benzerini kendine çeker. Bilgelik bilgeliği çeker.

Hattın diğer ucundaki kişiyi değiştirmek istiyor musun? Onların sözlerini, tavırlarını ve taşıdıkları haberleri değiştirmek? Kendini değiştir! Çözüm haline gel ve böylece dünya ebediyen çözüm bulacaktır" dedi.

Nefes alabilmem için bana birkaç saniye verdi. Ben konuşmasının bu son kısmını da tamamen yazana dek bekledi ve sonra sözlerine devam etti.

"*Yanıtlarken, 'Alo, ben kimim?' demek, yaşamında başına gelen her şeyin tek sorumlusunun yalnızca kendisi olduğunu anımsayan ve bilen bir insanın yatkınlığıdır. Bir telefon çağrısı, şimdiye dek görmekten, ellemekten ve yüzleşmekten kaçındığın şeyi anlamana yardımcı olur.*"

Tam bu sırada telefon yeniden çaldı. Ahizeyi kaldırmadan önce, Dreamer'ın önerisine kulak verebilmek için birkaç saniye bekledim. "*Açıklık... Dünyaya açıklık kazandır; o zaman hattın öbür ucunda iyi haber olacaktır.*"

'Alo, ben kimim?' dedim. Bu tuhaf sorumun, hattaki muhatabımın üstünde yaratacağı etkiyi düşününce gülümsedim. O andan itibaren, artık ahizeyi kaldırmak sıradan bir konuşmayı değil, eski hacıların Delphoi'ye yaptığı gibi bir keşif yolculuğunu başlatacaktı; peygamber işi ve maceralı; tapınağın tabanındaki yarıklardan yavaşça yükselenen buharlar kadar gizemli; Pythia[28] ile görüşebilmek kadar baştan çıkarıcı...

Telefon tekrar çaldı. Dreamer, bir baş işaretiyle çağrıyı almama izin verirken, "*İçinde, çözüm ol! Dışarıda, özgür ol! Ne çözülecek bir sorun, ne kendini koruman gereken kötü bir şey, ne de savaşman gereken bir düşman var. Dünyaya bir yanıt verebilmen için kendin çözüm olmalısın. Oluşun parlaklığı içinde samimiyete, sadeliğe ve rahatlığa eriş. Eğer 'oyun'a kuşbakışı bakabilirsen, hattın her iki ucunda da dünyanın sana tüm şükranlarını ve sadakatini sunduğunu keşfedeceksin.*

Sonra bir gün bir insanın gerçek işinin, hatta tek işinin dünyayı onarmak olduğunu bulacaksın. Dünyada ortaya çıkan her deliliğin, her çatışmanın ve her suçluluğun tek kaynağının sen, yalnızca sen olduğunu; eğer yüreğinde kendini iyileştirebilir, esirgeyebilir, koruyabilir ve sevebilirsen, onu yine senin, tek senin iyileştirebileceğini, esirgeyebileceğini, koruyabileceğini ve sevebileceğini fark edeceksin."

Telefon hâlâ çalıyordu. Ahizeyi kaldırıp, 'Alo, ben kimim?' diye yanıtladım. Dreamer'a karşı bir şükran duygusunun tüm hücrelerime yayıldığını hissettiğimde, yüreğimden birdenbire yükselen, ama uygunsuz kaçabilecek dayanılmaz onu kucaklama isteğine çok zor karşı koyabildim.

[28] Phtia Delphoi Tapınağında hacıların sorularını yanıtlayan kahin rahibe. (ç.n.)

Müezzinin okuduğu ezan, imanlıları günde birçok kez namaza çağırıyordu. Ezan, antik *polis*'lerde şehrin çevresini saran surlar gibi, görülmeyen bir duvarın dış sınırını belirliyordu. Ruhu kurtarmanın bir devlet meselesi sayıldığı Suudi Arabistan'daki, çarşılarda devriye gezen din polisi ekipleri burada yoktu. Ayrıca burada, namaz vaktinde ibadet dışında yapılan her türlü işin bırakılıp camiye gidilmesini sağlamak için dükkanların kepenklerine vurulan copların sesleri de duyulmazdı. Fakat yine burada da, ince minarelerden yükselen ezan, her türlü etkinliği bıçakla keser gibi durduruyor ve Mekke yönüne dönerek kılınan günlük namaz ritüellerinden birine halkı zorunlu olarak katılmaya davet ediyordu.

Müslümanların kendi iç yönlenişlerini düzenleyebilmeleri için Kutsal şehrin bulunduğu yönü gösteren kıbleyi akılda tutmaları, önemi bakımından, kutup yıldızının navigasyon için değerine eşitti. Her ofiste, her otel odasında ve her kamu alanında kıbleyi milimetrik hassasiyetle gösteren bir ok bulunurdu. Tüm İslam dünyasında, bu yöne doğru günde beş kez serilen seccadeler, namaz kılan cemaati kabul ederdi. Belirli saate girilmesiyle, bütün diğer işler derhal ikinci önceliğe düşerdi. Bu sırada trafikte olanlar, arabalarını yol kenarına çekip seccadelerini yayar ve namaza dururlardı.

Avrupa'dan bir dönüş yolculuğum sırasında, Cidde'de inip kalkacak bir Suudi uçağında son dakikada yer bulmuştum. Bunun doğrudan Mekke'ye giden bir Hac seferi olduğunu keşfettiğimde iş işten geçmişti ve uçaktaki tek 'kafir' yolcu bendim. Yolculuğun ortalarında, tüm yolcular kalkışta üstlerinde olan giysilerini çıkartıp, Müslüman hacılara özgü beyaz kumaştan kisvelerine sarındıklarında, benim oradaki pozisyonum iyice rahatsız edici bir hâl aldı. Ardından yerlerine geçmeleri için yapılan tüm anonslara ve personelin insanüstü gayretlerine rağmen, Tristar'ın orta geçidini işgal edip sırayla namaz kıldılar. Kendi kendime, hangi yöne gittiğimizi acaba nasıl bilebildiklerini sordum. Hayalimde, esrarengiz içgüdülere sahip gizemli kuşların, engellenemez biçimde, Kâbe'nin ortasında bulunan küçük siyah güneşlerine doğru çekilişlerini canlandırdım.

Başıma bir çok kez geldiği gibi, Müslüman muhataplarım bir pazarlığın veya bir iş görüşmesinin ortasında her şeyi bırakıp ibadete çekiliyorlardı. Gözlemlerime göre, bu birkaç dakika mola onların güçlerini tazeliyordu, ama bunun nasıl olduğuna akıl erdirememiştim. Bu dini uygulamanın en derinlerdeki nedenini, yani bu ritüelin ardındaki gizli bilgeliği araştırmaya çalışmıştım; ne var ki kimse bu konuda bana mutaassıplığın veya hurafelerin ötesine geçen bir bakış açısıyla açıklama yapamamıştı. Dreamer'la görüşmelerimizin birinde bunu sorma fırsatını yakaladım. Aldığım açıklama, benim hazırlık devrem için olağanüstü bir önemdeydi. Söylediklerini büyük bir dikkatle, sözcüğü sözcüğüne defterime yazdım.

"Bin yıldan bu yana süregelen bilgece gelenekler, insanoğlunun kaçınılmaz biçimde eğilimi olan kemikleşmişlik ve tekrara kaçmaya karşı durabilecek her türlü 'hileyi' icat ederek, nesilden nesile aktardı. Mekke yönüne dönerek günde beş kez kılınan namazlar, İslami ay takviminde dokuzuncu ay olan Ramazan'daki eşsiz 'oruç tutma' ritüeli ve tüm dini geleneklerdeki mevcut ritüellerin hepsi, bu 'mekanikliğe takılan çelmeler' olarak tanımlanabilir. Bunların işlevleri, rutin yapılanları kesintiye uğratıp, insanları en köklü alışkanlıklarının kulvarından sapmaya çelerek, şimdilik uyku halindeki gizli bir bilgeliği beslemektir."

Dreamer açıklamasına devam ederek bana bunların, artık normal anlamları unutulduğu halde dini inanışlar, boş ritüeller veya bazen hurafelere dayalı uygulamalar biçiminde var olmayı sürdüren, bedensel, zihinsel ve ruhsal arınmanın normları olduğunu anlattı. Yaşamımızın ne denli mekanik ve gereksiz tekrarlı olduğunu keşfetmek için davranışlarımıza biraz dikkat etmemiz yetecekti. Her sabah, titiz bir gayretle, her zamanki bir dizi hareketimize yeniden başlıyoruz; hep aynı: yatağımızdan aynı ayakla iniyoruz; tıraş olmaya hep aynı taraftan başlıyoruz; dişlerimizi aynı sayıdaki hareketi, aynı yönde ve aynı suratla tekrar ederek fırçalıyoruz. Kendi alışkanlıklarımızı oturturken gündelik fikirleri hep aynı olan jestler, sözler ve seslendirmelerle ifade ediyoruz. Hatta duygularımız bile, ruhumuzun şartlandırılmış refleksleri gibi önceden tahmin edilebilir. Sıradan bir insanda irade gömülüdür. Onun davranışları, genel geçer yapay anlamların yansımasıdır ve psikoloji kapsamında olmasa bile robotçuluk veya etoloji benzeri bir bilim kapsamında daha verimli biçimde incelenebilir.

"Kendi iradesini özgürce ifade etmek üzere bir karar veren veya bir seçim yapan herkes, minimum bir öz gözlemlemeyle bile, aslında kendi ön yargıları, genel geçer tutumlar, alışkanlıklar ve başkalarını taklit etmekle açılan eski zihinsel kulvarlarda gerçekleştirilen mekanik süreçlerle ne kadar yönlendirildiğinin farkına hemen varacaktır."

Dreamer'ın, düşünceleri ve insanların içinde bulunduğu en acımasız gerçekleri, kimseyi gücendirmeden böylesi başarılı açıklamasında, onun kendi otoritesiyle bilgeliğinden kaynaklanan stili, beni hem afallatmış, hem de büyülemişti. Vizyonunun ve sözlerinin ciddiyetinin ardında, oluşta kök salmış yanılsamaları, inanışları ve fikirleri sistematik biçimde ve zalimce yıkışını hafifleten sonsuz bir şefkat, görünmeyen ve sürekli duran bir gülümseme vardı. 'Mekanikliğe takılan çelmeler' konusunda daha fazla bilgi edinmek istiyordum, ama anlaşıldığı kadarıyla Dreamer bu konuyu kapatmıştı. Israrlarım sonucunda ağzından birkaç sözcük daha alabildim ve notlarıma titizlikle ekledim; bu sözler, Dreamer'ın yüce felsefesinde onları bir şekilde çerçevelememi sağladı:

"Tekrarlanan bir hareketi, mekanik bir tepkiyi düzeltmek veya bir alışkanlığı kırmak yönünde bilerek ortaya konan, en küçüğü bile olsa her çaba, 'mekanikliğe takılan bir çelme'dir."

Dreamer bu konudaki sözlerini, yapılan bu 'uygulamalı çalışmanın' kişinin rastlantısallık yasasından kaçmasına, kazaların olacağı ve hatta kendisini felaketlerle doğal afetlerin içinde bulacağı gerçekleri savuşturmasına yardım edeceğini belirterek bitirdi.

O günden sonra, bunları kendime olabildiğince sık hatırlatmaya çalıştım. Kendimdeki her türlü, katılaşmış otomatik davranışı, paslı ve gıcırdayan mekanik tepkiyi, takıntıyı, alışkanlığı, rutin edimi gözlemeye ve kırmaya başladım. Bunun ne denli güç bir iş olduğunu ve yaşamımızda mekanik davranışlarla gereksiz tekrarların despotluğundan arta kalanın ne denli küçük olduğunu, ancak bunu deneyen bir kişi anlayabilir. Fakat buna değdi. Tetikte bir ruhun dikkatinin geliştirilmesi, kendi geçerliliğini rutin bir edimin, bir alışkanlığın veya davranışın bilerek düzeltilmesinin ötelerine taşımaktadır. İçimizdeki bu 'gardiyanlar ve hırsızlar' oyununda, alışkanlıklarımıza bir tuzak kurabilme becerimiz, içimizdeki tüm süprüntülerin amansız bir avcısına dönüşmemiz, hareketlerimize dikkat etmemiz ve eylemlerimizde bilinçli davranmamız, oluş üzerinde uygulamalı bir çalışma olup, bunların, düşüncelerimizle duygularımızın niteliğinde ve dolayısıyla yaşamlarımızda eşi benzeri olmayan bir yansıması vardır.

9 Kendimizi Yenmek

Dreamer'la karşılaşmalarımız giderek azaldı ve olaylarla koşullar çok daha boğucu bir hâle geldi. Kendimi yetersiz ve hoşnutsuz hissediyordum. Dünya büyümüş ve tepemde tehdit edercesine yükselmişti. Aylar geçip Kuveyt'teki şirketin önemi arttıkça, dünyanın 'ipnotik gücü' daha yayılmış ve baskısını ağırlaştırmıştı.

Dreamer birçok kez çaresizliğin pençesinden beni kurtarmaya geldiğinde, *"Olumlu bir ruh halinde kalmaya bak, aptallık ederek kendini fazla ciddiye alma"* dedi. *"Kendinle dalga geç. Bu her türlü takıntıya ve kendini özdeşleştirmeye karşı güçlü bir antidottur."*

Dreamer'ın sözlüğünde, insanın dünyayla 'kendini özdeşleştirme'si, özgürlüğümüzün azaldığı bir duruma düştüğümüzü gösterir; bizim psikolojik küçülmemizi. *"Sen sonuç haline geldiğinde, dünya sebep haline gelir. Sen küçüldükçe, dünya büyüyerek seni yutar."* Dreamer bu sözleri söylerken benim aklımdan, kendi gözyaşları içinde boğulma tehlikesi geçiren Alice'in görüntüsü geçti.

Dreamer, kendimi özdeşleştirmeye karşı koyabilmem ve insanların 'gerçeklik' olarak nitelediği olayların bu ipnotik damlasıyla yutulmaktan kaçınabilmem için bana bütünüyle bir dizi 'hileyi' ve stratejiyi öğretti. Bunlardan biri, belirli bir noktada, görünüşe göre pek uygun olmayan, en yoğun ve kritik dakikaları bilerek seçip, her türlü etkinliği durdurmaktı. Bir odanın köşesinde kıpırdamadan durup, zamanın benliğimin her santimetre karesine uyguladığı basınçla boğuşarak bunu denedim. O dakikalarda bedenimde, dünyanın beni yeniden avucunun içine alıp, endişelerle kaygıların girdabının içine koymaya çalışan despotluğunu hissettim. Yine aynı despotluk, bana şantaj yaparak, bu kısacık ayrılış ve yaşamımın mekanik olarak önceden düzenlenmiş olayları sürecinde açtığım bu küçük yarık nedeniyle zarara uğrayacağıma dair düşünceler gönderdi. Dreamer'ın bu önerisini uygulamaya koyulunca, ayrı durabilme, olaylardan ve kendimi içinde bulduğum koşulların beni zorladıklarından bağımsız kalabilme becerilerim dikkate değer biçimde arttı. Yaşam ve işim, ciddiyetlerini, alışılmış ağırlıklarını kaybettiler. Ardından, onların ipnotik çekim güçlerinden kurtulunca oyunun boyutlarını yeniden buldum.

Başka durumlarda, diğer savaş taktiklerinin yanı sıra kendimi korurken kullanmak için, aynaya bakarak değişik yüz ifadeleri takınmayı seçtim. Kendi aldatıcı suratlarıma bakarken, oyun içinde bana düşen payı unutmamak için kendimi zorladım. Yakında ölümüne bir karşılaşma olacaktı.

Bu bilinçli çabalarım bir tünel açarak beni Antik Çağların büyük okullarıyla temasa geçirdi. Bu temasım beni, bir diyapazonun zaman kolunun ayarlanan tık tıkları gibi, o okulların öğretilerinin her zerresiyle uyum içinde titreşime soktu. Bu anlar tek tük aydınlık pırıltılarıydı. Onları, ender bulduğum lütuf zamanları olarak anımsıyorum.

İşte tam o sıralarda Dreamer sözcük dağarcığıma unutulmaz '*kendini yenmek*' terimini kattı. Bundan ilk kez bahsettiği zamanı özellikle çok iyi hatırlıyorum. Le Méridien'in çatı katındaki kral dairesinde, teras-bahçedeki geniş yüzme havuzunun başında oturuyorduk. Üstünde beyaz keten bir giysiyle deri makosenler vardı ve koyu renkli bir güneş gözlüğü takıyordu. Hareketleriyle birlikte oradaki her küçük ayrıntı, ona batıdaki ülkeleri çok iyi tanıyan, kibar bir batılı havası veriyordu. Pencereden, Basra Körfezinin koyu mavi sularına, Su Kulelerinin kubbeleri gibi alçalarak gömülen Kuveyt şehrindeki tozlu binalara, çevredeki teraslara ve ince minarelere bakarak konuştuk. Bir girişimci olarak karşılaştığım zorluklarla, sürekli yolumun üstüne çıkan engeller hakkında kendisine bilgi veriyordum. Ona, bir kişinin önderlik anahtarlarına nasıl sahip olabileceğini sordum. Korkusuzluğa, yıkılmazlığa, zafere ve şana götüren sihirli formülü bilmek istiyordum.

Dreamer, "*Bir önder her şeyden önce bir oluş yöneticisidir*" dedi. "O, *kendisindeki olumsuzlukları nasıl tanıyacağını ve onları nasıl çembere alıp*

kısıtlayacağını bilir. Tüm muharebeleri kazanmak için ilk önce 'kendisini yenmesi' gerektiğini bilir.

'Kişinin kendisini yenmesi', olumsuz duygularımızın bizi yönetmesine ve boyunduruk altına almasına kesinlikle izin vermemek demektir. Kendi düşüncelerimizin yıkıcılığını yere sermek ve kendimizi baltalamaya göz yummamaktır. Tüm sınırlarımızı ve benliğimizdeki gölgelerin, şüphelerin ve korkuların koyduğu her engeli devirip aşmaktır.

'Kişinin kendisini yenmesi', iradeyi gömülü olduğu yerden çıkartmak, bütünlüğe doğru geri dönüş yolculuğu yapmaktır.

Yaşamda yapılacak başka bir şey yok! İnsanın benliğinde maruz kaldığı denemeler, işindeki yükümlülükler ve yolculuğunda önüne çıkan tüm zorluklar, onun içinde taşıdığı gürültücü kalabalığı yatıştırmasını ve bütünlüğe doğru kendisini taşıyacak gemilere atlamasını sağlayacak bir o kadar fırsatı temsil ederler."

Bir süre başka bir şey söylemeden, bunları defterime geçirirken yüzümün aldığı feleği şaşmış ifadeye bakıp gülümseyerek bekledi. Ardından masanın üzerinden bana doğru hafifçe uzandı. Bundan önce onunla birlikteyken birçok kez olduğu gibi yine yüreğim kalktı. Birazdan bazı hayati bilgilerin, yani onun felsefesinden benim anlama düzeyimdeki gelişmeyi yıllarca ötelere uçuracak öğreti parçacıklarından birinin daha aktarılacağını sezmiştim. Ona hazır olduğumu göstermek, ama biraz da bana yavaş yavaş yaklaşışının yol açtığı içimde artan gerilimi boşaltmak için, küçük not defterimi açık şekilde dizlerimin üzerine bırakarak, sırtımı dikleştirdim.

Dreamer fısıltıyla, "*'Kişinin kendisini yenmesi', içine sızmaya kalkışacak en küçük bir olumsuzluk ifadesine bile geçit açmamak, içindeki hiçbir alçalmaya veya ıstırap belirtisine, ne kadar önemsiz olursa olsun izin vermemektir*" dedi.

Bekledi. Yüzündeki belli belirsiz bir gülümsemeyle, dikkatle bu açıklamadaki tepkimi gözlüyordu. Ardından sesini değiştirerek bir ninni biçiminde şunları söyledi:

Zaman sana saldırdığında zamanı yut
Istırap sana saldırdığında ıstırabı yut
Şüphe sana saldırdığında şüpheyi yut
Korku sana saldırdığında korkuyu yut

Dreamer'ın bir kavramı açıkladığında veya bir görüntüyü anımsattığında tekrarladığının ve onlardan sık sık yeniden bahsettiğinin ayırdına vardım. Kullandığı bu tekrarların, o zamana dek inandığım gibi sadece bir eğitim yöntemi değil, paralellik üstüne ritmik bir şiir biçimi, yani kavramın veya görüntünün değişik açılardan yeniden sunulması olduğu, bana çok açık göründü. Benim bunları doğrudan yaşadığım bu süre, onun iç jeolojimdeki

psikolojik engelleri devirmesine ve sert birikintileri delip geçmesine fırsat tanıdı. Dreamer yeniden konuşmaya başladığında, aklımdan geçirdiğim bu düşünceleri bir süre için bıraktım.

"'*Kişinin kendisini yenmesi', hem dünyaya bağımlı olmamak, hem de yaratıcılar, yani kendinin, kendi benlik durumlarının ve dolayısıyla dünyanın efendileri olmak demektir.*" Bu 'ayrılma' kapasitesinin tümüyle doğal ve kişinin doğumla gelen bir hakkı olduğunu da sözlerine ekledi.

Sustu ve gözlerini dikerek bana bakmaya başladı. Bakışlarının altında zihnimden, karanlıktan çıkıp zaman ırmağında aşağı doğru giden bir grup şişme botun geçişi gibi anılarım geçti.

Çocukluğumdan bir kesit belirip orada durana dek bu görüntüler sürekli geçti ve giderek daha canlandı. Carmela'nın odasında, yine sık sık sergilediği kaprislerinden birini yapan küçük bir çocuktum. Anlayışlı yetişkinlerin arasında, gözyaşları içinde bağırıp çağırıyordum. Giuseppona bile beni yatıştıramıyordu. Kudurmuş bir haldeydim, ama bir yandan da gözümün ucuyla onları izliyordum. Onlar başka bir şeyle ilgilendikleri sırada, yani kimsenin beni görmediğinden emin olduğumda, geniş gardırobun kapağındaki boy aynasında kendi görüntüme bakıyor ve bu gösteriyi oynama özgürlüğüyle mutlu, art niyetle, sinsi sinsi gülüyordum. Çocukluğumdan unutulmuş bu kesite yeniden kavuşmuştum. O zamanki gizli zevkin tadını yeniden aldım: 'ayrılma' becerisine sahip olabileceğim, o kör ebeveynlerimle yetişkinlerin akıllarının ucundan bile geçmeden, o duruma istediğim zaman girip çıkabilme kudreti. O durumdayken, büyükleri kontrol edebildiğimi hissediyor ve onlara aman vermeden adeta zulmediyordum.

Dreamer müdahale ederek o noktada düşüncelerime girip, "*Ne var ki, bir gün çocuk bu oyunu kesti. Unuttu. Bir zamanlar, ancak istediği zaman taktığı bu maske, artık onun yaşamını zalimce yöneten kalıcı suratı oldu ve çocuk gerçekten kaprisli, alıngan ve zayıf bir varlığa dönüştü. Şu an yorumlayan bu çocuk, dünyayı patronu sayıp, ister iş bağlantısı, ister uyuşturucu olsun, ancak bir şeye veya bir kişiye bağımlı kalabilen kırılgan bir yetişkin haline geldi*" dedi.

Tatlılıkla, ama çelik gibi sert bir bakışla bakarak sözlerini tamamladı: "*Özgürlük, sana bunca zamandır taktığın bütün bu maskelere mal olacaktır*"

10 Düş, Var Olan En Gerçek Şeydir

Orta Doğuda ve Kuveyt'te geçirdiğim o iki yıl boyunca, Dreamer'ın gösterdiği mucizeye içimde bir tür alışkanlık oluşmuştu. Dirlik, sağlık, başarı ve her darda kaldığımda onun mucizevi ve tükenmez bilgeliğine

danışmamı sağlayan olanak için duyduğum şükran, yavaş yavaş onun otoritesiyle alçakça bir rekabete girişmiş bastırılmış bir isyanla yer değiştirdi. Dünyanın bende açtığı binlerce yaradan azar azar enerji kaybediyor ve enerjinin yanında öz güvenim, yaşama isteğim ve sevincim de azalıyordu. Hatta Dreamer'la birlikte yaşantıma giren mucize duygusu bile, açık bırakılmış pahalı bir parfüm gibi buharlaşıp gidiyordu. Tüm dünyam bulanıklaşmaya başlamıştı. Benim canlılık kaybımın bir yansıması gibi, birlikte çalıştığım kişiler de işlerine bir zamanlarki enerji ve coşkularını katmıyorlardı. Sürekli, etrafımı kuşatan problemleri çözmek zorunda kalmam anlamına gelen patron rolüm, beni öldürecekti. *Kendisini yönetemeyen kişi, başkalarını hiç yönetemez.*

Artık iyiden iyiye seyrekleşen karşılaşmalarımızda hâlâ Dreamer'ın sözlerini yazıyor ve onların üstünde uzun süre düşünüyordum; ama içimde açılan derin bir uçurum, 'düş'le, gerçeklik olarak inandığım şeyi birbirinden uzun zamandır ayırıyordu. İnsanın kadim dramı olan Cennet'ten kovuluşunun, yalnızca ta zamanın başlangıcında ve tek bir kez gerçekleşmediğini artık biliyordum. *Beklenilmeyen, hep uzun bir hazırlık dönemi gereksinir.*

Adem'in anlaşılmaz, hatta açıkçası saçma sapan öyküsü, gözlerimin önünde, açılıp yeniden gerçekleşiyordu. Akıllı bir varlık, korku ve ıstırap karşılığında cennetten feragat etmişti. Bu nasıl mümkün olmuştu? Yaşamla ölümü kim niye takas ederdi ki? Ancak insan bunu maalesef yaptı ve hâlâ da yapıyor. Ben de bunu kendi tenimde yaşıyordum. Elmayı ısırmak, sebebin dışta olduğuna, yani dışımızdaki dünyanın, bizi sahiplenen ve denetimi altında tutan bir iradesinin bulunduğuna inanmaya benziyordu. Absürdlüğün tiyatrosu, perdelerini açıp, bu dramı her ölüm anında, 'burada ve bu ânı' her erteleyişimizde yeniden sahneliyordu. Günah işlemek, sözcüğün Yunan etimolojisinde 'sapmak' anlamına geliyordu. Benim günahkâr olmam da özü itibariyle bir sapmaydı; ruhumdan uzaklaşma. Unutkanlık, itaatsizlik ve bölünme zerreleri katlanıp çoğalıyor ve cennete girip onu kirletiyordu.

Her seferinde birazcık olmak üzere, Dreamer'ın felsefesini ütopya dünyasına sürüyordum. Bu vizyon, onun sözleri, hâlâ beni büyülüyor ve ben hâlâ onların nefesinin gücünü hissediyordum, ama sonuç olarak bunların salt teorik şeyler olduğuna kendimi ikna etmiştim. Pratik hususlar tamamen farklı meselelerdi; yüzlerce insanın bağlandığı, hatta kendi ailemin geçimini sağlamam için yönetilecek bir şirkette kendi sorumluluğumun gereği olarak her gün göğüslediğim binlerce zorluk. Şirkette coşkulu çalışanlarla çevriliyken ve Kuveyt şehrinin en seçkin bölgesi Samia'da oturduğum güzel villada emrimde hizmetçilerle bir şoför varken, iki yıl önce Dreamer'ın beni bulup içinden çıkardığı cehennemi ve o zamandan beri bana sunulan harikaları unutmuştum.

Sonunda, Dreamer'ın fikirleriyle ilkelerinin, kasıtlı olarak yaşantımı karıştırmak ve gereksiz yere zorluklarımı arttırmak üzere hazırlandığını düşünmeye dek varmıştım.

Bana, "*'Düş', var olan en gerçek şeydir*" diye öğretti. "*Kendini düşe çelikten bir halatla bağla ve ne bir kimsenin, ne de bir şeyin seni ondan ayırmasına izin ver. 'Düş'ten yoksun bir adam, evrende kaybolmuş bir kırıntıdır.*" Fakat şimdi aylardır, onun dünyasıyla gerçeklik arasındaki bölünmeyi her gün besliyordum. Dreamer sayesinde kazandığım o bir milimlik bütünlüğü, yaşantımda dağları yerinden oynatan benlikteki o belli belirsiz hareketi artık yitiriyordum. Affedilemez günah, günahların en büyüğü, dünyanın bizi yarattığına inanmaktır. Dünyayı tanrımız kıldığımız (hem de ne ıstırap verici ve umursamaz bir tanrı) her an, bu günahı yüreğimizde işliyoruz. Yaratılış Kitabından, Frankenstein öyküsüne, az daha kendi gözyaşlarının içinde boğulan Alice'in masalından, *Blade Runner*'a dek insan kendisine sürekli olarak, kendi yarattığı şeyin kurbanı haline gelen yaratıcının ebedi öyküsünü anlattı. Bizim önerdiğimiz görüşe göre, dünya baskın çıkar, biz de onun gerçek olduğuna inanır ve onu her şeyin üstünde tutup putlaştırırız.

"*Sen dünyayı gördüğünde, o çoktan yaratılmıştır.*" Bir keresinde bana, dünyaya 'yaratıldı' denmesinin nedeninin bu olduğunu açıklamıştı. O arkadan gelir. Sonuçtur! Önce gelen sebeptir. Ancak pek az kişi dünyanın ne bir yönü, ne de kendi iradesi olduğunu anlayabilir.

"*İrade yalnızca bireye aittir; dünyayı yönetir o. İrade yoksa, dünya mekanik olarak üstün çıkar.*"

Bu insanı kaygılandıran bir keşifti! Dünyanın, yani bir kütlenin, bir iradesi olmayacağını anlamak, birisinin uçuş sırasında uçağın pilotu olmadığının ve birkaç dakika içinde tüm kontrolları öğrenip uçağı kullanması gerektiğinin farkına varmasına benziyordu. Bu endişemi gördüğünde, "*Bundan dolayı endişelenmen yersiz, çünkü ancak dünyaya bağımlı kalmanı sürekli kılmaya yarar*" dedi.

"Dünyaya bağımlı olmak tam anlamıyla ne demektir?" diye sordum. Bunu sorarken, hâlâ inanmayı arzu etmeme rağmen, onun felsefesiyle uyuşmadığımı her zamankinden daha fazla hissediyordum.

Dreamer sorumu sert biçimde, "*Bu, 'unuttuğun' zaman, senin küçüleceğin ve dünyanın sana patron olacağı anlamına gelir*" diye yanıtladı. "*İradesiz insan, psikolojik cüceler haline indirgenerek kendi evreninde kuyrukları bacaklarının arasında kısılı, suçluluk duygularının ağırlığı altında beli bükülmüş ve kendi yarattıkları hayaletlerden ölümüne korkarak dolaşır.*" Ayrıca sözlerine, bu duruma indirgenen insanın artık suçlamak, şikayet etmek ve bahaneler bulup kendisine acımaktan başka yapabileceği hiçbir şey olmadığını ekledi. Bu, insanın dünyada hâlâ içinde bulunduğu

koşuldur; hafıza reçinesi eriyip minnettarlık kanatları yitirildiğinde, İkaros gibi baş aşağı içine atladığım bir koşul.

Pirandello'nun[29] Enrico IV [Henry IV] karakteri gibi, kendimi sadece oynamam gereken bir rolde hapis bulmuştum. "*Bir iş adamı olmak veya bir girişimcinin çok kapsamlı rolüne girmek, özgür olmak demek değildir. Kişinin kendisini o rolle özdeşleştirmesi, sadece hapishanesini değiştirdiğini gösterir. Yalnızca yeni bir hücreye girdin. Özgürlük, kendini dünyayla özdeşleştirmekten kurtulmak, tüm yaşantını yöneten ıstırap ezgisini ebediyen silmek demektir.*"

Yüreğimde öten cırcır böceğine tahta tokmağı çoktan fırlatmış, 'O'nun başıma dert açan sesini kısmaya vermiştim. Aylar geçtikçe Dreamer'la irtibatım giderek seyrekleşti ve nihayet neredeyse bütünüyle kesildi. O sıralar artık kendi dayanıklılığıma daha uzun süreler boyunca bel bağlıyordum. Zamanla, ben farkına varmadan inatçı bir devridaim oluşturup dönüp dolaşıp önüme sorun halinde gelen çözümlerin peşinde koşar ve ter döker olmuştum. Dreamer'ın enerjisiyle doldurulan güneş bataryaları artık zayıflıyordu. Görünürde her şey eskisi gibi yürüyordu, fakat yaşantıma Dreamer'la birlikte giren o enerji, o özel aydınlık, benliğimdeki yüzlerce yaradan, yerine konması mümkün olmayan değerli bir sıvı gibi fışkırarak kaçıyordu.

Antrenmanlarımı artık sürdürmüyordum. Bedenimi ihmal ediyordum. Yorgunluğumu, oluşan kırışıklıklarla diğer yaşlanma belirtilerini ve bedenimin kötüleşmesini, ağır çalışma koşullarıma ve uykumu alamamama bağlayıp hoş görüyordum. Oysa, 'düş'ü terk ettiğimden beri, Dreamer'la birlikte yürüdüğüm yoldan geri dönüyordum.

Ekip arkadaşlarına güvenmek, sadakat ve hatta bazen katkıda bulunan kişilere hürmet, yani kişisel yeteneklerime bağlı olduğunu saydığım şeyler bile, Dreamer'la aramızdaki ilişkimin birer yansımasından başka bir şey değilmiş. Çalışma ortamındaki bu tür insan ilişkilerim giderek zayıfladı ve bazı durumlarda tümüyle yok oldu. Bu değişimden dolayı başkalarını suçladım. Hepsini açgözlü, nankör ve sömürücü görüyordum. Bu sürede sorunlar ve çekemezlikler her zamankinden daha tehlikeli boyutlara ulaştı ve başarısızlıklar daha sık görülmeye başlandı. Yine de bu olayların çoğunda, en azından başlarında, işler tatlılıkla, hatta çok zevkli biçimde yürüyordu. Artık yaşamımdan neredeyse bütünüyle çıkmış olan Dreamer'la karşılaşmalarımın ve irtibatlarımın giderek seyrelmesini, başlarda büyük bir umursamazlık ve rahatlıkla karşıladığımın farkına vardım. Giyim tarzım basitleşti ve alışkanlıklarımı daha az kısıtlar oldum. Sosyal dernek toplantılarını, sefaret resepsiyonlarını ve villalardaki özel davetleri kabul

[29] Luigi Pirandello (1867-1936). 1934 Nobel Edebiyat ödülünün sahibi İtalyan yazar. (ç.n.)

ediyordum. Lokantaların ve şehirde en çok rağbet gören gece kulüplerinin müdavimlerinden olmuştum. Dreamer bana her zaman mütevazı davranmayı önerdi; fazla ortalarda olmadan, sadece bazı nadir vesilelerle, titizlikle seçilen ve stratejik biçimde hazırlanılan birkaç resmi davete katılmak. Dreamer'ın bana verdiği disipline göre, önemli iş toplantılarının arifesinde yiyeceğe, spora ve okumaya dikkat ederek kendim üzerinde çalışmayı yoğunlaştırmam gerekiyordu. Bir dikkat ve farkındalık durumunu pekiştirmek, dünyaya açık en küçük bir delik bırakmamaya ve hiçbir şeyin, uzun aylar boyunca 'uygulamalı çalışma' yaparak biriktirdiğim kıymetli cevheri, bu serveti kirletmesine izin vermemeye yönelikti.

Bunların çoğundan kurtulunca, kendimi barış sürecindeki aşırı idmanlar ve katlanılması güç zorlamalardan oluşan yorucu rutinini kesmesini sağlayacağı için savaş haberini büyük keyifle karşılayan bir Sparta'lı gibi hissettim.

Bu sıralarda Kuveyt semalarında bir savaş tehlikesi, kara bulutlar gibi toplanıyordu. Irak sınırında her gün çatışmalar çıkıyor, politika ve iş ortamı bu küçük Şeyhliğin geleceği hakkında belirsizlik ve huzursuzluk belirtileri gösteriyordu.

Bazı uluslararası tedarikçiler mukavelelerdeki önlemlerini yükselttiler ve birkaç kere de transfer önerisi götürdüğümüz bazı batılı yöneticiler, önceden bizimle bir işe giriş sözleşmesi imzalamış olmalarına rağmen, son dakikada fikir değiştirip buraya taşınmaktan vazgeçtiler. Bu semptomları en aza indirerek, her iş bağlantısını şirketin gelişmesini düşünerek yapmaya çalıştım. Çabalarımı yoğunlaştırdım ve DBDO International'ın yerel temsilciliğini aldığım yeni bir ürün grubunu, büyük bir reklam kampanyası başlatarak piyasaya sürmeye karar verdim. Bu şirketin, Avrupa kültürüyle yetişmiş genç bir Libyalı olan Genel Müdürü, bu projeye çok uygun olduğunu düşündüğü yeni bir İngiliz yöneticiyi atamaya söz verdi.

Bu hanım yönetici birkaç gün içinde El Abadi Kulelerindeki ofisimde benimle buluşacak ve fikirlerini bana sunacaktı.

Heleonore'yle böyle tanıştım. Reklam kampanyasıyla ilgili olarak bana sunduğu fikirlerinden fazla bir şey anımsamıyorum, ama o gülümseme, bu hanımın canlılığı ve Endülüslü atalarından gelme güzelliği bende unutulmaz bir etki bırakmıştı.

Dreamer'ın sözlerini anımsadım ve Heleonore'nin Kuveyt'te tanışacağım değerli hücrelerden biri olmasını umut ettim. Tüm dileklerimi tek bir cümle içinde toplayıp, yüreğimden tüm gücümle diledim: 'Tanrım, bu o kişi olsun'

O günden sonra onu hemen her gün gördüm. Hyatt Club'da beraber yüzmelerimiz ve yaptığımız tenis maçları, Su Kulelerinin dev kubbesinde bir buluşma ve oradan Körfezin ışıklarını birlikte seyredişimiz, Méridien'deki Versailles'da bir akşam yemeği, hızlı flört dönemimizden bazı enstantanelerdi.

Heleonore kısa zamanda benim en büyük destekçim, dostum ve çocuklarımın sırdaşı oldu. Yaşamımıza nazikçe ve engellenemez bir biçimde girerek günden güne adım adım ilerleyip her köşeyi doldurdu. Herhalde hiçbir işgal bu kadar dirençsiz karşılanmamıştır.

Giuseppona hiçbir şey söylemedi, ama onaylamadığını biliyordum. Onun tavrını Dreamer'dan uzaklaşmama, itaatsizliğime bağlamamıştım. Bunun bir kıskançlık biçimi olduğunu düşünmüştüm. Kendi rolüne doğrudan bir tehdit karşılığında gösterdiği, anlaşılabilir ve geçici bir tepki olduğu yargısına varmıştım. Aslında, Giuseppona benim bir dertler denizine girdiğimi sezmişti. O, Cuma günü doğmuş ve Roma'dan çok daha eski Neapolis'i kuran uygarlığın kehanet ruhuyla, gizemli lisanını almıştı. Onun ne üstyapısı, ne de zihinsel planları bulunan, eğitimle kirlenmemiş ilkel bilgeliği, 'bilmeden bilen' birisinin saflığının, samimiyetinin ve basitliğinin gücüne, özün parlaklığına sahipti.

Bir kez daha deniyordum. Luisa'nın ölümünden beri, yeniden mutlu ve gerçek bir aile kurabileceğime inanmaktan hiç vazgeçmemiştim. Jennifer ve Gretchen ile yaşadığım önceki ilişkilerimi bitiren bildik talihsiz olayların hâlâ dış koşullar yüzünden başıma geldiğinden kesinlikle emindim. Nasıl derler bilirsiniz, aşkta talihim yaver gitmemişti. Hepsi bu! Er geç, doğru kadını bulduğumda her şey mükemmel olacaktı. Böylece kaldığımda mutlu bir yazgının bana dokunabileceği, yani değişmem gerekmeden, hâlâ yaşamımda geçmiştekilerden farklı olaylarla koşulların üretilebileceği kurmacasıyla kendimi kandırıyordum.

Dış dünya, senin psikolojinin maddeleşmiş halidir. Yaşamında önüne çıkan her soruna, her zorluğa önceden onay veren sensin.

Kendini bileceğin gün, dünyanın niye bu halde olduğunu anlayacaksın.

Heleonore'nin gelmesiyle birlikte Dreamer'ın sesi benden iyiden iyiye uzaklaştı. Cemil her sabah kumlu bahçemizdeki hurma ağaçlarından taze hurmalar topluyor, bunları bize hazırladığı kahvaltı tabağında taze beyaz peynir ve küçücük siyah zeytinler yanında, belirgin bir nane ve maydanoz tadı olan *tabule*[30] ile birlikte sunuyordu. Aylarımız coşkulu, ama açıkça ifade

[30] tabule [*tabbouleh (İng. yazılışı)*] (Arapça): bulgur, domates, maydanoz, nane ve taze soğanla hazırlanan bir Lübnan salatası; kısır. (ç.n.)

edilemeyen ince bir ıstırapla lekelenmişçesine aslında mutsuz geçti. Bu duygu, okulu kırma keyfinin, Carmela'nın beslenme çantama koyduğu sandviçleri boğazımdan aşağı bir an önce yuvarlama zorunluluğuyla gölgelenmesine benziyordu.

Bana göre dünya, bizim birlikteliğimize bu şekilde taş koyuyordu. Oysa gerçekte, yaralı bilincimde yasadışı durumumu dünyaya ilan edişimi ve görünmez bir kuralı ihlal ederek karşı gelişimi bağışlayamayan bendim.

Dreamer beni bir kral olmaya hazırlıyordu, oysa ben yine sıradanlığı seçmiştim. Beni bağımlılığın gettolarına, geçmişimin cehennemlerine geri götürecek bir kadınla, ancak onun fikirleriyle sözlerini unutup yaşamımdan uzaklaştırınca karşılaşabilmiştim.

İlk aylarda Dreamer'ın öğretilerinden pek eksik kaldığımı söyleyemem. Kendi kanılarım bu yeri yeterince doldurmuştu. Buna rağmen içimde, çok yakında gelecek bir felaketi bildiren bir kehanet haberine veya hurafelere dayanan bir öngörüye benzeyen karanlık bir huzursuzluğun büyüdüğünü hissediyordum. Artık çok gerilerde bıraktığımı düşündüğüm, suçluluk duygularıyla olumsuz imgelemelerin oluşturduğu bu duygusal safra, yaşamımı yeniden eline geçiriyordu.

Sonrasında artık Kuveyt vatandaşı olamayacağımız o akşam, Heleonore ile bencilliklerimiz dışında hiçbir şeyi umursamadan mutluluğumuzu kurabileceğimiz fikri, bu İslam göğündeki hilalin batışı gibi yok oldu. Sadece Dreamer'a göre değil, artık Kuveyt yasalarına göre de suçlu kişilerdik. Yaşamının her yönünde Kur'anı mutlak yasası olarak benimseyen, kamu yaşamında olduğu kadar özel yaşamda da amansız biçimde geçerli, çok katı ahlak kuralları olan bir ülkede aldığımız riskler, bundan sonra göz ardı edilemezdi.

Bu ülkeyle, işimle ve Yusuf Behbehani'yle olan bağlarım günden güne giderek gevşerken, buna karşın Alplerin eteğinde, göllerle çevrili, Piemonte'deki ev ve İtalya'daki yaşam, karşı konulmaz bir hasretle bizi sürekli geri çağırıyordu.

Kuveyt'te sahip olduğumuz her şeyi ve tüm koşullarımızı kapkara boyayan, buna karşın, İtalya'da bizi beklediğine inandığımız her şeyin çekiciliğini abartan bir coşku halinin etkisi altına girmiştik. Heleonore, gidip Chià'daki evde yaşamak fikriyle kendinden geçmişti. Onunla birlikte, evi nasıl daha kullanışlı bir hâle getireceğimizi, onarımları nasıl tamamlayacağımızı ve aile düzenini planlıyorduk. İtalya'ya dönmemizin harika olacağını hayal ediyordum. Çocuklar 'normale' döneceklerdi. İtalya'ya yaptığım son yolculuklarımdan birinde ceketimin cebinde saklayıp getirdiğim dişi cocker Soshila bile o zaman gerçek bir köpek gibi yaşayabilecekti.

Kadınlara hoşgörü göstermeyen bir ülke olan Kuveyt'te, Müslümanlarca köpekler de murdar hayvanlar sayılıp kendilerinden uzak durulmaktaydı ve aslına bakarsanız, burada hemen hemen hiç köpek görülmezdi. Dişi cocker'ımız Soshila'nın hizmetçilerden birine hafifçe dokunması bile onun koşarak abdest almaya veya kim bilir başka ne temizlenme ritüellerini yerine getirmeye gitmesi için yeterliydi.

Küçük köpek yavrusunun burnunu ceketimin cebinden dışarı uzatmasına izin verdiğimde Giorgia'yla Luca'nın sevinçlerini görmenin keyfi her şeye değerdi. Bu olayda Dreamer bana özellikle çok sert davrandı. Çocuklara o kültürde nefret edilen bir hayvanı hediye olarak verme kararımın, bilinçsizce yapılmış olması kadar, bir benmerkezcilik de gizlediğini açıkladı.

Dreamer bu konuda bana, "*Akıllı birisi hangi kültür ortamında bulunuyorsa bulunsun, onu aralarına kabul eden kişilerin gelenek, adet veya dini inançlarına, her ne olursa olsun saygı gösterir. Onun seçimlerini yüreğindeki bir bilgelik belirler. Onun zamana ve coğrafyaya bağlı olmayan kendi ahlak ilkeleri, yasalara ve ahlak kurallarına uyması açısından hiç çaba göstermeksizin kendisini hep evinde hissetmesini sağlar*" dedi. Katılmasam da, bu konuşmasını ve özellikle onun son kısmını, tam olarak onun kullandıklarıyla sözcüğü sözcüğüne yazmıştım: "*O köpeği aranıza katman, sendeki gizli bir kibrin ve seni oluş merdiveninin üst basamaklarına çıkmaktan alıkoyan, seni diğer insanlardan ayıran bir bölünmenin meydana çıkışıdır. Bir gün, kendinde bu olgunun ayırdına vardığında onu iyileştirebileceksin. Bunu tam olarak kavrayana dek şimdilik bir 'skandal yaratmaktan' geri durmaya çaba göster.*"

Doğrusunu söylemeliyim ki, o sırada bana çok acımasız gelen bu dersin anlamını kavrayacağım uygun zaman gelene dek bir süre daha beklemem gerekecekti. Denk gelip de İncil'i açtığım bir gün, İsa'nın, Sezar'ın topladığı haracı, bir 'skandal yaratmaktan kaçınmak' için ödemesini Petrus'a buyurduğu meseli okudum. Bunu ödeyebilmesi için gereken madeni parayı, henüz tuttuğu balıklardan birinin ağzında bulacaktı. Zaten orada durup duran, varoluşun bir sayfasının içeriğindeki açıklama, sanki üzerini örten perde birdenbire kaldırılmışçasına aydınlığa kavuşmuştu. Bu keşfi yaptığımda, sadece küçük cocker yavrusu bölümü değil, aynı psikolojik düzeneğin ipliğine bağlı oldukça uzak olaylar da açıklık kazandı. Her şeyin merkezinde olmak isteme ve 'skandal yaratma' arzusu, kibir ve benmerkezcilik kadar açık göründü. Bunlar, birçok kişinin, aşırı uçlardaki sporlara ve tehlikeli serüvenlere olan tutkularından, bir başka ırk veya ten rengindeki çocukları evlat edinmeleri gibi insaniyetperverlik veya hayırseverlik gayretlerine kadar en aykırı ve en akıl ermez davranışlarının ardındaki gizli güdüleyiciler ve bu davranışların nedeninin en derin

açıklamasıydı. Bazı insanların okyanuslara bir kanoyla açılabilmesinin, kalkıp katedraller yaptırmasının veya bir dini mezhep kurmasının asıl nedeni kibir ve benmerkezcilikti. Bir 'skandal yaratmanın' tam aksi kutbunun, uygunsuz dedikodular, düşmanlıklar ve yersiz antipatiler yaratmaktan sakınan, sessiz kalmayı yeğleyen kişilerin gösterdikleri davranış olduğunu anladım. Bu sessizliğin arasında, diğer binlercesinin parmaklarının ucuyla bile dokunmayacakları sorumlulukları, gösterişten uzak bir tavırla gözlerini kırpmadan alacak kişiler vardı. Arkadaşım olan bir çifti anımsıyorum. Erkek, bir çocuk doktoru, kadın, bir üniversite öğretmeniydi. Bu çift, insaniyetperverlikleri nedeniyle, Ekvadorlu bir bebeği evlat edinmek istediler. Sırf bu amaçlarına ulaşabilmek için, o ülkeye defalarca yapılan uzun yolculuklara katlandılar, birçok zorluğun üstesinden geldiler, aracılara ödemeler yaptılar. Ama sonunda annenin sağlığını da yitirdiler.

Bu anımı Dreamer'a anlattığımda, "*Kendi ülkelerinden bir çocuk alsalardı, bu uğraşlarının hiçbirine gerek kalmayacaktı*" dedi. "*Beyaz bir çocuk kimsenin dikkatini de çekmezdi ve herkes çocuğun onların gerçek oğulları olduğuna inanırdı. Bu kimseye göstermeden oruç tutmaya veya dua etmeye benzerdi, yani, kimsenin bir şeyi bilmesine asla gerek kalmadan onu büyütürlerdi.*"

Halbuki, koyu tenli bir çocuk bir 'skandal yaratacaktı' Çevrelerinde antipati ve kin duygularıyla bölünmeleri kışkırtacaktı. Onları, görünüşte dışta olan, ama aslında içlerindeki, bu çocuğu evlat edinerek acısının dinmesini bekledikleri, kendilerinden bir şekilde gizlemeye çalıştıkları veya bilincinde olmadıkları ırkçılık ve suçluluk duygularıyla, bastırılmış şiddetlerinin canavarlarıyla kavgalara girmeye zorlayacaktı.

Dreamer'a, arkadaşlarım olan bu çiftle yıllar sonra tekrar karşılaştığımı, onları dünyaya fena halde küsmüş ve aşırı derecede çökmüş gördüğümü anlattım. Geri kafalı bir çevrenin ve insanların hoşgörüsüzlüğü yüzünden çocuklarının ve hatta kendilerinin, her gün irili ufaklı binlerce sıkıntı ve kötü muameleye katlanmak zorunda kaldıklarını anlatmışlardı. Bu tepkiler o kadar yaygındı ki, benzer sorunları olan ebeveynlerle birlikte, haklarını korumak ve bu 'sevgi edimlerine' ilham veren ilkelerin doğruluklarını duyurmak için 'savaşan' bir dernek kurmaları gerekmişti.

Nihayet, bu çiftin bir süre sonra eskisinden daha kırgın ve mutsuz olup ayrı yaşamaya ve sonunda da boşanmaya karar verdiklerinden bahsettim.

"*Arkadaşlarının kararlaştırdıkları evlat edinme, inanmak istedikleri gibi bir sevgi edimi değil, aralarındaki ilişkinin boşluğunu doldurmak için bir girişimdi. Dışarıdan hiçbir şey, bir bebeğin evlat edinilmesi bile onların iç ölümlerini, korkuyu, yalnızlığı ve ıstırabı yok edemezdi.*"

Dreamer'a, bu çiftin neden bunca saldırıya uğradığını, onların ve diğer benzer durumlardaki çiftlerin edimlerinin neden bu kadar çok antipati ve toplumdan dışlanma ile karşılaştığını sordum.

"Dünyanın saldırıları bir kutsamadır. Onlar daima bizi iyileştirmek amacıyla gelirler. Dünya, olmadığına inanılan bu eksikliğin, bu hastalığın olduğunu duyurmak için dıştan müdahale etmek zorunda kalır."

Dreamer'ın anlattığına göre, kendilerine karşı biraz daha samimi olabilselerdi, aslında onların bebeği evlat değil, bebeğin onları ailesi olarak aldığını anlarlardı, yani gerçek insaniyetperverliği bu bebek yapmıştı. O küçük yavru, onların huzursuzluklarıyla mücadele etmeye, yalnızlıklarını emip kaldırmaya, onların korkularını, suçluluk duygularını ve kısırlıklarının ezikliğini iyileştirmeye geldi. Dreamer'a göre tüm bunların farkına varabilselerdi, o bebeği evlat edinmelerine gerek kalmaz ve bunca çatışma ve antipatiyi kendilerine çekmezlerdi.

Dreamer sözlerini, *"Dünya bilir!"* diyerek tamamladı.

Bu çifti çok iyi tanıdığım için, Dreamer'ı dinlediğimde, bir 'farklı' bebeği evlat edinirken, akıllarına hiçbir zaman getiremeyecekleri, kendilerine bile asla itiraf edemeyecekleri motivasyonlarla yönlendirildiklerini şimdi 'görüyordum' Gösterdikleri böylesine olağanüstü yüce gönüllülükteki bir davranış karşısında diğer insanların gözlerindeki hayranlığı görmekten başka ne onların daha fazla hoşuna gidebilirdi ki?

Bunları yazarken, herhangi bir insani edimin ardındaki kendi yalanımızı, bencillik ve kibrimizi keşfedebilmenin uzun bir uygulamalı çalışmayla öz gözlemleme gerektirdiğini biliyorum. Bu beyanın katılığının farkındayım ve bunun tüm sorumluluğunu üstleniyorum.

İnsanlığın bir hücresi olarak, ben kendimde, bizi çürüten ve ölümden olduğu kadar yaşamaktan da korkmanın pençesine düşüren olgunun, ilk bakışta ihmal edilebilir ve önemsiz görünen bu cahilliğimiz olduğunu keşfettim. Benliğimizdeki önemsemediğimiz bu gölge, bu iç suçluluğun farkına varılmaması sonucunda kendisini dünyanın ekranına yansıtır ve tüm bu dehşet, zulüm ve şiddet ortaya çıkar.

Yaklaşan savaşın belirtileri giderek artıp yoğunlaşınca, Kuveyt'ten ayrılmak için bahaneler yaratmam gerekmedi, yahut en azından biz öyle olduğuna inandık. Bir kez İtalya'ya dönmeye karar verince, her gün bunu haklı çıkaracak yeni bir neden aradık ve bulduk. Uzun süredir üzerinde düşünülen karar, sanki birkaç saat içinde alınıvermiş gibi görünüyordu.

Şeyh Yusuf Behbehani, ne şaşırdı, ne de fazla hoşnutsuzluk gösterdi. Varlıklarımı şirkette nakite çevirdim ve fikir birliğiyle baş yardımcımı yönetimin başına atadık. Dreamer'ın benim için yarattığı bu pozisyona beklenmedik bir biçimde kendinin atanması üzerine Roger'ın memnuniyetle parıldayan gözlerinde, benim mahkumiyet hükmümü okuyabiliyordum. Ne var ki geri dönebilmek için artık çok geçti ve ben bu aydınlığın zayıf ışıltısını boğarak söndürmeyi tercih ettim.

Heleonore de DBDO International'daki işinden istifa etti. Tüm aile, yanımıza dişi cocker Soshila'yı da alıp Kuveyt şehrinden ayrıldık. Sanki bir dekompresyon kabinine girer gibi, önce Kıbrıs'ta kısa bir mola verdikten sonra, birkaç gün de Atina'da geçirdik ve nihayet İtalya'ya vardık.

BÖLÜM VII

İtalya'ya Dönüş

1 Şerh

Sıkıntılı bir düşünceyle birdenbire uyandım. Gözlerimi defalarca ovuşturdum, fakat bu kabus kaybolmadı. İçinde uyandığım bu çıplak oda molozla doluydu. Tavandan sarkan bir ampulün ışığında, duvarlardaki açıklıklarda çıplak taşlar ve henüz sıvanmamış tuğlalar görünüyordu. Ağır ağır geçen birkaç saniye boyunca, bu evin Samia'daki muhteşem villamızın yerini aldığına inanamadım.

Duvar diplerine baktığımda, alçıyla tutturulmuş plastik borulardan çıkan renkli kablo demetleri dikkatimi çekti. Heleonore yanımda uyuyordu ve onun varlığı, karnıma giren bir sancıyla birlikte gördüğüm her şeyin gerçek olduğuna inanmamı sağladı. Chià'daki bu ev, bizim o düşleyip durduğumuz evdi.

Olaylar silsilesini geriye doğru gözden geçirerek, beni yine geçmişin pençeleri arasına atan bu şeyin kökenini araştırdığımda, Dreamer'a itiraf edebilme cesaretini bulduğum güne dek yıllarca gizli tuttuğum ve kendimi bu nedenle affedemediğim bir olgu üzerinde özellikle duruyorum. Dreamer, Kuveyt'e gitmemden önce beni zorlayarak, "*Kesip at! Ebediyen kopar! Eski dünyanın tek zerresini bile yanında götürme*" demiş, O bunları söylerken, ben yüreğimde ölümü hissetmiştim. ACO Corporation'dan ayrılacağım sırada, tam karşılıklı ilişik kesme belgem imzalanırken, bir talepte bulunmuştum; kabul edilen talebim uyarınca da ilişik kesme belgesine bir şerh konulmasına izin verilmiş ve bunu ben gizli tutmuştum. Bu şerh, eğer iki yıl içinde şirkete dönmeye karar verirsem, eski işime tekrar

başlayabileceğimin teminatıydı. Bana bu tuzağı kuran istem dışı irade, bu şerhin metnini yazdırarak beni tekrar geçmişe götürecek kapıları açık bırakan dalavereci korunma arzusu hakkında o kadar kafa patlattım ki...

Avrasya steplerinin buzlarda yatan gizemli bir halkı olan İskitlerin şefleri, güneye doğru bir göçe koyulmaya, ya da batıyı fethetmek için bir savaşa girişmeye karar vermek için, bir ateşin başında toplanır, uzun uzun derin düşünmeye otururlarmış. Günler hatta aylar alabilen bu karara varma sürecinin sonunda, bir kez karar verildi mi bunun artık geri dönüşü yokmuş. Ailelerini ve mallarını at arabalarına yükler yüklemez, dönüp arkalarındaki her şeyi yakarlarmış; köprüleri, evleri, ekinleri ve yanlarında götüremedikleri her şeyi.

Oysa ki, yeniye doğru yola çıkarken benim davranışım bundan ne kadar farklı olmuştu!

Bunu kendisine itiraf ettiğimde Dreamer, "*Seni korku yönlendiriyor*" dedi. "*Yaşantını, kendini kalabalıklara uydurarak yaşadın; kendi 'düş'üne, kendi eşsizliğine saygı göstermeye cesaret edecek bir fırsatı bile bulamadan geçen, yıllar yılı bağımlılık.*"

Sözlerine devam ederek, "*Odysseus, verdiği sözden dönmemek, yani, 'düş'ünü unutmamak için kendisini gemisinin ana direğine bağladı. Direğe bağlandığı halatlar, onu aslında kendi ilkelerine bağladı. Bu bir 'Okul bünyesindeki kişinin', bütün kahramanlar gibi kendini bilen kusursuz bir kişinin davranış biçimidir!*"

Tatlı tatlı, "*İtaat etmekten korkma. Okulun ilkeleriyle aynı saflara geç*" dedi. "*Okula itaat etmek, bağımlı olmak demek değil, yüreğindeki en temiz, en gerçek şeyi izlemektir. Daha yüce bir dürüstlük ve samimiyet düzeyine yaklaştığın gün, arada bir ayrılık olmadığının farkına varacaksın. Dışında olduğunu sandığın Okul, içindeki Okulla, yani iradeyle bütünleşecektir.*"

ACO'daki iş ve Chià'daki ev, atmaya elimin varmadığı köprülerden sadece birkaçıydı; yaşamımı ezgilerinin çağrısından sakınamadığım sirenlerden bazıları. Çağrıları benim için kesinlikle öldürücü olacaktı. Benim dünyamla Dreamer'ınki arasındaki mesafe, aşılması olanaksız hâle gelene dek açıldı.

2 Buruk Bir Uyanış

Buraya geldiğimizden beri, yaban otları bürümüş bahçenin ve evin dış duvarlarından birinde kurulan iskelenin çarpık geometrisinin görüntüleri bizim için buruk bir uyanıştı.

Koca bir kuruluşun ve uluslararası bir takımın başı olarak Kuveyt'te geçirdiğim dönem, daha oradan ayrılmamızdan sadece birkaç hafta sonra uzaklarda kalmıştı bile. Artık Heleonore bile, büyük bir güvenle ardı sıra gittiği adamı tanımakta zorluk çekiyordu. Dreamer, beni yüksek bilgelikteki cesur bir vizyona açarak ümitsiz dünya betimlememi alt üst etmiş, bedenimle ruhumu iyileştirmiş ve bana zenginliğe uzanan yolu göstermişti. Onunla özgürlüğü tatmıştım; ıstıraptan, şüpheden ve korkudan kurtuluşu. Onun yanında, katı yazgımı parçalayıp yaşamımı bütünüyle değiştirebilecek bir enerjiye kavuşmuştum. Ama ben, ona borcumu bana emanet ettiklerini terk ederek ödemiştim. Heleonore'yle olan ilişkimi ondan gizlemiştim. Sözleri, çok uzaklardan hâlâ yankılansalar da, beni ona bağlayan altın iplik ebediyen kopmuş gibi görünüyordu.

Vizyonla gerçeklik bir ve özdeştir.

İşte Heleonore'nin hoşlandığı aslında buydu! Kendi düşüncelerim gibi gösterdiğim, Rostand'ın dokunaklı bir oyun karakteri gibi hâlâ ağzımdan hiç düşürmeden tekrarladığım, Dreamer'ın bu sözleri, felsefesi ve gücü. Kendimi beğenmişliğim ve aldıklarıma şükran duymazlığım yüzünden, önce O'ndan uzak düşmüştüm, şimdi de büyük bir güvenle ardımdan gelen bu kadını kaybediyordum. 'Düş'e verilen görkemli söz unutulunca, yaşamım durumunun yamalarını gösteriyordu.

Benliğimdeki bu kırılma, geçmişin tüm hayaletlerinin yeniden ortaya çıkmasına neden oluyor ve beni Dreamer'la karşılaşmamdan önceki New York koşullarıma geri götürüyordu. Dış görünüşümle, tutumlarımla bile o zamanlarki adama dönmüştüm. Bedenimde, yüzümde, bir psikolojik çürümenin sonuçları giderek yayılıyordu. Dreamer'ın yarattığı kararlı, zarif, yanında çalışanların sevdiği ve kendine güvenen, şirket patronu, dinamik adam, maalesef kendi gölgesine dönüşüyordu. Evin içinde oradan oraya endişeyle dolanıyordum. Zamanımı, ev için hesaplar yaparak, işçilerle şöminenin veya yer karolarının nasıl yerleştirilmesi gerektiğini tartışarak, bir sınır ihtilafı nedeniyle bir komşumla dalaşarak veya bir yağmur borusunun gidere bağlantısıyla uğraşarak geçiriyordum.

Komşularımla iyi ilişkiler kurmaya çalıştım. Hatta bu amaçla onlara Kuveyt'ten getirdiğim bazı elektrikli aletleri hediye ettim ve onları evime davet ettim. Fakat tüm bu gayretlerim onların düşmanlıklarını yatıştırmaya yetmedi.

Heleonore ve ben, bir neozoik kıvrımda gizlenmiş o küçük ülkede suçlu sayılıyorduk. Şimdi, daha buraya varır varmaz, sanki buradakiler de suçumuzu duymuş ve kimsenin bizi hoş karşılamaması için genel bir emir çıkarılmış gibi tüm dünyadan dışlanmıştık. Tüm ülke, ipnotik bir itaatin şaşmazlığı ve çabukluğuyla, yaşamımızı zorlaştırmak üzere bu emre uymuştu. Giorgia'yla Luca'nın okula kabul edilmelerinden, evdeki

onarımları yapabilmek için alınması gereken belediye izinlerine dek her şey inanılmaz engellerle karşılaşıyordu.

Şikayet ettim, homurdandım, bürokrasiyi, olayları, kişileri, koşulları suçladım ve değişimin sadece görünüşte olduğunu anlamadım.

O kapıyı ardımda açık bırakarak, başarısızlığıma karar vermiş ve yenilgimi çoktan planlamıştım.

"İnsanın en büyük düşmanı kendisidir! Bir insanın sıradanlık hapishanesini terk etmesinin, kendi sınırlarına karşı ayaklanıp saldırmasının, dünyanın betimlenmesini alt üst etmesinin ne denli zor olduğunun en belirgin örneğisin sen. Hissettiğin şu acı, ıstırap çekmeye sarsılmaz bağlılığın, bunun en açık kanıtıdır.

Yaşamın, sanki köklerinden çürümüşçesine solmuş ve hissizleşmiş görünüyor, ama gerçek şu ki, sen zaten asla bu yoksulluktan, bu acıdan ve bu mahpusluktan başka bir şey düşlemedin."

Giuseppona, kendisiyle özdeşleşen, dünyanın neresine gidersek gidelim evi bir ezgi gibi dolduran neşesini ve konuşkanlığını yitirdi. Artık onun komik fıkralarını, doğaçlama oynadığı, mırıldanmalardan ront oynamaya dek giden, sonunda bir destan havasına bürünen teatral piyeslerini ve ailenin yaşadığı güncel veya geçmiş tüm olaylara verdiği şiirsel görüşlerini işitemiyordum. Dünyaya geldiği andan beri bir enerjinin ve bir savaşçı cesaretinin simgesi olan bu kadın, beni ve çocuklarımı bağrına basıp bakmış bu yılmaz Kızılderili şef, artık yaşlanmış ve beli bükülmeye başlamıştı. En tuhaf, en aykırı giysileri seçerken sergilediği komik koketlik hali ve dramatik kibri sönmüştü. Geceleri küçük odasından gelen ıstırap dolu öksürüklerini işitebiliyordum. Onun her öksürüğü yüreğimi parçalıyor ve bir felaketin önsezisi kanımı donduruyordu. Sonunda 'asla olmaz' dediğim şeyi kendi gözlerimle gördüm; Giuseppona hasta yatağında ve başında da bir doktor. Buna asla inanamazdım. O, kendi *motto*'su 'Doktorlardan uzak dur' ile, yaşamında çiğnenmesi olanaksız bir kural, çelik gibi bir yasa koymuştu. O aylar boyunca, geceleri ışıkların sönmesiyle birlikte, içimde hüzünle Luisella'nın hastalık döneminin anıları canlanarak ruhum karardı. Giorgia'yla Luca bile canlılıklarını yitirdiler. Bu hüzünlü atmosferden olabildiğince uzak kalabilmeleri amacıyla onları akşam geç saatlere dek okulda kalacakları, ders saatleri sonrasındaki ek derslere yazdırdım.

Bu olaydan bir süre önce Dreamer beni şu sözlerle uyardı: "*Sen gömülmüş iradeni yeniden keşfedene, tam özgürlüğe, kendi bütünlüğüne kavuşana dek, geçmişin seni eski şeylere geri götürmek için daima pusuda bekleyecektir.*

Cehalet hep elini tutacak kadar yakındır. Tetikte durmayı keser ve 'düş'ü unutursan, seni bir anda kavrayacaktır. O zaman, ardından usanmaksızın ne kadar koşmuş olursan ol, elde ettiğin her başarı ve bilgelik de seninle birlikte çürüyecektir.

Ne kadar uygulamalı çalışma yaptığının önemi yoktur. Oluş bütünlüğüne erişmediğin sürece, kendi cehaletinin dipsiz karanlığı üzerinde hep asılı duracaksın.

Oluş bütünlüğü, kişinin kendi efendisi olması demektir. Bu, kişinin hiçlikle sonsuzluk arasında gerili ipte yürüyen bir cambaz haline geleceği âna dek sürecek uzun bir 'uygulamalı çalışma'nın sonucunda olur."

Bu savlara çok abartılı bir tepki göstermiştim. Konu üzerinde, bunların 'ölümcül adaletsizliği' açısından konuştuğumu anımsıyorum; hatta evrensel eşitlik ilkelerine bile değinmiştim.

Aslında sadece yıllar öncesinden kendimi savunuyordum. İtaatsizliğimi daha ortaya çıkmadan haklı çıkarmaya çalışıyordum. Bu sözcükleri, seslendirilecekleri ses tonunu ve yakıcılıklarını seçen sıkıntım ve huzursuzluğum, başıma gelecek bir felaketin habercileriydi. Düşüşüm, tüm ayrıntılarıyla hazır ve kayıtlı olarak, tohumunda gizli duran bir bitki gibi, orada, görünmeyenin rahminde yatıyordu.

Dreamer tartışmayı itiraz kabul etmeyen bir tavırla keserek, "*Adaletsizlik yoktur!*" dedi. Başka herhangi bir açıklamanın yararsız olduğunu biliyordu; çünkü hazır değildim. Bir insanın yaşantısında adaletsiz saydığı şeyden daha adil ve daha yararlı bir şey olamayacağı fikrini benimsemem için henüz çok erkendi. Çok yakında adaletsizlik konusunda acımasız bir ders alacaktım ve o ıstıraplı, dramatik koşullar altında bunu anlayabilecek hâle gelecektim.

Duyduğumda 'abartılı bir eğitim' diyerek yanılgıya düştüğüm bu uyarılardan çok uzun yıllar sonra, sırf unutma huyumuz yüzünden nice anlamsız ıstırabın çekildiğini, tüylerim ürpererek hissediyordum.

İtalya'ya zamansız dönüşüm, önceden kaçtığım varoluşun Erebos'una beni gerisingeri fırlatmıştı. İrade yoksa, şüphe, korku, sınırlar ve dünyanın betimlenmesi üstün gelecektir. Şu anda, uğursuz bir paralel yaşam gibi yanımda akmayı sürdüren, geçmişin bu çalkantılı sularında debeleniyordum.

Kuveyt'ten, Dreamer'ın rızasını almadan ayrıldığım için, beni 'düş'e bağlayan ışıltılı iplikler çok incelmişti. Varoluşun, içinden çıktığım döngülerine yeniden düşüyordum. Yazgım bir tek iplikle asılı duruyordu.

Varoluşum su alıyordu.

Kuveyt'teki şirketin anlaşmamız gereği sahibi olduğum hisselerinden kazandığım para hızla suyunu çektiğinden, kısa bir süre sonra iş aramam gerekti. Dreamer'ın tanımamı sağladığı dünya, sihir kaybedildiğinde bir Orta Doğu peri masalı misali, parmaklarımın arasından kayan kumlar gibi yok oluyordu.

O dünya, sanki ters yönde gerçekleşen bir doğum gibi, görünmeyenin rahmine geri döndü. Pırıltılı gümüşlerle dolu masalarda verilen davetler, Su Kulelerinin zarif silueti, koyu mavi denizin içine dalan çölün şahane manzarası, Samia'daki ev, dünyanın dört bir yanına seyahatler, atılımlar, şirkete kendi seçtiğim insanlar, hepsi kozmik bir elektrikli süpürge tarafından emildi. Sanki ne bir geçidi, ne de benimle irtibat kurma olanakları olan paralel bir dünyaya aitlermiş gibi, bir daha hiçbirini görmedim. Dreamer'la birlikte mucizevi bir biçimde içinden geçtiğim, bir iğne deliğinden büyük olmayan o açıklık, artık ebediyen kapanmıştı. Proje beni terk etmişti. Esav gibi ben de krallığın ilk oğulluk hakkını bir tabak sefil mercimek çorbasıyla takas etmiştim.

İşte bu koşullarda, benim işe dönmeme izin veren şerhin bitim tarihinin dolmasından hemen önce, ACO Corporation'a tekrar başvurmaya karar verdim. Başvurumu izleyen görüşmenin ardından ofisleri dolaşıp, tanıdıklarımla eski iş arkadaşlarımı ziyaret ettim. Yine melun bir girdap tarafından yutulmak üzereydim.

ACO Corporation'da her şey aynen Kuveyt'e gidişimden önce olduğu gibi duruyordu. Şirket hayaletleri, ben onları nerede bıraktıysam yine orada, mutat konuşmaları, düşünceleri ve tavırlarıyla takılıyorlardı; mikroskobik çalışma masalarının arkasında, koridorlarda veya otomatik kahve makinesinin başında. Yanlarından geçerken beni gördüklerinde göz kırpıyor ve işbirlikçilerin bakışlarıyla bakıyorlardı. Karşı karşıya geldiğimizde, yüzlerine hüzünlü bir gülümseme yerleşiyordu. Doğrudan doğruya bana bakmak yerine, tekrar içeri düşmemden dolayı memnuniyetlerini gizleyemeyen kaçamak bakışlarla, geçilmez çitlerinin ardından, görünmez kafeslerinin demirleri arasından beni gözetliyorlardı. Bir hastaya biraz oksijen verircesine, iş yerime dönmekle onlara yapay bir yaşam soluğu getirmiştim. Kendilerini bundan daha iyi ne hissettirebilirdi ki? Onların en köklü inançlarının bir sağlaması, varoluşun döngülerinden kurtulmanın olanaksız, hatta çok tehlikeli olduğunun canlı ve son kanıtı gibiydim. Hakkımda mekanik olarak çelişik duygular taşıdıklarını sanıyorum. Kötüleme, alay etme, bu kaçışımın başarısızlığına sevinme, ruhlarının kozasında birbirlerine dolanıp Arap saçına dönen duygusal bir cüruftu. Yeniden enselenen bu kaçak mahkumun örnek olayı, onlarda bulunabilecek

en ufak bir kaçma isteğini de silip süpürüyordu. Çaresiz kaldığımız ve önleyemeyeceğimiz bir şeyle karşılaştığımızda ona teslim olmanın sevimli gelmesi gibi, benim dönüşüm de onlara bir ferahlama getirmiş, bunun yanında baş edemeyecekleri bu durumu kabullenmelerini sağlamıştı. Kaçışımdan beri, bir eğeden gelen tek törpüleme sesi de kesilince, 'hapishane'nin huzur veren uğursuz sessizliği geri gelmişti.

Şirkette çalışanlar benim yeniden işe dönüşümü, katlanılmaz ıstırabı biraz hafifleten bir tür kayıtsızlıkla karşıladı. Bu dünyaya yeniden girişim, birkaç güne kadar artık geri dönülememecesine tamamlanacaktı.

Bu henüz gerçekleşmemişken, aydınlıktan arta kalan son parıltılarla Dreamer'ı yine bulabileceğim bir yol aradım.

Londra'ya döndüm, onu St. James'te, Savoy'da aradım. Roosevelt Adasındaki banka, Marakeş'teki Café de la France'a geri gittim. Onunla birlikte olduğum her yeri adım adım taradım, beni onun yanında görmüş tüm sokakları yürüdüm. Nafileydi.

Dreamer beni terk etmişti.

Bu sonuca vardığımda bir yandan boğulduğumu hissederken öte yandan aklımdan, salt bir hayal ürünüm değilse, Dreamer'ın hiç var olmadığını bile geçirdim.

5 Psikolojik Kirlenme

İşe dönüş talebim, ACO Corporation yönetiminde şaşkınlıkla karşılandı ve hiç ihtiyaçları olmamasına rağmen anlaşmadaki hükme uyma zorunluluğuyla kabul edildi. Patronlar, ne beni nereye koyacaklarını, ne de bana ne görev vereceklerini biliyorlardı. Ben yetkili bir görev istiyordum, ama bana ancak zar zor Uluslararası Pazarlama Müdürlüğünde bir yer ayarlayabildiler. Ne bir makam verilmiş, ne de sorumluluklarım bildirilmişti. Boşlukta asılı kalmıştım; ne altımda bir elemanım, ne üstümde bir amirim vardı. Sekreter de yoktu. Bana verilen tek ofis mobilyası, bir çalışma masasıyla hiç çalmayan bir telefondu.

İlk aylar boyunca bir farkındalık durumunu koruyarak, en küçük bir şikayette bulunmamak ve bir suçlama iması vermemek için elimden gelen her çabayı gösterdim; ama işin aslı, içimden sürekli haset, kıskançlık, öfke veya tatminsizlik kılıklarında varoluşun zehirleri yükseliyordu. ACO, olumsuz düşüncelerle duyguların üretildiği bir 'fabrika'ydı. Bir aksilik veya bir personel hatası, yüzeye tüm eski cürufu çıkarmaya yetiyordu. Her şeye rağmen, Dreamer'ın yaptıkları tümüyle yararsız da değildi. Bir dikkat filtresi, var oluşun bu durumlarını gözlememi, etraflarını çevirip kendilerini göstermelerini denetleyebilmemi sağlıyordu.

Tek can damarım, Dreamer'ın, not defterimden açıp tekrar tekrar okuduğum sözleriydi. Bu kendimi ayırma durumu, onun izlerini bulmama ve öğretilerinin canlılığını sürdürebilmeme yardımcı oldu.

Düşün ilkelerine itaatsizlik etmek, yüreğinde kendini öldürmek demek olup, kendi kendini baltalamaktır. Dış yaşam, bu iç intiharı yansıtmaktan başka bir şey yapmaz.

ACO'daki bu atmosferi solumamak için, bir tür 'psikolojik soluk tutma' diye nitelenebilecek bir durumda yaşıyordum. Kendimi belli bir mesafede tutmayı uzun süre başardım, ama bu, su dünyasında solungaçlar olmadan yaşamaya çalışmak gibi, fazlasıyla umutsuz bir girişimdi. Dreamer olmadan daha fazla direnemeyeceğimin farkındaydım.

Bu aylar boyunca, beni her yandan kuşatmış bu olumsuzluk ırmağının içinde kalmamak için, sürdürdüğüm yorucu öz gözlemleme ve farkındalık çabalarımı anımsıyorum. Her gün, psikolojik birikintilerle diğer zehirli malzemeleri kaldırıp bir araya getiren bu balçık gibi suların nasıl yükseldiğini gözledim: Binaların döşemeleriyle koridorlarından taşıp dışarı fışkırıyor, fabrikalarla ofis binalarından setlerin önünde toplanıyor, nihayet dışarı, kırlara çıkıp, kasabaya ulaşana dek parklarla bahçelerde yayılıyor, sokaklarda sel olup, evlere ve orada yaşayan halkın yaşamlarına doluyordu.

Bu kendimi ayırma dönemi, Dreamer'ın *psikolojik kirlenme* diye nitelediği, kuruluşlardaki bu psikolojik kirlilik olgusunu, kendime minimum bulaştırarak olabildiğince yakından irdelememe olanak sağladı. ACO'ya geri dönüşüm, böyle bir gözlemin yapılabileceği en sofistike ve eksiksiz laboratuarlardan birinin aylarca hizmetimde olması anlamına geliyordu. Endişelerin, düşüncelerin, şüphelerin ve korkuların ifade edilmesi, ayrıca genel olarak her çeşit duygusal birikintinin görülmesine ilişkin olgular üstüne ilk deneylerim ve çalışmalarım ta o günlere dek geriye gidiyordu. Bütün bu dönem boyunca hem bir bilim adamı, hem de bir kobay olarak sürdürdüğüm araştırmalarımın sonucunda, yıkıcı düşüncelerle olumsuz duyguların, dışa vurulduklarında, sadece kişinin kendisini kirletmekle kalmayıp, fizik bilimimizce bilinmeyen, gözle görülmeyen, çevreyi, insanları ve temas eden herkesi kirletebilen bir madde saldıklarını keşfettim. Bunların bulaşıcı özelliklerini, bazen gerçek bir salgına özgü nitelikler göstererek insandan insana en yüksek hızla bulaşma kapasitelerini keşfim çok ilgimi çekti. Yüzlerce, binlerce insan, aynı önermeyle, fantezilerle, aynı olumsuz duyguyla işte böyle kirleniyor ve psikolojik şartlı refleksler gibi, genellikle de mekanik biçimde şiddetli toplu tepki vermeye sürükleniyorlardı.

Dreamer'a göre, mutluluk, sevgi, neşe, şükran, esenlik ve genel olarak oluşun üstün durumları, şimdiki haliyle insanlığın hissedemeyeceği duygulardı.

"Olumlu duyguları üretilebilmek için, kendi üstümüzde uzun bir uygulamalı çalışma ve hazırlık devresi gerekir. Oluşun bu üstün durumlarını

engelleyen bilgisizlik ve bayağılık katmanlarıyla diğer her şeyi ortadan kaldırmak, öz gözlemlemeyle geçirilecek uzun yıllar alır."

Sanırım ben hep böyle olduğuna inandım, ama nasıl olsa bu kadar önemli bir keşfi artık göz ardı edemeyecektim: Kuruluşlar, ölümüne ıstıraplı, gerçek birer keder sanayiidir. Göründüğü kadarıyla, fabrikalarla ofisler, hatta onlardan da önce, okullar, üniversiteler, boşu boşuna çekilecek bir ıstırap üretmek ve onu beslemek üzere tasarlanarak düzenlenmiştir. Muazzam miktarda enerji, gruplar ve kişiler arasındaki bölünmelerle, yararsız ve nahoş duygularla, büyük acılar ve yoğun arzular hissedilen durumlarla, endişe, belirsizlik ve hiddet doğuran koşullarla boşa harcanmaktadır. Şu paradoksal gerçeği doğrulayabilirdim: Fabrikalardan, bir yandan işlenerek değer katılmış olarak ham maddeler çıkarken, öte yandan umutları kırılarak ezilmiş olarak, orada çalışan insanlar çıkarlar.

İçeriden bu gözlemi yapınca, kendi kendime neden organizasyonlarda, her bilimsel ve girişimsel çabanın ötesinde, orada çalışan herkes için sürekli bir anlaşmazlık koşulu, ıstıraplı bir gerilim ve bir çatışma durumu üreten ve besleyen, adeta varlığını inatla koruyan ters bir mekanizma olduğunu sormaya başladım. Gariptir ki, her şey bunun onların varlık nedenleri, gerçek üretimleri ve aynı zamanda gizemli motorları olduğu gerçeğine işaret ediyordu.

6 Balinanın Karnında

Yerimde oturmuş, çalışma masamın üstüne özellikle karmakarışık bıraktığım dokümanların içine gömülüp, çalışırmış gibi yaparak bütün bunları düşündüğüm sırada, bünyesine beni kabul eden bu kuruluşta, yani ACO'da, 'görmek' için yararlandığım bu son yaşam pırıltısını benden söküp almaya uğraşan ve beni kendilerine katılmaya iten sürekli bir özümleme çabasının varlığını hissediyordum. Bu sanki bir çeşit yer çekimi kuvvetine veya bir psikolojik entropiye benzeyen, bilinmeyen, ama çok güçlü ve kaçınılmaz, çelik gibi bir yasanın, bir tanık veya bir gözlemci konumundaki bir anormalliğe uzun süre göz yummayacak olduğunun göstergesiydi. Korumak için kendimi zorladığım, bu tetikte bulunma, yani farkındalık durumu beni buraya yabancılaştırarak başka yasaların hüküm sürdüğü bir evrende yaşayan birine dönüştürdü. Çok yakında antikorlar bana karşı eyleme geçeceklerdi. Beni bulacak ve ardından bir yabancı bedene veya bir dışkıya yapıldığı gibi ya içlerine katacak, ya da dışarı atacaklardı. Küçücük bir dikkatsizlik, bir surat asma veya alçak sesle bir yakınma, ya da en ufak bir çekemezlik, bir kıskançlık veya bir düşmanlık belirtisi, kendi gözlemci

konumumun beni üstüne yerleştirdiği bu ıstırap dünyasının bünyesine kenetlenmeme yetecekti.

Elbette ki tüm bunları bir içgüdüsel bilgelik gözetip yönetiyordu. Balinanın karnındaki Yunus gibi, çok büyük, canlı bir organizmanın içinde olduğumu hissettim; mahkumların beyinlerini okuyup, kaçmaya kalkışacak birini önceden bilebilecek kadar gelişmiş bir hapishane...

Bir gün, açlıktan gözü dönmüş varlıkların ağızlarından salyalar akarak yemekhane binasına doğru yığıştıkları saatte giriş holünü gözledim. Zihnimden, hani tıpkı bize benzeyen şu gaddarca meşgul ilkel ve kör böceklerinki gibi, insan-karıncaların hıncahınç dolu yuvası halindeki bir ipnotik kuruluşun ürkütücü görüntüsü geçti.

İşte esas fevkalade keşfimi, yani bizi içinde tutan bu oldukça örgün organizmanın, bu canlı varlığın ACO olduğunu, o sırada yaptım. Bizler hepimiz, yöneticiler, büro çalışanları ve işçiler, ne kendi iradeleri, ne de kişisel bir yazgıları olan, yalnızca çeşitli organlar, bezler veya onun damarlarında akan organik yuvarlardık. İnsanların, olumsuz duyguların gizemli etkisinde bu dünyaya bir sinek kağıdına yapışırcasına yapıştıklarını görmek dehşet vericiydi. Çabalarımı kat kat arttırdım. Ele geçirilmemek ve özümlenmemek için olası her türlü hileye sığındım. Dreamer'ın sözlerini sayfalar dolusu yazıp, ardından hiç ara vermeksizin hepsini tek seferde baştan sona okuma yöntemiyle psikolojik bariyerler kurdum. Tüm kaynaklarımı tükettiğimde, son çare olarak ezberimden çocukluğumda öğrendiğim duaları okudum. Onları, dudaklarımın ucuyla peş peşe tekrarladım. Bu yaptığımın kapıları kapalı tuttuğunu sezdim; en azından geçici bir süre için, o manyetik sıvının içime sızmasını engelledi. Bütün savunmalarımın çözüldüğünü hissettiğim en zor anlarda, Dreamer'ın öğretilerini anımsayarak, benliğimin dağılmış kırık parçalarını bir araya toparlama ve bu ânı sonraya ertelememe gayretiyle bir süre hiç kımıldamadan, gözlerimi tek bir noktaya dikerek baktım.

Göründüğü kadarıyla ACO'da henüz hiç kimse, benim kaçma girişimimi, konsantrasyon ve ayrılma halimi korumaya çalışarak, mantığa uygun gelmese de, sürekli yenilerini icat ettiğim hilelerimi fark etmemişti. O âna dek, direnmeyi ve okumayı, umduğumdan bile iyi becermiştim, ama kesinlikle hayale kapılmıyordum. Çok az zamanım kaldığını biliyordum; belki birkaç gün. Sonrasında, bağımlı olan diğerlerinin koşulunun dışında kalma girişimim yüzünden alarm zilleri çalmaya başlayacaktı. Benim 'yasadışı' durumum ortaya çıkacak ve ben de, kraliçenin etkisinden uzakta fazla zaman geçiren o termitin yazgısına mahkum olacaktım. Galiba Dreamer'ın yardımı olmaksızın bu işi kotarma şansım yoktu.

O sabah yoldan gelen bir fren cayırtısını işittiğimde, Chià'daki evin onarımını denetlemekle meşguldüm. Kapıda kara kara bekleyen bir felaketin önsezisi, bir olay biçiminde pıhtılaştı ve havayı dondurdu. Sesin geldiği yöne doğru bahçeyi boydan boya koşarak kapıdan çıkıp yola fırladım. Bu kısacık sürede bile korkum inanılmaz derecede büyüdü, önce kaygıya, ardından sınırsız bir paniğe dönüşüp midem bulanana dek sürdü.

Luca, Kuveyt'teyken bisiklete binmeyi çok özlemişti. İtalya'ya döner dönmez, hediye olarak bir bisiklet istedi. Ondan hiç ayrılamıyor, köyün daracık sokaklarında küçük bir roket gibi azıyordu. Artık onu görüyordum. Yolun öte yanında, terk edilmiş gibi duran şu hurda yığını... O idi! Geceyi oğlumun başında bir hastane odasında geçirdim. Önce zirveye ulaşıp, sonra anestetik bir maddenin etkisine girmişçesine yok olana dek, endişe, korku, ıstırap, her şey dayanılmazdı. Dreamer'ı düşünmeye koyuldum. İçimdeki bir şey çözüldü. Kendimde, safra torbalarından kurtulmuş bir balonun hafifliğini hissediyordum.

'O'nunla aylardır karşılaşmadığım gibi, yeniden nasıl iletişim kuracağımı da bilemiyordum. Yine de bir deneme daha yapmaya karar verdim. Yıllarca önce yaptığım gibi, ona bir mektup daha yazacaktım; bendeki yanlışın yazılı kanıtı ve ikiyüzlülükten, suçlamaktan, yaşamını o âna dek yönetmiş her şeyden ebediyen vazgeçen bir adamın son hamlesi olacak bir mektup.

Suçlanacak başka kimse yoktu. Uğradığım felaketlerin her birinin tek sebebinin yalnızca ben olduğumu nihayet anlamıştım.

Dünya, bizim onayımız olmadan bir iğneyi bile oynatamaz.

Dünya, onu nasıl düşlediysek öyledir.

O akşam, Heleonore benim yerime kalmaya geldiğinde, düşüncelerimle bu çarpıcı dakikalardaki duygularımı bir düzene koymaya başlamış, onları Dreamer'a ithaf edimiş bir mektup haline sokmuştum. Nasıl sonuçlanacağı hakkında herhangi bir öngörüde bulunamadığım bu uğraşım, günler boyunca beni meşgul etti.

Bitirmek üzere olduğumu düşündüğüm her seferinde, mektubu baştan okuyup, ne kadar yetersiz ve beklediğim sonuçtan uzakta olduğunu görüyordum.

Dışarıdan bakınca mektubu ben yazıyormuşum gibi görünse de, aslında mektup beni yazıyordu. Onda kendi görüntümü görebiliyordum. Biraz olsun samimiyetle baktığımda, bir cümlenin orasında burasında baş veren, kibirle, yalancılıkla ve minnet duymazlıkla itham eden asılsız egoyu görebiliyordum. Öyle olunca, yazdıklarımı çöpe atıyor, sil baştan yazıyordum. Daha biraz öncesine dek doğru gelen cümleler, mektubu yeni baştan yazmaya başlayınca, bu kez yetersiz, küstahça veya anlamsız görünüyordu. Hatta

yazdıklarımı birkaç dakika sonra yeniden şöyle bir gözden geçirdiğimde bile sık sık bir başkasının, bir yabancının sözlerini okuduğum izlenimine kapılıyordum. Sonrasında, her seferinde bir türlü ortadan kaldırmayı beceremediğim kalın kafalılığımla ve öz direncimle boğuşarak, yine bazı sözcükleri değiştiriyor, bazı cümlelerle kavramları tümüyle çıkarıyor ve bir daha deniyordum. İçimden bir ses, tuhaflığı yüzünden sürekli bu çabayı durdurmamı söylüyor, beni eleştiriyor ve hatta benimle eğleniyordu. En sonunda, 'Bu mektubu nereye göndereceğini bile bilmiyorsun!' dedi. Bu rahatsız edici düşünceyi, doğru bir şey yaptığımın en önemli belirtisi saydım.

Kendime, yani o âna dek ben olduğuma inandığım şeye güvenmemeyi öğreniyordum. Benliğimin karanlık ve tembel bir kısmının tüm varoluşumu yönlendirdiğini yeni yeni anlamaya başlamıştım. Sonunda bir şeyler ortaya dökülüyordu.

Bir gün ve bir gecemi alan boşa gitmiş yıpratıcı çabaların ardından, yani bunca zaman sonra, yazdığım belki bininci farklı metni okuyup yine hayal kırıklığına uğramış bir haldeyken, mektubun ne yönden bakarsam bakayım olduğumdan başka bir şeyi yansıtamayacağının ayırdına vardım. Eskimiş olan, yeniyi yazamıyordu! Eski saçmalıklarla çirkinlikleri bu mektubun dışında tutabilmemin hiç yolu yoktu. Beni dehşete düşüren bu bozuklukları ardında gizleyebileceğim ne bir fikir, ne bir yazım biçemi, ne bir kurgu, ne de uygun bir sözcük seçimi vardı. Kazanın derdi, Luca'yı düşünüp durmak ve yorgunluk beni dize getirmişti.

Yıllar sonra yine, o tüyler ürpertici, aynı bedende çift varlık taşıdığım duygusunu hissediyordum. Çıkışı olmayan bir ortamda ebediyen hapsedildiğim düşüncesiyle dehşete düştüm. Bundan böyle bu yabancıyla ortak yaşamamak ve beni hapiste tutan bu şüpheler, korkular, ödünlerle ikiyüzlülük topağını terk edebilmek için her şeyimi verirdim.

'O'nunla ilişki kurabilmek amacıyla çaresizlik içinde başvurduğum bu son hamlemin de başarısızlığının kesinleşmesiyle, yani Dreamer'ın bundan böyle beni kurtarmaya gelmeyeceği gerçeğiyle yüz yüze kalınca, dipsiz derinlikte bir bunalıma düştüm. Artık kendimi kontrol edemiyordum. Mektubun masanın üstünde dağınık durumda yayılmış son halinin sayfalarını hızla topladım ve sayfaları avucumda buruşturarak top haline getirip hırsla fırlattım. Aciz kalmış olanın verdiği umutsuzlukla kendimi duvara çalıp, ellerim kan revan içinde kalana dek duvarı yumrukladım. Sonra gücüm tükendiğinde, ağlayarak yavaşça dizlerimin üstüne çöktüm.

İşte o anda, yani artık geriye hiçbir savunmanın, ya da korumanın kalmadığı, umutsuzluğumun o zirve noktasında, en kıymetli varlığımın uğradığı bu kazanın benim itaatsizliğimin bir bedeli olduğunu kesinlikle biliyordum. Luca'nın kurtulması için haykırarak yakardım. Onun yerine kendimi sundum. Kederim o kadar derindi ki, hiçbir şey hissedemiyordum. Yeni bir kağıtla bir kalem kaptım ve bu kez hiç duraksamadan yazdım.

Dreamer'a,

Bu mektup 'ben'im.
Bu boş sayfa, bendeki boşluğun yansıması.
Güçteki alçalmayı ve geçmişe dönüşü gösteren tüm işaretlerle,
kendimde gördüklerim yüzünden, uzun zamandır midem bulanıyor.
İçimde kazdıkça kazdım, ama değerli hiçbir şey bulamadım;
sahip olduğum boş bilincimde bile.
Bir mutsuzluk, güvensizlik ve korku durumu,
beni size de kendi yaşamıma da yabancılaştırıyor.
Bundan kaçabilmek için her türlü hileyi uyguladım,
ama etkileri sadece kısacık bir an sürüyor.
İrade hâlâ çok derinlerde gömülü! Kendimi gözlemleme çalışmalarım,
beni daha da hayal kırıklığına uğratıyor.
Ne zaman baksam aynı iğrençliğin suratını görüyorum.
Dünyanın, diğer insanların aynası, hiç bu kadar berrak ve net olmamıştı.
Bazı kısımlar bir 'mercek' gibi,
her ayrıntıyı bana bütün acımasızlığıyla gösteriyor. Daha karanlıkta,
daha yoğun ve daha uzakta olan diğerlerinin, görüntülerini bana
göndermeleri daha uzun zaman alıyor. Ama dünya her şeyi biliyor.
Kendimi savundum, korumaya uğraştım. Cesur olmaya çalıştım,
ama artık tükendim. Duvarlara dek dayandım.
Benliğimin sınırları beni boğuyor.
Bana çok fazla fırsat verdiğinizi biliyorum.
Bense neler yaptım. Olabilecekleri ve
yapılabilecekleri düşününce çok üzülüyorum.
"Dünyayı düzeltmek, kendini iyileştirmek demektir"
Bu sözleriniz içime işlemeyi sürdürüyor.
Kendi yenilgimden çok,
sizin planınıza köstek olduğum için yerin dibine geçiyorum.
Kibrim, bildiğime olan bu inancım,
beni hedeften saptırdı. Sizin 'düş'ünüzde yer alan ve
geçişi yapmak için bekleyen binlerce insanın gelişimine de
ket vurdum; bütünlüğe doğru 'yolculuklarını' tehlikeye soktum.
Şimdi ve bu koşullarda bile
fırsatın hâlâ büyük olduğunu biliyorum.
Biliyorum ki, her şey yeniden ele geçirilebilir ve daha da ileri taşınabilir.
Beni korkutan bunun bedeli.

Gerçek şu ki, bana size yaklaşma, fikirlerinizle ve sözlerinizle doğrudan ilişki kurma fırsatı verdiğiniz tüm bu yıllar boyunca, bunlar hiç kanım canım gibi benimseyeceğim bir duruma gelemedi.
Onları kağıtlara yazdım, aklımdan defalarca geçirdim, ama yaşamıma aktarıp uygulayamadım.
Bugün kim olduğumu, her zamankinden daha iyi biliyorum. Söylediğiniz gibi: Hiç bilemedim!
Fakat yanıp tutuştuğum arzular uğruna, geçmişte uzun bir dönem boyunca birçok kez, kendimi kandırabilmeyi ve bencilliğimi, korkularımı ve endişelerimi şaşırtabilmeyi becermiştim.
Yeteneğim olduğuna inanıyordum.
Şimdi ise, çevremdeki her şeyin bir yalan olduğunu biliyorum; yaşamıma hâlâ hükmeden bir yalan.
Kral Midas'ın tersi gibiyim; baktığım ve dokunduğum her şey yoksullaşıyor.
Benim için yaptığınız her şey için, yaşamımı korkunç kulvarından çıkarttığınız için, bana yeni bir yazgı verdiğiniz için, size minnet duyduğumu belirtmek ve teşekkür etmek istiyorum.
Kendi sınırlarım nedeniyle ancak birkaç yudum içebilmiş olsam bile, bana soyluluğa giden yolu gösterdiğiniz için size müteşekkirim.
Korkudan, şüpheden, kederden arınmışlığı yaşamamı ve korkunun görünürdeki yıkılmazlığının ötesinde, sonsuzluğun bir parıltısını, onun betimlenmesi olanaksız ışıltısını görmemi sağladığınız için size şükranlarımı sunarım.

9 "Dans et, Tanrı aşkına, dans!!!"

Odaya, parmaklarımın ucuna basarak girdim. 'O'nu, yatakta, gösterişli karyola başına rahatça dayanmış, kitap okurken buldum. Uzun saçlarının kül rengi, kusursuz biçimde ütülenip kolalanmış yastık yüzlerinin beyazlığı üstünde hemen göze çarpıyordu. Bir Rönesans dönemi prensine benziyordu. Tuhaf biçimde, durumumun farkına varmamasını umut ederek nefesimi tuttum. Sıkıntılıydım, ama dünyada buradan başka hiçbir yerde olmayı istemezdim.

İçimde sıradışı bir şeyler olmuş; bunun yol açtığı bir değişiklik beni ona getirmişti. Bir kez daha. Minnet duymak ona erişimin anahtarıydı. Kafamın içinde bu düşünceler dönüp dururken, beni ona bağlayan ipliğin ne kadar ince olduğunu fark ettim.

Sözü hiç dolaştırmadan, kesin bir ifadeyle, "*Sana kestirme bir yol sunmaya geldim*" diyerek konuşmaya başladı. "*Korkuların, şüphelerin ve düşüncelerinin zıtlaşmasıyla yönetildiğin sürece, kendi dışında birine veya bir şeye bağımlı olman gerekiyor. Kendini bundan kurtaramadıkça, birisine olan bağımlılığını bir başka şeye bağımlılıkla değiştirip duracaksın. Ama bu ne özgürlüktür, ne de gelişme.*"

Dikkatle beni irdeliyordu; yüzü karardı.

"*Her şey yalanını ortaya döküyor. Sen yanlış bir kişisin. İkiyüzlülük hâlâ varoluşunda etkisini sürdürüyor. Ve şimdi, oğlunun yatağının başucunda, yaşamın neden sana eziyet ediyormuş gibi göründüğünü bilmek istiyorsun.*"

Sözlerinin burasında sustu ve bu arada yataktan doğruldu. Hiç beklemediğim bir şekilde Luca'dan bahsetmesi irkilmeme neden olmuştu. Birdenbire üzerime yaşantımdaki bu zor dönemin tüm ıstırabı çöktü.

Bu arada hareketlerini artan bir endişeyle izliyordum. Tehditkar bir bakışla bakarak, hiçbir yere sapmadan dosdoğru üzerime geliyordu. Sonra öne doğru uzandı, aramızdaki psikolojik mesafeyi kısaltmak için yüzü benimkine belli belirsiz yaklaştı. Havadaki her molekül, hayati bir konuşmanın önsezisiyle titreşiyordu. Rakibinin gardında bir açık arayan bir boksör gibi, başını bir yandan diğer yana hızla birkaç kez hareket ettirdiğini gördüm. Yüzü, birazdan yumruk atacak birinin canavarca ifadesine büründü.

Korkudan kesik kesik solumaya başladım ve sonunda nefesim tutuldu. Aradan bir sonsuzluk geçti ve sessizlik iyice derinleşti. Sonra, amansız bir düşmanın tehdidi kadar canavarca bir tıslama sesiyle fısıldayarak, "*Dünya, onu düşlediğin gibidir*" dedi.

Zorlukla yutkundum. Kaçıp gitmek isterdim, ne var ki hiçbir kasımı oynatamıyordum. "*Düşü değiştir, dünya da değişecektir.*" Anladığımı göstermek üzere başımı hafifçe salladım ki beni içine ittiği evrenin bu ağır ve yoğun köşesinden çekip çıkarabilsin.

İşte tam o anda, ondan insanın aklına gelebilecek en inanılmaz buyruğu aldım. Öyle beklenmedik ve zamansız görünüyordu ki, önce ciddi olduğuna inanamadım. Sonunda güçlü bir haykırış haline gelene dek her seferinde sesini yükseltip birçok kez tekrar tekrar, "*Dans et! Dans et!... Dans et!!!*" dedi. Şaşkınlıktan kasılıp kaldığımı ve kımıldayamadığımı görünce bağırdı: "*Dans et! Dans et! Dans et... Tanrı aşkına... DANS!!!*" Hiç şüpheye yer bırakmayacak korkunç bir netlikle ve tam sözcük anlamıyla, hemen oracıkta dansa başlamamı söylediği açıkça anlaşılır hâle gelene dek bağırmayı sürdürdü. Korku ve şaşkınlık aniden, yıllara dayanan bir utanç ve bitmek bilmez bir tiksintiden kaynaklanan bastırılamaz bir isyana dönüştü. Dreamer'ın buyruğuyla tetiklenen her zamanki aynı ikiyüzlülük, babalık duygularıyla oğlum için duyduğum acıyı gösterecek iyi bir fırsat yakalamıştı. Eski şeyler, içimde beni ikiye bölen bu mücadeleden üstün çıktılar. Dolayısıyla, ortaya 'ben olan' yanlışlıklar topağını döktüm. "Dans?"

Soruyu, sanki isteğini doğru anladığımdan tam emin değilmişim de yeniden sorguluyormuşum gibi yaparak, ama bir yandan da sözcüğe, ilk kez satacak sebepleri olduğuna inanan ve tüm dünyanın kendi tarafında olduğunu bilen birinin tüm zorbalığını doldurarak sormuştum.

Meydan okurcasına, "Oğlum ölümle burun buruna gelmişken dans mı etmeliyim?" diye sordum. Bir kaplan hızıyla öne doğru atıldığını ancak görecek kadar zamanım olmuştu. Yüzü bir zorba suratına dönüştü. "*Yaşamını kaybetme tehlikesi içinde olan oğlun değil, sensin!*" dedi. "*Hem de sadece şimdilik değil, ebediyen.*"

10 "Yalnızca tehdit edildiğin zaman canlanıyor ve içten oluyorsun!"

Gözleri dışarı uğramış ve alnındaki damarlar azgın bir sele boğulmuş gibi öfkeyle şişmiş durumda üzerime atılarak, beni elleriyle kavrayıp sarstı. Kollarımı kaldırarak kendimi korumaya çalışmama rağmen hareketimi tamamlamama fırsat kalmadı ve yüzüm açık düştü. Korkudan felç olmuştum. Bu arada benden yalnızca birkaç santim ötede, kırpmadan benimkilere dikilmiş o yıldırıcı gözlerden bakışlarımı alamıyordum. Kıpırdayamadan ve çaresizce, kor kömürler gibi parladıklarını gördüm. Ardından dehşetle, göz bebeklerinden gizemli bir zalimlik geçtiğini fark ettim. Nihayet bunu bir canavarlığa yorabildiğimde, artık korkacak bile zamanım kalmamıştı. Bir kum torbasına seri yumruklar atarcasına, yüzüme değdirmeden, bana iki kroşe savurdu. Sonra gözümün içine bakarak etkisini araştırdı. Dehşet içindeydim.

Yabancı ve tehlikeli bir parçacığı araştırır gibi, göz bebeklerimin içine bakıp, kükrercesine, "*Bu gözleri kıpırdatma!*" diye bağırdı. Bu, insanlar arasında hiç görmediğim bir hareketti. "*Onları kıpırdatma!!!*" Buyruğuna uymakta zorlandığımı gördükçe, her seferinde bağırarak ve son sesliyi korkunç biçimde uzatarak tehdidini birçok kez tekrarladı. Orada, bana sanki sonsuzlukmuş gibi gelen bir süre öylece kaldık; göz göze; canavar ve avı. Bağırtılarından daha beter bir tıslamayla, "*Bu ucubelik artık ebediyen terk edilmeli!*" dedi. İçimde kiminle veya neyle konuştuğunu bilmiyordum. Artık tam bayılacakken, hesaplı bir yavaşlıkla başını geri çekti, ama tehditkar gözlerini gözlerimden ayırmadı. Yeniden konuşmaya başladığında, sesi normale dönmüştü, ama bu nedenle ilk etki daha bile yıkıcı bir hal aldı.

Soğuk bir zorbalıkla, "*Benim sınırlarım yok!*" dedi. "*Ya seni ebediyen iyileştirmek, ya da senden kesinkes vazgeçmek için buradayım!*"

Beni hayrete düşürerek, sanki zor bir denemeden başarıyla geçilmiş veya en zayıf ihtimalin üstüne girilen bahisten zaferle çıkılmış gibi, yüzünde kocaman bir gülümseme belirdi. Bu varlıkta insanca olan, daha doğrusu o

âna dek bana insanca gelen hiçbir şey bulunmuyordu. Başka bir şey söylemeden, yılgınlıkla sendeledim. Dehşetin ve huzursuzluğun soluğunu ensemde hissediyordum; tüm bedenim ürperdi. Öfkeyle bağırmasını, bu insandışı, yersiz gülümsemesine, bin kez yeğlerdim.

Normal zamanlardaki ses tonuyla, "*Milyonlarca insan gibi sen de, yalnızca tehdit edildiğinde canlanıyor ve içten oluyorsun. Ancak senden daha vahşi biriyle veya bir şeyle karşılaştığında insan gibi görünüyorsun.*

Bir an için ben yalnızca bir aynaydım ve yaşamda daima yaptığın gibi yansıyan kendi görüntünün karşısında irkilerek geri çekildin. Kendi vahşetinle korkuya düştün. Dehşete kapıldın, çünkü kendini tanımıyorsun" dedi. Yüz ifadesi, arada geçen görüntüler olmadan birdenbire sakinleşip yine huzur dolmuştu.

"*Senin gibi insanlar, sonuna dek gitmek üzere barış gönüllülerinin saflarına katılır, yeryüzüne dağılmış tüm yardımseverlik misyonlarının kademelerini doldurur ve insaniyetperverlik havarileriyle şiddet karşıtlığının fedaileri haline gelirler. Halbuki aslında kendilerinin zorbalar, bilinçsizce de olsa, kavgalarla zıtlaşmaların propagandacıları olduklarından habersizdirler.*

İnsanoğlu, kendi çürümüşlüğüyle yalanının somutlaşmış yansımaları olan hayırseverlik kuruluşları, insaniyetperver kurumlar, gönüllü yardım hareketleri oluşturur. Özgecilik ve insaniyetperverlik, onların zorbalıklarını kendilerinden saklayabildikleri yollar olur ve kimileri için de diğerlerinden ayrılıklarının, uzaklıklarının biçimini alır. İyi niyet, cömertlik ve sevgi, alçalarak, ' başkalarına öyle davran' kavramının asıl anlamının bütünüyle yanlış anlaşılan ve yardımseverliğin en aşırı çarpıtılmış biçimi olan dilenen bir canda elle tutulur gözle görülür hâle geçer."

Dreamer artık sırf bana hitap etmiyordu. Yergilerinin muhatabı, şu olduğu haliyle bütün insanlık olmuştu; insan olmanın gerçek nitelikleriyle tüm bağlantısını ve hatta onların anılarını bile yitirip, çürümüş bir insanlık. Hitap edilen kitlenin böylesine genişlemesi, üzerimdeki baskıyı hafifleterek biraz nefes almamı sağladı. Ölümcül bir kazadan yara almadan kurtulan birinin şaşkınlıkla karışmış mutluluğu içinde rahatlamıştım. Bilinmeyen bir özgürlüğün tadı, tüm benliğimi doldurana dek güçlendi. Bu bir doğuş, benim ilk soluk alışımdı. Ciğerlerime dek işlerken, sıvı bir ateş gibi, bu rahatlığın onların her köşesini doldurduğunu hissettim. Ama bu teneffüs fazla uzun sürmedi. Dreamer dişlerini acımasızca geçirdi ve kanlı yemeğini yemeye devam etmeden önce, hâlâ çırpınan avını ağzında tutan bir yırtıcı canavar gibi durup birkaç dakika bekledi.

"*Kötülük, zorba olmak değil, bunu bilmemektir. Şiddet göstermek, çatışmacı bir psikolojinin yankılanması ve kişinin yüreğindeki bir intiharın sonucudur.*"

Yeniden konuşmaya başladığında söyledikleri bir vaazın ağırbaşlılığını taşıyordu. Modern insanlığın ensesine, böylesine amansızca samimi, katlanılmaz derecede açık ve dolayısıyla da kırıcı sözlerle ne kadar az binildiğini düşündüm. Zaten bunları kim söyleyebilirdi ki?

"*İlk iş, kişinin kendisini inşa etmesidir! İnsanların yaşamında görebildiğin bütün felaketleri ve zorlukları 'kendini bilmemek' davet eder. Kurban, canavarını çekecek koşulları bilinçsizce ve titizlikle hazırlar. O, uzun zamandan beri, benliğinin karanlıklarında canavarını yakalayacak korkunç ağlarını örmektedir.*"

11 İyileşme Ancak Yürekten Gelir

Konuşma hızla tutarlı bir çerçeveye girerek Luca'nın kazası üstüne odaklanmaya başladı. Yaşamın neden böylesine derin bir nefret gösterdiğini anlamak için, Dreamer'la birlikte rastlantısallık olgusunun kökenlerini araştırıyorduk. Zihnimde kendimi gizemli bir ırmak boyunca Dreamer'la birlikte onun ta uzaklardaki pınarına giderken canlandırdım. Bu araştırmanın, dönüp dolaşıp yine bende biteceğini biliyordum. Daha henüz yola koyulurken bile bunun kederini hissettim.

"*Bu kaza, çocuğu değil, senin dünyanı ilgilendiriyor ve senin günahkarlığının sonucunda ortaya çıktı*" dedikten sonra, oluşun birliği yolunda bütünlüğe doğru yürümeye yürekten söz veren bir insanın, yoldan çıkışlarının, kusurlarının ve 'günahlarının' hepsinin bedelini tek tek ödeyeceğini iddia etti.

Burada sustu ve uzun süre dikkatle beni inceledi.

Buruk bir ifadeyle, "*İyi bir geçmiş, iyi bir sermayeye sahip olmaya benzer. Senin geçmişin ise Tanrının bir cezasıdır; bir gemi dolusu borç!*" dedi. "*Onların tümünü ödeyene dek, daha önünde çekeceğin çok fazla ıstırap olduğu gibi, boğuşacağın en amansız Antagonistler henüz karşına çıkmadı.*

Bunun bilincinde olduğun zaman, çektiğin tüm ıstıraplar için şükran duyacak, her acıyı ve görünür her adaletsizliği kutsayacaksın. Bunların nasıl seni yüceltmek ve geliştirmek için geldiklerini; gelişimin için ne denli gerekli olduklarını bileceksin.

Zorluklarla ıstıraplar, kişinin bütünlük yolunda geçireceği sınavlardır. Bunun farkına vardığında, yaşamın kendisi insanın öğretmeni olacaktır.

Her kriz, her düşüş ve her zorluk, hem kusursuz, hem de eşsizdir."

Yaşamımdaki bütün olayların tüm sorumluluğunu üstlenmem gerektiği açıklamasını kabullenmekte zorlandığımı gördüğünde, sert bir uyarıya başvurmak zorunda kaldı: "*Seni sözlerim değiştirmezse, bil ki yaşam değiştirecektir. Benim sözlerimle anlamadıklarını, kendi hatalarınla*

anlayacaksın." Bu iki 'seçenek' arasında yalnızca tek bir fark olduğunu söyledi: "*İnsanın kendi hatalarıyla öğrenme süreci çok zorlu bir yolculuktur; hem çok daha yavaş, hem çok daha ıstıraplı.*" Konuşmasını şöyle tamamladı: "*Benim sözlerimden sonra, yaşam kendi kuralları ve iyileştirme araçlarıyla gelecektir.*"

Dreamer, şu haliyle, yani ipnotik bir uykuyla bağlanmış durumuyla, insanlığın, ancak acımasız Antagonistlerin tehditleri altında sürekli yaşayabileceğini anlattı.

Daha önce de birçok vesileyle olduğu gibi, onun sözleriyle gözlerimin önünde bir görüntü belirdi: Yerküre, anlamayı reddedip itaat etmeyenleri dev değirmen taşlarıyla sürekli ezen bir zeytin presine benziyordu. Dünyaya ezelden beri zulmeden kötülüklerin hiç bitmeyen dizisini gördüm. Presin baskısı altında kemiklerin kırılıp ufalandıklarını hissettim. Dünyaya ezelden beri eziyet çektiren çok büyük trajedilerin, afetlerin, savaşların, bu bitmez tükenmez dehşetin ve soykırımın gerekliliğini algıladım. Dokusundaki bir yarıktan, cahilce bir betimlenmenin kabuğunun ötesine bakarak, bin yıldır başımıza gelen olaylar dizisinin dolambaçlı seyrini, bu belaların istisnasız hepsinin çürümüş insanlık için acı bir ilaç, başka hiçbir iyileşme çaresi kalmayan o kişiler, ülkeler ve tüm uygarlıklar için tüyler ürperten bir dağlama olduğunu 'görene' dek izledim.

Dreamer müdahale etti ve beni düzelterek, "*Yaşam, düşündüğün gibi bir dönüştürme makinesi değil, bir gerçek makinesidir*" dedi. "*Olaylarla koşullar bizi iyileştirmek için gelmezler; onlar ne olduğumuzu ve sefilliğimizin esas nedenini görmemizi sağlamaya çalışan semptomlardır.*

Gerçek iyileşme ancak yürekten gelir.

Hiçbir politika, din veya ideoloji, toplumu dışarıdan dönüştüremez. Bizi dünya çapındaki dirliğe, bilgelikte daha üstün, gerçek ve mutlu bir uygarlığa ancak bir bireysel devrimle, bir psikolojik yeniden doğuşla, tek tek her insanda, her hücrede oluşun iyileşmesi götürecektir."

12 Adaletsizliğe Övgü

Notlarım arasına, 'adaletsizliğe övgü' başlığı altında kaydettiğim Dreamer'ın bu tezini dinlerken benim durumum şöyleydi: Bir yandan ondan geri kalmamak için kağıdın üzerinde elimin uçarcasına hareketleriyle çala kalem not tutarken, öte yandan da sözlerinin koçbaşı darbeleri altında kavramlarımın ve zihinsel kalıplarımın parçalandıklarını hissediyordum. Bir elimle not tutarken, diğer elimle de sıkı sıkıya, yardan dışarı çıkmış kökler

gibi duran eski düşüncelerimle her zamanki inanışlarıma yapışmıştım. Üzerine sallandığım bu uçurumun, varlığını hala sürdürebilmesinin tek sebebi, son mazeretlerimin bugüne dek sarkmasıydı.

Dreamer, "*İnsanların böylesine basit bir kanıtı kabul etmesi ve bu acı ilacı yutması mümkün olana dek daha uzun yılların geçmesi gerekiyor*" dedikten sonra sustu. Söze böyle girip ardından sustuğunda, artık birazdan söyleyeceklerine hazırlanmam için bana bir fırsat tanıdığını biliyordum. Fakat bu sefer sadece endişemin artmasına neden oldu. Kendi içimde biraz birlik sağlamaya çalıştım. Bu birkaç saniye içinde telaşla çırpınarak kendimi toparlamaya, dağınık düşüncelerimi bir araya getirmeye uğraştım; ama ne bu uyduruk yapı tamamlandı, ne de bu yapay birliği kurma girişimlerim bir işe yaradı. Sonunda hazırlıksızlığımı kabullenip kulak kesildim.

"*Kurban daima suçludur!*" dedi.

Dreamer'ın bu paradoksal iddiasını daha önce Veronica's'taki akşam yemeğinde de duymuştum, ama önceden duymamın, bu iddialı bildirinin gücünü veya kavramın içindeki absürdlüğün şokunu yumuşatmaya bir yararı olmadı.

Yeniden, "*Adaletsizlik en adil adalettir!*" dedi. "*Sıradan bir kişinin adaletsizlik diye nitelediği şey, onun bir bütünlük durumuna, daha yüksek anlama yetisi düzeylerine erişmesini sağlayacak bir yaşam kaynağıdır. Adaletsizlik kendisini gösteren 'şefkat'tir.*"

Buna inanamıyordum. Birden infilak edercesine zihnimden art arda görüntüler geçti; duvarın dibinde büzülmüş yatan Luca, cankurtaran aracının gelişi, hastaneye gidişimiz, doktorların çocuğun etrafındaki endişeli ifadeleri. İçimden yükselen isyan duygusunu bastıramıyordum. Dreamer düşüncelerimi okudu.

"*Oğlunun kazası rastlantıyla olmadı. Hiçbir şey rasgele olmaz. Bu kaza tipik ve gerçek bir irade edimiydi; bilinçsizce bir iradenin edimi.*

Hoş olmayan olaylarla felaketler bizi iyileştirmek için başımıza gelirler; bizi bütünleştirmek için. Adaletsizlik, insanlara kendi yaşamlarını geliştirmelerini, onların her birinde bir gün özgür olacakları 'düş'ünü uyandırmalarını sağlayacak fırsatlar olarak gelir.

Adaletsizlik, kişinin kendi öz bilgisine sahip olmasına, yani kendisinin gerçek bütünlüğüne giden yoldur. Adaletsizlikten daha adil bir adalet olamaz."

Dreamer konuştu, ben yanaklarımdan aşağı ateş gibi gözyaşı damlaları dökülürken yazmaya ve başımı sallamaya devam ettim.

Sesi tatlılıkla geliyordu. Sabırlı bir anlayışla, "*Bunu sana bilimsel olarak açıklamaya hazırım*" dedi. "*En alçak insanın bile içinde, iyileştiğinde çığlıklar atan istemdışı bir irade, bilinçsiz bir vicdan, vahşileşmiş bir güzellik, yumuşak bir öz vardır*"

"*Kötülük daima iyiliğin hizmetindedir. Kötülük yoktur! Yataydaki insanın adaletsizlik dediği, görünürde olumsuz olan her terslik aslında bir lütuftur. En haksız olaylar, etkinlikler ve koşullar, kişiyi daha yüksek bütünlük, birlik ve özgürlük basamaklarına yükseltmek için gelirler.*"

Ayrıca, bir hastalığın semptomlarının bile bedenin, benlikteki bir çürümeyi, anlama yetisindeki bir alçalmayı gösteren paha biçilmez işaretleri olduğunu açıkladı. Fakat insanlar bunları nasıl okumaları gerektiğini artık bilmiyor ve sebeple sonucu karıştırıyorlar. Bundan dolayı, semptomları bastırmak amacıyla bütün tıbbi kurumlarda uygulanan her türlü müdahale gerçek hastalığı göz ardı ederek kötüleştirir. Böylece semptomla birlikte daha üstün bir iyileştirme fırsatını da ortadan kaldırırlar.

"*Dışında herhangi bir kötülük değil, içimizde olan gerçek kurtuluşun parlak belirtileriyle iyileşmenin yolunu gösteren işaretler vardır.*"

"En amansız hastalıklarda bile mi?"

"*Görünürde tedavisi olmayan hastalıklar bile yalnızca semptomlar, iyileşmenin nerede olduğunu gösteren işaretlerdir. Düşüşün ardındaki kabahati gösterir, kendini baltalamayı, fiziksel ölümün asıl nedeni olan iç ölümleri ortaya dökerler.*

Ama onları teşhis etmek için, gerçek nedene doğru bütün yolu geri gitmek gerekir! Bilim bir gün aslında bunca hastalık olmadığını bulacaktır. Görünüşteki çokluklarının ardında, semptomlarının karmaşıklığının ötesinde, yalnızca bir hastalık vardır; bir düşünce, öldürücü bir tohum."

"O halde, bütün fenalıkların nedeni bizim psikolojimiz mi?"

"*Hayır! Bizim psikolojimiz bile gerçek nedene, bütün nedenlerin asıl nedenine, kötülüğün arkasındaki en kötüye, yani ölümün kaçınılmaz olduğu fikrine dönmek için bir semptomdur. Bu boş inanışın ortadan kaldırılmasıyla, bu 'kendi kendini gerçekleştiren kehanetin' tartışmaya açılmasıyla psikoloji düzelecek ve psikoloji de bütün fenalıkları iyi edecektir.*

İnsan, ölümü sınırı kıldı, ama bu bile aslında bir işaret, bir iyileşme belirtisi ve paradoksal biçimde ölümsüzlüğümüzün en açık kanıtıdır. Ölüm, mutlak kudretimizin, insanın olanaksızı, yani kendi bedenini yıkmayı gerçekleştirebilme yetisinin en belirgin ve en somut işaretidir.

İnsanlar arasındaki eşitsizliklerin, adaletsizliklerin ve özgürlük noksanlıklarının kökeninde, bütün diğerlerini doğuran gerçek farklılık vardır; kişinin iç sorumluluk düzeyi. Varlık, onun anlama yetisi, sorumluluk düzeyi ve yazgısı, bir ve özdeştir."

Dreamer, yeniden vurgulayarak, "*İnsan, kendi anlama yetisiyle özdeşleşmektedir*" dedi. "*İnsanlar farklı zihinsel kavrama düzeylerinde bulunurlar. Aralarındaki gerçek farklılık budur!*"

İnsanlar birbirlerine benzese de, bütünlük yolunda araları bir sonsuzluk gibi ışık yıllarınca açıktır. Farklı evrim basamaklarındaki zoolojik türler gibi,

onlar da aralarında genellikle ölçülemeyecek boyutta açıklıklar bulunan farklı gelişim dönemlerindedirler.

Duraksayarak, "Fakat insanın bütün o söylemleriyle en kutsal bildirileri, özgürlük ve adalet adına gerçekleştirdiği devrimler, savaşlar ve mücadeleler için ne demeli?" diye sordum.

Dreamer, sözcüklerini tane tane söyleyip karışık düşüncelerimi bir düzene sokarak, "*Hepsi boşunaydı ve her şeyi olduğu yerde bıraktılar!*" dedi. "*Savaşlar, devrimler ve insanlara eşitlik, adalet ve barış getirme iddiasındaki tüm girişimler başarısızlığa uğradı, çünkü onlar dışarıda savaşılacak bir kötülük, yok edilecek dış engeller olduğu inancına dayanıyorlardı.*

Servet, ayrıcalıklar, sosyal farklılıklar hep bir sonuçtur; daha derin bir farklılığın yansımaları. Her şey benlikte, kendi nefesimizde, kendi hissettiklerimizde olur.

Benlik düzeyimiz yaşamımızı kendisine çeker.

İnsanlık 'şu olduğu haliyle' kötülüğe ihtiyaç duymaktadır!

İnsan sadece ıstırap aracılığıyla dinleyebilmektedir. Canlı olduğunu hissedebilmesi için ıstırap çekmeli, bir Antagonisti ve bol zamanı olmalıdır. Bu koşullar sürdüğü sürece, ıstıraplar ve insanın adaletsizlik saydığı şeyler, dünyanın tek güç kaynağı ve insanları oluşun daha üst düzeylerine doğru sürecek tek dürtü olarak kalacaktır."

13 Dünya Düşüncelerimizle Yaratılır

"*Oğlun ölmedi, çünkü hâlâ onu bana bağlayan bir iplik var!*" Dreamer'ın bu son söyledikleri, benliğime çöken sise, karanlığı delip büyüyen ve kendisine yer açan küçük bir alev gibi işleyip, onu dağıttı. Ortaya çıktığını gördüğüm şeye katlanmak mümkün değildi. Dreamer'ın sesi, çelik gibi sert bir tonla beni tokatlarcasına ayıltmasaydı bayılacaktım. "*Şimdi, oğlunun yatağının başında 'neden' diyorsun; neden bu kazayı geçirdiğini soruyorsun. Yaşamının neden bu kadar zalim olduğunu bilmek istiyorsun.*"

Bakışlarından kaçmak için gözlerimi başka yöne çevirdim; şöminedeki yanan kütüklere baktım ve yeleğinin altın rengi dokumasında alevlerin yansımalarını seyretmeye dalmışçasına durdum.

"*Yaşantından herhangi küçük bir kesit, varoluşundan bir milim al. Yıkıcı düşüncelerinin, kirlenmiş duygusal durumlarının bir haritasını orada bulacaksın. Yaşantındaki olayları şimdiye dek hep şüpheyle korku belirledi.*

Cehennemde yaşayanlar ancak cehennemi yaratabilirler! Şüphen korkuya dönüşüyor ve korku böbreklerindeki taşları oluşturuyor veya olaylar dünyasında felaketler ve kazalar düzenliyor.

Dünya, sen böyle olduğun için bu haldedir.

Dünya, senin buluşlarından biridir. Bu kaza, dünyanın senin dikkat ve sevgi eksikliğini görmeni sağlamaya ve sana doğru yolu göstermeye yönelik bir girişimdir. Fakat sen kendini dinlemiyorsun!"

O halde, en yıkıcı, en hastalıklı olanları bile düşünce yaratıyordu.

"*Dehşet olan, Tanrıyı kendi dışımıza aktarmamızdır!*" dedi ve insan saygınlığını, iradeyi, kendi efendisi olma hakkını eline yeniden geçirecek olursa, dinlerin ortadan kalkacağını bildirdi.

"*Bir zamanlar insanın herhangi bir dini yoktu*" dedi. "*Bunların hepsi, kendi kutsallığındaki bir düşüş nedeniyle insanın alçalması ve tanrısallığı kendi dışına aktarmasıyla birlikte ortaya çıkmıştır.*"

Bu sorumluluğun dayanılmaz ağırlığını hissettim. Genel geçer bütün yorumlardan çok farklı bir vizyonun ve insanı öğüten bir makinenin böylesine acımasız bir açıklamasının karşısında donakalmıştım. Genel ve çok katı bir rastlantısallık yasası ilan eden bu cümle yüzünden, kaçacak hiçbir yeri kalmamış şekilde, benimle birlikte tüm insanlık da sanık bölmesinde oturmuş yargılanıyordu. Artık şikayet etmek, suçlamak, aklamak ve yalan söylemek, hâlâ gelişimin başlangıcında olan ve bilinçlerinin karanlığında el yordamıyla ilerlemeye çalışan zoolojik varlıkların geçmişte kalmış çığlıkları gibi geliyordu.

Dreamer'ın vizyonunun tam merkezinde, olaylarla durumlar arasında var olduğuna inandığımız bir ilişkinin alt üst edilmesi bulunuyordu. Dreamer'ın sesiyle Lupelius'un 'Tanrılar Okulu'ndaki öğretisi birbirleriyle kaynaşıp, dünyanın genel geçer betimlenmesini alt üst ederek yıkan tek bir kavramda birleşiyorlardı. Dış dünyanın 'sebep' olması, insanın en köklü inanışlarından biridir. Bu, onun hayali kozmogonisini, yani, durumların olayların bir sonucu olduğu yanılgısını taşıyan pervazdır. Retina üzerine düşen gerçeğin baş aşağı edilmiş düz görüntüsü gibi, insan kendi ruh halleri, duyguları ve dış olaylar arasındaki ilişkiyi bu şekilde tersinden algılar. En erken yaşlarımızdan beri, ilk öğretimimiz bizi korkunun korkunç bir şeyle karşılaşmamızın sonucu; acının da acı veren bir şeye verilen tepki olduğuna inandırdı. Dreamer, verdiği örnekler aracılığıyla bana bir 'ikinci eğitimin' gerekliliğini, insanlık tarihinde, Tartaros'tan[31], zoolojinin dipsiz karanlıklarından kurtulmayı sağlayacak bir kaçışın muazzam boyutlarını üstlenen psikolojik bir devrimi açıkladı. *İnsan son derece kördür.* Derinliği algılamaz. Doğal görme duyumuza iki boyutun ötesini görme yetisi

[31] Tartaros Homeros'la Hesiodos'a göre dünyanın en derin yeri Tartaros'tur. Yer, gökten ne kadar aşağıdaysa, Tartaros da, yerin altındaki Ölüler Ülkesi Hades'den o kadar aşağıdadır. (ç.n.)

bağışlanmamıştır. Retinanın üzerine düz ve baş aşağı görüntüler düşer. Ağır bir gelişim yolculuğu boyunca insan, görüntünün altını üste çevirmeyi, ona derinlik vermeyi ve üçüncü bir boyut katmayı öğrenerek görsel bilgiyi özenle işleyip bütünleştirdi. Tamamen aynı şekilde, insan dünya kavramını da 180° çevirmeyi ve psikolojisine dikey bir doğru çizerek üçüncü bir boyut katmayı öğrenmelidir. Bu ona, yaşamındaki tüm koşullarla olayların hem doğasını hem de kalitesini belirleyenin ve onların önünden gidenin benlik durumları olduğunu 'görmesini' sağlayacaktır.

Dreamer, sözlerini neticelendirmeden önce, "*Durumlar ve Olaylar bir ve özdeştir*" dedi ve kendi vizyonunun en önemli öğesini bu formülde topladı. "*Durumlarla olaylar kesinlikle birdir! Aralarında geçen zaman, insanda kendi benlik durumlarıyla yaşamında başına gelenler arasında bir bağlantının olmadığı yanılsamasını yaratır.*"

Dreamer bu noktada sessiz kalarak bekledi. Sanki sözlerine devam etmeden önce havadan bir onay topluyormuş gibiydi. Ardından, "*İnsan zaman perdesini bir kaldırabilse, ya da onu anlayabilse, durumların zaten çoktan olaylar olduklarının farkına varacaktır. İnsanın duygusal durumları, aslında gerçekleşme fırsatını arayan olaylardır.*" İşte bu sözleriyle, sanki bir deprem oluyor gibi ayaklarımın altında çoktandır sallanan yeryüzü, birdenbire yarılıp açıldı. Dipsiz bir uçurum, 'eski'yi 'yeni'den, o âna dek inandıklarımın tümünü, Dreamer'ın bana yerleştirdiklerinden, ebediyen ayırarak, kişisel evrenimi baştan sona ikiye böldü. Bu uçurumun kıyısında sendeliyordum. Eski sistem, onun bin yıldır yıpranarak eskimiş fikirleri, parçalanıp dökülüyordu.

Kişinin, yaşamını üzerine kurduğu doğruları ve mutsuzluğuna daima yakıştırdığı en önde gelen nedenleriyle, kendisini dünyadan şikayet etmeye ve onu suçlamaya yönelten her şey, bütün gerçek dışılıklarını gösteriyorlardı. Onu kendisinin kontrol edilemeyen olayların merhametine kalmış korunmasız biri olduğuna inandıran kadercilik ve onu felaketlerinin sebeplerini sürekli kendisi dışında bulmaya yönlendiren kendine acıma ve kurban olma olguları, zamanla un ufak olan putlar gibi dağılıyorlardı. İnsanda, kendi durumlarıyla yaşamındaki olaylar arasındaki sebep-sonuç ilişkisini algılamasını engelleyen trajik bir zorluk vardı.

14 Geçmiş Küldür

Dreamer, temyiz edilemez aleyhte bir hükmü okurcasına, "*Düşünüş Yazgıdır. İnsanlık olumsuz düşünüyor ve hissediyor!*" dedi. "*Bu olgu, insanın Tarih diye nitelediği ve nesilden nesile ısrarla aktardığı bitmez tükenmez felaketler dizisini açıklamak için yeterlidir. Ayrıca yine bu, bin yıldır*

uygarlığımızın neden sürekli böylesine korkunç bir yazgıya mahkum gösterildiğini de açıklar."

Eski vizyonun bazı kırık parçalarını kurtarmaya kalkışarak, "Ama tarihimizi anımsamazsak, ondan nasıl öğrenebiliriz ki?" diye itiraz ettim. Sesimdeki, gözyaşı dökmeye çoktan hazır bir titreyiş, benim bütün inanışlarımın yenilgisini duyuruyordu. Dreamer sessiz kalmayı sürdürdü. İçimde kontrol dışı büyüyen paniği mantıklı bir yaklaşımla örtebilmek için, "Geçmişteki hatalarımızı gelecekte tekrarlamaktan nasıl kaçınacağız?" dedim.

Benim aptalca tüm fikirlerimi tek hareketle süpürüp atarak, zarif ve özlü bir ifadeyle, "*Geçmiş Küldür!*" dedi. "*İnsanın tarihi, suçlu bir bakış açısının öyküsü, onun en sapık kısmının elle tutulur gözle görünür halidir. Dünyanın bütün okullarında yapıldığı gibi, bu bitmez tükenmez suçlar dizisini anımsamak, bizi yalnızca kirletecektir.*"

Dreamer, geçmişi böyle anımsamanın, insanın bu en alçak kısmının hayatta kalmak ve geçmişi tekrarlayarak önümüze sahte bir gelecek koyabilmek için bin yıldır süregelen bir girişimi olduğunu belirtti.

İnsanı dönüştürebilecek ve onun tarihiyle yazgısını değiştirebilecek şey, ne deneyimler, ne de geçmiş hataların anımsanmasıdır.

Bunu kişi, ancak kendi öz dönüşümü aracılığıyla tek başına yapabilir.

Çocuklara, ders çıkarmaları için, isteyerek değil tesadüf eseri yaşanmış hikayeler anlatmanın saçmalığını anladım. Savaşlarla, devrimler; istilalarla, zulümler; imparatorlukların yükselmeleri ve çöküşleri... hepsi, sanki kozmik bir süpürgeden kaçmış çöpler gibi duruyordu. Bu suçluluk geçmişini ve onunla birlikte eski insanların efsaneleştirerek yüce gönüllüler, kahramanlar olarak aktardıkları bütün 'suçluları', küçük-büyük adamları, hepsinin anılarını silmeliyiz.

Dreamer'ın mesajının dışarıdan sert görünüşü, ters bir yazgının kaçınılmazlığını öngörürmüş gibi geliyordu. Aslında yaramıza sokulan bu bıçak, ışıktan bir bisturiydi. Dreamer, insanı Ölüler Ülkesinden aşağıya, korkunç bir dünyanın karanlıklarına koyan acımasız çözümlemelerinin ardında, onun suçluluktan, ıstıraptan, cehaletten ve ölümden nasıl kurtarılacağını gösteriyordu. Sözleriyle, bizi yeniden masum, bütünlüğe erişmiş ve güçlü bir duruma döndürecek ışıltılı bir yol haritası çiziyordu. İşte kestirme yol, geçiş, buydu.

Bundan sonraki sözleri beni yatıştırdı. Onlarda bir çözüm önerisi vardı.

"*Geçmişte olanları değil, yukarıda olanları anımsamalıyız!*

Bir 'dikey hafıza'nın geliştirilmesi gerekiyor; Tarihin düzlemine dikey çıkan. İnsanın varlığını yükseltmek gerekiyor."

"*Dünya yaratılmamıştır. Dünya düşünülmüştür.*"

Bu otoritenin gücünün bedenimin tüm dokusuna yayıldığını hissettim. Bu, bin yıldır tarihin en karanlık dönemlerinde, can kurtarma salları veya can yelekleri yollarcasına insanların önüne yasalar, masallar ve meseller koyan otoriteyle aynıydı. İyileşmesi olanaksız işitme katılığımızın, bizi uyuşturan uykumuzun derinliğinin trajedisini anladım. Meleklerin, gürültücü bir bando gibi daima borazanlar ve davullarla birlikte betimlenmesinin nedeni de galiba buydu.

Dreamer, "*Sana bir zamanlar, 'benliğinde ürettiklerine dikkat etsen, farkında olsan ve tetikte dursan, karının ölmesi gerekmeyecekti' dedim*" dedi. "*Yani, dünyayı bunu sana böylesine zalimce göstermek zorunda bırakmayacaktın.*

Sen iyileşmek için zamanı seçtin; oysa zaman ıstıraptır. Sen orada değilsin ve orada olmaman, senin dikkat eksikliğin nedeniyle programlanan tüm felaketlere yol veriyor."

Bu vizyonun büyüklüğü ve evrenselliği, insanı bir yalancının yazgısına bağlı, iplerle hareket ettirilen bir biyokimyasal kukla veya robot durumundan kurtararak, yaşamındaki her olaydan sorumlu kılıyordu. Dreamer'ın bana verdiği bu armağan için minnet duyuyordum. Göz kamaştıran yeni bir gerçek, eski düşüncelerimin yerini alıyordu: "*Dışta olan hiçbir şey yok*" Her şey sana bağlıdır. Bir insanın dışarıdan alabileceği hiçbir şey yoktur; ne başarı, ne para, ne de sağlık. Tedavi edilen insanlığın daima biçimlendirildiği yer, kahramanlarla yarı tanrıların yetiştikleri eski sorumluluk okullarında olduğu gibi bu bin yıllık sesti. "*Dünyamız tüm olaylarıyla birlikte, bizim düşüncelerimizle yaratıldı.*" En yıkıcı düşünceler bile yaratırlar; bizler olumsuzluğun da sanatçılarıyız. Kendi yarattığımız bir dünyaya tepki vermek yerine, geri dönüp, olayların hâlâ sıcak izlerini sürüp, bunları üreten benlik durumlarına dönmemiz, onların etraflarını çevirip etkisizleştirerek ortadan kaldırmamız gerekir.

15 İrade ve Rastlantısallık

Dreamer, "*Farkındalık ışıktır*" diye konuşmaya devam etti. "*İçimizde ne olduğunu bilmek, bize anında müdahale etme olanağı sağlar ki, bu bizim rastlantısallıktan arınmış yeni bir dünya yansıtabilmemiz için tek gerçek zamandır.*" Bu farkındalığın olduğu, bu ışığın girdiği yerde rastlantısallığın var olabilmesi için hiçbir neden kalmaz. Kazaların ve hastalıkların yaşamımıza girerek gerçekleşebilmeleri için bizim onayımızı almaları zorunludur; onların gerçekleşebilmeleri için bu ışık azaltılmalıdır.

Dreamer, çok inandırıcı ve su götürmez bir biçimde bir kez daha önüme rastlantısallığın aslında var olmadığının kanıtlarını koyuyordu. *Beklenilmeyen, hep uzun bir hazırlık dönemi gereksinir.*

"*Bir insan saklanamaz. Onun yaşamındaki her şey Yasada ve Düzende ayarlanır*" dedi.

"Ya kazalar için ne denebilir?"

"*Onlar insanın bu hali için vardır! İnsanın dönüştüğü bu çürümüş yaratık için. İradesini gömerek, kendi karikatürü haline dönüşen bu varlık için*" diye yanıtladı. Ardından sözlerine devam ederek, irade sahibi olmayan bir insanlık için yaşamın olaylarıyla koşulların dışarıdan, dünyanın betimlenmesi tarafından ayarlandığını söyledi.

Dreamer'ın söyledikleri sayesinde, zorluklarla problemler altında ezilen mutsuz bir yaşantının, kör talihin değil, içimizde olanlara dikkat etmememiz onların farkında olmamamız yüzünden ortaya çıktığının ayırdına vardım. Bu, gözleri bağlı olarak araba sürmeye benziyordu. İnsan şu haliyle, caddelerden ve kavşaklardan derin bir uykuda yürüyerek geçen bir uyurgezer olmuştu. Sıradan insanlık için, hayatta kalmanın, her gün gerçekleşen bir mucize olduğunu gördüm. Bedenim baştan aşağıya korkuyla ürperdi. Bizimkiler gibi, rehber-iradeden tümüyle yoksun olarak psikolojimizin en karanlık köşelerinde el yordamıyla ilerlemeye çalışan yaşamların, ne kadar topun ağzında oldukları karşısında yüreğimin sızlamasını ve algıladığım dehşeti şu anda nasıl ifade edebileceğimi bilemiyorum.

Sonra, havada evrensel bir yazıtın ağırbaşlı sözleri dalgalandı; onları özenle topladım:

"*Yaşamın bütünüyle senin yönetimindedir. Yazgından bütünüyle sen sorumlusun. Bu ıstırabın, hastalığın ve yoksulluğun, kazara değil, senin iç çatışmalarının ürünleri olduğunu anlamalısın. Onları oluşturan tek başına sensin.*"

Dreamer'a göre, rastlantısallık daima bir iyileşmenin belirtisidir; o daima bir ödemedir, ama gönülsüz. İrade olmadığında dünya üstün çıkar ve işte o zaman rastlantısallık ve kazara oluş nedeniyle bedeli biz öderiz.

İradenin yönettiği benlik durumları, gelecekte karşılaşılacağımız olayları belirlerler. Önceden ödenen gönüllü bedel, iyileştirilen bir insanlık seçmektir. Halbuki, her şey olup bittikten sonra gönülsüz ödenen bedel ise rastlantısallık, ıstırap ve zaman ile ödeme yapan, düşmüş bir insanlık seçmektir. Bu zihinsel kavrayışın bu şekilde alınması, bitmez tükenmez bir ön ödeme yapma girişimleri ve yöntemleri dizisi de üretti. Buradaki ortak payda aslında kendini cezalandırmaktır.

Gelecekteki afetlerden kaçınma çabası, kişinin onları yazgısından silme arzusu, tarih boyunca tüm uygarlıklarda kurban kesme ve kendi kendine

bilerek çektirilen eziyetler aracılığıyla, kefaretini ödeyip günahtan kurtulma eylemleriyle birlikte yürüdü.

Adakları düşünmeye koyuldum; pişmanlık duyanların tövbeleri, şehitlere adanan kutsal yerler, kiliseler... Kendilerini kırbaçlayanları ve çula sarınanları düşündüm. Yine bu yeni bilgelik gözüyle, kabilesel ayinlere ve eskiden binlerce yıl boyunca, görünür veya görünmez ilahlara sunulmak için insanların ve hayvanların kurban edilmelerine baktım. Unutulmuş bir bilgeliğin, ritüellerdeki ve yöntem seçimlerindeki belirgin farklılıkların gölgesinde kalan, azımsanışının farkına vardım. Ortada görünen bu olguların arkasında, özgün bilgeliğin uzaktan yankılanışını, başa gelen her şeyin asıl nedenin içimizde bulunduğunun farkında olunmasının ufak kıymıklarını algılamak hâlâ mümkündü. Dreamer'ın anlattığına göre, bunlar ön ödemenin, kendisini yüreğinde bağışlamanın başka bir yolunu bilmeyen bir insanlığın, algıladığı biçimiyle belli belirsiz anılarıydı.

Dreamer'a göre, ön ödeme, kişinin kendisindeki bir dönüşümdü. Dolayısıyla bu bir insandaki en üstün işlevlerin bir senteziydi; dikkat, kendini bilme, olumsuz duyguların dönüştürülmesi, içteki safralardan kurtuluş.

İnsanlığın alçak düzeylerinde, bu bilgelik çürümekte ve ön ödeme, kişinin bir iç uygulamasından, kendini cezalandırmasına dönüşüyordu.

Çocukken izlediğim dini geçit alaylarını anımsadım; Meryem'in veya bir azizin bir heykelini taşıyanların, onun ağırlığı altında kan ter içinde kalışlarını. Onları gözlerim fal taşı gibi açık izlerdim. Yeni bir bölgeye girerlerken, omuzladıkları taşıyıcı kalasların ezici ağırlığından kendilerini biraz korumak için yaralı omuzlarındaki kumaşları düzeltirlerdi. Dar sokaklarda ve çevre semtlerde, yolların iki tarafından sıkıştıran, eğilerek diz çöküp istavroz çıkartan yığışmış kalabalığı iterek kendilerine yol açar, öyle ilerlerdi. Yine harcadıkları çabadan dolayı morarmış yüzleriyle taşıyıcıları ve göğe çevrilmiş gözleri, yaldızla parlatılıp enselerine tutturulmuş pirinçten yapılma sallanan haleleriyle azizleri gördüm. Giuseppona, beni kalabalıktaki heyecanlı insanlardan korumak için önünde tutar, üzerimde heybetle dikilirdi. Bir keresinde, "Onlar cennete gidiyorlar" demişti. Kendi kendime, korkunç görünen bu çirkin suratlı iyilerin yaşadıkları yere hiçbir zaman gitmek istemeyeceğime ant içmiştim. Ne olduğunu bilmeden, ödeme yapmanın canlı bir alegorisini gözlemiştim. İleride bir gün Dreamer bana bunun bir ön ödeme girişimi olduğunu açıklayacaktı; kişinin kendi dikkat eksikliği nedeniyle planlanmış, olaylar dünyasında bizimle karşılaşmak için çoktan yola koyulmuş felaketlerle afetleri ortadan kaldırmak ve ıstırap çekerek, bu acıyı gelecekteki ıstıraplar önlemek için kullanmak. Boş inanışlarının ağırlıkları altında beli bükülen zavallı insanlık, ödeme yapabilmek için ancak ıstırap çekme ve rastlantısallık parasına sahipti.

Dreamer, sözlerini yineleyerek, "*Rastlantısallık her zaman hem bir ödeme, hem de bir iyileşme belirtisidir; ama gönülsüz yapılan*" dedi. Hemen ardından, birçok kez, bunun hâlâ bir ödeme, iyinin hizmetindeki bir kötülük olduğunu, ama asla bir cezalandırma olmadığını vurguladı. Kendi vizyonunun hiçbir şekilde, 'kısasa kısas'tan *karma*ya ve uğradığı felaketler için kendisine bir neden bulmak isteyen insanlığın icat ettiği Danteci misillemeye varana dek uzanan sonsuz sayıdaki kurallar listesine girmesini istemedi. Bu noktadaki görüşünü yazdığımdan emin olmak için notlarımı inceledi.

Dreamer'a göre, irade işlemediği anda dünya üstün gelmektedir. Her seçimimizde iradeyi uygulamak, gönülsüz ödemeyi, rastlantısallığı ve kazara oluşları yok edecektir. İradenin aracılığıyla yazgımıza yön verebiliriz.

Dreamer sözlerini, "*Rastlantısallık, çürümüş, unutulmuş, gömülmüş iradedir*" diye sürdürdü. "*Paradoksal olarak, rastlantısallık, gerçek iradenin yerini alan bir 'gönülsüz irade'dir.*"

Kutsal kitapların 'sağlam iradeli' insanlardan bahsettiğini anımsadım. Dreamer bu ifadenin unutulmuş, gömülmüş iradeyi, yani 'sağlam' iradeyi geri kazanmış, geri dönüp kaynağa ulaşmış kişiler anlamına geldiğini doğruladı.

"*İnsanlar iradeyi rastlantısallıkla takas ettiler. Bunun farkına varanlar, yitirilen iradeyi geri kazanabilmek için bir Okul arayışına girdiler*" dedi ve bunun okulların her birinin gerçek varoluş nedeni olduğunu belirtti; oluşun birliğine dönüş.

"*Yalnızca çok az kişi özel bir Okulun gerekliliğinin ayırdına vardı ve bunların içinden de çok azı onunla karşılaşmasını sağlayacak niteliklere sahipti.*"

Saniyenin binde birinde, aklımdan benim de insanlığın bu kısmı içinde olduğum geçti. Benim daha en ufak bir endişe duymama bile fırsat kalmadan Dreamer, içimi didik didik ederek, düşüncelerime sızmasına izin verdiğim hırsızı bulmaya çalışıyordu.

"*Hayır. Sen o çok azın içinde değilsin!*" dedi. Ses tonu, hayal kırıklığı ile, küçümseyerek azarlama arasında, oldukça ciddiydi.

"*Seni seçen benim!*" Dreamer bir yandan bunları söylerken, bir yandan da, tolgasının siperliğini indirerek çarpışmaya hazırlanan bir savaşçı gibi, en sert ifadelerinden birine büründü. Donup kalmıştım. O düşüncem yüzünden binlerce kez pişman olmuştum. Söylemek üzere olduğu sözleri durdurmak isterdim, ama artık çok geçti. Hiç affetmeden, "*Seni, bunu herkesin yapabileceğini gösterecek bir örnek olman için seçtim!*" dedi.

"*İnsanlık, kendini yenileyebilir, yeniden canlanabilir ve yine doğabilir. Gömülü iradeyi geri kazanabilir.*

Kitlesel bir devrime gerek yok. İnsanlığın gerçek dönüşümü, kendi bütünlüğüne ve kendisinin birliğine ulaşan bireyin dönüşümüyle gerçekleşir.

Bir insan, hâlâ ancak rastlantısallık aracılığıyla, zora düştüğünde ödeme yapan insanlar takımının içinde olduğunu anlaması için, oğlunun uğradığı kaza gibi bir belaya çatar.

Çektiğin ıstırabı nasıl yönlendireceğini bilmiyorsan, daima çocukken gördüğün o batıl inançlı kalabalığın, yani salt hayal gücünde kurduğu, yaşamını kontrol eden bir dış ilahı memnun ederek olayların yönünü değiştirmeye çalışan bir insanlığın parçası olarak kalacaksın. Bir insan konvoyunda değilsen bile, o zaman bir stadyumda, spor fanatizmiyle bir araya getirilmiş, avazları çıktığı kadar yırtınan bir kalabalığın parçası olacaksın"

Gözde olan diğer bir ödeme yönteminin roller aracılığıyla gerçekleştiğinden bahsetti. Kesin bir yasa harika bir şekilde herkesi doğru yerine yerleştirmekteydi. Nankör işlerde çalışan, yani hastanelerde, mahkemelerde, hapishanelerde çalışıp, diğer insanlara yardım ettiklerini düşünen; yaptıkları o işin kendi seçimleri olduğunu, bu rolü ele geçirmek için bir yarışmadan başarıyla geçtiklerini, bir şekilde seçildiklerini ve bundan dolayı bunun bedelini ödediklerine inanan kişiler ise, aslında hâlâ ödemekteydiler.

Dreamer, bir yandan bir espri yapıp, öte yandan ironik biçimde ciddiyetini koruyarak, "*Bu roller, taksitle ödemedir*" dedi. "*Bir kişinin rolü, onun kefaretidir ve bir gün tabutu olacaktır.*

Yeni bir insanlık, gönülsüz ödemenin, yani gönülsüz arınmanın yerine ön ödemeyi koyacaktır. İyileştirme, hastalıktan; çözüm, sorundan önce gelecektir.

Kendini her koşul ve her durumda daima sev. Olaylar başımıza gidişata göre, gereken sonuçlara uygun biçimde gelişerek gelir ve irademiz tarafından ayarlanır."

Defterimde sayfalar dolduran bu notlarımı tamamlayabilmem için bana birkaç saniye bıraktı, sonra, sanki kendisini dinleyen tüm kahramanlara bir çağrı yaparcasına, "*Sonsuzluğun bir parçasını, sizler gibi, kuruluşların pespaye dairelerinde çalışan kişilere getirmemiz gerekir*" dedi. Bu olağandışı görevin bana verilmesini bekledim, ama bununla ilgili bir şey söylemedi.

Birdenbire benim durumuma, yani şimdi yine ACO'daki işimde çalışmama dönerek, "*Bıraktığın yerden yeniden başlamalısın. Sana söyleyebileceğim başka bir yol yok!*" dedi. "*Üstünden aşıp geçemediğini yeniden denemelisin!*"

Dreamer'ın, beni yine gemiye kabul ettiği ve 'yolculuğun' devam edeceği haberi bir enerji patlaması gibiydi. Uzun süre soluksuz kaldıktan

sonra taze havayı derin bir nefesle ciğerlerine çeken birinin sarhoşluğunu hissettim.

Dreamer'la bu karşılaşmamızın ardından oğlum Luca iyiye doğru gitmeye başladı ve kısa bir nekahet döneminden sonra tamamen iyileşti. Chià üzerindeki gökyüzü, kesif bir sisin içinden çıkılmışçasına yükselerek açıldı. Ertesindeki günlerde kendimi, bir sonraki adımı gösterecek işaretleri dikkatle dinlemeye verdim. Dreamer'ın bana gösterdiği bu yoldan çıkmamamı sağlayacak değişikliklerden hiçbirini artık unutmayacağıma dair kendi kendime söz verdim. Yeni işin, bütün ailemle birlikte uzak bir ülkeye taşınmamızı gerektireceğini düşünmüştüm. Ama İtalya'daki iş merkezim sadece birkaç kilometre öteye ilerledi. Buna karşın, işin etkinlik alanı dünyanın öbür ucunda bulunacaktı. Larga Caddesindeki bir kelle avcısı şirketten gelen 'beklenmedik' bir mektup beni bir pozisyon için yapılacak elemeye katılmaya davet ediyordu. Dreamer'la karşılaşmamdan yalnızca üç hafta sonra, kendimi uluslararası dev bir kuruluşun Dış Ticaret Bölümünün Uzak Doğu pazarları kısmının başında buldum. Bu kez tüm köprülerimi yaktım ve geçmişimle bağlantı kurabilecek her yolu ve her geçidi tıkadım.

BÖLÜM VIII

Dreamer'la Şanghay'da

1 Mükemmellik Kendisini Asla Tekrarlamaz

Dreamer'la, Bund üzerindeki Plaza Concert'tan, Huangpu'yu geçen teknelerin yoğun trafiğini seyrediyorduk. Bu muazzam nehir, tam bu noktada, biri muhteşem mimarisiyle Avrupalıların kolonisi olduğu dönemi yansıtan, diğeri gelecekçi siluetiyle Pudong'un yeni bölgelerinden fışkıran, Şanghay'daki iki farklı yaşayış biçiminin arasından akıyordu. Buradan bakıldığında, geleceğin bir megapolü olarak düşlenen bu şehir, imgeci stildeki gökdelenlerin yükseldiği göz alabildiğince uzanan dev bir şantiye görünümündeydi.

Kuveyt'ten dönüşümle Uzak Doğudaki yeni görevime başlamam arasında geçen dönemde Dreamer'ı bir daha görmemiştim. Bu aylarda, uzun çıraklık dönemim boyunca tuttuğum tüm notları tekrar tekrar binlerce kez okumuş ve yaşamın farklı koşullarında, ondan öğrendiğim ilkelere sarsılmaz bir kararlılıkla tutunmaya çalışmıştım. Bu karşılaşmamızı delicesine arzulamama rağmen, şimdi beni ürkütüyordu. Birbirleriyle çok yakından ilişkili, henüz çözümlenmemiş iki mesele, kapanmamış yaralar gibi açık duruyorlardı; Kuveyt'ten ayrılış şeklim ve Heleonore'yle ilişkim. Bunlar yakamı artık daha fazla sıyıramayacağım zorlu konulardı.

Öğleden sonramız çok yoğun geçti ve Dreamer, bana tüm çıraklık dönemimin en muhteşem öğretilerinden birini aktardı.

Onu dinlerken onunla birlikte, yüzlerce yıllık Yu Yuan bahçelerinden geçtim. Onun yanında, eski çarşı bölgesindeki Budist tapınağının çevresindeki dar sokakların labirentinde dolaştık. Bu muazzam şehrin iğne

atsan yere düşmez kalabalığında yanımdaki varlığı, bana Napoli'nin bağrındaki, yaralara üşüşmüş sinekler gibi insan kaynayan sokaklardan Giuseppona'nın eline tutunup geçerken etrafıma göz gezdirdiğim zamanların güven ve şaşkınlık duygularını hissettirdi.

Dreamer, Şanghay'ı da Çin'i de sanki buralarda uzun süre kalmışçasına iyi biliyordu. Buranın tarihini ve düşünce sistemlerini tüm ayrıntılarıyla ve günlük yaşamın en ufak olayları üstüne bile fikir vererek açıklayıp gösterdi. İşinin başındaki sanatçı bir usta, yoldan geçen bir yayanın giyimi veya avuç içi kadar dükkanlarla bütünleşmiş pazarlıklar, Konfüçyüsçülüğün beşiği olan bu uygarlığın kökenlerine dek ulaşmamı sağlayan derin yarıklar oldu. Dreamer bu düşünüşü yaratan zekaya eşit bir otoriteyle bana, bir milyardan fazla insanı bir arada tutan bu sosyal tutkalın sırrını, onun altı erdemine sığdırılmış bilgeliğini anlattı. Bir sanatçı, genç bir kız, kendini işine kaptırmış, mikroskobik cam vazoları bezemekle meşguldü. Vazoları iç taraflarından, büyük bir sabır ve akılları durduran bir yetenekle boyuyordu. Tezgahının başında durduk. Dreamer, bir süre hiçbir yorumda bulunmadan hareketlerini izledi. Sonra bakışlarını yavaşça kızın ellerinden bana çevirdi. Zaman genleşti. O an bir sonsuzluk haline geldi ve daha önce hiçbir bakışın yapamadığı bir şekilde içime işleyerek bakan bu gözlerde kendimden geçtim. Ruhumu coşturan bu eşsiz bakışta, Carmela'nın şefkati, Giuseppe'nin sertliği, bir dostun sevgisi ve bir ustanın saygıdeğerliği, hepsi bir araya toplaşmıştı. Bu sanatçı O idi. 'Uygulamalı Çalışma'yı, yani herkesin kendi yüreğinde gerçekleştirmesi gereken ve dünyada kendisi adına başkasının asla yapamayacağı dönüşüm sürecini göstererek açıklıyordu; kendi varoluşunun sanatçısı olmayı. Aramızda herhangi bir perde, bir maske veya roller olmadan, yaratıcısıyla saniyenin küçücük bir kesrinde doğrudan yüz yüze kalmış bir yaratıktım. O anda, engeller veya kısıtlamalar olmadan, bu varlığın ululuğunu tattım, zamanın dışındaki nefes alışını dinledim ve özgürlüğünden bir damla içtim. Düşüncelerimin yerini bir sersemleme aldı.

Bu dakikadan sonra kendime gelir gelmez gördüğüm ilk film karesinde, halka açık bir mekanda bir köşe masada oturuyordum. Burası eski bir çay evi havasındaydı. Pencereden görebildiğim kadarıyla, bu ahşap yapı tümüyle küçük bir gölün ortasında kazıklar üzerine kurulmuş gibi duruyordu. Düşüncelerim Dreamer'a kaydı. Onu görebilmek için etrafıma bakındım. Hemen yanımda otururken buldum. Rahatlayıp çevreme göz gezdirince, bu mekana sırf Çinlilerin geldiğine dikkat ettim. Müşteriler, görünüşleriyle giysileri, buranın dekorasyonu, sanki dünyanın en büyük limanlarından biri olmaya doğru yükselişine henüz başlayan küçük balıkçı köyü Şanghay'ın koloni dönemine ait bir fotoğrafından fırlamış gibiydi. Dreamer'ın sesi, başta hafif ve uzaktan gelirken, müşterilerin gevezeliklerinin yüksek uğultusu arasından bir yol bulup, giderek daha anlaşılır halde ulaşmaya başladı.

Algıladığım ilk sözcüklerinden, hâlâ ilk başladığı konuşmasını sürdürdüğü anlaşılıyordu.

"*...bundan dolayı insanlığın her sorunu, yani dirliğin suçluluğundan, yeryüzünün her bölgesinde süreduran yoksulluğa dek hepsi, yalnızca bir akıl hastalığının semptomlarıdır.*" Dreamer'ın bu savı, beni alıp içinde bulunduğum uyuşukluk durumunun dışına çekti. Bu sözleri, ileride bir gün onun düşünce sisteminin köşe taşlarından biri sayacağım bir bildirisinin yalnızca giriş sözleriydi. Sırtımı fark ettirmeden yavaşça doğrultmaya çalışıp onu daha dikkatle dinlemeye hazırlandım. Bundan sonraki açıklamalarına göre, ta zamanın en başından beri, insanın uğradığı felaketlerin, yalnızca ondaki eksikliğin elle tutulur gözle görünür hâle gelmesinden, parçalanmış oluşunun yansıyan görüntülerinden başka bir şey olmadıkları ortaya çıktı. İnsanlığın psikolojisindeki bu kırılma, çok uzak geçmişindeki çocukluk dönemine dek gidiyordu. Şunları söylediğinde, zihnim acı duyacak kadar açık ve bilinçliydim: "*Dünya, sen böyle olduğun için bu hâldedir.*" Dünya, yani kendi dışımızda olduğuna inandığımız gerçeklik, kendi psikolojimizin, benliğimizin, fiziksel bir yankısıydı. Bu, üstünde çok kafa patlatılacak bir meseleydi.

Bu arada, geleneksel giysileri içindeki iki genç garson kız, masamızı çay için donatmak üzere gerekenlerle birlikte geldi. Dreamer, çok önem verdiği anlaşılan bu işlem için konuşmasını kesti. Kendini, geçmek bilmeyen dakikalar boyunca bu titiz ritüeli yönetmeye ve onun her adımıyla özenle ilgilenmeye verdi. Tedirgindim. Bir an önce konuşmasına dönmesi için sabırsızlanıyordum. Tam da insanlığın binlerce yıllık dertlerinin sırrı ve hatta belki de kendi mutsuzluğumun kökeni açıklanmak üzereydi. Böylesine gereksiz bir şey için bu kadar önemli bir konuşmayı kesebilmesi karşısında aptala dönmüş ve hayal kırıklığına uğramıştım. Elbette, bu düşüncelerimi seslendirmedim, ama beslemeyi sürdürdüm. O sıralar hâlâ düşüncelerin fark edilemez oldukları ve insanın onları gizleyebileceği kanısındaydım.

"*Değmeyecek kadar küçük veya önemsiz olan hiçbir şey yoktur!*" dedi. İfade şekli bir azarlama havasındaydı. Görünüşe göre bir yandan bakmadan benimle konuşurken, bir yandan hâlâ buradaki merasimin ayrıntılarıyla ilgileniyordu. Suçüstü yakalanmış gibi kulaklarıma kadar kızardım.

"*Her ediminin kusursuz olduğundan emin ol!*" dedi. "*Kusursuzluk, bir tek gereksiz eylemde bile bulunmamak demektir.*"

Sonra, bir yandan upuzun bir çay mönüsünden içeceklerimizi seçerken, "*Herhangi bir şey iyi yapıldığında, sonsuza dek yapılır! Tüm evren bundan haberdardır ve bunu bir daha asla tekrarlaman gerekmez*" dedi.

Konuşmasına kısa bir ara verdikten sonra, "*Yalnızca kusurlu olan kendisini tekrarlar. Mükemmellik kendisini asla tekrarlamaz, çünkü sürekli kendisini aşar. Mükemmel bir krizalit, daha üstün bir düzene ait bir varlık olabilmek için, 'mükemmel bir krizalit olmaya' son vermeli ve ölmelidir*"

Ardından, insanın farkında olarak kendi iç düzeneklerini ve makinesindeki en ufak dişlileri ayarlamasıyla, dünyayı düzeltebileceğini ve onun tarihini değiştirebileceğini anlattı.

"*Evrenin gelişimi, bireyin gelişimine, onun dönüşümüne bağlıdır. 'Bireysel' ve 'evrensel' özdeştir*" dedi. "*Bu bilgi, uygarlığın ve sanatın her biçiminin kaynağında bulunur. Geri gelmesi ve herkesin eğitiminin temel öğesi olması gerekir.*" Sözlerini sürdürerek, insanlığın türettiği tiyatronun, kutlu dansların ve tüm ayinlerin şu kavrayıştan kaynaklandığını belirtti: *Her şey birbirine bağlıdır.* Dikeydeki, başka bir deyişle irade dünyasındaki en küçük bir hareket, olaylar dünyasındaki en etkili değişimleri kışkırtır.

Ezberden okurcasına, "*Evren beynimizin içindedir; insanın arzuladığı biçimde gelişen, bağrındaki bir tohumdur*" dedi. "*İşte bundan dolayı, eğer bir kişi, bilerek en ufak şeyleri etkiler veya yaptığı en basit şeyleri bile mükemmel bir hâle getirirse...*"

"Çay hazırlamak gibi mi?" diye sordum. Bu sorumu seslendirirken, biraz önceki tatsız ve dile getirmediğim düşüncelerimi affettirebilmek arzusuyla, olabildiğince kibar olmaya çalıştım.

Dreamer, şakadan bir ciddiyetle oyunumu gördü ve karşılığında potu yine yükseltip, "*Veya sadece kusursuz olarak nasıl sunacağını öğrenerek*" diye sözlerini tamamladı. Bunları söylediğinde, iki garson kızın birbirlerine bakışıp gülümsedikleri gözümden kaçmadı. Ortada Dreamer'a saygılı bir katılımın, hürmetkar bir boyun eğişin bulunduğu kanısındaydım. Onların da 'Okul bünyesindeki kişiler'den oldukları düşüncesi, zihnimden bir kıvılcım gibi geçerek beni soluksuz bıraktı. "*İnsan bu davranışının kusursuzluğuyla, ebediyen kendi kişisel evrenini düzenleyebilir, doğumdan ölüme dek her şeyin bir program içinde yürüdüğü rastlantısal bir varoluş bölgesinden çıkabilir ve yazgısını değiştirebilir. Dünya, oluşun bir rezonansı ve yansıttığı görüntüdür.*"

Not defterime, sanki altın parçalarıymış gibi bu öğretinin her sözünü titizlikle yazdım ve konuya açıklık getiren özel durumları betimledim.

2 İnsan Aklı Silahlıdır

Bu arada masamız gösterişli bir biçimde donatıldı. Özenle nakış işlenmiş kar beyazı örtünün üzerine incecik Çin porselenleri yerleştirildi ve çeşit çeşit tatlı ve çöreklerle dolu tepsiler geldi. Ritüelin bu adımının da tamamlanıp her isteğinin kusursuz biçimde yerine getirildiğine kanaat getirince, Dreamer bir kenara bıraktığı konuya yeniden döndü.

Çenesiyle etrafımızda bulunanlara dikkatimi çektikten sonra, "*Bütün gördüklerin ve dokundukların, yani insanın gerçeklik dediği şey, katılaşan*

psikolojidir. İnsanın düşüncesi elle tutulur gözle görünür bir hâle geçer ve 'dünya' olur. Olgular düşüncelerdir" dedi.

Sesi derinden gelmeye başladı. Sesinin kısık tonu, birazdan yapacağı açıklamaların vereceği ıstırabı belli ediyordu.

"*İnsanın en amansız hastalığı, kişisel veya sosyal bütün dertlerinin nedeni, içindeki bölünme, yani çatışmacı psikolojisidir.*" Bu sözleriyle birlikte zihnimde birdenbire ortaya, insanın kendi kurduğu ve yine binlerce yıldır kendisine tüm ayrıntılarıyla anlattığı efsanelerin sesleriyle birlikte bir görüntüler kaleydoskopu çıktı. Bu hayali fonun önünde, diğer görüntülerin hepsinin üstünde, Akıl Tanrıçası Athena'nın muhteşem doğum sahnesi belirginleşti; bir tanrının baş ağrısı veya kabusunun kızı olan Athena, pırıl pırıl silahlarıyla birlikte, Zeus'un kafatasındaki yarığın iç çeperlerinden dışarı fırlıyordu.

Dreamer, bu düşüncelerin girdabına girdi ve bu görüntüyü kavrayıp, "*Bu bir uyarı efsanesidir*" dedi. "*İnsan aklı silahlıdır!*"

Bundan sonra gelen suskunluk soluğumu kesti.

"*Bu, bir uygarlığın şimdiye dek kendi hastalığına koyabildiği en açık teşhisti.*"

Bu keşiften heyecana kapılıp, "Öyleyse Antik Yunanistan, sonuçta kendisine ne olacağını biliyordu!" diye haykırdım.

Dreamer'ın yanıtı hemen gelmedi. Onun bu bildirisiyle yaşadığım gergin sevinç bir doruk noktasına ulaştıktan sonra şimdi hızla endişeye dönüyordu. Bu açıklamadaki enginliğin farkına vardıkça, ağırlığının giderek amansız derecede arttığını hissediyordum. Sınıra dokunmak ve bu güzelliği, bu keşifteki aydınlanmayı içimde tutmaktaki yetersizliğimi hissetmek acı vermişti.

"*Hayır! Yunanistan sadece bilgelerine veya kahinlerine nasıl kulak vermesi gerektiğini bilemedi*" dedi. "*Kendi kötülüğünü ve hatasını görebilmek zaten bir iyileşmedir.*"

Bir yandan Dreamer'ın yanıtını not ettiğim, bir yandan da gözlerimin önüne Zeus'un yaptığı zihinsel doğumu getirmeye çalıştığım sırada, şaşkınlıkla, Athena efsanesini betimleyen herhangi bir ikona bulunmadığı gerçeğinin ayırdına vardım; sanat tarihinin hiçbir yerinde, insanı dehşete düşüren bir öngörü taşıyan, kahince bir bildirisi olan bu doğumla ilgili bir iz yoktu.

Dreamer, "*İnsan kendi ahmaklığını görmek, kendi düşüncelerinin yıkıcılığını anlamak istemez*" diye açıkladı. "*Yüzyıllardır uyarılan insanlık, yazgısının üzerinde bu kehanetin gölgesinin belirgin tehdidini hissediyordu. Onu kabul edemeyince, onunla ne yapacağını veya ondan nasıl sakınacağını bilemeyince, bu kez onu göz önünden kaldırıp kayıtsız kalmaya çalıştı.*

Bir insanın karanlık tarafının anlaşılması, çözüm, iyileşme ve gerçek kurtuluştur."

Kalabalıkların, felaketlerinin nedenlerini fark edebilmelerinin bir yolu olsaydı, içinde yaşadıkları kölelik durumundan çıkmalarının mümkün olmuş olabileceğini söyledi. Fakat bu mümkün değildir. Çünkü bu farkındalığa ancak bir birey erişebilir. Kitle, ne kendi bilgisine sahip olmak istiyor, ne de bunu arıyor. Yeni ve meçhul olan her şeyden korkuyor. İnsanlığın yaşadığı bu kölelik durumu ve başına gelen binlerce felaket, onu rahatsız eden ve körleştiren 'meçhul' korkusu üzerinde oturuyor. Politik önderler, bu 'yeni' fobisini her çağ besleyip büyüttüler. Kalabalıklar düşleyemezler. Bir uygarlık, artık onu var eden 'düş'ü, aydınlanmış insanlarını dinlemeyi bilmediği zaman yıkılır. Yüzyıllar boyunca düşleyen bireylerin, yapmanın şairlerinin yarattıkları her şeyi yok edebilecek toplumsal delilik dönemleriyle çakışan, 'düş'ün ve bilgelerin sözlerinin dinlenmediği bu dönemler, kültürün ve uygarlığın çöküşünün habercisidir.

Dreamer, "*Kitle bir hayalettir; herkesten ve her şeyden etkilenen bir düzenek*" dedi. "*İnancı yoktur, gerçek bir iradeye sahip değildir, yaratamaz. Yalnızca yok edebilir. Kalabalıkların asıl rolü budur. Yalnızca bütünlük ve irade sahibi olan kişiler düşleyebilir ve olanaksız olanı somut kılabilirler.*"

Dreamer'ın bütün bu söyledikleri, şirketlerle modern kuruluşlara da uygulanabilirdi. Bunların ömürlerinin, mali sıkıntılar veya teknoloji ve pazar sorunları nedeniyle değil, sorumluluk ve bütünlük sahibi, yani seven kişilerden yoksun oldukları için sınırlı olduğunu kavradım.

Dreamer'ın bir işaretiyle, Çin kadar eski koku ve tat alma kuralları uyarınca, tek tek sipariş ettiği sayısız çay çeşitleri gelmeye başladı. Değişik demliklerden yükselen aromalı buğuları keyifle içine çektikten sonra kendi elleriyle onlardan küçük fincanlarımıza çay döktü.

Bugünkü uzun yürüyüşün ve bu keşfin heyecanının ardından ben de artık masanın hakkını verdim ve pastacılık ustalığının bu seçkin örneklerini sergileyen tabaklardakilerin çoğunun tadına baktım. Dreamer, hem her tatlının çıkış efsanesini aktararak, hem de ta geçmişteki Ming Hanedanına dek uzanan geleneksel reçeteleriyle hazırlanış yöntemlerini göstererek beni büyüledi. Her zamanki gibi çok nazik bir ev sahibiydi, ama yiyeceklere yine hiç dokunmadı.

Dreamer, "*İnsan, okyanusları geçer, en yüksek zirvelere tırmanır ve en tehlikeli girişimlerde yaşamını riske atar. Tapınaklara, asramalara, dergahlara çekilir. Ya dualarda buluşur, ya sekste birleşir. Ya tövbe etme, ya zamparalık yapma yolunu seçer. Ya bir keşişin kulübesini, ya iş hayatının zorluklarını. Daima içinde kendisini birleştirmek için girişimde bulunur; kendi bütünlüğü için sonsuz bir arayış.*"

Hatta psikanalizden komünizme dek din dışı farklı inanışlar bile, yalnızca aynı arayışın yirminci yüzyıl uyarlamalarıdır.

Her çağda, tüm uygarlıklarda görülen günah çıkartma benzeri şeyler de insanın bütünlüğünü, yani doğuştan hakkı olan ve atalarından aktarıldığı biçimiyle hâlâ 'yitirilmiş cennet' diye anımsadığı bu özel gerçeklik durumunu yeniden kazanmak için yaptığı bitmez tükenmez girişimlerden kaynaklanan denemeler sayılabilir.

Dreamer, "*İnsanlık tarihi bir dönüş yolculuğudur. Kaybolan Savurgan Oğul meseli bunun eşi bulunmaz bir eğretilemesidir*" dedi. "*Ne var ki, bütün dinler varoluş sebeplerini unuttular. Çürüyerek asıllarının tam tersi haline gelip, ölüm ve onun kaçınılmaz olduğu fikrini yayma ve pekiştirme araçları oldular. Ayrılıkları ve çatışmaları tedavi etmek yerine, hoşgörüsüzlüğü, ilke savaşlarıyla her türlü boş inanışı ektiler, beslediler ve büyüttüler.*"

Dreamer, bölünmüş psikolojili insanların ellerinde kalan Hıristiyanlığın, her seferinde biraz biraz olmak üzere, sonunda adını bile değiştirmeden kendisini engizisyona dönüştürdüğünü anımsattı. Yine günümüzde, İncil'deki paradoksların, eski insanlığın zihinsel kafeslerini un ufak edebilecek güçteki koçbaşı darbeleri maalesef boşa gitti ve öykülerindeki ince kudret, ekonomik yasalarındaki bilgelik, birer din dersi malzemesine, yani çocuklarla ilgili birer mesele haline indirgendi. Kutsal kitapların öğretilmesi, kendilerini kendileri eğitmiş bilinçsiz hocalara bırakıldı. Ne yazıktır ki, İncil'in yere yıkmak üzere geldiği ipnotik uykuyu esas sürekli kalıcı kılanlar bu hocalardır. Dreamer'ın şunları söylediğini işittiğimde, tuttuğum notlar şimdiye dek defterimde birçok sayfayı doldurmuştu:

"*Çocuklarda ölümsüzlük fikrinin, fiziksel ölümsüzlüğün, yeşertilmesi gereklidir.*"

Bu sözcükleri seslendirirkenki –görünüşte sakin olan– ses tonunun ardında, dünya çapında bir başkaldırıya çağıran bir çığlığın kahramanca gürleyişini ve gücünü hissettim. Bir meşale yüzyılların karanlığını yırtarken, bir sancağın, boş inanışlara, hayaletlere ve putperestliğe karşı sürdürülen binlerce meydan savaşının kızılca kıyametinin üzerinde dalgalandığını gördüm.

Dreamer, sözlerini, baştan uyaran bir tavırla, "*Her ideolojinin ve her dinin düşmanı sayılacağını bilen birisinin sakınganlığını elden bırakmadan, ölüm üstüne tartışmaya girerek bu fikri, her düzende ve her sınıfta bütün okullarla üniversitelere taşımak gerekir*" diye bitirdi.

3 Yalan Söyleyen Hayvan

O anda her şey apaçık göründü. Öğretisinin her parçası, bir yapbozun doğru yerlerine yerleşen parçaları gibi gidip kendi köşesini buluyor ve gözlerime nefes kesici bir vizyonun tutarlı bir öğesi olarak görünüyordu.

Felaketlerin, vahşetin ve afetlerin binlerce yıllık öyküsü nihayet bir açıklama buluyordu. Binlerce çatışmanın saçmalığı, sınırsız zenginliklerle dolup taşan bir evrende bunca kalabalık yoksulun bulunmasının trajik paradoksu, bir serçe parmağını oynatacak çabayla kurtarılabilecek milyonlarca çocuğun ölmeye terk edilişinin vahşeti, nihayet gerçek bir neden buldu; zamanın, her coğrafyanın, her etiğin ve her inancın ötesindeki bir neden. İnsan bu haliyle bir akıl hastasıdır! Dolayısıyla onun toplumları ve kurumları da, bölünmüş psikolojisinin, çatışmacı mantığının elle tutulur gözle görünür hâle geçmesi, ölüme inanışının aynadaki görüntüsüdür.

Kendime bu akıl hasarının nasıl ve ne zaman oluştuğunu sordum. Bunu bilmek için neler vermezdim ki! Sanırım bu, tarihteki herhalde en fevkalade ve kesinlikle de en yararlı buluş olurdu. Hayal gücüm kanatlandı. Binlerce yılın izini gerisingeri sürerek, insanı içinde bulunduğu koşullara indirgeyen olayın arayışında, bilimsel bir araştırmada olduğumu hayal ettim; sanki Orlando'nun kayıp duyusunu aramak üzere ay yüzeyinde yapılan bir tür yolculuk.

Dreamer, sesinde çok ince bir mizah tınısıyla araya girerek, "*Yahudi-Hıristiyan geleneği, bu ölümcül tepetaklak aşağı yuvarlanmayı 'Cennetten Düşüş' diye nitelendirip bunu en büyük günah olan 'ilk günah' olarak damgalar; bağışlanmaz günah*" dedi.

Dreamer'a sorulacak yüzlerce sorum vardı. Engin bilgeliğinden, yorumcularla tahmincilerin sahip olmadıkları bu özel otoritesinden yudum yudum içmek harikaydı, ama bilenlere. Elmayı ısırış, yılan, incir yaprağı simgeleri hep ilgimi çekmişti. Hepsinin üzerinde, dört bin yıldır ayakta duran, ama bu kadar önemsiz bir olgudan bunca trajediyi yaratan böylesine yetkili bir gelenek önünde daima bir tür aydın huzursuzluğu hissetmişimdir. Sonra neden bu bir ölümcül günah diye nitelendirildi ki?

Dreamer, "*Elmayı ısırış önemsiz bir olgu değil, kendisini 'yaratıcı'dan 'yaratığa' indirgeyen ve öz doğasından feragat eden insanın benliğindeki bu aşağı kaymanın kesin bir eğretilemesidir. Elmayı ısırış, dışımızda bizi içeren ve bize egemen olan bir dünya olduğuna inanmak, bir başkasının hayaletini kalıcı kılmak demektir. Bu, insanın bağımlılık hâlinin ve tüm trajik tarihinin başlangıcıdır*" diye açıkladı.

Dreamer, Adem'in ilk sözlerini anımsattığında, bu sözler her hücremi bir koro başının sesinin ciddiyeti ve heybetiyle titretti ve bu trajedinin iyileştirici dehşeti her yerimi kapladı. Bu sözler, utanan bir kişinin lekesi ve kendini ele verişi olarak ebediyen çınlayacaklardı: "*Gizlendim... korktum... ben değildim... bana verdiğin kadın aldı...*" Kendimi evrensel bir felaketin, çaresiz bir trajedinin tek tanığı gibi hissettim. Çürümemizin dramı işte orada, o anda sahneleniyordu. Dreamer'ın harika bir biçimde, 'yalan söyleyen hayvan' olarak tanımladığı bu varlığın yeryüzü sahnesinde göründüğü ânı seyreden ilk kişiydim.

Dreamer, "*Adem'in bu sözleri bağımlılığın doğuşunu işaretliyordu ve bu, sıradan, yalancı ve sorumsuz insanlığın ilk manifestosuydu; 'sen'in izini bulabileceğin en eskisi*" dedi.

Bu 'sen'in, cümlenin içinde, sanki yeri gelmişken, öylesine kullanılışı, Yaratılış'tan akıllara durgunluk verecek kadar daha eski olan geleneklerin vizyonunu önümde açmak için çok ustacaydı. Hakkında asla bir şey bilemeyeceğim ve Dreamer'ın şimdi tek başına ölümsüz muhafızı olduğu erişilemeyecek veya yitik bilgi hazinelerini hayal ettim. Bir kez daha, zamanın ve uygarlıkların ötesine geçebilen, kayıp okulların sırrını bilen, gömülü mücevherler gibi boş yere parlayan bu varlığın gizemiyle karşı karşıyaydım. Sürekli yeni keşiflerin baskısı altında, bir yandan Dreamer'ın sözleri içimde infilak ederek benliğimde depremler yaratırken, bir yandan da titreyen ellerimle çılgınca not almayı sürdürüyordum. Benzimin aşırı solduğunu görünce, Dreamer biraz soluklanmam için araya girdi, yarı ciddi yarı şaka, iş koşullarıma taş attı ve bana hoş bir şekilde takılıp, "*Ücretli çalışanların düşüncesi olan, dış dünyayla ve bağımlılıkla özdeşleşmenin kökenini, Adem'in sözlerinde, zavallı bir adamın ilk sözlerinde bulursun!*" dedi.

Dreamer'a göre, insanın düşüncesiyle nefesinin bir sentezi olan lisan, Adem'in sözlerinde bir psikolojik parçalanmanın, oluştaki bir kırılmanın varlığını ortaya koyuyordu. Eğer 'Tanrıyla bir olma' halindeyse, nasıl olur da kendisinin ondan daha fazla olabileceğine inanır ve bunu isteyebilirdi ki? Yılanın ayartmasından önce, hatta Havva'dan da önce, Adem'in çoktan bölünmüş olduğu apaçık ortadadır.

"*Yalan söylemek, gizlenmek, başkasını suçlamak, kendine acımak, o zamandan beri Cennetten kovulan bir adamı, öz bütünlüğünü yitirip kendisini inkar eden bir varlığı gösteren belirtilerin sözlü, hatta ondan da önce psikolojik bir ifadesi oldu ve bundan böyle daima da böyle olacaktır.*"

Adem elmayı ısırarak, yaşamı ölümle, özgürlüğü bağımlılıkla ve bütünlüğü bölünmeyle takas etti. Kişinin doğuştan hakkı olan ölümsüzlük, parçalanmış, bilinçsiz ve ölümlü bir sonsuzlukla yer değiştirerek, cinsel birleşme ve doğurarak üremeye dayalı bir zoolojik devamlılığa indirgendi.

Dreamer konuştuğu sırada değişik bir duygu hissettim; tenimde, bir anlayışın keşfine eşlik eden bir titreme.

Dreamer, "*Adem'in günahı ölümcüldür, çünkü bu bir 'zaman içinde düşüş'tür; ipnotik bir hâle, insanın ölebileceği 'inanışı' içine düşüş*" dedi.

"*Ama insan ölemez, ancak kendisini öldürebilir!*" diye bir solukta bildirirken, dayanılmaz bir sırrı açacak kişilerin dikkatli ve ihtiyatlı tutumunu sergiliyordu. Eski moda bir mizahi yaklaşımla zaten halihazırda yoğun biçimde dramatik olan bu bildirinin arkasına bir de ekleme yaptı: "*Ölüm daima bir intihardır!*"

"Artık insanın eve dönmesinin, uykusundan ayılmasının ve özbeöz hakkı olanı, yani yitirdiği ölümsüzlüğünü almasının zamanıdır."

Bu vizyondaki engin ufkun beni dönüştürdüğünü, özsuyunun organlarımdan geçtiğini ve hatta her hücreme, molekülüme, atomuma işlediğini hissettim. Dreamer, kötülerin en kötüsünü, insanın bölünmesinin ve 'günah'ının atalardaki başlangıcını anlatırken bir yandan da beni iyileştirmişti. Yüreğimi eşi görülmemiş bir minnet duygusu doldurdu.

4 "Özgür bir insan ol!"

Düşüncelerim, o akşam Dreamer'dan işittiğim tüm bu olağandışı şeylerin etrafında fırıldak gibi döndü. Beyhude bir çabayla, onlara bir düzen vermeye, gem vurmaya veya en azından onlardan birinin üzerine binmeye çalıştım. Kesintisiz bir akış halinde birbirleri ardınca ortaya çıkıyorlardı. Benden koparak, artık bana ait olmadan, sanki bir ağaçtan dökülen yapraklar gibi düşüyorlar, Dreamer'ın nefesinin yarattığı hortumun içine peş peşe girip hep birlikte dönüyorlardı. Oturduğumuz çay evi sonradan kalabalıklaştı ve yüz farklı muhabbetin kanat çırpışları havada hoş bir titreşim yaratmaya başladı. Sesinin kulağıma şunları fısıldadığını işittiğimde aniden irkildim: *"Din, bölünmedir! İnsanlığın her şeyin üstünde yücelttiği tek ilah her zaman aynıdır: Korku!"*

Bu sözlerin gücü, ortamdaki seslerin hıncahınç yığışması arasından kendisine bir yol açıp bana ulaştı. Bu sessizlikte, bu oylumda, düşüncelerimin hepsi sustu ve bir bisturi keskinliğindeki sözleri, beni deşip çok derinlere indi.

"Bağımlılık korkudur! Sen bile korkunu kendi putuna dönüştürdün. İşte bundan dolayı bağımlısın ve ekmek paranı hâlâ bir işin ardına gizlenerek kazanıyorsun."

Er ya da geç sıranın buna geleceğini biliyordum ve bunun hiç de keyifli olmayacağı fikrine çoktan hazırlanmıştım. Ne var ki, Dreamer'ın konuşmasına başlarken kullandığı ses tonuyla seçtiği sözcükler, bana sonucun beklediğimden daha da fırtınalı olacağına dair bir ön uyarı veriyordu. Defterimi çıkarttım ve sayfaların arasında, Dreamer'ın şiddeti dayanma gücümü zorlamaya başladığında hep yaptığım gibi, meşgulmüş havasına girdim.

Tıslarcasına, *"Ben seni özgürleştirmek için geldim! Yaşamına girdim, çünkü geçmişte bir gün özgür olmayı düşledin"* dedi.

Sesi korkularımı bir titreyiş halinde kovalayıp, her nereye kaçıp gizleniyorlarsa oraya dalıp, varlığımın her köşesini didik didik ediyordu. Sonra, *"Fakat, bunca yıl sonra kendini hâlâ kölelikte buluyorsun!"* diye

hükmünü verdi. Bunu böyle doğrudan doğruya söylemesiyle, içimdeki bir yaranın yeniden açıldığını hissettim. Sözlerindeki hayal kırıklığı iması, sanki insafsız davranmış veya bir haksızlıkta bulunmuş gibi canımı sıkıp beni gücendirdi.

Sandalyesini hafifçe geriye kaydırarak, "*İçinde bulunduğun koşulu terk etmek, bu roller hapishanesinden çıkmak için vizyonunu alt üst etmelisin*" dedi. İşareti anladım. Ayrılma zamanımız geliyordu. Yüzüm kederden allak bullak görünüyor olmalıydı. Dreamer, daha iyi kavramamı sağlayacak sözleri seçercesine birkaç saniye durakladıktan sonra, "*Özgür, dünyadan özgürleşmiş demektir*" dedi.

Kararlı bir şekilde, "Nereden başlayabiliriz?" diye sordum.

"*Bu, yıllar yılı alacak zorlu bir uğraştır; hatta hemen şimdi başlasan bile buna ömrün yetmeyebilir.*"

Bu sözlerle önümde hiçbir yere dayanmayan duvarlar olduğunu gördüm. Zihnimde yıldızlar kadar uzak mesafeleri, çağlarca zaman ötelerdeki hedefleri canlandırdım. Yılgınlık içine düştüğümü ve bu girdabın beni yuttuğunu hissettim.

Dreamer, ruh halimi fark etmemiş görünerek açıklamalarını sürdürdü: "*Özgür demek, korkulardan, şüphelerden, endişelerden ve olumsuz duygulardan kurtulmuş olmak anlamına gelir; ön yargılardan, sabit fikirlerden, dünyanın bir sefil betimlenmesinden kurtulmuş olmak. Bütün sınırlardan kurtulmak. Senin gibi insanlara, kutsal bir lanetin sonucu olarak hâlâ 'verilen bir ceza' olan, 'bir işte çalışmak'tan ve yalandan kurtulmak.*

Kendi dışında bir gerçeklik olduğu inanışı, dünyayı efendin kıldı. Aynadaki görüntüyle ipnotize olan sen, hâlâ başkalarının gözlerinde güvenlik arıyorsun."

Bu sözler, ilkel bir varlığın solungaçlarıyla Dreamer'ın sularında soluk alma çabalarımın saçmalığını gösterdi. Her cümlesi benim geçmişimle yalancılığıma karşı amansız bir saldırıydı. Dreamer'ın beni böylesine zalimce nakavt ettiği her sefer, yaşantımın geliştiğini ve doğruluk, açıklık ve kararlılık durumlarına yer açacak şekilde bir sürü birikintiyi temizlediğini biliyordum. Yine de her kroşesini, son olmasını umut ederek alıyordum. Haydi yeter artık bitsin!... Hiç olmazsa biraz soluklanmama izin ver, n'olursun!... Bu sözler, yalnızca dinlerken bile, her zaman sahip olmadığım bir dayanıklılığı gerektiriyordu. Kontrol etmek için elimden hiçbir şey gelmeden, sorumluluk düzeyim salındı; geldi gitti, yükseldi alçaldı. Bu sözler yaşıyordu! Sınırlarıma dayanıp karşı konulmaz bir güçle bastırdıklarını hissediyordum ve sonunda, ön yargılarım, yersiz inanışlarım ve eskimiş fikirlerimle birlikte hepsini devirip geçtiler. Varlığımın her lifi titredi.

"*Rollerden, korkudan kurtulmak. Dünyayla özdeşleşmekten kurtulmak.*" Bu sözler, sanki varoluşumun eğik eksenindeki metal küreler gibi göğsümün

üzerinde zıplıyorlardı. Birdenbire, içimde fırıl fırıl dönen bir ışık, ses, görüntü cümbüşü gibi infilak ettiler. Başım alevler içinde kaldı.

Dreamer, bana gelecekle ilgili bir mesaj veriyordu; insanın yazgısına ilişkin tutamayacağım, dayanamayacağım kadar güçlü ve olağanüstü bir kehanet. İnsanlığın her türlü gereksiniminden kurtulması, doğasının (ya da benim o güne dek doğası olduğuna inandığım, ama aslında cehennemi olan şeyin) dışına fırlatılması fikri, bana delilik gibi geliyordu. Bunu basitçe bir kenara bırakabilir, çöpe atabilirdim, ama artık çok geçti. Dreamer'ın vizyonu çoktan içimde kazıya başlayıp eski betimlenmeleri ve ölü malzemeyi yok etmeye koyulmuştu bile. Onu ne özümleyebiliyor, ne de çıkartabiliyordum. Ben insanlığın bir hücresi, ölümsüz bir bedenin bir atomu olarak, Dreamer'ın, yolculuk binlerce yıl sürse bile 'önden kahramanlarla yarı tanrıların, arkalarından diğerlerinin', herkesin yürümesi ve sonuçta tamamlaması gereken yolu gösterdiğini biliyordum. O bana bunlardan bahsederken, ben insanlığın bu inanılmaz çıkışının şimdiden başladığını biliyordum. Bazıları bir süredir ilk ve en cesur adımları atarak, ölümün kaçınılmaz olduğunu artık kabul etmeyip, onun yenilmezliğini tartışmaya başlamışlardı. Bireysel Devrim kapıyı çalıyordu.

Hiç durmadan, sayfalar ve sayfalarca yazarak, ellerime kramp girinceye dek not tuttum. Defterimin son sayfasının da sonuna gelince telaşlı bir şekilde çay evinin mönüsünün arkasına yazmayı sürdürdüm. Söylediklerinin, açıkça anlaşılır, mantıklı, kabul edilebilir olup olmaması artık fark etmiyordu. Tek önemli olan, yazıp her şeyi kayda geçirmekti. Bir sözcüğü, bir vurguyu bile atlayamayacağımı biliyordum. Bir gün bunları yeniden okuyup, anlayacaktım; ya da belki, Dreamer'ın sınırsızca vermekte olduğu tümüyle almaya hazır olmadığım bu bilgileri yeni nesil araştırmacılara da aktarabilirdim.

Dreamer sandalyesini geriye iterek kalktı ve çıkışa yöneldi. Çay evinden istemeye istemeye ayrıldım. Sanki buradaki her şeyle aramda bir bağ kurulmuş gibi hissediyordum; hatta burada kalıp kök bile salabilirdim. Bu saptamayı, çoktan ahşap köprüye varmış olan Dreamer'a yetişmek için adımlarımı çabuklaştırıp, üzerime bir gölge gibi çöken garip melankoliyi gözlerken yapmıştım. Etrafta bekleyen birçok taksi vardı. Başka hiçbir şey söylememe fırsat kalmadan, kendimi beni otele götürmek üzere gelen eski limuzinde oturmuş buldum ve pencerenin dışında 'O'nu gördüğümde bunun son görüşüm olmasından korktum. Fakat Dreamer beni yatıştırdı: "*Yarın yine buluşacağız, orada, aynı saatte.*"

Taksi Şanghay'ın sokaklarından geçip bu muazzam şehrin üst geçitlerini aşarken, ben hâlâ 'O'nun sözleri üzerinde kafa patlatıyordum. Otele vardığımda hâlâ düşüncelerimin karmaşasını bir düzene sokmaya çalışıyordum. İnandığım her şey o gün tek tek alt üst olmuştu. Dreamer'la o

karşılaşmadan sonra müthiş bir sonuca ulaşmıştım; mağlup olmuş bir şehrin surları gibi, eski zihinsel yapılarımdan geriye taş üstünde taş kalmamıştı.

5 Buda'nın Babası

Randevu yerine saatler öncesinden gelmiştim. Bazı batılı turistlerle birkaç dindar, beyaz yeşim Buda'nın muhafaza edildiği Yufo Si Tapınağına girip çıkmıştı. Dreamer'ın bugünkü buluşma için belirlediği yer burasıydı. Eski çarşının sokaklarının labirentinde gezinerek zaman öldürmeye çalıştım. Geniş kapının önünden geçerken, Dreamer'ın ortaya çıkıvermesini görme umuduyla kalabalıkta yüzünü aradım. Onu fark ettiğimde henüz oldukça uzaktaydı. Yanında normalden çok uzun boylu ve ciddi görünümlü üç yaşlı kişiyle birlikte bana doğru yürüyordu. İçlerinden biri –altın çerçeveli bir gözlük takan, seyrek saçlı olanı– başını eğerek iki eliyle 'O'na bir paket sundu. Sonra hepsinin eğilerek selamlayıp saygı gösterileriyle yanından ayrıldıklarını gördüm. Ancak yalnız kaldığında yanına gittim. Bizim tek selamlaşma yöntemimiz hızlı bir bakışmaydı. Sur duvarlarına paralel giden sokak boyunca yürüdü ve ben de onu izledim. Tapınağın girişine doğru dönüp merdivenleri çıkmaya başlayınca, dinler hakkında bütün o söylediklerinden sonra çok şaşırdım; ama ardınca gidip onunla birlikte içeri girdim. Bir grup keşiş, köşedeki bir masada yemek yiyorlardı. Alışılmış olduğu üzere, iç avlunun ortasındaki dev mangalda tütsü çubuklarını yakıp, tanrının heybetli heykelinin önünde bir arada durduk. Çok az ziyaretçi vardı ve zaten biraz sonra da yalnız kaldık. "*Niyaz et, ama asla ait olma!*" dedi. Bu unutulmaz özdeyişle, tapınağın kapısında yaşadığım duraksama için bana en eksiksiz ve en derin yanıtı vermişti. "*Bütün insanların kültlerine ve dinlerine hürmet et*" dedi. "*Fakat sakın onları izleme!*" Henüz bu sözleri üzerinde düşündüğüm sırada, alçak sesle bana şunları söylediğini işittim: "*Benim yanımda, vizyonunu değiştirebileceksin; ve böylece yazgını da.*" Binlerce mumun alevi, tanrının süslemelerinin derinliklerine pırıltılarını koyup, hep birlikte titreşerek bu sözü onayladı. Dreamer'la beraber Okul hep vardı. Çantamdan defterimle kalemimi çıkarıp not tutmaya başladım.

Kulağıma fısıltıyla konuşup, "*Yaşlanmak, hastalanmak ve ölmek, dünyanın betimlenmesinin birer parçalarıdır*" dedi. "*Bunlar, doğal ve kaçınılmaz olaylar olarak kabul edildi. Şimdiye dek hiç kimse bunlara baş kaldırmadı. Bu, evrensel hâle gelen bir inanç ve beklentiler sisteminin sonucudur.*"

Kararlı bir ifadeyle, "*Ne bekliyorsak, gerçekleşir!*" dedi. "*Yaşlanmak, hastalanmak ve ölmek, kötü zihinsel alışkanlıklardır.*" Burada, etrafı kağıt hamurundan yapılmış ilahlarla çevrili, insanın bütün boş inanışlarıyla ön

yargılarının simgesi olan bu putun önünde söylenen bu sözler, paradoksallıklarıyla varlığımın duvarlarını zorladılar. Lupelius gibi Dreamer'a göre de, hastalanmak, yaşlanmak ve ölmek, insanın kendisini kurtarması gereken, yalnızca 'kötü alışkanlıklar'dı. Yazmaya koyuldum ve birkaç dakika hiç ara vermeden yazdım. Yazmayı bitirmemi bekledi ve sözlerini, insana bu kara büyüyü kırmak, yüzyıllardır içinde kaldığı ipnotik uykudan çıkmak için fırsatı, sadece bir 'Uygulamalı Çalışma'nın sağlayacağını belirterek sürdürdü. Yeni eğitimin (ya da 'O'nun adlandırdığı şekliyle, 'ikinci eğitim'in) gelişi, insanın, sürekli tekrarlanmanın ölümlü kulvarını terk edebilmesini sağlayacaktır.

Ölmenin artık revaçta olmayacağı zamanın çok yakın olduğunu söyledi; insan, yakında inançlarını değiştirmeye, ölüm ve onun kaçınılmaz olduğu fikrine karşı ayaklanmaya başlayacaktı. Bu savlarını zihnimde rahatça evirip çevirebilmem için bana biraz süre tanıdıktan sonra, başıyla yaptığı bir işaretle buradan ayrılma zamanının geldiğini bildirdi. Buda'yı arkamızda bırakacak şekilde döndük ve çıkışa yöneldik. Tam kapıya gelmek üzereyken, Dreamer, sanki bir sır verecekmiş gibi kulağıma doğru hafifçe eğildi. Fısıltıyla konuşmasında ve bu hareketinde yine çocukluğumun pazar günlerinin tatlı kokusunu buldum; Elio ve Rosaria ile suç ortaklıklarımız, mum ve buhur kokan S. Antonio Abate Kilisesi, oradaki çocukça zevzekliklerimizle kıkırdamalarımızı durmaksızın besleyen densiz ve dayanılmaz neşemiz. Dreamer ruhumu açan tüm anahtarları biliyordu. En yüksek gizliliğe uyarcasına bir tutumla, "*Buda'nın öyküsünde, gerçekten aydınlanan tek kişi O'nun babasıdır*" dedi.

Tapınağın dışına çıktığımızda bana bu kralın öyküsünü anlatmasını istedim. Böylece, Buda'nın babasının oğlunu, her türlü çürüme mesajından ve sınırlandırılma kavramından korumak istediğini öğrendim. Bizzat Kral, genç prensin etrafında daima neşe, güzellik ve dirlik olmasını sağlamıştı. Oğlunun maiyetiyle hizmetçilerini sürekli değiştiriyordu. Genç Buda'nın vizyonuna, hastalık, yaşlılık ve ölümün girmesini engellemek için kendisi de saçıyla sakalını boyuyor, yüzüne makyaj yapıyordu.

Dreamer'ın açıklaması şöyleydi: "*Bu, bugün bile hâlâ en eğitici, ama asla aktarılmayan öykülerden biridir. Buda'nın babası, dünyanın betimlenmesinin ne denli önemli olduğunu biliyor ve inanışların gücünü tanıyordu.*"

Ölümsüzler için bir Okulu ve bir ölümsüzlük eğitimini hayal edebilmeyi biliyordu. Genç Buda, orada, ebediyen yaşamak üzere eğitiliyordu. Dreamer, hastalığı ve yaşlılığı yasaklamış bir dünya düşleyen ve oğlunu bu etkinliklerden korumaya çalışan bu kralın, aslında insanlığın bilgelerinden ve tüm insanlık tarihindeki en cesur araştırmacılardan biri olarak tanınması gerektiğini söyleyerek öyküyü bitirdi.

"Geleneğin onu bir kral, soylu, gerçek bir insan yapması rastlantı değildir. Efsanesi, Olimpos'ta, diğer kahramanlarınkiler arasında, Prometheus'un hemen yanındaki bir yeri hak eder."

6 Bağımlı Olmak, Çekilmez Bir Kulluktur

Gün batmıştı. Bund'un nehir kıyısından, Şanghay'ın bir ışık okyanusuna dönüşmesini seyrediyorduk. Dreamer, tapınakta şöyle bir değinip bıraktığı en çetin konulardan birini açıyordu. Bu kez tamamlayacağını biliyordum. Derin bir nefes alarak müdahalesinin vereceği acıya hazırlandım.

İnsanın, içinde taşıdığı çatışmacılık, bölünme, eksik psikoloji ve bütünlükten yoksunluk, 'O'nun Şanghay'da verdiği öğretilerin kılavuz teli oldu. İnsan aklından hastadır ve dünya onun bu rahatsızlığının bir yankısıdır. İlk Günah Öyküsü, onun çocukluğunda gerçekleşen bir psikolojik kırılmayı anlatır. Dreamer, beni şimdi de bağımlılığın kökenlerini keşfetmeye götürüyordu.

Dreamer bir hüküm verircesine, *"Yalnızca bütünlüğe erişen bir kişi özgür olabilir"* dedi. Onu dinledim, ama yüzüne bakmaya cesaret edemedim. Işıkların nehri görünür kılan ve genişliğini meydana seren titreşen yansımalarını gözlemeye dalmışım gibi davrandım. *"İçinde bölünmüş insan, bağımlı olmaktan başka bir şey yapamaz!"* Bu sözler hemen, O'ndan yıllarca önce ilk buluşmamızda duyduğum harikulade ifadelerle bütünleşti. *"Bir işte çalışmak, yalnızca bağımlı olmanın gözle görünür bir belirtisidir. Bu durum bir sözleşmenin sonucu olmadığı gibi bir sosyal sınıfa ait olmakla da oluşmaz. Bağımlı olmak, iradenin yokluğudur; bir korku durumunu ve oluşun korkunç bir çemberine ait olmayı açıklar."*

Dreamer'a göre, her şey zamanın bir mal gibi görülmesiyle başladı; artık insanların ürettikleri fikirlerinin, eşyanın veya hizmetlerin değil, onların zamanlarının satın alınmaya başlamasıyla. Kendi zamanlarını sabit bir ücret karşılığında, 'saatte veya ayda şu kadara' satmaya hazır milyonlarca ve milyonlarca 'bağımlı' çalışan, işçi veya memurdan oluşan böylesine dev gibi bir orduyu oluşturmanın, tüm uygarlık tarihinde şimdiye dek eşi benzeri görülmemiş bir olay olduğunu vurguladı.

Dreamer'ın bu konuşmasıyla, Klasik Yunanistan ve Roma'da, bedensel veya zihinsel her türlü çalışma biçimine karşı tiksinti, hatta nefret beslenmesi arasında bir bağlantı kurdum. Homeros'un çağında, Thetes'in en kötü insani şartlara sahip olduğu düşünülüyordu. Çiftçiler, hayatlarını sürdürebilmek için kendi elleriyle çıkardıkları işleri satmak zorundaydılar. Kişisel özgürlüklerine aşırı derecede bağlı olan Yunanlara göre, günlük yaşamı sürdürmek için birine bağımlı olmak, çekilmez bir kulluktu. Aristoteles,

yaşamak için ücret karşılığı çalışmak zorunda olanlara vatandaşlık hakkı bile verilmemesini savunurdu. Ruhun rahat etmesini ve yükselmesini engellediği varsayılan işleri yapanların, yani yaşamlarını maaşlı bir işte çalışarak sürdürenlerin, zanaatçıların ve gündelik ücret karşılığı bedenen çalışan işçilerin, politika yapmaları ne uygun bulunurdu, zaten ne de mümkündü. İçimde, ardınca gelen psikolojik bir engelle, karşı konulmaz bir hıncın yükseldiğini hissettim. Bu vizyonun, belki bir dereceye kadar 4. yy Yunanistan'ı için tutarlı olabileceğini, ancak üçüncü binyılın herhangi bir toplumunda geçerli olma şansının hiç bulunmadığını düşündüm. Bu akla uygunluk kıymığı, duyduğum hıncı kışkırtarak, çok yakında gelmesini beklediğim ve Dreamer'ın sözlerinde zaten apaçık belli olan bir saldırıya karşı bilenmeme yardımcı oldu. Kendimi daha fazla tutamayıp patlarcasına, "Bir aristokratın ayrıcalıklarının keyfini sürüyor olsalar, herkes bir işte çalışmadan idare ederdi" dedim.

Dreamer, bir eldiven gibi vizyonumun içini dışına çevirdi.

Sert bir ifadeyle, "*Bu, kendi içinde eriştiğin özgürlük düzeyidir*" dedi. "*Bu, bir insanın korkuyu alt ederek tanrılar sınıfına, yani seven, düşleyen ve yaşamını sürdürmek için çalışmak zorunda olanların yapmadıklarını yapan insanlar arasına girmesini sağlayan zaferdir.*

İnsan, kendisini yalnızca oluşun yüksek bir durumunu, bir esenlik ortamını korumaya adar ve asla düşlemeyi kesmezse, her şey ona katılacaktır" dedi.

"*Sadece, güzellik, gerçek ve dirlikle eğitilmiş bir 'insanlık'; sadece, düşleyen, sezgilerini kullanan ve derin düşünen bir insanlık, yapmamanın gücüne, altın tembelliğin sorumluluğuna katlanabilir.*"

Dreamer, sanki kozmik bir yenilginin kesin ve üzücü sonucunu gözlercesine, ses tonundaki buruk bir ifadeyi gizleyemeden, "*Eski insanlık çalışmaya devam etmek ister. İnsanoğlu, durursa ne yapacağını bilemez. Bağımlı olmak ister. Korkunun himayesinde yaşamaya çoktan karar vermiştir. Şüpheyi kendisinin doğal mirası ve efendisi olarak seçmiştir*" diye açıkladı. "*Sürekli didinerek, endişelenerek, kendine dert edinerek, intihar etmekte ve zamanın bir kölesi haline gelmektedir.*"

7 Vizyon ve Gerçeklik Birdir

"*Vizyon ve gerçeklik birdir. Dünya senin vizyonundur. Kendini değiştir, dünya da ebediyen değişecektir! Senin dünyaya yapabileceğin en büyük yardım budur.*"

Teslim bayrağı çekercesine, "Ben değişsem bile, dünyanın yaşadığı bütün bu dehşet, mutsuzluk ve ıstırap ne olacak? Savaşları kim durduracak?" diye sordum.

Dreamer, sabrı taşmışçasına, "*Dünya sensin!*" diye bağırdı. "*Dünya savaşıyor, çünkü sen savaş halindesin.*"

"*Bir düşleyen, ancak kendisine, kendi kusursuzluğuna inanır ve istediği dünyayı yansıtır. Onun içinde yaşadığı gerçeklik, kendi taşınır cennetinin tam bir temsilidir.*"

"Fakat gerçeklik..."

"*Gerçeklik bir parça sakıza benzer; dişlerinin biçimini alır.*"

"Ama bütün bu gördüklerimle tuttuklarım..."

"*Gördüğün, dokunduğun dünya nesnel değildir ve asla öyle olmadı. Onu sen yansıtıyorsun. Başarılı, zarif, muhteşem ve büyük olmayı öğren. Adaletsizlikle öfkeyi doğru biçimde nasıl kullanacağını öğren. Koşulların gerektirdiği çeşitli rolleri nasıl oynayacağını öğren; komik, ironik, dili uzun, düşleyen ve eğlenceli, ağırbaşlı ve samimi, sakin ve mesafeli.*

Bir özgürlük şampiyonu ol. Tüm etkinliklerini, politik, dini, sosyal, ideolojik veya duygusal, insanlığı her türlü zulümle baskıdan kurtarıp iyileştirmeye yönelt; burnunun dibinde bir yeryüzü cenneti kurulduğunu göreceksin."

Bu diyalogu ne zaman okuyup düşünsem, aklıma hep Abbott'un Düz Ülkede birbirleriyle karşılaşan bir kare ile bir küre hakkındaki, yani düz bir yaratıkla üç boyutlu bir varlık arasında geçen geometrik masalı gelir.

Dreamer'ın çeşitli katmanlarla düzeyler içeren, ne kadar insan varsa o kadar evren ve kişisel gerçeklik olduğunu iddia eden konuşması, Düz Ülkenin halkından birininki gibi, öyle iki boyutlu bir algılama, düz bir vizyon sayılamazdı.

8 Ücretliler Türü

Dreamer'a göre, her rolden sıyrılmışlığı, ancak oluşun en üst sorumluluk düzeylerine erişmiş kişiler taşıyabilirlerdi.

"*Bunların hepsini aşıp, onları mükemmel olarak nasıl oynayacağını bildiğin gün, aynı zamanda özgür de olacaksın. Bu fetih, birkaç dakika da sürebilir, bütün bir ömür de. Bu sana bağlı!*"

Sözlerine, sıradan bir insanın böyle bir özgürlüğün sorumluluğunu taşıyamayacağını da ekledi.

"*Yalnızca, sonsuzluktan küçücük bir parıltı yakalamış bir insan bunu başarabilir!*" dedi. "*Bütünlük sahibi bir insanın altındaki düzeylerde,*

varoluş seni bir rolün sürekliliğinde hapseder." Dreamer'a göre rol, sorumluluk düzeyinin ölçüsü ve göstergesiydi.

Sanayi devriminin şafağında, 'sapiens' türü kendini gelişiminin bir kavşağında buldu. Dünyanın ofisleriyle fabrikalarında, ortaya yepyeni bir canlı türü çıkasıya, bedensel, psikolojik ve davranışsal değişimler oluyordu.

Dreamer bu yeni türü, "*Ofislerde çalışan ücretliler türü*" diye tanımladı.

Biraz şaka yollu, ama kuru bir ifadeyle, "*Bu türün temel niteliği, bağımlı olmanın dayanılmaz ıstırabını soğukkanlı bir şekilde kabullenebilme kapasitesidir*" dedi. Ayrıca, bu türün zamanla çoğalarak insanlığın en baskın kolu haline geldiğini anlattı; yeryüzünde en yaygın olan tür. Bu türün uğradığı değişimlerin benzerlerinin, evcilleşen hayvanlarda da görüldüğünü belirtti. Düşüne düşüne bunları sıralamaya başladı: kasların gevşemesi, yağlanma, mide bölgesinin sarkması, kafatası ve kol bacak çevrelerinin küçülmesi, cildin solması, erken yaşlanma, pörsüme... Bir yandan bu listeyi sayarken, bir yandan da dikkatle beni baştan aşağıya süzüp, sanki giderek artan bir hayret ifadesiyle, 'ücretliler türü'nde bulunan tüm bu nitelikleri bende keşfediyormuş gibi yapıyordu. Nihayet, beni kendi teorisi için canlı bir örnek olarak kullanıp kullanamayacağını tüm ciddiyetiyle sorana dek bu pantomimi sürdürdü.

Dreamer, benim gücenmiş ve utanmış bir ifadeye bürünen suratıma bakarken kendisini daha fazla tutamayıp kahkahalarla gülmeye başladı. Bana takıldığını ancak o zaman anladım.

Alçılanmışçasına kazık gibi duruyordum. Yüz kaslarım, bir cesedinkiler gibi gergin ve kaskatı kaldığından, onun bu ender tanık olduğum kahkaha nöbetlerinden birinde ona eşlik edemedim.

Dreamer, yaşantımdaki bu kesit üstüne ileride bir gün, "*Öz gözlemleme yapan bir kişi, kendisine güler ve özgürdür!*" diyecekti. "*Eğer kafan karışıksa, bu karışıklığını gözlemle, kurtulursun! Öz gözlemleme, öz düzeltmedir.*" O gün bana ayrıca, sıradan bir insanın asıl dininin kendi kendisini dış dünyayla özdeşleştirmek olduğundan bahsetti. İnsanoğlu kendini gözlemleme kapasitesi olmadığı için, şu anda içinde olduğu koşullarda yaşıyordu.

"*Cehennemini gözlemleyebilseydin, o yok olur, iyileşmen derhal gerçekleşir ve bütün dünyaya bu haber verilirdi.*"

Şimdi geriye dönüp o tepkime baktığımda, o zamanlar olduğum adamın kırılganlığını ve bütünlüğe doğru yolculuklarına henüz başlamış kişilerin düzeyine bile erişmek için daha ne çok yol alması gerektiğini görebiliyorum. Yeni Ahitteki hastalar, yani kör, topal, sağır ve cüzamlı kişiler, psikolojik özürlü bir insanlığın canlı eğretilemeleriydi, ama onlar en azından kendi

eksikliklerinin farkında olup bir iyileştirme bölgesine girmeye hazırdılar. Onlar bütünlüğe erişmek isteyen bir avuç insandı.

Bu duruma hâlâ ulaşamadığımı, hâlâ Nikodim'in türünden olduğumu kabullenmek acı veriyordu; görüntüler dünyasında kısılan, kuruluşlara, tozlu tapınaklara ve yararsız ritüellere takılan, büyük kişisel serüven için eskimiş doğruları terk edemeyen bir insan ırkı.

Kesin olan şu ki, ben kendisine iman, yani Dreamer'ın irade diye nitelediği 'düş' bağışlanan insanoğullarından değildim. O sıralar ve daha uzun yıllar boyunca, Dreamer, benim dünya vizyonuma, yaşamımda olmasını istediğim ve inandığım her şeye karşı bir tehdit oluşturuyordu.

İyileşmenin, bu günahkarlığın kökenine inmek anlamına geldiğini ancak şimdi anlıyorum. Bu özrün, insanın tüm sefilliklerinin ve her felaketimizin asıl nedeni benlikte bulunur. "*Her olayın kaynağı ve sonu sensin. Onu kaynağında kontrol et. Terslikler ve ıstırap içindeki dünyayı sen yarattın ve ancak sen değiştirebilirsin.*

İyileşme içten dışa bir süreçtir, yani senin içinden başlar dışarıya doğru ilerler. İyileşme ancak sen onu istersen gerçekleşir." Dreamer, sözlerinin sonunda, Yeni Ahit mucizelerinin aslında birer 'doğrulama' olduklarına işaret etti. İyileşme, içimizde önceden meydana gelmiş olmasaydı, O bile bir iyileştirme gerçekleştiremezdi. 'Git, seni 'irade'n iyileştirdi!'

9 "Ancak sevdiğin şeyi yap!"

"*Bir işte çalışmak, eksik bir psikolojinin yansımasıdır.*"

Bir insanın bu dünyada içinde bulunduğu rol, bir eksikliğinin en açık semptomu ve onun her derdinin nedenine dönüşü sağlayacak en basit yöntemdir.

"*Sen ne isen, ancak onu yapabilirsin. Bunu apaçık kavradığın ve kanın canın gibi benimsediğinde, kaynağında nasıl müdahale edeceğini de bileceksin.*" Kişinin kendisini değiştirmesi demek, kendi düşünüş ve hissediş biçimine her an müdahale etmesi, yani yaşamına ışık tutması anlamına gelir. Kendini bildikçe, rollerin değer kazanır. İçte sorumluluğun ne denli yükselirse, o denli az bağımlısındır. Bu kişinin her rolde bulunan ayrılmaz bir nitelik olan ıstıraptan kendini sıyırmasını ve bu işteki yorucu çabalarını bir düşe dönüştürmesini sağlar.

"*İnsan faaliyetleri içinden çıkana kadar, 'iş' önemini arttırarak devam edecektir.*"

Bir işte çalışmak, binlerce yıldır, bir düşüşün sonucu, bir lanetin yansıması oldu. Kendi üzerinde çalışıp öz gözlemleme yaparak, bir kişi kendisiyle, yansıttığı dünya arasındaki mesafeleri kısaltır, böylece kendi

benlik durumlarının eksikliklerini ve dolayısıyla sonuçta kişisel gerçekliğini iyileştirir.

Dreamer, çalışmanın, sonuçta zorunluluk ve didinmenin eş anlamlısı haline geçişine dek tüm kültürlerde ve her çağda daima emek vermekle özdeşleştirildiğini belirtti. Kutsal Kitapta ıstırap çektirmek için verilen hükümler, yani erkek için çalışarak alın teri dökmek, kadın için çocuk doğurmak, halkın kullandığı dilde birbirleri içine geçer ve bu sözcüklerin ortak kökenini meydana serer. Fransızca *travail* (çalışma, emek) sözcüğünün çıkışında, Anglosakson *labour* deyişinde, bu kavrayış kayıtlı olup ebediyen saklanmaktadır. İspanyolca'da da böyledir. Yunan vizyonunun doğrudan mirasçıları ve görünmez devamları olan eski diyalektlerde de bu aynen böyledir.

Dreamer güçlü bir ses tonuyla, "*Çalışmayı 'düş'e dönüştürmek gerek!*" diye bağırdı. Sözleri, muazzam orduları aynı akıncı sancağı altında toplanmaya çağıran ve ruhları coşturmaya yeten bir savaş çığlığı gibi çınladı.

"*Yürekten istediğini gerçekleştirmek üzere, bütün gücünü, zamanını, enerjini ve sahip olduğun her şeyi harca!*"

Dreamer'ın bu öğüdü yeryüzü boyutunda bir dinleyici kitlesine, benim gibi sihirli uçuşu, 'düş'ü unutmuş milyonlarca insana yönelikti.

"*Düşleme sanatı, kişinin kendisini yüreğinde sevmesidir. Yitik bütünlüğe yeniden erişmek, iradeyi yeniden keşfetmek, yıllar yılı sürecek öz gözlemleme ve farkındalık ister.*" Gençlerin, gerçekten ne istediklerini bulmalarının daha kolay olduğunu belirtti. Gençlerde irade, yani 'düş' henüz tam olarak gömülü değildir.

"*Gerçek bir okul, düşü engelleyen her şeyi ortadan kaldırır. Gerçek bir okul, gençlere yanlış ve yararsız kavramları dayatmak yerine, onları bağımlı insanların gettosuna kapatan korkularından, boş inanışlarından ve ipnotik uykularından kurtarır.*"

Babam da kendi yöntemiyle benim eğitimimi, dini okullar arasında aradığı bir oluş okuluna teslim etmeye çalıştı. Fakat daha o zaman bile Barnabiteler çoktan dünyanın betimlenmesinin tuzağına düşüp sorumlu kişiler, karar veren aristokratlar yetiştirmeyi bırakmışlardı. Onlar da unutmuşlardı.

"*Yaptıklarını seven insanlar, bağımlı değildirler. Sevenlerin, satacak zamanları olmaz. Yalnızca sevmeyen kişiler ücret karşılığında bir işe konulabilirler. Seven bir kişiye paha biçilemez.*

Ücretle çalışanların en büyük yanılgılarından biri, verdiklerinin karşılığını aldıklarını sanmalarıdır. Halbuki, gelir sayılan bu maaş, ücret veya ödeme, aslında bağımlılık durumunun oluşturduğu hasarların ancak çok mütevazı, kısmi bir tazminatıdır." Defterimde altını defalarca çizdiğim bu tanım, bizi düşünmeye ve inanmaya alıştığımız her şeyden ışık yıllarınca

uzaklara fırlatıyordu. Bir yara iyileşirken hissedilen 'hoş' sızının yanında, insanların uğradıkları, daha doğrusu yaratıcılık ve sevgi olmadan, psikolojik olarak kirletilmiş ortamlarda çalışarak kendilerine bulaştırdıkları bu bedensel ve törel çürümenin farkına vardım.

Kuruluşu bakımından Dreamer'ın vizyonu, bağımlılıktan kurtarılmış, kendisini yalnızca sevdiği şeylere adamış, daha yüksek sorumluluk sahibi, daha özgür ve mutlu bir insanlığın gelişini bekliyordu. Kaçınılmaz olarak bunun daha gelişmiş bir ekonomiyle, bir işte harcanan çabalarda sürekli ve kalıcı bir azalmayla, geleneksel eğitimde bir düşüşle birlikte olacağını öngörüyordu.

Ekonomi, çalışma değil, mutluluk üzerine kuruludur. Mutluluk ekonomidir. Halbuki eski insanlığın okulları bunun tam zıddı bir görüş üzerine kurulmuştur. Onlar, çalışmayı hâlâ bir ıstırap, bir mahkumiyet olarak alan tüm bir uygarlığın zihinsel tutumunun; bir zamanlar köle kullanan ve şimdi de bağımlı olmanın dayanılmaz ıstırabını kabullenebilecek yenik insanlardan oluşan bir orduyu eğitmeye gereksinimi olan bir toplumun dallarıdır.

"Spartalılar yedi yaşına geldiklerinde bağımlı olmayı keserlerdi; bir cesaret okuluna yerleştirilip orada kahramanlar, göz kamaştıran yenilmez savaşçılar olarak yetiştirilirlerdi. Oysa bugün o yaştaki çocuklar kederli yetişkinler ordusunun saflarına katılıyorlar.

Çocuklardaki değişim gözle görülebilir. Oyun oynamanın keyfi, dipdiri heyecanlar, heveslenme, uyum sağlayabilme ve cesaret etme, günden güne kıskançlık, haset, kin, endişe gibi bildik insani duygularla; şikayet etme, çene çalıp durma, gizlenme, yalan söyleme gibi manasız alışkanlıkların edinilmesiyle; bunların yanında, kendi çürümelerinin maskeleri olan öyküdükleri şu surat yapmalarla yer değiştirirler.

Bir çocuğun özgürlüğünü hapsetmek, onların düşlerinin kanatlarını kırpmak, şu haliyle insanlığın görmediği ve bedelini, başına gelen binlerce sosyal dertle felaketin üzerine kurulu bir ekonomiyle ödediği bir hatadır."

Uzun bir suskunluk oldu. Koskoca Huangpu, akşam karanlığına gömülmüştü ve nehrin varlığının ayırdına varılabilmesini ancak ileri geri uçuşan ışıklarıyla bu saatte bile yoğun olan nehir trafiği sağlıyordu. Bund'un nehir kıyısında, bir sokak lambasının altında, bu unutulmaz dersin notlarını, bitiş cümlesinin sözcüklerini de yazarak tamamladım. *"Bir süre geçtikten sonra trenin takırtılarının farkında bile olmayışımıza benzer biçimde, bağımlı olmanın ıstırabı, varoluşumuzun bir parçası haline gelir; yaşamdaki bir sabit ve ne tuhaftır ki huzur verici bir olgu. Bir yetişkinin bunu terk etmeye çalışması, kesinlikle olanaksız bir girişimdir."*

Bu sırada, Bund'un bu kısmı, uzun sokak lambaları, ahşap ve dökme demir bankları ve rengarenk kozmopolit bir kalabalığın dirsek dirseğe gezinmeye başlamasıyla bir anda başka bir zamanın şık bir bulvarının hoşa giden aylak havasına bürünüverdi. Peace Otel'e kadar yaya olarak gittik. Otelin restoranı gözümüzün önüne, nehir boyunun ve Oriental Pearl TV Kulesinin muhteşem manzarasını seriyordu. Yirminci yüzyılın başlarına özgü mimarisiyle ortamı ve zemin kattaki caz orkestrasının notaları, bir zaman makinesi gibi bizi yüz yıl geri götürdü. Her şeyin mükemmel olmasına rağmen suskun ve dalgın duruyordum. Dreamer'ın o akşam söylediği sert sözler henüz sadece bir başlangıçtı. Bu karşılaşmamızın en çetin kısmının bundan sonra geleceğini çok iyi biliyordum.

İşletmeci, bizi onur konukları gibi karşılayıp, mükemmel iki garsonla birlikte masamıza kadar bize eşlik etti. Baş garson Dreamer'ı çok iyi tanır gibiydi. Davranışları, akşamın ilerleyen saatlerinde otelde ve restoranda olup bitenler üstüne verdiği bilgiler ve girişte yakaladığım bazı işaretler, bana Dreamer'ın burada saygı duyulan bir konuktan çok ileri olduğunu düşündürdü.

Gergindim. Öyle ki, konuşmalarının sürüp, baş garsonun yanımızda kalmasını, 'O'nunla tek başıma kalacağım anın olabildiğince ertelenmesini istiyordum. Konuyu şu sözlerle açtığında, Dreamer'ın ifadesi son derece ciddiydi: "*Kişinin yaşamının her yönü, aldığı her karar ve yaptığı her seçim, kendi iç sorumluluk düzeyine karşılık gelir. Bulunduğu bu düzey, onun bu dünyadaki rolünü belirleyen ve hak ettiği yazgıyı verendir.*

Kuveyt'te, senin daha yüksek bir varoluş kesimine geçebilmen için gereken koşullar yaratılmıştı, ama bu fırsat, hâlâ şüpheleriyle korkularının esiri olan senin gibi bir adama, ölümcül bir tehlike gibi göründü.

Görünüyor ki, sen bunu terk ettin. Daha basit, daha huzurlu bir yaşamı seçtiğine inanıyorsun. Halbuki işin gerçeği, sana sunduğum fırsatı almaya hazır değildin!" dedi. Bakışları daha da ciddileşti. "*Senin sorumluluk düzeyin bu zenginliği alamıyor. Bağımlılık dünyası, seni milyonuncu kez yutup geçmişinin felaketlerini yine tekrarlaman için, varoluşun karanlık çemberlerinin içine fırlattı.*"

"Benim bunu zaten terk edeceğimi önceden biliyorduysanız, neden..." diyebildim. Sorumu tamamlayamamıştım. Bir gözyaşı düğümü boğazıma bir yumruk gibi oturdu.

"*Hiçbir şeyin sana 'verilemeyeceğini' anlayabilmeni sağlayacak tek yol buydu! Bir insan, aldığı her şeyin bedelini ödemelidir. Ödeme benlikte olur.*

Bir insan, vizyonunun tutabildiği kadarını alır, sadece sorumlu olduklarına sahip olur."

Bunların ardından gelen ders, çıraklık dönemimin en önemli kilometre taşlarından biri oldu. Bir kez daha, "*Dışarıda olan hiçbir şey yoktur*" dedi. Sesi katı ve ciddi geliyordu. "*Hazır olmayan bir kişinin sahip oldukları, onun oluş düzeyinin ötesindeyse, bir olay veya dış koşul o günlük geçici olarak lehine gelişse bile, bir gün mutlaka gerisingeri eski yoksulluğuna çekilir.*"

Bir ülke veya tüm bir uygarlık için olduğu gibi, bir insanın zenginliği, dirliği ve yaşamının kalitesi de, doğal kaynakların veya üretim araçlarının bulunabilirliğine, ya da bolluğuna değil, benliklerinin genişliğine bağlıdır. Bir kişinin düşünüş, hissediş ve davranış şekli, beklentilerin yüksekliği ve fikirlerin derinliği, neye inandığı ve neyi düşlediği, yazgısını belirler.

"*Sen bir kral ol, krallık ardından gelecektir!*" dedi ve ben bu yasayı her hücreme kaydettim. "*Bir krala yakışan şanlı benlik, daima bir krallığın doğuşundan önce gelir.*

Kuveyt, insandaki korkunun olaylar dünyasında cehennemi nasıl yarattığını doğrudan görmeni sağlamak için senin sorumluluk düzeyinin ölçüldüğü bir mihenk taşıydı. Seni bir işe, bir kadına veya bir uyuşturucuya bağımlı kılan korkudur. Seni, bir maaşın seni koruyabileceğine, sana güvenlik sağlayacağına inandıran da korkudur.

Kendisini bilmeyenler, durumlarının efendisi olmayanlar, ne kendileri, ne de başkaları için bir şey yapabilirler.

İnsan ancak kendisini seçebilir! Aşık olman, hâlâ sorumluluktan bir kaçış yolundur. Sevdiğine inandığın kadın bile, bağımlılığa düşkünlüğünün bir yansımasıdır."

Şimdiye dek Dreamer'ın fikirlerine karşı duyduğum ani ve toptan tiksintinin, onların bendeki zihinsel yapıları alt üst etmekteki, eskimiş fikirlerle yıkıcı programları söküp atmadaki etkinliklerinin en kesin göstergeleri olduğunu öğrenmem gerekirdi. Yine de her seferinde karşı koyuyor, onun yanında hissettiğim bu dayanılmaz ve benliğimin her santimetrekaresini paramparça eden baskıya isyan ediyordum.

Dreamer daima haklıydı. Onunla beraberken veya sözlerini anımsadığımda, başaramamak, yanlış yapmak, kendime zarar vermek, başıma dert açmak olanaksızdı. Konuşan Cırcır Böceğinin bilgeliğinin, ahşap kalmaya karar vermiş bir Pinokyo için ne kadar katlanılmaz olduğunu göz önüne getirmenin imkanı yoktur.

Dreamer'ın o akşamki sözleri daha da yıkıcıydı; ağırlıklarına ve muazzam enerjisine dayanılamayacak kadar devrimci. Üstün bir düzenin fikirlerini kabul etmek ve anlayabilmek, hazır olmayan ve anlamak istemeyen kişiler için daima ıstıraplı bir işlemdir. Hatta onları sadece dinlemek için bile, psikolojik oylumda bir genişleme, düşüncelerde bir hızlanma ve köklü inanışlarla alışkanlıklarda bir değişiklik gerekir. Onları alıp benimsemek için kendimi her seferinde tamamen hazırlıksız

buluyordum. Dreamer'ın felsefesi, yalnızca hep inanmış olduğum her şeye ters düşmekle kalmayıp, onlarla her karşılaşışımda tarihin ve mantığın kutsadığı tüm doğal yasaları açıkça ve gerçekten çiğneyen bir küfür gibi görünmüştü. Dreamer'ın fikirleri, önümde dünyanın vizyonunu tepetaklak eden bir girdap açarak, bundan böyle eski insanlıkla hiçbir ortak yönü olmayan yeni bir türe giden maceralı geçidi gösterdi. İdrak edişin benliğimde nihayet bir yarık açmayı başarabildiği lütuf anlarında, Dreamer'ın gösterdiği yönün, gerisingeriye ırmağın akışının tersine, çıkış kaynaklarına doğru yüzen somonların çabalarına benzer şekilde tuhaf ve gerekli, korkunç ve harikulade, zorlu ve neşeli olduğunu kavradım. Dreamer'ın paradoksal lisanının ardında, Yahudilerin Mısır'dan Çıkışı kadar göz kamaştıran, Spartaküs'ün yiğitçe girişimleri kadar düşsel ve destansı bir psikolojik devrim, bireyin bir devrimi yükseliyordu.

11 Aşka Düşmek

Dreamer yeniden konuşmaya başladığında benim Heleonore'yle olan ilişkimden, bir aile kurmak için yaptığım son girişimden bahsetmeye başladı. Seçtiği ilk sözcükler ve seslendirilişleri, söylemek üzere olduğu şeyleri dinlemenin hoş olmayacak olması bir yana, onları pek de kabullenemeyeceğim konusundaki endişelerimi haklı çıkaracağa benziyordu.

Dreamer'ın felsefesini kabullenmek, onun düşüncelerine yer açmak hiçbir zaman kolay olmamıştı, ama şimdi en çetin konuya dokunacaktı. İlişkime sadakatimin etkisiyle, inatçılık tabyalarımın pekiştirildiğini ve eski savunma kalkanlarımın daha müsamahasız bir biçimde yükseltildiklerini hissettim. Benden Heleonore'den ayrılmamı isteyeceğinden korkuyordum. Çıraklığım çok kritik bir noktaya gelmişti.

Bundan sonraki sözleri, endişelerimin karanlık ormanında, av borusunun bir yaban hayvanının ininin derinliklerinde yankılanan sesi gibi, olduklarından daha da haşin ve saldırgan geldi: "*Korku, yani senin bağımlı olmaya eğilimin, bu kadınla olanlar gibi, her neyle karşılaşırsan onu ele geçirmeye çalışmana neden oluyor. Ayrıca ona aşık olduğuna inanarak kendi kendine de yalan söylüyorsun.*"

Dreamer uzun süre konuştu. Bir şeyler çelik bir zırhı geçip tavrımı değiştirmişti. Bu değişimle birlikte, başlangıçtaki sert ifadeyi korumasına rağmen, farkına varılmadan onun konuşmasının tonu bile yumuşadı.

İnsanların aşık olmak veya aşka düşmek dediği oluştaki bu çarpıtmanın asıl anlamını açıklayıp, ardındaki ölümcül tuzağı gözlerimin önüne sererek, bir yazıt biçeminde şunları söyledi: "*Her aşkın ardında bir düşüş vardır.*"

Hızla gözünü kırptı ve uyarırcasına, "*Ve her düşüşün ardında da bir hata bulunur*" dedi.

Dreamer'dan, her aşkın ardında pusuda bekleyen bu tehlikenin uyarısının, bu düşüşün ikaz işaretinin çok farklı kültürlerde bulunabildiğini öğrendim. 'Aşka düşmek' gibi deyimler, '*to fall in love*' veya '*tomber amoureux*', kimse onların içerdiği alarm çığlığını duyamadan, milyonlarca insan tarafından kullanılmaktadır. Bu deyimler burnumuzun dibinde, artık kimsenin dikkatini çekmeyen bir tehlike flamasını sallamaktadır. Dreamer, bu irdelemesinde bastırıp daha da derinlere inerek, birine veya bir şeye aşık olmanın bir uyarı değil, zaten sevgi koşuluna göre olmuş bir düşüş olduğunu belirtti.

Yine, "*Dışarıda olan hiçbir şey yoktur*" dedi. "*Dünya, bütün herkes, zaman içinde dağılmış 'sen'sin. Birini sevmek, kendinden bir parçayı sevmektir; küçülmek demektir; parçalanmak demektir.*"

Dreamer'a göre, kendinin dışında birini sevmek, koskoca bir okyanusu bir bardağa sığdırmaya veya denizdeki bütün suyu bir avuç kuma emdirmeye çalışmaya benzetilebilirdi.

"*Sevmek (a-mors), ölümün yokluğu demektir. Sevmek, kişinin, her biçimde kendi kendini baltalamasını gidererek, yüreğinde kendisini sevmesi anlamına gelir.*" Ardından, bunun ancak kişinin bile bile yapmasıyla olabileceğini söyledi. Dreamer'a göre, 'kişinin kendisini yüreğinde sevmesi' ancak tam anlamıyla doğru bir irade eyleminin ifadesi olabilirdi.

Konuyu sonuçlandırırcasına, "*Sadece bütünlük sevebilir*" dedi. "*Ve ancak tüm görkemiyle oluşun tam hali sevgiyi içerebilir.*"

Tamamen hazırlıksız olduğumu hissettiğim bu geleceğin kaygısıyla, "Bütünlüğe erişen bir kişinin, bir eşi, çocukları, bir mesleği, bir sosyal hayatı, ilişkileri ve arkadaşları olamaz mı?" diye sordum.

"*Evet, olabilir*" diye yanıtladı. "*Ama, senin dışında her ne oluyorsa, bunların ululuğundan dolayı ancak sende yaşayabilen benliğinin bir sahne gösterisi, bir filmi olduğunu asla aklından çıkartma.*

Başkası, herkes ve dünya, yalnızca senin yansıttığın görüntülerdir; bir bardak su, bir avuç kum."

Dreamer'a göre, mümkün olan tek sevgi, kişinin kendisini sevmesiydi. Kendini sevmek, en yüce sanattı. Kendinin dışında bir başkasını sevmek, ifadesinin doruğunu cinsellikte bulan bir putperestlikti.

Dreamer, "*Bir erkek, yaşamına bir anlam vermesi gereken yüzlerce anda olduğu gibi, kendine bir eş seçerken de sürekli cinselliğinin etkisi altındadır*" diye gözlemini aktardı. Yaptığı bu girişteki ses tonunun yumuşaklığı, konuşmasındaki bu ısınmaya yeğinlik kattı ve dikkatimi acı verecek kadar keskinleştirdi. "*İnsanoğlu cinselliği, bunun unutulmuş bir coşkunluğun, yani*

oluşun birliğinin yalnızca çok uzaklardan gelen cılız bir parıltısı olduğunu asla kestiremeden, varoluşunun merkezine yerleştirdi!"

Dreamer konuşmasını sürdürerek, yiyecek ve uyku gibi seksin de dikkatli bir yönetim, yani insanların unuttuğu bir yönetme yeteneği gerektirdiğini söyledi. Bir öğreti dalı, yani oluşun birliğine ulaşmak için insanoğlunun emrindeki bir teknik olarak hizmet etmesi gereken cinsel etkinlik çarpıtıldı. Oluşun diğer alanlarına erişenler, cinselliği, bütünlüğün hizmetindeki bir itici güç olarak kullanırlar.

Dreamer, bu yetkinliğin unutulduğunu belirterek devam etti. Cinsellik işlevi, bizi daha da doyumsuz, daha da eksik, herkesin doğuştan hakkı olan ve feragat ettiği oluş durumundan daha da uzakta bırakan kısa süreli bir etkinlik haline gelene dek çürüdü.

Seks konusunda şimdiye dek asla, bir an için bile, Dreamer'ın önüme koyduğu ve beni soluksuz bırakan bu bakış açısıyla düşünmemiştim. Görüntüler zihnimde birbiriyle, sanki film şeridinin hızlı gösterimle oynatılması gibi çabucak yer değiştirmeye başladı. İnsanları yatak odalarında hiç ara vermeden, kan ter içinde didinerek çiftleşirken gördüm. Bir zoolojik türün seksüel davranışlarını inceleyen bir etoloji uzmanının yansız dıştan bakışıyla insanın bu evrensel takıntısını, kur yapma ritüellerini ve üreme tekniklerini gözledim. Çok kısa bir süre için, içine düştüğümüz bu çürüme durumunun ve oluşun birliğinin parıltılarıyla mesajlarını almak için doğan özgürlük işlevlerimizle organlarımızın içimizde geçirdikleri bozulmayı algıladım. Dreamer'ın vizyonuna göre seks, yitik bütünlüğümüzü arayışımızda izleri gerisingeri sürüp, yolu gidebilmemizi sağlayan altın ipliktir.

Parçalanmış bir insanlık, hem bir eşle olan ilişkiyi bağımlılığa, hem de cinselliği unutmanın ve bağlı olmanın bir bahanesine çevirerek bunun işlevini çarpıttı. Kendimi başka dünyadan bir canlı kadar yalnız hissediyordum, çünkü irade ve akıl tarafından yönlendirilmediği için başarısızlığa mahkum olan bu nefes kesici bütünlük ve birlik arayışının vizyonuna katlanması kabul edilen tek tanık bendim. Yüreğinde kendisini sevmeden önce, dışarıda başkasını sevmeye çalışan bir varlığın olanaksız bir girişimi olduğu için, ebedi bir semeresizliğe mahkum bir arayış.

Hapşırıklar kadar anlamsız ve her seferinde bir başka küçük ölümle birlikte yeni bir hayal kırıklığıyla sonuçlanan bu cinsel birleşmelerin, göz açıp kapayıncaya kadar hızla tutuştuklarını ve ortadan kalktıklarını gördüm. İnsanlardaki, yazgısı her seferinde ihanete ve başarısızlığa uğramak olarak olan bu mutluluk beklentisinin, bu bütünlük arayışının tekrarlanışını gördüm. Zihnimin ekranında buzulla kaplı ülkelerin görüntüsü belirdi. Ren geyiklerinin, onları çılgına çeviren, dışarıda boşu boşuna arandıkları misk kokusunun ardınca ölümüne koşuşlarını gördüm. Feleğin kötü bir oyunu

yüzünden, onları sarhoş eden bu kokunun, aslında kendi bezlerince üretildiğini asla bilmeyeceklerdi.

Dreamer, bu noktada düşüncelerime girip görüntülerin akışını durdurarak, "*İnsan özgürlüğü, mutluluğu ve sevgiyi dışında arar*" dedi. "*Ama kaybolan savurgan oğulun yolculuğu dış değil, bir iç serüvendir; oluşun birliğine dönüş yolculuğu.*

Bir erkek, bütünlüğünü yeniden ele geçirmek için sürekli bu girişime kalkışır; yitirdiği cenneti olan, iç bütünlük durumunu yeniden kazanmak için, kendisinin bir parçası olup, bir kaburgasından yaratılan bir kadınla birleşir."

Ardından temyiz edilemez kesin bir hükmü okurcasına bir ses tonuyla, "*Oluşun aritmetiğinde iki yarım bir bütün değil, karesi alınan eksiklik olur!*" dedi. "*Gerçek bir düşleyen, kendisini bütünlükte ifade eder. Eksik bir dünya için yeri yoktur.*"

12 "Ben senim!"

"Fakat tüm olanlar benim yarattıklarımdan, yansıttıklarımdan biriyse, o zaman Siz... Siz kimsiniz?"

Hep hafızamda kazınmış kalacak bir ifadeyi dizerek, umulmadık bir şekilde, "*Ben, senim*" dedi. "*Ben senin içinde gerçekleşiyorum.*" Dünya ayaklarımın altından yok oluyordu. Artık hiçbir şey eskisi gibi değildi ve bir daha asla o hâle dönmeyecekti.

Dreamer bocaladığımın farkına varınca bana yaklaşıp, "*Beni dışında görüyorsun, çünkü senin içindeyim. Böceklerden galaksilere dek, gördüğün ve dokunduğun her şey senin içindedir, yoksa ne onları görebilir, ne de onlara dokunabilirdin*" dedi.

Başım döndü. Yüreğimin her atışıyla şakaklarımın zonkladığını hissediyordum.

Tuhaf bir şeyler oluyordu. Sanki ana karnındaki gelişim süreci anormal biçimde hızlandırılmış bir varlık içimde büyüyor, kendine bir yol açıp dışarı çıkmaya zorluyordu.

"*Her şey birbirine bağlıdır. Hiçbir şey ayrı değildir. Eğer kendinde yalnızca bir tek atomu, en ufak bir düşünceyi, alışkanlığı, tutumu, hatta sesinin perdesini gereğince dönüştürebilsen, bu dönüşüm tüm benliğinde infilak edecek ve evrenin ebediyen değişecektir.*

Fakat oluşun bu atomunu dönüştürmek, olaylar dünyasında dağları yerinden oynatmaya veya okyanusları yutmaya benzer."

Sesinde, insanın mutsuzluğunun nedeni ve içinde bulunduğu koşulların asıl kökenine dokunan bu konuşmanın verdiği ıstıraptan dolayı bir hüzün tınısı vardı.

Kendimizde bir atomu değiştirmek bile bir dağı yerinden oynatacak gücü gerektiriyorduysa, insanlığın kendisini dönüştürmesinin alacağı yılların dipsiz uçurumu önünde aklım dururdu. Biraz da bu mesafeyi insan aklının erebileceği bir boyuta çekebilmek için, en azından kendi geçmişimde, sert virajlarla çalkantıların hiç eksik olmadığı şeklinde bir itirazda bulundum. 'O'nunla karşılaştığımdan beri yaşantımda kesinlikle birden çok bile atom değişmişti. Hatta son birkaç yılda, birçok kez işimi, eşimi ve yaşadığım ülkeyi değiştirmiştim. Yine, hem Kuveyt'e gitmeden önce, hem de oradan kalkıp sonunda kendimi Şanghay'da bulana dek, birçok kez işimi ve ailemi bir kıtadan diğerine taşımıştım.

Dreamer, "*Bunlar yalnızca görünüşteki değişiklikler*" diye yanıtladı. "*Sıradan bir insanın varoluşunda gerçekte hiçbir şey değişmez. Geçmişi geleceği olur. Yaşamındaki her şey onun eksikliğinin bildirimidir.*" Sesi yine kararlı ve sert bir ifadeye döndü. "*Tekrarlamanın rahat ve ölümcül kulvarını terk etmeye kendisini zorlayacak her değişiklikten korkar.*

Bu değişim yanılsamasının ötesinde, senin yaşamında da her şey tekrarlanır; her şey daima aynıdır.

Aldığın roller, oturduğun evler ve edindiğin arkadaşlar gibi, bir aile kurma girişimlerin ve seçtiğin kadınlar da hep katılığının birer yansıması ve dolayısıyla her şeyden öte, yaşamını içine kapattığın kısıtlı varoluş kesiminin göstergesidirler.

Seninkine koşut olan ve ancak düşün erişebileceği dünyalar vardır." Bocalıyordum. Dreamer zorda olduğumu görüp bekledi. Sözleri, dayanılmaz bir acıyla bedenimi delip geçen oklar ve benliğimin bilinmeyen bölgelerine yöneltilmiş ışık demetleriydi.

Gafilce hatırladığım geçmişim şimdi beni boğuyordu. Luisa'nın ölümü ve bütün ilişkilerimin mutsuzlukları, tüm bir yaşantı boyunca süren kavgalar, anlayışsızlıklar ve ihanetler, her biri kendi burukluklarıyla yüklü olarak yine su yüzüne çıkıyorlardı.

Luisa, iki ucundan da tutuşturulmuş bir mum gibi yanan, yirmi yaşın fevri bir atılımı ve bilinçsizliğiydi. Jennifer'ın benim kibrimin, sahiplenme arzumun ve yaşamdan korkumun kişiselleşmesi olduğunu ise şimdi anlıyordum. Gretchen, benim saldırganlığımla her sözümün, edimimin ve bakışımın ardında duran, gizli ihanetimin yansıttığı görüntüydü. Doğruydu. Bu kadınların hepsi benim durumlarımın birer yansımasıydı. Dreamer beni bu düşünceden çekip aldı. Ses tonu olağandışı şefkatliydi. "*Bu kadınlar, yüreğinde asla keşfetmek istemediğin şeyleri meydana sermeye ve görünür kılmaya geldiler.*" Son aşkımın, benim son 'düşüş'ümün ardında, neyin gizli durduğunu keşfedeceğimi düşününce acı duydum.

Birkaç dakika konuşmadık. Masamızdan görülen, nehrin sıradışı manzarasının keyfini çıkardık. Oriental Pearl TV Kulesinin çelik silueti, karanlık gecenin ve uzaktaki Pudong'un puslu ışıklarının fonu önünde bir kuyruklu yıldız gibi parıldıyordu.

Bu arada Peace Otel'in restoranı doldu. Restoranın demode atmosferi, müşterilerinin giyimlerinde de göze çarpıyordu; çoğu, yüzyılın başındaki bir fotoğraftan çıkmış gibi görünen çiftler.

Dreamer, şimdi bu karşılaşmamızdaki en önemlilerden biri olan, son konuyu açıyordu. Garsonların tabakları toplaması için biraz ara verdi. Dreamer'ın tabağı dokunulmadan duruyordu. Sözleriyle nefesim tutulmuş bir durumda not almakla meşgul olduğumdan dolayı benim de yiyeceklere pek dokunmadığımın farkına vardım.

Dreamer, "*Proje, 'universo'*(evren) *sözcüğünün ölümsüz karakterlerinde oyuludur*" diyerek sözlerine başladı ve sayısız insan neslinin *'universo'* sözcüğünü, onun etimolojisinde kınında duran görünmez bir kılıç gibi gizlenen ve adını aldığı bilginin muazzam gücünü anlamadan nasıl kullandığını gösterdi.

Uni-verso / birliğe doğru. Çağlar boyunca hep burada, varoluşun anlamıyla dünyanın, olayların ve insanların ilerledikleri yön yazıldı, gösterildi ve gözlerimizin önünde durdu. Gerçek kadar basit, yıldızlar kadar eski ve içine milyonlarca güneşin enerjisi sıkıştırılmışçasına güçlü olan bu kozmik mesaj çağları aşıp gelmesine rağmen, yine de ancak çok az insan tarafından anlaşılmıştır.

Uygarlıkların din ve bilgelik gelenekleri, oluşun birliğine doğru ilerleyişin kendilerini hâlâ titreten, karşı konulamayacak çekim gücünden doğdular. Hepsi, tüm çağlar içinden aynı güçteki bir bütünlük mesajını aktarıp getirdi. Dreamer'ın buna getirdiği açıklamalarda, insanlarla ulusları birbirine bağlayan ince dokumayı gördüm. İçinden boydan boya bir altın ipliğin geçtiği bu dokuma, onları zamanın ve uzamın, her türlü kültür, ırk ve coğrafya farklılıklarının ötesinde birleştiren fikirler, felsefeler ve vizyonlardan oluşmuştu.

"'*Monos' sözcüğünden gelen 'monaco'* (keşiş), *'Bir olana' doğru tek başına ilerleyen, kendi bütünlüğünün arayışındaki bir kişidir*" dedi. Yüzünde çoğu zaman ardından gelecek bir hicvin belirtisi olan tebessümünün gölgesi belirirken sözlerine şunları ekledi: "*O inşa aşamasındaki bir varlıktır. Kulübesinin dışına, 'Çalışmalar Sürmektedir' levhası bile asılabilirdi. Seçtiği cüppe ve öğreti, onun bir 'birey' olma amacının hizmetindedir.*"

Birey (*individuo*) sözcüğünün, bölünmez birlik (*indivisibile*) teriminden türediğini ve insanın yönünün birliğe doğru olduğunu gösterdiğini açıkladı. Bu çok ender bir durumdur. Ancak çok az sayıdaki kişi, kendileri üstünde

yiğitçe uygulamalı çalışmalar yaparak bu duruma erişip gerçek birer birey olurlar. Söylenen sözdeki dokundurma gayet dolaysız ve açıktı; benimle yapılan rahatsız edici kıyaslamayı görmezden gelmeye çalıştım. Önceden hep olduğu gibi şimdi de bütünlüklerinin yılmaz araştırmacıları olan kişiler vardı. Peki ben neredeydim? Her devirde, sıradan koşullardan çıkabilmek için ortaya koydukları insanüstü çabalarla bütünlüklerini yeniden sağlama arayışındaki bu cesur kişilerin, göz kamaştıran çılgınların küçük birliği içinde kendi yüzümü boşu boşuna arandım. Ben varoluşumun kulvarından çıkmak, bireysel bir yazgıyı, büyük bir kişisel serüveni hak etmek için ne yapmıştım ki?

Bilincimi hızla taradıktan sonra yaşamımın üzerine derhal bir matem örtüsü attım. Sonrasında, birer basit masal biçiminde sunulmuş ölümsüz eğretilemeler olan ve iki bin yıldır hemen hiç dikkat çekmeden aktarılan muazzam güçteki iki öykünün, alçakgönüllü iki meselin ardındaki sırrın görkemi zihnimde tüm parlaklığıyla çaktı; kayıp bir koyununu aramaya çıkmak için elindeki diğer doksan dokuzunu bırakan çobanın ve kaybettiği bir para için kalan dokuzunu bırakıp, onu bulana dek usanmaksızın her yeri köşe bucak süpürerek arayan kadının meselleri. Bu temel meseller, bu kişileri bütünlük mesajının binlerce yıllık muhafızları olarak gösteriyorlardı. Onlarda, 'proje'nin anısı ve insanın, oluşun birliği olan bu evrensel asimptota doğru bitmez tükenmez çekilişinin sırrı bulunmaktadır. Büyük varış noktası, ulaşılacak esas hedef ve bu dünyadaki varoluşumuzun asıl nedeni budur.

Dreamer, otoriter bir biçimde konuyu özetleyerek, "*Cehennemin en ufak bir kırıntısı bile cennete giremez*" dedi. "*Dikey bir insan için, bütünlüğünden tek bir zerrenin bile yitirilmesi, her şeyin yitirilmesi demektir. Artık bu kişi, yeniden tamamlanmadan hiçbir şekilde 'esenlik içinde' yaşayamaz.*"

Ardından sözlerine, 'aziz' sözcüğünün en derin anlamıyla 'sağlıklı, iyileşmiş kişi' demek olduğunu ekledi. "*Aslında aziz, oluşun birliğini, tamamlanmasını kendisinin yaşam amacı kılmış, bütünleşmiş, tam kişidir. O, tamlıktan en ufak bir sapmanın kendisini sıradanlığın cehennemine savuracağını bildiği için, kendi durumlarının ve duygularının farkında olandır.*"

Zihnimden, anımsayabildiğim tüm kutlu ikonografik eserler geçti ve çocukken azizlerin ışıktan birer haleyle taçlandırılan başlarını seyrettiğimde içine düştüğüm şaşkınlığı yeniden yaşadım. Onları hep cansız kiliselerde veya müzelerle galerilerin steril odalarında, mum alevlerinin kokulu ölgün ışığına bırakılmış olarak görmüş ve dahası geçmişten, hüzün verici, eskimiş kişiler olarak anımsamıştım. Ancak şimdi, çektiği ıstırabını ve kendi yenilgisini azizlere yansıtan toplumsal düşünüşün ve 'kendi dışında' olan bir mucizeye gülünç biçimde inanan bir kalabalığın tüm cehaletiyle saçmalığını görebiliyordum.

'Dışında olanlar', gerçek delilik olup, insanlığın kurtulup iyileşmesi gereken hastalıkların en kötüsüdür.

Aslında, azizler, sadece 'kendilerine inanmaya' cüret eden kişilerdi; kendi eksikliklerinin farkında olup yitirilmiş bir bütünlüğe doğru dönüş yolculuklarını yapmış sıradan insanlar.

14 Kral Yeryüzüdür ve Yeryüzü Kraldır

Dreamer, üstüne anıların üşüştüğü bu düşünceleri, melankoliye bürünmelerine olanak vermeden kesip beklenmedik bir biçimde, "*Ekonomi budur!*" dedi. Başlarında haleler ve hurma dalları olmayan muzaffer insanlardan oluşan bir ordunun görüntüsü, fondaki zaman ötesindeki bir destanın önünde bir süre havada asılı olarak kaldı. Sonrasında, bu son görüntü de yeni sözlerin esintisiyle süpürülüp yok oldu. "*Bireyler ve onların etkin iradeleri olmadan ne kâr veya gelişim, ne de iş veya zenginlik vardır. Bu kişiler yeryüzünün tuzudur. Onlar olmasa büyük politik imparatorluklar ve mali servetler dağılıp yok olurlar.*"

Birdenbire Dreamer'ın sözlerinde, ekonomi öğrencilerine azap çektiren, tüm dünyadaki üniversitelerle işletme okullarının araştırma merkezlerinin çaresizce çözümünü araştırdıkları bir muammanın sonucunu bulmuştum. Dünyadaki kuruluşlar erken ölüyorlardı. Varlıkları giderek daha sallantılı bir hal alıyor ve ortalama ömürleri, çok kısa sürelere düşene dek, yavaş yavaş azalıyordu. Ekonomik ve finansal devler bile uzun ömürlü olmuyorlardı. Bunu görmek için sadece yirmi yıl önce 'dünyadaki en büyük 500 şirket' listesi içinde sayılıp da artık var olmayan şirketlerin yarısını düşünmek yeterliydi.

Oysa şimdi bu şirketlerin tamamlanmamış önderlerin yansıtmaları olduklarını biliyorum. Onların erken yok oluşlarının tek ve gerçek nedeni bünyelerindeki bütünleşmiş insan eksikliğiydi. Biri bile, bilgi, insan ve üretim araçlarından oluşan muazzam servetlerin yitirilmesini veya tüm uygarlıkların dağılmasını önlemeye yeterli olurdu. Scipione veya daha sonra gelen Sezar olmasaydı, Roma nerede olurdu; ya da Assisi'li Francesco çapında bir yönetici olmasaydı, dünyanın en büyük uluslararası kuruluşunun başına ne gelirdi diye düşündüm. Bütünleşmiş, iyileşmiş kişiler. Onları kim yetiştiriyordu? Ve nerede?

Dreamer'ın sesi, beni bu düşüncelerin alacakaranlığından çekip çıkarmak için geldi. Benim düşüncelerimi yeniden 'düş'le ilişkilendirip, ezberden okurcasına, "*Kral yeryüzüdür ve yeryüzü kraldır*" dedi. "*Bir organizasyonel piramit, önderinin nefesine bağlıdır. Altın bir iplik onun görüntüsüyle kişisel*

yazgısını, organizasyonununkine ve adamlarınınkine bağlar. Eski krallarda olduğu gibi, onun bedensel durumu, kendi ekonomisiyle özdeştir."

Dreamer bunu klasik Çin geleneğiyle ilişkilendirerek, bana düşman işgali altında olmak veya kıtlığa göğüs germek gibi imparatorluk için çok çetin dönemlerde, Göğün Oğlu olan Çin imparatorunun, kapılarıyla yüzleşmek için sarayının iç odalarına çekildiğini anlatırken ben ağzının içine bakıyordum. İmparator, yüzü güneye dönük, kıpırdamadan durup, kendisinin insan üstü erdemleriyle, tüm imparatorluğun Göğün Buyruğuyla uyum içinde kalmayı sürdüreceğini garanti ederdi. Karşılaştığı zorlukların, kişisel bütünlüğündeki bir kaybı sergilediğini bilirdi. Mücadelenin önce içte kazanılması gerektiğinin farkındaydı. Bu sorumluluk düzeyindeki bu kişi için, kendi bütünlüğüyle imparatorluğunki arasında herhangi bir ayrım yoktu. Gerçek zafer, kendisini yenmesi ve benlik birliğini yeniden sağlamasıydı. Kendi kusursuzluğunun bir ölçütü ve sonucu olan çözüm, iç mücadeleler, kötü iklim koşulları veya kıtlıklar arasından, bir müttefik ordusu veya düşmanın yıkılması biçiminde görünerek, ancak bundan sonra gelirdi.

Dreamer'ın yanında, en eski geleneklerden çağdaş iş tarihine dek uygarlıkların tarihi boyunca hep akan dipdiri bilgeliği hissettim. Yüzyıllardır, Çin İmparatorluğundan Robert Maxwell'e, Walt Disney'den Kral Arthur'un ülkesine dek, aynı ve değişmez bir yasa yankılanmaktadır: "*Kral hastalandığında yeryüzü de hastalanır. Çünkü kral yeryüzüdür ve yeryüzü kraldır.*"

Louis XIV'nın tarihi sözü de artık bana yepyeni bir kavrayışın aydınlığında görünüyordu. "Devlet ben'im" deyişi, şimdiye dek inandığımız gibi bir zorbanın, mutlak bir kralın haykırışı değil, kendi yazgısıyla tüm bir imparatorluğun, milyonlarca kişinin yazgıları arasında mükemmel bir özdeşlik olduğunu bilen bir adamın ufkudur.

"*Bir önder, bir iş adamı, sorumluluk sahibi bir kişi, mali yazgısının, girişimlerinin ömürlerinin ve başarılarının, hatta kendi bedensel sağlığının, kendi bütünlük düzeyiyle doğrudan bağlantılı olduğunu bilir.*

Bölünmüş bir dünyayı birleşmiş olana dönüştürmek için gereken koşul yalnızca bir tanedir!

Terk etmemiz gereken bir tek şey vardır..."

Bundan sonra gelen kısacık duraklama bana sonsuzluk gibi geldi.

"*Istırap çekmek.*"

Hemen atılıp, "Bu çok zor olmasa gerek, bunu kim kabul etmez ki?" dedim.

Dreamer bana karşı çıkarak, "*Buna rağmen, sıradan bir insan için bu ciddi şekilde olanaksızdır*" dedi. "*Senin durumunu ele alalım. Elbette ıstırap çekmekten vazgeçmek isterdin, ama bu olgu beraberinde, mücadelelerden,*

çatışmalardan ve bölünmelerden oluşan bir dünyadan vazgeçmeyi de getirecektir; senin olan, bildiğin tek dünyadan.

Dışlarında bir şey olmadığını, evrende tek başlarına bulunduklarını, başlarına gelen her şeyin ve içinde bulundukları durumların tek sorumlusunun kendileri olduğunu ancak kendilerini bilenler keşfederler."

Dreamer, burada göğe birkaç milim daha yakınlaşmak istercesine, sırtını doğrultup yavaşça boynunu yukarı doğru uzattı. Sonra, "*Harika bir şeyi kendisine çekmek, herhangi bir şeyi somut kılabilmek için kişi, kendisini oluşta yükseltmeli, doğuştan kendi hakkı olan bu birlik, bütünlük durumuna yaklaşmalıdır. Bu bizim en gerçek, en somut kısmımızdır: Düş.*"

Dreamer gözlerini kapatıp, ezberinden, defterime titizlikle yazdığım şu sözleri okudu: "*Düş, var olan en gerçek şeydir. Atomlardan en uzak galaksilere kadar, gördüklerimiz, görmediklerimiz, dokunduklarımız, dokunamadıklarımız, hiçbiri düşlerimizin yansımalarından başka bir şey değildir.*"

15 Gerçeklik, Düş Artı Zamandır

"*Gelecekteki amacımız 'bir olmak'tır. Hedef, oluşun birliğidir. Bizde bu birleşme gerçekleştiğinde, bir bütünlük durumuna ulaştığımızda, işte ancak o zaman bir kişinin ''düş' tarafından dokunulacağı' koşullar var olur.*

Gerçeklik, 'düş' artı zamandır."

Bu özdeyişi notlarıma bir denklem biçiminde, S + t = R simgeleriyle kaydettim. İleride bir gün ESE'deki öğrencilerime bu biçimiyle ileterek, bu formülün içerisine sıkıştırılmış muazzam enerjinin sırrını ve bu vizyonun ufkunu aktaracaktım.

Her şey düşten kaynaklanır. Gördüğümüz, dokunduğumuz her şey, görülebilen şeylerin hepsi, görünmeyenin bağrında doğar. Zaman, onları görünür kılar. Bu fikir, Dreamer'ın öğretisinin özü, doruk noktası ve gelecekteki evrenin köklerini besleyen, onun çelik gibi sağlam, tutarlı, küresel felsefesinin dayandığı temel olup, *motto*'suna oyulmuştur: *Visibilia ex Invisibilibus.*

"*Düşle, düşle, asla düşlemeyi bırakma. Düşle!.. Uç!... Sakın bırakma. Gerçeklik ardınca gelecektir.*"

Öyle görünüyordu ki, Dreamer bu öğüdüyle, onunla birlikte Şanghay'da geçirdiğim bu ikinci günü noktalıyordu.

Restoranda yalnız kalmıştık; Dreamer ve ben. Fuayedeki caz orkestrası bile müzik çalmayı kesmişti. Penceremizden, Oriental Pearl TV Kulesi, uzayı yutmaya hazır, kalkış rampasındaki muazzam ışıl ışıl bir roket gibi görünüyordu.

Düşle... Hiç ara vermeden düşle... Gerçeklik ardınca gelecektir!

"Neden bir düşü olan insanlar, dünya tarihinde bu kadar azlar?"

Dreamer sorumu, "*Bir kişinin, 'düş tarafından dokunulması' için, oluşun birliğine erişmesi gerekir*" diye yanıtladı. Bu ifadenin tenimi delip geçtiğini anımsıyorum. "*Yalnızca bütün, bölünmez bir birey bilinçli olarak düşleyebilir ve 'düş'ün var olan en gerçek şey olduğunun farkına varabilir.*"

Düşleyenler Kulübüne asla kabul edilmeyecek kişilerin sayısının ayırdına varınca, "Peki ya düşlemeyenler?" diye sordum.

"*Bütün insanlar düşlerler, hepsi kendi dünyalarını yaratacak erke sahiptir, ama ancak çok az insan bunun bilincinde olup, düşün ne denli güçlü olduğunu bilir. Düş'ün, onların etraflarındaki her şeyi zenginleştirmeye veya dünyanın kabusunu beslemeye gücü vardır.*

Yalnızca çok azın çok azı sayıda kişi, iradeleri ve kendi kusursuzlukları aracılığıyla mükemmel bir dünyayı düşleyebilir ve onu somut kılabilirler. Bu savaşçıların, kahramanların ve seven kişilerin asıl durumudur."

Dreamer'ın vizyonuna göre 'düş', hem var olan en gerçek şey, hem de somutluğun temel koşulu olarak, gerçeklik merdiveninin en tepesinde bulunuyordu.

Zihnimin sanki her taraftan kuşatıldığını hissediyordum. Yüzlerce soru birbirleri üstüne yığılmış ve bir yanıt bulabilmek için baskı yaparak toplanmışlardı. Daha ağzımı bile açamadan, Dreamer eliyle kararlı bir işaret yapıp beni durdurdu.

Kesin bir bilgi aktaran biri gibi, "*Dünyada irade bulunmaz*" dedi. "*İrade ancak sende vardır, ama gömülüdür. Onu yeniden ortaya çıkarman gerekir!*" dedi. Başka bir şey söylemeden notlarımı tamamlamam ve son söyledikleri üzerinde düşünebilmem için birkaç dakika ara verdi. Sonra, mükemmellik meselesinden bahsederek onu, kişinin sadece düş'üne doğru, hiç tavsamadan, hiç 'günah' işlemeden yönelip ilerleme kapasitesi olarak tanımladı. "*Düşünü sürekli gözünün önünde tutan bir insan asla çürüyemez. Yaşamındaki her şey onun büyük serüveni üzerine mükemmel biçimde odaklanır.*"

Bu durumun oldukça yaygın bir biçimde görüldüğünü belirttim. Onu böylesine heyecanlı bir konuda daha fazla konuşması için stratejik biçimde kışkırtmak amacıyla, "Herkesin buna çabaladığı muhakkak" diye karşı çıktım. "Herkes olmasa bile en azından büyük çoğunluk, yaşamlarını geliştirmeye çalışarak planlar yapar, programlar hazırlar ve bu kişilerin çoğu da belirli bir hedefe ulaşmaya uğraşmaktadır."

Dreamer, planlamakla düşlemek arasındaki farkı açıkça anlamamı sağladı. Bir 'düş'ü besleyen kişilerin şüpheleri yoktur, onlar açmazda kalmaz ve korkmazlar. Zihinlerini 'düş'e her çevirişlerinde, coşkularının tazelendiğini hisseder ve bir özgürlük durumuna girerler. 'Düş' iradeyle

bağlantılı olduğu için, bu 'gerçek' iradedir. Halbuki, plan yapanlar, bir hedefe ulaşmaya karar verenler, onu her düşündüklerinde hem endişeye kapılırlar, hem de korkularla şüphelerin pençesine düşerler.

Güçlü ve acımasız kısa deyişlerinden birini daha kurgulayarak, "*Korku ve şüphe, düşün kanserleridir*" dedi. Ara verdi. Bu aradan yararlanarak, defterimde şimdiden sayfalarca yer tutan notlarımı düzenledim. Bir süre bunlara dalmış uğraşırken, Dreamer yeniden konuşmaya başlayınca sesiyle irkildim. "*İnsanlar, azim diye niteleyebileceğiniz bir şekilde, dayanıklılıkla ve enerjiyle çalışır, planlarlar ve biriktirirler. Ne var ki, bu yalnızca korkudur. Yıldırımlar boşaltan elektrikli fırtınalar gibi, oluk gibi adrenalin akışı, onların hücrelerinin karanlık evrenini sürekli şimşeklerle sarsar. Bu insanlar, çok meşgul görünmelerine, herkesçe idealistler veya kararlı işadamları sayılmalarına rağmen, aslında ölüme sadıktırlar; adları da onun kadrosunda kayıtlıdır.*"

Yazdıklarım boş sayfaları tüketti. 'O'nun sözlerinin ve varlığının ürettiği özün değerini, havayı zenginleştirişlerini, dünyanın en ücra köşelerine gidip yaralarını yumuşatmak, gölgelerini defetmek için oluşun en gizli katmanlarına dek yorulmaksızın gezişlerini hissettim. Alt üst olmuştum. Manasız bir duygu, bir tür ağlama, varlığımın duvarlarına yavaşça yüklenip tüm liflerimin titremesine neden oldu. Başımı notlarımdan kaldırdığımda, yüzünün bana hafifçe yaklaştığını gördüm.

Dreamer, "*Bir ülkü uğruna çalış. Kendini düşleyen, arzulayan ve isteyen insanlığın hizmetine ada!*" dedi. Bundan sonraki sözlerini ise unutmam veya onlardan kaçmam asla mümkün olmayacaktı. "*Hiç ara vermeden kendini mükemmelleştirmek için uğraş. Sürekli ufkunu genişletmeye çalış. Varoluşunun bedeli için ön ödeme yap. Eğer isteklerinde samimiyseler, çabalarında başkalarına yardımcı ol.*

Bu uygulamalı çalışmayı yüreğinde yapması gereken kişi sensin. Bundan böyle, ben bunu senin yerine yapamam. Ben olanaksızı denedim. Sana bir şans vermek, içinde bulunduğun koşullardan çıkabilmeni sağlamak için, seni çoktan kendisine mahkum etmiş olan yazgının tersine yürüdüm.

Yalnızca seven bir kişi özgür olabilir ve yalnızca özgür bir kişi sevebilir. Özgürlük ve sevgi aynı gerçekliğin iki yüzüdür."

Bağımlı olmak, aşk ve son olarak da oluşun birliği üstüne Peace Otel'de başlayan unutulmaz dersler, burada Bund'un nehir kıyısında, büyük bir devrim çığlığı gibi bağrımda yankılanan bu sözlerle sonuçlarına ulaşıyordu.

Kararlı bir tatlılıkla bana, "*Sen de bir gün Dreamer olmayı iste*" diye önerdi. "*Ulaşılabilecek tüm hedefler arasında en büyüğü odur. Kendi evreninin kaşifi, yaratıcısı olmayı iste. Sonrasında dünya, yapmasını buyuracağın her şeye boyun eğecek ve arzuladıklarının tümünü sana verecektir.*"

Bu sözlerde gözlerimi kapadım. Bana sanki Şanghay'ın üzerindeki gökyüzünden kuyruklu yıldızların en çok arzulananı ve en parlağı geçmiş gibi gelmişti. Bu dileğin yerine geleceğinden emindim; içtenlikle istemek yeterliydi! Ya şimdi, ya da hiçbir zaman diye düşündüm. İkinci bir şansım asla olmayacaktı. Fakat kendimi felce uğramış gibi hissediyordum.

Dreamer ve onunla birlikte tüm dünya, niyetimin ince ipliğine tutunmuş beklercesine duruyordu. Bundan önce her şeyin bana bağlı ve Dreamer'ın bile benim için var olduğunu hiç bu kadar net biçimde algılamamıştım.

Yıllar süren uygulamalı çalışmalar, uzun çıraklık dönemim ve kendi başıma tüm özel çabalarım, beni buraya, bu kritik kavşağa getirmeye yaramıştı. Artık nihayet, bunca zamandır beni hazırladığı büyük girişim ya başlayacak, ya da olası dünyaların alacakaranlık kuşağında kalmayı sürdürecekti. Uçuşa geçme zamanıydı. Artık kesinlikle dönüşü olmayan bu uçurumun kenarında duraksadım. Dreamer'ın bakışlarını ve gizli kaygısını üzerimde hissediyordum. Sonra kesinlikle, onun şimdiye dek beni bu dünyada gerçekten seven tek varlık olduğunu anladım. Göz yaşlarım önlenemez biçimde yükseldi ve onların akmasına mani olma çabamla gözlerim şişti. Ardından dünya puslandı ve yazmayı bırakmam gerekti.

16 'Düş' Tarafından Dokunulmak

Tanıştığımdan beri, Dreamer, vizyonumu genişletmem, tutumlarımı ve bunlarla birlikte yazgımı değiştirmem için beni hep zorladı. *Tutumlarla olaylar birbirinden ayrılamaz. Tutum olaydır.* Dreamer, her fırsatı stratejik biçimde kullanarak, varoluşun en yüksek bölgesine geçişimi hızlandırmak için, olaylar, karşılaşmalar ve uygun koşullar yarattı. Kuveyt'te bana uluslararası bir girişimci rolüne girip, bir şirketi yönetme fırsatını vererek, başlangıcı ve kaynağı benim sözverimde bulunan bu gelişim tasarısını takip etti. Kuveyt'te olanlar, keskin bir frenlemeyi, oluşun en alçak durumlarına gerçek düşüşümü gösteriyordu. Şimdi bu uçurumun kenarında, uçmaktan vazgeçip geri çekilmem için, her şey bir bahaneye dönüşmüştü; Heleonore, çocuklar, bir hastalık, ev.

Ama artık ne bunu gizleyebilir, ne de kendimi kandırabilirdim. Kuveyt'te anlamanın ve sorumluluğun üst düzeylerine geçişten, birçok kez kaçmıştım! Kendime ihanet etmiştim. Heleonore yalnızca bir bahaneydi.

Dreamer durumumun özünü kavrayıp düşüncelerime müdahale ederek, "*Bir sonraki adım hiçbir zaman bilinmez ve görülmez. Üst düzeylere geçiş, her zaman bilinmeyenin içine atlamaktır. Bunu yapmak için, bugüne dek olduğun her şeyin 'ölmesi' gerekir.*

Oluşta bir milim bile yükselmek, ancak çok az kişinin yapabileceği ölümcül bir atlayış, bir parendedir" dedi. "*İki kişi arasındaki gerçek farklılık, 'düş'lerinin genişliğindedir. Sürekli hayatta kalma endişesi içindeki, yalnızca kendisini –aslında kendisini bilmediğinden dolayı bir yanılsamasını– düşünen bir kişi, 'düş' tarafından dokunulamaz.*"

Yalnızca bir yıl sonra, Makedonya'ya Olimpos Dağına yapacağım bir yolculuk sırasında, Eski Yunanların, 'idiot' terimini bu durumda olan bencil kişiler için türettiklerini keşfedecektim. Yunanlar için idiotun anlamı, yaratıcının, önderin, başkaları için çabalayanların karşıtı demekti.

"*Bir girişimci, görünürdeki bir menfaat, kâr sağlama amacının ardında, kendi bilebileceğinden de daha derinde, bir projenin hizmetindedir; o zaten başkaları için uğraşır ve onların gelişimlerinin kendi başarısı olacağını bilir.*

Yaşamı buna adanmıştır. Başka seçeneği yoktur. Yaşlı bir geminin kaptanı gibi, gemisiyle ya geri döneceğini, ya da birlikte batacağını bilir."

Dreamer'ın yanında, bizi yalnızca 'düş'ün özgür kılabileceğini, sınırlarımızı sadece onun yıkabileceğini keşfediyordum.

Yalnızca 'düş', yoksulluğu zenginliğe, zorlukları aydınlığa ve korkuyu sevgiye çevirebilecekti. Yitirilmiş cennetin eşiğinden tekrar geçebilmemizi ancak 'düş' sağlayabilecekti.

"*Cennet öteki dünya değildir. Cennet, sınırları olmayan bu dünyadır*" dedi. "'*Düş' tarafından dokunulmak, kişisel bir büyük serüven armağanını almak ve kendi birliğinle yüz yüze gelmek demektir.*

Kendilerini dünyanın kıtlık ve korkuya dayalı betimlenmesine adayanlar, 'düş' tarafından dokunulmazlar; çünkü düş özgürlüktür. Oysa onlar, çocukluklarından beri hapishanede, bağımlılık papazlarıyla felaket çığırtkanlarının gözetimleri altında eğitildiler.

İşte milyonlarca insanın yaşamak için başkalarına bağımlı olmasının nedeni budur. Bu kişiler, belirgin özellikleri olan sevgi yetersizlikleri ve minnet yoksunluklarıyla tanınabilirler.

Vermek, kendini vermektir. Vermek için, sahip olmak ve sahip olmak için, olmak gerekir."

Bana daha iyi bakmak için durduğunda, konuşmasına devam etmek ve hatta belki de, Projeden biraz daha bahsetmek üzere ağzını açmak üzereydi. Bakışlarının ruhumun derinliklerine işlediğini hissettim. Sanki beni bekleyen görev için yetersizliğimi keşfetmişçesine bir surat ifadesine bürünmesiyle kendimi aristokrat bir kulübün kabul kapısına gitmiş bir berduş gibi hissetmiştim.

Kuru ve kaba bir ses tonuyla, "*Aramızdaki farkın ne olduğunu biliyor musun?*" diye sordu.

Yıllar süren mutlak bir çekingenlikten sonra, bu doğrudan yaklaşımın şaşkınlığıyla sessiz kalmayı sürdürdüm. Sanırım, şimdi samimiyetle kendi

gizemli doğasına değinecekti. Dreamer acaba gerçekte kimdi? Bir yanıt vermeyeceğim açıkça belli olana dek bekledikten sonra, "*Aramızdaki fark, benim atomlarım ölümsüzlükten* (aslında tam olarak sözleri, '*ebedi ölümsüzlük nektarıyla*' biçimindeydi) *sarhoş olup dans ederlerken, sen ölümlü olan her şey tarafından çekiliyor ve yönetiliyorsun. Ben ölümü yendim, oysa sen her şeyini onun kaçınılmaz olduğuna yatırdın.*"

Bocalıyordum; Dreamer kurtarmaya gelmeseydi kendi başıma bunun üstesinden gelemezdim. İşte bundan sonra onun o iki unutulmaz sözcüğü tekrarladığını işittim.

"*Ben senim!*" dedi. Bu ifadenin çekiciliği, varlıklarımız arasındaki yıldızlar arası kadar uzak mesafeleri yok edecek güce sahipti. Kendimi yine şimdiye dek olmadığı kadar ona yakın buldum. En azından sözlerinin ilk darbesini atlattığım görüldüğünde, "*Ben 'sen'dim, sen de Ben olacaksın. Çağlarca zaman ve bilinçteki bir uçurum bizi birbirimizden ayırıyor. Daha hızlı ilerle! Seni Kuveyt'e göndererek, sana bir damla verdim, sen onu bir okyanusla takas ettin. Şimdi sana bir okyanus vermek istiyorum, sen geri çekiliyorsun*" dedi.

Gözlerimi kapattığımda, beni arkamdan dayanılmaz bir hızla ittiğini hissettim ve bunu başaramamaktan korktum. O konuşurken, benliğimin bir köşesine gizlenip, üzeri örtülmüş bir kayık gibi bu fırtınanın dinmesini bekledim. Beni buradan çekip çıkartmak için geldi. Ses tonundaki değişim çok aniydi ve sesi bağrımda öylesine kuvvetli patladı ki esrarengiz bir dehşete düştüm.

"*Son kararını ver!*" diye gürledi. Sesinde, acımasız bir kesinlik ve amansız bir savaşın ortasında bağırarak emirler savuran bir komutanın kahramanca yırtıcılığı vardı. "*Gelişimin yönünde gece gündüz uygulamalı çalışma yap ve sözverini asla unutma.*"

"Unuttuğum sözveri nedir?"

"*Değişmek için verdiğin söz!*" dedi. *Yalnızca kendine değil, bu geçişi yapmak isteyen bütün diğer göz kamaştıran, düşsel varlıklara verdiğin söz.*"

"Nasıl değişebilirim?"

"*Yeni bir 'düş' kur. Yeni bir dünya düşle! Dünya sen nasıl düşlersen öyledir. Dünya senin istediğin gibidir! Onun zalim, yanlış ve amansız olmasını istedin. Sen değiştiğinde dünya farklı olacaktır!*

Geçmişinden dolayı hep pişmanlık duyman, seni daima eski şeylere geri götürüyor. Bunu terk et! Artık kendini 'tam mesai' Projeye adama zamanın geldi."

Tüm samimiyetim ve ciddiyetimle sözümden dönmeyeceğime ve hiçbir şeyin gelişimimin önüne geçemeyeceğine ant içtim. Dreamer, uzun süre gözlerimin içine baktı ve ben de bu incelemesine katlandım. Sonuç için endişeliydim. Bakışlarındaki katı bir şefkat parıltısıyla biraz rahatladım.

"*Bu 'çalışmayı' yapmak için 'söz vermenin' hiçbir anlamı yok*" dedi. "*Sıradan bir kişinin sözverisi zaten yalandır.*

Asıl, tutumunu değiştir! Doğru eylem budur. Yaşamındaki olgular, koşullar ve olaylar zamanla değişirler.

İşinden ayrıl ve Londra'ya taşın. Orada seninle çalışmaya hazır insanlarla karşılaşacaksın. Onlar, büyük bir devrimin üzerinde yükseldiği sütunlar olacaklar; şu anda önündeki meydan okumalara karşılık verme kapasitesi bulunmayan insanlığın düşünüş ve hissediş biçimlerini temellerinden değiştirecek bir bireysel, psikolojik, evrensel devrim."

BÖLÜM IX

Oyun

1 Görmek İçin İnanmak

Dreamer'ın etkisi, yaşantımda ortaya şaşırtıcı sonuçlar çıkartmaya başladı. Hiç duraksamadan, birkaç gün içinde Chià'daki evi sattım, ACO Corporation'daki işimden istifa ettim ve ailemi Londra'da, yemyeşil Hampstead'in içlerinde, Georgian stildeki harikulade bir villaya taşıdım.

Seven Oaks, benden önce tanınmış bir iş adamının malikanesiymiş. Mimarisi, eşyaları ve mobilyaları, tabloları ve antika yontuları, girişimci aristokrasinin sade fakat güçlü birer simgesel göstergesiydi. Bunun da ötesinde, bir zamanlar eşsiz bir simya laboratuarı olan Seven Oaks'ın tarihten gelen bu 'özel nitelikleri', yeniden bir zihinsel açıklık, cesur bir tutum ve 'yapmak' için gereken kudreti uyandırarak beni dönüştürdü ve hazırladı.

Dreamer tarafından yönlendirilerek, orada, o malikanede, yaşamımdan yalanı kökleriyle söküp ebediyen atmak için tüm gücümü harcayacaktım. Orada, endişelerle şüphelerin oluşturduğu ıstırap ezgisine son vermeyi öğrenecek ve kendimde Dreamer'ın 'düşleme sanatı' diye nitelediği sağlam öğretiyi pekiştirecektim; kişinin kendine inanma sanatı; zıtlıkları dengeleme, tersliklerle düşmanlıkları üstün bir düzenin olaylarına dönüştürme sanatı.

Dreamer yanımdayken kendimi güvende ve yıkılmaz hissediyordum. O günlerde gerçekleşenler gibi en kökten değişiklikler, yani dıştan bakışta en cüretkar olanlar, onun yanındayken kolayca girip tatlılıkla yaşamımın düzenini alt üst ediyordu. Bilinmeyenin içine yaptığım bu atlayış,

varoluşumu alt üst etmek yerine, yaşamımın tüm kırık parçalarını avucumda toplayıp sağlamca birleştiriyordu.

Heleonore ve çocuklar, bütün bu değişiklikleri sorunsuzca kabullendiler. Korunduklarını hissediyorlardı. Benim kararlılığım onlara güven veriyordu.

Buna rağmen bu kararlılık, yani o kararları almamı sağlayan güç, benim elimde değildi. Öz güvenim, Dreamer'ın yanındayken duraksama ve şüphe nedir bilmezken, daha onun öğretilerinden sapar sapmaz sarsılıyordu. Dreamer'ın etrafında gerçekleşen tüm bunları, yani olaylara, olgulara ve koşullara egemen olan, dünyayı itaatkar, yumuşak başlı ve oyun hamuru gibi biçimlendirilebilir kılan bu oluş yönetimini, hâlâ kavrayamamıştım.

Aylar geçti. Dreamer'dan uzak kalınca düş, aşağı kaymaya başladı; geçmiş üste çıktı. İçimde düş ilkelerinin soğumasıyla birlikte, dışarıda da hava bulutlanıp buz kesti. Artık ağırlaşıp yavaşlayan evrenimde, en ufak bir hareketi bile yapmak çok zor ve ıstıraplı hâle geldi. Varoluşumun her yönü, kendine özgü semptomlarla geçmişe bakışımı, şüphemi ve pişmanlığımı sergilemeye başladı.

Daha önce Kuveyt'ten dönüşümde de olduğu gibi, aşağı düştükçe, programlayıp planlamaya daha çok gerek duyuyordum. Hesaplamalarıma göre, böyle bir yaşantıyla elimde avucumda ne varsa hepsini kısa zamanda tüketeceğim sonucuna varmıştım.

'O'nun yanındaki yaşamın ritmi, sürdürülebilecek gibi değildi. Korumakta çok zorlanıyordum. Dreamer'a göre hiç sınırımız yoktu ve hiçbir şey çok pahalı değildi. "*Her şey elimizin altında durmaktadır. Sınır bizdedir.*"

Bu yaşam bana çok riskli görünmüştü. Parasız kalma korkusu, bana bir Londra bankasında yeni bir hesap açtırttı. Chià'daki evin satışından elime geçen paranın büyük bir kısmını bu hesaba yatırarak, kendime 'zorunluluk hali' dışında bu paraya dokunmayacağıma söz verdim. Dreamer'a bundan hiç söz etmedim. İşler kötüye giderse bu hesaptaki meblağa güvenebileceğimden emin olmam, endişelerin üşüşerek yaşamımı ele geçirdiği dip noktalarda beni rahatlatıyordu. Bu hesap, öz güven ve cesaretin yerine koyduğum psikolojik bir protez oldu. Bu kararımın üstünü, yıllar önce ACO Corporation'dan ayrılırken anlaşmaya yeniden işe kabul şerhi koyduruşuma benzer biçimde, temelsiz bir sorumluluk duyma gerekçesiyle örttüm. Bu ikileme, geçmişi yinelemenin ölümcül bir kulvarına düşüşümün şaşmaz belirtisiydi. Yaklaşan düşüşümün semptomları net biçimde belirmeye başlayınca, geçmiş beni yutup tüm geri dönüş olanaklarımı yitirmeden, Dreamer'a her şeyi itiraf ettim ve bu hesabı kapattım.

"*Herkes bir şeye inanır. İnanmak zor değildir. Fakat iradeyi yeniden uyandırmak, hedefini seçip onu ısrarla kovalamak çok az kişiye nasip olur.*

İnanmaya kendini mecbur etmek, inanmaktan üstündür. 'Kendine inanmak', yaratmak demektir.

Her çağdaki özel kişiler, olanaksız girişimleri için sermayeyi, ancak yüreklerini her türlü şüpheden arındırdıktan sonra buldular. Gerçek sermaye içimizdedir. Ele geçirdiğimiz kaynaklar, koşullar ne olursa olsun nasıl diri tutacağımızı bildiğimiz bir iç zenginliğin maddi yansımalarıdır.

Sakın 'düş' ilkelerinden kendini ayırma. Onları hep diri tut. Onların sende soğumalarına izin vermezsen, her şeyin tamamen lehine döndüğünü göreceksin; varoluşun en sığ ve en kaba kısmı olan tarih bile seni haklı çıkaracaktır."

Fikirleri beni güdülüyordu, ama onları uygulamak hiç kolay değildi! Sıra uygulamaya geldiğinde Dreamer'ın felsefesi, çok az kişi için ayrılmış bir yolun tüm geçilmezliğini sergiliyordu. Aynı şekilde, onun vizyonuyla ortaya çıkan sırtlardan bakıldığında, muazzam bir deltada iki kola bölünen bir nehircesine insanlar ikiye ayrılıyordu; biri, kendilerini bir önder saysalar bile, herkesten ve her şeyden etkilenen, izleyen ve bağımlı olan, zayıf ve bütünlüğe erişmemiş insanlardan oluşan kitle; diğeri, sarsılmaz bir inanca ve kararlılığa sahip, bütünlüğe erişmiş, 'çok az'ın da içindeki çok az, bir avuç dikey insan. Dünyayı ayakta tutanlar bunlardı. Dreamer'a göre, tüm ulusların ülkelerini başbakanları yönetir görünmesine rağmen, aslında yazgıları birkaç kişinin bütünlüklerine göre belirleniyordu. Böylesi kişiler olmasaydı, yeryüzünün çok büyük bir kısmının, hatta var olan uygarlıkların tamamının yazgıları çoktan çizilirdi.

İş yapan kişilerin, dünyanın politik ve insani kuruluşlarıyla büyük iş ve finans imparatorluklarının saygın yöneticilerinin ve büyük sanayicilerin, para babalarının ve önderlerin hepsinin dıştan görünüşlerinin ardında, 'hiçbir şey yapmama' aracılığıyla, hareketsizce 'görünmeden yöneten', sade, samimi ve alçak gönüllü kişiler vardır.

"*Kendine inanan bir kişi, bilinmeyene doğru belirgin bir adım attığında, hiç şaşmaz bir biçimde ancak o zaman onun göz kamaştıran çılgınlığının haklılığını teslim etmek üzere ayaklarının altında bir zeminin oluştuğunu görür. Görmek için inanmak gerek; bunun başka yolu yok!*"

Fakat o dönemde özel insanların bu kulübüne katılabilmek için gereken nitelikler, benim için hâlâ erişilmez bir yükseklikteydiler. Artan bir karamsarlık ve şüpheyle hesaplamalarımı sürekli sil baştan yapıyor, hep aynı sonuca ulaşıyordum; Chià'daki evin satışından elime geçen para, bizi ancak birkaç ay daha idare edebilecekti. Gelecekte ne yapacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Ne bir planım, ne de bir işim vardı. Eski dünya beni terk etmişti, ama yenisinin, ilk ışıklarını göstermesine daha hâlâ zaman vardı.

Bu yeni serüvenin başlarındaki bir olay, özellikle çok önemli ve belirleyiciydi. Henüz taşınmak üzere Londra'da bir ev aradığım sıralar, belli bir sayıda, olabilecek çeşitli ev seçeneklerini, 'O'na danışma fırsatını bulmuştum. Şimdi oturduğum bu evden çok daha gösterişsiz olanlar bile, maddi olanaklarımın yetersiz kalacağı ve geleceğin neler hazırladığını kestirememe korkusunun etkisi altında endişeyle kıvranırken, bana çok pahalı geliyorlardı. Dolayısıyla, o görüşmemizde, Marylebone Caddesiyle Regent's Park'ın arasındaki küçük bir sokaktaki, iyi döşeli, büyük olmamasına rağmen bence yeterli olan bir apartman dairesini seçme fikrimi hararetle savunmuştum. Tepkisini hiç unutamayacağım. Bu, onun öğretileri arasında en değerlilerinden biri olarak hep kalacaktır.

Sözleriyle, üstüme buz gibi basınçlı su tutulmuş gibi yıkılmıştım. Hor gören bir ifadeyle önerime tepkisi şöyleydi: "*Ancak kendini, kendi sınırlarını ve düzeyini seçebilirsin. Yıllar geçiyor, fakat yaşayış biçimin değişmiyor. Dünya, sen böyle olduğun için bu haldedir. Bir düşleyenin vizyonuna eriş ve zavallı bir varlık olduğuna inanmaktan vazgeç. Bir kişinin varoluşuna egemen olan koşullar her ne olursa olsunlar, onun beklentilerine fevkalade biçimde karşılık gelirler.*"

Bir savunma yaptığımı anımsıyorum. Seçimlerimin, 'O'nun beni içine soktuğu koşullara bağlı olduğuna dair görüşümü korudum. Bilhassa bu özel durumda, alınacak yükümlülüklerle verilecek kararlarda, gelecekteki olası zorlukları göz önünde bulundurmanın akıllıca olacağına karar vermiştim. Keşke yeterli kaynakların güvencesi olsaydı, elbette o zaman kararlarım çok farklı olurdu...

"*Her şeyi hak etmek gerek. Yolunda önüne koyduğum zorluklar, gizli lütuflardır. Aslında onlar, bütünlük ve bilgelik yolunda geçilecek kilometre taşlarıdır.*"

Benimle dalga geçtiğini sandım. Dreamer'la birlikte bunca yıl çalıştıktan sonra, düşünce sistemime gelebilecek olası bütün darbelere katlanmayı becerebildiğim, genel geçer her fikirle inanışın alt üst edilmesini kabule hazır olduğum, engellerle hayal kırıklıklarına rağmen nasıl sebat edeceğimi yeterince bildiğim kanısındaydım. Fakat yanılmışım. "*Artık senin gönül eğlendirecek zamanın kalmadı. Bunları aş. Görünürdeki her başarıyı, her zaferi sürekli aş. Eski kulvarda, eski inanışlarda bir an bile kalma. Kendini aş.*

Aşamazsan, dünün iyisi, bugünün kötüsüdür."

Yüz kaslarım gerilmiş, ne ifadeye bürüneceğimi bilememiştim. Yüreğimden, mazeretlere, suçlamalara veya pişmanlıklara hiç geçit vermeyen bu vizyona karşı tüm nefretimle haykırmak ve isyan etmek geçiyordu. Hüsran ve acizlik, bir topak haline gelip boğazıma oturdu.

Ağzımdan tek çıkabilen, anlaşılmaz bir ses oldu. Yeniden kendimi toparlamaya çalıştım; düşüncelerimi bir düzene sokup anlamlı olabilecek bir şeyler söylemek istedim, fakat...

"*Yaşamını değiştir!!!*" diye var gücüyle bağırdı. Dreamer'ın şakaklarıyla boynundaki damarların, kükreyerek gelen azgın dalgalar altında kalırcasına şiştiklerini görerek korktum. Bu haykırış, sağır edici bir sonsuzluk boyunca havada ikimizin arasında asılı kalıp titreşti. Önümde çok kısa bir an için, savaşta borusuna üfleyen bir savaşçının görüntüsü belirip geçti. Dreamer çoktan gürleyerek beni yine azarlamaya başladığı için, bu görüntüyü kaydetmeye zamanım olmadı.

"*Hâlâ geçmişini yansıtıyorsun. Yoksulluğunu satmanın bir yararı yok! Chià'daki evle birlikte kendi eksikliğine, ıstırabına boyun eğdin. Sıradan sefillikleriyle birlikte geçmişini sırtında taşımamak için tetikte dur. Unutma: Geçmiş küldür.*

Sakın dünyaya, başkalarına kendini sunarak gitme. Zaten yeterince kıtlık işareti var. Benim görünüşümü taşı... Sözlerimi... Beni taşı, beni!!!"

Daha da dayanılmaz olan bu yeni haykırışıyla birlikte bağrımdan taşkın bir dehşet koptu. Lavlarının benliğimi köşe bucak doldurduğunu ve içimdeki uçsuz bucaksız mesafeleri yutup yok ettiğini hissettim. Hâlâ anlamsızca ısrar eden bu çığlığın altında bütün iç barikatlarım, ilahi ses dalgalarıyla yerle bir olan Eriha şehrinin surları gibi dağılıp yıkıldı. Kendimi, hiç olmadığım kadar sağlıklı ve 'tam' hissettim.

Bu fırtına, geldiği gibi aniden dinmiş ve Dreamer, sanki hiçbir şey olmamış gibi olağan tavrına dönmüştü. Bir suskunluk oldu. Bu birkaç saniye için, tüm bunların sona ereceği umuduna kapıldım. Onun işaret parmaklarını ağır ağır ağzının kenarlarına götürüp dik olarak koyduğunu gördüğümde henüz kendimi zar zor toparlamaya çalışıyordum. Yaptığı bu hareketi tamamlaması, sanki bir filmin yavaş gösterimi gibi sonsuz bir zaman aldı. Bilinmeyen bir savaşçı ritüelinin parçasıymış gibi görünen bu hareketinin her film karesini, başta tedirginlikle, sonra kaygıyla ve nihayet, artan bir endişeyle izledim. Hareketin garipliğiyle, yapılışındaki yavaşlık, onu korku salan anlatılmaz bir tehditle doldurdu. Duygularım karmakarışık, nefesim kesilmiş, öylece kalakaldım.

Ağzının kenarlarına koyduğu işaret parmaklarıyla bir megafonu taklit ettiğinin ayırdına vardığımda, öğretilerinin özünü insanın tenine dağlayan o korkunç bağırışlarından birinin daha gelmesinden korktum. Fakat bu kez bağırmadı. Yüzünü bana birkaç milim daha yaklaştırıp fısıltıyla, "*Londra'da aradığın o ev senin için değil, Dreamer içindir! Bunu unutma! Eğer kendini taşırsan, eline geçecek olan da kendi dünyan kadar eksik ve kırılgan olacaktır. Endişelerini bir kenara bırak ve bana yaklaş. Engellerin*

olmadığını, tek gerçek engelinin sen, yani kısıtlamalara olan sarsılmaz inanışın olduğunu keşfedeceksin."

O günden sonra emlak komisyoncuları bana tamamen farklı bir düzeyde çözümler önermeye başladılar. Hep olduğu gibi, Dreamer bir kez daha haklıydı. Ben tutumumu düzeltince, dünya da bir gölge gibi ardım sıra gelmişti. Bundan böyle kendime değil, Dreamer'a ev bakıyordum. Seven Oaks'ı bulduğum zaman, hemen tanımıştım. İşte, bundan böyle 'Uygulamalı Çalışmalarımı' sürdüreceğim ev burasıydı. Heleonore, İtalya'dan taşınmamızı birkaç gün içinde ayarladı ve çocuklarla beraber buraya yerleştik.

Fakat o günlerde, bu malikanenin, aklın alabileceği her kabulün ötesinde, beni uçurumdan aşağı atmak için ayarlandığını bilmiyordum. Bu mizansene, bunun Dreamer'ın benim çabuk davranmam için uyguladığı bir strateji olduğunu bilmeme rağmen, aklım ermemişti. 'O'nun yardımı olmasaydı, böyle bir geçiş yapmaya kalkmak asla aklımın ucundan bile geçmezdi. Seven Oaks, bir barikatın yıkılışı ve yoksullukla cehaletin yıllar boyu tabakalar halinde birikmesiyle oluşan bir iç jeolojiyi parçalayıp geçen bir araç oldu. Bu kabusun, yani yoksul, kısıtlı ve mutsuz bir dünyayla özdeşleşmenin savunma tabyalarını onsuz yarıp geçmek, ancak dinamitin harcı olabilirdi.

3 Ödeme

"*Para gerçek değildir. Gerçek olan, kişinin vizyonu, düşünceleridir. Kaynaklar ve para, yalnızca bunların birer doğal sonucu olarak gelir, kişinin 'düş'üyle aynı hedefe yönelip onun boyutlarını alırlar.*"

Çok güzel, alaycı bir ifadeyle, "*Ama sorununun parasızlık olduğundan kesinlikle eminsen, bankaya gidip bir kredi iste!*" dedi.

Ani bir öfkeyle, "Belki de!" diye yalan söyledim. Cerbezeli bir bankacıyla görüşüp ödemem olanaksız bir kredi aldığım fikriyle mideme bir kramp girdi. Beni tüm bu zorluklara soktuğu için, içimden Dreamer'ı suçluyordum. Endişelerim saldırganlığa dönüştü ve kendimi tutamayıp, "Ya sonra; neye dayanarak bunu bana verecekler?" dedim.

"*Dünya bilir! Banka bilir!*" dedi. "*Dünya gibi banka da senin dışında değil. Sana sadece 'sahip olduklarını' verebilir.*" Gösterisel bir tavırla başını hızla sağa sola çevirip, yalnız olduğumuzdan ve birazdan benimle paylaşacağı sırrı kimsenin işitemeyeceğinden emin olduktan sonra, alçak sesle, "*Evrende sana verilebilecek hiçbir şey yoktur. Bir kişi ancak önceden ödediği kadarını alır*" dedi. Bu pantomimi beni şaşırttı, ama henüz yeni bir maske takmaya fırsatım olmadan, Dreamer her zamanki ciddi tavrına döndü.

Kesin bir ifadeyle, "*Bu 'ödeme', zamanın içinde de olabilir, zamanın dışında da!*" dedi. Bu sözlerin ardından gelen uzun suskunluk, bu bildirisinin önemini büyüttü ve birazdan söyleyeceklerinin şiddeti hakkında bana bir uyarı verdi. "*Eğer insanlar arasında bir farklılık varsa, bu da ödeme yapmak için seçtikleri yoldur.*

Kendine inanan bir insan, tüm sahip olduklarının ödemesini çoktan yapmıştır. Onun asıl işi, biricik kaygısı, kendisini bir arada tutup, bütünlüğüne zararı dokunabilecek hiçbir şeye veya hiç kimseye izin vermemektir. Zenginliği yaratanın kendi bölünmezliği olduğunun farkındadır. Mali yazgısının kendi bütünlük düzeyine bağlı olduğunu bilir.

Yüreğinde taşıdığın ıstırap ezgisini mağlup etmek için göstereceğin her çaba, sana mali güç olarak dönecektir. Her kalabalıkların tersine gidişinde, olaylar dünyasında zenginlikler yaratacaksın.

Dışarıda olan hiçbir şey yok. Öz gözlemleme yapman, bir şüpheyi, bir ıstırabı, olumsuz bir duyguyu denetleyip etkisiz kılman, karşılığında gelecek bir para demektir.

Olaylar dünyası, kimin ön ödemesini yaptığını, kimin görünmeyendeki hesaplarını önceden kapattığını hemen tespit edemeyecek kadar yavaştır. Bu alacakların kayıtlara geçirilmesi biraz zaman alır, ama tahakkukları şaşmaz bir biçimde yapılacaktır."

Burada sustu ve bana dikkatle baktı. Gözlerinde birazdan yapacağı açıklamanın ciddiyetini okudum ve vereceği ıstırabı hissettim. Sanki üzülerek, alacaklarımdan bir kesinti daha yaparcasına, "*Bağımlı olmayı seven milyonlarca insan gibi sen de, ödeme yapmak için zamanın para birimini seçtin: Istırap!*" dedi.

"*Alacaklar ve borçlar, bir ve özdeştir, birbirinden yalnızca zaman etkeniyle ayrılırlar. Gelecek biliyor! Bir kredi alıp borçlanmak, ödemenin zaten gerçekleştiğini gösteren parlak bir belirtidir. Kredi meblağının onaylanması, onu ödemiş olduğun anlamına gelir.*"

Ağzım açık kalmıştım. Dreamer, bana şimdiye dek hiçbir ekonomistin keşfetmeyi başaramadığı bir sırrı; devlet adamlarının, önder sanayicilerin ve iş ortamındaki düşleyenlerin doğruluğu kavrayış biçimlerini, cesaretlerini ve yaratıcılıklarını açıklayan bu kadar önemli bir yasanın az çok ifade edilişini; genellikle birçok insanın geleceğini etkileyen çok kritik kararlar verdikleri, seçimler yaptıkları ve atılımlara kalkıştıkları halde, sıradan insanların gözüne akılsız değilse bile, en azından hep fazlaca cüretkar görünen, önderlerin göz kamaştırıcı çılgınlıklarıyla girişimcilikleri üstüne bir teoriyi veriyordu.

İtiraz ederek, "O halde, neden başlarında cesur insanlar bulunan büyük sanayi ve finans imparatorlukları çöküyorlar?" diye sordum. Dreamer hızlanmaya başladığı için onu takip etmekte zorlanıyordum.

"*İş yaşantısında olduğu gibi yaşamda da kaybetmenin yalnızca bir tek yolu vardır; kendine inanmayı kesmek!*"

'Düş' bölgesine, yani güçlü sosyal hareketlerle ekonomik kuvvetler oluşturan ve insanı coşturan evrensel düşüncelere, ilk Amoroso tarafından belirlenip oluşturulan patikadaki ilk adımlarımı, öğretmenim Palomba'yla birlikte ilerleyerek Napoli'deki Ekonomi Yüksek Okulunda atmıştım. Meğer onlar, şimdi burada Dreamer'ın yanında yaşadıklarımla kıyaslandığında hiçbir şeymiş.

"İnsan, piyasaların gidişatı, borsa kotasyonları, politik iklimlerin değişimleri, yasal çerçeveler ve uluslararası ilişkiler gibi dünya çapındaki fenomenlerle olayları nasıl kontrol edebilir?"

"*Bir düşleme sanatı, bir inanma ve yaratma sanatı, yani benliğini daha üst sorumluluk düzeylerine yükselterek, kendine hem yeni fikirleri, hem de yapmanın ve sahip olmanın daha iyi ihtimallerini çekecek bir kudret vardır.*

Ekonomi, politika ve hatta tarih bile oluşun yasalarına boyun eğerler. Sınırlar ve kısıtlılık konusunda eğitilen bir akıl bunu alamaz. Şimdilik sadece, etrafındaki evrenin, oluşla kıyaslandığında bir kum tanesi kadar küçük olduğunu bilmelisin.

Ne denli çoksan, o denli fazlasına sahip olursun. Kendisine inanan bir kişi, her girişiminin, hatta en olanaksızının bile altından kalkabilecek kaynakları elde eder. Bir kişinin ekonomisi kendi bütünlük düzeyiyle mükemmel biçimde çakışır. Ne denli çoksan, o denli fazlasına sahip olursun ve sahip olmanın başka yolu yoktur."

Biraz ara verdi ve bu süre, bana yanıtı üstünde düşünme fırsatı oldu. Ne denli çoksan, o denli fazlasına sahip olursun. Ne denli çoksan, o denli fazlasına... Kendi kendime böylece tekrarlamama rağmen, bu basit, fakat bir o kadar da güçlü kavramı yadırgamıştım. Onu içime sindirip bir parçam haline getiremiyordum.

Sonunda, bir düşünce bunların arasından geçmek için kendi yolunu buldu: Nitelik niceliği yaratır. İşte büyük sır buydu. Nitel ekonomi, geleceğin insanlığına yön verecek ve onun bütün sorunlarına çözüm getirecekti; dünya çapında bir iyileştirme.

Bir insanın düşüncelerinin niteliği, kendi ekonomisini yaratır. Sadece nitel ekonomi, kalıcı, gerçek ve sahibinin elinden çıkmayacak bir zenginlik üretebilecekti. Bu harikuladeydi. Dreamer'ın felsefesi, yepyeni bir ekonomik modelin müjdesini veriyordu. Dreamer böylece, bana iş dünyasıyla ekonomi okullarının kesinlikle bilmedikleri bir öğretinin formülünü sunuyordu.

Karmakarışık olan düşüncelerimin arasına sızarak, "*Ekonomiyi asla ekonomistler yönetmeyecekler*" dedi. "*Yakın bir gelecekte, en küçük şirketten uluslararası devlere dek her kuruluş, bir 'ideolojik şirket', bir oluş okulu haline gelecektir.*

Şirketlerin başarısı, ömrü ve yazgısı, kendi felsefelerine bağlı olacaktır. Her organizasyonun en tepesinde, oluşun içine girerek onun köklerini besleme kudretleri olan eylem filozofları, pragmatik ütopyacılar, şairler ve

düşsel kişiler bulunacaktır. Vizyondaki en ufak bir genişleme, ufuktaki en ufak bir yükselme, ekonomi ve finans dünyasında dağları yerinden oynatacaktır."

4 Yay da, Ok da, Hedef Tahtası da Biziz.

Seven Oaks'a geldiğimden beri, hiç sektirmeden her gün koşuyordum. Hampstead Heath'te kendimi bulmak ve dar yollarında, göllerin çevresinde ve Parliament Hill'in çimenlik bayırlarından aşağı koşabilmek için, sadece evimin önündeki caddenin karşısına geçmem yeterliydi. O sabah, giderek üzerime çöküp yerleşmeye çalışan şüphelerle endişeleri giderme arzusuyla, sakınmadan çılgıncasına koşuyordum. Dreamer'ı aylardır görmemiştim. İşimden ayrılmış, Chià'daki evimi satmış ve Londra'ya taşınmış, ama geçen bütün bu süre boyunca ondan herhangi bir mesaj alamamıştım. Rolüm veya iş bağlantılarım olmadan, toplantılar ve planlama yapmadan, yaşamıma nasıl bir anlam kazandıracağımı bilmiyordum. O âna dek, benim için başka insanlarla ve dış dünyanın tüm kaleydoskop gösterilerindeki ilişkilerin bu kadar önemli olduğunun ayırdına hiç böylesine bir açıklıkla varmamıştım. Üstelik o sıralarda, endişelerle şüpheleri bir sorumluluk düşüncesiyle özdeşleştiriyordum ki, başkalarıyla kurulan ilişkilerin doğal ve kaçınılmaz bir sonucu olarak gördüğüm çekişmelerle sürtüşmeler, benim için, yoksun kalınca gerçek bir perhiz krizi gibi sonuçlar doğuran birer uyuşturucu haline geliyorlardı.

İnsanların bütün bildiği ıstırap çekmektir. Istırap, varoluşlarına bir anlam getirir. Onları yaşadıklarına inandırır.

Bu sözler üzerinde çok düşündüm. Aylarca doğrudan kendimde, insanın içinde bulunduğu koşulların ne denli paradoksal olduğunu gözlemiştim. İnsan, dinginlik, neşe durumlarında ve her türlü ıstıraptan arınmışlıkta, kendisini silinip gitmiş hissediyordu. Bir keresinde, Dreamer, şu haliyle insanlığın sevinç durumunu hiç yaşayamayacağından bahsederek, 'bir mutluluk ânı bile katlanılmaz olur' demişti. "*Neşe, esenlik, minnet, sevgi şu haliyle insanlığın hissedemeyeceği benlik durumlarıdır. Bunlar sıradan bir insanın yaşantısına bir şekilde girebilselerdi, onun kendi cehennemi içinde ancak bir cehennem gibi görüneceklerdi. Mutluluk, yalnızca düşleme sanatını bilenlere aittir. Istırap yokluğunun üreteceği enerjiye, sadece seven, düşleyen bir kişi katlanabilir.*"

Koşumun son kısmında, olanca hızımla Courtney Bulvarına girdim. Hep yaptığım gibi, son metrelerde tempomu arttırdım. Birazdan sıcak bir duş alacağım fikri, beni hep gayrete getirip, bacaklarıma taze bir güç katıyordu.

Birden 'O'nun varlığını hissettim. Bu şaşmaz bir duyguydu. Buradaydı. Dreamer gelmişti! Üzerimdeki kıyafete, terden sırılsıklam olmuş eşofmanıma ve çamur içindeki ayakkabılarıma baktım. Evin arkasına dönüp, bahçeye açılan arka kapıdan girmeye karar verdim. Oradan yatak odasına geçer, yıkanır, üstümü başımı değiştirir ve 'O'nun önüne elim yüzüm düzgün bir şekilde çıkardım. En azından kendi kendime söylediklerim bunlardı. Halbuki, özellikle bunca zaman görmedikten sonra Dreamer'la karşılaşmak fikri bende çok çelişik duygular uyandırıyordu. Onu görmek, sesini duymak veya hatta sözlerini anımsamak bile, benliğimdeki bir ivmelenmeyi ve hevesle 'uygulamalı çalışmaya' koyulmamı sağlayan bir zaman sıkışmasıydı. Dreamer'ın, o ortalarda yokken parça parça olmuş bir bedenin saçılmış kırık parçalarını hemen yeniden yapılandırmaya harcadığı çabadan hem hoşlanıyor, hem de nefret ediyordum. Bu, sanki unutmamız yüzünden bireysel kimliğimizi yitirerek bir kalabalık, yani bir kitle haline geldiğimizi zorla fark etmemi sağlayan buruk bir uyanışa benziyordu.

Beni olduğum yerde mıhlayan sesini işittiğimde, henüz odama çıkan merdivenlerin ilk basamağına bile adımımı atacak zamanım olmamıştı.

Bu karşılaşmamıza, yüksek sesle ve çok ani bir başlangıç yaparak, "*Hâlâ geçmişi özlüyorsun!*" dedi. Dreamer, bu birkaç sözcükle hem gerçek ruh halimi, hem de son aylardaki bütün kaygılarımı özetliyordu. Suçüstü yakalanmış gibi hissettim. Evet! Aylardır geçmişimi özlüyordum! Önceki kölelik koşulları için özgürlüklerini vermeye hazır Mısır'dan Çıkışın Yahudileri gibi, ben de yine o anlamsız yaşantının, o yalnızlığın eski kafesinin güvenliğini yeğliyordum. Dünyanın putuna tapınmaya gereksinim duyuyordum. Alışkın olduğum açmazlarıma geri dönmeye gereksinim duyuyordum. Keşke, bağımlı ve sorumsuz olmanın bildik rahmine yine sığınabilmemin bir olanağı olsaydı, hiç durmazdım. Kendimi küçük ve yapay hissettiren, mülkiyetini sürdürmeye hazır olmadığım bu şatafatlı Londra malikanesi yerine Chià'daki o küçük villayı binlerce kez yeğlerdim.

Zihnimin berraklık anlarında Dreamer'ın beni, hiçbir zaman aşmaya kalkışmayacağım sınırları aşmaya zorladığını, asla denemeyeceğim koşulların içine soktuğunu anlıyordum. 'O'nun yanındayken, ipte yürüyen bir cambaz gibi sürekli bir dipsiz karanlığın üzerinde sallantıda duruyordum. Aşağıda, üstünde gerili hiçbir güvenlik ağı olmadan, huzursuzluk ve kabalıktan ağırlaşmış, suları leş kokulu bir bataklık halinde, yaşamımın Styks ırmağı uzanıyordu.

İlk karşılaşmamızdan beri Dreamer, bu çölü geçerken karşıma çıkacak tehlikelere, buradaki görünmez yırtıcı hayvanların kuracakları pusulara karşı beni hep uyarmıştı. Londra'ya hareket edişimden önceki son gece söylediklerini anımsıyorum: "*AIM... I AM. Bizim amacımız kendimiziz. Yay da, ok da, hedef tahtası da biziz. Daima kendi dışımızda görünen amaç (AIM), aslında bir anagram, yani ben (I AM) sözcüğünün diğer profilidir. Bu*

bizi, zamanın sıkıştırıldığı, aramızdaki her türlü mesafenin kaldırıldığı âna geri götürüyor. En yüce sanat, ancak bu anda olan kendi değişimlerimizi gerçekleştirebilmemizdir.

Görünüşte ne kadar hummalı bir çalışma içinde meşgul olursa olsun, sıradan bir kişinin varoluşu, yalnızca anlamsız bir tekrarlanmaya olan sürekli düşkünlüktür. Yaşamımızın amacı, bizi birer şaheser yapmaktır. Bu kaçınılmaz olarak herkesin, ister bir ömürde, ister yüzüncü ömürde, eninde sonunda yüz yüze kalacağı bir yolculuktur. Dünyada ne başka bir amaç, ne de daha heyecan verici bir şey vardır."

Yavaşça ayakkabılarımı çıkartıp, oraya, bulunduğum yere bıraktım. Yalın ayak, Dreamer'ın sesinin geldiği yöne doğru yürüdüm ve oturma odasının kapı pervazının arkasından içeriyi sessizce gözetledim.

5 "Seni özgürleştirmeye geldim!"

Koşu sonrası kapı pervazına abartılı biçimde yaslanma ihtiyacıyla sergilediğim yorgunluğum ve zorlukla nefes alışım Dreamer'ı rahatsız etti.

"*Dik dur ve hiçbir yere yaslanma!*" diye seslendi. "*Kesinlikle kimsenin seni yorgun, ya da bitkin görmesine izin verme.*"

Buyurgan bir tavırla yaptığı bir el hareketiyle, açıklama yapmak için ağzımı açmaya fırsatım kalmadan beni susturdu. "*Koşuyu suçlama. İstersen tam bir maraton koş, acıyla kıvranırken ve tükenmiş görünmeye hakkın yok. Kendine, çok daha uzun koşabilirdim de!*"

Bu sözler, yorgunlukla ilgili yalanımla düşüncelerimi tek vuruşta yok eden bir kırbaç darbesi savurdu. Kapı pervazından uzaklaşıp dik durduğumu görünce konuşmasına başladı. "*Hâlâ geçmişi özlüyorsun*" dedi. Sesindeki yapmacık bir hor görme imlemesi, beni acımasızca yaraladı. "*Özlemek, seni geçmişinin yasalarına geri götüreceği gibi, bunca yıldır yaptığın bütün 'uygulamalı çalışmalarını' da boşa çıkaracaktır. Bütünlüğe giden yolda geçmişi özlemenin hiçbir türlüsüne yer yoktur. 'Yolculuğa' bir kez başladın mı, artık geri dönüş yoktur!*" Ardından ses tonu değişti. Ebeveynlerin bir çocukla konuşurken takındığı abartılı bir ilgi gösterişe benzer bir ifadeyle, "*Sen etiket arayışındasın*" dedi. "*Raylar olmadan neye tutunacağını bilmiyorsun. Bu sallantılı durum, seni daima içinde taşıdığın korkudan daha fazla korkutuyor.*"

Dreamer, oturma odasında şöminenin başındaki koltuklardan birinde otururken konuşuyordu. Ceketindeki gümüş bir toka şöminenin ateşiyle parlıyordu. Yansıyan o ışık, oluşun katmanları arasına sızıp gözlerimi yepyeni bir anlayışa açarak beni şaşkına çevirdi. Sıradan tüm insanlar gibi, ıstırabı yaşamımdan daha çok seviyordum. Dreamer bunu bana, insanın

gerçek korkusunun, bilmediği bir yere girişin getireceği dehşetle yüzleşmek değil, aslında kendisine bildik gelen şeyleri, yani acı ve ıstırap çekmeyi yitirmek olduğunu göstererek açıklayacaktı. İşte bu, gerçekten ve hakkımız olarak sahip olduğumuz iradenin beyan edilmesinin önüne aşılmaz bir engel koyan ve kitlelerin karanlık deniziyle bizi özdeşleştiren fobidir.

Fiziksel doğumdan sonra göbek kordonunun kesilmesiyle birlikte bebek, iki yeni ebeveyne teslim edilir; şüphe ve ıstırap. Sadece Okulla bir karşılaşma yeni bir doğumun olmasını ve bu korkunç bağın kesilmesini sağlayacaktır. Bu, asıl ebeveynlere dönüştür; düş ve irade. Şüpheyle korkunun yokluğu, ancak bütünleşmiş bir insanın katlanabileceği bir coşkunluk, bir özgürlük durumudur. "*İşte sana bunu sunuyorum. Özgürlüğün bedeli çok yüksektir, ama ulaşılmaz olmasından değil.*"

"*Hâlâ geçmişin gölgelerine bakıp takacak bir maske aranıyorsun*" dedi. Sesinde zayıf ve korunmasız bir varlık için hissedilen türde bir şefkat vardı. Aynı ses tonuyla, "*Rollerin yokluğunu çekiyorsun*" dedi.

"*Bir insan, geçmişi veya yaşantısındaki deneyimleriyle yönlendirilemez. Geçmiş küldür. İnsanın bütünlüğe giden yolda kendisini yeni duygulara teslim etmesi gereklidir; sezgi ve yedinci duyu; 'düş'*

Roller zindanlardır. Parmaklıklarının görünmez demirleri, çelikten daha serttir."

Bekleyişle geçen bütün bu ayların öfkesini dışa vurup patlarcasına, "Sizi dinledim. İşimi bıraktım, evimi sattım, daha ne yapmalıyım?" dedim. Bunca zamandır neresinden bakarsam bakayım bir anlam veremediğim bu yeni maceranın içinde elim kolum bağlı kısılıp kaldığım için, yüreğimdeki suçlama, yakınma ve kızgınlıkların su yüzüne yükseldiğini hissediyordum.

Şimdilik benim durumumu dikkate almadan, rahatsız edici bir tatlılıkla, "*Bilerek yapılmadıktan sonra işini bırakmanın veya bulunduğun ülkeyi değiştirmenin sana bir yararı yoktur ve bu seni özgür kılmaz*" diye yanıtladı.

Dreamer'ın bir kez daha tam zamanında beni kurtarmaya geldiğini ancak yıllar sonra anlayacaktım. "*Rollerinin zindanından çıkabilmesi için, insanın yaşam koşullarıyla başına gelen olayların kısır tekrarlarından sıkılıp karamsarlaşması gerekir.*"

Uzun bir ara oldu. Hâlâ orada, oturma odasının girişinde ayakta duruyor ve onu dinliyordum. Rahatsızlık hissediyordum. Uzun koşudan sonra hâlâ terli ve kirliydim. Yıkanmak ve temiz bir şeyler giymek istiyordum. Sırası uygun görününce, ayrılmak için kendisinden izin istedim. Dreamer düşüncelere dalmıştı. Başının belli belirsiz bir hareketini, kabul etme olarak alıp yanından ayrıldım. Bir duş ve temiz bir gömlek tavrımı değiştirdi. Dönerken kedi adımlarıyla yaklaşıp, Dreamer'dan saygılı bir mesafe uzakta, şöminenin başındaki diğer koltuğa oturdum. Defterimi getirmiştim. Ağız dolusu derin bir soluk aldım ve artık başlamaya hazırdım. Bunun zorlu bir

ders olacağını sezinliyordum. Bu kez konuşmayı sürdürmek için Dreamer'ın seçtiği ses tonu farklıydı. Analojik bir görüşte bulunarak, "*Köprülerin üzerinde ev yapma, oralarda oturma*" dedi. "*Roller, aynı köprüler gibi seni daha öteye geçirmek, üzerinden geçip aşmak için vardır. İnsanlar onların üzerinde çok fazla zaman harcıyor, onları geçmek yerine üzerinde takılıp kalıyorlar.*

Bütünlüğü duyumsamak için, her dakikanın yeni olması ve her ânın bir öncekini aşmaya hizmet etmesi gerekir. Alınan her nefes, benliği yeni özgürlük bölgelerine doğru yükseltmeye adanan minnet etkinlikleri olmalıdır."

"İnsan rollerden arınmış bir dünyada nasıl yaşayabilir?" diye sordum.

"*Roller, takılacak maskelerdir; bilerek oynanmalıdırlar. Onları 'oynamak', onlara inanmamak demektir!*"

Gösterdiği yönde atılacak ilk adımların, bunların işleyiş biçimlerini derinlemesine anlamak olduğunu açıkladı. Dreamer'ın vizyonuna göre roller, gerektirdikleri sorumluluk düzeylerine ve güçlük derecelerine göre hiyerarşik bir düzende sıralanıyorlardı. Bir hususta çok kesin konuştu: Bir kişi benliğinde, hiyerarşik piramitte kendisi altında kalanların tamamını içermiyorsa, hiç bir şekilde bir üst role çıkamaz. Roller üstüne yaptığı açıklamalardan sonra, gözümün önüne, Çin kutuları gibi, birbiri içine yerleştirilen değişik boyutlardaki kapların görüntüsü geldi.

Dreamer, "*Bir rolden özgürleşme, ancak onu mükemmel biçimde oynamayı öğrendiğinde gelir*" dedi ve sözlerine açıklık getirmek için, tek tek her enstrümanın, çıkarıp çıkaramayacağı sesleri bilmesi gereken bir orkestra şefi örneğini verdi.

"*Bile bile oynanan bir rol, yalnızca bizi özgürleştirmekle kalmaz, ayrıca dünyayı o pürüzden, o şiddetten özgürleştirir*" dedi. "*Rolle kendini özdeşleştirdiğin, ona inandığın zaman, yalnızca dünyanın bir kölesi olmakla kalmaz, sanki en gerçek olan şeymiş gibi, kendi tek doğrun sayarak ona sıkı sıkıya bağlanırsın.*

Her ne olursa olsun bir role inanmak, kendine yalan söylemektir."

Böylesine bir düzeye ulaşmak için, ayrıntılı bir hesap yapmaya hiç gerek duymadan, on ömre sığacak deneyimlerin bile yetmeyeceğinden kesinlikle emindim.

Dreamer, "*Çok haklısın*" diye beni doğruladı. "*İşte, herkesin kabul ettiği yolda ilerleyen bir kimsenin, rollerinden asla özgürleştiremeyecek ve bunu hiçbir zaman istemeyecek olmasının nedeni de budur!*"

"Neden hiç kimse kendisini rollerinden özgürleştirmek istemiyor?" diye sordum. "Bir yönetici, bir koca, bir baba olmanın getirdiği zorunluluklarla sorumluluklardan arınmaktan kim mutlu olmaz ki?" Sonra da, bu rolleri terk etmekten, sadece bir sorumluluk duygusunun bizi alıkoyduğu şeklindeki inanışı dile getirdim.

Dreamer, sıkkın bir ifadeyle sözlerimi çürüterek, "*Tam aksine,*" dedi. "*Sıradan bir insan için rolleri terk etmek, sanki uçsuz bucaksız bir denizde üstündeki can yeleğini çıkarıp atmak gibi, yaşamdan vazgeçmek istemeye benzer. İnsanlar, rollerine ve hatta onların bütünleşik birer parçası olan ıstıraplarına, canlarına olduğundan daha fazla bağlıdır.*"

Bu sözlerin ardından uzun bir ara oldu ve sessizce bekledim.

"*Roller, insanların çok meşgul oldukları savıyla kendi sorumluluktan yoksunluklarına mazeret uydurup ardında gizlendikleri kalkanlardır.*"

Kesin bir kanıtı göstermek üzere olan biri havasında, "*Örneğin, senin durumuna bir bakalım!*" dedi. Doğrudan doğruya onun bakış alanının içine giriyordum. Bu sözü, beni hiç şaşırtmamıştı, ama bu, durumumu daha az ıstıraplı bir hâle de getirmedi. Yıllarca Dreamer'a bunca yakın durduktan sonra biliyordum ki, şimdi mideme giren bir sancı biçimindeki sezgisel bir işaret, artık konuşmasının genel kapsamdan çıkıp benim üstümde yoğunlaşacağı konusunda beni uyarıyordu.

6 Rolleri Oynamak

Istırapla buruşmuş surat ifademi yakalayıp, "*İşte değiştirmen gereken bu; şu anki duyguların!*" dedi. "*Kendine bir bak! Bunun hâlâ ben ve sözlerim yüzümden olduğuna inanmayı sürdürüyorsun. Oysa bu ıstırap, sende, suları ölü bir bataklık gibi, durağan olarak hep vardı!*

Bu, tüm dertlerinin kaynaklandığı, hâlâ kapanmamış açık bir yaranın semptomudur. Bu ıstırabını içinde tut, anla ve sev. Ondan kaçma!"

Hâlâ anlamaya çalışıyordum. Bıraktığı yerden şimdi yeniden başladığı ve ilk konuşmasına bağladığı savı, beni sersemlettiği için kendimi biraz toparlamaya uğraşıyordum.

"*Rollerle özdeşleşerek, Oyunu unuttunuz*" dedi. "*Bu ne sergilenen bir gösteri, ne de yapılan bir gösteriştir. Bir olay, bir koşul veya bir karşılaşma, bir fare kapanının kurulu yayı gibi sizde hemen mekanik tepkileri başlatıyor.*

Zihinsel görüntüleriniz, düşünceleriniz, heyecanlarınız ve duygularınız, önceden saptanan modellere mekanik olarak uyarlanıyor, belirli ifadeleri almak için yüz kaslarınız kasılıyor, o sözler dudaklarınıza konuveriyor ve yeni koşullarla karşılaşmalar sizi bir başkasına fırlatana dek bu kafesteki birer tutsak oluyorsunuz."

Bir rolün bize dışarıdan, dünya tarafından empoze edildiği her durumda bunun gerçekleştiğini açıkladı. Bununla beraber, bir rol bile bile oynandığında, onun kölesi olmaz, ondan özgürleşir ve böylece dünyayı da özgürleştiririz.

"Bir rol, ona inanmadan da oynanabilir. Bunu ancak, kendilerinin efendisi olan ve belli bir bilince ulaşmış kişiler yapabilirler. Bu düzeye ulaşmak, bir düzen, bir disiplin gerektiren ve çok fazla uygulamalı öz gözlemleme yapılmasının sonucu olacaktır." Bunu yaşamımızın bir parçası durumuna getirebilmemiz için, her role özgü bir dili öğrenmemiz gerektiğinin altını çizdi; jestler, davranışlar, tutumlar ve yüz hareketleriyle sözlü ifadelerin tüm yelpazesinden oluşan bir dil. Bir role sahip olmak, tüm bir düşünce bloğunun, yani bir kişinin düşünmek ve hissetmek için kullandığı bir inanışlar paketinin tamamının kabul edildiğini varsayar. Bir rolü oynamayı öğrenmek çok karmaşık bir meseledir. Genellikle bir kişi iradesiyle sorumluluğu onu aşmasına ve bir başkasına geçmesine yetecek düzeyde olgunlaşamadan, yalnızca tek bir rolü oynamayı öğrenmek için ömrünü tüketir.

Herkesin, sıradan varoluşunun gerektirdiği belli sayıdaki, beş, bilemedin altı rolü öğrenip oynadığını söyledi. İnsan kendini ortama uydurmak için, dış koşullardaki değişimler uyarınca ve amaçsızca, bir robot gibi, bir rolden diğerine geçer durur. İnandığının aksine, bunda bir karar verme özgürlüğü yoktur. *"Özgürlük, her ne olursa olsun, bir rolü asla onun bir tutsağı olmadan, 'bilerek' oynamaktır"* dedi. *"Sıradan bir insanda, zaten hemen hemen hiç olmayan bu yetenek, yaşlandıkça sürekli azalarak sonunda tamamen yok olur. Bu da, genelde alışkın olduklarından çok az farklı bir koşul ortaya çıktığında, zaten topu topu birkaç rol bilen bir insanın, artık hangi maskeyi takacağını bilememesi sonucunu doğurur."*

İşte bu nedenle, sürekli kendimizi yabancılaşmış, sıkkın ve tehlikede hissettiğimizi anladım. Repertuvarımızda bulunmadığı için hangi maskeyi takacağımızı bilemediğimizde, Pavlov'un bir çemberle bir elips arasında açmazda kalıp çıldıran köpeği gibi, sınırlarımızı gösteririz. Bu durumda, zihinsel, bedensel ve duygusal tüm yetilerimiz kendi başlarını alıp giderler, düşüncelerimiz, duygularımız ve eylemlerimiz spastik bir ilişkiyle bir araya gelerek insanı bir biyolojik kuklaya dönüştürürler. Kendimizi çırılçıplak hissedip feci bir utanç duyarız. Kaçıp gitmek isteriz. Yine de bunlar, tenimizle maskemiz arasındaki daracık bir açıklıktan öz gözlemleme yapmamızı mümkün kılarak en gerçek kısmımızı, özümüzü tanıyabileceğimiz anlardır.

"Kısıtlı bir rol repertuvarına sahip olduklarını anlayan ve bu ilişkilerin kendi etkinlikleri üzerine koyabileceği tahakkümün farkında olan kişiler, bütünlüğe doğru ilk adımlarını çoktan atmışlardır."

Fakat, beşiğinde bir olumsuzluk ezgisinin ninnisiyle sallanıp ipnotik uykusuna dalmış sıradan bir insan, kendine yalan söylemeyi sürdürecek, ne denli korkunç olsa da yaşamına dört elle sarıldığından dolayı kaçacak enerjiyi asla bulamayacaktır.

"Oynanırsa, rol, hoş bir oyundur. Oyunu unutup rolle özdeşleşmek ise öldürür."

Dreamer ayağa kalkıp pencereye gitti. Seven Oaks'ın bahçesine, kusursuz çimine, güneşin son ışıkları altındaki muhteşem bitkilerine bakarak birkaç dakika suskun kaldı. Yeniden konuşmaya başladığında, bu kez sesi alışılmamış biçimde yumuşaktı.

"Roller, bir merdivenin basamaklarıdır. Hiçbirine düşkün olma. Onları kullan. Ayağını koyduğun bir basamağı, üsttekine çıkmak için kullan!"

Dreamer'a göre her rol, belirli bir düşünüş biçiminin elle tutulur gözle görünür hâle geçmesidir. Bir rolü terk edip bir sonrakine geçiş, kişinin benlikte kendi yükselişinin çoktan gerçekleştiğini; arkada bırakılan her basamak da kişinin iyileşmeye doğru ilerlediğini gösterir.

"Benliğinin niteliklerini yükseltmeyi öğren; o zaman her rol, çıkarılıp atılan eski elbiseler gibi çabucak terk edilecektir. Buna, bir rolü 'tüketmek' ve ondan kesinlikle kurtulmak denir."

Bu yeni ifade beni etkilemişti. Dreamer şaşkınlığımı gördü ve bana, "bir rolü 'tüketmek', varoluşa ve her rolün ardındaki sorumluluğa sahip olmak anlamına gelir, bir daha ona gereksinim duymamak üzere, ebediyen ondan kurtulmaktır" diye biraz daha açıkladı. *"Böylece dünya, kendi içinde taşıdığın cehennemleri sana göstermek gibi nankör bir görevden; senin bütün eksikliklerini, her ıstırabını ve her ölümünü yansıtmak gibi çekilmez bir uğraştan kurtulacaktır."*

7 Dönüş Yolu

"Dışımızda olan her şey, gördüğümüz ve dokunduğumuz dünya, insanlar, karşılaştığımız olaylarla koşullar, hep oluşun bir açıklanışı, düşünüş biçimimizin doğrulanmasıdır. İçlerinden çıkamadığımız roller, bize henüz kapanmamış yaraları gösterir."

Konuşmasına uzun bir süre ara verdi. Bu ânı anlamak ve paylaşmak yerine, defterimin sayfaları arasına gömülüp, notlarımı sanki yeniden okuyup düzeltiyor gibi davrandım. Dreamer'ın beni sıkıştırdığı böylesi köşeler çok acı veriyordu. Yine de, bir yandan da sıvışmaya çalışmaktan vazgeçmiyordum. Biraz daha zaman, hala biraz daha zaman vermesi için sessizce bir dilekte bulundum.

Dreamer'ın dikkati biraz dağılmış görünüyordu ve onun yanında birkaç dakika gerçek yaşamdan yudumlayan ben de, nihayet dünyadaki gölgelerin arasında yer alan her gölge gibi, rahatlamış olarak, odadaki cansız eşyaların arasındaki yerimi almak üzere geri döndüm.

"Olaylar, onları yaratan durumları göstermeye yararlar. Onların simgesel dilini yalnızca bir Oluş Okulu bilebilir ve labirentler, çöller, iç cehennemler arasından gerisingeri en içteki durumlara, başa gelen her şeyin gerçek kaynağına dek yolun izini sürebilir."

Henüz çöken akşamın gölgeleri, Seven Oaks'ı kuşatmış ve bulunduğumuz oturma odasına girip onu ele geçirmek üzere, evin büyük pencerelerine doğru bastırmıştılar. Dreamer'ın, korlarının üzerine titizlikle yeni odunları yerleştirdiği şöminenin ateşiyle yüzü parlıyordu. Mükemmel bir ândı. Bu alacakaranlıkta not tutmak artık çok zordu. Başımı koltuğun arkalığına yasladım ve daha iyi odaklanabilmek için biraz gözlerimi kapadım.

Dreamer soğuk bir tarzda, "*Doğrul*" dedi. *"Orada bile, gözümün önünde uyuyakalacaksın."*

Sanki beklenmedik bir anda kafama sopayla vurulmuştu. Acınma, suçlama, gücenme gibi düşüncelerle duygulardan oluşan bir topak, bir tek duyguyu, hepsinin en yakıcı ve katlanılmaz olanını, adaletsizlik duygusunu oluşturana dek şiddetle püskürdü ve varlığıma karıştı. İşte o anda, sanki bir böceğin zıplaması gibi, ani bir sıçramayla kendimi Dreamer'ın yerinde buldum. Kendimi seyrettim. Ölümün ölüşünü gözleyen yaşamı gördüm. Bu etkili berraklıktaki sonsuz birkaç saniye geçiverdi ve ardından kendimi yine bir tetikte bekleyiş durumunda buldum; sırtım dimdik ve gözlerim fal taşı gibi açık. Hafifçe çınlayıp titreşen bir duygu beni birkaç dakika daha kapladıktan sonra yok oldu. Bir daha asla gardımı düşürmeyeceğime söz verdim.

Bu olayları Dreamer'ın beni öğretisiyle enerjisinin, özüme dönüştüğü bu oluş bölgelerine götürebilmek için, yorulmaksızın başvurduğu stratejiler hakkında bir fikrinizin olması için anlatıyorum. Bu oluş bölgelerine eriştiğim zaman, yeni ve kuvvetli şarabın basıncı altında çatırdayan ve dayanmayacakmış gibi görünen fıçının meşe tahtalarını değiştirip pekiştirmeye yalnızca birkaç dakikam olduğunu biliyordum.

8 "Hazır değilsin!"

Sözlerinin baskısıyla iç direncimin yükseldiğini ve damarlarımın zonkladığını hissediyordum. *"Uzun yıllardır, iradenden vazgeçerek kendi yaşamını dünyaya teslim ettin. Dış dünya senin tek gerçekliğin oldu ve onu bir ilah yaptın; varoluşuna zalimce egemen olan taştan bir put.*

Aslında, dünya yalnızca bir yansımadır. Düşünceler, duygular ve tutumlar, olaylar dünyasında biçimlenerek her dileğine yanıt verirler.

Pek çok yıldır, dünyanın gerçek olduğuna ve iradesinin bulunduğuna inandın. Onu yaşamının patronu ve efendisi kıldın. Bunca yıldır, kendi yansıttığın bir gölgeye güç verdin."

İşte ödümü koparan an gelmişti. Artık önceki rayları terk etmenin, eski şeyleri ölüme bırakmanın zamanıydı. Alt üst olmuş bir evrenin karanlığının ayaklarımın altında döndüğünü hissediyordum.

"*Nesneler değişmez ve değişemezler; ancak sen değişebilirsin.*" Burada durdu. Verdiği bu ara, içimde fazlasıyla uzadı. Bir endişenin, sonra bir korkunun halkalarını genişletip benliğimin çeperlerine değene dek yaydı. Görünüşe göre bu telaşımı gerektirecek hiçbir neden yoktu. Bununla beraber 'O'nun sözcüklerinin, özellikle de bu suskunluğunun ardında, görünmeyen bir şeylerin hazırlandığını sezinliyordum. Sakinleşmeye çalıştım, ama nafileydi. Nihayet, sanki zor bir karara varmışçasına, gelecek geçişimin yolunu açacak 'uygulamalı çalışmanın' bundan sonraki safhasını bildirdi. İşte o dakikada, bundan böyle yaşamımın her ânına damgasını cesurca vuracak olan serüvene başlıyordum. Üzerinde titizlikle düşünülmüş bir kararı duyuran birisinin ses tonuyla, "*Benliğinin parçalanmışlığını kavramanı sağlamak, yıllarca hazırlık yapmayı gerektirdi. Herkesin varoluşunda zalimce egemen olan ipnotik uykuyu bilebilmeni sağlamak için bunca yıl.*

Yaşamına bir düzen getirdim. Kendini, sıradanlığın cehenneminden kaçış yolunu gösteren bir eğitim sisteminin temel ilkelerini bir araya getirmeye adayabilmen için, seni bağlantılarınla programlarından kurtardım."

Dreamer, uzun süre düşüncelere dalıp kaldı. Sonra kararlı bir sesle, "*Karşılaşman gereken kişiler var*" dedi.

"Kim onlar?... Neredeler?... Neden onlarla karşılaşmam gerekiyor?" gibi sorularla ona endişe içinde yüklendim.

Dreamer, ummadığım bir nezaketle, "*Belirli bir amaç yok*" diye yanıtladı. "'*Karşılaşmalar oyunu'nu ilginç, eşsiz ve etkili kılan da budur. O insanların her birinde, kendinden bir zerreyi bulmaktan başka hiçbir neden olmadan, yüzlerce kişiyle karşılaşman gerekecek. Beni ve sözverini anımsarsan, her karşılaşman, bir bilinmeyenle, kendinin çözümlenmemiş bir kısmınla yüzleşme fırsatın olacaktır.*"

Benden beklentisiyle dehşete düşüp, "Yüzlerce karşılaşma? Fakat bu yıllar alır!" diye haykırdım.

"*Bunun ne kadar zaman alacağı tamamen sana bağlı. 'Karşılaşmalar oyunu' akıl erdiremediğin sürece devam edecek ve sadece göstereceğin dirençler kadar çetin geçecektir.*

'Karşılaşmalar oyunu' aracılığıyla, dünyanın yarattığın şeylerden biri ve diğer kişilerin de kendinin yansımaları olduğunu anlayacaksın. Bu sonuca ulaşmak yıllarını alsa bile, yine de en azından eski inanışını

zayıflatırsın; dünyanın seni yükseltecek veya yere devirecek gücü olduğuna, başkalarının seni seveceğine veya seninle savaşacağına, kendin dışında yaşamını kontrol edip yöneten düşmanca bir irade bulunduğuna inanışın.

Dünya, sen var olduğun için vardır.

Dünya yaşıyor, çünkü sen yaşıyorsun. Dünya senin gölgendir. İnsan yüreğinde hissettiği bilgiyi bulmak istemektedir. Bundan dolayı, varoluşunu hayaletler arasında, bir yaşam arayışıyla tüketir. Dışındaki bir gerçekliğe inanır. Gölgeleri araştırarak zamanını boşa harcar! Fakat onları araştırıp onlarla özdeşleştikçe, gölgeler senin için giderek hep daha gerçek olacaklar ve dış dünya da bir puta, tapınılacak, korkulacak, tövbe edilip af dilenecek bir ilaha dönüşecektir. Çünkü sen esas iradeni unuttun ve yaratıcılık hakkından vazgeçtin." Sonra tane tane seslendirerek şu sözleri söyledi: "*Unutma, diğerleri 'kendi dışındaki sen'sin. Onlar, senin kendi içinde tüm görmek, hissetmek ve dokunmak istediklerinin birer yansımasıdır.*"

"Öyleyse, size göre, ben ve sizin diğer en yakın olduklarınız, biz kimiz?" diye sordum.

Daha bu sözleri söyler söylemez, kalp atışlarımın derhal hızlanmasından, işitebileceğim ve alabileceğim sınırların ötesine geçmeye yeltendiğimin farkına vardım. Bakışlarını üzerime dikip, sanırım birazdan söyleyeceklerine dayanıp dayanmayacağımı değerlendirmek için, geçmek bilmeyen dakikalar boyunca beni tarttı.

Sonra şu sözlerini anımsadım: *Dışarıda hiçbir şey yoktur... Dışarıda hiçbir şey yoktur...* Birdenbire, bu sözlerin kuvvetiyle, üstünde tek yaşayanı, tek yaratıcısı, tek efendisi ve mutlak tek egemeni olduğum bir evrenin ıssızlığına yuvarlandım. Buz kesildim. Zamanda geriye gidip sorumu hiç sormamak için her şeyi yapardım. Bu kritik ânın basıncı altında benliğimin duvarları sarsılıyordu. Dreamer, "*Siz hepiniz, Ben'siniz. Görünüşe göre sürgünde olan, kopmuş parçalarım*" dedi.

9 Kestirme Yol

Bir umutsuzluk hali içindeydim. Dreamer beni olanaksız bir girişimin içine atmıştı, öyle ki henüz başlamadan tüm enerjimin boşaldığını hissediyordum.

Öğüt verircesine bir ses tonuyla, "'*Karşılaşmalar oyunu', zamanı sıkıştırabilmene müsaade edecektir. Bu oyunun içinde kendin hakkında, sıradan bir insanın on ömürde öğrenebileceğinden çok daha fazlasını öğreneceksin*" demesine rağmen, hâlâ gelecekte bunca meşhur bilinmezle karşılaşmak ve bu amaçla aylar yıllar boyu uğraşmak bana anlamsız geliyordu. Acaba bunun başka bir yolu yok muydu?

"Dünya, senin için fazlasıyla gerçek. Yalnızca 'oyun' seni bu taşlaşmış, katı betimlemeden kurtarabilecek ve dünyanın daha sıvı, akışkan bir vizyonuna erişebilmene izin verecektir.

Dünya bir 'duygu'dur" dedikten sonra bu yorumdaki kıymetli özün her hücreme işleyebilmesi için bekledi.

"Karşılaşmalar, sorumluluk düzeyini ölçmene yardımcı olup sana kendini tümüyle bilmeyi öğretecekler. Karşılaşacağın herkesin hem senin bilinmeyen bir kısmın, hem de yaralarından ve gizli hastalıklarından birini görüp ardından onu iyileştirebilmen için bir fırsat olduğunun farkına varacaksın."

Endişelerimi saklamaya gerek görmeden, "Onları nasıl seçeceğim? Ne diyeceğim?" diye, sorularımla ona yüklendim. Tüm gücümle bu görevden sıyrılabilmeyi diliyordum.

Dreamer, sorularımı keserek, *"Ne konuştuğunun hiç önemi yok. Bu soruyu diğerlerinin hâlâ senin dışında olduğuna inandığın için soruyorsun. Aslında, diğerleri olaylar dünyasında somutlaşan benlik halleridir. Diğerleri zamandır"* dedi.

"Ya başkaları için yaşamlarını verenler? Diğerlerinin yardımına koşan, onları iyileştirmeye çalışanlar? Misyonerler?"

"Misyoner de kendisiyle, kendi şüpheleri, korkuları ve bölünmüşlüğüyle karşılaşır. Kendi boş inanışını mağlup edebilmek için, başka boş inanışlılar arasına karışır. Kendi yaralarını iyileştirmek ve kaynağa, asıl sebebe dönmek için ıstırap çeken dünyaya girer. Kendisi bunun bilincinde olmayıp bunu başkaları için yaptığına inanıyorsa bile, gerçekte bunu başkaları onun için yapmakta ve aslında baktığını sandıkları ona bakmaktadırlar.

Misyonunu yerine getirmesini mümkün kılan kendi durumlarını görür görmez iyileşecek ve bir misyoner olmayı bırakacaktır. Yerine başkasını getirecek ve kendisi öteye geçecektir."

Alt üst oldum. Dreamer'ın yanıtı içimi dışıma çevirmişti. Dreamer'ın bu konuyu bırakıp baştaki soruma yanıt verdiğinin farkına vardığımda, hâlâ kendimi toparlamaya çalışıyordum.

"Kimlerle karşılaşacağın konusuna gelince, şimdilik bütün bilmen gereken, onları benim belirleyip sana göstereceğimdir. Senin için önemli olan onları 'görmeyi' öğrenmektir.

Eğer 'görürsen', o kişinin geçmişine sahip olacak ve bir anda yıllar yılı sürecek deneyimler, çabalar, fedakarlıklar, başarılarla başarısızlıkların sağlayacağı yararı kazanacaksın. Onları 'görmek' demek, senin kendi içinde dağlanacak yaralar, iyileştirilecek uzuvlar olarak onları tanıman anlamına gelir. 'Görmek' kendini yüreğinde bağışlamak demektir. O zaman her karşılaşman, üzerine ayağını koyup ileri gidebileceğin bir basamak olacaktır."

Dreamer'ın gözünden, anlattıklarına gösterdiğim artan ilgi kaçmadı. Bu karşılaşmalar meselesi, giderek bilinmeyen ve gizemli bir savaş sanatı görüntüsünü alıyordu. Dünya, kıtaları, şehirleri ve insan etkinliklerinin bitmez tükenmez kaleydoskopuyla birlikte, sanki yumuşak kil hamurlar gibi, bünyesinde sürekli milyonlarca düellonun yapıldığı muazzam bir yarışmanın inanılmaz görüntüsüne geçiyordu. Zaman zaman, bunlardan geçip muzaffer çıkanlar, kimin başı çekip yönlendirmesi, kimin arkadan gelmesi gerektiğine karar veriyorlardı.

"*İki kişi her nerede karşılaşırlarsa karşılaşsınlar, ister birkaç dakika, ister yıllar boyu, ister bir çölde, ister iş yaşantısında, kaçınılmaz olarak bir piramit oluşturacaklar, görünmez bir merdivenin farklı basamaklarına yerleşecekler ve bundan dolayı bir iç matematiksel düzene, yani parlaklıkları, yörüngeleri, kütleleri ve güneşten uzaklıklarına göre belirlenen bir gezegenler hiyerarşisine boyun eğeceklerdir.*"

Yeni bir tutuma girmiş, direncime yol vermiştim ve satır satır, durmaksızın not tutuyordum. Konuşmanın bundan sonraki kısmında yaşam, rollerin zorluk derecelerine göre gelişen ve doruk noktasında her rolün aşıldığı bir roller sistemini boydan boya geçen bir iz olarak meydana çıktı.

"*İnsanlık, bugünkü durumunda kendi iyileşmesini aramıyor. Bunu istemiyor. Bilinmeyen güçlerin etkisi altında mekanik biçimde ilerlemeye zorlanıyor. Onun gelişiminin lokomotifi, acı ve ıstırap çekmek.*

Çoğu insan, ilerleyişini, bir kariyerin görünüşteki güvenliği, bir zenginliğin veya bir artistik başarının serabıyla takas etmiş görünse de, aslında en sıradanı bile, fark edilmeyen, istemdışı ve mekanik bir iyileştirme sürecinden kaçamaz. Yaşamın şaşmaz biçimde önüne sürdükleri, yani kuruluşların bünyesinde yapılan işler, rollerin istediği zahmetli uğraşlar, hasımlıklar, çekilen ıstıraplar ve çıkan sorunlar bir bütün olarak, insanı ıslah etmek ve daha yüksek özgürlük bölgelerine doğru yansıtmak için gereken zorunlu bir disiplini oluştururlar."

Dreamer, bu sözlerinin sonunda, "*Bu çok yavaş ilerleyen bir süreçtir, öyle ki, dikey benlikte bir milim olsun yol almaya, muhtemelen bir ömür yeterli olmayacaktır*" dedi.,

Öte yandan, Dreamer'ın daha sonra anlatacaklarına göre, 'oyun', insan rolleri piramidini tırmanmak ve onları ışık hızıyla aşmak için en çabuk yoldu. Son olarak, benim için en önemli bilgiyi özetleyerek, "*Hâlâ kendin olduğuna inandığın şeyin içinde kısılıp kalmış durumdasın. Bundan dolayı, aslında bu karşılaşmalarda göreceğin şey, olduğun değil, olmadığın halde olduğuna inandığın adam olacaktır*" dedi.

"*Kendi üzerinde uygulamalı çalışma, öz gözlemleme yapmanın bir ışık olduğunu söyleyebilirim. Işık geldiğinde gölgeler kaybolur, geriye sende gerçek ve doğru olan ne varsa o kalır. Böylece, olmadığın veya kendin olduğuna inandığın her şey ortadan kalkar.*"

Bu karşılaşmamızın da sonuna yaklaşmıştık. Peder Nuzzo'nun beni tahtaya kaldırdığı ve sıramdan kalkarken, sınıfın ortak sorumsuzluğunu ve o sıcacık işbirlikçiliğini geride bırakıp, hep yalnızca kendime güvenmem gereken o zamanlarda olduğu gibi yine yüreğim kabarmıştı.

Yeni serüvenim başlamak üzereydi. Bunda karşılaşacağım insanlar, ele alınacak konular gibi hususlarda daha fazla bilgi almak istiyordum, fakat...

"*'Oyun' içinde planlanacak bir şey yoktur. Şimdiye dek yaşantında hiç karşılaşmadığın varlıkların dillerini ve alacağın rolleri hemen anında keşfetmek ve farkında olarak oynamak zorundasın. İçinde bulunacağın an, sana karşılaşmaya 'uygun davranmak' için uygulayacağın stratejiyi, söyleyeceğin sözleri ve bilmen gerekecek her şeyi verecektir.*"

Dreamer, kendi ortamlarında tam anlamıyla gerçek birer usta olan özel insanları anlattı. Bu kişiler, son derece ihtisaslaşmış, mükemmel makinelere benzetilebilecek bir şekilde, bulundukları dünya rollerinde mutlak bir kusursuzluğa erişmişlerdi. Başımı defterimden hiç kaldırmadan, sayfalarca not almıştım. Bunları sonra yeniden okuduğumda, şimdi 'O'nun yanında hissettiğim bu kararlılık ve gücü yine tümüyle bulacaktım.

Her karşılaşmanın ardında, bir ilişkinin görünüşteki tüm yüzeyselliğinin ötesinde, çok özel bir şey olacağı gerçeği yavaş yavaş açıklık kazanıyordu; farklı insan tiplerinden oluşan bir kalabalıkla her karşılaşma, Dreamer'ın bütünlük diye nitelendirdiği bir iyileşmeye giden yoldaki birer kilometre taşıydı.

"*Diğer kişiler, seni gösterir, ölçer ve senin sorumluluk düzeyini kusursuz biçimde yansıtırlar.*"

Dıştan görünüşe göre, insanlar birbirleriyle kararlar vermek ve iş bağlantılarını yürütmek üzere bir araya gelirler, karşılaşırlar, ama ilişkilerinde gerçekten nelerin olduğunu bilemezler. Karşılaşmalar birer bahanedir. Asıl ilişki bir başka düzeyde gerçekleşir. İki kişi karşılaştığında, yüzeyselliğin ötesinde, kazanılabilecek ödül çok daha yüksektir.

Dreamer, sanki riskli bir girişimin arifesindeki birine, çok dikkatli olmasını öğütlercesine bir ses tonuyla, "*Karşılaştığın herkes bir kapıdır. Bu kişiler, ileri geçişini engelleyebilecekleri gibi, geçişini kolaylaştıracak bir basamağa da dönüşebilirler. Her karşılaşman seni ölçerek insanların sorumluluk basamağındaki yerini belirler*" dedi. "*Unutma! Diğerleri sensin! Bu 'oyun'da başka bir kimseyle değil, kendinle karşılaşacaksın. Hangi kısmının önünde durduğunu birkaç saniye içinde bilmek ve karşılaşmanın amacını, hangi maskeyi takıp hangi role gireceğini ve karşındaki, ister bir erkek, ister bir kadın olsun kişinin neyi yorumlamanı beklediğini derhal anlamak zorundasın.*

Bu 'oyun'da ikiniz arasındaki fark, sen nasıl oynayacağını bilirken, onun bilmeden oynamasıdır. Aranızda sınırsız bir mesafe, sonsuz bir fark vardır. Öyle ki, yatay dünyada erişebilmenin yıllar, hatta tüm nesilleri alacağı

pozisyonları senin fethederek, insanların roller piramidini ışık hızıyla dikine çıkmanı sağlayacak bir fark."

Burada Dreamer, kendi içimizde en gerçek olan şeye bizi çabucak taşıyacak, zamanı sıkıştıracak bir dikey yoldan, bir 'kestirme yol'dan bahsetti; 'düş'

10 Zamanı Sıkıştırmak

Dreamer'ın öğretisinden, sürekli bir meydan okumanın geçerli olduğu ve duraksamaya hiç yer bulunmayan bir dünyayı algılayabilmiştim. İki kişi, herhangi bir simge veya *motto* olmadan, birbirleriyle çölde çırılçıplak karşılaşıyorlardı. Kaçınılmaz olarak içlerinden biri başı çekip gidilecek yönü belirliyor, diğeri de onu takip ediyordu. Bunu, yaban bir bölgede karşılaşan iki hayvanın, zoolojik bir dil kullanarak birbirlerine kendi ırklarını, güçlerini, bölgelerini ve üstünlük derecelerini belirten sinyalleri vermesine benzetebiliriz. Bir tepki, bir tutum, bir görünüş, bir duygunun gösterilmesi, bir bakış, bir söz, en ufak bir yüz ifadesi değişimi, gelişim merdiveninde her birinin bulunduğu yeri açıklar. Bu anlama düzeyi, evrende kaydedilerek, yaşamımızda başımıza gelecek olayları, ne bileceğimizi, ne yapacağımızı, neye sahip olacağımızı ve nihayet mali yazgımızı belirler.

Dreamer, sesi biraz daha tanıdık bir tona dönerek, "*İki kişi karşılaştığında, kaçınılmaz olarak biri kapsayan, diğeri kapsanandır*" dedi.

"Bir kişiyi 'kapsamak' ne demek?" diye sordum.

"*Bu, onun tüm dünyasından, rollerinden, hayatından ve ona bağlı olan tüm hayatlardan sorumlu olmak demektir. Onun her zorluğunun çözümünü, her talebinin yanıtını bilmek demektir.*

Eğer başaramazsan, yine sıradan yollardan geçmen gerekecektir; zamanın ve deneyimin yolu. O karşılaşmanda nasıl yakalayacağını bilemediğin, oluşun anlama ve bütünlük yönündeki daha yüksek bölgelerine girebilmeni sağlayacak bu fırsatın, kendisini yeniden göstermesi uzun yıllar alacaktır.

Bu sınavı, yeni bir fırsat yakalayacak kadar şanslıysan, mutlaka tekrarlaman gerekecektir."

Vizyonumun, fiziksel olarak genişlediğini hissettim. Dreamer, yaşamımı değiştiren bu öğretinin bir başka kısmını anlatmaya başlarken, daha dikkatle dinlemeye hazırlandım.

Beni uyarıp, "*Bu zor ve tehlikeli bir oyundur*" dedi. "*Bir bakış, bir sözcük, en ufak bir hareket veya düşünce sana ihanet ederek seni amansız bir kapana düşürebilir! Okul bünyesinde olmayan bir kişi çaresizdir. Bu kişi, 'karşılaşmalar oyunu'na katılabilecek, ama bu oyunun kurallarını bile*

bilemeyecektir. Oyunun içindeki doğru yerini algılamayacak, hatta böyle bir oyunda olduğunun bile farkında olmayacaktır. Bu oyunu 'görenler' onu yönlendirirler, halbuki görmeyenler onun kurbanlarıdır."

Sanki, onun şimdiden ufukta gözden kaybolmasını seyredercesine, alçak sesle, "Bu sınavı geçtiğimi nasıl bilebileceğim? Ayrıca, böyle bir karşılaşmanın sonucu ne olacaktır?" diye sordum.

"*Bir insanın yaşamındaki şeyler eşsiz bir biçimde bir araya gelir ve onun anlama ve kusursuzluk düzeyini yansıtırlar.*

Eğer bir başkasını 'kapsıyorsan', yanlış yapmayacaksın, çünkü oluşun bir başka köşesine şifa ve ışık götürdüğün için muazzam bir sevinç yaşayacaksın.

Bir insanda bu gerçekleştiğinde, bunu tüm evren bilecektir."

"Bir karşılaşma özelde ve herhangi bir tanığı olmadan gerçekleşirse bunu nasıl öğrenebilirler?" diye sordum.

"*İnsanlarla nesneler, tek bir bağlayıcı dokumanın parçalarıdır. Dünya çapındaki bir sinir sistemi, insanlığın tüm hücrelerini birbirlerine bağlar. Bir insan, bir odanın köşesinde yalnız başınayken bile, tüm evrene kendi durumunu, sorumluluk düzeyini ve niyetini duyurabilir.*

Hile için bir yol, veya yorumlar için bir yer yoktur."

11 Başkaları Seni Gösterir

Dreamer, ertesi hafta Hamstead'deki eski bir pub olan Spaniards Inn'de birbirimizi yeniden göreceğimize söz vererek ayrıldı. Bu aradaki günlerle saatleri, 'oyun' hakkında anlattıklarını derin derin düşünerek geçirdim. Beni en tedirgin eden düşünce, kim bilir ne kadar sürecek bir zaman için kendimi, görünüşe göre açıkçası yürütülecek en tuhaf göreve atanmış bulmamdı; sonuçta var olmadıklarını keşfetmek için yüzlerce insanla karşılaşmak!

Karşılaştığımızda Dreamer, yüzünde beni bir bıçak gibi yaralayan bir acıma ifadesiyle yanlışımı sertçe düzeltip, "*Diğerlerinin var olmadıklarını söylemedim*" dedi. Sonra, tane tane konuşarak, "*Diğerleri senin dışında var olmazlar dedim! Bunu apaçık kavradığın zaman, onların neden gerektiklerini de anlayacaksın*" dedi.

'Analojik bir doğrulukla', Dreamer'ın bana eşsiz bir fırsat sunduğunu ve 'karşılaşmalar oyunu'nun dayanılması güç bir gelişim aracı olarak ortaya çıktığını biliyordum. Buna rağmen, kendimi bir türlü kurtaramadığım bir şüphe ve endişe sürüsü tarafından kuşatılmıştım. Bunca karşılaşmayı organize etmenin zorluğunun ve gerektirdiği çabanın ötesinde, beni diğerlerinden daha çok tedirgin eden sorum şuydu: 'Karşılaşmalar oyunu' tüm zamanımı alacaksa, Büyük Britanya veya dünyanın herhangi bir yerine

yolculuklar yapmamı ve uzun süreli konaklamalar gerektirecekse, masraflarımı nasıl karşılayacaktım?

Ayrıca, doğrusu çok endişe verici bulduğum bir başka husus daha vardı: Bu karşılaşmaların, aslında gerçek birer düello oldukları fikri. Bir keresinde bana, "*Yaşamının tehlikede olmadığı hiçbir an yoktur*" demişti. Bu sözlerini anımsayışım, bu inanışımı kuvvetlendirdi ve ortada hiçbir neden yokken, bilinmeyen bu kişilerle karşı karşıya gelmek fikrinin üstüme saldırmasıyla rekabet kaygım yükseldi. Bu 'oyun'da, sanki bir filigrandan bakarcasına onu bulanıklaştırıp rengini koyultan bir acımasızlık görüntüsü yakalamıştım. Sonuç olarak, bu oyunun şöyle sonları olabilecek gibi görünüyordu: Ya bir sonraki düzeye yükselebilmek için büyük bir güç, cesaret ve soyluluk gösterisi sergileyecektin, ya da diğerleri, varoluşun en alçak düzeylerine seni bileklerinden zincirleyeceklerdi. Dolayısıyla, bu yaşam savaşının ardında, meydanda her halükarda mahvolmuş bir mağlup savaşçı kalacaktı.

Başta bu konuda Dreamer'a bir şey söylemeye cesaret edemedim, çünkü bence bu duygumun, görevin benim boyumu aştığına dair endişemden mi, yoksa karşılaşmada kimin 'yenileceğine' dair bir filantrop kaygıdan mı kaynaklandığı henüz açıklığa kavuşmamıştı.

Bunlar, eski otele doğru yürürken bana eşlik eden düşüncelerdi. İçeride bulduğum atmosfer, buranın Shelley, Keats ve Byron gibi ünlü şairlerle sanatçıların uğrak yeri olduğu dönemden beri fazla değişmemiş olmalıydı. Erken gelmiştim. Dreamer henüz gelmemişti. Etrafa bir göz gezdirerek, 'O'nun stratejik olarak hangi yeri seçeceğini bulmaya çalıştım. Nihayet, en sakin köşedeki bir masaya oturmaya karar kıldım. Duvarda, efsanevi bir haydudun yakalanışında gösterilen kahramanlığın anısına ödül olarak verilmiş bir arkebüz asılıydı. Bu arada, beni kaygılandıran düşünceleri aklımdan uzaklaştıramıyordum. Dreamer geldiğinde suçüstü yakalandım. Bir şey yapmaya fırsatım kalmadan, bir anda tüm bedenimin bir utancın eline esir düştüğünü hissettim ve amirleri tarafından hazırlıksız veya dalga geçerken yakalanan birinin mahcubiyetini yaşadım. Dreamer'ın görünmesi bile, doğru tutumu 'anımsamama' yetiyordu. Henüz fazla yaklaşmadan, daha saygın bir havaya girmeye ve benliğimin dağınık parçalarını toparlamaya çalıştım. Fakat daha henüz kapı girişindeyken başıyla yaptığı nazik bir işaretle beni kendisini izlemeye çağırdı. Bizim için seçtiğim masayı bıraktım ve onunla birinci kata çıktım. Bu kalabalık salon, müşterilerin gürültüsü, bira kokusu ve buradaki havanın ağırlığı beni rahatsız etmişti. Bence zemin kattaki masa, aklımdaki özel görüşme için çok daha uygundu, ama Dreamer, salonun tam ortasında, muhabbetlerin uğultusunun en yoğun olduğu masaya göz koydu ve beni buyur etti.

Beni içinde bulduğu durumun gözden kaçmasına müsaade etmeden, sırası gelmişken beni önce biraz latife, hatta neredeyse alay edercesine azarladı.

İyi yaklaşımından faydalanmayı düşündüm, ama sakınarak. Dreamer'ın ruh halinin ne çabuk değişip öfkesinin ne korkunç olabileceğini şimdiye dek birçok kez yaşayarak öğrenmiştim çünkü. Bir sözcük, bir vurgu veya olağan olmayan en ufak bir hareket, onun derhal patlamasına yetiyordu. Ona, 'oyun'la ilgili düşüncelerimi meşgul eden ve kendi zihinsel durumumu özetleyen bir soru sormak istiyordum: Acaba yitirenlere ne oluyordu?

Dreamer'a bu kadar yakın duruşum her şeyi netleştirdi. Aslında sormak istediğim şeyin, ilk karşılaşmalarda yenilirsem başıma nelerin geleceği olduğunun farkına vardım.

Benden önce davranıp, "*Yanlış bir fikre kapılma*" dedi. "*Bunu sana zaten söyledim. Bu 'oyun'da ne galip, ne de mağlup vardır.*" Bu sözler, sanki gürültüler birdenbire kesilmiş ve pubda ikimizden başka kimse kalmamış gibi, bana çok anlaşılır ve net biçimde ulaşmıştı. Sesi, bana bu kalabalığın arasından veya uğultunun üstünden değil, içimden gelmişti. Bu düşüncelerin kökenlerine, kaynaklandıkları inanışlarla ön yargılara dek gerisingeri tüm yolu açarcasına, "*Senin vizyonun, hâlâ bir iç bölünmenin, yalnızca zıtlıklar ve düşmanlıklar aracılığıyla yöneten bir dünya betimlenmesinin meyvesidir. Aslında, düello her zaman sadece senin içinde gerçekleşir. Bir başkasıyla kurulan ilişki, yalnızca bir karşılaşmada gerçekten olanların en yüzeysel ve görünür cephesidir. Diğerinin, hazırlık dönemin boyunca senin yıllar boyu biriktirdiklerini bir çırpıda alıp götüreceğinden korksan da, o kişi zaten senin içindedir ve olacakların tümünde kararı sadece sen verirsin*" dedi.

Temel kavramlardan birine girerek konuşmasını sürdürdü. Bir kişiyi 'kapsamak', sadece onu kendi sorumluluğuna katmak demek değil, onu seçmektir. "*Daha yüksek sorumluluk derecesindeki birisiyle karşılaşmak, farkında olmasak bile, her zaman bir hızlanmadır*" dedi.

"*Seni 'kapsayan' bir kişiyle karşılaşmak alacağın büyük bir lütuftur. Bir adım atıp ötesine geçenler, diğerini kendi kaderine bırakmazlar. Aksine, o kişiden sorumlu olurlar. Onlar kendi gelişimlerinin aynı zamanda diğerinin de gelişimi olduğunu bilirler. Bir insanın yükselmesi, sadece bir hücrenin bile iyileşmesi, tüm insanlığın ilerleyişini hızlandırır.*

Başarının bir sınırı olmadığının farkına varman için, diğerlerinin sana ne kadar çalışma ve fırsat sunabileceğini bir düşün. Çünkü gerçek zafer, yüreğimizdeki zıtlıkları uyumlu kılarak tam şu anda kendimizi yenmektir. İnsanlar, böyle bir ufka, bu iç farkındalığa sahip olmadan, birbirleriyle bir uyurgezerlik durumunda, yani endişeler içinde boğulmuş, korkuları ve şüpheleriyle kasvet çökmüş, günlük koşuşturmaları arasında kendini yitirmiş bir halde karşılaşırlar. Bu karşılaşmalarında, dıştaki boş, değersiz faydalarla hedeflerin peşinde koşarlar."

Mizahi bir yaklaşımla, gelişmiş bir kişinin gözünde bu insanların, kendilerini ne denli iş yapmaya, iş tartışmalarına veya görünüşe göre çok önemli kararlar alma çabasına vermiş olurlarsa olsunlar, bütün işleri güçleri

incik boncuk, süs eşyaları veya pılı pırtı üzerinde hararetle pazarlık yapmak ve takas etmek olan ilkel kabilelerdeki insanlardan pek az farkları olduğunu vurguladı.

Yine sert ve ciddi bir ifadeye bürünerek, "*Onlar asıl hedefi unuttular*" dedi. '*Oyun'u bilmiyorlar; unuttular. Çoktandır rolü oynamıyorlar, rolün ta kendisi oldular!*"

Bir bakışıyla söylediklerini anlayabilecek bir tutumda olduğumu gördükten sonra, şu yorumda bulundu: "*Mükemmellik yolunda ilerleyen sorumlu bir insanın dünyasında, ancak kendini, vasatlığını, yalanını ve dünyayla özdeşleşmesini yenmek için yer vardır.*"

12 Bilinçli Oynamak. Rol Oynama Sanatı.

"*Her durum için takılacak doğru bir maske vardır*" dedi. "*Bu 'karşılaşmalar oyunu' içinde geliştirmen gereken temel yetenek, kılık değiştirme sanatıdır.*" Kullandığı ses tonuyla yüz ifadesi, öğretisinin belirleyici bir kısmını ele almak üzere olduğunu gösteriyordu.

Hem 'Tanrılar Okulu'nun eski el yazmasından, hem de düşüncesi ve yaşamı üstüne yaptığım araştırmadan Lupelius'un efsanevi kılık değiştirme ustalığını öğrenmiştim. Onun Okulunda kılık değiştirme sanatı bir savaşçının hazırlanışının ayrılmaz bir parçasıydı. Lupelius'a göre roller, üstüne oyunu asla unutmadan ve kesinlikle onun esiri olmadan giydiği ve nasıl 'taşıyacaklarını' göstererek, nasıl irdeleyip onun her yönünü, her sırrını bilebileceklerini öğreterek, savaşçılarına da giydirdiği psikolojik giysilerdi.

Dreamer'ın seçtiği katı yaklaşım, bu unsurun 'oyun'a hazırlanışımın ne kadar önemli bir kısmı olduğunu derhal anlamamı sağladı.

"'*Rol Oynama Sanatı' bir savaşçının stratejik olarak yaşama becerisidir*" dedi. "*Bu beceri, onların gereken yerde daima 'tam zamanında' olmasına ve her koşulda en doğru tutumu takınmalarına müsaade eder.*" Dreamer'ın sözlerinde Lupelius'un öğretisini bulmuştum. İkisinin sesleri iç içe geçti ve zihnimde görüntüleri birbirleriyle üst üste çakışarak birleştiler. Bin yıl, bu ânın içine sıkışıyordu. "*Stratejik olarak yaşamayı ve rolleri bilinçli oynamayı öğren. Böylece her durumda hangi görüntüye bürüneceğini hep bileceksin. Ancak rol oynamasını bilenler, her karşılaşmayı eşsiz kılan, dünya tarihinde geçmiştekilerin ve gelecektekilerin hepsinden farklı olan binlerce özelliği akıllarında tutabilirler.*"

Bir ara verdi, ardından sesi daha da güçlü ve buyurgan yankılandı. "*Rol oynamayı öğren,*" dedi. "*Yalnızca oynamayı bilenler, kendi yaşamlarını ve başkalarınınkini yönetebilir, galip gelebilir ve özgür olabilirler!*"

Bu kurallara karşı içimden içgüdüsel bir muhalefet yükseldi. Şu ana kadar tüm öğrendiklerim, beni her şeye bambaşka bir açıdan bakmaya zorlamıştı. Bir kişi, 'kendisi olabilirse', başkası gibi görünmek ve rol yapmak zorunda kalmazsa özgür olabilirdi. Bunu 'O'na da söyledim. Bu açıklamamın sonunda da yine, başkalarıyla bir rol içinde, bir maske takarak karşılaşmanın, bir ilişkiyi yürütmek için samimiyetsiz ve yanlış bir yol olduğu inancını muhafaza etmeyi sürdürdüm..

Bu karşı fikirlerim, bildiğimiz sıradan insanlar arasında kesinlikle haklı itirazlar sayılırlardı. Bu tutumum, yaşamda çiğnenmez ahlak ilkeleriyle dürüstlük kurallarına sahip ve bunları daha üst konumdaki bir kişinin önünde bile yiğitçe savunmasını bilen birinin duruşu gibi görünürdü. Fakat, bu sözlerim Dreamer'ın dünyasında, içeri hırsız girmişçesine tüm alarm sistemlerini harekete geçirdi.

Sözlerimi tamamlamama bile fırsat vermeden, Dreamer, ani bir öfke patlamasıyla beni azarlarcasına, "*Sus!*" diye bağırdı. Bilgiç tavrımı taklit ederek, "*Kendisi olmak... kendisi olmak...*" diye tekrarladı. "*Senin gibi hayatı yalan içinde geçmiş biri, kendisi olmanın nerede başladığını bile bilmez.*" Sesinde bir tiksinmeyi ve belirgin bir küçümsemeyi algılamıştım. Dreamer sözlerimi cevaplamıyor, benim kibrimi, içimdeki bölünmeyi yansıtıyordu. Direncim, bu münakaşaların ardında ve görebileceğimden çok daha derinde, değişmeye başlamıştı.

Dreamer, sanki sözü hiç kesilmemiş gibi normal ses tonuna dönüp konuşmasına devam etseydi, sanırım hemen ve tam bir pişmanlığa kapılırdım. Onun bir benlik durumuna girip çıkma, sesini, üslubunu, jestlerini, yüz ifadelerini ve tepkilerini değiştirme becerilerini bir kez daha gözledim. Bu değişimlerin hepsini ardında bir kalıntı veya iz bırakmadan yapabiliyordu. "*Stratejik olarak yaşamak, oportünizm olmadığı gibi, yalancılık demek de değildir. Bu bir savaşçının kendi görünüşünü, dünyanın almaya hazır olduğu ve koşulların gerektirdiği şekilde uyarlayıp davranışlarını gerçekleştirme becerisidir.*

Yalnızca stratejik olarak yaşayanlar hayatta kalabilirler. Rol oynamak özgürlüktür."

Bir rolü 'mükemmelen' oynamak, yaşamda o rolü alt edip aşmaktır. Bu 'bilmek', daha yüksek sorumluluk derecelerine erişmek demektir. Bundan dolayı, rol oynamak, kişinin kendi yıkıcı düşünceleriyle olumsuz duygularından benliğini kurtarmayı öğrenmesi anlamına gelir. Başlangıcında tiyatro da öğrenci-aktörlerin çeşitli rolleri oynamayı ve alt edip aşmayı öğrendikleri, bu rollerin esiri olmadan onlara girip çıkabilme becerisini kazandıkları bir oluş okulu, bir özgürlük okuluydu. Böylece tiyatronun esas olarak oyuncuları etkileyen temizleyici, arındırıcı etkinliği, koroya, halka, şehre ve tüm ulusa onları birbirlerine bağlayıp birleştirerek yayılır ve onların özgürlükle zenginlik kazanma koşullarını yaratırdı. Bu sebepten dolayı, her

kültürde en önemli rolü üstlenen tiyatro, hâlâ insanı büyülemeyi sürdürmekte ve onun gizemine bir anlam kazandırmaktadır.

Klasik Çağda Yunanistan, oluşun merkezi konumunu keşfetti. Ekonomik zenginliğin, sosyal ahengin, kuruluşlarının olgunlaşmasının ve uzun ömürlü olmasının sırrının, şehrin her hücresinin zenginleşmesinde, herkesin oluşta yükselmesinde bulunduğunu biliyordu. Bu vizyonun kavranışı, zamana bağlı olmayan duygusal bir uygarlık, bir oluş uygarlığı yarattı. Sanat, güzellik, müzik, spor ve gerçeği arayış, *polis*'in üzerinde yükseldiği sütunları ve onun yaşamının yüce düzenleyicileri oldular.

Hiçbir coğrafyaya ve zamana bağlı olmayan gizemli bir varlık olarak Dreamer, kendi doğrudan tanıklığının yetkisiyle, en eski uygarlıklarda, örneğin Roma veya Yunanistan'da, yeni bir şehir kurulacağı zaman, daha surların geçeceği yerler bile belirlenmeden, iki kamu yapısının kurulacağı yerlerin seçildiğini belirtti; duyguları arındıracak tiyatro binası ve bedenleri arındıracak hamamlar. Bunlar arınmanın iki hayati organı, toplumun böbrekleriydiler. Canlı bir varlıkta olduğu gibi, bu iki sosyal organa da en zorunlu temel işlevlerden, şehrin lenflerini süzüp arındırmak, onun her hücresini temizleyip zenginleştirmek görevleri verilmişti.

"*Tiyatro, yalnızca fiziksel bir mekan değil, düşüncelerin nefesle birleşmesi olan sözlerin bedensel jestlerle buluştukları, insanın en büyük yeteneklerinin birbirleriyle uyum içine girdikleri psikolojik bir yer, bir oluş haliydi.*"

Bir zaman makinesinin içinde, gömük uygarlıklarla yok olmuş dünyaları araştırdığım bir yolculuktaydım. 'O'nun yanında, hâlâ onların nefes alışlarını ve kalp atışlarını hissedebiliyordum.

13 'Karşılaşmalar Oyunu'

Böylece, Dreamer'ın yanında, sonradan meydana çıraklığımın en sıkı çalıştığım zamanlarından biri olarak çıkacak bir döneme girmiştim.

Bir savaşçı baba gibi, bana bir zırh, bir kalkan ve yanımda taşıyacağım silahları verdi. Bunları verirken şunları tembihledi: "*Yere her düştüğünde ve her an, farkında ol ve tetikte dur! Kendine dikkat et! Varlığının köşe bucak her tarafını sözverinin anılarıyla doldur. Dünyayı yöneten, görünmez, gizemli ve asıl güç olan 'düş'ü devamlı yanlarında bulundurmayanlar, evrende kaybolmuş kırık parçalardır.*"

Bu 'oyun' iki yıl boyunca tüm zamanımı aldı. Bu sürede, Dreamer'ın, sadece kendisinin bildiği stratejik seçimler uyarınca belirlediği veya yoluma çıkardığı insanlarla karşılaşmaktan başka bir şey yapmadım. Bugün artık, bu karşılaşmaların her birinin çok hassas bir seçimin ürünü ve ileri görüşlü,

bilinçli ve aydınlık bir tasarımın parçası olduklarını biliyorum. Her karşılaşmayı çok hoşlandığım, eğitimsel bir ilerleme süreci takip ediyordu. Bu karşılaşmalar, benliğimdeki en gizli yaraları bulup iyileştirebilmeme yardım etmelerinin yanında, olaylar dünyasında yeni Üniversitenin üzerinde kurulup gelişebileceği vazgeçilmez temel varsayımları da yarattılar.

Seven Oaks, unutulmaz karşılaşmaların odak noktası, kültür, sanat, iş ve politika yaşamının doruklarındaki dünya aydınlarının bir toplantı mekanı haline geldi. Seven Oaks, büyük girişimi gerçekleştirmekte çok gerekli olduğu görülecek herkesi bir araya toplanmaya çağıran bir kahramanlık marşıydı. Bu evin aylarca gereksiz ve pahalı lüksü saydığım güzelliği, stili girişimin bütün stratejisinin dayandığı unsurlar, tarihi boyunca bu eve gelen yeri doldurulamayacak kişilerin hepsini saran, etkileyip biçimlendiren eşsiz birer çerçeve oldular. Seven Oaks, bu yeni Üniversite kampusunun doğuşuna eşlik eden ve onun öğretilerinin yönünü çizen bu girişimcilik, yaşam tarzı, sorumluluk ve önderlik bileşenlerinin kıblesiydi.

Seven Oaks, bildiğim bütün mutlulukların evi, dostu, üssü, mücevher sandığı ve kıymetli bekçisi oldu. Orada hem çocuklarım, hem de Heleonore'ye olan aşkım büyüdü.

'Karşılaşmalar oyunu' benim çıraklık eğitimimde temel bir yeri kapladı. Bu iki yıl boyunca, Dreamer'ın disipliniyle müsamahasızlığının dayanabileceğim sınırları aştığı zamanlardaki rahatsızlık anlarım hiç eksik olmadı. 'O' bir kınama şampiyonuydu. Dreamer, benliğimin kıvrımları arasından, sürekli mustarip olduğum ve yüreğimde beni öldüren şu ıstırap ezgisini kökleyip atmak için hep kınama ve suçlamayı kullandı. Gözünden hiçbir şey kaçmıyor ve en ufak bir gaflet, Projeden azıcık bir sapma, korkunç öfkesinin patlamasına yetiyordu. Benlikte en gizli kıvrımlarla yaralara nasıl gireceğini biliyor ve onları kızgın demirle dağlıyordu. Yazgısının kulvarlarından çıkmak isteyen herkesin, Dreamer'la karşılaşmasını, onların da böyle dikkatli ve acımasız bir bekçilerinin olmasını dilerim. Onun yanında atılan her adım, sonsuzluktan bir nefes taşıyordu. Şimdi onun hakkında yazarken, her hareketinin, benim ve benim aracılığımla kendi kölelik durumunun farkına varmış herkesin gelişimi amacıyla tasarlanmış mucizevi ve eşsiz adımlar olduklarını anlıyorum. Onun yanında, varoluşun her şeyiyle, kendi yaşamlarını değiştirmek ve gerçek bir şahesere dönüştürmek isteyen herkese açık bir Oluş Okulu, bir Tanrılar Okulu olduğu meydana çıktı.

Üstelik ilk aylarda bu 'karşılaşmalar oyunu'nu, kararlılığımı sınamak için ortaya konmuş bir tuhaflık olarak görmüştüm. Dreamer'ın açıklamalarından önce, asla 'pratik' bir amacı olmadan 'başkaları'yla karşılaşılıp bir araya gelinebileceğini hayal bile edemezdim.

"*Bir seferinde bana karşılaşacağın insanları nasıl seçeceğini sormuştun*" dedi. Önceden bir yanıt vermeyi hiç düşünmediği sorularımdan birine dönüyordu. "*Bunların en esaslı nitelikleri kusursuz ve acımasız olmalarıdır.*

İleride bir gün, hiçbir karşılaşmanın senin dışında gerçekleşemeyeceğini bileceksin. Karşılaştığın kişiler, bir mozaiğin parçaları gibi bir araya gelmen gereken kırık parçaların olarak ortaya çıkacaktır. Her biri, senin muhtemel bir yaşamını temsil edecektir. Her biri, insanlar okyanusunda senin psikolojinin bir yüzünü yansıtan bir damladır. Unutma: Diğerleri yalnızca aynadır. Suçlayacak veya kınayacak hiç kimse yoktur. İnsan daima sadece kendisiyle karşılaşır!"

Gösterdiği biçimde, Seven Oaks'ı bir üs olarak kullanıp sürekli yolculuk yaptım. Kendimi garip garip durumlar içinde bulup, hemen her sosyal sınıftaki, her yaştaki, her bilgi düzeyindeki, her aile kökeninden ve her ekonomik kapasiteden çok geniş bir yelpazedeki farklı kişilere ulaşmak üzere ve tuhaf ama bir o kadar da harika bir girişim olan kendimi 'okumak', kendimi bilmek, kendimi gözlemlemek amacıyla, İngiltere'den, hatta sık sık da eski kıtadan, birçok kez çıkmam gerekmişti.

Böylece insanlar arasından seçilerek belirlenmiş hayal edilebilecek çok geniş bir grubu inceledim; sanatçılar, yöneticiler, sanayiciler, insanlığa şifa verenler ve Kilise Babaları; politikacılar, girişimciler, filozoflar ve profesörler, doktorlar, büyük avukatlar ve bankerler, Nobel Ödülü sahipleri ve hatta başıboş gezenler; başarılarının doruklarındaki kişiler, itibarlarını kaybetmiş olanlar, finansal gurular ve müflis müteşebbisler; evlerinde veya ofislerinde, sokakta veya yatlarında, çok lüks otellerde veya alçak gönüllü misafirhanelerde, iş veya tatil günlerinde. Her biri ayrı bir tutum, ifade biçimi, davranış, giyim ve 'titizlik' gerektiren yüzlerce buluşma. Her biri mümkün olan her çeşit aynanın önünde, birbirinden çok farklı koşullarda kendimi gözlemleme fırsatı tanıyıp, vizyonumun sınırlarını, zihinsel kafeslerimin katılığını zorladı; her biri gizli bir hastalığı ortaya çıkardı, içimde zayıf bir noktayı buldu, bir iç niteliği düzeltti veya ruhumdaki küçük bir yarayı dağladı.

Dreamer'ın bilhassa çok önemli bir buluşmadan önce en ufak ayrıntılara bile verdiği önemi anımsıyorum. Uyarı ve istekleri, bir rejisörün bir film çekimi öncesinde sette veya bir koçun bir kader maçının öncesinde saha kenarında söyleyeceklerinden hiç farklı değildi. Her şey onun dikkatinin süzgecinden geçiyordu; giyimim, değineceğim hususlar ve hatta kullanacağım belirli anahtar sözcüklerin telaffuzları.

Dreamer, "*Kendine dikkat et, tamamen 'farkında' ol! Yaşamının her köşesini didik didik araştır*" dedi. "*Kendine bak! Oluşa giren çıkan her şeye karşı tetikte dur. Varlığımız kendi yaşamımızı yaratır. Benliğimiz dünyayı yaratır. Tetikte duran bir kişi, en ufak jestle bile evrenin ayarlandığını bilir.*"

Bir seferinde, yılmadan uğraşıp moda dünyasında ve lüks mallar sanayiinde lider konumundaki uluslararası bir kuruluşun kurucusuyla Paris'te bir buluşmayı ayarlamayı başarmıştım. Bu toplantı için yaratmak zorunda kaldığımız bahane, onun mal varlıkları arasından bir gayrimenkulun satın alınmasıydı. Haftalarca önce Londra'da başladığım pazarlık, artık son aşamasına gelmiş ve yüz yüze görüşmemizi kesinlikle gerekli kılmıştı. Bu Fransız girişimcinin adı, Dreamer'ın bana verdiği, irtibat kurmamı ve görüşmemi istediği kişilerin, iş yaşamında kendi alanlarındaki 'usta'ların uzun listesi içindeydi. O sıralar, parayla olan bozuk ilişkimi cesurca düzeltmeye çalışmakla meşguldüm. Dreamer'a göre, pazarlık etmeyi, bu en 'zorlu' işadamından, ondan korkmadan ve ona boyun eğmeden öğrenmem gerekliydi. Giyim sanayiinde dünyanın en meşhur markalarından biri olan bu kişinin Paris'teki *sancta sanctorum*'unda[32] gerçekleşecek bu buluşmamız için yola çıkacağım günün arifesinde ne söyleyeceğim hakkında en ufak bir fikrimin olmamasından dolayı çileden çıkmıştım. Kaygılarım artıyor ve bunun yanında, beni böyle kritik durumlara düşürmekten 'suçlu' olan Dreamer'a karşı da bir tür gücenme hissediyordum.

Gizliden gizliye bu yolculuktan beni affedip, Rue de la Paix'de önceden ayarlanmış bu buluşmayı iptal etmesini umarak, 'O'nunla karşılaşmayı talep ettim. Bu ruh halim, saldırgan bir soruda denetleyemeyeceğim bir şekilde infilak ettiğinde daha henüz birkaç dakika önce buluşmuştuk.

"Fakat, anlamıyorum, bir plazayı veya bir sanayi şirketini satın almak için pazarlık etmenin ne yararı var." Belirli bir noktada artık boşalmış, sıkıntımı eleştirilemez bir sağduyunun ardına gizlemeye çalışmıştım. "Satın alacak paran yoksa, lüks bir otomobil veya özel bir uçak alımının ayrıntıları üstüne konuşmakta ne gibi bir amaç olabilir ki?"

Dreamer, görüşlerimi kendisine sunduğum tavrımı görmezden gelerek, alışkın olmadığım bir nezaketle, "*Nasıl 'kusursuz' oynayacağını bilirsen, muhatabının irdelemesinde itimada lâyık görünebilirsen, parayı cebinde sayabilirsin.*"

Anlamamıştım. Bana göre 'ciddi biçimde rol yapmak' tamamen farklı bir anlama geliyordu. Paris'teki o mülkü satın alacak param gerçekten olsaydı, kesinlikle endişelenmez, ne söyleyip nasıl davranacağımı çok iyi bilirdim.

Dreamer, sözlerimi keserek beni paylayıp, "*Çok yanlış düşünüyorsun*" dedi. "*Aldığın ilk eğitim, seni yeterli paran ve gerekli araçların olursa,*

[32] *Sancta Sanctorum* (Lat.), *Holy of the Holies* (İng.): En kutsal yer. Yahudi dininde, ancak Baş Kahinin ve onun da yılda yalnızca bir kez girebildiği, Tapınakta Tanrının oturduğu yer. Dinsel anlamının dışında, genellikle önemli kişilerin, gözlerden ırak, rahatsız edilmeden çalıştıkları özel ofislerini belirtmek için kullanılıyor. (ç.n.)

dilediğin her şeyi yapabileceğine ve böylece kendini güvende hissedeceğine inanmaya alıştırmış. Yani, ancak öyle olursa zengin, mutlu ve saygın olacaksın demektir. Sahip olmak-Yapmak-Olmak baskın paradigmadır; çürümüş bir insanlığın mitlerinin tam bir özeti ve başına gelen tüm felaketlerle dertlerin kaynağı."

Bunları söyledikten sonra, başını kaldırıp bana dik dik baktı. Sonra bakışlarını benden ayırmadan sağ işaret ve orta parmaklarını birleştirip kulağına birkaç kez dokundu. Dreamer, anlamaktaki zorluğum konusunda beni uyarıp dikkatimi tam olarak kendisine yöneltmemi istiyordu. Bu tuhaf mimik beni rahatsız etti. Bu hareketin görünürdeki normalliğinin altında, bu trajik jestin otoritesi ve teatral bir sihirle, göz açıp kapayıncaya dek kısa sürede, kafa karışıklığına düşmemek için bana nefes alışıma odaklanmam gerektiğini bildiren buyruğunu hissetmiştim.

"*Bu zihinsel kalıp, milyonlarca insanda aynen görülür*" dedi. "*Bunu alt üst etmen gerekiyor! Yeni insanlığın paradigması şudur: Olmak-Yapmak-Sahip olmak. Ne denli çoksan, o denli çok yapar ve o denli çok şeye sahip olursun. Sahip olmak ve olmak aynı şeydir, ama varoluşun farklı düzlemlerinde.*"

Olmak zaten sahip olmaktır; olmak sahip olmaya götürür ve onun gerçek sebebidir. Bu keşif, yaşantımın tüm fikirleriyle inanışlarının bir infilakla ebediyen havaya saçılıp yok edilmesi sonucunu doğurdu. Bu olay, düşünüş biçimime aldığım ve yazgımı değiştirmeye yeterli güçteki büyük şoklardan birisiydi. Dreamer'ın söylemi giderek yoğunlaşıp ağırlaştı. Defterimi çıkarttım ve orada, caddenin ortasında not tutmaya başladım. Bir yandan sözlerini toplayıp elimi sayfalar üzerinde hızla kaydırırken, bir yandan da yazmaya zaman bulamadıklarımı zihnimde tekrar edip ezberlemeye çalışıyordum. Bu öğretinin bir zerresini bile kaçırmaktan korkuyordum, çünkü yerine koymak asla mümkün olamazdı.

Baştaki konuşmasına dönerek, Paris'te yapacağım toplantının, ünlü bir mücevher mağazasını veya şık bir giyim mağazasını ziyaret etmekle aynı şey olacağını söyledi. Önemli olan üstümüzde denediğimiz giysileri veya bize gösterilen en pahalı mücevherleri satın almamız değil, bu mağazadaki oluş, yani görünmeyen tarafından 'tanınmak'tır. Bana en önemli şeyin, dünyanın, yani varoluşun bu kesitinin bize 'evet' demesi olduğunu açıkladı.

"*Doğrudur, bileğinizde o pahalı saatle dışarı çıkmayacaksınız ve o şapka gardırobunuza girmeyecektir, fakat kendi yeteneklerinize onlara sahip olmak üzere idman yaptırmış olacaksınız. Yaşam stili, farkında olmaktır. Benliğini çalıştır. Varoluşun daha zengin kısımlarına girmek için göstereceğin her çaba, kıtlık algılamanı yıkmana yardım edecektir. Kendini bolluğa alıştır; vizyonunu yükselt ve olanaksızı düşle; tüm servetlerin gerçek kaynağı ve onları korumanın ön koşulu olan bir 'zenginlik bilinci' yarat.*"

Dreamer, bu kez, "*Para yürekte yapılır*" dedi. "*Düşle, sürekli zihninde uyum içinde olmayı ve başarıyı canlandır, elde edersin. Para bunun yalnızca doğal bir sonucu olarak gelecektir. Hem de zahmetsizce. O zaman onu yitirmekten de korkmayacaksındır.*

Para kendiliğinden, doğal olarak, senin iç zenginliğinden gelmelidir. İşte o zaman, onun çoğaldığını, mısır patlağı gibi cebinde çıtırdadığını hissedeceksin."

Bu kez karşılaşmam gereken kişi, bir işadamı olmasının yanında bir stil ustasıydı. Bundan dolayı Dreamer, özellikle giyimimin bu duruma uygun olması gerektiğini öğütledi.

Dreamer, birlikte Condotti Sokağında yürürken, "*Zevk, farkındalıktır*" dedi. Son derece önemli saydığı bu karşılaşma için uyarılarıyla önerilerini can kulağıyla dinledim. Bir takım elbise seçmem gerekiyordu ve en prestijli markaların vitrinlerinin önlerinden geçerken, Dreamer bana, bu giyim mağazalarının, bu şirketlerin ve onların kurucularının giysilerindeki, onları yaşama sanatının dünya çapındaki en büyük ustaları yapan güzelliği, şıklığı, stili ve ayrıntılara gösterilen özeni gösterdi.

Dreamer, "*Bir mağazaya girmenin amacı, bir şey veya bir giyim eşyası satın almak gibi görünür*" dedi. "*Halbuki bu yalnızca bir bahanedir. Aslında, gerçekten satın aldığın şey farkındalıktır.*"

En şık butiklere girdik. Birlikte çok saygın emlak komisyoncularını, en seçkin mücevhercileri ziyaret ettik. Bize evleri, giysi koleksiyonlarını, en pahalı parçaları gösterdiler ve her seferinde Dreamer, onların hepsini dünyanın en iyisi yapan etkinliklerini tespit etmemi istedi. Hepsinde ortak olan nitelik, dikkatti. En küçük ayrıntıya, döşemelerden orada çalışanların kalitesine, güler yüzlerine, ışıltılı görünüşlerine, işlerine olan sevgilerine dek, her şeye dikkat etmeleri.

"*Bu sokakta yoğun biçimde gördüğün şey, insanın farkındalığının somutlaşmasıdır*" dedi ve sözlerini şu öğütle bitirdi: "*Bir şey satın aldığında, burada gördüğün ilgi, dikkat ve sevgi düzeyinin altında sunulan bir şeyi asla kabul etme.*" Ben de daha fazlasını aramayacağım hususunda kendisine garanti verdim ve bu mağazalarda, böylesine güzelliklerle zenginlikler arasında hizmet almanın herkes için büyük bir zevk olacağını kaydettim. İşte o zaman 'O'nun en unutulmaz derslerinden birini daha aldım. Dreamer, kesin bir ifadeyle, "*Her şey kendi benzerini çeker. Bir insan daima kendisiyle karşılaşır ve kendisini seçer. Her şey mükemmelen onun bilinç düzeyine karşılık gelir*" dedi.

"Ya para?" diye sordum. "Sahip olabileceklerinle olamayacaklarının arasındaki ayrımı oluşturan şey bu değil mi?"

Dreamer, "*Farkındalık paradır!*" dedi. "*Sahip olacaklarını belirleyen, 'olmak'tır. Bir kişi, ancak düşleyebileceği, zihninde canlandırabileceği, düşünebileceği miktarda paraya sahip olabilir. Oluş üzerinde çalıştığında,*

onun her köşesini sadeleştirdiğin, zenginleştirdiğin ve yücelttiğin zaman, karşılığında sana bolluk, zenginlik ve güzellik gelecektir. Buna 'zenginlik bilinci' denir. Para, tüm bunları alabilmeni sağlamak üzere, senin yükselişinin basit bir sonucu olarak sanki şansın yardımıyla olmuşçasına, kendiliğinden gelecektir."

Dreamer, "*Nesnelerin bir ruhu vardır*" diye konuşmasını sürdürdü. "*Biz onları seçer görünürüz, ama aslında, nesneler kimin onlara sahip olacağını seçerler. Nesneler kime gitmeleri gerektiğini ve kimi terk edebileceklerini bilirler. Ancak sorumlu olacağın kadarına sahip olabilirsin.*

Zihnini kıtlıkla dağıtma. Bütün dikkatini 'düş'e ve sende kalacak servetlere ver; her insanın doğuştan hakkı olan bütünlük, güzellik, mutluluk, bilgi, sevgi ve gerçek. Yüreğinde, güzellik, şıklık, zevk ve stil tasarla."

Bu arada alış veriş turumuz devam ediyordu ve oldukça gevşemiştim. Toplantı beni artık endişelendirmiyordu. Büyük bir lunaparktaki küçük bir çocuktum. 'O' her nereye girerse girsin, önünde dünyanın saygıyla eğildiğine dikkat etmiştim. Bir memnuniyet atmosferi her tarafa yayılıyordu. Dreamer, ortamın havasını bereket ve kudretle zenginleştirirken herkes bunu hissediyordu. Onun yanındayken dünya bunu kutluyor ve kendisinin en iyisini sunuyordu.

"*Kendisinin efendisi olanlar dünyayı yönetirler. Dünya onları tanır ve onlara hizmet etmekten mutlu olur.*"

Bir grup satış asistanı onun isteklerini yerine getirmek için her tarafa dağılırken Dreamer kulağıma yaklaşıp, "*Aslında bu dükkan sahipleri görünmeyenin bekçileridir*" diye açıkladı. "*Kendi sınırlarını ve içindeki engelleri aştığın, hâlâ seni ondan ayıran şüphe ve korkuyu ortadan kaldırdığın zaman, tüm dünya, varoluşun o kısmına geçişini öğrenecektir. Dünya senin hakkındaki her şeyi bilir!*"

İnsanlar, yanımızdan ırmak gibi aktı. Soylulara ait binaların saçaklarıyla, terasların yeşillikleri arasında çerçevelenmiş, gökyüzündeki bir koldan çıkan lazer kadar ince bir güneş ışını, herkesin içinden bizi seçti. Dreamer onu kabul etmek üzere başını kaldırırken, aynı jestle ben de onu taklit ettim.

Birkaç ebedi dakika boyunca, 'O'nunla birlikte, gözlerim yarı kapalı, kanatlarım açık, altın bir iğneyle tutturulmuş kelebekler gibi orada öylece durdum.

15 Tekrar Gösterim

Kısa bir süre sonra, aslında 'karşılaşmalar oyunu'nunda en ilginç kısmın yeni geldiğini keşfettim. Açıklayacağım. Bir karşılaşma olup bittikten sonra,

ortaya çıkan sınırsız malzemeyle günlerce uğraşılması gerekiyordu. Dreamer, bunların arasından görüntü silsilelerini, konuşma kesitlerini titizlikle seçiyor, ardından, acımasız bir samimiyetin ışığı altında, bana sanki yaşantımdan sinema klipleri gibi film karelerini tek tek gösteriyordu. O olaydan düşünceler, duygular, tutumlar ve en küçük ayrıntıların hepsi sonunda Dreamer'ın büyüteci altına giriyorlardı. Yüzümdeki farklı bir ifade, sesimdeki farklı bir tınlama, kalp atışlarımdaki bir hızlanma, ruhumdaki bir irkilme, bedenimdeki bir hareket, mekanik bir tepki, tekrarlanan bir ifade, sözlerimde, tavırlarımda ve duygularımdaki gizli bir bitkinlik; kendimi tanıtım şeklim, nasıl oturduğum, kıyafetimdeki bir detay... 'O'nun gözünden hiçbir şey kaçmadı. Kusursuz eğitiminde, gerekirse aylar, yıllar sonra bir karşılaşmadaki en ilgisiz kesiti bile hemen bulup yansıtabilecekti. O zaman, bunu mikroskobun altında büyütüp tehlikeli durumu ve bazen de en önemsiz şeyin ardındaki yıkımı görmemi sağlayacaktı. Onun yanında, dingin ve görünüşte çok normal olan jestlerle sözlerin ardında duran amansız tuzakları keşfettim ve bunların beni yakalayıp tutsak etmeye hazır zalim düzeneklerini gördüm. Bu sıradışı çalışmalar sancısız geçmedi; aksine bolca da ıstırap veriyordu, ama bunun, yazgımı –biri dikkat eksikliği, diğeri yinelenmeler olan– raylarından çıkarıp sonsuza dek değiştirecek gücü vardı. Bu işlemler sırasında, iç direnişlerimle en köklü ön yargılarımın, yıllardır birikmiş psikolojik döküntülerle birlikte su yüzüne çıktığını söylemeliyim. Geçmişimden herhangi bir kırpıntıyı, bir hayaleti her yakaladığımda, yok olmasından korkarak onu korumuştum. İçimdeki bir şey açığa çıkmak istemiyor, saklanıyordu. Görmek istemediğim daha birçok rezillik vardı. Dreamer her seferinde, bir tek hayaleti bile aylarca aramaktan yılmayan amansız bir avcıya dönüşüyor ve onu bulduğunda dışarı çıkartıp ebediyen ortadan kaldırıyordu.

Bir seferinde, Rivoli Sokağındaki Maurice Otelindeydim. Beni bekleyen işadamıyla buluşmak üzere lobiyi geçiyordum. Bir an için, genç, çekici bir kadın aramıza girip, dikkatimi üzerine çekti. Yalnızca bir an için. Başımın o hareketi, saniyenin küçük bir kesri içinde kadının bedenini okşayan bakışım Dreamer tarafından yakalanmış ve bana, yakından, uzaktan, yukarıdan ve aşağıdan görünüşüyle, artık dayanamayıp içim kalkana dek yüzlerce kez seyrettirilmişti.

Dreamer, bunun görüntülerini sayısız kez önüme koyarken bir yandan da benden bahsederek, "*Bu adam bunu başaramaz. O, bu hareketiyle, başını çoktan taşın üstüne koyup, henüz başlamadan kaybetti*" dedi.

Gözlemleri, hiçbir zaman ahlaki yargılar ve moral ilkelerle karıştırılmayan veya geçmişteki belirli bir zaman ve mekana götürülemeyen Dreamer sözlerini sürdürerek, "*Mesele güzel bir kadından hoşlanmanın doğru veya yanlış olması değil, başın şu hareketinin, bakışların şu takılışının, kişinin kararlılıktan yoksun olduğunun göstergeleri olmasıdır.*

Bunlar bir çürümenin semptomlarıdır. Bu jest, tüm yaşantının bir özetidir ve yüzyıllardır biriken duygusal karmaşaların ve bilinçsizliğin tabakaları arasından ta kendi kökenine dek iner."

Dreamer, hassasiyetimi yaralamaktan, beni utandırmaktan veya hayal kırıklığına uğratmaktan hiç çekinmiyordu. Egomun üzerinden bir tırtılın zarafetiyle geçti, ama zamanla onun bu acımasızlığını kutsamayı öğrendim.

Dreamer'ın yalnızca bir akıl hocası, paha biçilmez bir rehber değil, aynı zamanda her bayağılığın katı celladı olduğunu keşfettim. 'O', bütünlüğü temsil ediyordu.

"*Dikkatini hedefinden ayırmamayı öğren. Farkında ve kusursuz ol, yolundan sapma.*

Asla sapmadan bir noktanın üzerine bakışlarıyla veya zihinlerinden kenetlenebilen kişiler, her şeyin üstesinden gelebilirler!

Onların her zaman nişan aldıkları bir hedefleri vardır. Karavana atma. Sapmak, tek ve gerçek günahtır."

O olayda, Dreamer'ın alışılmamış heyecanı beni şaşırtmıştı. Yaptığı uzun araştırmalardan ve sayısız deneylerden sonra, nihayet uygun sonuçlarla karşılaşan bir bilim adamına benziyordu. Elinde ruhun, görünür ve gözlemlenebilir, hâlâ sürünerek ilerleyen bir virüsünün olduğunu söyledi; her yenilgimizin gerçek nedeni olan içimizdeki çatlaklardan biri. Göz bebeklerine baktığımda, ben de kendi içimde taşıdığım 'düşman'lardan, sabotajcılardan, katillerden birini görebiliyordum.

Fısıltıyla şunları söylediğini işittim: "*Belki bunun fazla abartıldığına inanıyorsun, ama bir kişi yalnızca bir tek hareketiyle kendi yaşamını ve kendi yazgısını gösterebilir.*

Bu adam kendisine güvenilemeyeceğini ifşa ediyor!"

Sanki bir başkası hakkında konuşuyordu; dönüşüm sürecimde arkamda bıraktığım atık derim hakkında. "*Varoluş, hiçbir zaman daha fazlasına sahip olamayacak ve ellerinde olduğuna inandıklarını da yitirecek bu türdeki adamlara güvenmez.*"

Burada sözleri havada asılı kaldı. Vizyonunun artık dışımda değil, içimde olduğu izlenimini edinmiştim. Onun gözlerinden, kendime bakan bendim. Ben aynı anda, hem gözleyen, hem de gözlenendim; hem bilim adamı, hem de kobay. Düşüncelerim fırıldak gibi dönmeye başladı. Nasıl olduğunu bilmiyorum, ama kesinlikle emin olduğum bir şey vardı; benimle buluşacağım kişi arasında aniden beliriveren o kadın, oradan kazara geçmemiş, 'O'nun bir senaryosunun neticesinde ortaya çıkmıştı. Dreamer'ın yönettiği bir çeşit filmdeki sanal bir gerçeklikte bana takılan bu düşünce, beni allak bullak edip bacaklarımı titretti. Benim yaşam olarak nitelediğim şey, aslında bütünüyle bir eğitim ortamıydı; 360 derecelik bir Okul.

Dreamer, aylar boyunca beni sanki idman yaparak büyük bir maça hazırlanan bir boksör gibi, bana en faullü yumrukları atan, zayıf noktalarımı bulmama yardımcı olan, o güne dek yaşantımı yöneten şeyleri keşfetmem için benim yansımalarım olan kişileri aramaya gönderdi. Dreamer, her karşılaşmamı yorumlayıp, onun her aşamasını, her ayrıntısını irdeleyerek dikkatimi toplamama, öz gözlemlemeyi geliştirmeme ve kendimi tanımama yardım etti. 'Oyun'un kurallarına daha fazla girdikçe, diğerlerini kendimden ayrı bir gerçeklik olarak görmeyi bırakıp, onları oluşun birliğine doğru dikey yükselen görünmez bir merdivenin ışıltılı, yerleri doldurulamaz basamakları olarak algılamaya başladım.

Bir karşılaşmadan diğerine geçtikçe, Dreamer'ın bana daha önceden açıkladığı, ama o günlerde hâlâ sıradan vizyonumla kabul edebileceğimin çok uzağında olan inanılmaz bir olgunun doğruluğunu anladım: "*Araştır, bilen bir kişiyi araştır ve kimsenin bir şey bilmediğini keşfedeceksin!*"

Saygı gören insanların, alkışlanan önderlerin, çok itibarlı makamları ve unvanları olan, zeki ve ciddi görünüşlü beyefendilerin, nereye gittikleri üstüne hiçbir fikirleri olmadığını keşfetmek beni sarsmıştı. Bu kişiler, Brueghel'in tablosunda ölümsüzleştirdiği kör adam gibi, bir de diğerlerine kılavuzluk ediyorlardı.

Bazı durumlarda, onların mutlu, bilinçli veya özgür olduklarına inanıp yanılgıya düşüyor ve ego hastası, rollerinin mahkumu bu kişilerden bazılarının imrenilecek bir yaşamları olduğuna kendimi inandırıyordum. Gerçeği unutunca, görünüşler dünyası beni çürütüyor, ele geçiriyordu. Böylece, bu kişilerin kudretleri, servetleri ve kapasitelerinin büyüsüne kapılıyordum. Bundan dolayı, dünyanın betimlenmesi üste çıkıyor ve ben tüm varlığımla ona tutuklu kalıyordum.

Bir keresinde, cesaretim kırılmış, hiç enerjisi kalmamış ve mağlubiyet duygusuyla yıkılmış bir durumda, uzun bir yolculuktan dönmüştüm. O karşılaşmanın, beni sınırlarıma dokundurduğunu anımsıyorum; bana çürüyebilirliğimi, dikkatsizliğimi ve kendimi aşağılanmış, incinmiş, kırılmış hissetmem için ne kadar az şeyin yeterli olduğunu göstermişti.

Dreamer, kendimi böyle hissetmemin nedeninin hâlâ diğerleriyle bir beklenti içinde karşılaşmam olduğunu açıkladı; zihnimin bir köşesinde hâlâ birisinin bana yardım edebileceği, beni seçebileceği yanılsamasını besliyordum. Sık sık hâlâ, özellikle bu 'uygulamalı çalışma'nın başlarında, birisine tutunmaya çalışıyor ve hâlâ kendimde yokluğunu çektiğim güveni karşılaştığım diğer kişilerde arıyordum. Dreamer'a göre, bu benim yıkılabilirliğimin en açık işareti ve onun bana hâlâ güvenememe sebebiydi.

Bazen beni yüreklendirmek için, "*Bunlar yenilgiler değil*" derdi. "*Bunlar yalnızca hâlâ yapılacak neler ve ne çok şey olduğunun göstergeleridir.*

'Oyun' nefret edilecek ve kendisinden yardım istenecek hiç kimsenin olmadığını, senin dünyaya bağımlı olmadığını, dünyanın senden açıklık ve yön alması gerektiğini anlamanı sağlayacak biçimde yönlendirilmektedir. Gerçeklik, düşün yarattığı bir şeydir."

Dreamer'ın beklenti hakkındaki uyarılarını kaydettim ve aylarca onların üzerinde çalıştım. Bunun ortaya çıktığı anları, aldığı biçimleri ve benim gözlemimden kaçmak için bulduğu binlerce hileyi gözledim ve inceledim.

Dreamer bana bıkıp usanmadan, "*İç özgürlüğünü koru*" diye öğütledi. "*Tepkisel davranmaktan vazgeç! Dünyaya tepki vermek, kurban olmak demektir. Dünyadan 'beklentisi' olan kişiler çoktan kaybettiler. En büyük sır, dünyanın seni geliştirmek üzere hizmetinde olduğunu bilmek; olaylar veya koşullar olsun, her şeyin yolculuğun için bir yiyecek, besin ve itici güç olduğunun farkına varmaktır.*

Seni ileri gitmekten alıkoyanlarla önleyenler, olaylarla insanlarmış gibi görünebilir. Halbuki 'gören' kişiler, dünyanın oluşun bir jimnastik salonu olduğunu bilirler. Oluş burada, varoluşun gösterisi kusursuzluğa erişene dek oyununu sergilemeli ve rolünü oynamalı, prova yapmalı ve yine prova yapmalıdır. Burada sorumluluk kasları daha bütün, daha özgür hâle gelene dek çalıştırılmalıdır.

Herkes, er veya geç, bir gün mutlaka kendisini dengelemesine ve tamamlamasına hizmet edecek her şeyle karşılaşmak zorundadır."

Dreamer beni zorlamayı bırakmadan, "*Daha hızlı git*" dedi. "*Başka karşılaşmaların peşinde koş. Kaçıran tüm delikleri tıkamak, yanlış anlamaları yok etmek ve geçmişe ait tüm 'hesapları ödemek' için her fırsatı yarat.*"

17 "Bu kitap ebedidir!"

Dreamer, sertçe, "*Yaz!*" dedi. "*Yaşantını kaleme alman yararsız bir çaba olmayacaktır.*"

Düşüncelerimi kesip, yüzeye çıkmış duygusal pisliği sıyırıp atarak, bana yeniden buyurdu, "*Dinle! Ve yaz! Ebediyen kalacak bir kitap yaz. Yalnızca hazır olan, bir iyileştirme durumuna giden yola zaten koyulmuş ve dünyanın eskimiş ölümcül, çatışmacı betimlenmesini sorgulamaya çoktan başlamış kişiler tarafından okunabilecek bir kitap.*

Cesurca, yanımda yaşadığın her şeyi gerçeğine uygun olarak anlatacağın bir kitap yaz. Tüm dünyanın, 'düş'ün var olan en gerçek şey olduğunu anlamasını sağlayacak bir kitap. Tüm yüzeyselliklerle yalanları yok edecek ve insanlığın en köklü inanışlarını temellerinden sarsacak bir kitap.

Her insanın varlığında gömülü olan evrensel yasalara ışık tutacak bir kitap yaz."

Defterimi yeniden çıkarıp, alacakaranlıkta, pek bir şey görme imkanım olmadan, Seven Oaks'a yaptığı ziyaretini noktalayan sözlerini telaşla yazdım.

"*Bu Kitap, kuruluşların ve kalabalıkların en yırtıcı Antagonistlerine kafa tutup onlarla karşılaşacaktır. Bununla beraber, aynı zamanda, insanlığın sıradanlığın cehennemlerinden kaçmaya hazır olan kesimine ulaşacağına da inanmalısın.*"

BÖLÜM X

Okul

1 Dikey Vizyon

Dreamer, "*Bütünüyle dönüşmüş bir insan türü sahneye çıkmak üzeredir*" dedi. Yaşam, tüm doluluğuyla gözlerinde parıldıyordu. Alışkın olmadığım bir coşkuyla doldum. 'O'na gelebilmek için, önce Buenos Aires'te, sonra Bogota'da mola verdiğim çok uzun bir yolculuk yapmıştım. Beni oradan alan küçük bir uçak, 2300 metre yükseklikteki bir platonun bağrında yerleşmiş küçük bir kasabaya götürmüştü.

Buluştuğumuz Tefekkür Evi, engin, kesif yeşilliklerle kaplı ulu tepelerle çevrili, gözlerden ırak, bambudan, müstakil bir yapıydı. Başka hiçbir yer, yoğunluk belirten sözcükleri böylesine hakkıyla taşıyamazdı. Yitik uygarlıkların gizemli temsilcileri dinlemedeydiler. Efsaneleri hâlâ havada dipdiri hissediliyordu; Eldorado destanı, gerilla, kokain, zümrüt hikayeleri ve nihayet Kayıp Şehrin sırları.

Dreamer'ın sesi, beni bu etnografik fantezilerimden çekip çıkardı.

"*Yeni insan eskimiş kabuğunu kırdı. Eski insanlığı milyonlarca yıldır tutsak eden zihinsel kozada bir delik açtı.*" Bu sözleri, yalnızca kendisinin inandığı ve üzerinde yıllardır çalıştığı bir hipotezin doğrulanışına tanık olan bir bilim adamının vurgulayış biçimiyle söylemişti. Bu yeni türün ayırt edici unsuru, evrimsel karakteristiği, bu güneşin altında gerçekleşen, kozmik çapta, gerçekten ender rastlanan bir olaydı: İnsanda, korkular ve çatışmalardan arınmış psikolojik bir sistemin doğumu. Öncesi olmayan bu karakteristik, zihinsel bir dönüm noktası gibi, meydana *Homo Sapiens*'ten tümüyle farklı bir tür çıkartıyordu. İnsan türü, gelişiminde bir çatal ayrımına varmıştı. Çok farklı iki insanlık apaçık beliriyor ve birbirlerinden iyice

ayrılıyorlardı. İnsanlar, kim bilir ne kadar süre daha birbirlerini 'insan' olarak adlandırmaya devam edecekler, ama bu keşiften sonra artık birlikte yaşayan, yazgıları ayrı çizilmiş, farklı türler olacaklardı.

Dreamer, başını ufuktaki bir noktaya çevirip, ezberden okurcasına, "*Yatay bir gerçeklik vizyonuna kısılıp kalan eski insanlık, ancak karşıtlıklar oyunu aracılığıyla görür, sadece kutuplaşmalar, hasımlıklar ve çekişmeler aracılığıyla algılar ve hisseder*" dedi. Sanki benimle konuşmaktan çok, yalnızca kendisinin dikkate aldığı bir ritüeli yerine getiriyor gibi bir izlenime kapılmıştım. Bakışlarını takip ettim; gözlerini uzaktaki dağların tepelerinin keskin biçimde yükseldiği yerde, diğerlerinin hepsinden daha belirgin bir vadiye dikmiş gibi geldi. Oralarda doğmuş, Mayalardan ve Azteklerden daha eski bazı uygarlıklardan gelen göz kamaştırıcı bir bilgelik hâlâ Dreamer'ın siyah gözlerini parlatıyordu.

En simgesel, belki de kendi felsefesinin tam özlü bir ifadesi olan deyişlerinden birini tekrarlayıp, "*Vizyon ve gerçeklik bir ve özdeştir*" dedi. "*Yatay insanın çatışmacı bir dünya vizyonu vardır ve bu onun tüm felaketlerinin nedenidir. Onun uygarlık tarihi, parçalanmış bir psikolojinin bire bir yansımasıdır; bir savaşlar ve yıkımlar tarihi. En övündüğü etkinliği olan bilimi bile, sanki ilkel insanın ellerinde birbirine sürtülen iki çakmak taşından çıkan kıvılcım gibi, yalnızca çatışan iki kavram arasındaki sürtüşmenin bir ürünüdür; iyi ve kötü, doğru ve yanlış.*"

Dreamer, sıradan insanın hâlâ görsel eski bir aygıt kullandığını açıkladı. Eski türün insanları, bir gölge hareketi dışında dünyayı algılayamayan kurbağalar gibi, ancak zıtlıklar aracılığıyla, yani zıt unsurları birbirleriyle karşılaştırarak bilebilir. Onların mantığı çatışmacıdır. Dünya vizyonları hâlâ bir zıtlıklar oyununun temel sonucudur.

Dreamer, "*Yeni insanın belirleyici niteliği, karşıtlıkların asılsızlığının farkında olmasıdır*" dedi. "*Eski insanın karşıtlık saydıkları, aslında bir sopanın iki ucu gibi aynı gerçekliğin iki yüzüdür. İyi ve kötü, doğru ve yanlış, güzel ve çirkin, varoluşun birbirlerine karşıt biçimleri değil, gerçekliğin basamakları, değişik düzeyleridir. Görünür hasımlıkların ardında, onları kaynaştırabilecek ve yeniden üstün bir düzene götürebilecek uyumlaştırıcı bir kuvvet bulunur.*"

Dreamer'ın bana açıkladığı bu devrimci nitelik, insan merkezli bu olgu, bazı kişilerdeki, 'dünyanın dikey vizyonu' olarak adlandırılan yeni ve alt üst edici bir bilincin görünüşüydü. Düşüncelerim hızla dönmeye başladı. Muiscas'ın rüzgarının cilaladığı bambu tırabzana tutundum ve Dreamer'ın bu inanılmaz anlatısını yüreğime kazıdım.

"*Gerçeklik, bu ilk örneklere, yeni insanlığın bu şampiyonlarına, artık aldatıcı bir biçimde kutuplarla, karşıtlıklarla tanımlanmış ve tek yönlü değil, çeşitli düzeylerden oluşmuş biçimde görünür. Evren, onların yeni bilinçlerine kendisini artık karşıtlıklarla dilimlenmiş bir hâl yerine, çeşitli*

gerçeklik katmanları halinde gösterir. Bir şey sadece 'yanlış' veya 'doğru' değil, aynı anda hem 'hem yanlış, hem doğru', hem 'ne yanlış, ne doğru', hem de 'ne yanlış değil, ne de doğru değil'dir."

Anlamlarını kavramam çok uzun sürse de, sözlerini tam olarak yazdım. Sözlerini anlamama yardımcı olmak için, en klasik karşıtlıklardan biri olan iyi ile kötünün zıtlığı örneğini verdi. Genel geçer yatay dünya vizyonunun aksine, nesnel ve sürekli olarak özünde 'iyi' ya da 'kötü' olan hiçbir şey yoktur. "*Bugünün kötüsü, dünün aşılmayan iyisidir*" dedi. Bu arada, ben söylediklerini yazarken, hepsini doğru ve eksiksiz kaydettiğimden emin olmak istediği zamanlarda hep yaptığı gibi, beni denetledi. Biraz daha bekledikten sonra şunları söyledi: "*Bir insanın, yaşamında kötü diye gösterdiği şey, onun dünün iyisine olan düşkünlüğüdür. Dünün kusursuzluğu, yepyeni bir kusursuzluğa doğru yükselirken, üzerine basacağın bir binek taşından başka bir şey değildir.*"

Bazı inanç kırpıntılarımı bir arada tutma gayretiyle, "Fakat bunun en azından bir antitezi olduğunu, yani yaşamla ölümün kesinlikle birbirlerine zıt gerçeklikler olduklarını kabul etmek gerekir; iki gerçek karşıtlık" dedim.

Dreamer, "*Bu yatay insanın görüşüdür*" diye doğruladı. Ardından, sanki bir sırrı paylaşırcasına sesini alçaltıp bana yaklaşarak, "*Aslında ölüm yoktur. Bizler ebediyen yaşamak için yaratıldık!*" dedi. "*Bir insanın mutlak kudretinin en kesin kanıtı, olanaksız olanı gerçekleştirme gücüdür; ölüm. Bedeni yok edilemez. Yalnızca iradenin yokluğu; istemdışı bir irade, bilinçsiz bir mutlak kudret onu yok edebilir.*

Ölüm, ölümsüzlüğün arkadan görünüşüdür!"

Dinledim ve ürktüm. Dipsiz bir uçurumun kenarında asılı kalıp, kendimi ölümüne ve yeniden doğuşuna atlamak üzere olan korkmuş bir yaratık gibi hissettim.

Bundan böyle yaşantımın her anını doldurup yönlendirecek sözleri işte bu sırada söyledi.

"*Yeni insanlığın hücrelerinin her birini, tek tek eğitmemiz gerekiyor. Uyumlaştırma her insanda gerçekleştirilmelidir. Politikada olduğu gibi ekonomide de yeni bir önderler nesli, karar veren bir soylular kesimi, 'düşleme sanatını', yani inanıp yaratma sanatını bilen insanları yetiştirmek gerekiyor.*"

Dreamer kesin bir ifadeyle, "*Düşleyebilen insanlar madenlerine gereksinimimiz var*" dedi. Midemdeki kasılmadan, bu sözlerinin karşılaşmamızın bir kez daha ivme kazanacağını ilettiğini biliyordum. Ses tonu, sanki bana değil de bir tek sözüyle yürümeye hazır, görünmez bir orduya verilmiş kesin bir buyruğa benziyordu.

Dreamer, zamanı gelen büyük olaylara eşlik eden coşkusunu bana geçirip, "*Yeni okullara gereksinimimiz var*" dedi. "*Çözüm üretebilecek kişileri, aydınlık insanları, 'pragmatik düşleyenleri' yetiştirecek hazırlık okullarına gereksinimimiz var*"

Gelecekte, yeni üniversitenin inşaat sürecini görecek yıllarda, bu misyonu herkese duyurmak için verilecek konferanslarda ve tüm resmi dokümanlarda bunu hep yanımda taşıyacaktım. Ama bu ilk seferde bile, dinlediğimde, onun gizemli gücünden kesinlikle emindim. "Pragmatik düşleyenler"... Bu ifade, Dreamer'ın bir araya toplamamı istediği bu binlerce gençten, kendi sınırsız düşlerine aşık özel öğrencilerden oluşan göz kamaştırıcı ordunun en özlü ve güçlü tanımıydı. "Pragmatik düşleyenler"

Nice nice dakikalar boyunca bu iki sözcüğe takıldım; onları zihnimde birbirleriyle çatıştırdım ve onların görünürdeki hasımlıklarının ardında yatan işbirlikçiliklerinin tadını çıkarttım. Dreamer, "*...Onlar yeni bir kaçışın önderleri olacaklar; yeryüzü ölçeğindeki bir 'psikolojik kaçış'ın*" diye konuşmasını sürdürdü. "*Binlerce kişi, dünyanın, iç düşmanlıkları uyumlu kılabilme becerisinin üzerinde yükselecek dikey bir vizyonu için, kendi çatışmacı mantıklarının kölesi olmayı terk edecekler...*"

Sözlerini yazarken defterimi bambu tırabzana dayamıştım. Tefekkür Evi, Andların görkemli kayalıklarının eteklerinden kaçıp, uzaklara, sonsuzluğa doğru uzanan bu bitki okyanusunda, yitik bir tekne gibi duruyordu. "*Yalnızca düşleyebilen önderler, her türlü ideolojiden ve boş inanıştan arınmış kişiler,*" dedi, "*sıradan, zayıf, çabuk öfkelenen ve yobaz insanın psikolojik kıyısından insanlığı alıp, ilham kaynağı laik bir ruhsallığın ilkeleri olan, bütünleşmiş, yeni insanınkilere götürebilirler.*"

Burada konuşmasını noktaladı ve ben de bu fırsatı notlarımı yeniden düzenlemek için kullandım. Sayfanın üzerine eğilmiştim ve çocukken Ischia Adasında denize atlayışlarımdan sonra Castello Aragonese'nin sularının yeşil ve tehlikeli okşayışları gibi, bedenimin her santimetre karesinde artan basıncı hissediyordum. Yavaşça başımı kaldırdım. Dreamer, çok yaklaşmıştı; sadece birkaç santim ötemdeydi. İki siyah gezegenin yörüngesine giren bir meteor gibi, gözlerine esir düşmüştüm. Aramızdaki sessizlik iyice derinleşti. Dreamer bana yaklaşıyordu; hâlâ yaklaşıyordu. Bütün düşünceler durdu. sayısız Gotik mekanın gözlerimin önünden tekrar tekrar geçtiklerini görüyor ve kulaklarımda yüzlerce yıllık org müziklerini

işitiyordum. Dreamer'ın bundan böyle yaşamıma bir anlam verecek sözleri havada çınlarken, boğazımda engellenmesi elimde olmayan bir içleniş düğümlendi.

"*Bir Oluş Okulu kuracaksın;*" dedi, "*gerçekleştirecek bir düşü olanlar için bir üniversite. Bu kişiler orada, 'düş'ün var olan en gerçek şey olduğunu ve insanın gerçeklik diye nitelediği bu şeyin, kendi düşünün bir yansımasından başka şey olmadığını öğrenecekler.*"

Kendimi, ayaklarının altında açılan kapaktan içeri düşen hükümlüler gibi yitirdiğimi hissediyordum. Sınırlarımı keşfetmemi sağlayacak bir denemeye gerek duysaydım, Dreamer'ın sözleri buna yeter de artardı. Daha işe bile koyulmadan, bu görevin heybetinin altında eziliyordum. Böyle bir girişimin düşüncesiyle bile gözlerim karardı. "*Bir sorumluluk Okulu kuracaksın*" diye sözlerine devam etti. "*Mutluluğun ekonomi anlamına geldiğinin ve zenginliğin, rahatlığın, güzelliğin her insanın doğuştan gelen hakkı olduğunun öğretildiği eylem felsefelerinin bir Okulu. Sonu olmayan bir Okul kuracaksın. Benim nefesimi, benim adımlarımı izleyecek bir Tanrılar Okulu.*

Hiçbir saldırı seni korkutmasın. Yapacakların sana her yönden engellenmiş gibi görünecektir, ama aslında her zorluk ve düşman sonuçta senin en yakın müttefikin, bu yapının bütünleşik ve yerleri doldurulamaz parçaları haline gelecektir."

Dreamer sustu ve bekledi. İyi bir müzisyen gibi, kendimi ifade edebilmem için bana bir boşluk bırakıyordu. Bu yalnız düetimizde, artık benim kendi başıma bir şeyler tıngırdatmamın sırasıydı. Zaman geçiyordu ve ben hâlâ bu davetine yanıt vermekten kaçabilir miyim diye, anlamsız bir umutla ağırdan alıyordum. Fakat Dreamer'ın sessizliği daha da boğucu hâle geldi. Tasarısının muazzam boyutları karşısındaki yetersizliğimi ve bunun ne kadar uzağımda olduğunu haykırmak istedim. Biraz cesaretimi topladım, ama sesimi bir fısıltı düzeyinden daha yüksek çıkaramadan, "Bu bana bir felsefe okulu gibi görünüyor" dedim. Bu sözlerle bunu gerçekleştirmenin benim kapasitemin dışında olduğunu ima etmeye çalışmıştım.

Alışkın olduğum küçümseyici ifade tarzıyla, "*Yani?*" dedi. Şefkatli bir ironi taşıyan, eğlenceli bir tutumdaydı. "*Bir ekonomi okulu, bir felsefe okuludur! Bunu bilmen gerekir!*"

Sözlerinde, gülümsemesinde ve ses tonunda, işbirlikçilik kokan bir kıpırtı, masum bir muziplik vardı. Hafızamın sınırlarında mahsur kalıp bekleyen önemli bir şey vardı, ama bir türlü ele geçiremiyordum. Bu arada Dreamer, bana gözlerini kırpmadan bakıp biraz daha yaklaştı. Geçmiş, sanki bir zar yırtılmışçasına aniden anılardan kurtuldu. Zamanın kurdelesi çözüldü. Zihnimin sahnesinden çok eski resimler geçmeye başladı. Bana ahlaki değerlerle kavramların, ekonominin yüce motorları olduğunu keşfetmemde ve bunların sonlarının gelmesinin, dünyanın geniş bölgelerindeki az gelişmişlikle her kıtlığın esas kaynağı oldukları konulu araştırmamda

yardımcı olan sevgili hocam Giuseppe Palomba'nın yanında, bir kez daha Napoli Üniversitesinde okuduğum ve çalıştığım yıllarımı gördüm. Ayrıca Milano'daki Cattolica'da ve London Business School'da geçen yıllarım, birbirleri ardı sıra değil, bir görüntüler, yüzler, duygular, kokular ve ruh halleri patlaması biçiminde zihnimden geçti. Santa Lucia'da denizde görünen küp şeklindeki traverten kaya, Regent's Park'taki LBS'nin çimleri üzerine götürülmüştü. O yıllarki aşırı çalışmalarım, geçmişin bütün okullarını, öğretmenlerimi, sınıf arkadaşlarımı tek bir noktada birleştirdi; büyük salon, birinci sınıf takdir belgem. Giuseppe ve Carmela'nın duygulanışlarını, altın Tissot saati ve bana Colombia Üniversitesinin kapılarını açan Giordani Vakfı bursunun sevincini gördüm. Sonra bu görüntülerin kaleydoskopu, ortaya çıktığı hızla yok oldu; sahne değişti. Kendimi LBS'de dersler arasında bir teneffüste gördüm; gencecik bir delikanlıydım. Çimlere uzanmış, kampusun üzerindeki gökyüzünde bulutların oluşturdukları izleri seyrederken hayallere dalmıştım. Unutulmuş bir düş yavaşça yeniden biçimlenmeye başladı. Şu sınırları olmayan okul, Dreamer'ın bana bahsettiği üniversite, binaları Şanghay'dan Roma'ya, New York'tan Paris'e kadar tüm dünyaya açık olacak olan... Ve onda okuyan binlerce öğrencinin yüzü... Ben bunu çok önceden düşlemiştim. Dreamer'ın sesi beni böldü: '*Gözlerin açıkken kurduğun o 'düş'ü anımsayabiliyor musun? Şimdi onu gerçekleştirmenin zamanıdır! Ekonomideki dev isimlerin ders vermekten çok hoşlanacakları bir düşleyenler Okulu yaratmanın zamanıdır.*"

Sonraki yıllarda binlerce kez okuyacağım bu sözler, bana nüfuz ediyor, beni ele geçiriyor, beni seviyorlardı. Beni destekleyecekler ve bu serüven boyunca karşılaşacağım pek çok zor dönemde bana güç vereceklerdi.

Dreamer kesin bir ifadeyle, "*Bir insanda değerli ve gerçek olan hiçbir şey gözle görülmez*" dedi. "*Bu ekonomide de böyledir. Ekonominin eksenine dikey olan bir eksen, daha üstün bir düzenin düzlemi vardır; ekonomik olguların bağlı olduğu bir fikirler ve etik değerler dünyası.*" Günümüzde, sonuçta kanıksanmışlık ve ekonomik durgunluk olarak açığa çıkan az gelişmişlik koşullarının, hâlâ nasıl eskimiş bir etik değerler sistemine batmış bir ekonomiyle bağlantılı olduğunu görmemi sağladı. Bunlar, gelişmiş ekonomilerde meydana patolojik ve sosyal hastalıklar aracılığıyla çıkan bir problemin diğer yüzüydü.

"*Bundan dolayı, ekonomi ve iş dünyasında görünür biçimde yansıtılan olguların kaynağıyla motorunu, fikirlerin, ideolojik ve etik değerlerin, felsefe ve dilin görünmez dünyasında buluruz.*

...Sanayi piramitlerinin ötesinde; finans gökdelenlerinin ötesinde; bütün gördüklerinin ve dokunduklarının ötesinde; insanın fethettiği yararlı, güzel ve doğru olan her şeyin ötesinde, her kuruluşun ve her bilimsel başarının

kökeninde bir insanın düşü vardır. Tek bir kişinin. Tüm çabalarını kişiye ve onun yetiştirilmesine yönelt! Dikkatini verdiğin her şeyin merkezine onu koy! Kitle bir hayalettir; her şeyden ve her olaydan etkilenen bir düzenek. Ne inancı, ne kendi iradesi vardır, ne de bir şey yaratabilir. Aslında, bugüne kadar yarattığı hiçbir şey yoktur. Onun işlevi, varoluş nedeni, yıkmaktır. Birey ve kitle aynı gerçekliğin iki farklı yüzüdür; aynı motorun iki pistonu. Birey yaratır, kitle yıkar. Bunlardan hangisine ait olacağını sen seçeceksin. Birey tek gerçekliktir; dünyanın tuzudur."

Dreamer'a göre, tüm sınırlamalar yalnızca benliktedir. Yoksulluk ve savaş, çatışmacı mantığın ve kıtlık bilincinin yansımalarıdır. Bunlar, yeryüzünden ancak bireyden sökülüp atıldıkları zaman kalkacaktır.

"*Fertler için bir Okul kur; sınırları olmayan bir Okul. Dünyanın her tarafından düşleyenleri, milliyet, renk, inanç ve servet farkı gözetmeksizin bir araya getir. En önemli konusu, kişinin kendisi üzerinde çalışması ve kendisini yüreğinde sevmesinin en somut sonucu olan yapma ve rol oynama becerisi olan bir Okul.*"

Sözleri hızla aktı; onları yazmakta zorlandım. Dreamer konuşmuyor, dikte ettiriyordu. Bunun farkına vardığımda, içimde bir yara açıldığını hissettim. Kendimi küçük düşmüş hissediyordum. Bana bir yazman gibi davranıyordu. Biraz gücenme hissi ve aptalca, sessiz bir şikayetin mırıltısı, ben bir şey yapamadan, benliğimin cürufu arasından yüzeye çıktılar. 'O'na yetişmek için aşırı çaba harcamam gerekiyordu, ama o bunu önemsemiyordu bile; en çok buna kızıyordum. Bilerek böyle davrandığını sanıyordum.

Dreamer, korkunç bir sesle, "*Kes bunları ve yaz!!!*" diye bağırdı. Düşüncelerimin akışını ve içine yuvarlandığım durumların silsilesini derhal kesmişti. Bereket versin ki, Dreamer'ın bu haykırışı, beni bayırın tam kenarında yakalamıştı, çünkü az daha Styks ırmağının şikayet etme, suçlama, kendime acıma sularına kaymak üzereydim. "*Yaz!!!*" diye tekrarladı. Sesi bağrışlarından daha dehşet verici bir ıslık haline gelmişti. "*Bu kitap ebedidir! Bir gün, yaşamının yalnızca benimle karşılaştığın için bir anlamı olduğunu bileceksin. Bu dünyaya tek geliş nedenin, sözlerimi yazmaktır.*"

Dreamer'ın bu müdahalesi beni kurtaracak güce sahipti. Bir anda kendimi, karayelin süpürdüğü bir yaz göğü gibi pırıl pırıl ve kaygısız hissettim. Hep olduğu gibi, Dreamer'ın azarları şifa vericiydiler; onların safrayı bertaraf edecek, oluştan her türlü kirliliği silip süpürecek güçleri vardı.

Bu arada normal bir sesle konuşmasına tekrar başlamıştı.

"*İlk eğitim sisteminin okullarıyla üniversiteleri de düşlemeyi öğretir*" dedi ve kısa bir ara verdi. Sonra buruk bir ironiyle, şunları ekledi: "*Fakat onların yansıttıkları düş, kıtlık; öğrettikleriyse, bağımlılık, şüphe, korku ve*

sınırlamadır. Bilgelik sandıkları maskelerinin ardında, sürekli bir mağlubiyet ezgisi ve ıstırap gizlidir."

3 Düşün Düşü

Konuşması sürdü; ben ise bu süre boyunca yalnızca birkaç kısa açıklamasını istemek için sözlerini kesmiştim. Olağanüstü bir yapının köşe taşları olan paha biçilmez fikirler, gözlerimin önünde sanki bir mozaikte işlenircesine birleşerek, dünya boyutlarında bir vizyonu oluşturuyorlardı.

Ezelden beri oluş okullarının var olduklarını, ama varlıklarını gizliden gizliye sürdürdüklerini anlattı. Politik ortamlarla tarihi devirler, onların kendilerini göstermelerine neredeyse hiç izin vermedi. Anlattıkları içinde özellikle, Notre Dame'ın yapılışının ve bu dünya harikasının meydana getiriliş 'bahane'sinin ardında gizlenen gerçek misyonunun öyküsü beni büyülemişti. Hepsi de aynı olağanüstü Okulun öğrencileri olan mimarlardan, sanatçılarla heykeltıraşlardan, ustalardan ve hatta inşaatta çalışan işçilerden bahsederken ağzından çıkan her sözcüğü büyük bir dikkatle dinliyordum. Bütünlük yolunun yolcuları, kendi bölünmezliklerinin araştırmacıları, öğrencileri olan insanların gerçekleştirdikleri bu girişimi gözlerimin önünde canlandırmaya çalıştım. Dreamer kısaca, "*O inşaattaki her ayrıntı, her taş, Okulu anlatır ve onun yasalarını sergiler*" diye açıkladı. Notre Dame'ın ve tüm çağların şaheserlerinin, sonsuzluğun somutlaşması olduğunun ayırdına vardım. Onlar, ölümsüz Okullarca yapılan 'gerçek' işler bakımından, bir buzdağının yalnızca suyun üzerinde görünen kısmıydılar.

Bu görüntü, bir *zoom* objektifin birbirinin peşi sıra gelen klikleri gibi gitgide ilerleyerek genişledi ve Dreamer'ın bana verdiği bu görevin, çok daha muazzam bir projenin sadece bir çivisi olduğunu anladım. Dünyanın geleneksel eğitim sistemini temellerinden söküp yıkacak bir üniversitenin yaratılması, inanılmaz büyüklükteki muazzam bir tasarımın sadece bir kırıntısıydı. Öyleyse, Dreamer'ın *kendi* 'düşü' neydi, bunu hayal bile edemiyordum. Acaba ne olabilirdi? Hayal gücüm sınırlarına dayanıp Keruv'un dönen kılıcına gelemeden kaldı. Düşlüyorum, öyleyse varım... Eğer düş, 'O'nun öğrettiği gibi bizi ölçüyorsa; eğer hiç kimse kendisinden daha büyük bir düşü besleyemezse, Dreamer kimdi? 'Yeryüzünü, vizyonunu alt üst ederek bir uçtan bir uca cayır cayır yakacak bir devrimi tutuşturmak ve 'dikey' insanın haberini duyurmak' 'O'nun yolculuğunda ancak bir adımsa, bu varlık kimdir? Onun 'düşü' nedir?

Sorumu netleştirmeden, 'Nedir?' diye sordum.

Dreamer, sonu gelmeyen bir süre bekledi. Kulağımın dibinde fısıltıyla konuşmaya başladığında hâlâ soluğumu tutuyordum. "'*Düşün düşü' ölümü*

yeniyor; ama öncelikle onu mümkün kılan şeyi, yani ölümün yenilmez olduğu fikrini."

Bu sözlerde, tenimde bir ürperti hissettim; bir esrime. Bu düş, binlerce yıllık sınırlarımı alaşağı edip beni insanların hayallerinde bile gitmeye asla cesaret edemeyecekleri yerlere sürdü. Bunun yalnızca duyuruluşuna bile dayanabilmek için, Dreamer'ın Okulunda geçirdiğim hazırlık yıllarına dönmem ve tüm becerilerimi sonuna dek kullanmam gerekmişti.

4 Seyyar Cennet

Bu sırada Dreamer durumunu korudu; bana öylesine yakındı ki, nefes alışını bile işitiyordum. Birdenbire etrafımdaki havayı koklamaya başladığını gördüm. Başta bunu ölçülü biçimde yapıyordu, ama sonra giderek daha hoyratça yapmaya başladı. Bu davranışını, ben apaçık olanı sonunda görmezden gelemeyinceye dek sürdürdü: Dreamer, beni kokluyordu. Yüzünde, sanki bendeki mide bulandırıcı kokunun kaynağını keşfetmiş gibi bir tiksinti ifadesini görünce, utançtan kulaklarıma dek kızardım. Utançtan ölüyordum. Nihayet, bu ifadesinin yerine yüzünü hınzırca bir gülümseme kapladığında, benimle dalga geçtiğini anlayabilmiştim. Bu, 'O'nun eğitici buluşlarından biriydi. Bu oluştaki kötü koku pantomimi, benim hâlâ nasıl kabul edilemeyecek bir kolaylıkla olumsuz düşüncelerle duyguların ağına düşebildiğimi göstermişti. Ustaca verdiği, cennet hakkında konuştuğumuz bu dersinde, benim taşınabilir bir cennet yaratmaya ve beslemeye karşı çıkan eğilimimi vurguladı. Kim bilir insan, daha ne kadar süre alıngan, öfkeli ve kavgacı olarak kalacak, daha ne kadar süre gelecek nesillere bu kırılganlığıyla incinebilirliğinin tohumlarını ekip aktaracaktı. Bu düşünceler beni rahatsız etmişti. Dreamer çoktan ilerlemişti. Büyük bir gayretle bu safrayı fırlatıp attım ve bu ışık denizinde bizi ayıran, aramızdaki mesafeyi devasa kürek darbeleriyle kapatıp ona yetişmeyi başarabildim.

İlginç bir biçimde, "*Yaşam düşlediğin gibidir. Ne düşlersek hep onunla karşılaşırız. Düşlediğimiz bir şeyle karşılaşmak kaçınılmazdır*" dedi. "*Yaşam, kendilerinde taşınabilir bir cennet kuran ve onu sürekli besleyen kişiler için zaten bir yeryüzü cennetidir.*"

Uzun bir ara verdi, sonra kararlı bir tutumla bu karşılaşmamızın en aydınlatıcı kısmını ele aldı. "*Yoksulluktan, suçluluktan ve bitmez tükenmez çatışmalardan mustarip insanlık, ancak tek tek iyileştirilebilir. Bu, her insanda inanışlarının tamamen alt üst edilmesi ve iradenin, ışığın ona aktarılıp yayılmasıyla ayrı ayrı gerçekleştirilmesi gereken simyasal bir dönüşümdür. Yalnızca kişisel bir eğitim bunu başarabilir.*"

Böylesine bir girişimin, uygarlığımızın, modern çağın en önemli fetihlerinden biri saydığı kitlelerin eğitimiyle gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığını ısrarla vurguladı.

"*Kendini her ferdin eşsizliğini keşfetmeye adamış bir özgür insanlar Okulu, bir sorumluluk Okulu asla kitleler için olamaz. Kitle eğitimi, açıkçası bir çelişkidir; bu eğer kitle için ise, eğitim değildir, eğer eğitim ise, kitle için değildir.*

Okulu, gerçek, samimi bir 'düş'ü olan herkese erişilebilir kıl. Okula giriş pasaportu, kişinin bütün gücüyle kendi 'düş'üne inanmasıdır."

5 En Büyük Ekonomik Gerçek

Quimbaya ve Muisca'nın altın renkli güneşi, ötedeki Cordilleras'ın yeşil ve yuvarlak tepelerinde, bir çocuğun çizdiği bir resim gibi yükseliyordu. Dreamer'ın sesi, tanrıların bu kutlu mekanında, sakin sakin ve ağırbaşlılıkla akıyordu.

Bir cenaze evindeki konuşmaların ciddiyetiyle bana, "*Sonsuz ilkelerin üstünde yükselen bir Okul yarat*" diye buyurdu. "*Kitapvari olmayan gerçek ve canlı bir Okul yarat. Öğretisinin merkezinde düşleme sanatı olsun.*"

Artık ayrılmak üzereydi. Bir şeyler yitiriyormuşum gibi bir duyguyla hüzünlendim. Bu girişim bana hâlâ çok büyük, boyumu aşkın görünmeye devam ediyordu. Avutulamayacak, çaresiz ve sessiz bir ağlayışın yükselip boğazımda düğümlendiğini hissettim. Bana bu görevi vererek, en çok sevdiğim şeyin ne olduğunu açıklıyordu. Bencillikle geçen bir yaşantıdan sonra gerçekten çok özel bir şeyi başarabileceğimi gösteriyordu; bir düşleyenler okulu.

Dreamer, Odysseus'un serüveninin, Dante'nin yolculuğunun, Jason'un keşif seferinin ve her çağdaki kahramanların zorlu girişimlerinin bir dönüşüm okulunun açtığı yollar olduklarını açıkladı. Odysseus, ilkelerini sıkıca korumak uğruna, kendisini Okulun halatıyla geminin direğine bağladı. Dante, Cehennemden Virgil'i izleyip 'kendisini alt üst ederek' çıktı. Bu bile, Okulun bir eylemiydi. "*Kendi bütünlüklerini fethetmek, her insanın içinde taşıdığı ıstıraptan, korkudan ve endişeden kendilerini kurtarmak isteyen kararlı kişileri yetiştirmemiz gerek. İnsanoğlunun tek umudu budur.*"

Dreamer, yakın bir gelecekte, en büyük şirketlerden en küçük işyerlerine dek bütün kuruluşların birer oluş okulu, bir bütünlük okulu haline geleceklerini bildirdi. Onlarda insanlar, oluştaki her çürümeyi, her gölgeyi ve her bölünmeyi yok edip sürekli kendilerini aşmayı öğreneceklerdi. Bu şirketlerin orglarında, onları meydana çıkartan bu diyapazon vuruşunun

yeniden çınlaması, bütün hücrelerini eş perdede titreştirerek birleştirecek bu notanın yeniden duyulması gerekiyordu.

Dreamer, kahince bir söylemle, "*Binlerce öğrenci görüyorum*" dedi. Bu sırada, yavaş yavaş yaptığı, geniş bir kol hareketiyle bana Tefekkür Evinin tüm etrafını kaplayan yemyeşil alanı, uçsuz bucaksız ayçiçeği tarlasını ve ortadaki küçük gölü gösterdi. "*Onlar, geleceğin ekonomideki dev isimleri, dünya çapındaki iletişimcileri olacaklar. Onların zenginlik yaratma yetileri, sadece bir iç özgürlük durumunun sonucu olacaktır.*"

Tüm iyi niyetlerimi çoktan kuşatma altına alan şüpheler ordusunun baskısını ve endişelerimi başka nasıl boşaltabileceğimi bilemediğim için, "Fakat böyle bir girişim çok uzun zaman alacaktır" diye itiraz ettim. Dreamer beni uçmaya çağırıyor ve her zaman olduğu gibi itirazlarımla karşılaşıyordu. "*İnsan artık hazır!*" dedi. Bu sözleri, 'düş'ün motorlarını kükretti ve sözlerimin bayağılığını tek hamlede silip götürdü. "*İnsanda akıl ve sevgi çoktan beri var.*" Bundan böyle, bu sözleri unutmamın imkanı yoktu.

Bugün, bunların her öğrencimde gerçekleştiklerini görüyorum. Gençlerin gerçek bilgilerini, 'kanatlı varlıklar' olan asıl doğalarını ve gerçek varlıklarını ortaya çıkartmaları için onlara üstteki tabakayı bir parça nasıl kazıyacaklarını göstermekten başka öğretilecek hiçbir şey olmadığını biliyorum.

Dışarıdan verilen öğretiler sadece bir bahane, bir kılıftır. Bir Okulun esas görevi, eski eğitim sisteminin ürünleri olan ve kişide çocukluktan beri üst üste yığılıp biriken her türlü şüphe, korku, ikiyüzlülük, ön yargı, kısıtlama ve ödünleri yok etmektir. Göründüğü kadarıyla, bu eski eğitimin tek niyeti, yalnızca var olan en gerçek şeyi, yani 'düş'ü bastırmaktır. Gerçek bir okul, öğrencilerine hiçbir şey vermeye kalkışmaz; oluşta zaten sahip olunanlara hiçbir şey ekleyemeyeceğini bilir. Yalnızca onu aydınlığa taşıması gerekir. Bu, akla engel olan her şeyi ortadan kaldırma çalışmasıdır. Gerçek eğitim, kendi eşsizliğini, kendi özgünlüğünü ve 'düş'ü 'anımsamak'tır.

"*Ekonomi bir düşünüş biçimidir.*" Dreamer, sadece gerçekten canlı olan kişilerin zenginlik yaratabileceklerini belirtti.

"*Maddi zenginlik yalnızca gerçek zenginliğin bir eğretilemesi, bütünlük, yüksek anlama düzeyi ve iç dirlik durumunun kesin doğrulamasıdır.*"

Ancak bu ilkeler üzerine oturan bir Okul, gerek dünyanın bütün bölgelerindeki yoksulluğu yok edecek, gerek tüm ülkelerle bir zamanların görkemli uygarlıklarını kıtlığın ve az gelişmişliğin içine sokmuş olan bilgisizlik katmanlarını oluştan kaldıracak yeterlikteki ekonomistleri yetiştirebilecektir.

Bana Kolombiya'nın fevkalade doğal kaynaklarını anlattı; muazzam gümüş madenlerini ve zümrüt yataklarını; uçsuz bucaksız ormanlarını ve sınırsız yaylalarını; devasa kahve ve tütün ekim alanlarını.

"*Fakat bütün bunlara rağmen, Kolombiya dünyadaki en yoksul ülkelerden biridir*" dedi. "*Bu ülkede oluş, sahip olduklarını elinde tutamayacağı düzeylere indirgenmiştir. Bu durum, birdenbire kendisini, bulunduğu sorumluluk düzeyinden çok daha büyük bir servete konmuş buluveren bir insanınkine benzemektedir.*"

Ayrıca Dreamer, ekonomik bakımdan en gelişmiş ülkelerin genellikle hiç doğal kaynakları olmamasına rağmen, bir fikir, kültür, tarih ve sanat sermayesine sahip olduklarının farkına varmamı sağladı.

"*Ekonomi bir oluş durumudur*" dedikten sonra bu yasanın önemini hissettirmek için bir süre suskun kaldı. "*Bir ülkenin ekonomisi, yani maddi bakımdan ulaştığı dirlik düzeyi, o toplumun düşünüş ve hissediş biçiminin yansımasıdır. Değerler sistemi ve düşüncelerin niteliği, sebep; ekonomi ise sonuçtur.*

Nitelik niceliği yaratır, nicelik niteliği değil."

Dreamer, "*Düş eksildiği, değerler tüketildiği zaman, zenginlik de eksilir*" diye ileri sürdükten sonra, ülkelerini düşe bağlayabilecek, onun köklerini besleyebilecek sorumlu insanları eğitmenin gerekliliğini belirtti. Bütün bir uygarlığın yaşamı, doğrudan bu insanların varlığına bağlıdır. Bu kişilerin vizyonlarının genişliği, hiçbir kısıtlama olmaksızın ekonomik evrende yansıtılıp sınırlarının genişlemesini sağlar. Bu kişiler yoksa, ilerleme asla mümkün olmaz. Tutkuyla yürütülen projelerin karşısına çıkıp onları dağıtan başlıca engel, mali veya doğal kaynakların yokluğu değil, bu parlak fikri benimseyebilecek, tüm güçleriyle ona inanabilecek ve iç sorumluluklarını taşıyabilecek insanların bulunmamasıdır.

"*Okul kendi kökeninde, şimdiye dek ekonomi dünyasında asla ifade edilmemiş bir gerçeğe dayanacaktır: Visibilia ex Invisibilibus. Ekonomik zenginlik, bir kuruluşun ve bir ülkenin görünmeyeninin yansımasından başka bir şey değildir. Dirlik yürekten gelir. Her iyileşmede olduğu gibi, bu süreç de içten dışa doğru ilerler.*"

6 Sahip Olmak, 'Olmak'tır

"*Sahip olmak ve Olmak aynı gerçekliktir, ama varoluşun farklı düzlemlerinde bulunurlar. Sahip olmak, olmaktır.*" Dreamer'ın düşüncesine göre, sahip olunanlar zaman ve uzamda meydana kendisini seren oluş düzeyidir. Dünyanın sıradan algılanışında gerçekleşecek muazzam bir devrime kapı açan bu keşif, düşünüş kalıplarına gelen, tüm uygarlığın

yolunu değiştirecek güçteki şoklardan biridir. Dreamer, olağanüstü bir olguya dikkatimi çekerek, insanlık tarihindeki her dönemsel geçişin öncesinde daima ideolojilerin, bir kişiden başlayan ve sonra kitlelere geçen bir düşünce devrimiyle alt üst edildiğini söyledi.

İnsanı evrenin merkezinden alıp sınırlarına götürerek modern çağa açan Güneş merkezli düşünüş, Orta Çağ düşünce sisteminin tüm köşe taşlarını yerlerinden oynattı. Bir işte çalışmaya bakışın kökünden değiştirilip, bir cezalandırma yöntemi olmaktan çıkarılarak, insanın gelişiminin aracı kabul edilişi, Sanayi Devriminin ve akılcı Kapitalizmin psikolojik koşullarını oluşturdu.

Dreamer, "*Bugün yeni bir devrimin önündeyiz. Sahip olmanın ve Oluşun aynı gerçekliğin iki yüzü oldukları fikri üzerinde yükselen bir psikolojik devrim*" dedi. "*Gördüğümüz ve dokunduğumuz her şey, tüm algıladıklarımız, yani 'gerçeklik' diye nitelendirdiğimiz her şey, aslında duyularımızın görmediği bir dünyanın, varoluşumuzun düzlemine dikey çıkan fikirler ve değerler dünyasının yansımalarından başka bir şey değildir; oluş dünyası.*"

Oluş, sahip olmanın karşısında olmayıp onunla üst üste çakışır ve sebeptir. Bu olgu, doğal kaynaklar açısından en zengin olan ülkelerin neden aynı zamanda genellikle en yoksul ülkeler olduklarını ve bir insanın zenginleşmesinin, oluştaki bir yükselişe karşılık gelmiyorsa, yazgısından kurtuluşu için neden yeterli bir koşul olmadığını açıklıyor. Aslında, bir devre düzenleyicinin varlığını belirlemek mümkündür; sahip olunanları kaçınılmaz olarak oluştaki düzeyine geri götüren bir tür *homeostasis*, yani iç denge düzeneği. Bir olay veya bir dış koşul, hazır olmayan bir kişinin geçici olarak lehine gelişse bile, oluş düzeyini aşıyorsa, o kişi eski yoksulluğuna döndürülür. Bu saptama ülkeler için de geçerlidir. Üçüncü Dünya Ülkelerine yönelik uluslararası yardım programlarının iflas edişlerinden yarım yüzyılı aşkın bir süre sonra, oluşta hazır olmayan, kendi görünmeyeninde, kendi fikir (etik, estetik, dini, felsefi, bilimsel) zenginliğinde ve kendi değerler sisteminde yeterli dirlik düzeyine henüz erişemeyen bir ülkeye dışarıdan yardım etmenin olanaksız olduğunu, acemi ekonomistlerin bile bugüne dek çoktan anlamış olması gerekirdi. Bu ülkelerin birçoğunda yaşam koşullarını yükseltmek için, eski bilgeliklerine, kendi kökenlerinin özüne dönmeleri ve sahip oldukları en eski değerler sistemini yeniden yeşertmeye başlamaları yeterli gelecektir.

'Sahip olmak, olmaktır' gerçeğini kavrayış, insanın en eski ön yargılarını silmekte ve kavramsal modellerini kökünden değiştirmektedir. 'Yapma'ya ve oluşa müsaade eden 'sahip olma' değil, yapmaya ve ardından sahip olmaya müsaade eden oluştur. Bu toplu ipnoz biçimini aşmak, dünyanın yatay bir vizyonunu arkada bırakıp dikey bir düşünüşe erişmek demektir: Gerçeklikte katmanlar ve benlikte sonsuz düzeyler vardır. 'Sahip olmak,

olmaktır', hangi düzende veya karmaşıklıkta olursa olsun, insanın ve organizasyonel sistemlerin yaşamlarına ilişkin en karışık ve hayati hususları anlamanın anahtarı olduğu gibi, onların yazgılarının farklılığının açıklamasıdır.

İnsanlık tarihi, hiç ara vermeksizin hep daha fazlasını yapmak ve daha fazlasına sahip olmak için sürdürülen bir arayıştır. Hayvansal bir nostaljinin yankısı olan, asla yatışmamış yağmacı içgüdülerle yönlendirilen, sahip olma tutkusuyla ipnotize olmuş toplumlarda uygarlığın yükselmesi, daima üretim, iletişim, yolculuk ve hatta yok etme kabiliyetlerinin geliştiği dönemlerle çakışmıştır. Sebepler dünyasının, fikirlerin görünmeyen boyutu tarihin bu yatay düzlemine dikey konumda uzanır.

Görünürdeki her fetih, insanlığın yapma ve sahip olma yeteneklerindeki her yükseliş, daima oluştaki bir fethin ardı sıra gelmiştir. Bilimsel ve teknolojik ilerlemeler zaman içinde, insanın kendisini bilmede ve bilinçte eriştiği düzeyi izlemiştir. Bilim ve bilinç, birlikte uygun adımla yürürler.

İster bir kişide veya bir kuruluşta olsun, ister bir ülkede veya bir uygarlıkta, bilme, yapma ve sahip olma yetisi, o kişi, kuruluş, ülke veya uygarlığın ulaştığı oluş düzeyine bağlıdır. Dreamer bu mütalaalarını sade ve güçlü bir yazıtsal özlü deyişle bağladı. *Ne denli fazlaysan, o denli bilir, yapar ve sahip olursun.* Yapmak ve sahip olmak, bir gölgenin onu yansıtan nesnenin boyutlarıyla şekline bağlı olması gibi, doğrudan oluşa bağlıdır.

Dreamer, bir kişi veya bir organizasyon gözlendiğinde nelere sahip olduğunun boyutunu herkesin algılayabileceğini, ama çok az kişinin, zorlukla da olsa onun ne yaptığını görebileceğini anlattı. Oluş boyutu, yani fikirlerin, değerlerin, 'düş'ün genişliği ve derinliği, görünmeyende kalır.

Oluşla sahip olmak arasındaki mükemmel dengeyi insanın görmesini engelleyen, bir sis perdesi gibi araya giren ve insanı yanılgıya düşürerek onları ayrıymış gibi gösteren şey, zaman etkenidir. Bir insan ömrünü veya bir uygarlığın yüzyıllarını kapsayan zamanı mucizevi bir şekilde sıkıştırabilmemiz mümkün olsaydı, oluşla sahip olmanın üst üste mükemmel çakışmasını görebilecektik. Onlar, farklı varoluş düzeylerindeki özdeş, aynı gerçekliktir. Oluş, maddeleşip sahip olmak, sahip olmak da incelip oluş olur.

Oluşla 'sahip olma'nın özdeşliklerinin keşfi, aynı zamanda ekonomik düşünceye de damgasını derin bir biçimde vurur. Sahip olmak, dolayısıyla zenginlik üretmek, oluşa boyun eğiyorsa, temel oluş kavramları, oluş durumları ve insanın tüm uygulamalı çalışmalarıyla öz gözlemlemeleri, kabul edilir bilimsel araştırma, ayrıca etik, inanç sistemleri, ahlaki değerler konularının ve hepsinden önemlisi 'düş'ün kavratılmasının arasındaki yerini haklı olarak almalıdır.

"Bir insanın vizyonu genişledikçe, ekonomisi de zenginleşir. Bu olgu, bir kuruluş, bir ülke ve bir uygarlık için aynen geçerlidir."

7 Üniversite, 'Birliğe Doğru' Anlamına Gelir

Dreamer, üniversite sözcüğünün 'birliğe doğru' anlamına geldiğini söyledi. Bu sözcüğün etimolojisinde, bu kurumların doğası hakkında, şimdiye dek ne bir toplantıda, ne de bir kitapta ortaya konmuş paha biçilmez bazı bilgileri keşfettim. "*Üniversitenin görevi adında yazılıdır: İnsanın bütünleşme çalışmasını ilerletmek, yani oluşun birliğine doğru yolculuğunda yol göstermek.*"

Dreamer'ın vizyonuna göre, geleceğin üniversiteleri, sinagogların, manastırların ve dergahların yüzyıllardır üstlendikleri, ama varoluştan dehşete düşen sorumsuz insanların sığınakları haline gelmeleri yüzünden bir türlü tamamlayamadıkları görevi, laik bir yaklaşımla sürdürmekle görevli olacaklardır.

Birçok üniversite ortadan kalkacaktır. Geriye kalacak birkaç üniversite, uygarlığımızın karşılaştığı zorlukları yeni duyularla, yani sezgi, irade ve 'düş'le çözebilecek kapasitedeki yeni önderleri, düşleyenler, laik keşişler, mükemmel ve yıkılmaz savaşçılar olarak yetiştirmekle görevli olacaklardır. Görünüşte paradoksal niteliklerle 'dengelenmiş' olan bir insanı, yani kendisinde kurnazlıkla masumiyeti, mantıkla sezgiyi, finansal güçle sevgiyi uyum içine sokabilen bir insanı eğitme projesi binlerce yıl eskiye dayanır.

Üniversite, dünyayı yorumlamaya, insanın gerçek durumunu meydana serip, olası gelişiminin yolunu göstermeye yeterli bir temel fikirler sistemini önermek zorundadır.

Üniversite, yeni bir insanlığın hücrelerini, gücünü 'düş' ilkelerinden alan bireyleri, yani dünyada evrensel politikanın ve ekonominin sorumlusu olma düşünü besleyip büyütebilecek düşleyenleri, pragmatik ütopyacıları ve aydınlık insanları yetiştirmelidir.

Herkes için eşit biçimde dışarıdan empoze edilen kitapvari bilgi, özün boğulmasıdır. Bu yanlış ve yanıltıcıdır. 'Gerçek' bilgi, zaten her bireyin yüreğindedir. Bilmek, anımsamaktır. Bilmek, 'dikey hafıza'ya giden dönüş yolculuğudur. Dreamer'a göre, ikinci eğitim, geleneksel olandan binlerce ışık yılı uzaktadır. Onun görevi öğrencilere bilgi eklemek değil, onların zaten önceden beri onların olan eşsizliklerini, özgünlüklerini ve masumluklarını 'anımsatmak'tır.

Dreamer, sanki bir yemin vermemi istercesine ciddi bir ses tonuyla, "*Hiçbir kuruma bel bağlama*" diye öğütte bulundu. "*Hiçbir şirketten, kamu kuruluşundan veya sosyal yardım vakfından para alma ve ne türde olursa*

olsun ayrıcalıklar isteme. Geleneksel üniversite sistemi sadece eskimiş değil, bağımlı olduğu için son derece kırılgan, hassas ve etki altında kalmaya elverişlidir.

İşte bundan dolayı, sen bir isyankarın, bir devrimcinin ruhuyla yepyeni bir yol açmalısın. Mevcut egemen güçler, gerçek eğitimi yıkıcı bir faaliyet olarak göreceklerdir. Bu nedenle, geleneğin otoritesini kabul etmemeli ve mevcut herhangi bir eğitim kavramına sarılmamalısın.

Kuracağın üniversite eğitim dünyasında öyle bir devrim yapacak ki, eski inanışlarla zihinsel kalıplar ve bunlarla birlikte eskimiş okullarla kurumlar ebediyen yok olacaktır. Yalnızca toptan bir değişime hazır olanlar, bu devrimi kabul edebilecek olanlar yaşayabilecektir.

Bütünlüğüne dikkat et! Hiç kimsenin veya hiçbir şeyin ona zarar vermesine izin verme. Dokunulmamış kal!

Başarı, bütünlüğün doğal bir sonucudur."

Tam bu sırada, 'yayılmış üniversite' terimiyle ifade edilebilecek sıradışı bir fikri örneklerle anlattı; Okulun başarısında ve eğitim modelinin dünyanın akademik ortamınca kabul edilmesinde çok önemli bir paya sahip olacak organizasyonel yapı. Geleceğin savaşları, dev savaş gemileri kullanarak değil, hareket kabiliyetleri yüksek küçük teknelerden oluşan filolarla kazanılacaktı. Bu kavram, öğrencileri küçük çaplı üniversite birimlerine kabul ederek her birine tek tek dikkat göstermeye izin vermekle kalmayıp, aynı anda hem büyük, hem de küçük olan bir kurumun ideal ve paradoksal koşullarını da yaratacaktı. Kendilerine, kendi 'düş'lerine inanan ve bunu ancak bir 'oluş okulu'nun bünyesinde gerçekleştirebileceklerini bilen az sayıdaki öğrenciyi kabul edip yetiştirecek olan yeni Üniversite, dünya ölçeğinde yayılmış olacak, ama dünyanın başkentlerinde çeşitli binalara veya kampuslara dağılmış biçimde organize edilecekti.

Dreamer'ın geleceğin bir üniversitesinin modelini belirten ilkelerinden esinlenen ve sınırları olmayan bir üniversitenin gelişinin müjdesini veren bu yeni Okul, artık Aristotelesçi olmayan, salt herhangi bir bölgede kökleşmeyen, sabit bir ders programına, bir milliyete, bir dile veya bir şehre bağlanmayan, ama her kıtada birbirleriyle aynı felsefeyle sıkıca birleşmiş birçok yüksek okuldan oluşacaktı.

Dreamer, "*Yunan şehirlerinde, duvarları bir hatibin sesinin rahatça ulaşabileceği yükseklikte ve alanı bu karşılıklı konuşmayı izleyecek halkı alabilecek genişlikte yaptıkları gibi, bu şekilde kuracağın üniversite birimleri, bünyesinde olmak isteyenlerin emellerini, yani 'düş'ü bilebilmeye izin verecek boyutlarda olmalıdırlar*" dedi.

8 Okulun Doğuşu

Tefekkür Evinde Dreamer'la karşılaştığım ve yetkilendirildiğim günden beri bir yıldan biraz fazla geçti. O zamandan beri kendimi bütünüyle projeye verdim. Üniversite doğdu ve ilk birimi Londra'nın merkezinde, Belgravia'da açıldı. İlk öğrenciler kaydolup ilk akademik yılı keyifle tamamladılar. Okul, bir yandan kuruluşunu sürdürürken, bir yandan da her gün şaşılacak bir biçimde büyüyordu. Gelişim sürecinde sıradan bağlantılarla, zaman ve uzam sınırlamalarından kaçmış görünmesine rağmen, aslında onlara hiç kulak asmamıştı. Akademik formülü, geleceğin yapı taşlarını taşıyordu. Harikulade bir biçimde, bünyesinde İngilizlerin enternasyonalizmi ve katı Amerikan pragmatizmiyle hem İtalyanların stili ve kültürünü, hem de Klasik Uygarlığın binlerce yıllık mükemmellik ve güzellik arayışlarını kaynaştırdı. Öğrencilerin daha ilk yıldan itibaren girdikleri yoğun bir uygulamalı deneyim kazandırma programı, yani staj, onların dünyanın en büyük kuruluşlarında çok genç yaşlarda çalışabilmelerini sağlıyordu. Öğrenciler, Okulun felsefesiyle güç kazanarak, yıkılmaz ve yenilmez olduklarını, Tanrılar Okulundan bin yıl önce geçen öğrenciler olan Lupelius'un savaşçı keşişleri gibi kendi kendilerini hakkıyla sınayıp görüyorlardı. Okulun Dreamer'ın felsefesiyle yoğrulan nitelikleri, onlara uçuşta olan bir uzay gemisinin bedenini ve Antik Çağların en saygın okullarının eski yüreğini veriyordu. Bunlar, Klasik Yunanistan'ın kahramanlarıyla savaşçılarını tavlayıp şekillendiren ocaklardakiyle aynı niteliklerdi."

Dreamer beni, içerdiği çağ dışı kavramlarıyla yanlış bilgilerin boşluğunu gizlemesi günbegün daha zorlaşan lüzumsuz şeylere sanki bir as kürkü gibi sarınmış, eskimiş, tozlanmış üniversite dünyasının içinden geçen bir uzay aracının komutasına atamıştı. Okulun, hem İngiliz, hem uluslararası ve – özellikle Roma'da ilk kampusu açtıktan sonra– hem de İtalyan akademik sahnesinde görünmesi, Plutakhos'un eğitim üstüne görüşlerini kapsayan kitapçığının keşfiyle karşılaştırılabilir. Yitip yok olmuş sayılan bu eserin Latince'ye çevirisi, bir uygarlığın yansıması olan Yunan eğitim modeliyle Orta Çağın dini okullarının dogmatik gericiliğini çarpıcı bir biçimde karşılaştırmıştı. Sonra, birbirlerinden yalnızca yüzyıllar değil, bilinç düzeyi bakımından ışık yıllarınca uzakta olan iki dünya, aynen şimdi olduğu gibi birbirleriyle ilişki kurmuştu.

Kuruluşundan çok kısa bir süre sonra anıldığı biçimiyle Düş Üniversitesi, Klasik Yunanistan'ın eğitim ideallerinin tek mirasçısıydı. İnsanın bir sorumluluk işi ve oluşun birliğine doğru sürekli bir stres aracılığıyla gelişeceği fikri, Okulun kesin inancı ve eğitim felsefesinin dayanağıydı.

Okulun, hem düşüncesiyle, hem yeni ve eski mesajlarıyla kendine çektiği öğrenciler dünyanın dört bir yanından akın ettiler. Dreamer'ın

Tanıtım malzemesinde işlenen sözleri, sanki sihirli bir flüt tarafından seslendiriliyordu. Dünyanın her yerindeki düşleyenler bu sözleri dinleyip yürüyüşe geçtiler.

Bir devrim düşledim.
Öyle bir Okul düşledim ki,
'Düş'ün var olan en somut şey olduğunu 'anımsasın'
Yeni bir önderler nesli düşledim;
Etikle Ekonominin,
Eylemle Düşünmenin,
Finansal güçle Sevginin,
Alıştığımız karşıtlıklarına
Uyum getirebilecek olsunlar.

Yeni Üniversitenin o öncüler döneminden beri, insanlar, olaylar ve koşullar şaşılacak bir biçimde bir araya geldiler. Gereken kaynakların, sanki bir doğumda en karmaşık organlardan en uçtaki nöronlara dek hepsinin aynı yaşam projesine uymasıyla gerçekleşen mucize gibi, hep dürüst yollardan ve tam zamanında geliş biçimleri beni sürekli hayrete düşürdü.

9 "Ruh halimiz yerimizdir!"

O öğleden sonra, malikanem Seven Oaks'tan çıkmış, bir zamanlar Dreamer'la buluştuğum Hampstead'deki eski pub Spaniards Inn'e gitmek üzere Courtney Bulvarından yürüyordum. Cadde boyunca yürürken bir yandan da üzerinde kafa yormam gereken bir sürü şeyi düşünüyordum. Dreamer'ın beni Okulu kurmakla görevlendirdiği günden beri bir yılı aşkın bir süre geçmişti ve onu görmeyi çok istiyordum. Dreamer'ın belirlediği tasarıma uygun olarak ilerleyen bu üniversite devrimi, yakında Avrupa'ya uzanacak, oradan ABD'ye ve dünyaya yayılacaktı. 'Düş', İtalya, Paris, Madrid, New York ve daha uzaklarda Güney Amerika ve Asya'da açılacak üniversite birimlerinin yollarını çoktan düzlemişti.

Tüm düşsel girişimlerde olduğu gibi, PR'dan kayıt kabule, öğretim üyelerinin seçiminden genel yönetime dek her şeyle kendim ilgilendim; fakat yeni, paha biçilmez çalışma arkadaşları, sanki yaşamda bu proje için hazırlanmaktan başka yapacak bir şey yokmuş gibi kendiliklerinden geldiler.

'O'nu yeniden görebilmeyi delicesine istemiştim ve şimdi, karşılaşma zamanı bu kadar yakınken, çelişkili duygular içinde bocalıyordum. Elbette, düşüncelerimde benim ve hedeflerin burada olmamızın esas nedenleri olan Okulun ilkelerini yenilemeye mutlak ihtiyacım vardı. Projenin olağanüstü

gelişim hızı beni acımasızca sınıyordu. Tüm sorumlulukların ötesinde, yalnızca tek bir işim olduğunu biliyordum; anımsamak! 'Düş'ü, Dreamer'ın sözlerini ve kendime olan sözverimi anımsamak.

"*Oluş, başımıza gelen her şeyin gerçek yaratıcısıdır.*"

Bununla beraber, Kuveyt'te olduğu gibi, ama daha hafif derecede ve seyrek olarak yine unutmaya başladım. Şüpheler, endişeler ve işin altından kalkamama korkusu hâlâ benliğimi karartıp 'düş'ten sapmama neden oluyorlardı.

Bir seferinde, "*Okul çoktan tamamlandı. Bunu unutma!*" demişti. "*Okulun gerçekleştirilmesinin son hedef değil, sen ve Okul bünyesindeki diğer insanlar için bir değişim yolu, yeni bir anlama düzeyine erişmenizi sağlayacak özel bir araç olması gerekmektedir.*" Yine de zorba dünya betimlenmesi, 'anımsamak' için tüm çabalarıma rağmen, kararlılığımda açılan yarığı ele geçirip sık sık egemen oldu. Engelleri, yapay problemleri ve görünür hasımlıkları yaratanın kendi şüphelerimle korkum olduğunu biliyordum. Buna rağmen, hâlâ bunlardan kurtulamıyordum. Özellikle işin mali yönü beni endişelendiriyordu. İlk yıl için başvuran öğrencilerin sayısı, bizi şimdiden ya binaları genişletmek, ya da başka bir yere taşınmak zorunda bırakıyordu. Bu yüzden yeni sermayeye gereksinimimiz vardı. Ayrıca, Okulun dünyanın her yerinde okullar açılmasını isteyen çok uluslu, çok kültürlü niteliği ve dünya ölçeğindeki görevi, çok kısa süre içinde çok ciddi miktarda kaynak gerektiriyordu. Dreamer'la karşılaşmak üzere Spaniards Inn'e giderken düşüncelerim, diğerlerinin yanında bunlardı.

Mekana vardığımda, ilk seferi anımsayıp üst katta, en ortada, müşterilerin gürültülerinin ve konuşmaların uğultusunun en yoğun olduğu masayı seçtim. Birkaç dakika geçtikten sonra mekanın sahibi gelip, Dreamer'ın önceden geldiğini ve zemin katta beni beklediğini haber verdi. Onu üzerinde iki arkebüzün asılı olduğu barın yanındaki en sakin köşedeki masalardan birinde oturur buldum. Bu karşılaşmamız da yine hiç giriş yapmadan doğrudan başlamıştı. Onun yanında zaman sıkışıyor ve bütün mesafeler ortadan kalkıyordu. Şimdi, onunla birlikte, Latin Amerika'daki karşılaşmamızdan beri bir yıl değil de sanki yalnızca bir gün geçmiş gibi hissediyordum. Fırsatın uygun olduğunu gördüğüm anda, kendisine sormak istediğim soruyu hemen sordum. Açıkça, masa seçimi nedeniyle hayrete düştüğümü kendisine ifade ettim. Yanıtı, yüksek sesli, yumuşak ve neşeli bir kahkaha oldu. Karşı konulmaz neşesinde ona katıldım.

Bir yandan hâlâ gülerken, "*Ruh halimiz yerinizdir!*" dedi. "*Herkes oluşta karşılık geldiği konuma harikulade bir biçimde yerleştirilir. Belirli bir günde işgal ettiğimiz fiziksel konum her ikimizin durumlarımıza, düşünüş biçimlerimize birden karşılık gelir. Tekrarlanan, mekanik düşüncelerine karşı çık. Rutinlerden ve zihinsel alışkanlıklardan sakın. Tekrarlanan tutumları ve tepkileri düzelt. Her türlü tekrarlanmayı terk et. O zaman doğru*

yeri her koşulda nasıl seçeceğini daima bileceksin." Ardından bana işbirlikçi bir bakış atıp, çenesiyle duvar dekoru olarak tepemizde asılı duran, on sekizinci yüzyıldaki Kenwood'un isyanından kalma tüfekleri işaret ederek, "*Yapacakların önceden kestirilemez olsun! Asla sabit bir hedef tahtası olma. Unutma, Antagonist her an pusudadır.*"

10 Banka

Dreamer'ın beni en fazla bunaltan soruya verdiği yanıt, "*Yükümlendiğin iş, gerek duyduğun bütün kaynakları sağlayacaktır*" oldu. "*Yükümlülük, Yatırımdır. Her şeyini gözden çıkar. Yükümlülüğünün ardında eksik en ufak bir kırıntı bırakma. Vizyonunun büyüklüğü, iç sorumluluğun, eriştiğin bütünlük düzeyi, finansal araçlarının mahiyetini belirleyecek ve gereken tüm kaynakları üretecektir.*"

Dreamer, gerçek sınırların oluşta olduğunu yineledi.

"*Para eksikliği yüzünden endişelenme. Para eksikliği, sen endişelendiğin için vardır. Sıkıntıyı, korkuyu ve endişeyi defet gitsin. Öz gözlemleme yap ve bu ânı erteleme! Her şey çoktan tamamlandı. Tek engel sensin!*

Sorumluluğunu, sözverini tazele. Şunu hiç aklından çıkartma: Ekonomi, oluşun kurallarına itaat eder.

Kökleri tazele, kaynağa dön. O zaman yardımın ve inanılmaz boyutlardaki kaynakların her istediğinde, hemen ve bollukla geldiğini göreceksin."

Tefekkür Evinde bana söylediği sözü anımsadım. Tutkuyla yürütülen projelerin karşısına çıkıp onları dağıtan başlıca engel, mali kaynakların yokluğu değil, bu parlak fikri kapsayabilecek, tüm güçleriyle ona inanabilecek ve iç sorumluluklarını taşıyabilecek, bedeli için ön ödeme yapabilecek insanların bulunmamasıdır.

"*Sen Kral ol, krallık ardından gelecektir!*" dedi ve ben bu unutulmaz sözleri yüreğime yazdım. "*Sahip olmak için 'olmak' gerek; olmak için sahip olmak değil. Oluşun saltanatı, daima bir krallığın doğuşunun önü sıra yürür. Bir kral haline gel, sana krallık verilecektir.*

Krallık, saltanattan önce gelseydi, seni ezer geçerdi. Un ufak olurdun.

Karşı durmanın, başa çıkmanın olanaksız göründüğü bir şeyle yüz yüze geldiğinde... Beni Anımsa!... Beni, sözlerimi, 'düş'ün ilkelerini anımsa."

"*Bankaya git ve ne gerekiyorsa iste. Masanın öbür tarafında beni bulacaksın!*" Bunlar, o akşam Dreamer'ın söylediği son sözler oldu. Şimdi, Royal Bank'ın merdivenlerini çıkarken, zihnimde sanki bir ışıklı banttan geçerlermiş gibi bu sözleri görüyordum. Belirli bir noktada, 'düş'ün kapısında hazır bekleyen sıra sıra dizili şüphe taburlarının, içeri girip

kıymetli cevheri kirletmelerini engellemek, onları etkisiz kılmak için bu sözleri bir mantra gibi tekrarladığıma dikkat ettim. Bir kez daha aklım şaşırtıcı olanla, geçen tüm yıllarda günden güne dönüşümüme eşlik eden apaçık mucizeyle savaşıyordu. "*Dışarıda karşılaştığın engeller, içinde taşıdığın sınırlardır. Sende korkuyu ve endişeyi yaratanlar bu olanlar değil, bilakis bu olanları yaratanlar senin korku ve şüphelerindir.*" Böylece, 'O'nun ilkelerinden güç alarak, Okul geliştikçe ben de değiştim. Ben değiştikçe, dış gerçeklik de giderek daha kolaylaştı ve elverişli bir duruma geldi. 'O'nun yanı başında, ortalıktaki nice devlerin yere yıkıldıklarını, ama ancak küçük bir cüce düşmüş kadar toz kaldırdıklarını; nice yüce dağların yer değiştirdiklerini veya hafif tümsekler boyutuna indiklerini görmüştüm. Nice içinden çıkılmaz durumun, Dreamer'ın ellerinde, bir gemicinin parmakları arasındaki düğümler gibi çözüldüklerini görmüştüm. Yine, 'O' yanımdayken nice olanaksız düellolardan galip çıkmıştım. Buna rağmen, hâlâ şüphelerim vardı. O vesileyle bana şunları da söylemişti: "*Görmek için inanmak ve görmeden inanmak, 'alt üst etmek' demektir. Bireysel Bir Devrim, bugüne dek inandığın her şeyi yıkacaktır.*

İnan ki göresin. İnsanlar inandıkları her şeyi hep gerçekleştirdiler. Ama suyun üzerinde bile yürüsem, seni hiçbir şeye inandıramam. İnanç, inandırılış, şüphenin içeriden dışarıya doğru çıkartıldığı bir irade eylemidir."

Şimdi, bu karşılaşma bu kadar yakınken, inanmak, kendimi o güçlü uyumluluğa, Dreamer'ın 'evet tutumu' diye nitelediği, şüphelerden arınılmış o büyülü duruma sokmak için her şeyi verirdim.

Başaramama, Dreamer'ın güvenini boşa çıkartma düşüncesine katlanmanın yolu yoktu. Bu beni bir girdabın içerisine çekecekti. 'Unutmak', tek gerçek başarısızlıktı.

"*Karşılaşacağın bankacı ben olacağım. Seni ben yolladım, ben kabul edeceğim ve ben dinleyeceğim. Ben seni beğenirsem, banka da beğenecektir. Benim huzurumda olduğunu, sözlerimi anımsarsan, sana evet diyeceğim.*"

Dreamer, beni varoluş tiyatrosunun sahne arkasına bir göz atmaya çağırıyordu. Kalın zaman-uzam perdesinin ardında, insanın gerçeklik diye nitelediği, yaşamın gölgelerini, büyük, rengarenk olaylar, olgular ve koşullar sirkini yansıtan sihirli lamba, yani kaynak vardı.

Birazdan geçeceğim eşik, bankanın eşiği değil, içinden bir devenin, bilgisizlik, boş inanışlar, şüpheler ve korkularıyla 'zengin' bir kişiden daha kolay geçeceği iğne deliği, ancak dünyanın betimlemesiyle ipnozundan kurtulmuş bir insanlığın girebileceği, görünmeyenin dar kapısıydı.

Büro, art niyetsiz bir gösterişle döşenmiş ve küçük görünüyordu. Adam ayağa kalkıp elini uzatarak bana doğru geldi. Gülümseyişi, ciddi bir vaka karşısında profesyonelce endişelenen bir doktorunkine benziyordu. Diğer iki banka memuru beni hafifçe selamlarken ayağa kalkmaya davranırmış gibi

yaptılar, ama öyle bir niyetleri olmadığı belliydi. Ortam buz gibi, neredeyse nahoş sayılırdı. Kendilerini sadece bu ortamda rahat hisseden varlıkların inine girmiştim.

Düşüncelerimi Dreamer'a çevirdim ve kendimi arkadaşlarıyla kıkırdayan bir çocuk olarak buldum; yetişkinlere, onların son derece ciddi tavırlarına, hiç bitmeyen iç monologlarına, varoluşun verdiği ıstırapla acayip birer maskeye dönüşmüş yüzlerine bakıp bakıp gülüşüyorduk. Bir kez daha, o yılların umursamazlığını ve keyfini bulmuştum. Bu karşılaşmanın ölümcül ciddiyetinin kırılıp dağıldığını, basitlik ve masumluktaki rahatlığı hissettim.

Kısa sunum ritüelini yerine getirirken, söyleyeceklerimin yüreğimde açıkça ve keskin biçimde oluştuklarını hissettim. Sözcükler kendiliklerinden ve güçlü biçimde çıkıyorlardı. Onları dinledim, kendimi gözledim; aynı anda hem aktör, hem seyirciydim. Projenin gücünün havayı doldurduğunu ve aramızdaki makul bir mesafeyle beraber coşkunun, neşenin ve iyimserliğin açığa çıktığını hissettim. Bu adamlar gözlerimin önünde değişiyorlardı. Başlarda beklendiği üzere düşmancaydılar, ama daha sonra ilgi duymaya, hayret etmeye ve nihayet aşırı derecede coşkulu bir duruma geldiler. Bürolarının iki adım ötesinde genç bir üniversite doğuyordu. Projenin görkemi, sürekli kazandığı başarılar ve genişleme gücü onların kalbini fethetti. Son bilançomuzu ve öğrenci sayısında önümüzdeki dört yılda beklenilen artış grafiklerini yanımda getirmiştim. Fakat bu yeni tutumlarında onların, böylesi mantıksallık kırpıntılarıyla ilgilenmediklerini gördüm. Bir şey benimle birlikte, hatta önüm sıra gelmiş ve bu büroyu ışıkla doldurmuştu. Toplantının sonunda, Dreamer'ın belirttiği meblağı talep ederek konuşmamı bitirdim. Bu meblağ, ilk tahminlerime göre onları koltuklarından zıplatacak kadar büyük ve bana verebileceklerinden en az üç misli fazlaydı. Fakat onlara çok makul göründü. Onlar çoktan evet demişlerdi. Bunu işitmiştim ve bundan kesinlikle emindim. Ayrılmak için müsaade istediğimde, varlığımın her hücresine taşkın bir sevinç yayılırken kendimi büyük bir esenliğin tam ortasında hissettim. Yöneticinin gözlerinde Dreamer'ın bakışını tanıdım. 'Böyle heyecan verici bir projeye katkıda bulunmaktan şükran ve gurur duyan' bu nazik kişi, Dreamer'dı. Bana gülümseyen, elimi sıkan, merdivenlere kadar geçiren de O idi..

Bir daha asla 'unutmayacağıma' dair ant içtim.

"*Düşle, düşle, düşle... Düş kurmayı asla bırakma. Gerçeklik ardınca gelecektir.*"

Bu kitap hakkındaki yorumlarınızı,
yayincilik@alteoyayincilik.com
adresine gönderebilirsiniz.

ALTEO'nun Basıma Hazırlanan Kitaplarından Bazıları

Asla Bi' Kurbağayı Öpmeyin – Marilyn Anderson

Kadın erkek ilişkilerinde kadınlara da erkeklere de en sağlam kaynaktan, yani bir kadından, ipuçları...

Ötedeki Evren – Mohammad Munir

Evrenin ve tüm canlıların hikayesi; yaratılıştan bu yana canlılar, evrimleri, içlerinde insan ırkının eşsizliği.

ALTEO'nun Basılmış Kitaplarından Bazıları

Ivan Osokin'in Tuhaf Yaşamı – P. D. Ouspensky
CEO Olmaya Giden Yol – Jeffrey J. Fox
Mockingbird
(Ağaçların Bittiği Yerde Yalnız Taklitçi Kuş Öter) – Walter Tevis
Aristo General Motors'u Yönetseydi – Tom Morris
Kozmik Şaka – Zeynep Değirmencioğlu

ALTEO Okuma Kulübü www.libresca.com'a
üye oldunuz mu?

Okuma kulübüne üye olduğunuzda, ALTEO;

posta kutunuza her ay bir Türkçe kitap özeti gönderiyor,
diğer ALTEO kitaplarını %20 indirimle adresinizde teslim alma olanağı sağlıyor,
her ay 5 üyeye bedava kitap veriyor.

ALTEO Okuma Kulübü'ne üye olmak için;
adınız ve soyadınızı belirterek,
uyelik@libresca.com
adresine bir e-posta göndermeniz yeterli.

İndirimli toplu siparişler için şirketimizle irtibata geçiniz.

Tanrılar Okulu

"Size ' öğretilen ve anlatılan dünyanın', anlatıldığı gibi olduğunu söyleyenler sadece anlatanlardır. Korkmanız, çekinmeniz, endişe etmeniz gerektiği söylenen her şey, bu betimlemenin pençesindeki insanların fikirleridir. Oysa bunlar olumsuz duygulardır ve hiçbiri dünyaya geldiği haliyle insanın mayasında olan hisler değillerdir. İnsan korkusuz doğar. Korku, zorla 'öğretilir'.

Hayatınızda önünüze çıkan herkesin özel bir görev ile karşınıza geldiğine emin olun. Ve ona varlığı için teşekkür edin. Özellikle düşmanınızsa.

Herkes sizi gösterir. Çünkü herkesi siz yarattınız. Bu dünyayı siz yarattınız. Bu sizin dünyanız. Telefondaki arkadaşınız sizsiniz. Çalışanlarınız, üstleriniz, aileniz, hepsi sizsiniz. Yay da, ok da, hedef tahtası da; hepsi sizsiniz.

Önünüzde gelecek varken, geçmişle uğraşmayın. Ama geleceği de yeni bir 'eski geçmiş' yaratmak için yaşamayın. Onu şekillendirin; bu kez şekillendirin; geçmişinizin tekrarlarından kurtulun.

Mea Culpa... Başınıza gelmiş ve gelecek her şeyin tek sorumlusunun kendiniz olduğu gerçeğiyle barışmayı reddettiğiniz her gün tedavi süreciniz gecikecek, 'yeni bir eski geçmiş' için her seferinde yeni bir adım attığınızla kalacaksınız.

Gerçek, düş artı zamandır. İnanmak için görmeyi beklemeyin. İnanın ki, görebilin.

Dünyadaki en büyük ekonomik gerçek 'mutluluk'tur. Ekonominin tanımı Mutluluk'tan başka hiçbir şey değildir. Her zaman iyi bir ekonomist olun.

Düşleyin, düşleyin, düşleyin... Düş, var olan en gerçek şeydir.

ISBN 975-92340-4-1

ALTEO

www.libresca.com
Okuma Kulübü